

12. (Allaah Wuxuu yiri): Yaxyow! Ku qaado Kitaabka (Towraadda) go'aan adag. Oo Waxaanu siinnay xukun isagoo (weli) wiil yar ah.

13. iyo gacaltoooyo xaggayaga ah iyo daahir ahaansho, oo wuxuu ahaa mid ka cabsada Ilaahay.

14. Oo baari u ah waalidkiis, oo ma ahayn macangag iyo caasi.

15. Oo nabad korkiisa ha ahaato maalintii u dhashay, iyo maalinta uu dhiman iyo maalinta la soo bixin isagoo nool.

16. Oo ku xus (Nabi Muxammad) Kitaabka (qisadii) Maryam, markay uga fogaatay ehelkeeda meel dhanka bariga ah.

17. Oo waxay ka samaysatay iyadoo cid la' uga baxday daah (ay iskaga asturto); Markaasaan waxaan u soo dirnay Ruuxayaga (Malag Jabriil), oo wuxuu isugu qaddimay iyada qof aadmi ah oo isku dhan.

18. Waxay tiri: Hubaal anigu Wuxaan kaa magan galyo weydiisan Naxariistaha (ee i dhaaf), haddaad ka cabsanayso Ilaahay.

19. Wuxuu yiri: Anigu Wuxaan ahay uun Rasulka Rabbigaa si aan (kuu ogeysiyo) siismo wiil daahir ah.

20. Waxay tiri: Oo sidee baan u yeelan karaa wiil, anigoo uusan nin i taaban, oo anigu ma ahi mid aan dhowrsanayn?

21. Wuxuu yiri: Waa sidaas, Rabbigaa Wuxuu leeyahay: waa (arrin) ii fudud, oo waxaan uga dhigi doonaa Calaamo dadka iyo Naxariis Xaggayaga ah, waana arrin (horay) loo qaddaray.

22. Markaas bay uurkiisii qaadday, oo waxay ula durugtay meel fog.

23. Oo xanuunkii foosha baa keenay geed timir ah jiriddiisa. Waxay tiri: Alla haddii aan dhiman lahaa waxani ka hor, oo aan ahaan lahaa mid la waayo araggeeda, la iska halmaamo.

24. Markaas buu uga dhawaqaqay⁽⁶⁾ meel ka hooseysa (isagoo leh): Ha murugoon! Rabbigaa Wuxuu yeelay hoostaada biyo durdur ah.

25. Oo u soo rux-rux xaggaaga jirridda geedka timirta, wuxuu kuu soo daadin doonaa timir cusub oo bisil.

6. Waxaa jira kala duwanaan xagga aragtida ah in oraahdaa: "Wuxuuse uga dhawaqaqay hoosteeda" uu yiri ilmaha ay dhashay (Ciise) ama malag.

فِي كُلِّ وَأَشَنْبَى وَقَرَى عِنْتَانِي تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولَى
إِلَيْيَ نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكِيمَ الْيَمِينَ إِنْسِيَا ^{١٦} فَأَتَتْ
يَهُ قَوْمَهَا تَحْمِيلَهُ قَلْوَانِيْمِيرْ لَقَدْ جِئْتُ شَيْفَارِيَا ^{١٧}
يَتَأْخَتْ هَرْلُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرَأَ سَوَّ وَمَا كَانَتْ
أَمْكَ بَعْيَيَا ^{١٨} فَأَشَارَتْ لِيَهُ قَلْوَانِيْكِيفْ نَكْلُونَ كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَيْيَا ^{١٩} قَالَ إِلَيْيَ عَبْدُ اللَّهِ أَتَنَبَّيْنِي الْكِتَبَ وَجَعَلَنِي
نَيِّيَا ^{٢٠} وَجَعَلَنِي مُبَارِكًا أَيَّنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَنَنِي بِالصَّلَوةِ
وَالرَّكْعَةِ مَادْمُتْ حَيَا ^{٢١} وَبَرَأَ بُولَدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي
جَبَارًا شَقِيقَا ^{٢٢} وَاللَّسْلَمُ عَلَى يَوْمِ وُلُدُّتْ وَيَوْمِ أُمُوتْ
وَيَوْمَ ابْعَثُ حَيَا ^{٢٣} ذَلِكَ عِيسَى أَبْنَ مَرِيمَ قَوْلَ الْحَقِّ
الَّذِي فِيهِ يَمْرُونَ ^{٢٤} مَا كَانَ لَهُ أَنْ يَتَخَذِّدَ مِنْ وَلَدِ سُبْحَنَهُ
إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ^{٢٥} وَلَنَّ اللَّهُ رَبِّي وَرَبِّكُمْ
فَأَعْبُدُهُ وَهَذَا صَرْطُ مُسْتَقِيمَهُ ^{٢٦} فَأَخْتَلَفَ الْأَخْرَابُ مِنْ
بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَسْهَدَتِي وَمَعْظِيمِ ^{٢٧} أَسْمَعَ بَهْرَ
وَأَشْبَرَ يَوْمَ يَأْتُونَكَ أَنْلَامُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ^{٢٨}

٣٧

26. Ee cun oo cab oo is dej, oo haddaad aragtid cid uun dadka ka mid ah, dheh: Waxaan anigu u nadray Naxariistaaf ah qabsi, marka lama hadli doono maanta cidna aadmi ah.

27. Markaas bay u keentay dadkeedii, iyadoo xambaarsan. Waxay yiraahdeen: Maryameey, Waaad xaqiq fashay wax (aan la maqal) oo weyn oo yaab leh.

28. Haaruun Walaashiiseey, aabbaha ma uusan ahayn nin xun, oo ma ayan ahayn hooyadaa mid aan dhowrsaneyn.

29. Markaas bay u tilmaantay xaggiisa. Waxay yiraahdeen: Sidee baan ula hadli kareynaa mid gogol lagu hayoo ilmo yaroo (naas nuug ah)?

30. (Ciise) wuxuu yiri: Hubaal Anigu waxaan ahay addoon Ilaahay, wuxuu i siiyey Kitaabka oo iga dhigay Nabi.

31. Oo Wuxuu iga dhigay mid barakaysan meel aan joogaba, oo wuxuu igu farad yeelay salaad iyo Zako inta aan noolayah.

32. (Oo iga yeelay) mid baarri u ah hooyaday, oo igama dhigin khaa'in iyo mid khay daran.

33. Nabadi ha ahaato korkayga maalintii aan dhashay iyo maalinta aan dhiman doono iyo maalinta la i soo bixin doono anigoo nool.

34. Kaasi waa Ciise ina Maryam, Qowlka Xaqa ah oo ay ka qabaan dood (yo shaki).

35. Kuma habboona Allaah inuu yeesho wiil. Subxaanah (wuu ka hufan yahay). markuu arrin gooyo, wuxuu uun ku yiraahdaa :Ahaw!waana uu yahay.

36. (Ciise wuxuu yiri): Oo Xaqiq! Allaah waa Rabbigay iyo Rabbigiiin. Ee caabuda Isaga (Keliya), kaa baa ah Jid Toosan.

37. Markaas bay xisbiyadii dhexdooda iska khilaafeen (xagga arrinka Ciise), ee hoog bay leeyihii kuwa rumeyn diiday ka soo gaari doona Maalin aad u murugo weyn.

38. Maxay si cad iyagu wax u maqli doonaan oo u arki doonaan Maalinta ay noo imaan! Laakinse gar ma qaatayaashu maanta waxay ku sugaran yihiin habow aad u muuqdaa.

- 39.** Oo uga dig (Nabi Muxammad) Maalinta qoomamada, marka arrinka la goyn doono, haddase (weli) dhoohnaan baa heysa, oo ma ba ay rumeynsa.
- 40.** Hubaal, Waa Annaga kuwa dhaxli doona arlada iyo waxa korkeeda joogaba. Oo xaggayaga baa loo soo celin doonaa.
- 41.** Oo ku xus Kitaabka (Qisadii) Ibraahiim. Xaqiqi! Wuxuu ahaa runlow, Nabi ah.
- 42.** (Xus) markuu ku yiri aabbihisiis: "Aabbow! Maxaad u caabuddaa waxaan aan waxba maqlin, oo waxna arkin oo aan waxbaba kuu tari karin?"
- 43.** Aabbow! Xaqiqi! Waxaa ii yimid wax ka mid ah cilmi aan kuu imaan. Ee i raac waxaan kugu hanuunin Jid Toosan.
- 44.** Aabbow! Ha caabudin (adeecin) shaydaan. Xaqiqi, Shaydaanku waa mid abad Raxmaanka ku caasi ah.
- 45.** Aabbow! Anigu waxaan ka cabsi qabaa inuu kaa taabto cadaab xagga Raxmaanka, markaas Aad u noqoto shaydaanka rafiq (Naarta gudaheed).
- 46.** Wuxuu (aabbihii) yiri: Ma waxaad adigu dan ka lahayn ilaahyadaya. Ibraahimow? Haddaadan ka harin (waxakani), hubaal waan ku dhagaxyeyn doonaa. Ee bal iga dheerow in muddo ah.
- 47.** (Ibraahiim) wuxuu yiri: Nabad korkaada ha ahaato! Waxaan kaaga baryi doonaa dambi Dhaaf Rabbigay. Xaqiqi! waa Mid abad ii Roonaan Badan.
- 48.** Oo waan idinka fogaan doonaa idinka iyo waxa aad baridaanba Allaah sokadi. Oo waxaan baryi doonaa Rabbigay (Allaah Keliya); Waxaan rajeyn inaan noqon mid baryada Rabbigay ku qada (hungooba).
- 49.** Haddaba markuu ka fogaday iyaga iyo waxa ay caabudayeenba Allaah sokadi, waxaan u hibeynay Isxaaq iyo Yacquub, oo mid walbaa (oo ka mid ah) Waxaan ka dhignay Nabi.
- 50.** Oo Waxaan siinnay wax ka mid ah Naxariistayada, oo waxaan u yeelnay xus (magac) meeqaan sare ah.
- 51.** Oo ku xus Kitaabka Muuse. Xaqiqi Wuxuu ahaa xul la doortay oo wuxuu ahaa Rasuul iyo Nabi⁽⁷⁾.

وَلَمْ يَذْهُرْ فِيمَا هُنَّ عَنْهُ فَلَمْ يَقْضُوا إِذْ قَضَى الْأَمْرُ وَهُنَّ لَا يُؤْمِنُونَ
 ٤٦ إِنَّا نَحْنُ نَرِتُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا تَرْجِعُونَ وَإِذْ كُرِّرَ
 فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا لِّيَقْنَبِينَا إِذْ قَالَ لِأَيِّهِ يَتَأَبَّتْ
 لِعَبْدِهِ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يَبْصِرُ وَلَا يَعْنِي عَنْكَ شَيْئًا يَتَأَبَّتْ
 إِلَيْيَ قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْغَيْرِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَأَتَيْتُهُنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا
 سُوِّيْنَا يَتَأَبَّتْ لَا تَعْبُدُ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِرَحْمَنِ
 عَصِيًّا يَتَأَبَّتْ إِلَيْيَ أَخَافُ أَنْ يَمْسِكَ عَذَابًا مِّنَ الرَّحْمَنِ
 فَتَكُونُ لِلشَّيْطَانِ وَلَكَ يَا أَيُّهُ الْمُرْسَلُونَ قَالَ أَرَأَيْتَ أَنْتَ عَنِ الْهَجْنِي
 بِإِبْرَاهِيمَ لَمْ يَنْلَمْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَكَ وَلَا هُجْرَنِي مَلِيْكًا قَالَ
 سَلَّمَ عَلَيْكَ سَلَّمَ تَسْتَعْفِرُ لِكَرِبَتِي إِلَيْهِ كَانَ بِي حَفْيَيَا
 وَأَغْزَلَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوكُمْ إِلَى عَسْكَرِ اللَّهِ
 أَكُونُ بِدُعَاءِ رَبِّي شَيْقَيَا فَلَمَّا أَعْنَزَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ وَهَبَنَا اللَّهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَلَا جَعَلَنَا تَنِيَا
 وَوَهَبَنَا الْهُمَّ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلَنَا الْهُمَّ لِسَانَ صَدِيقَ عَلِيَّ
 وَإِذْ كُرِّرَ الْكِتَابُ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُحَمَّداً كَانَ رَسُولَنَا يَتِيَا

7. Rasuul waa midka Allaah u xil saaro inuu hanuuniyo dadka oo gaarsiyo Fartiintiisa, halka Nabi loola jeedo midka ka hela waxyi xagga Allaah anse la amrin inuu dadka gaarsiyo, anbiyada baana ka badan Rususha.

وَنَذِيَّةٌ مِنْ جَانِبِ الْطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرْبَتِهِ نَبِيَّاً^{cr} وَوَهَبَنَا اللَّهُمَّ
 رَهَبَنَا أَخَاهُ هَرُونَ نَبِيَّاً^{cr} وَأَذْكُرْنِي الْكِتَبِ اسْتَعْمِلْ إِلَهَ كَانَ
 صَلَوةً الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا^{cr} وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ
 وَإِلَزَّهُمْ وَكَانَ عَدْرَبَهُ مَرْضِيًّا^{cr} وَأَذْكُرْنِي الْكِتَبِ إِذْ رَسَّلْنِي
 كَانَ صَدِيقَ لَبِيَّا^{cr} وَرَعَنَهُ مَكَانًا عَلَيْهَا^{cr} وَلَكِنَّكَلِيلَ الَّذِينَ لَمْ
 يَلْمِزُوهُمْ مِنَ الْيَتَمِّ مِنْ دُرْسَةِ أَدَمَ وَمَعْنَ حَمَلَنَا مَعَ لُوحٍ وَمَنْ
 دُرْسَةِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْتَعْرَبَ إِلَيْهِ وَمَمَّ هَدَنَا وَجَتَتِنَا إِذَا شَتَّى عَلَيْهِمْ
 إِيَّتِ الرَّحْمَنِ حَرُوْفًا سَجَدَ وَبِكَيْكَ^{cr} فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِ
 خَلَفَ أَصْنَاعُوا الصَّلَاةَ وَلَتَبِعُوا الشَّهُوتَ فَسُوقَ لَقَوْنَ عَنَّا^{cr}
 إِلَّا مَنْ تَابَ وَأَمَنَ وَعَلَى صَلِحَاجَ قَوْلَيْكَ يَدْحُلُونَ أَخْتَهُ
 وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا^{cr} جَتَتِنَ أَنْتَيْ وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ.
 يَالْغَنِيَّةِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَاتَيَّا^{cr} لَا يَسْمُوْرَتْ فِيهَا الْغَوَا إِلَّا
 سَلَمَمَ وَلَهُمْ رُزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَهُ وَعَشِيَّا^{cr} يَالَّذِي الْجَنَّةُ الَّتِي
 نُورُثُ مِنْ عِبَادَتِنَا مَنْ كَانَ نَبِيًّا^{cr} وَمَا تَنَزَّلَ إِلَّا يَأْمُرُ رَبِّكَ لَهُ
 مَأْيِنَ أَيْدِيَنَا وَمَا حَفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَبِيًّا^{cr}

٣٠٩

52. Oo Wuxaan uga dhawaaqnay dhinaca Buurta midgta ah⁽⁸⁾, oo soo dhoweynay innagoo la faqeyna.

53. Oo Wuxaan ugu hibaynay Naxariistayada walaalkii Haaruun inuu ahaado Nabi.

54. Oo ku xus Kitaabka Ismaaciil. Wuxuu ahaa mid ka run sheega ballanka uu galo, oo wuxuu ahaa Rasuul iyo Nabi.

55. Oo wuxuu amri jiray elhelkiisa Salaadda iyo Sakada, oo wuxuu ahaa mid Rabbigii Raalli ka yahay.

56. Oo ku xus Kitaabka Idris. Xaqiq Wuxuu ahaa run badane iyo Nabi.

57. Oo Wuxaan ukor ugu qaadnay meel aad u sarreysa.

58. Kuwaasu waxay ahaayeen kuwa uu Allaah u nicmeeyey ka mid ah Nabiyadii, ka mid ah durriyadii Aadam, iyo kuwaan kula qaadnay (Doonnida) Nuux, iyo kuwo ka mid ah durriyadii Ibraahiim iyo Israa'iil (Yacquub)_iyo kuwo ka mid ah kuwaan hanuuninnay oo doorannay. Marka Aayadaha Raxmaanka loo akhriyey, waxay ula dhaceen dhulka sujuud iyo oohin.

59. Wuxaase yimid iyaga ka dambow haraa (facyo dambe) dayacay salaadda oo raacay waxa liita ay naftu jecleysato; marka waxay la kulmi doonaan hoog⁽⁹⁾.

60. Kuwaa toobad keena maahee, ee rumeeya, ee sama fala. Kuwaasu waxay geli doonaan Janno, oo waxba lagama dhimi doona.

61. (Waxaa ah gudaheeda) beero nagaya oo uu Naxariistaha ugu ballan qaaday addoomahiisa Ghaybka (iyagoon arag). Xaqiq ,Ballan qaadkiisu waa mid yimaada.

62. Kuma ay maqli doonaan gudaheeda wax Hadal xun ah, waa uun Salaamo (is nabaadin). Oo Waxay lahaan doonaan risiqooda gudaheeda subax iyo galabba.

63. Taasu waa Jannada aan dhaxalsiin doonno addoomahayaga kooda ka dhowrsada xumaha.

64. (Jabriil wuxuu yiri) oo Annagu (malaa'igta ah) kuma soo degno waxaan ahayn Amarka Rabbigaa⁽¹⁰⁾. Isaga baa leh waxa hortayada ah iyo waxa gadaashayada ah iyo waxa labadaa u dhexeeyaba, oo marnaba ma aha Rabbigaa mid wax halmaama.

8. Buurta Siinaay.

9. Wuxaa lagu fasiray tog ku yaal Naarta, ama waxaa loola jeedaa wuxuu la kulmi doonaa "ciribta xun ee camalkiisa"

10. Waa ka jawaabid doontisa Nabiga s.c.w. inuu Jabriil in badan soo siyaarto.

65. Rabbiga samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeyaa, ee caabud oo u samir yeelo cibaadadii. Miyaad garan wax la mid ah?

66. Oo Aadmiwu wuxuu yiraahdaa: Ma markaan dhinto, miyaa la I soo bixin doonaa anigoo nool?

67. Mawusan Aadmiwu xusuusnayn inaan aburnay kal hore isagoo aan waxba ahayn?

68. Ee Rabbigaa baan ku dhaartaye, hubaal waanu soo kulmin doonaa iyaga iyo shaydaammadaba, markaasaa waxaanu keeni doonaa hareeraha jahannama iyagoo jilba joogsan⁽¹¹⁾.

69. Markaas waxaan hubaal ka soo siibi doonaa shiico (koox) walba kuwooda ugu dar-darnaa xagga Raxmaanka.

70. Markaas hubaal waa Annaga kuwa dhab u Ogsoon kuwa u sii mudan Naarta geliddeeda.

71. Oo ma jiro mid idinka mid ah oo aan dul mari doonin (Naarta) korkeeda; kani wuxuu ku yahay Rabbigaa Guddoon waajib ah oo xukman.

72. Markaas waxaanu badbaadin doonaa kuwii iska jiray (xumaha). Oo uga tegi doonaa gar ma qaataayaasha Dhexdeeda iyagoo jilbo joogsan.

73. Oo marka Aayadahayaga loo akhriyo xujoooyin cad ahaan, waxay kuwa beeniya ku yiraahdaan kuwa rumeysan, Midkee baa labadaya qolo degmo wanaagsan oo joog fican.

74. Oo intee baa fac halaagnay hortood, oo ka hanti, alaab iyo aragba wanaagsanaa?

75. Dheh: Qofkii ku jira habow, haddaba Raxmaanku ha u fidiyo waxa uu heysto fidin (maal iyo waqtiba), jeer markay arkaan waxaa loogu gooddiyey, oo ah ama cadaab (adduunka) ah ama Saacadda (Qiyaamaha), way ogaan doonaan kan ugu xun degmo ahaan oo liita ciidan ahaan.

76. Oo Allaah wuxuu u kordhiyaa kuwa hanuunay hanuun. Oo camallada wanaagsan ee baaqiga ah baa khayr badan Rabbigaa agtiis oo leh aayo wanaagsan.

11. *Iyagoo kuf kufaya oo jilbahooda u dhacaya argagax darteed ama loo jiidayo Naarta iyagoo aan dooneyn oo jilbaha ku jooga oo dhulka ku jiidayaa.*

أَقْرَبَ يَتَّىءُ الَّذِي كَفَرَ بِإِيمَانِنَا وَقَالَ لَأُوتَيْنَ مَا الْوَلَدَ^{١٤}
 أَظْلَمُ الْعَيْبُ أَمْ أَخْدَعَنَدَ الرَّحْمَنَ عَهْدَهَا ^{١٥} كَلَّا
 سَنَتَكُبُّ مَا يَقُولُ وَنَمْدُ لَهُ مِنَ الْعَدَابِ مَذَاهَبَهُ^{١٦} وَرِثَةُهُ
 مَا يَقُولُ وَيَأْتِيَنَا فَرَدَّا ^{١٧} وَأَنْقَذُوا مِنْ دُوبِ اللَّهِ الْهَمَةَ
 لَيْكُوكُولُهُمْ عَزِيزًا ^{١٨} كَلَّا سَيِّكُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
 عَيْمَهُمْ ضَدًا ^{١٩} الْوَتْرَانَا أَرْسَلَنَا الشَّيْطَانُ عَلَى الْكُفَّارِينَ
 تُؤْزِّهُمْ أَرَدًا ^{٢٠} فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا عَذَّهُمْ عَدَدًا ^{٢١}
 يَقْمَنْ خَشْرُ الْمُتَقْبِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفَدَا ^{٢٢} وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ
 إِلَى جَهَنَّمِ وَرَدَا ^{٢٣} لَا تَمْلِكُونَ الشَّفَعَةَ إِلَّا مَنْ أَنْخَذَ عَنْهُ
 الرَّحْمَنُ عَهْدَهَا ^{٢٤} وَقَالُوا أَخْدَعَ الرَّحْمَنَ وَلَدًا ^{٢٥} لَقَدْ
 حَمْمَرْ شَيْئًا إِذَا ^{٢٦} تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرُ مِنْهُ
 وَنَسْقُ الْأَرْضِ وَخَرُّ الْجَهَالُ هَذَا ^{٢٧} أَنْ دَعَوْنَالرَّحْمَنَ وَلَدًا
 وَمَا يَنْبَغِي لِرَحْمَنِ أَنْ يَتَخَذَ لَهُ ^{٢٨} إِنْ كُلُّ مِنْ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا تَقَيَّ الرَّحْمَنُ عَبْدَهَا ^{٢٩} لَقَدْ أَحْصَنَهُمْ
 وَعَدَهُمْ عَدَدًا ^{٣٠} وَكَلَّمُهُمْ إِذَا يَقُولُ أَقْيَسَةُ فَرَدَّا ^{٣١}

٣١

87. Oo cidina uma lahaan doonto (awood) inay garab siiyaan, mid maahee isagu ka yeeshaa Raxmaanka agtiisa ballan⁽¹⁴⁾.

88. Oo waxay yiraahdaan: Raxamaanku wuxuu yeeshay wiil.

89. Wuxaan la timaaddeen (oo ku hadasheen) wax daran oo baas.

90. Samooyinka ay ku sigtaan inay la dildillaacaan, oo uu dhulkuna kala jeexmo, oo ay buuruhuna isku dumaan.

91. Inay u yeelaan Raxmaanka wiil.

92. Oo kuma habboona Raxmaanka inuu yeesho wiil.

93. Ma jiro wax ku sugar samooyinka iyo arlada bal waa kii u yimaada Raxmaanka isagoo addoon ah.

94. Xaqiq waa uu koobay oo tirihey dhamamaan tirin dhan.

95. Oo mid walbaa dhammaantood waxay u iman Maalinta Qiyaamaha iyagoo keli ah.

12. Halka aan ka siin lahayn maal iyo carruur, Allaah wuxuu ka qaadi doonaa waxaas uu ku heysto nolosha adduunka uu ku faano waqtiga dhimashadiisa.

13. Waxaan u tirinnaa neefahiisa uu neefsaso, iyo maalmahiisa, ama camalladiisa xun.

14. Inuuusaa caabudin ciid kale aan ahayn Allaah

96. Xaqiq, Kuwa rumeeyey ee falay camallo wanaagsan, Raxmaanku wuxuu u yeeli doonaa kalgacayl (qalbiyada mu'miniinta).

97. Ee (Nabi Muxammad) waxaan uun ugu yeelney (Qur'aanka) wax u fudud carrabkaaga (afka Carabiga) si aad ugu bishaareyso kuwa iska jira (xumaha), oo aad ugu digto dad muran badan.

98. Oo intee baan halaagnay hortood ummadio, ma ka aragtaa qof keliya oo ka mid ah iyaga mase ka maqashaa xagoodaa in yar oo shanqar ah?.

Suuradda 20 Daa Haa

Waa 135 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Taa Haa⁽¹⁾.
2. Kuuguma aanu soo waxyoон Qur'aanka inaad ku dhibtooto.
3. Waa se uun u waano ciddii ka cabsata (Ilaahay)⁽²⁾.
4. Waa waxyi ka yimid Kan abuuray arlada iyo samooyinka sare.
5. Raxmaanku (Allaah) wuxuu korahaaday Carshigiiisa dushiisha.
6. Isaga baa leh waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada iyo waxa u dhixeyya iyo waxa kooheeyya rayska.
7. Oo haddaad kor codka ugu qaaddo hadalka, haddaba hubaal, Wuu ogsoon yahay sirta iyo waxa weliba ka sii qarsoonaan badan.
8. Allaah! Ma jiro Ilaah (xaq ah) aan Isaga aheyn, Wuxuu leeyahay magacyada aad u Wanaagga iyo Quruxda Badan.
9. Oo qisadii Muuse ma ku soo gaadhay?
10. Markuu arkay dab, oo uu ku yiri reerkiiisi: Jooga halkan! Wuxaan hubaal dareemay dab. Waa intasoo aan idiinka keeno dhimbil, ama aan ka helo dabka cid ti tilmaanta.
11. Ee markuu yimid meeshuu ka ifiyey dabka, waa loo yeeray: Muusow!
12. Anigu waxaan hubaal ahay Rabbigaa! Ee iska bixi kabahaaga, waxaad hubaal joogtaa togga daahirka ah, ee Duwaa.

1. Eeg sharaxa Suuradda 2: Ayadda 1.

2. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Qofkii Allaah uu la doono khayr wuxuu fahansiyaa diinta". W.w. Al-Bukhaari

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَرَبُّلُهُمْ
الْجَنَّةُ وَدُنْيَاٌ فَإِنَّمَا يَسِّرُهُ إِلَيْهَا لِتُبَشِّرَ بِهِ
الْمُسَقِّيْنَ وَتُنذِّرَ بِهِ قَوْمًا لَا
يَمْلَأُونَ قَرْنَاهُ هُلْ تُحْسِنُ مِنْهُمْ مَنْ أَحَدٌ أَفَقَسَعَ لَهُمْ رِكْزَارًا
سُورَةُ طَهٌ

سُورَةُ طَهٌ
طَهٌ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتُشَقَّقَ ۚ إِلَيْهِنَّ ذِكْرَهُ
لَمْ يَنْخُشِنِي ۖ تَرْبِيلًا وَمَنْ حَلَّنَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلُوِّ ۖ
الْأَرْجُونُ عَلَى الْعَرْشِ أَسْتَوِي ۖ لَهُ دَمَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي
الْأَرْضِ وَمَا يَنْهَا وَمَا حَلَّتِ الْأَرْضِ ۖ وَلَمْ يَجْهَرْ بِالْقَوْلِ
فَإِنَّهُ يَعْلَمُ الْمِرْرَ وَالْحَقِّ ۖ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْأَسْمَاءُ
الْمُحْسَنَى ۖ وَهَلْ أَنْتَكَ حَدِيثُ مُوسَى ۖ إِذْ رَأَيَ أَنَّا رَا
فَقَالَ لِأَهْلِهِ أَنْكُثُ إِلَيْيِ ۖ مَا سَنَّتْ نَارًا عَلَىٰ مَا يُنَكِّمُ مِنْهَا قَبْسٍ
أَوْ أَجِدُ عَلَى الْأَنَارِهِدَى ۖ فَلَمَّا آتَنَاهُنَّا ثُوْدَى يَدْعُو سَقَى
لِي أَنَارِبُكَ فَأَخْلَعَ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِي الْمُقَدَّسِ طَوْيٌ ۖ

وَأَنَّا أَخْتَرْنَاكَ فَأَسْتَمْعُ لِمَا يُوحَىٰ ۝ إِنَّمَا أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا۝
 فَأَعْبُدْنِي وَلَا مُلْكَ الْأَصْلَوَةِ لِنِسْرِي ۝ إِنَّ السَّاعَةَ عَاتِيَةٌ۝
 أَكَادُ حَفِيْهَا التُّجَزِيَّ كُلُّ نَفْسٍ يَمَانِسُنِي ۝ فَلَا يَصُدُّنِي
 عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَلَا يَعْلَمُ هَوَاهُ فَتَرَدِي ۝ وَمَا تَنَاهَ
 يَمْسِيْكَ بِنَمْوَسِي ۝ قَالَ لَهُ عَصَمَىٰ أَتُوكَنُ عَلَيْهَا
 وَاهْشَنِيْهَا عَلَىٰ عَنْتِي وَلِيٰ فِيهَا مَغَارِبُ أَخْرَىٰ ۝ قَالَ لَهُ
 يَمْوَسِي ۝ فَأَلْقَهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَشْعَىٰ ۝ قَالَ حَذْهَا
 وَلَا تَخْفَىٰ سَعْيُهَا يُسِيرُهَا الْأَوْلَىٰ ۝ وَأَضْمُمُ بَدَكَ
 إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بِضَاءَ مِنْ عَيْنِ سُوَءٍ عَلَيْهِ أُخْرَىٰ ۝ لَيْلَكَ
 مِنْ هَلْبَتِ الْكَبْرِيَّ ۝ أَذْهَبْتَ إِلَىٰ قِرْعَوْنَ إِلَهَ طَغْيَىٰ ۝ قَالَ
 رَبِّ أَشْحَرَ لِي صَدَرِيَّ وَقَسْرِيَّ أَمْرِيَّ ۝ وَأَحْلَلْ عَقْدَهُ مِنْ
 لَيْسَانِيَّ يَقْهَرُهُ أَقْوَلِيَّ ۝ وَأَجْعَلَ لِي وَزِيرَكَمْ أَهْلِيَّ ۝ هَرُونَ
 أَخِي ۝ أَشْدُدْدِيَّهُ أَزْرِيَّ ۝ وَأَشْرَكْدُهُ فِي أَمْرِيَّ ۝ كَنْ سَيْحَكَ
 كَيْرَكَ ۝ وَنَدْكُرْلَكَ كَيْرَكَ ۝ إِنَّكَ كُنْتَ بِأَصْبَرِيَّ ۝ قَالَ قَدْ
 أُوتِيَتْ سُوَّاكَ يَمْوَسِيَّ ۝ وَلَقَدْ مَنَّتَعْيَكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ۝

٣١٣

25. (Muuse) wuxuu yiri: Rabbiyow ii waasici laabtayda.
26. Oo ii fududee arrinkayga.
27. Oo ka fur guntinta carrabkayga,
28. Si ay u fahmaan hadalkayga .
29. Oo ii yeel wasiir (caawiye) ka mid ah ehelkayga,
30. Haaruun, walaalkay,
31. Ku xooji tabarteyda,
32. Oo igala qayb geli arrinkayga.
33. Si aan kuu xurmo weyneyno in badan.
34. Oo aan kuu xusno in badan,
35. Hubaal Adigu waxaad tahay Mid mar walba na Arka.
36. (Allaah) wuxuu yiri: Waa lagu siiyey codsigaaga Muusow!
37. Oo waxaan kuu nicmeennay waqtii kale (oo hore)
13. Oo Aniga baa ku doortay ee dhegaysoo waxaa laguu waxyoodo.
14. Hubaal Anigu waxaan ahay Allaah. Ma jiro Ilaah aan aheyn Aniga, ee Aniga (oo Keliya) i caabud, oo u oog salaadda si fican xuskayga.
15. Hubaal, Saacaddu way imaanaysaa - waxaan ku sigtaa inaan ka yeelo caddaan⁽³⁾ -si naf walba loogu abaal mariyo waxa ay u dadaasho.
16. Ee yaanu kaa weecin xaggeeda⁽⁴⁾ mid aan Rumaysnay oo raaca hawadiisa, markaas waad halaagsami.
17. Oo waa maxay waxakani ku jiraad midigtaada Muusow ?
18. Wuxuu yiri: Waa ushayda, waan cuskadaa, oo waxaan ku soo jafaa caleemaha si ay ugu soo daataan arigayga dushiisa, oo waxaa iigu jira dano kale.
19. (Allaah) wuxuu yiri: Bal hoos u tuur Muusow!
20. Markaasuu tuuray, mise! Waa mas ordaya.
21. (Allaah) wuxuu yiri: Qaado, oo ha cabsan, Waxaa nuu ku celin dooncaa sideedii hore.
22. Oo ku qabo gacantaada dhinacaaga, waxay soo bixi doontaa iyadoo caddaan ah (ifeysa) xumaan la'aan, waa calaamo kale.
23. Si aanu kuu tusinno wax ka mid ah Calaamooyinkayaga waaweyn.
24. U tag Fircoo! Wuu xad gudbaye.

³. Macnaha waxaa weeye in Allaah subxaanahu watacaalaa uu ka qariyo cid walba ogaanshaha waqtiga Saacadda Qiyaame dhaceysa, oo Isaga iun baas Ogsoon Keliya.

⁴. Inaad isugu diyaariso tiimaan iyo camal wanaagsan Saacaddaa (Aakhirada).

38. Markaan u waxyoonnay hooyadaa wawaan waxyoonnay.

39. Waxaan ku niri: Dhex geli isaga suntuuk oo ku tuur webiga (Niil), kolkaasna webigu wuxuu ku tuuri doonaa xeebta, halkaas waxaa qaadan doona mid cadow ii ah, oo isagana cadow u ah! Oo Waxaan ku galladeystay dushaada jaceyl lagu jeclaado xaggeyga ah⁽⁵⁾, si lagugu barbaariyo Ishayda horteed (ogaanshaheyga),

40. (Oo waxaan kuu galnay wanaag) markay u tagtag iyaga walaashaa iyadoo leh: Ma idin tusaa cid idin korisa? Markaas baan kuu soo celinnay hooyadaa si ay u raalli noqoto oo aysan u murugoon. Oo waxaad dishay nin⁽⁶⁾, waanse kaa badbaadinnay qisaas, oo aan ku imtixaannay imtixaan culus, oo waxaad ku negaatay sanoooyin tirsan reer Madyan dhedood. Markaas waxaad halkaan ku timid Qaddar Ilaahay, Muusow!..

41. Oo Waxaan kuu doortay Nafteyda⁽⁷⁾.

42. La taga adiga iyo walaalkaa Aayadahayga, oo ha ka daalina xuskayga.

43. Aada labadiinnuba xaggaa Fircoo, Xaqiiq, wuu xadgudbaya.

44. Oo kula hadla hadal nugal, waa intaasoo uu waansamo ama uu (ka) baqo (Ilaahay).

45. Waxay yiraahdeen: Rabbiyow! Waxaanu ka cabsan inuu ku degdego (ciqaab) uu na ciqaabo ama nagu xadgudbo.

46. (Allaah) Wuxuu yiri: Ha cabsannina, hubaal Anigaa idin la jira labadiinnaba, waan maqlayaa oo arkayaa.

47. Ee u taga labadiinnuba isaga (Fircoo) oo dhahaya: Hubaal waxaanu nahay Rususha Rabbigaa, ee nagu dar ilmaha Israa'iil oo ha cadaabin, waxaanu kuula nimid Calaamo xaggaa Rabbigaa ah. Oo Nabad korkiisa ha ahaato⁽⁸⁾ kan raaca hunuunka.

48. Hubaal Waxaa naloo waxyooday in cadaab ku dhici doonto qofkii beeniya oo ka jeesada (xaqa).

49. (Fircoo) wuxuu yiri: Ee waa Kuma Rabbigii, Muusow?

50. (Muuse) wuxuu yiri: Rabbigayo waa kan siiyey wax walba suuradda uu leeyahay oo markaa u tilmaamay (jidkeeda).

51. (Fircoo) wuxuu yiri: Ee ka warran xaalka facyadii hore?.

5. Allaah wuxuu jeelaanta Muuse geliyey quluuba dadka.

6. Waa qibidigii Masriga ahaa ee dhintay kaddib markuu uu Muuse ku dhuftay Qibidigaa hal feedh.

7. Allaah baa doortay Muuse oo ka yeelay mid xoog leh jidh iyo shakshi ahaanba si uu u qaado xilka gaarsiinta diinta ilmaha Israa'iil.

8. Ammaan iyo nabad uu ka ahaado cadaabka Ilaahay.

قَالَ أَعْلَمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضُلُّ رَبِّي وَلَا يَسْأَلُ^{٥٦}
 جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُّلًا وَأَنْزَلَ مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَنَا بِهِ أَرْوَاحَنَا مِنْ بَيْنَ شَيْءَيْنِ^{٥٧} كُلُّا
 وَأَرْعَوْنَأَعْمَمَكُونَ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَا يَأْتِي لِأَوْلَى النُّهُنِ^{٥٨}* مِنْهَا
 حَفَقْتُكُونَ وَفِيهَا لَعِيدَكُونَ وَمِنْهَا نَحْرَجُكُونَ تَارَةً أُخْرَى^{٥٩} وَقَدْ
 أَرْسَنَهُ أَيْتَنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَلَمْ^{٦٠} قَالَ أَجَحَّتَنَا التَّسْخِينَا
 مِنْ أَرْضِنَا بِسَخْرَرِكَيْتَمُوسَى^{٦١} فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ لِيْسَ بِحَرَقَشِلِهِ
 قَلَّجَعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدَ الْأَنْجِيلِهِ وَنَعْنَ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا
 سُوكِي^{٦٢} قَالَ مَوْعِدُكُونَ لَوْمَ الْيَنِيَةَ وَلَنْ يُخْشِرَ النَّاسُ صُبْحَ^{٦٣}
 فَتَوَلَّ قَرْعَونَ فَجَمَعَ كَيْدَهُ دَعَافَ^{٦٤} قَالَ لَهُمْ
 مُوسَى وَيَلْكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذَبًا فَيَسْخِنُكُونَ بَعْدَ اِيَّ^{٦٥}
 وَقَدْ خَابَ مَنْ أَفْتَرَى^{٦٦} فَتَنَزَّلَ عَوْمَرُهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرَوْ^{٦٧}
 النَّجْوَى^{٦٨} قَالُوا إِنَّ هَذَيْنَ لَسَحْرَنِ بُرْيَدَانَ أَنْ يُخْرِجَاكُونَ
 مِنْ أَرْضِكُونَ بِسَخْرِهِمَا وَيَدْهَبَا طَرِيقَتَكُونَ الْمُسْلِمَى^{٦٩}
 فَاجْمَعُوا يَكْدَكَ شُرْتَنَوْصَافَقَ وَفَلَحَ لَيْوَمَ مِنْ أَسْتَعْلَى^{٧٠}

٢١٥

doonin innaga iyo adiguba midna oo meel fagaare ah siman⁽⁹⁾.

59. (Muuse) wuxuu yiri: Ballankiinnu waa maalinta Ciidda, markay dadku isu soo kulmaan barqadii.

60. Markaasuu Fircoo tagey, oo isu keenay tabiiisii,markaas u yimid (Muuse).

61. Muuse wuxuu ku yiri (sixiroolayaashii uu keenay Fircoo): War hooy Magaciin ba'ye! Ha ka been sheegina Ilahay si uusan idiinku dabar goyn cadaab. Oo waxaa khasaaray qofkii (been) abuurta.

62. Markaas bay ka doodeen arrinkooda dhexdooda oo qarsadeen faqooda.

63. Waxay yiraahdeen: Kuwani hubaal waa labo saaxir oo doonaya inay idiinkaga saaraan dhulkiinna sixirkooda, oo ay bi'iyaan dariiqadiinna fican (diintiinna).

64. Ee isu geeya Tabtiinna oo imaada idinkoo saf saf ah; waxaa liibaanay maanta kii adkaada.

52. (Muuse) wuxuu yiri: Cilmigoodu wuxuu la jiraa Rabbigay, Kitaa buu ku yaal. Rabbigay ma gefo, oo wax ma halmaamo

53. Waa (Isaga) Kan idinka dhigay dhulka gogol (fidsan); oo idinka furay waddooyin dhexdeeda, oo ka soo shubay roob xagga daruurga, oo aan ku soo saarnay dhir noocyoo kala duwan ah.

54. Ee (wax ka) cuna (halkaa) oo daaqsada xoolihiinna, hubaal, waxaa arrinkaa ugu jira calaamooyin kuwa garashada leh.

55. Xaggeeda (arlada) ayaan idinka abuurnay, oo gudaheeda baan idinku celin doonaa, oo xaggeeda baan idinka soo dhex saari doonaa mar kale.

56. Oo xaqiqi waxaan tusnay isaga (Fircoo) calaamooyinkayaga dhammaantood waase uu dafiray oo diiday.

57. Wuxuu yiri: Ma waxaad noogu timid inaad nooga saarto dhulkayaga sixirkaaga Muusow?

58. Haddaba Waxaan innaguna hubaal kuula iman doonaa sixir la mid ah; ee noo qabo ballan aan ku kulanno innaga iyo adiguba, oo aanaan ka dib dhici

^{9.} Meel cayiman si loo ogado, macno kale waa meel noo dhexseysa ee la isugu yimaado ama meel fagaare ah oo siman.

65. Waxay yiraahdeen: Muusow! Ma adigaan hor tuuran ama innaga baa ahaanna kuwa hor tuura?

66. Wuxuu yiri: Bal tuura idinka (marka hore)! Mise, xargahoodii iyo ulahoodii, waxaa loogu ekaysiyyey sixirkoodii dartiis sida inay ordayaan (masas oo kale).

67. Markaasuu Muuse ka dareemay naftiisi cabsi.

68. Waxaan Annagu (Allaah ah) niri: Ha cabsan, hubaal, waa adiga kan sarreeya.

69. Oo tuur waxa ku jira gacantaada midig! Waxay gur-guran doontaa iyadoo liqliqi waxa ay sameeyeen, wax kale ma aha waxa ay sameeyeen ee waa oo keliya xeel saaxir, oo saaxir marnaba ma liibaani doono, meeshuu yimaadaba.

70. Oo sixiroolayaashii waxaa loo riday hoos iyagoo sujuudaya⁽¹⁰⁾. Waxay yiraadeen: Waaqaa rumeynay Rabbiga Haaruun iyo Muuse.

71. (Fircoor) wuxuu yiri: Ma waxaad rumeyseen (Muuse) ka hor inta aanan idiin idmin? Hubaal, Waa kan idiinku weyn ee idin baray sixirka. Waaqaa xaqiqi u goyn doonaa gacmahiinna iyo lugahiinnaba isdhaaf, oo waxaan idinku daldali doonaa jirridaha geedaha timrta, oo waad ogaan doontaan midkaayagii (aniga ama Rabbiga Muuse) cadaab daran oo daa' insan.

72. Waxay yiraahdeen: Marnaba kaa dooran mayno waxa noo yimid oo xujoooyin cad ah iyo Kan (Allaah) ee na abuuray⁽¹¹⁾. Ee go'aami waxaad rabto inaad go'aamiso, waxaad oo keliya wax ka go'aamin kartaa (wixii la xiriira) noloshan adduunka.

73. Hubaal innagu waxaan rumeynay Rabbigayo si uu noogu dhaafo gefefkayaga iyo waxa aad nagu khasabtay (inaan falno) oo sixir ah. oo Allaah baa khayr badan, oo daa'insanaan badan⁽¹²⁾.

74. Hubaal, qofkii u yimaada Rabbigiis isagoo dambiile ah, abaalkiisu waa Naar, uusan ku dhiman doonin, kuna noolaan doonin.

75. Qofkii se u yimaada (Allaah) isagoo mu'min ah oo soo fashay camallo wanaagsan, kuwaasi baa mudan doona derejooyinka sare:

76. Beero ku yaal guryo san oo negaya oo ay hoos qul-qulaan wabiyo, oo ay ku dhex waari doonaan weligood: oo arrinkaa waa abaalka kan daahiriya naftiisa⁽¹³⁾.

10. Kaddib markii ay arkeen mucjisooinka uu Allaah siiyey Muuse iyo inay yihiin xaqiqi oo aysan ahay moodsiin sixir.

11. Weedhan 'walladdii fadaranaa' waxaa sidoo kale lagu fasiray dhaarahaan macnaha markaa waxaa weeye: Waaqaa ku dhaarannay Kan na abuuray."

12. Ajar ahaan iyo ciqaab ahaanba.

13. Iska xala fadaro oo dhan, uugu weyn yahay shirkiga.

وَلَقَدْ أَرْجَيْتَنَا إِلَيْ مُوسَى أَنْ أَسْبِرَ بِعَبَادِي فَأَنْتَرِبَ لَهُ طَرِيقًا
فِي الْبَحْرِ بَسَّ لَا تَخْفَ دَرَكًا وَلَا تَخْتَسِي ^(١) فَاتَّبِعْهُمْ فَتَغْوِنُ
بِجُنُودِهِ فَعَسِّيْهُ مِنْ أَيْمَانِي مَا غَشِّيْهُمْ ^(٢) وَأَضْلِلَ فَتَغُونُ قَوْمَهُ
وَمَا هَدَى ^(٣) تَبَجِي إِنْ شَاءَ بِإِلَيْ فَدَأْجَبِيْتَنِكَمْ مِنْ عَلَوْكَ وَوَعَدْتَنِكَمْ
جَانِبَ الظُّرُورِ الْأَنْسَى وَزَرِنَا لَيْكَمُ الْأَنْسَى وَالْأَسْلُوكَ ^(٤) كُلُّوْنِ
طَيِّبَتْ مَارِزَقَكُمْ وَلَا تَطْلُقُوْفِيْهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ
وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ عَصَبَيْ فَقَدْ هَوَى ^(٥) وَلَئِنْ لَعْفَارَ لَمَنْ تَابَ
وَأَمَنَ وَعَمِلَ صَلَاحًا ثُمَّ رَاهَتَدَى ^(٦) وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ
فَوْكَ يَمُوسَى ^(٧) قَالَ هُمْ فُلَاءُ عَلَيْ أَثْرِي وَعَرِجَتْ إِلَيْكَ
رَبِّ لَهُمْ رَحْمَنِي ^(٨) قَالَ فَإِنَّا قَدْ قَسَّاْتُمْكَ مِنْ بَعْدِكَ وَلَأَصْلِمُ
السَّامِرِيَ ^(٩) فَرَجَعَ مُوسَى إِلَيْ قَوْمِهِ غَضَبَنِ أَسِفَاقَ الْأَلْ
يَنْقَوْمُ الْغَرِيْبَدُ كُرْبَجُوكَ وَعَدَ حَسَنَأَ أَطَالَ عَيْنَكَمُ الْهَمُ
أَمَرَدَتْمُهُنَّ أَنْ يَحْلِلْ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ
مَوْعِدِي ^(١٠) قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ لِيَمْلِكَا وَلَكَ حَمْلَنَا
أَوْ زَارَنَا مِنْ زِيَّةِ الْقَوْمِ فَقَدْ فَهَأْفَكَدَلِكَ الْأَقْسَامِيَ ^(١١)

٣١٧

soo dedejiiyey dadkaagii, Muusow?

84. Wuxuu yiri: Waa kuwaan ku soo jooga raadkayga, oo waan kuu so deg-degay Rabbiyow si aad u raalli ahaato.

85. (Allaah) wuxuu yiri: Annagu se waxaan imtixaannay dadkaagii intii aad ka soo tagtay kaddib, oo Saamiri baa lumiyey.

86. Markaasuu Muuse u soo noqday dadkiisiis isagoo caraysan oo ciil qaba, Wuxuu yiri: Dadikaygiyow! Ma wuusan Rabbigiiin idhiin qadin ballan qaad wanaagsan? ⁽¹⁶⁾ Ee ma waxaa idinku dheeraaday muddadii? Mise waxaad dooneyseen inay idiinka dhacdo Caro xaggaa Rabbigiiin, oo aad markaas ka baxdeen ballankii (inaad I adeecdaan ah) aad ila gasheen?

87. Waxay yiraahdeen: Ugama aanu bixin Ballankii aan kula gallay ikhyaarkayaga, laakiinse waxaa nala saaray culaysyo ka mid ah qalabkii reer (Fircoo) isku qurxin jireen ⁽¹⁷⁾, markaas baan ku tuurnay (dabka), sidaas oo kale ayuu Saamiri u tuuray.

14. Ku dhufashada badda usha, eeg Suuradda Ash-Shucraa: Ayadda 63.

15. Ma daboolin oo qaadir biyo o keliya, balse waxaa daboolay oo wada qaatay waxaa daboolay uu Allaah Keliya Ogsoon yahay sida argagax, xanuuun, qoomamo, cadaab, iwm.

16. La jirka Nabigiiin si uu idhiinku soo qaado Kitaabka Towreeda.

17. Waxaa horay loo amray inay soo qaataan waxyaalihiy ay isku qurxin jireen dadkii Masar ee dahabka ahaa, markaasuu wuxuu amray Saamiri inay ku tuuraan dahabkaa dib si ay uga sameeyeen sanam leh muuaalib dibi oo kale, markaasuu dabkii ku tuureen, markaasaa waxaa ka soo baxay sanam muuaalib dibi leh ay qaarkood caabudeen. Saamiri wuxuu aaha muqaafiq ku dhex jiray ilmihiit Israa'iil oo u horseeday sanam caabudka.

88. Oo wuxuu uga soo saaray (suurad) dibi leh cida dibiga. Oo waxay yiraahdeen: «waa kan ilaaхиinna iyo ilaaха Muuse, wuuse illoobay.

89. Miyeynan arkayn in aanu u soo celin kareyn kelmadna (wax jawaab ah), oo aanu u haynin dhib iyo dheef midna?

90. Oo Haaruun wuxuu ku yiri ka hor (intaanu soo laaban Muuse): Dadkaygiow! Waxaad tiihiin kuwo un lagu imtixaanay arrinkani, oo hubaal, Rabbigii waa (Allaah) Raxmaanka, ee i soo raaca oo adeeca amarkayga.

91. Waxay yiraahdeen: Ma deyn doonno caabudidda (dibiga) jeer uu noo soo noqdo Muuse.

92. (Muuse) wuxuu yiri: Haaruunow! Maxaa kuu diiday markaad aragtay inay lumiyaan.

93. Inaad I soo raacdo? Ee ma waxaad caasiday adiguna amarkaygii?

94. (Haaruun) wuxuu yiri: Ina hooyow! Ha iga soo qaban garkeyga ama madaxeyga. Hubaal anigu waxaan ka baqay inaad tiraahdo: Waxaad kala qaybisay ilmihiil Israa'iil dhexdooda, oo ma aadan dhowrin qowlkeyga.

95. (Muuse) wuxuu yiri: Oo muxuu yahay xaalkaagu Saamiriyow?

96. Wuxuu yiri: Waxaan arkay wax aysan arag. Markaas waxaan ka soo qaataay sacab muggi raadki Rasuulka⁽¹⁸⁾ oo ku tuuray (dabka). Sidaas bay ii qurxisay nafteydu.

97. (Muuse) wuxuu yiri: haddaba tag oo naga fagow! Oo hubaal, waxaa go'aan ah noloshan inaad tiraahdo ma jirto taabasho⁽¹⁹⁾, oo hubaal waxaa kale oo aad leedahay ballan aanad dib uga dhici doonin. Oo dhugo ilaahaagii aad in door ah dul joogtay ee aad caabudaysay. Hubaal waanu gubi dooncaa (oo aanu ka dhigi dambas) markaanu badda ku qarxino oo waxba aanu ka hari doonin.

98. Ilaaхиinna waa oo keliya Allaah, ee aanu jirin Ilaaх (xaq ah) aan Isaga ahayn. Wuxuu ku koobay wax walba Cilmii.

^{18.} Raadka Rasuulka waxaa loola jeedaa Raadka goobka faraskii uu watay Jabriil c.s. Waxaa kaloo lagu fasiray Raadka Rasuulka:Risaaladii Rasuulka oo ah shariciga uu la yimid Muuse, inuu Saamiri isaga tagay sharhicgaas.

^{19.} "Ha i taabaannina" waa ciqaab ahaan adduunka, waayo waxaa la amray inay dadku u gooyaan si dhan oo waxba ku darsan. Aakhirona waxaa sugaya Naar olol badan.

فَلَّا خَيْرٌ لِمَنْ عَجَلَ أَجْسَدًا وَحْسَرْ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ
وَإِلَهُ الْمُؤْمِنِي فَيَسِّيَ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا
وَلَا يَمْلِكُ الْهُمَّ حَضَرًا وَلَا نَعْمَلُ^{٢١} وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَرُونُ
مِنْ قَبْلِ يَقُولُوا إِنَّمَا فَتَنْتُهُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّسِعُنِ
وَأَطْبَعُوا أَمْرِي ﴿٢٢﴾ قَالُوا لَنْ تَبْرُجَ عَلَيْهِ عَذَابُنَا حَتَّىٰ يَرْجِعَ
إِلَيْنَا مُؤْمِنِي ﴿٢٣﴾ قَالَ يَأْتُهُمْ مَا مَنَعَكُمْ إِذْ أَرَيْنَاهُمْ صَلَوةً
الْأَتَتْتُعَنْ أَعْصَيْتُ أَمْرِي ﴿٢٤﴾ قَالَ يَبْتَغُونَ لَآتَاهُنَّ دِلْيُحْقِيقَ
وَلَا يَرْأِسُ إِلَيْهِ خَيْرُهُ أَنْ تَقُولُ فَرَقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَلَمْ تَرْقِبْ قَوْلِي ﴿٢٥﴾ قَالَ فَمَا أَخْطُبُكُمْ بَسْمِيِّ^{٢٦} قَالَ
بَصَرْتُ يَمَانَ لَمْ يَبْصُرْ وَلِيَهُ فَقَبَضْتُ قَبْسَةً مِنْ أَثْرِ
الرَّسُولِ فَتَبَدَّلَتْهَا وَكَذَلِكَ سَوْلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٢٧﴾ قَالَ
فَلَذَّهَتْ قَانِلَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولُ لَآمْسَاسًا وَلَكَ
مَوْعِدًا لَنْ تُخْلِفَهُ وَأَنْظُرْ إِلَيْكَ الْهِلَكَ الَّذِي ظَلَّتْ عَلَيْهِ
عَاكِفًا لَنْ تَحْرِقَهُ وَلَمْ تَنْسِفَهُ فِي أَيْمَنِ نَسْعَةً^{٢٨} إِنَّمَا
إِلَهُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّاهُو وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عَامَّاً^{٢٩}

كَذَلِكَ تَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءَ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ تَبَيَّنَكَ مِنْ لَدُنَّا
 ذَكَرًا ^{١٩١} مَنْ أَغْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ بَعْدَ الْقِيمَةَ وَرَدًا
 حَلَدِينٌ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ بِقُوَّةُ الْقِيمَةِ حَمَلًا ^{١٩٢} يَوْمٌ يُفْخَحُ
 فِي الصُّورِ وَتَخْشُرُ الْمُجْرِمُونَ بِوَمَيْزِ رُرْقَا ^{١٩٣} يَتَحَقَّقُونَ
 بَيْنَهُمْ إِنْ لَيَشْمُ لِأَعْشَرٍ ^{١٩٤} تَخْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ
 أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَيَشْمُ لِأَيْوْمًا ^{١٩٥} وَسَلُوكُكَ عَنِ الْجَبَالِ
 فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّيْ سَقْنَا ^{١٩٦} يَدْرُهَا فَاعَاصِفَقَهَا
 لَأَنَّهُ فِيهَا عَوْجَأٌ وَلَا مَأْمَتٌ ^{١٩٧} بِوَمَيْزِ يَتَبَيَّنُونَ الْأَذَاعِي
 لَا عَوْجَ لَهُ وَخَسَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلْمَحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ لِأَهْمَاسًا
 بِوَمَيْزِ لَا تَنْعَثُ الشَّفَعَةُ إِلَّا مِنْ أَدْنَى لَهُ الْمَحْمَنِ وَرَضِيَ لَهُ
 قَرَأً ^{١٩٨} يَعْمَمُ مَا بَيْتَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلَفُهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ
 عَلَمًا ^{١٩٩} وَعَنْتَ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُوبُ وَقَدْ خَابَ مِنْ حَمَلٍ
 ظُلْمًا ^{٢٠٠} وَمَنْ يَعْمَلَ مِنَ الْأَصْنَافِ لَا يُحْكَمُ فَلَا يَخَافُ
 ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ^{٢٠١} وَكَذَلِكَ ازْتَلَّهُ قُوَّةً أَنَا عَرِبًا وَصَرَقَتَا
 فِيهِ مِنْ الْوَعِيدِ لَعَاهُمْ تَقُوتُنَّ أَوْ بُحْدَتُ لَهُ ذَكَرًا ^{٢٠٢}

٣١٩

99. Sidaas baan (Nabi Muxammadow s.c.w.) kuugu soo tebinnaa warar ka mid ah wixii horey u dhacay. Oo Waxaanu xaqiq kaa siinnay xaggayaga dhambaal (Qur'aankan).

100. Qofkii ka jeesta wuxuu markaas xambaaran doonaa Maalinta Qiyaame culaab culus (dambi aad u weyn).

101. Iyagoo ku dhex waari doona (cadaabka). Oo waa wax u xun iyaga Maalinta Qiyaamaha culaab ahaan.

102. Maaalinta Buunka la afuufi doono⁽²⁰⁾: oo waxaa la isu soo kulmin doonaa Dambiiyalasha Maalintaa iyagoo indho cawlan⁽²¹⁾.

103. Oo hoos u wada hadlaya oo isku sheegaya: Ma aydaan joogin waxaan aheyn toban (maalmood adduunka).

104. Annaga baa ka ogsoon waxa ay leeyihiin, marka kooda ugu jid (hadal) wanaagsani oran doono: Ma aydaan joogin (adduunka) waxaan aheyn maalin qudh ah.

105. Oo waxay wax kaa weydiin buuraha, markaa dheh: Rabbigay baa ku baabbi'in doona qarax isagoo ka dhigaya sida budo ciid ah.

106. Oo wuxuu ka yeeli doonaa (arlada) meel ban siman ah.

107. Aanad ku dhex arki doonin meel hoosaysa ama sarreysa.

108. Maalintaas waxay iyagu (qof walbaa) raaci doonaa (dhawaqa) dhawaqaahaa isagoo aan leexleexasho lahayn. Oo codadka oo dhan waxay ahaan doonaan kuwo kushuucsan Raxmaanka (Allaah) horti, marka ma maqli doontid waxaan aheyn shanqarta socodka (lugahooda).

109. Maalintaas shafeeco (garabsiin) wax ma tari doonto, mid maahee uu Raxmaanku u idmo oo uu ka raalli yahay hadalkiisa.

110. Wuxuu Ogsoon yahay waxa hortooda ah iyo waxa gadaashooda ah, Mase ku koobi karaan (waxa uu oyahay) Cilmii.

111. Oo dhammaan wejiyadu waxay ku khushuuci doonaan (Allaah horti), Noolaha Daa'inka ah, Daryeelah waaxa unka jira oo dhan. Oo waxaa xaqiq hoogi doona kan isagu xambaarsan dulmi⁽²²⁾.

112. Kan se isagu fala camallo wanaagsan isagoo mu'min ah, ma ka cabsan doono gardarro loo geysto iyo wax loo dhimo midna.

113. Oo sidaas baan ugu soo waxyoonnay Qur'aan af Carabi ah, oo ugu celcelinnay si cad digniinaha, bal inay iska jiraan oo ka dhowsadaan (xumaha), ama uu ku dhaliyo waantow(ama u noqdo wax lagu xusuusto).

20. Afuuufka labaad ee Buunka, waana afuuufka dadka ay ka soo bixi doonaan qubuurahooda iyagoo nool.

21. Cabsi darteed, ama macnaha waa iyagoo indha la' waxba aan arkayn.

22. Qofkii gef ka galay Allaah ama gef ka galay mid ah uunankiisa.

114. Ee waxaa ka Sarreeya oo ka kor ah (dhammaan) Allaah, Boqorka Xaqa ah. Ee (Muxammadow) ha ku degdegin Qur'aanka (akhriksa) ka hor inta aan laguu dhammayn waxyigisa, oo dheh: Rabbiyow ii kordhi cilmi.

115. Oo waxaan la galnay ballan Adam mar hore⁽²³⁾, wuuse illoobay, oo kama aanu helin go'aan adag.

116. Oo (xus) markaan ku niri malaa'iga: U sujuuda Adam oo way sujuudeen (dhammaan) Iblis maahee, wuu diiday.

117. Markaasaan Wuxaanu niri: Adamow! Xaqiiq, kani waa kuu cadow adiga iyo xaaskaagaba. Ee yuusan idinka saarin Jannada, si aydaan u dhibaatoon.

118. Hubaal wuxaad (ballan) ku heysataa inaadku dhix gaajoon doonin kuna arradi doonin.

119. Oo hubaal aanadku harraadi doonin, qorrax kulkeedna kugu dhici doonin.

120. Markaasuu shaydaan hoos wax ugu sheegay, isagoo ku leh: Adamow! Ma ku tusaa geedka waarista iyo boqortooyo aan weligeed dhammaan doonin?

121. Markaasay iyagu (Adam iyo xasakiisa) wax ka cuneen, oo cawradoodii muuqatay, oo waxay billaabteen inay ku nab nabaan korkooda caleemaha Jannada. Oo Adam wuxuu ku caasiyey Rabbigi, oo gef ka galay⁽²⁴⁾.

122. Ha yeeshee Rabbigii ayaa doortay oo u dambi dhaafay oo hanuuniyey.

123. (Allaah) wuxuu yiri: Ka dega (Jannadan) dhammaantiin, (firkiinna) waa u cadow qaarba qaarka kale. Oo hadduu idiinka yimaado xaggayga hanuun, markaa qofkii raaca hanuunkayga ma ku lumi doono (adduunkan), mana ku dar xumaan doono (Aakhirada).

124. Qofkii se ka jeesta waanadayda, hubaal wuxuu mudan doonaa lolol adag oo cirrii ah, oo waxaa la shir keeni doonaa Maalinta Qiyaamaha isagoo indha la'.

125. Wuxuu oran doonaa: Rabbiyow! Maxaad iiga soo saartay (iilka oo i shir keentay Qiyaamaha) anigoo indha la' anigoo (hadda ka hor) wax arki jiray.

^{23.} Waxaa axdigaa lagu xusay Suuradda 2 Al-Baqara : Aayadda 35, wuxuuna Allaah halkan ku xusay inaan laga helin Adam go'aan adag si uu uga hortago fidnada shayaanka.

^{24.} Eeg sharaxa Suuradda 9 At-Towba: Aayadda 19.

فَتَعْلَمَ اللَّهُ أَمْلَكُ الْحَقِّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْأَفْرَءِ إِنْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيَهُ وَقُلْ رَبِّ رِزْقِنِي عِلْمًا وَلَقَدْ عَهَدْنَا إِلَيْكَ أَدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ يَنْجِدْهُ وَعَرَمَا وَلَذْ فَلَانَا لِلْمَلَئِكَةِ أَسْجَدُوا إِلَيْهِ وَسَجَدُوا إِلَيْهِ إِلَيْسَ أَبِي فَقَنَّا إِنَّكَادُمْ إِنْ هَذَا عَدُوُّكَ وَلَزِيقَكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَشَقَقَ إِنْ لَكَ لَا تَجِعَ فِيهَا وَلَا تَرْعَى وَلَنَكَ لَا تَظْلَمُ وَفِيهَا وَلَا تَصْبِحَ إِنْ وَسَوْسَرَ إِلَيْهِ الشَّيْطَنُ قَالَ يَقَاتُهُمْ هَلْ ذَلِكَ عَلَى شَجَرَةِ الْحَلِيلِ وَمَنْ لَأَيْتَنِي فَأَكَ لَمِنْهَا فَبَرَأَتْ أَهْمَاسُهُمْ وَطَفَقَ يَخْصِمُهُمْ عَلَيْهِمَا إِنْ وَرَقَ الْجَنَّةِ وَصَحَّ أَمْرُهُمْ فَغَوَى شَرْجَبَهُ رَبِّهِ وَفَكَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى قَالَ هُنْ طَامِهُمْ جَيْعاً بِعَضُكُوكَ لِبَعِيشِ عَدُوٍّ فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْ هُنْ فَمَنْ أَتَيَهُمْ هُدَى إِنَّهُمْ لَا يَشْقَى وَمَنْ أَغْرَصَ عَنْ ذَكْرِي فَإِنَّهُ لَهُ وَمَعِيشَةَ ضَنكَا وَخَسْرَهُ دُرُونَ الْقِيمَةَ أَعْمَى قَالَ رَبِّ لَمْ حَسْنَتِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتَ بِصِيرَكَ

قَالَ كَذَلِكَ أَتَشَكَّعُ إِنَّنَا فَسَيَّهُنَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُسْئى
وَكَذَلِكَ تُخْرَى مِنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِإِيمَانِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْجَحْرَةِ
أَشَدُ وَلَيْقَنٍ (١٧) إِنَّمَا يَهْدِ لَهُمْ كُلُّ أَهْلَكَابِهِمْ مِنْ الْقُرُونِ
يَمْشُونَ فِي مَسَكِنَهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكِيدُ لِأَفْلَى النُّهَى (١٨)
وَلَوْلَا كَمَةٌ سَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ إِنَّمَا وَلَجَ مُلْسَمَى (١٩)
فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا تَفْوُلُونَ وَسَيَّحْ مُحَمَّدَ رَبِّكَ قَلْ طَلُوعَ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَنَّ إِنَّا إِلَيْهِ فَسَيَّحْ وَأَطْرَافُ الْأَنْهَارِ لَعَلَكَ
تَرْضَى (٢٠) وَلَا تَنْدَنْ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَعَابِهِ أَرْوَاحَمُهُرَّ زَهَرَةَ
الْحَوَّةِ الَّذِي انْتَهَىٰ فِيهِ وَرَزْقُ رَبِّكَ حَرَرَ وَلَيْقَنٍ (٢١) وَأَمْرَهُكَ
بِالصَّلَوةِ وَاصْطَرِعْ عَلَيْهَا الْأَسْلَكَ رِزْقًا خَنْ تَرْزُكَ وَلَعَقْبَهُ
لِلشَّقْرَىٰ (٢٢) وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَنَا بِإِيَّاهِهِ مِنْ رَبِّهِ أَوْلَمْ تَأْتِهِمْ
بَيْنَهُ مَا فِي الْأَصْحَافِ الْأُولَى (٢٣) وَلَوْلَا أَهْلَكَهُمْ بِعَذَابٍ
مِنْ قَبْلِهِ لَقَاتُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَتَبَيَّنَ
إِيَّنَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَنْذَلَ وَتَخْرَى (٢٤) قُلْ كُلُّ مَرْءُوسٍ فَرَضُوا
فَسَعَلُمُونَ مَنْ أَصْبَحَ الْمِرْسَطَ أَسْوَىٰ وَمَنْ أَهْتَدَى (٢٥)

126. (Allaah) wuxuu oran doonaa: Sidaas oo kale calaamooyinkayagiibaa kuu yimid, waadse iska illowday (oo ka dan la'aatay), sidaas darteed Maanta, waxaa lagaaga tegi doonaa oo lagugu illoobi (Naarta).

127. Oo sidaas oo kale baan u abaal marinnaa qofkii isagu xadgudba, oo aan ru-meyn calaamooyinka Rabbigii, oo cadaabka Aakhiro ayaa sii daran oo joogto daa'in ah.

128. Haddaba, miyaanay u caddaan iyaga inta aan ummado hallignay iyaga hortood oo ay ku dhex socdaan guryahoodii? Arrinkaa waxaa ugu sugan calaamooyin kuwaasi leh garashada.

129. Oo haddii aanay jiri lahayn Kelmed hor oo ka soo fushay Rabbigaa, in dib loogu dhigo abaal marintooda maalin la yaqaan iyo muddo magacaaban, way ku waajibi laheyd ⁽²⁵⁾.

130. Ee u samir yeelo waxa ay leeyihii, oo ku tasbiixso xamdigaa Rabbigaa ka hor qorrax soo baxa iyo ka hor dhiciddeeda, iyo (sidooy kale) qaar ka mid ah saacadaha habeenka iyo dacallada maalinta si aad u raali noqtid.

131. Oo ha u taagin indhahaaga xaggaxa aan ugu raaxaynay lammaano waa quruxda nolosha adduunka si aan ugu imtixaanno, oo risiqa Rabbigaa baa ka khayr badan oo ka daa'in san.

132. Oo ku amar salaadda ehelkaaga (iyo dadkaba), oo ku samir yeelo gudashada (salaadaha) kuma weydiisaneyno risiq; Annaga baa ku irsaqeeyna. Oo Ciribta wanaagsan waxaa leh kuwa Alle ka cabsada ee iska ilaasha (xumaha).

133. Oo waxay yiraahdaan: Muxuu noogu keeni waayey calaamo xagga Rabbigii ah? Oo miyaanay u imaan caddeyn wixii (ku yaallay) Kutubtii hore.

134. Oo haddaan ku halaagno cadaab isaga ka hor ⁽²⁶⁾, waxay hubaal oran lahaayeen: Rabbiyow! Maxaad noogu soo diri weydey Rasuul si aan u raacno Aayadahaaga, ka hor inta aanaan ahaan kuwa dullooba oo dufooba.

135. Dheh: Mid walba innaga iyo idinka wax buu sugayaaye ee suga ⁽²⁷⁾, waxaadse dhowaan ogaan doontaan waa kuwama kuwa ku sugar Jidka Toosan iyo kan isagu hanuunsan.

²⁵. Allaah wuxuu ku ciqaabi laaha adduunkan sida uu galayba dadki hore.

²⁶. Waa Nabi Muhammed s.c.w.. waxaa sidooy kale lagu fasiray weedha : Isaga hortiis" in loola jeedo Qur'aanka.

²⁷. Waxay sugayaan waxa ka soo baxa arrinkan oo uu ku dhammaado.

J U S K A (17)

Suuradda 21 Al-Anbiyaa

Waa 112 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. (Waqtiga) xisaabtooda (Qiyaamaha) waa ku soo dhow yahay dadka halka iyagu ay dhoohnaan la sii jeedaan.

2. Ma jiro xus (waxyi) uga yimaado isagoo cusub xagga Rabbigood, bal waxay dhegaystaan iyagoo iska cayaaraya.

3. Oo quluubtoodu ka maan la' yihin, oo kuwa gefka (shirkiga iyo macaasida) fala waxay qariyaan faqooda (iyagoo leh): Kani (Nabigan) ma wax aan ahayn baa qof idinkoo kale ah? Ee ma waxaad qaabileysaan sixir1 idinkoo arka?

4. Wuxuu (Nabigu s.c.w) yiri: Rabbigay baa ogsoon qowl⁽¹⁾ (kasta) (oo lagaga hadlo) samooyinka dhexdooda iyo arladaba. Oo Waa wax kasta Maqlaha, wax kasta Ogsnoonaha ah.

5. Waxay se yiraahdaan: (Waxyigu wax kale maahee) waa riyooyin qarow isku qasan ah! bal isagaa hal abuuray! bal waa gabyaa! Ee ha noo keeno mucjiso la mid ah (mucjisoooyinkii) lala soo diray (anbiyadii) hore.

6. Ma jirto (hal) magaalo aan halaagnay ee rumeysey iyaga hortood ee ma iyagaa haddaba rumeyn?

7. Oo ma aanu soo dirin hortaa adiga (Nabi Muxammad) waxaan aheyn rag aan u waxyoonnay (dhambaalka), ee weydiiya dadka Risaalada (Kutubii hore) haddii aydaan ogeyn.

8. Oo uma aanaan yeelin iyaga (anbiyada) jirar aan cunin cunto⁽²⁾, oo ma aheyn kuwo aan dhiman oo ku waara (arlada).

9. Markaas, Waanu u oofinnay ballankaan u qaadnay oo waanu badbaadinnay iyaga iyo ciddaan doonnay oo halaagnay xad gudbayaashii.

10. Wuxaan xaqiqi idii soox waxyoonnay (dadow) Kitaab (Qur'aanka) la idinku xusay idinka⁽³⁾. Ee Miyeydaan haddaba caqliyeysanayn?

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُوَ فِي عَقْلَهُمْ مُعَصِّمُونَ ١
مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ نَّزَّلْنَاهُمْ مُحَمَّدٌ بِالْأَسْمَاءِ مُوَمَّدٌ وَهُوَ
يَعْلَمُونَ ٢ لَهُئَيَّةٌ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا لِلْجَوَى الْبَرِّ
ظَلَّمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا شَرْمَلَكٌ أَفَتَأُنُّ أَسْتَرَّ وَإِنْتُمْ
تُبَصِّرُونَ ٣ قَالَ رَبِّيْ يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٤ بِلْ قَالُوا أَضْعَثَتْ أَخْلَمَ بَلْ
أَفْرَدَهُ بِلْ هُوَ شَاعِرٌ كَلِيلٌ أَتَيْتُكُمْ كَمَا أَرْسَلَ الْأَوْلَانَ
مَا أَمْتَ قَلْمَبُهُمْ فِي قَرِئَةٍ أَهْلَكْتَهُمْ فِي أَفْهَمِهِمْ ٥
وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ إِلَّا رِجَالًا تُوحِّي إِلَيْهِمْ فَسَلَّمُوا هَلْ ٦
الْكَوْكِيْرَ إِنْ كَشَّمْ لَا تَعْلَمُونَ ٧ وَمَا جَعَلْنَا هُنْ جَسَداً
لَا يَأْكُلُونَ الْطَّعَامَ وَمَا كَفَرُوا خَلِيلِينَ ٨ شَرَصَدُهُمْ
الْوَعْدُ فَأَنْجَيْتَهُمْ وَمَنْ شَاءَ وَأَهْلَكَتْنَا الْمُسْرِفِينَ ٩
لَقَدْ أَرْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١٠

^{1.} Sixir waxa ay ku sheegayaan halkan waa Aayadaha Qur'aanka, Inkastoo ay shaahideen calaamooyin iyo mucjisoooyin dhab ah.

^{2.} Sida malaa'iiga, balse waxay ahaayeen admi leh tilmaamaah dadka.

^{3.} Kitaabka waa Qur'aanka, xuskiinna waxaa loola jeedaa la idinku sharfay ama la idinkula hadlay. Macno kale waa idinku sugaran waano.

وَكُلُّ قَسْمٍ مَا فِي الْأَرْضِ كَانَتْ خَالِصَةً لِلَّهِ وَإِنْ شَاءَ بَعْدَهَا قَوْمًا
ۖ إِنَّمَا أَحَسَّوا بِآسِنَةٍ إِذَا هُمْ مُهَاجِرُونَ
ۗ لَا تَرْكُسوْلَوْ وَلَا جُرُّوْلَوْ مَا تُرْقِفُهُ فَوْهِ وَسَكِيْكُوْلَوْ لَعَلَّكُمْ
تُسْعَلُونَ ۖ قَالُوا يُبُوْلَكَلَانَا إِنَّا كَانَتْ نَاظِلَيْمِينَ ۖ فَهَاجَزَ الَّتِيْكَ
دَعَوْهُمْ حَتَّىْ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَلِيْمِينَ ۖ وَمَا لَخَلَقْنَا
السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِيَعْيَنَ ۖ لَوْأَرْدَنَا أَنْ تَسْخَدَ
لَهُمُ الْأَنْجَدَتَهُ مِنَ الدُّنْيَا إِنْ كَانُوا لِيَعْلَمِينَ ۖ مَلِئَقَدُ بِالْحَيِّ
عَلَى الْأَبْطَلِ فِي دُمَعَهُ وَفَادَهُوْ رَاهِيْنَ وَلَكَوْلُوْلِيْنَ مَا يَصْفُونَ
وَلَهُمْ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْرُونَ
عَنْ عِنْدَهُمْ وَلَا يَسْتَخِرُونَ ۖ يُسْبِحُونَ أَثْلِيلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَغْنُونَ ۖ أَمْ لَخْدَنْوَاهُ الْهَمَّةَ مِنَ الْأَرْضِ هُنْ نُشُورُتَ
لَوْكَانَ فِيهِمَا إِلهٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَنَا فَسَبِحُنَّ الْهَوَيْتَ الْعَرِيشَ
عَمَّا يَصْفُونَ ۖ لَا يَسْعِلُكَمَا يَقْعِلُ وَهُمْ يَسْعَلُونَ ۖ أَمْ لَخْدَنْوَاهُ
مِنْ دُونِهِمَا إِلهٌ فَلَهُ أُنْبَرٌ هَنْكَمْ هَنْدَأَكْمُونَ مَعَيْ وَذِكْرُ
مَنْ قَبْلَكَمْ بِكَمْ لَكَمْ هُنْ لَأَعْلَمُونَ ۖ الْحَقُّ فَهُمْ مُعْرَضُونَ

- 11.** Oo intee baan magaalo (dadkeedu) ahaayeen gar diid⁽⁴⁾ baabbi'innay, oo aan soo saarnay iyaga kadambow dad kale.
 - 12.** Oo markay (dadkeedii) dareemeeen cadaabkayagii, waxay isla markiiba billaabean inay ka cararaan.
 - 13.** (Malaa'igtii qaarkood waxay yiraahdeen): Ha cararina (haatan), ee dib ugu soo laabta wixii la diinku raaxeeeyey iyo guryihiinna, si wax la idin weydiyo⁽⁵⁾.
 - 14.** Waxay yiraahdeen: Hoognaye! Waxaynu ahayn kuwo gef badan.
 - 15.** Oo calaalcalcloodaa ma ay deyn ilaa aan dabar goynay, oo baqtieyen (dab sidi).
 - 16.** Oo uma aan abuurin samada iyo arlada iyo waxa u dhhexeya dheel.
 - 17.** Haddaan rabno inaan yeelanno haasaawe⁽⁶⁾, waxaan hubaal ka yeelan lahayn xaggayaga, haddaan sidaas falayno.
 - 18.** Bal waxaan Xaqaa ku gannaa baadilka, markaasuu tirtraa, mise durba wuu tagaa; oo hoog ayaadna leedihiin beentaasi aad naga sheegtaan darteed⁽⁷⁾.
 - 19.** Oo Isagaa leh wax kasta oo jira samooyinka iyo arlada; oo kuwa agtisa jooga ee u dhow (malaa'igta) iskama weyneeyaan cibaadiisi, oo kama daalaan.

三

20. Waxay xurmo weyneeyaan oo hufaan Isaga habeen iyo maalinba, oo kama dabcaan.
 21. Mise ma waxay (dadku) yeeshen (si ay u caabudaan) ilaahyo dhulka xaggiisa oo wax soo nooleeya?.
 22. Hadday ahaan lahaayeen dhexdooda (cirarka iyo dhulka) ilaahyo kale aan ahayn Allaah, way fasaadi lahaayeen. Wuu ka hufan yahay Allaah, Rabbiga Carshiga leh oo ka Sarreeyaa waxay ku sheegaan.
 23. Lama weydiyo (Allaah) Waxa uu Falo, halka iyaga la weydiin doono.
 24. Mise ma waxay yeeshen Isaga sokadi ilaahyo (kale) ay la barbar caabudaan? Dheh (Muxammadow): Keena Xujadiinna. Kani (Qur'aanka) waa xuska kuwa ila jooga iyo xuska kuwii iga horreeyay⁽⁸⁾. Badankoodu se ma gartaan Xaqa, marka way ka sii jeestaan.

4. Macnaha waa dadkeedu ay ku adkeysteen xumaan falidda.

5. Waxa idinku dhacay. Waxaa hadalkan loo yiri ku digasho ahaan.

6. Sida xaas ama carruur.

7. waa oraahdooda baadilka ah in Allaah leeyahay xas iyo ilmo.

8. Dhammaan Rusushii hore waxay dadku ugu yeereen Towxiidka -caabudaaadda Allaah Keliya aan cid kale lala wadaajin cibaadada-

25. Oo ma aanu soo dirin hortaa Rasuulna oo aanaan u waxyoon (Annagoo leh): Ma jiro Ilaah (Xaq ah oo) aan Aniga ahayn, ee i caabuda (Aniga oo keliya).

26. Oo waxay yiraahdaan: Raxmaanku wuxuu yeeshay wii. Subxaanah! Wuu ka hufan yahay,balse⁽⁹⁾ waa addoomo la sharfay.

27. Kagama hormaraan hadal, oo amarkiisa uun bay iyagu ku shaqeeyaan.

28. Wuxuu Ogsoon yahay waxa hortooda ah iyo waxa gadaashooda ah, oo uma shafeeci karaan mid uu isagu oggolaado maahee. Oo cabsidiisa bay la baqaan.

29. Oo qofkii ka mid ah ee yiraahda: Waxaan anigu ahay Ilaah la jirkiil Isaga, kaas oo kale waxaan ku abaa marinnaa Naar. Sidaas oo kale baan ku abaa marinnaa geflowyada.

30. Oo miyaanay kuwa rumeyn diiday arag in samooyinka iyo arladu ay ahaayeen hal mid oo isku dheggan oo aan kala bixinnay, oo waxaan ka abuurnay biyo wax kasta oo nool ee miyaanay haddaba rumaynay?

31. Oo Waxaanu yeellay dhulka buuro adag ee sugaran si aanay ula iilanin, oo waxaanu yeellay (buuraha) dhexdooda waddooyin ballaaran si ay ugu toosaan.

32. Oo Waxaanu ka dhignay samada saqaf ilaashan. Oo waliba iyagu waa ka sii jeesadaan calaamadaheeda.

33. Oo Waa Isaga Kan Abuuray habeenka iyo maalinta iyo qorraxda iyo dayaxa, dhammaan (walxaha cirka ka muuqda) waxay si dhakhso badan ugu socdaan garangartooda.

34. Oo kama aanu yeelin qofna kaa horreeyey mid (ku) waara (arlada). Ee haddaad dhimato ma iyagaan waari doono?

35. Naf walbaa waa tii dhadhamisa geeri, oo waxaanu idinku imtixaani doonaa shar iyo khayrba kala saarid darteed, oo Xaggayaga baa la idiin soo celin doonaa.

^{9.} Kuwaa ay ku andoocadaan inay yihiin ilmahii Ilaahay sida malaa'igta, Cuzayr, Ciise, iwm waa addoommo la sharfay.

وَلَدَارَةُكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَخَذُونَكَ إِلَّا هُرُوا أَهْدَى
 الَّذِي يَذَكُّرُهُ الْهَمَّةُ وَهُمْ يَذَكُّرُ الْرَّحْمَنَ هُمْ
 كَافِرُونَ ۖ خُلُقُ الْإِنْسَنِ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيْكُمْ
 إِنَّمَا تَكُونُ فَلَادَسْتَعِيْجُولُونَ ۗ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ
 إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِيْنَ ۗ لَوْيَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِبَّتْ
 لَائِيْكَ قُوَّتْ عَنْ وُجُوهِهِمُ الْتَّارِ وَلَا عَنْ طَهُورِهِنَّوْلَا
 هُمْ يُنْصَرُونَ ۗ بَلْ تَأْتِيْهِمْ بَغْتَةً فَتَدْهِمُهُمْ فَلَا
 يَسْتَطِيْعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۗ وَلَقَدْ أَسْتَهْمِيَ
 بِرُسُلِيْ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَهْدِيْهِ يَسْتَهْمِرُونَ ۗ قُلْ مَنْ يَكُوْنُكُمْ بِالْيَلِ وَالنَّهَارِ
 مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُنْدَعْنَ ذَكَرِيْهِمْ مُعْضُونَ ۗ
 أَمْ لَهُمْ إِلَاهٌ ثُمَّ نَعْمَلُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيْعُونَ ضَرَّ
 أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْبِحُونَ ۗ بَلْ مَعْنَاهُنَّ لَوْلَاءُ
 وَإِنَّمَا هُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَنْهَايِ
 الْأَرْضَ نَقْصَهَا مِنْ أَطْرَافِهَا فَهُمْ أَنْعَلَيْتُوْنَ ۗ

۲۲۵

36. Oo markay kuwa rumeyn diida ku arkaan (Nabi Muxammadow), kaama dhigtaan waxaan ahayn dheeldheel (oo waxay yiraahdaan): Oo ma kan baa kan wax ka sheega (liida) ilaahyadiinna? Halka iyagu ay diidaan xuska (Allaah) Raxmaanka.

37. Waxaa lagu abuuray aadmiga degdeg (sabar yari), waxaan idin tusi doonaa calaamooyinkayga ee ha sugi waayina.

38. Oo waxay oran doonaan: Goorma buu gooddigani dhici doonaa haddaad run sheegeysaan?

39. Hadday kuwa rumeyn diiday uun ogaan lahaayeen (waqtiga) marka aanay kari doonin inay ka cesaan Naarta wejijadooda iyo dhabarradoodaba oo aan loo gargaari doonin⁽¹⁰⁾.

40. Balse, waxay ugu iman doontaa kedo, oo way jahawareerin doontaa, oo ma kari doonaan weecinteeda, loomana sugi doono.

41. Oo Rusul (badan) baa lagu jeesjeesay kaa horreeyey adiga, waxaa se ku dhacay kuwii ka mid ahaa ee ku jeesjeesay waxa (cadaabka) ay dheel dheesha u heysteen.

42. Dheh: Yaa idinka dhowri kara habeen ama maalinba xagga Naxariistaha Allaah? Waxay se iyagu yihiin kuwa xusidda Rabbigood ka sii jeesada.

43. Mise waxay leeyihiin ilaahyo difaaca ee naga celin kara? Ma karaan (xitaa) inay u gargaaraan nafahooda, mana ahaan doonaan kuwo nalaga difaaco.

44. Balse, waxaan siinnay waxyaalo wanaagsan kuwani (gaalada ah) iyo aabbayaashoodba ilaa cimriga loo dheereeyey (markaasay wax is bideen).. miyaanay haddaba arag inaan ku nimaanno arlada oo ka naaqusinno xuduuddiisa⁽¹¹⁾? Ee ma iyagaan haddaba adkaan doona?

¹⁰. Ma ay dalbeen si gaalnimo iyo jeesjees leh in loo soo dedejijo oo la tuso Cadaabka.

¹¹. Eeg sharaxa aan ku xusnay Suuradda 13: Ayadda 41.

45. Dheh waxaan uun idiinku digayaa waxyi (ka yimid Allaah). Kuwa se dhegaha li'i ma ay maqlaan dhawaqaq mar kastoo iyaga loo digo.

46. Oo haddii (wax yar oo) hur ah oo ka mid ah cadaabka Rabbigaa uu taabto, waxay hubaal oranayaan: Hoognaye! Wuxaan hubaal ahayn kuwo gef badan.

47. Oo Waxaanu dhigi dooncaa miisaan xaq ah Maalinta Qiyaamaha, marka nafna loolama dhaqmi doono si gardarro ah in yarba ha ahaatee, oo (xitaa) hadday ku tahay wax le'eg iniiinta sisinta (ama wax ka yar ama wax ka weyn) (weliba) waanu keeni dooncaa. Oo Annagaa ku filan inaan idin xisaabинno.

48. Oo waxaan horeyba u siinaay Muuse iyo Haaruun Furqaanka, oo iftiin iyo waano ah⁽¹²⁾ ay leeyihiin kuwa iska jira (xumaha).

49. Kuwa ka baqa Rabbigood iyagoo keli ah (loo jeedin)⁽¹³⁾, oo iyagu aad uga cabsada Saacadda (Qiyaame).

50. Oo (Qur'aan)kani waa waano barakaysan aan soo waxyoonnay, ee miyaad haddaba garan weydeen⁽¹⁴⁾?

51. Oo waxaan xaqiiq siinnay Ibraahim (saamigiisa) hanuunka goor hore⁽¹⁵⁾, oo Wuxaanu u ogeyn si dhan oo wanaagsan.

52. Markuu ku yiri aabbihii iyo dadkiisi: Waa maxay sanamyadan aad idinku dul fadhidaan (ee aad caabuddaan)?

53. Waxay yirahdeen: Waxaan hellay aabbayaashayo oo caabudaya.

54. Wuxuu yiri: Wuxaad xaqiiq idinka iyo aabbayaashiinba ku sugneydeen habow caddaan ah?

55. Waxay yirahdeen: Ma waxaad noo keentay xaq, mise adigu waxaad ka mid tahay kuwa iska dheel-dheela?

56. Wuxuu yiri: Mayee' bal Rabbigiin waa Rabbiga samooyinka iyo arlada ee ah Kan abuuray, oo aniga waxaan ka mid ahay kuwa ka markhaati kaca arrinkani.

57. Oo (waxaan ku dhaartay) Allaah, Wuxaan hubaal u degi doonaa qorshe (tab) (si aan u baabbi'iyo) sannammadiinna markaad tagtaan oo dhabarka jeedisaan⁽¹⁶⁾?

¹². Kuwaní waa seddex tilmaamood oo lagu sifeeyey isla Towaadda.

¹³. Wax loola jeedaday iyagoo aan arag Allaah ama iyagoo keli ah aan cidna u jeedin, ka cabsada Allaah sir iyo saaqba.

¹⁴. Idinkoo iska yeelaya inaydaan aqoon, inkiraya ama diidayaa inaad qirtaanii.

¹⁵. Ka hor Muuse, Allaah wuxuu hanuunshay tan iyo yaraantii.

¹⁶. Ibraahim c.s. wuxuu yiri hadalladaa qalbigiisa oo keliya inuu tab u degi doonaa baabbi'inta sanammadooda.

فَجَعَلْهُمْ جُذَادًا لِّا لَكَ يَا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ
 ٥٨ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِإِلَهِنَا إِنَّهُ دَلِيمٌ
 ٥٩ قَالُوا سَمِعْنَا فَيَدْكُنْهُمْ يُقَالُ لَهُ إِنَّهُ يَهِيمٌ
 ٦٠ قَالُوا فَأَتُوْنَا
 يَهِيمٌ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشَهُدُونَ
 ٦١ قَالُوا إِنَّهُ أَتَ
 فَعَلَتْ هَذِهِ بِإِلَهِنَا يَا إِنْزِيلْهِمْ
 ٦٢ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كُلُّ كِبِيرٍ مِّنْهُمْ
 هَذَا فَتُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطَقُونَ
 ٦٣ فَرَجَعُوا إِلَى أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْظَلْمُوْتُمْ
 ٦٤ ثُمَّ كَسُوا
 عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَذُولَاءِ يَنْطَقُونَ
 ٦٥ قَالَ
 أَفَعَبْدُوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْعَصُكُمْ شَيْئًا وَلَا
 يَضُرُّكُمْ
 ٦٦ أَفِي لَكُمْ وَلِمَا عَبْدُوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 أَفَلَا تَعْقِلُوْنَ
 ٦٧ قَالُوا حَرَفُوهُ وَاضْرِبُوهُ إِلَيْهِمْ إِنْ كُنْتُمْ
 فَعَلِيْلِينَ
 ٦٨ قُلْتُ اِنْزَلْكُنُوْبِرَادَا وَسَلَّمَ عَلَىٰ إِنْزِيلْهِمْ
 ٦٩ وَأَرْدُلُوْهُمْ يَكْدَأْجَعَلْهُمُ الْحَسَرِيْنَ
 ٧٠ وَجَعِيْنَهُمْ
 ٧١ وَلُوْطًا إِلَى الْأَرْضِ أَلَيْتِ بَرْكَنَافِيْهِ الْعَالَمِيْنَ
 ٧٢ وَهَبْنَا
 لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَالِفَةَ وَكَلَّا لَجَعَلْنَا أَصْلَاحِيْنَ

58. Markaasuu ka dhigay digada (dhammaantood) koodii u ballaarnaamaa maahii, inay xaggiisa u soo noqdaan (oo u weydiyaan).

59. Waxay yiraahdeen: Yaa ku falay sidan ilaahyadaya?, Kaasi hubaal waa mid ka mid ah gardaroolayaasha?

60. Waxay yiraahdeen: Waxaan maqallay wiil hadal-haya oo la yiraahdo Ibraahim.

61. Waxay yiraahdeen: Haddaba ordooneen oo soo hor joojiya dadka si ay ugu arkaan indhahooda inay ka marag furaan⁽¹⁷⁾.

62. Waxay yiraahdeen: Ma adigaan ku falay sidaan ilaahyadaya, Ibraahimow?

63. (Ibraahim) wuxuu yiri: Mayee' waxaa falay kooda u ballac weyn (sanamyada) ee kan ah, ee bal weydiya hadday hadli karaan!

64. Markaas bay nafahoodii dib isugu noqdeen oo yiraahdeen: Hubaal, idinka naf ahaantiinna baa gefsan.

65. Markaasay isla markiiba is rogeen⁽¹⁸⁾ (iyagoo leh): Waad ogsoon tahay inayan kuwakani hadlin.

66. (Ibraahim) wuxuu yiri: Ee ma waxaad haddaba caabuddaan Allaah sokadi wax aan waxba idin tari karin waxbana idin yeeli karin?

67. Uf baad leedihiin idinka iyo waxa aad caabuddaanba Allaah sokadi. Ee miyeydaan garasho lahayn?

68. Waxay yiraahdeen: Guba isaga oo u gargaara ilaahyadiinna, haddaad yeeleysaan.

69. Wuxaan Annagu (Allaah ah) niri: Dabkow u noqo qabow iyo nabad Ibraahim!

70. Oo waxay la dooneen shirqool (dhibaato), waxaan se ka yeelney iyaga kuwa uu ku dhacay khasaaraaha badan.

71. Oo Wuxaan badbaadinay isaga iyo Luudba (innagoo u wareejinnay xagga) arladii⁽¹⁹⁾ aan u barakayn dadka oo dhan.

72. Oo Wuxaan ub hibeynay Isxaaq iyo Yacquub oo wiil wiilki ah, oo mid walbaa waxaan ka dhignay kuwo wanaagsan.

17. Wuxuu sidoo kale macnaha u dhici karaa: si ay markhaati iyo goob joog uga ahaadaan waxa lagu dhigo oo cigaab ah.

18. Kaddib markay qirteen gefkoodii, waxaa galay kibir iyo ciinaad markaas bay haddana ka horyimaadeen oo is rogeen.

19. Dhulkaax wasxa loola jeedaa arlada Shaam (oo ah: Falastin, Urdun, Suuriya, Lubnaan iyo dhulkaax harreerahooda ah). Wuxuuna Allaah ku barakeeyey inuu ka soo diray badi anbiyada dhulkaasi, iyo inay sidoo kale tahay dhul wanaagsan oo barako iyo khayr badan

73. Oo Waxaanu ka dhignay hoggaamiyeeyaa ku hanuuniya (dadka) Amarkagaya, oo Waxaanu u waxyoonnay falidda waxyaalaha khayrka ah, iyo u oogidda salaadda si wanaagsan, iyo bixinta sakada, oo waxay ahaayeen kuwo Annaga na caabuda.

74. Oo Luud, Waxaanu siinnay Xukun iyo cilmi, oo Waxaanu ka badbaadinnay magaaladii ahayd mid fasha xumaha⁽²⁰⁾. Hubaal waxay ahaayeen dad xun oo caasiyal ah.

75. Oo Waxaanu dhex gelinnay Naxariistayada, hubaal wuxuu ka mid ahaa kuwa wanaagsan.

76. Oo (xus) Nuux, markuu noo dhawaaqday kol hore⁽²¹⁾. Markaasaan ka ajiibnay baryadiisii, oo ka samatabixinnay isaga iyo intii raacdary musiibad aad u weyn (daadkii weynaa).

77. Oo Waan uga gargaarnay dadkiib beeniyey Aayadahayaga, hubaal, waxay ahaayeen dad xun, markaasaan qarqinnay dhammaantood .

78. Oo (xus) Daawuud iyo Sulaymaan, markay ka garsooreen arrinkii beerta markuu daaqay ari dad leeyihiin, oo Waxaanu ka aheyn garsoorkoodii goob joog.

79. Markaasaan fahansiinnay (arrinka) Sulaymaan, mid walbana oo ka mid ah waxaan siinnay xukun iyo cilmi, oo Waxaan ka yeelney buuraha iyo shimbiraha inay la qaadaan Alle amaanka Daawuud. Oo Waa Annaga kuwa falay⁽²²⁾.

80. Oo Waxaanu barnay isaga sameynta jaakado bir ah aad leediihin idinka si ay idiinka dhowrtu dhibaatada dagaalkiinna. Ee ma tiihin haddaba kuwa mahad naqaya?

81. Oo Sulaymaan (waxaan u sakhirnay) dabaysha sida xoogga leh u socota, ee ugu ordeysa si xowli ah amarkiisa xagga dhulkaan barakaynay. Oo Waxaanu nahay kuwo wax walba Ogsoon.

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْدُونَ بِإِمْرِنَا وَفَحِينَا إِلَيْهِمْ فَقَالَ
الْخَيْرَتِ وَقَامَ الصَّلَوةُ لِإِيمَانِ الْرَّكْوَةِ وَكَانُوا نَاسًا
عَذِيدِينَ ﴿٢٧﴾ وَلُوطًاٰ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَجَنَّبَنَاهُ مِنَ
الْقَرْبَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ لَهُ تَبْيَانًا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوْعَ
فَلَيْسَيْنَ ﴿٢٨﴾ وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِلَيْهِ وَمِنَ الْمُصْلِحَاتِ
وَفُوحًا إِذَا دَأْدَىٰ مِنْ قَبْلِ فَأَسْتَجْبَنَا لَهُ وَفَجَنَّبَنَاهُ
وَأَهْلَهُ وَمِنَ الْكَرْبَلَعِظِيمِ ﴿٢٩﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقُوْرُ
الَّذِينَ كَذَبُوا بِإِيمَانِهِمْ كَانُوا قَوْمًا سَوْعَ فَأَعْرَقُهُمْ
أَجْعَيْتَ ﴿٣٠﴾ وَدَأْدَوْدَ وَسَلَيْمَنَ إِذَا يَحْكُمُانِ فِي الْحُرْثَ
إِذْ نَفَقْتَ فِيهِ غَنِمَ الْقَوْمُ وَكَذَلِكَ حَكَمُهُمْ شَهِيدِينَ
فَفَهَمْتُهُمْ أَسْلَيْمَنَ وَكُلَّاًٰ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَرَّنَا
مَعَ دَأْدَوْدَ الْجِلَالَ سَيِّدِنَ وَالظَّفِيرَ وَكُلَّاًٰ فَعَلِيْنَ
وَعَلَمْتُهُ صَنْعَةَ لَبَوْسٍ لَكُلُّهُ لَتُحْصِنَ كُمْ مَنْ بَأْسَكَهُ
فَهُنَّ أَنْتَمْ شَكُورُونَ ﴿٣١﴾ وَلَسَيْمَنَ الْيَمَ عَاصِفَةَ بَجَرِيٍّ بِإِمْرَةٍ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي تَرَكَنَافِهَا وَكُلَّاًٰ كِلْ شَيْءٍ عَلِيْمَنَ

٣٢٨

²⁰. Xumahaas oo ahaa shirki, gaalnimo, fuulitaanka ragga, khanii nimo, tuugo, boob, dhac, jid gooyo, iwm iyagoo waxaasi oo idil u fali jiray si bareer ah.

²¹. Macnaha uu habaaraay dadkiisii kuwaasoo ku adkeystey shirkiga iyo macaasida.

²². Macnaha waa inuu Allaah mar waliba karo inuu fuliyo waxa uu doono.

وَمِنَ الشَّاجِرَاتِ مِنْ بَعْدِ مَوْسُوَةَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلَادُونَ
 ذَلِكَ وَكُنَّا أَهْمَمُ حَفَظِيهِنَّ ۝ وَأَبُوبُ إِذْنَادِي
 رَبِّهِ وَأَنِي مَسِينَ الصُّرُونَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحْمَنِ ۝
 فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا يَهِي مِنْ ضُرِّ وَإِنَّهُ أَنَّهُ
 وَمَتَّهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِدْنَا وَرَكَبَنِي اللَّعَدِينَ
 وَسَمِيعِيلَ وَأَدَرِيسَ وَذَا الْكَفِيلَ كُلُّ مِنْ أَصْدِرِينَ
 وَأَذْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنْ أَصْلِحِينَ ۝
 وَذَا التُّوْنَ إِذَا دَهَبَ مُغَنِّبًا فَأَظْرَى أَنَّ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
 فَنَادَى فِي الْأَطْلَمْكَتَ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَّ سُبْحَنَكَ إِنِّي
 كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ۝ فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ وَجَبَتْهُ
 مِنَ الْقَمَرِ وَكَذَلِكَ تُبْيِي الْمُؤْمِنِينَ ۝ وَرَكَبَيَا
 إِذْنَادِي رَبِّهِ وَرَبِّ لَادَرِنِي فَرَدَا وَنَتَ حَرِيرُ الْوَرِثِينَ
 فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ وَيَحِيَّ وَأَصْلَحْنَا
 لَهُ وَزَوْجَهُ وَإِنَّهُ كَانُوا يُسْرِيُونَ فِي الْحَيَّاتِ
 وَيَدْعُونَ سَارَعَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَاحَشِعِينَ ۝

82. Oo waxaa ka mid ahaa Shaydaammada (jinka) kuwo u quusa (badda), oo u fala camallo kale oo taa barbarkeed ah: Oo Waa Annaga kuwa dhowrayey⁽²³⁾.

83. Oo (xus) Ayyuub, markuu u dhawaadqday Rabbigi (isagoo leh): Xaqiqi dhibaataa igu dhacday, oo Adigu waxaad tahay Kan ugu Naxariista Badan inta naxariisata.

84. Markaasaan ajiibnay, oo Waxaan ka feydnay dhibti haysey, oo waxaan (dib u) siinnay ehelkiisii (uu waayey), iyo in le'eg oo wehlisa, Naxariis Xaggayaga ah, iyo xusuus ay u ahaato kuwa na caabuda.

85. Oo (xus) Ismaaciil, iyo Idriis, iyo Dul-Kifil, dhammaan waxay ka mid ahaayeen kuwa samirka leh.

86. Oo Wuxaan dhex gelinnay Naxariistayada. Hubaal waxay ka mid ahaayeen dadka wanaagsan.

87. Oo (xus) saaxiibkii kallunka (Yuunus) markuu tegay isagoo caraysan⁽²⁴⁾, oo wuxuu mooday inaan u qaddarayn (inuu galoo caloosha kallunka ama qabanay)⁽²⁵⁾! markaasuu ka dhawaqaqay mugdiyo

dhexdooda⁽²⁶⁾ (isagoo leh): Ma jiro Ilaha (Xaq ah) aan Hufan, hubaal waxaan anigu ka mid ahaa geflowyada.

88. Markaasaan ajiibnay baryadiisii, oo ka badbaadinnay murugadii. Oo sidaas oo kale baan u badbaadinnaa mu'miniinta.

89. Oo (xus) Zakariya, markuu u dhawaadqday Rabbigi (isagoo leh): Rabbiyow! ha igu dhaafin keli (waraso la'aan), Oo Adigaa u wanaagsan dhaxlayaasha.

90. Markaasaan ajiibnay baryadiisii, oo siinnay Yaxyaa, oo u hagaajinnay xaaskiisii. Hubaal, waxay iskula tartami jireen sama falka oo noo baryi jireen si rajo iyo cabsiba leh, oo waxay ahaayeen kuwo noo hoggaansan nugul oo (kal san).

23. Innagaa ka dhownay inay caasiyaan oo khilaafaan amarka Sulaymaan, oo ka dhownay Sulaymaan inay u geystaan wax waxyello ah.

24. Ka careysan gaalnimada iyo caasiyoobidda dadkiisa.

25. Macne kale waa aan ku ciriryi doonin (caloosha kallunka).

91. Oo (xus) tii xafidday jirkeeda (Maryam), markaasaan ku afuufnay (maradeeda) Annagoo u xil saarnay (afuufidda) Ruuxayaga (Jabriil), Oo Waxaan uga dhignay iyada iyo wiilkeedii (Ciise) Calaamo caalamka.

92. Hubaal, diintiinnani (Islaamka) waa diin mid ah⁽²⁷⁾, Oo Anigu waxaan ahay Rabbigii, ee i caabuda (Aniga oo keliya).

93. Waxayse u kala goosgosteen diintoodii (kooxo) dhexdooda⁽²⁸⁾. Xaggayaga bay se dhammaan u soo wada noqon doonaan.

94. Ee qofkii fala camallo wanaagsan isagoo mu'miin ah, lama burin doono ajarka dadaalkiisa. Oo hubaal Waan u coreynaa.

95. Oo Waa wax ka reebban (dadka) magaalo kasta aan halaagno inayan dib u soo laaban doonin (soo bixinta ka hor)⁽²⁹⁾.

96. Ilaa marka Ya'juuj iyo Ma'juuj laga soo furo (moos xirkii), oo waxay iyagu ka soo degi doonaan taag walba si degdeg ah.

97. Oo (marka) ballan qaadka Xaqa ah uu soo dhowaado. markaa, mise indhaha kuwa rumeyn diiday waxay la dhaygagi doonaan (qarracan, iyagoo oranaya): Hoognaye! Hubaal waxaanu aheyn kuwo ka dhoohan waxakani; bal waxaanu aheyn kuwo gef badan.

98. Hubaal Idinka iyo waxa aad caabuddaanba Allaah sokadi, waxaad ahaan doontaan shidaalka Naarta, waad iman doontaan si aad u (gashaan) iyada.

99. Hadday kuwakani (ilaahyada beenta ah) yihiin ilaahyo (dhab ah) ma ay galeen halkaa (Naarta), dhammaan se way ku waari doonaan dhexdeeda.

100. Waxay ku leeyihiin gudaheeda hiimraag iyo hiinbax, oo waxna gudaheeda kuma maqlaan.

101. Hubaal, kuwa ay u hor martay xaggayaga wanaagga, kuwaasu xaggeeda waa laga fogeyn doona.

26. Mugdiyadaa oo ah mugdiga habeenka, kan badda, iyo kan caloosha kalluunka.

27. Ummah waxaa loola jeedaa diin :hab nololeed ay jamaaco dhan wada qaataan oo raacaan, ama dhaqan iyo hannaan wanaagsan ay ummadi raacd.

28. Iyagoo noqday dariqooyin iyo kooxo kala diwan.

29. Una soo laaban karaan adduunkan, mana u toobad keeni karaan Allaah.

لَا يَسْمَوْتُ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا أَسْتَهَتْ أَفْسُحُهُ
 حَلِيلُونَ ١٧ لَا يَخْرُجُهُمُ الْفَرَغُ الْأَكْبَرُ وَتَلْقَهُمُ
 الْمُلْتَكِيَّةُ هَذِهِ يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ١٨
 يَوْمَ نَظُرِي السَّمَاءَ كَطْيَ السِّجْلَ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا
 أَوْلَ حَلْقَ تَعِيدُهُ وَعَدَّلْيَ إِنَّا كَنَافِعُ لِعِلَيْنَ ١٩ وَلَقَدْ
 كَتَبْنَا فِي النُّورِ مِنْ بَعْدِ الْذِي كُنَّا نَارَضُ يَرْثَاهَا
 عِبَادِي الصَّلِحُوتِ ٢٠ إِنَّ فِي هَذِهِ أَبْلَغُ الْقَوْمَ
 عَذَيْرَاتٍ ٢١ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ
 قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَيْكَ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَحْدَهُ فَهُنَّ
 أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ٢٢ فَإِنْ تَوْلُوْقُ فَقْلَ إِذَا دَنَتْكُمْ عَلَى سَوَاعِ
 وَإِنْ أَذْرَيْتُ أَقْرِبَيْ أَمْ بَعِيْدَمْ مَا تُوعَدُونَ ٢٣ إِنَّهُ يَعْلَمُ
 الْجَهَرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسُبُونَ ٢٤ وَإِنْ أَذْرَى
 لَعَلَّهُ فَتَنَتْ لَكُمْ وَمَمْتَنَعَ إِلَى حِينٍ ٢٥ فَقَلَ رَيْاحُكُمْ
 بِالْحَقِّ وَرَبَّتِ الْرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَنُ عَلَى مَا تَصْفُونَ ٢٦

سُورَةُ الْأَنْبِيَاءَ

٣٣١

102. Ma maqli doonaan shanqarteeda, iyagoo ku dhex waari doona waxay nafahooda rabaan weligood.

103. Argagaxa weyn (ee Maalinta Qiyaamaha) ma murugo gelin doono, oo malaa'iguuhu waxay ku soo dhoweyn doonaan (salaan iyagoo ku leh): Kani waa Maalinkiinnii la idiin ballan qaaday.

104. Maalinka aan u duubi doonno samada sida loo duubo waraaqaha wax lagu qoro, sida aan u billownay abuuriddii hore baan ku soo celin doonaa, (waa) ballan aan qaadnay oo na saaran, hubaal waanu fali doonaa.

105. Oo Waxaan ku qornay Zaburka⁽³⁰⁾ kaddib (markaan horay ugu) sheegnay Xusaha⁽³¹⁾, in arlada (Jannada) ay dhaxli doonaan addoomahayaga wanaagsan.

106. Hubaal, (Qur'aan)Kani waxaa ugu sugar Gaarsiin cad dad na caabuda.

107. Oo kuuma aanu soo dirin (Nabi Muhammadow) waxaan aheyn Naxariis aad u ahaato caalamka.

108. Dheh: Waxaa uun la ii waxyooday inuu Ilaaхиinnu yahay Ilaaх Keliya, ee ma u hoggaansami doontaan Muslimiin ahaan?

109. Haddiise ay jeesadaan, ku dheh waxaan idin siiyey digniin cad ee xaq ah. Oo ma ogi in waxa la idiinku gooddiyey uu dhow yahay ama fog yahay.

110. Hubaal Wuxuu Isagu Ogsoon yahay hadalka kii kor loo qaado, oo wuxuu Ogsoon yahay waxa aad qarisaanba.

111. Oo anigu ma ogi, waa intaaso ay idiin tahay fidmo, iyo raaxo ku eg ilaa muddo.

112. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Ku xukun xaq. Oo Rabbigayo waa Raxmaanka ee laga kaalmaysto waxa aad sheegtaan⁽³²⁾.

³⁰. Zabur waa kitaabkii loo waxyooday Nabi Daawuud c.s. Waxaa sidoo kale la yiri waxaa loola jeedaa Kutubta Ilaaх oo dhan.

³¹. Waa Towaadda, waxaa sidoo kale lagu fasiray Looxa Maxfiudka.

³². Beenahooda iyo gaalinimadooda iyagoo ku sheega inuu Allaah leeyahay carruur, iyo in Muxammad s.c.w. yahay saaxir, nin waalan, gabaya, iyo in Qur'aanka yahay gabay, sheeko xariir, sixir, iwm).

Suuradda 22 Al-Xaj

Waa 78 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Dadow! Iska jira (Cadaabka) Rabbigiin! Hubaal, Gariirka saacaddu (Qiyaamahu) waa wax aad u daran.

2. Maalinta aad aragtaan, haweeney kastoo ilmo nuujinaysay waxay ka tegi doontaa walaac darti ilmahay naaska nuujisay, oo haweeney walboo uur leh way dhicin doontaa uurkeeda, oo waxaad arki doontaa dadka oo (u muuqda sida kuwo) sarkhaansan, mana aha kuwo sarkhaansan, laakiinse Cadaabka Ilahay baa Daran.

3. Oo waxaa ka mid ah dadka mid ka dooda arrinka Ilahay cilmi la'aan, oo raaca Shaydaan kastoo fallaago ah.

4. Waxaa loo qoray (shaydaan kasta) in qofkii talada u dhiibta uu lumin doono, oo ku hagi doono cadaabka hurka badan.

5. Dadow! Haddaad shaki ka qabtaan soo bixinta, haddaba (ogaada) hubaal Wawaanu idinka abuurnay ciid, haddana xagga dhobic mani ah, haddana xagga xinjir dhegta, haddana xagga wax sida rudmo hilib ah, mid qaab loo yeelay iyo mid aan qaab loo yeelin (qaadis xumo darteed), si aanu idiinku caddayno. Oo Wawaanu ku sugnna ilmo galeennada qofkaan doonno ilaa muddo magacaaban. Markaasaan idin soo bixinnaa idinkoo ilmo yar ah, markaas (waan idin korinnaa) si aad u gaartaan (waqtiga) xooggiina. Oo waxaa idin ka mid ah mid (horey) loo oofsado, oo waxaa idinka mid ah mid loo celiyo cimriga u liita, si uusan waxba u ogaan wax ogalkii kaddib. Oo Wawaad aragtaa dhulkoo abaar ah, markase aan ku soo shubno biyo korkeeda, la dhaqdhaqaqa (nolol) oo fuurtu oo soo saarta nooc walba oo dhir bilic san leh.

ذَلِكَ يَأْنَ اللَّهُ هُوَ لَقِيقٌ وَأَنَّهُ يُبَيِّنُ الْمَوْقِعَ وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَرِيبٌ ⑤ وَأَنَّ السَّاعَةَ عَاتِيَةٌ لَا يَرِبُّ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَعِثُّ مِنْ فِي
الْقُبُورِ ⑥ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجْهَدُ فِي اللَّهِ يَعْدِيرُ عَلَيْهِ وَلَا هُدُى
وَلَا كِتْبٌ مُّبِينٌ ⑦ ثَانِيَ عَظِيمَهُ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ وَفِي
الْأَذْنِي بَخْرَىٰ وَنُذَيْقَهُ بِغَوَّافِ الْقِيمَةِ عَذَابَ الْحَقِيقِ ⑧ ذَلِكَ
يُمَاقَدِّمَتِ الدَّاَكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلِيلٍ لِلْعَيْدِ ⑨ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنَّ أَصَابَهُ دَحْيَرٌ أَطْمَانَهُ بِهِ وَإِنَّ
أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ أَنْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ حَسِيرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ
هُوَ الْحُسْنَانُ الْمُبِينُ ⑩ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَصُرُّهُ
وَمَا لَيَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الصَّلَلُ الْعَيْدُ ⑪ يَدْعُوا الْمَنْ
ضَرَّهُ وَأَفْرَبُ مِنْ فَتْعَهُ لَيْسَ الْمُؤْمَنُ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ⑫
إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الْدِيَنَ إِمَّا تُؤْمِنُوا وَإِمَّا لَمْ يَصِلُوكُمْ جَهَنَّمُ
يَجْرِي مِنْ قَبْتِهِ الْأَنْهَىٰ وَإِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑬ مِنْ كَانَ
يَظْنَ أَنَّ لَنْ يَصُرُّهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلَيَمْدُدْ بِسَبَبِ إِلَى
الْسَّمَاءِ فَمُتْلِقَطْعٌ فَإِنْ تُظْهِرْ كُلَّ يَدِهِنَّ كَيْدُهُ مَا يَعْظِمُ ⑭

٣٣٣

wuxuu khasaaraa adduunka iyo aakhiradaba. Arrinkaa waa khasaaro iska cad.

12. Wuxuu baryaa halkii Allaah waxaan wax yeeli karin oo aan wax u tari karin, Arrinkaa waa habowga aad u fog.

13. Wuxuu baryaa mid dhibtiisu uga dhowdahay dheeftiisa; Isaga baa u xun wax laga dhigto xafide, oo u xun wax laga dhigto xigaalo.

14. Hubaal, Allaah wuxuu gelin doonaa kuwa rumeysan oo fala camallo wanaagsan beero ay hoostoodu wabiyo qul-qulaan. Hubaal! Allaah wuxuu falaa wuxuu doono.

15. Qofkii moodaya inaanu Allaah u gargaari doonin (Rasuulkiisa Muxammad) adduun iyo aakhiraba, ha ka soo daldalsho xarig samada oo qoorta ha iskaga gooyo⁽²⁾, oo markaas ha firsho bal sidaas inuu ku ciil beelayo.

^{1.} Macnaha waa ka taagan gar diintiisa, macnaha waa qaba shaki, munaafiqnimo, ama dhoohnaan uu ka dhoohan yahay diintiisa aan dan u gelin inuu barto oo ku camal falo.

^{2.} Macnaha waa xarig ha ku xiro saqafka oo ha isku ceejiyo oo ha eego in sidaasi uu kaga go'ayo gargaarka Nabiga Ilaahay ama inuu sidaas qofuu ku ciil baxay.

6. Arrinkaa waxaa ugu wacan inuu Allaah Xaq yahay, oo uu nooleeyo meytida, iyo inuu wax walba Karo oo awoodu ku dul leeyayah

7. Iyo in Saacadda (Qiyaame) imaneyso, oo shaki ku jirin, iyo in Allaah soo bixin doono waxa ku jira qubuuraha.

8. Oo waxaa ka mid ah dadka mid ka dooda arrinka Ilaahay isagoon u haysan cilmi ama hanuun, ama kitaab ifaya (oo xagga Alle ah).

9. Oo leexiya qortiisa (kibir darti) si uu uga lumiyo (dadka) Jidka Ilaahay. Kaasi waxaa u sugnaaday noloshan adduunka dulli, oo Waxaan dhadhansiin doonaa Maalinta Qiyaame cadaabka wax gubta (isagoo lagu oran),

10. Arrinkaa waa waxay horey u geysteen gacmahaagu, oo Allaah ma aha Mid ku gardarrooda in yarna addoomahiisa .

11. Oo waxaa ka mid ah dadka mid u caabuda Ilaahay si dhinac ka joog ah⁽¹⁾; hadduu khayr helo, ku xasila kheyrka (diinta) haddiise la marsiyo imtixaan, u gaddooma wejigiisa (gaalooba)

16. Oo sidaas baan u soo waxyoonnay (Qur'aankan) Aayado xujooyin cad ah, oo Allaah wuxuu hanuuniyaa cidduu doono.

17. Hubaal, mu'miniinta, iyo kuwa ah Yuhuudda, iyo Saabi'iinta iyo Kirishtaanka iyo Majuusta iyo kuwa ah mushrikiinta, hubaal, Allaah baa kala xukumi doona dhexdooda Maalinta Qiyaamaha. Hubaal! Allaah wax walbaa waa ka Markhaati oo wuu Arkaa.

18. Sow ma aad arag inay Allaah u sujuudaan waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada, iyo qorraxda, iyo dayaxa, iyo xiddigaha, iyo buuraha, iyo geedaha, iyo xoolaha, iyo in badan (oo dadka) ka mid ah, waxaase jira in badan (oo dadka ka mid ah) ay cadaabtu u waajibtay⁽³⁾. Oo qofkii Allaah dulleeyo, ma laha wax darajeyn. Hubaal Allaah wuxuu falaa wuxuu doono.

19. Kuwani⁽⁴⁾ waa labo doodaya ee iskula doodaya arrinka Rabbigood, Kuwa se rumeyn diiday waxaa iyaga loo goyn doonaa dhar Naar ah, biyo kulul oo karaya baa lagu shubi doonaa madaxyadooda korkooda.

20. Ee lagula dhalaalin waxa ku jira uurarkooda iyo dubabka jirkooda.

21. Oo waxay ku leeyhiin Naarta dubbayaal bir ah (oo lagu garaaco).

22. Mar kasta oo ay doonaan inay ka soo baxaan xaggeeda (Naarta), murugada heysata darteed, dib baa loogu soo celin doonaa: (Waxaa la oran): Dhadhamiya cadaabka gubashada leh.

23. Hubaal, Allaah wuxuu ka yeeli doonaa kuwa rumeysan oo fala camallada wanaagsan inay galaan beero ay hoostoodu wabiyo qul-qulaan, waxaa loo xiri doonaa gudaheeda qurxin darteed jinjimo dahab iyo luul ah, oo dharkoodu gudaheeda waa xarii.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ إِيَّاكَ بَيْتَنِتَ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ
 إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرِيَ
 وَالْمَجْوُسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ وَمَنْ
 أَقْرَئَهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ عَشَهِدُ⁽⁵⁾ إِنَّ اللَّهَ رَأَىٰ مَا
 يَسْجُدُ لَهُ وَمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ
 وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالنَّوَابُ وَكَيْدَرُ⁽⁶⁾ مَنْ
 أَنْتَسَ وَكَيْدَرُ حَقَّ عَلَيْهِ أَعْذَابٌ وَمَنْ بُهِيَنَ اللَّهُ فَمَا لَهُ وَمَنْ
 مُكَرِّمٌ إِنَّ اللَّهَ يَقْعُلُ مَا يَشَاءُ⁽⁷⁾ هَذَا نَحْمَانَ خَصْمَانَ
 أَخْصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ شَيْءَ
 قَنْ تَارِصَبُ مِنْ تَوْقِيقِ رُؤُسِهِمُ الْحَمِيمُ⁽⁸⁾ يُصْهَرُ
 مَافِي بُطْوَنِيهِ وَالْجَلْوُدُ⁽⁹⁾ وَلَهُمْ مَقْدِعٌ مِنْ حَدِيدٍ⁽¹⁰⁾ كُلُّمَا
 أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمَّ أُعْيَدَوْفِيهَا وَدُوْقَا عَذَابَ
 الْحَرِيقِ⁽¹¹⁾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 حَتَّىٰ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
 أَسَاوَرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلَوْلَوْ⁽¹²⁾ وَلَبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ⁽¹³⁾

٣٣٤

3. Oo sidaas awgeed loo qoray oo qaddaray.

4. Waxaa loola feedaa mu'miniinta iyo gaalada.

وَهُدُؤِ إِلَى الْقَطَبِ مِنْ الْقُولِ وَهُدُؤِ إِلَى صَرَطِ الْحَمِيدِ
 إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَصْدُونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَا لِلنَّاسِ سَوَاءَ الْعَرْكُ فِيهِ وَالْبَادِ
 وَمَنْ يُرِدُ فِيهِ بِالْحَادِيظِ لِمُنْذَقَهُ مِنْ عَذَابِ الْيَمِ
 وَإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكَ
 يِ شَيْئًا وَلَا يَغْرِيَنِي لِلظَّالِمِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكْعَ
 السُّجُودُ وَأَنَّ فِي النَّاسِ بِالْحُجَّ يَأْتُوكَ رَجُالًا وَعَلَى
 كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجَّ عُمَيقٍ ^(١) لِيَشْهَدُوا
 مَنْتَفِعَ لَهُمْ وَيَذَكُرُوا أَسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَتٍ
 عَلَى مَارِزَقِهِمْ مَنْ يَهِمَهُ الْأَعْنَمُ فَكُلُّوا مِنْهَا
 وَأَطْعُمُوا الْبَأْسِ الْفَقِيرَ ^(٢) ثُمَّ لِيَقْضُوا أَنْتَهَمُ
 وَلَيُرِفُّ أَنْذُرَهُمْ وَلَيَقْرُفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ^(٣)
 ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمْ حُرْمَتَ اللَّهِ فَهُوَ حَرَمٌ لَهُ عِنْدَ
 رَبِّهِ وَاحْتَلَتْ لَكُمُ الْأَعْنَمُ إِلَّا مَا يُشَاءُ عَلَيْكُمْ
 فَاجْتَبُو الْيَقْنَ مِنْ الْأَوْتَنِ وَاجْتَبُوا قَوْلَ الْأَزْوَرِ ^(٤)

٣٣٥

24. Oo waxaa lagu hanuuniyaa (nolosha adduunka) hadalka midkiisa ugu wanaagsan, oo waxaa lagu hanuuniyaa Jidka Kan la ammaano.

25. Hubaal kuwa rumeyn diiday oo ka hor istaaga (dadka) Jidka Ilaahay iyo Masjidka Xaramka oo aan ka dhignay (wax u furan) oo ay u siman yihiin dadka oo dhan, kan deggan dhexdeeda iyo soo boooqda haba. Oo qofkii doona dhexdeeda⁽⁵⁾ (fal) weecin (diinta) ah ama xume uu ka sameeyo, Waxaan dhadhsaani doonaa cadaab aad u xanuun badan.

26. Oo (xus, Nabi Muxammadow) markaan u cayinnay Ibraahim halka Beydka yahay, (Annagoo leh): Ha ii shariig yeelin waxba, oo u daahiri Baydkayga kuwa dawaafa, ee u istaaga inay tukadaan, ee ah kuwa rukuuca ee sujuuda.

27. Oo ugu baaq dadka Xajka, waxay kuugu imaan doonaan lug iyo iyago fuushan bog-xoodan kasta, waxay ka imaan doonaan tub kasta oo fog.

28. Si ay goob joog ugu ahaadaan waxyaalo manaafacaad u leh, oo ay ugu xusaan Magaca Allaah maalmo (cayiman) la yaqaan⁽⁶⁾ korkooda waxa uu siiyey oo ka mid ah duunyada

nimooleyda, ee wax ka cuna, oo wax ka siiya tabaaleysanaha, faqiirka.

29. Markaas ha dhammmeeyaan basaastooda⁽⁷⁾ oo ha oofiyaan yaboohooda, oo ha ku dawaafaan Baydka horreeyey.

30. Kaasi (waa wax la is amray), oo qofkii xurmo weyneeyaa waxyalaaha uu reebay Allaah⁽⁸⁾, isagay u roon tahay Rabbigi agtiis. Oo waxaa la idhiin xalaaleeyay xoolaha daaqa, (waxa la idinku dul) akhiryey (oo laga soo reebay) maahee⁽⁹⁾. Ee ka fogaada waxa xun ee fadarada ah (caabudidda) sanamyada, oo ka fogaada hadalka beenta ah.

5. Ama ha jooga markaa xuduuddeeda gudafeeda ama ha ka soo damco meel fog oo ka baxsan xuduuddeeda inuu ku sameeyo xumaan gudafeeda. Xaramku waa kaga duwan yahay arrinkan meelaha kale oo dhan, doonis kelya inuu qofku xumaan ku sameeyo (ama ha falo amaseyuus falin) ku filan inay u keento ciqaabka flaahay.

6. Waa maalinta ciidda Carrfaa iyo maalmaha tashriiga (hilba waradka) waa maalmaha 11, 12, 13 bisha Dul Xijjah (Carafa)

7. Waxaa loole jeedaa ha dhammmeeyaan basaastooda halkan howlaha ay u baahan yihiin ee leh xiirrida timaha, jaridda ciiddiyaha, is nadiifinta, iwm. Beydka horreeyey waa Kacabda.

8. Xurumaat ee ku soo airooray Aayadda waxaa loola jeedaa bilaha xurmadda gaarka ah leh waas: Muxarram, Rajab, Dul Qicdah, iyo Dul Xijjah, waxyalaaha la reebay gaar ahaan bilahaas iyo guud ahaan bilaha oo dhanba. Waxaa sidoo kale loola jeedaa dhulka Xaramka ee ka caaggan in xitaa la damco inuu xumo lagu falo, maqaamu Ibraahim, iwm. Eeg Suuradda 2 Al-Baqara, Aayaadaha 191 - 194.

31. Idinkoo u iiyanaya (oo keliya)

Xagga Allaah, aan la wadaajineyn cidna cibaadada, oo qofkii u shariig-yeela cid kale Allaah, wuxuu ka dhigan yahay sida mid ka soo dhacay samada oo ay kala dafeen shimbiruhu, ama sida mid ay ku tuurtay dabayshu meel aad u fog.

32. Waa sidaase, oo qofkii xurmo weyneeyaa Calaamooyinka Ilahay(10), tani hubaal waa camal muujinaya taqwada quluubta.

33. Waxaa idiinku jira (xoolaha loo bixiyey sadaqada) manaafaacad tan iyo muddo magacaaban ah(11), markas waxaa loo keenaa gowrac Baydka da'da weyn(12).

34. Oo ummad walba waxaan u yeellay cibaado (xagga hadyiga)(13), si ay ugu xusaan Magaca Allaah waxa uu siiyey ee xoolaha hadyiga ah, ee Ilahiinno waa Ilah Keliya ee u hoggaansama oo u bishaaree kal samayaasha.

35. Kuwa marka la xuso Allaah ay cabsi ka buuxsanto quluubtoodu, oo u samir yeesha waxa ku dhaca (oo musiiba ah) ee ah oogayaasha salaadda, oo waxa aanu siinnay wax (fican) ka bixiya.

36. Oo geela iyo lo'da (loo loogo hady ahaanta) waxaan idiinka dhignay wax ka mid ah Astaamaha (diinta) Ilahay, waxaa idiinku jira khayr badan, ee ku xusa Magaca Allaah korkooda iyagoo u safan gowrac(14), oo markay u dhacdo dhinac (naftu ka baxdo), wax ka cuna, oo wax ka quudiya miskiinka dhowsaas oo weydiistaha, sidaas baan idiinku sakhirnay si aad u mahad naqdaan.

37. Hilibkeedu ma uu gaari doono Allaah iyo dhiiggeedu intaba, laakiinse waxa gaara (Allaah) ee aqbalka ah xaggiisa waa Alle ka cabsiinna iyo ka dhowsanaantiinna (xumaha). Sidaas buu idiinku sakhiray si aad u xurmo weyneysan Allaah, hanuunka uu idin hanuuniyey darteed, oo u bishaaree sama falayaasha.

38. Hubaal, Allaah wuu difaaci addoomahiisa rumeeyey. Hubaal, Allaah ma jecla mid kasta oo ah khaa'in iyo mid abaa daran.

9. Eeeg Suuradda 5: Aayadda 3.

10. Shacaa 'irallaad waxaa loola jeedaa acmaasha xajka iyo meelaha lagu cibaadeysto iyo cilmiiga sharciga iyo culimada aqoonta u leh diinta ee ku camal fala ee towxiidka heysta oo ka fog shirkiga iyo macasida.

11. Waxaa loola jeedaa hadyiga, waa lagu intifaaci karaa ka hor inta aan la gowriicin sida in la listo caanahooda, ama la fuulo, iwm ilaa maadinta gowraca.

12. Xuduudha Xaramka guudeeda, waxaanoo soob galayso sidoo kale Mina.

13. Xagga hadyiga waxay ahayd mar waliba qayb ka mid ah diinta uu Allaah soob waxyooday.

14. Geela waxaa la bireeyaa iyagoo taagan.

حُفَّاءَ لِلَّهِ غَنِمَرُ كِنْ يَدُهُ وَمَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَكَانَتْ خَرْمَنَ
السَّمَاءَ فَتَحَظَّفُهُ الظَّيْرُ أَوْ تَهُوِي بِهِ الرَّيْحُ فِي مَكَانٍ سَجِيقٍ
ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمُ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ
لَكُوْفِيهَا مَنْتَغِيَّ إِلَى أَجَلٍ مُسْمَىٰ فَرِحَاهَا إِلَى الْيَتَمَّ الْعَتِيقِ
وَلَكُلُّ أَمْتَقَ حَمَلَنَا مَنْسَكَالْكَبُرُوكُ وَأَسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ
مَارِرَقَهُمْ مِنْ بَهِمَةَ الْأَنْفَمِ فِي الْهُكْمِ إِلَهٌ وَجَدْ فَلَهُ
أَسْلَمُوا وَبَتَّرَ الْمُخْتَيْنَ^{١٤} الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجَلَتْ
قُلُوبُهُمْ وَأَصَدَرُهُمْ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقْيَسِ الْعَلَوَةِ
وَمَسَارِرَهُمْ يُنْتَفِعُونَ^{١٥} وَالْأَبْدَنْ جَعَلَنَاهُ الْكَمْ قَنْ شَعِيرِ
اللَّهِ لَكُوْفِيهَا خَيْرٌ ذَكْرُ وَأَسْلَمَ اللَّهُ عَلَيْهَا سَوْفَانَ فَإِذَا رَجَبَتْ
جُنُوْبُهَا فَكَلُوبُهَا وَأَطْعَمُوا الْقَانَعَ وَالْعَنْزَرَ ذَلِكَ سَخَرَهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْكُنُونَ^{١٦} أَنْ يَبَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا
وَلَكِنْ يَبَالَ اللَّهُ التَّعْوِيِّ مِنْكُمْ ذَلِكَ سَخَرَهَا الْكَمْ شَكَرَوْ
اللَّهُ عَلَىٰ مَا هَدَنَكُمْ وَبَشَرَ الْمُحْسِنَينَ^{١٧} إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ
عَنِ الْأَرْبَيْتِ إِذَا مَنَوا إِنَّ اللَّهَ لَا يَجِبُ كُلُّ حَوَانٍ كَفُورٌ^{١٨}

أَذْنَ لِلَّذِينَ قُتُلُواْ بِأَنَّهُمْ ظُلْمُواْ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرٍ هُوَ أَقْبَرُ
 ٤٣ ● الَّذِينَ أَخْرَجُواْ مِن دِيْرِهِم بِغَيْرِ حِقْقٍ إِلَّا أَن يَقُولُوا
 رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دُفَعَ اللَّهُ أَنْتَ اسْبَعَهُمْ بِعَيْنِ الْهُدْمَةِ
 صَوَّمُ مَعَ وَيَعْ وَصَلَوةً وَمَسْجِدًا يُدْكُنُ فِيهَا أَسْمُ اللَّهِ
 كَثِيرًا وَلَنْ يَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَضْرُبُهُ إِلَّا اللَّهُ أَفْوَى
 عَرَبِيٌّ
 ٤٤ ● الَّذِينَ إِنْ مَكَثُوكُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ
 وَأَتُوا الزَّكَوَةَ وَأَمْرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَلَمْ يَلْهُ عِلْقَبَةَ الْأَمْوَارِ
 ٤٥ ● وَإِنْ يُكَذِّبُوكُ فَقَدْ كَذَبْتُ
 قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٌ وَثَمُودٌ
 ٤٦ ● وَقَوْمٌ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمٌ
 لُوطٌ
 ٤٧ ● وَاصْحَبُ مَقْبِنٍ وَكُنْكِبَ مُوسَى فَلَمَّا تَلَتِ الْكُفَّارُ
 شَرَّ أَخْدُونَهُ فَهِيجَ كَاتِ تَكِيرٍ
 ٤٨ ● فَكَانُوكُنْ مَنْ فَرَّتْهُ
 أَهْلَكَتْهَا وَهِيَ طَالَّةٌ فَهِيَ خَاوِيَّةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَنْ
 مُعَطَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ
 ٤٩ ● أَفَمَّا تَسِيرُ وَفِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ
 لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقُلُونَ بِهَا أَوْ إِذَا يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا
 لَنَعْمَى الْأَبْصَرُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ أَلَّا فِي الْأَصْدُورِ
 ٥٠ ●

٢٢٧

39. Idan (inay daggaalaamaan ah) baa la siiyey kuwa dagaalka lagu hayo in lagu gardarrooday darteed¹⁵, oo Allaah wuu Karaa inuu guul siyio .

40. (Waa) kuwa looga soo saaray guryahoo dii gar darro, iyagoo aan waxba galabsan, inay yiraahdaan maahee: Rabbigayo waa Allaah. Oo haddaan Allaah ku difaaceyn dadka qaarkoodba qaar, xaqiiq waxaa dumilaaha sowmacado, kaniisado, macaabid, iyo masaajid gudahooda Magaca Allaah in badan lagu xuso. Oo Allaah, waa u gargaari doonaa kuwa u gargaaraa (Diintiisa), Hubaal, Allaah waa Xoog Badane, Awood Badan.

41. (Oo waa) kuwaas ee haddaan ku siinno awood arlada, oogo salaadda, oo bixiya Zakada, oo amra dadka samaha (iimaanka iyo camalka san), oo ka reeba xumaha (shirkiga iyo macaasida). Oo Allaah baa ka taliya aayaha arrimaha oo idil.

42. Oo hadday ku beeniyaan, haddaba waxaa hortood iyaga beeniyey (anbiyadoodii) dadkii Nuux, Caad, iyo Thamuud.

43. Iyo dadkii Ibraahiiim iyo dadkii Luud,

44. Iyo dadkii Madyanba, oo Muuse (sidoo kale) waa la beeniyey, markaas baan u dheereeyey raaxada gaalada, kaddambowna waan qabtay, ee sidee buu (mid daran u ahaa) inkaarkeygi.

45. Oo badanaa inta magaalo aan halaagnay iyagoo gardaran, sidaa darteed iyadu ku dambaysay burbur (ilaa iyo maanta), (oo badanaa) inta ceel laga qaxay iyo daaro aad u waaweyn.

46. Ee miyaanay ku marin dhulka socdaal, si ay u yeeshaan quluub ay wax ku gartaan iyo dhego ay wax ku maqlaan? Oo hubaal, Ma aha indha beel isha oo arag beesha, ee indha beel waa arag beelka quluubta ku jira laabaha.

¹⁵. Waxaa loola jeedaa halkan asxaabitii Nabiga s.c.w.

47. Oo waxay kaa dalbaan inaad u soo dedejiso cadaabka. Allaah se marnaba kama baxo Ballankiisa. Oo hubaal, maalin Rabbigaa agtiis ah waxay la mid tahay kun sano waxa aad idinku tirsataan.

48. Oo badanaa inta magaalo aan u raaxo dheereeyey iyadoo la ceegaagan dulmi, kaddib aan qabtay Oo waa xaggeyga halka loo soo laabmayo.

49. Dheh: Dadow! Wuxaan oo keliya anigu idiin ahay dige iska cad.

50. Ee kuwa rumeyey oo falay camallo wanaagsan, waxay leeyhiin dambi dhaaf iyo risiq aad u wanaagsan (Janno).

51. Kuwa se u dheereeyey ka hortaggaa Aayadahayaga si ay u xil gabaan, kuwaasi waxay ahaan doonaan ehelka Naarta ololka badan.

52. Oo ma aanu soo dirin hortaa Rasuul ama Nabi aanan marka uu hadlo (ama wax akhriyo) aanu wax ku tuurin sheydaantu akhrintiisa (wax khalad loo fahmo), wuxuuse Allaah tiraa waxa uu shaydaan soo tuuro. markaas Allaah sugaa Aayadahiisa⁽¹⁶⁾. Oo Allaah waa wax kasta Oge, Xakiim ah.

53. (Taasi) waa si u ugaga dhigo waxa uu Shaydaantu soo tuuro imtixaan kuwa uu ku jiro quluubtoodu cudur iyo kuwa quluubtoodu adag yihiin, oo hubaal, kuwa gefka badan waxay ku jiraan cinaad aad u fog.

54. Oo waa si ay u ogadaan kuwa la siiyey cilmiga inuu (Qur'aankani) yahay xaq ka yimid Rabbigaa, oo ay markaas rumeyyaan oo ay quluubtoodu u khushuucdo. Oo hubaal, Allaah waa ku hanuuniyyaha kuwa rumeyey Jid Toosan .

55. Kuwa se rumeyn diida ma deyn doonaan inay shaki ka qabaan (Qur'aankani) jeer ay Saacdu ugu timaaddo kedo ama u yimaado cadaab Maalin daran oo maalini ka dambeyn⁽¹⁷⁾.

وَيَسْعِيْلُونَكَ بِالْعَدَابِ وَلَنْ يُخْفَى اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَا تَرَى يَوْمًا
عِنْدَ رَبِّكَ كَمَلَةٍ مَمَّا تَعْدُونَ ۝ وَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ أَمْيَتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ نُمَّأَخْذَنَاهَا إِلَيَّ أَمْصِرُ
۝ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَّ الْكُفَّارَ مُرْجُمُونَ ۝ فَالَّذِينَ
هَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرَزْقٌ كَثِيرٌ
۝ وَالَّذِينَ سَعَوْفَاتٍ إِنَّمَا تَنْهَا مُعَذِّبِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيرِ ۝ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا تَرَى إِلَّا
إِذَا دَمَنَّ الْقَوْمَ الشَّيْطَنُ فِي أَمْبِيَتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي
الشَّيْطَنُ تُرْجِعُكَ اللَّهُ أَعْلَمُ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حِكْمَةٌ ۝ لِيَجْعَلَ
مَا يُلْقِي الشَّيْطَنُ فَتَنَّهِيَّلَانِي فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ وَلَا قَاسِيَةٌ
قُلُوبُهُمْ فِي أَنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ ۝ وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ أَوْلَوْا لِعْنَةَ الْحَقِّ مِنْ زَيْنَكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ
فَتُخْتَتِ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۝ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُمَّا الَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهِ صَرْطَ
مُسْتَقِيمٌ ۝ وَلَا يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مَنْ هُنَّ
تَأْيِيْدُهُمْ أَلْسَانَهُمْ بَعْثَةٌ أَوْ يَأْيِيْهُمْ عَذَابٌ يَوْمٌ عَقِيمٌ ۝

٣٣٨

16. *Marka uu Nabigu s.c.w. akhriyo Aayad loogu digayo gaalada, waxay gaaladu ku kordhin jireen waxaan jirin ay qabaan ama u fasiri jireen si kale, markaasuu Allaah caddeeyaa arrimaha khaladka loo fahmay si uu meesha uga saaro wax mugdi ah ama shaki.*

17. *Maalin daran oo ma dhaleys ah waa maalin aan habeen ka dambeyn, sidaas darteed aan dhali doonin maalin cusub, waxaana loola jeedaa Maalinta Qiyamaha.*

الْمُلْكُ يَوْمَ يَنْهَاكُمْ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ إِمَّا مَنَّوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ۝ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِإِيمَانِنَا فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِمٌ ۝ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَرَفُوا لَهُ
أَوْ قَاتُوا لِيَرْزُقُهُمُ اللَّهُ رَزْقًا حَسَنًا وَأَنَّ اللَّهُ أَهُوَ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۝ لَيَدْخُلَنَّهُمْ مَدْخَلًا يَرْضُوهُ
وَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ۝ * ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَ بِمِثْلِ
مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ يُغْرِي عَيْنَهُ لِيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
لَغَفُورٌ ۝ ذَلِكَ يَأْتِ اللَّهُ بِوَلْجَ أَشِلَّ فِي
الْأَهَارَ وَلَوْلَجَ التَّهَارَ فِي الْأَيَلِ وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ۝ ذَلِكَ يَأْتِ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَإِنَّ مَا يَعْنُونَ
مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَطَلُ وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ أَعْلَمُ الْكَيْرُ
الْعِرْقَانُ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَا مَقْصِدُهُ
مُخْضَرٌ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَيْرٌ ۝ لَهُ وَمَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الرُّغْنُ الْحَمِيدُ

٣٣٩

Allaah waa wax kasta Maqle, wax kasta Arka.

62. Arrinkaa waxaa ku wacan waa in Allaah uu yahay Xaq, iyo in waxa ay baryaan sokadi uu yahay Baadil, iyo in Allaah yahay Sarreeyaha, Weyn.

63. Miyaanad arag inuu Allaah ka soo shubo roob druurga, oo markaas dhulku noqdo doog? Hubaal, Allaah waa Roonaan Badane, Xog-Ogaal ah.

64. Wuxuu leeyahay wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada. Oo hubaal, Allaah waa Hodonka (ka deeqtoon wax waliba) la ammaano.

56. Xukunka (oo dhan) Maalintaas waxaa iska leh Allaah, Wuxuu kala xukumi doona dheddooda. Ee kuwa rumeeey ee fala camallo wanaagsan waxay geli doonaan beeraha barwaqaada ah.

57. Oo kuwa rumeyn diiday oo beeniyay Aayadahayaga, kuwan waxay mudan doonaan cadaab aad u dulleysa.

58. Oo kuwa u soo haajiray Jidka Ilahay, markaa la dilay ama dhintay, Wuxuu Allaah xaqiqi siin doonaa risiq aad u wanaagsan. Oo hubaal Allaah waa Kan u wanaagsan inta bixisa risiqa.

59. Wuxuu xaqiq galin doonaa iyaga meel geeltaan ay ka raalli noqdaan. Oo hubaal Allaah waa wax kasta Ogsoone, Dul qaad Badan.

60. Arrinka (sidaas buu ahaan doonaa), oo kan isagu ku aar guta intii gef loo geystey in le'eg, kaasoo lagu gardarrooday, Allaah hubaal waa u gargaari doonaa. hubaal, Allaah waa Cafis Badane, Dambi Dhaaf Badan⁽¹⁸⁾.

61. Arrinkaa waxaa ku wacan inuu Allaah dhex geliyo habeenka maalinta, oo dhex geliyo maalinta habeenka. Oo

^{18.} Isago awooda inuu aar guto. Waxaa laga qaadanayaa Aayadda inay sidoo kale mu'miniinta wax caifiyaan iyagoo aar goosan kara.

65. Miyaanad arag inuu Allaah idiin sakhiray wax kastoo jira dhulka, iyo doonyaha ku socda badda Amarkiisa? Oo Wuxuu ka hayaa cirka inuu ku soo dhaco dhulka Isagoo idmo ma'ahee' hubaal, Allaah waa Mid dadka u Turid iyo Naxariis Badan.

66. Oo waa Isaga Kan idin nooleeya, haddana idin dhinsiiya, haddana idin soo nooleyn doona mar kale. Hubaal, Aadmiig waa mid abaal dhac badan.

67. Ummad walba waxaan u yeellay cibaadooyin ay gutaan ee yeysan iyagu (gaalada) kaagala doodin arrinkaa (xaqa), oo ugu yeer xagga Rabbigaa. Hubaal, Adigu waxaad ku sugan tahay jid toosan.

68. Oo hadday kula doodaan, dheh: Allaah baa dhab u ogsoon waxa aad fashaan.

69. Allaah baa idin kala xukumi doona dhexdiinna Maalinta Qiyaamaha waxa aad isku khilaafsaneydeen.

70. Miyaanad ogayn inuu Allaah Ogsoon yahay waxa jira samada iyo arlada? Hubaal, kani wuxuu ku yaal Kitaab⁽¹⁹⁾. Hubaal, kani wuu fudud yahay Allaah.

71. Oo Waxay caabuddaan Allaah sokadi wax uusan u soo dejin wax xujo ah, iyo waxaa aysan u heysan wax cilmi ah, oo daalimiinta (gaalada, mushrikiinta, iwm) ma heli doonaan wax u soo gargaara.

72. Oo marka Aayadahayaga cad loo akhriyo, waxaad ka garan doontaa wejjiyada kuwa aan rumeynsney nac! waxay ku sigtaan inay ku soo boodaan kuwa u akhriya Aayadahayaga. Dheh: Ma idiin sheegaa wax kani ka daran⁽²⁰⁾? waa Naarta, Allaah wuxuu u ballan qaaday kuwa rumeyn diida, oo xumaa aayotiinka ay ku dambeyn doonaan.

أَتَقْرَأَنَّ اللَّهَ سَخَرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفَلَكَ تَجْنِي
فِي الْبَحْرِ يَأْمُرُهُ وَتُمْسِكُ السَّمَاءَ إِنْ تَقْعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا
يُدَاهِيَهُ إِنَّ اللَّهَ بِإِلَيْسِ لَرْءُوفٌ رَّحِيمٌ ٦٥٠ وَهُوَ الَّذِي
أَخْيَأَكُمْ ثُمَّ جَعَلَكُمْ تُؤْمِنُهُ كُلُّ إِنْسَنٍ لَّكُفُورٌ ٦٦٠
لَكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مِنْكُمْ نَاسًا كُلُّهُ فَلَا يُنْزَعُكُمْ
فِي الْأَمْرِ وَإِذْ أَنْتَكُمْ إِنَّكُمْ لَعَلَى هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ٦٧٠
وَإِنْ جَدَلُوكُمْ فَقْلُ اللَّهِ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ٦٨٠ اللَّهُ يَعْلَمُ
بِيَنَتِكُمْ كُلُّ يَوْمٍ أَقِيمَةً فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ٦٩٠
أَلَمْ تَعْلَمُنَّ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ
ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ٧٠ يَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُرَبِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ
عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيبٍ ٧١٠ وَإِذَا شَأْنَا عَيْنَهُمْ إِذَا نَّا
بِيَنَتِكُمْ تَعْرُفُ فِي وُجُوهِ الْأَذْيَانِ كَفَرُوا مُنْكَرٌ يَكَادُونَ
يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتَأْوِلُونَ عَلَيْهِمْ إِذَا تَنَاقِلَ أَفَأَتَيْنَكُمْ
ذَلِكُمُ الْأَثَارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقَسَّ الْمَصِيرُ ٧٢٠

٣٤٠

19. Waxaa loola jeedaa Looxa Maxfuudka uu Allaah ku heysto agtiisa.

20. Ka daran carada aad u qabtaan kuwa akhriya Aayadaha Haahay ama ka daran waxa aad ugu gooddidaan.

يَتَأَيَّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَأَسْتَمِعُوا لَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْفُقُوا دُبُّ لَبَّا وَلَوْ أَجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلِبُهُمُ الدِّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنِدُونَ مِنْهُ ضَعُفَ الظَّالِبُ وَالْمَظْلُوبُ ﴿٧٦﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقًّا قَدْرَهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوْيٌ عَزِيزٌ ﴿٧٧﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمُلْكَ كَمَا رُسِلَ وَمِنْ أَنْتَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بِصَيْرٍ ﴿٧٨﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ تُرْجِعُ الْأَمْوَارُ ﴿٧٩﴾ يَتَأَيَّهَا الْأَيَّتُ إِنَّمَا أَرْكَعُوا وَسَجَدُوا وَأَعْبُدُوا رَبِّهِمْ وَأَفْعُلُوا الْخَيْرَ عَلَيْكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٨٠﴾ وَجَهَدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جَهَادِهِ هُوَ أَحْبَبُكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الْدِينِ مِنْ حَرَجٍ مَلَةٌ أَيْسَكُمْ إِنَّهُمْ هُوَ سَمَّانُكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلٍ وَفِي هَذِهِ الْيَوْمِ كُونُ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَيْنُكُمْ وَتَكُونُوا شَهِيدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَاقْبِلُوا الصَّلَاةَ وَأَلوَّنُ الْرَّكْوَةَ وَأَعْصِمُوا لِلَّهِ هُوَ مَوْلَكُكُمْ فَقَعِمُ الْأَمْوَالَ وَيَقْعِمُ الْتَّصِيرُ ﴿٨١﴾

سُورَةُ الْمُفْرِنِ

٣٤١

73. Dadow! Tusaale baa la soo qaadaye ee bal aad u dhegysta: Hubaal! Kuwa aad baridaan Allaah sokadi ma abuuri karaan duqsi, haba u kulmaane dhammaantood isagaa, oo haddu duqsigu wax ka dafo, kama soo ceshan karaan. Liidasho badanaa kan wax dooni iyo kan la dooniba.

74. Ma ay qaddarin Allaah qaddarinta uu mudan yahay; hubaal, Allaah waa Xoog Badane, Awood Badan.

75. Allaah wuxuu ka dhex doortaa Rusul malaa'igta iyo dadkaba. Hubaal, Allaah waa wax kasta Maqle, wax kasta Arka.

76. Wuxuu Ogsoon yahay Wawa hortooda ah iyo waxa gadaashooda ah. Oo xagga Allaah baa loo celiya arrimaha oo dhan.

77. Mu'miniintow! Rukuuca oo sujuuda oo caabuda Rabbigiin oo fala khayr aad liibaantaane.

78. Oo u dadaala Ilaahey Darti dadaal dhab ah. Isaga baa idin doortay. Oo ma saarin dushiinna xagga diinta wax aad ku dhib mudataan, waa diintii Aabbiihiin Ibraahiim. Isaga (Allaah) baa idin bixiyey ka horba muslimiin iyo Qur'aankan (dhediisa) si uu Rasuulku idinku ahaado markhaati, oo idinkuna aad markhaati kaga ahaataan dadka. Ee u ooga (si wanaagsan) salaadda oo bixiya sakada oo cuskada Allaah oo isku dhowra. Waa Isaga Gacalkiin, Muxuu yahay Gacal wanaagsan oo idin xafida, oo muxuu yahay Gargaare aad u Wanaagsan.

J U S K A (18)

Suuradda 23 Al-Mu'minuun

Waa 118 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Xaqiiq mu'miniintu waa iyaga kuwa guuleysan doona.

2. Kuwa ku khushuuca salaaddooda.

3. Ee ah kuwa ka jeesada hadalka xun.

4. Ee ah kuwa bixiya sakada.

5. Ee ah kuwa ilaaliya xubnahooda hoose ee gaarka ah.

6. Afooyinkooda maahee ama kuwa ay gacmahoodu midig hantaan⁽¹⁾, markaa hubaal ma aha kuwo eed leh;

7. Qofkii se doona wax intaas dhaafsiisan, haddaba waa kuwaas xad gudbayaasha.

8. Oo waakuwadhowraammaanooyinkooda iyo axdiyadooda .

9. Oo waa kuwa xafida salaadahooda.

10. Waa kuwaas dhaxlayaasha.

11. Kuwa dhaxli doona Al-Firdaws⁽²⁾, way ku dhex waari doonaan.

12. Oo xaqiiq Waxaan ka abuurnay Aadmiga wax laga soo soocay dhoobo.

13. Haddana Waxaan ka abuurnay dhibic mani ah ku sugnaata gunta meel aamin ah.

14. Markaas waxaan ka dhignay minahaa xinjir dhegta, oo waxaan ka dhignay xinjirtaa cad yar oo hilib la ruday sidi ah, oo waxaan u sameynay cadkaa hilibka lafo, oo waxaan huwinnay lafahaa hilib, markaas waxaan ka soo saarnay abuur kale. Ee waxaa barako Badan Allaah, Kan u Wanaagsan abuurayaasha⁽³⁾.

15. Oo hubaal intaas kaddib, xaqiiq idinku waad dhiman doontaan.

16. Markaa hubaal, idinku Maalinta Qiyaamaha waa la idin soo bixin doonaa.

17. Oo xaqiiq Waxaan yeelney korkiinna toddoba samo, oo ma nahin marnaba kuwo moog waxa aan abuurnay.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَدَأْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَشِعُونَ
 وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ الْغَوَّ مُعْرِضُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكْزَةِ
 فَقَعُولُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَفَاظُوتُ ۝ إِلَيْهَا
 أَرْجِيَّهُمْ أَوْ مَاءِلُكَتْ أَنْكَدُهُمْ قَائِمَهُمْ غَيْرُ مُتَوَهِّمِينَ ۝ فَقَنِ
 اسْتَعَنَ وَرَأَءَ ذَلِكَ فَأَوْلَئِكَ هُمُ الْأَعْادُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ
 لِأَمْنِيهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاغُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُرُّ عَلَىٰ صَلَواتِهِمْ
 يُحَاطُّونَ ۝ أَوْلَئِكَ هُمُ الْوَرَثُونَ ۝ وَالَّذِينَ يَرْثُونَ
 الْفَرَدَوْسَ هُمْ فِيهِنَّا خَلِيلُونَ ۝ وَلَقَدْ خَلَقْنَا إِلَيْهِنَّا
 سُلَّكَاتٍ مِّنْ طِينٍ ۝ ثُمَّ جَعَلْنَاهُنَّ طَقَّةً فِي قَلَرٍ مَّكِينٍ ۝
 ثُمَّ خَلَقْنَا آنَّطْفَةً عَلَقَّةً فَخَلَقْنَا الْعَاقَّةَ مُضْعَةً فَخَلَقْنَا
 الْمُضْعَةَ عِظَمًا فَكَسَوْتَا الْيَطْلَمَ لَحْمَاهُ شَأْنَةً خَلَقْنَا
 هَاخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَلْقَيْنِ ۝ ثُمَّ إِنَّكَ بَعْدَ ذَلِكَ
 لَمْ يَمْتُونَ ۝ ثُمَّ إِنَّكَ مُبْرِرُمَ الْقَدْمَةِ تُمْتَنُونَ ۝ وَلَقَدْ
 خَلَقْنَا فَرْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْحَقِيقَةِ عَنِيفِينَ ۝

1. Ma aha addoon mid aan lagu soo qafaalan dagaal lala galay gaalada.

2. Firwos waa qaybat ugu heer sarreysa Jannada.

3. Kan ugu farsamo wanaagsan ee ah abuuraha Keliya ee Runta ah.

وَأَنَّنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءٌ يُقْدَرُ فَأَسْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَنَاهَا عَلَى
ذَهَابِهِ لَقَدْرُ رُونَ ^{١٨} فَأَسْتَأْنَاهُ لِكُمْ بِهِ حَتَّىٰ مَنْ يَخْبِلُ
وَأَعْنَبَ لَهُ كُفَّارُهُ كَثِيرٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ^{١٩} وَشَجَرَةٌ
تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سِينَاءَ تَبَتُّ بِالْدُّنْهُ وَصَبَغَ لِلْكَلِيلِ
وَإِنَّ لِكُفَّارِ الْأَنْعَمِ لِعَبْرَةٍ شَقِيقَ كُمْ قَمَافِ نَطْرَنَهَا وَلِكُفَّارِهَا
مُنْفَعٌ كَثِيرٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ^{٢٠} وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفَلَكِ تَحْمَلُونَ
^{٢١} وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا لُوحاً إِلَيْهِ فَقَالَ يَقُولُ أَعْبُدُ دُوا اللَّهِ
مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ غَيْرِهِ وَأَفَلَا تَشْكُونَ ^{٢٢} فَقَالَ الْمُلُوكُ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُّتَلَبِّرٌ يَدَانِ يَتَضَالِّ عَلَيْهِ
وَتَوْسَاهُ اللَّهُ لَا تَرْزَلْ مَلِكَكُهُ مَا سَمِعَنَا يَهْدَى فِي أَبَابِيَّةٍ
الْأَوَّلِينَ ^{٢٣} إِنْ هُوَ إِلَّا رُجُلٌ يَهُوَ حَيٌّ فَرِصُوْأَهُ حَتَّىٰ حَيْنٍ
^{٢٤} قَالَ رَبِّيْ أَنْصُرْنِي بِمَا كَبَرْتُونَ ^{٢٥} فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ أَصْنَعَ
الْفَلَكَ يَأْغِيْنَتْ وَوَجِيْنَتْ فَإِذَا جَاءَهُ أَمْرُوا وَقَارَ الشَّوْرُ فَأَسْلَكَ
فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحَيْنِ أَثْنَيْنِ وَهَلَكَ إِلَّا مِنْ سَبْعَ عَلَيْهِ
الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تَخْطُبْنِي فِي الْأَرْضِ لَمْوَأْنَهُمْ مُّغْرِبُونَ ^{٢٦}

18. Oo Waxaan ka soo shubnay roob xagga daruurga in qaddaran oo qiyas ah, oo dhignay dhulka, oo hubaal waanu Karnaal inaan la tagno.

19. Oo waxaan idiinku soo saarnay beero timir ah iyo canab oo aad ka heshaan miro badan oo aad wax ka cuntaan.

20. Oo (waxaan idiin soo saarnay) geed ka soo baxa Buurta Siinaay, oo u soo saarta saliid iyo koosaar (zaytuun) kuwalla cuna.

21. Oo hubaal waxaa idiinku sugar xoolaha daaqa cibrad. Wuxaan idinka waraabinnaa waxa ku jira uurarkooda, oo waxaa idiinku sugar, manaafacaad (kale) oo badan oo ay idiin leeyiihi, oo iyagana wax ayaad ka cuntaan.

22. Oo dushooda iyo doonyaha korkooda waa la idinku rar qaadaa.

23. Oo Wuxaan xaqiq u dirnay Nuux dadkiisi, oo wuxuu yiri: Dadkeygiow! Caabuda Allaah. Ma lihidin Ilaah (xaq ah) aan Isaga ahayn, ee miyeeydaan haddaba Alle ka cabsaneyn oo ka joogeyn (xumaha)?

24. Waxayse mudanayaashii ka mid ahaa kuwaasi rumeyn diiday oo ka mid ah dadkiisi yiraahdeen: Kanu ma aha waxaan ahayn qof idinla mid ah, oo raba inuu idin ka sare maro, oo hadduu Allaah doono (inuu soo diro Rasuul), wuxuu soo diri lahaa malaa'ig, ma aanu ka maqal waxakan oo kale aabbayaashayadii hore.

25. Wax kalena ma uu aha ee waa uun nin waalli qaba, ee bal u suga in muddo ah.

26. Wuxuu yiri: Rabbiyyow iiga gargaar beenintooda.

27. Markaasaan u waxyoonnay (Annagoo leh): Ku samee doonniida Indhahayaga hortood iyo (si waafaqsan) Waxyigayaga, ee markuu Amarkayagu yimaado, oo togga biyo soo fataho, ku qaad doonniida noole walba lammaanki (lab iyo dheddig) iyo intii ku raacday, aan ahayn kuwalla qowlka (in la halligayo) horay ugu dhacay oo ka mid ah iyaga, oo ha igala hadlin (arrinka) kuwa gefka (shirkiga iyo macaasida) falay, hubaal waa kuwo la qarqin doono.

28. Oo markaad ku dul fariisataan adiga iyo kuwa kugu wehliyaba doonniida, dheh: Ammaan idilkeed waxaa leh Allaah, ee naga babaadiiyey dadka gefka badan.

29. Oo dheh: Rabbiyow! I deji degmo barakaysan, Adigaa ugu wanaagsane inta wax dejisa.

30. Hubaal, (Arrin)kani waxaa ku sugar calaamoojin oo Annagu Wawaanu nahay abad kuwa imtixaama (dadka).

31. Markaasaan waxaan soo bixinnay iyaga kadambow fac kale.

32. Oo Wawaanu u soo dirnay dhedhood Rasuul⁽⁴⁾ iyaga ka mid ah (oo amraya) Caabuda Allaah! Ma lihidin Ilah kale aan Isaga aheyn. Ee miyeydaan haddaba Alle ka cabsanay oo ka joogeyn (xumaha)?

33. Oo mudanayaashii ka mid ahaa dadkiisa ee rumeyn diiday ee beeniyey la kulanka aakhirada, kuwasoo aan siinay wax badan si ay ugu raaxeystaan noloshan adduunka waxay yiraahdeen: Kanu ma aha waxaan ahayn qof idin la mid ah, wuxuu cunaa wax la mid ah waxa aad cuntaan, oo cabbaa wax ka mid ah waxa aad cabtaan.

34. Oo haddaad adeecdaan aadmi idin la mid ah, markaa hubala waxaad tiihin kuwo ku sugar khasaare dhab ah.

35. Ma wuxuu idiinku gooddiyyaa in markaad dhimataan oo Aad noqotaan ciid iyo lafo in markaa aad ahaan doontaan kuwo la soo bixiyo (mar kale) iyagoo nool?

36. Waa wax fog, oo fog waxa la idiinku gooddiiyey (oo aan dhici doonin).

37. Ma jirto (nolol) aan aheyn noloshayada adduunka! waan iska dhimanna oo noolaannaa! Oo ma nala soo bixin doono.

38. Ma aha isagu waxaan ahayn nin ku been abuurtaay Allaah, oo ma yeeleyno inaan rumeyno.

39. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Iiga gargaar beenintooda .

40. (Allaah) wuxuu yiri: In yar kaddib, waxay hubala ahaan doonaan kuwo ka shallaaya (waxa ay leeyihiin).

41. Markaasaa waxaa qabtay qeylo weyn (qarax daran) si xaq ah, oo waxaan ka dhignay daad xoor. Ee meel daran ha ka dhacaan dadka gefka badan.

42. Markaa Waxaan soo saarnay iyaga kadambow facyo kale.

4. Nabi Huud, ee loo diray reer Caad.

فَإِذَا أَسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفَلَكِ فَقُلْ لَهُمْ يَلَهُ لِلَّهِ الَّذِي
بَخَّرَنَا مِنَ الْقَوْمِ أَطْلَالِيْنَ ٤٧ وَقُلْ رَبِّنَا إِنَّنِي مُنْزَلٌ كَمْبَاكَ ٤٨ وَأَنْتَ
حَمِيرُ الْمُزَلِّيْنَ ٤٩ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَقَدْ كَانُوا مُنْذَنِيْنَ ٥٠ فَمَنْ أَشَانَا
مِنْ بَعْدِ هُنْ قَرْنَاءُ الْخَيْرِ ٥١ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ أَعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَلَا أَنْتُمْ تَسْأَلُونَ ٥٢ قَالَ الْمُلَائِكَةُ مِنْ قَوْمِهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءَ الْآخِرَةِ وَأَنْزَلْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
مَا قَدَّا إِلَّا بِشَرَّ ٥٣ مَقْتَلُكُمْ يَا كُلُّ مَنْ تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَسْرُرُ
مَمَّا شَاءُتُمُونَ ٥٤ وَلَنْ أَطْعُمَ شَرَّ إِنْ كُلَّكُمْ إِذَا الْحَيَاةُ
أَيْعُدُكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا مِمْثُلُوكُمْ كُنْتُمْ شَرِابًا وَعَظِيمًا إِنَّكُمْ مُخْرَجُونَ
٥٥ * كَيْفَيَاتٌ كَيْفَيَاتٌ لِمَا تُوعَدُونَ ٥٦ إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاةٌ
الَّذِينَ آتُوهُنَّوْتُ وَلَيْخَنُوا مَا حَانُ بِمَبْعَثِيْتَ ٥٧ إِنْ هُوَ إِلَّا
رَجُلٌ أَفْرَى عَلَى اللَّهِ كِيدَبَا وَمَا حَانُ لَهُ دُرُّمُؤْمِنِيْنَ ٥٨ قَالَ رَبِّي
أَنْصُرْنِي بِمَا كَلَّبُونَ ٥٩ قَالَ عَمَّا أَقْلَلِيلٍ لَيُضِيَّحَنَ تَذَمِّرِتَ
فَأَخَذْنَاهُمُ الصِّحَّةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فِي بَعْدِ الْمَقْرُومِ
الْأَطْلَالِيْنَ ٦١ فَمَنْ أَشَانَا مِنْ بَعْدِ هُنْ قُرْنَاءُ الْخَيْرِ ٦٢

مَا سَيِّقُ مِنْ أَمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿١﴾ لَمَّا رَأَى سَنَاتُ رُسُلَّنَا
 تَنْزَلُ كُلَّ مَاجَاهَ أَمَّهُ رَسُولُهَا الْكَبُوْهُ فَأَتَبْعَثَنَا بِعَصْنَمْهُ بَعْضًا
 وَجَعَلَنَا هُمْ أَحَلِيَّثَ بَعْدَ الْقَوْمِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾ لَمَّا رَأَى سَنَاتُ مُوسَى
 وَلَخَاهَ هُدُونَ بِعَائِنَتِنَا وَسُطْلَنِيْنِ ﴿٣﴾ إِلَى فَرَعَوْنَ وَمَلَائِيَّهِ
 فَأَسْتَحْيِرُوْا وَكَفُونُ قُومًا عَالِيَّنَ ﴿٤﴾ فَقَالُوا أَوْقِنْنَ لِشَرِّنِ مَثِيلَنَا
 وَقَوْمُهُمْ مَا تَعْيِدُونَ ﴿٥﴾ فَكَبَّهُمْ حَافَّا كَلَوْنَ أَمْهَلَكَيْنَ
 وَلَقَدَّءَتِنَا أَمْوِسَى الْكِتَابَ لَعَاهَمْ يَهَتِدُونَ ﴿٦﴾ وَجَعَلَنَا
 أَنْ مَرِيمَ وَأَمَّهُ ؛ آيَةَ وَأَوْتَهُمْ إِلَى رَبِوْذَاتِ قَرَارِ وَمَعِينِ
 بِيَاتِيَّهَا الرَّسُلُ كُمُّوْمَ أَلْقَيْتَنَ وَأَغْلَمُوا صَلِحَّاً فِي بَيَا
 تَعْمَلُونَ عَلَيْمَ ﴿٧﴾ وَإِنَّ هَذِهِ أَمْتَحِنُكُمْ أَمْهَوَّجَةً وَنَادِيَّكُو
 فَأَتَقُونَ ﴿٨﴾ فَقَطَّعُوْرَ أَمْرُهُمْ بَيْنَهُمْ زِرَاكُلَ حِزَبٌ بِمَا لَدُهُمْ
 فَرَحُونَ ﴿٩﴾ فَذَرَهُ فِي عَمَّرَهِمْ حَقِّيْ جِينَ ﴿١٠﴾ لَيَخْسُونَ أَمْأَدُهُمْ
 يَهِيْهِ مِنْ مَالٍ وَبَيْنَ ﴿١١﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْحَيَّرَتِ تِلَّ لَآيَشْعُرُونَ
 إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشِيَّهِ رَهَمْ مُشْفُقُونَ ﴿١٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 يَكَيْتَ رَهَمْ بِعُمُورَتَ ﴿١٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَهَمْ لَآشِرُونَ ﴿١٤﴾

٣٤٥

43. Ma jirto ummad ka soo hor mari karta muddadeeda, ama ka dib mari karta.

44. Haddana Waaan soo dirnay Rusushayada oo is raacsan, mar kasta oo uu u yimaado ummad Rasuulkeedu way beeniyaan, kolkaas baan ka yeellay qaarba inay raacaan qaar kale (xagga halaaggaa), oo waxaan ka dhignay wax lagu sheekeysto. Ee meel daran ha ka dhacaan dadkii aan rumayn.

45. Markaa Waaan u soo dirnay Muuse iyo walaalki Haaruun oo wata Aayadahayaga⁽⁵⁾ iyo Xujo Cad.

46. Xagga Fircoo iyo mudanayaashii, waxayse u dhaqmeen (Fircoo iyo dadkiisii) si isla weyni ah, oo waxay ahayeen dad kibirsan.

47. Oo waxay yiraahdeen: Ma waxaanu rumeyn labo nin oo nala mid ah oo dadkoodu innaga noo adeegaaan.

48. Markaasay beeniyee oo ka mid noqdeen kuwii la halagay.

49. Oo waxaan xaqiiq siinnay Muuse Kitaabka (Towraadda) si ay u hanuunaan⁽⁶⁾.

50. Oo Waxaan ka dhignay wiilkii Maryam iyo hooyadiis calaamo, oo ka siinnay hoy meel sare oo sugnaansho iyo ilo biyo socda leh.

51. (Allaah wuxuu yiri): Rusushow!

Ka cuna cuntada inta wanaagsan oo sama fala. Hubaal waan Ogahay waxa aad fashaan.

52. Oo hubaal, Tani diintiinna ah (Islaamka) waa diin mid kelya ah. Oo Anigu waxaan ahay Rabbigii, ee dhowra (xilka aan idin saaray).

53. Waxayse u kala goosgoosteen diintooda dhexdooda kooxo, koox walbaa waxa ay haystaan⁽⁷⁾ ay ku faraxsan yihiin.

54. Ee iskaga tag jahliga daran ay ku jiraan tan iyo muddo.

55. Ma waxay moodaan waxa aanu siinno ee maal iyo carruur ah.

56. Inaan ula soo dhaqsanno waxyaalaha wanaagsan? balse ma dareensana⁽⁸⁾.

57. Hubaal, kuwa iyagu ay cabsida Rabbigood ku weyn tahay;

58. Ee ah kuwa rumeysan Aayadaha Rabbigood.

59. Ee ah kuwa aan cid kale wax la wadaajin (cibaadada) Rabbigood;

5. waa sagaallkii mucjiso ee la siiyey Nabi Muuse.

6. Ilmaahil Israa'iil.

7. Oo caqiidooyin ah, dhaqammo, caadooyin, iwm.

8. In waxyaalaha wanaagsan ee lagu siiyey adduunkan ay kelya yihiin wax lagu imtixaamayo iyaga.

60. Ee ah kuwa bixiya waxa ay bixiyaan (oo sadaqo ah), iyagoo quluubtoodu baqo qabto⁽⁹⁾ (oo yaqiinsan) inay Rabbigood u soo noqon doonaan.

61. Waa kuwani kuwa u degdega khayrka, ee iyagu u dheereeya.

62. Oo ma saarno nafna culeys aan aheyn karaankeeda, oo Waxaa agtannada ah Kitaab ku hadla xaq, iyagoo aan lagu gardarroon doonin.

63. Bal quluubtooda waxay kaga jiraan jahli daran (Qur'aan) kani, oo waxay leeyihii acmaal (kale oo xun) oo kuwan u wehliya oo ay falaan.

64. Jeer markaan ku qabbanno kuwooda ladan ee ka mid ah cadaab⁽¹⁰⁾, markaas bay isla markiiba ugu qeyshadaan (Allaah) gargaar.

65. Ha qaylyina maanta! Hubaal idinku xaggayaga laydiin kama gargaaro'e.

66. Aayadahaygii baa horey la idiinku akhriyey, waxaadse ahaydeen kuwo dib ugu gurta cirbihiinna.

67. iska kibriya⁽¹¹⁾, caweeya idinkoo ku hadlaya hadal xun.

68. Miyaanay haddaba u fiirsan qowlka (Qur'aanka), mise waxaa u yimid waxaan u iman aabbayaashoodii hore?.

69. Mise waxaan garan Rasuulkooda sidaas darteed aqoonsan diidaan?

70. Mise waxay leeyihii: waalli buu qabaa? bal, wuxuu u keenay Xaq, oo badankoodu waxay diiddan yihiin xaga⁽¹²⁾.

71. Haddii se Xaqa (Allaah) raaci lahaa waxa (xun) ay iyagu rabaan, hubaal samooyinka iyo arlada iyo wax walba oo ku jiraaba way baabba'i lahaayeen. Bal! waxaan u keenay xuskooda (Qur'aankan), ha yeeshee xuskooda way ka sii jeestaan.

72. Mise waxaad adigu (Nabi Muxammad) weydiisataa ujro? Ajarka Rabbigaa baa se kheyr badan, oo waa Isaga kan u wanaagsan inta risiq bixisa.

73. Oo hubaal adigu waxaad ugu yeertaa Jid Toosan.

74. Kuwa se aan rumneysney Aakhirada hubaal waa kuwo Jidka ka iisha.

9. Waxaa la weydiiyey Nabiga s.c.w. in kuwa baqa ay yihiin kuwa wax xada ama zinaysta ama khamri cabba. Wuxuu yiri: Ma aha kuwaasi, ee waa kuwa tukada salaadda, sooma oo wax sadageysta, haddana ka baqa in aan laga aqbalin."

10. Waa ciqaabka Quraysh lagu ciqaabayaha abarta iyo gaajada.waxaaa sidoo kale jab iyo hoog ku soo gaaray dagaalkii Badar, iyagoo badi madaxhoodii lagu dilay Badar, qaruna lagu soo qafaashay

11. Qur'aanka ama waxaa loola jeedaa Nabiga s.c.w.

12. Halkii ay fahmi lahaayeen ama garowsan lahaayeen.

وَالَّذِينَ تُؤْتُونَ مَاءً أَوْ فُؤُدًا وَلِهُمْ رَحْمَةٌ إِلَيْهِمْ رَجْحُونَ ٦٠
أُولَئِكَ يُسْدِّعُونَ فِي الْخَيْرِ وَهُنَّ لَا سَيِّقُونَ ٦١ وَلَا يُكَفَّ
نَسَّا إِلَّا وَسَعَهَا وَلَدَنِيَّاتٍ بِيَطْقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ ٦٢
بَلْ قُوَّبُهُمْ فِي غَمَرَةٍ مِّنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْدَلُ مِنْ دُونِ ذَلِكَ ٦٣
هُنَّ لَهَا عَمِيلُونَ ٦٤ حَتَّىٰ إِذَا أَخْتَانَتْهُ رِفْهِمْ بِالْعَدَابِ إِذَا هُمْ
يَجْهَرُونَ ٦٥ لَا يَجْهَرُوا إِلَيْهِمْ إِنَّمَا الْأَنْصَارُونَ ٦٦ قَدْ كَانَتْ
إِيمَانِكُمْ فَكُنْدُسٌ عَلَىٰ أَعْقَلِكُمْ تَنَكِّصُونَ ٦٧
مُسْتَكِبِرِينَ يَوْمَ سَلِمَ إِنَّهُمْ جُرُونَ ٦٨ أَفَلَمْ يَدْرِسُو أَنَّ الْقُرْآنَ
جَاءَ هُنُّ مَالِيَّاتٍ إِذَا هُنَّ أَلَّا يَلِينَ ٦٩ أَمْ يَعْرُفُونَ رَوْسَهُمْ
فَهُمْ لَهُمْ وَمُنْكِرُونَ ٧٠ أَمْ يَقُولُونَ يَدْعُونَ بِهِ حِتْنَهُ بَلْ جَاهَهُمْ بِالْحَقِّ
وَأَسَطَّرُهُمْ بِالْحَقِّ كَهُونَ ٧١ وَلَوْ تَبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاهُمْ هُنْ لَفَسَدَتْ
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْهُمْ بِذَكْرِهِ فَهُمْ
عَنْ ذَكْرِهِمْ مَعْنَصُونَ ٧٢ أَفَرَسَاهُمْ حَرْجًا فَخَلُجَ رَبِّكَ حَبْرٌ
وَهُوَ خَيْرُ الْأَرْزَقَنَ ٧٣ وَلَئِنْكَ أَتَتْهُمْ هُنَّ إِلَى صَرَاطٍ مُّسْقَطِيٍّ ٧٤
وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُقْرِبُونَ بِالْأَخْرَقِ عَنِ الْصَّرَاطِ لَشَكِيْرُونَ ٧٥

* وَلَوْرَجَنَّهُمْ وَكَسْفَنَا مَا لَهُمْ مِنْ ضُرٌّ لَلْجَوْفِ فِي طُفْكِينَهُمْ
يَعْمَهُونَ ^{۷۲} وَلَقَدْ أَخْذَهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَافُوا لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَنْصَرِفُونَ ^{۷۳} حَتَّى إِذَا تَحْنَأَعْيَهُمْ بِاَبَاذَابِ شَدِيدٍ
إِذَا هُمْ فِي مُبْيَسْوَنَ ^{۷۴} وَهُوَ الَّذِي أَشَّلَّ الْجَمَاسَعَ وَالْأَبْصَرَ
وَالْأَفْدَدَةَ قَبْلًا مَا تَشْكُرُونَ ^{۷۵} وَهُوَ الَّذِي ذَرَكَ فِي الْأَرْضِ
وَالَّتِي تُخْشَرُونَ ^{۷۶} وَقُوَّوَالَّذِي يُنْجِي وَمُبْيِثُ وَلَهُ أَخْتِلَفَ
الَّتِي وَالَّتِي أَرَأَفَلَا تَعْقُلُونَ ^{۷۷} بِلْ قَالُوا مُمْثَلٌ مَاقَالَ
الْأَوْلَوْنَ ^{۷۸} قَالُوا إِذَا دَامَتْنَا وَكَيْ نَاتِرَبَأَوْ عَظِلَمَانَا
لَمْ بُعُوْرُوتَ ^{۷۹} لَقَدْ وَعْدَنَا مُخْنَعٌ وَأَبَقَّ وَقْنَاهَدَنَا مِنْ قَبْلِ
إِنْ هَذِهِ إِلَّا أَسْطِيْرٌ أَلَّا يَرِيكَ ^{۸۰} قُلْ لَمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ
فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْرَتَ ^{۸۱} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا
تَدَكَّرُوْرَتَ ^{۸۲} قُلْ مَنْ زَبَ أَسْمَكَوْتَ أَسْتَيْعَ وَرَبَّ الْعَرْشِ
الْعَظِيْرَ ^{۸۳} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَسْتَقُرُوْرَتَ ^{۸۴} قُلْ مَنْ
يَبْدِئِ مَلْكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ جَيْرٌ وَلَا جَارٌ عَيْنَهُ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُوْرَتَ ^{۸۵} سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَلَنِي سُتْحُرُونَ ^{۸۶}

75. Oo xitaa haddaan u naxariisanno oo aan ka feyndno waxa haya ee dhib ah, waxay weli ku sii adkeysan lahaayeen xad gudubkooda, iyagoo indha la'aan ku wareegeysta.

76. Oo Waxaan horay ugu qabannay cadaab (digniin ahaan), umase ayan soo dabcin Rabbigood, oo uma baryin si khushuuc leh(oo sidaas bay ku socon doonaan)

77. Ilaa, markaan ku furno irrid cadaab daran ah, durba waxaa markaa gala quus.

78. Oo waa Isaga Kan idiin abuuray dhegaha iyo aragga iyo laabaha (maanka); waa yar tahay inta aad mahad naqdaan.

79. Oo waa Isaga Kan idinku fidiyey dhulka, oo Xaggiisa ayaa la idiin soo kulmin doonaa.

80. Oo waa Isaga Kan baxsha nolol, ee sababa dhimasho, ee leh (maamulka) isdhafafka habeenka iyo maalinta; ee miyeydaan haddaba wax fahmeyn.

81. Balse waxay yiraahdaan wax la mid ah waxay dadkii hore yiraahdeen.

82. Waxay yiraahdaan: Ma markaan dhimanno oo aan noqonno ciid iyo lafo, miyaa markaa nala soo bixin(innagoo nool)?

83. Xaqiq, waxaa horey naloogu yaboohay waxakan, innaga iyo aabbayaashayadii horeba! Oo waxakani ma aha waxaan ahayn sheeko xariirtii dadkii hore.

84. Dheh (Nabi Muxammadow): Yaa leh dhulka iyo waxa ku sugaran, haddaad garaneysaan?

85. Waxay oran doonaan: Allaah. Dheh: Ee Miyaydaan haddaba waansameyn?

86. Dheh: Waa kuma Rabbiga samooyinka toddobada ah iyo Rabbiga Carshiga Weyn⁽¹³⁾?

87. Waxay oran doonaan: Allaah. Dheh: Miyeydaan haddaba iska jireyn cadaabkiisa.

88. Dheh: Kuma bay Gacantiisa ku jiraan maamulka wax walba ee Isagu wax u gargaara, Isagana aan waxba laga gargaarsan karin, haddaad garanaysaan?

89. Waxay oran doonaan: Allaah. Dheh: Haddaba xaggee baa la idiin sixray?

¹³. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Xaalka Ilaahay waa ka weyn yahay sidaas, Carshigiisuna waa sidaas, wuxuu ku tilmaamay gacantiisa sida qubbad".

90. Balse waxaan u keennay Xaq, oo hubaal iyagu waa beenalayaal.

91. Allaah ma yeelan wiil, oo marnaba ma ahaan la jirkiis ilaa (kale) (hadday jiri lahaayeen) markaas ilaa walba wuxuu la tagi lahaa waxa uu abuuray, oo qaarkood waxay dooni lahaayeen (inay ka adkaadaan) qaar kale. Ka hufan Allaah oo waa ka Sarreyyaa waxyaalaha ay tilmaamaan (ee Isaga ku saabsan).

92. (Waa) ogsoonaha waxa qarsoon iyo waxa muuqdaba! Ee Wuu ka sarreeyaa waxa ay la wadaajiyaa (cibaadada).

93. Dheh (Muxammadow): Rabbiyow! Haddaad i tuseyo waxa loogu gooddiyey.

94. Rabbiyow! Markaa ha iga mid dhigin dadka geflowyada ah (gaalada, iwm).

95. Oo hubaal Annagu inaan ku tusno waxa aan ugu gooddinno waan Awoodnaa.

96. Ee ku tir xumaanta sida iyadu u wanaagsan, Annaga baa Ogsoon waxa ay tilmaamaan.

97. Oo dheh: Rabbiyow! Waxaan kaa magan galyo weydiisan waswaas gelinta shayaammada.

98. Oo Adigaan ku magan galayaa, Rabbiyow , si ayan iigu imaanba.

99. (Gaaladuse dambigoodayisaga jirayaan) Ilaa marka mowd u yimaado midkood, wuxuu yiraahdaa; Rabbiyow! Dib ii celi.

100. Si aan u soo hagaajiyo waxaan ka soo tegay⁽¹⁴⁾. May, ma jirto! Waa uun kelmad uu isaga hadlo, oo waxa horti ah Barzakh (xayir)⁽¹⁵⁾ aan furmeyn ilaa Maalinta la soo bixin doono (iyagoo nool).

101. Ee marka la afuufo Buunka, ma jiri doonto qaraabbannimo dhexdooda ah Maalintaas, waxnana isma weydiin doonaan.

102. Ee ma kuwa ay miisaannadoodu (la) culus yihii (camallo wanaagsan), kuwan weeye kuwa ah liibaanayaasha.

103. Kuwase ay miisaannadoodu khafif yihii (dunuubtoodu badan tahay) kuwaasi weeye kuwa waayi doona nafahooda iyagoo (ahaan) Naar ay ku dhex waari doonaan weligood.

104. Naartu waxay gubi doontaa wajiyadooda, iyagoo dhexdeeda weji diiran⁽¹⁶⁾.

بِلْ أَتَيْنَاهُ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُ لَكَذِبُوكَ وَمَا أَنْخَدَ اللَّهُ مِنْ
وَلَيْهِ وَمَا كَانَ مَعَهُ وَمِنَ الَّهِ إِذَا ذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ
وَلَعَلَّ أَعْصَمُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهُ عَمَّا يَصِفُونَ
عَلَى الْغَيْبِ وَإِنَّهَدَةً فَتَعَلَّمَ عَمَّا يُشَرِّكُونَ قُلْ رَبِّ
إِنَّمَا تَرَى مَا لَيْسَ بِعِدُونَ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
وَلَا تَأْنِي أَنْ تُرِيكَ مَا أَعْدُهُمْ لَقَرْدَرُونَ أَدْفَعْ بِالْقَيْ
هِنْ أَحْسَنُ النَّسَيْتَةَ تَخْنُ عَلَمْ بِمَا يَصِفُونَ وَقُلْ رَبِّ
أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَرَاتِ الشَّيْطَنِينَ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ
يَخْضُرُونَ حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ أَحَدُهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
أَنْجُونَ لَعَلَى أَنْهُمْ صَلَحَا فَيَمْرَأُكُنْتَ كَلَّا إِنَّهَا
كَلِمَةٌ هُوَ قَالَهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ تَرْزَحُ إِلَيْهِ بَعْضُهُونَ
فَإِذَا فُتحَ فِي الصُّورِ فَلَا أَسَابَ بَيْنَهُمْ يُؤْمِنُ وَلَا يَسْأَلُونَ
فَمَنْ تَقْلِيْتَ مَوَازِينَ وَفَأَوْلَيْكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَكَنْ
خَفَّتْ مَوَازِينُهُ وَفَأَوْلَيْكَ الَّذِينَ حَسِرُوا فَأَنْفَسُهُمْ فِي جَهَنَّمَ
خَلِدُونَ تَلَقَّنَتْ وُجُوهُهُمْ مُأْنَازٌ وَهُمْ فِيهَا كَلِمُونَ

٣٤٨

^{14.} Waxaasi aan ka dan iyo muraad la'aday.

^{15.} Waxaa loogu gooddiyeye Maalinta Qyaamaha. Barzakhana waa xaalka qofka uu ku sugnaan marka uu dhinto ilaa laga soo bixinayo, waana xaal iyo moos xir u dhexeyya adduunka iyo Aakhirada.

^{16.} Waxay noqon kuwo faruuran ilaa ilkuhu fool xumo muuqdaan.

الْمُرْتَكِبِ إِذَا تُشَلَّى عَلَيْهِ كُمْ فَكُمْ بِهِ اثْكَنُوْتَ ١٥١
 قَالُوا
 رَبَّنَا أَعْلَمُ بِإِيمَانِنَا شَفِوتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا مَاضِيَّنَ ١٥٢
 رَبِّنَا
 أَخْرِجْنَا مِنْهُمْ إِنَّا عَدْنَا فَإِنَّا كَلِيلُوْتَ ١٥٣
 قَالَ أَخْسُرْتُ فِيهَا
 وَلَا تَكُونُوْنَ ١٥٤ إِنَّهُ وَكَانَ فَيْقُ مِنْ عَبْدِي يَقُولُونَ رَبِّنَا أَمَّا
 فَأَغْفِرْتُ لَنَا وَرَحْمَنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِتَ ١٥٥
 فَأَنْخَذْتُمُوهُرْ
 سِرْخَرَيَّاحَيْ أَنْسُوكَدْ دَكَرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ ضَحَّاكُوتَ ١٥٦
 إِلَيْيَ جَنِّتُهُمُ الْيَوْمَ يَمْسَاصُونَ أَنْهَمْ هُمُ الْقَابِرُونَ ١٥٧
 قَالَ
 كُلَّ آشْعَرْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سَيِّنَ ١٥٨
 يَوْمَ فَسَلَلَ الْعَادِيَنَ ١٥٩
 قَلَ إِنَّ لَيْشَ إِلَّا قَلِيلًا وَأَنْكُمْ
 كُشْمَتَقْلُومُوتَ ١٦٠ أَفَخَسِيْتُمْ أَنْمَا حَلَقْنَا كُمْ عَنْهَا وَلَكُمْ
 إِلَيْنَا أَتُرْجِعُونَ ١٦١ فَعَنِّيْلَ اللَّهُ الْعَالِكُ الْحَقِيقِ لِلَّهِ إِلَّا
 هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ١٦٢ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَيْهَا
 إِلَّا حَرَلَبْرَهَنَ اللَّهُ يَهُهِ فَإِنَّهَا حَسَابَهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ دَلِيلُ
 الْكُفَّارُونَ ١٦٣ وَقُلْ رَبِّيْتُ أَغْفِرْ وَأَرْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ١٦٤

سُورَةُ الْقَارُونَ

٣٤٩

balse weydi kuwo tiro yaqaanka ah.

114. Wuxuu oran doonaa: Ma aydaan joogin adduunka in yar ma'ahee haddaad ogaan lahaydeen.

115. Ee ma waxaad haddaba mooddaan inaan idii aburnay dheel, oo aan Xaggagayaga la idii soo celin doonin?

116. Ee waxaa Kor ah Allaah Boqorka Runta ah, ma jiro Ilah aan Isaga ahayn, Rabbiga Carshiga Sharaftha Badan.

117. Oo qofkii barya Allaah la jirkiis ilah kale, uma heysto wax xujo ah arrinkani, haddaba xisaabintiisu waxay uun la jirtaa Rabbigi. Hubaal gaaladu ma liibaani doonaan.

118. Oo dheh (Muxammadow): Rabbiyow! Dambi dhaaf oo naxariiso, oo Adigaa u wanaagsan inta naxariisata.

105. Sow Aayadahayga la idii ma akhriyi jirin oo ma aydaan beenin jirin?

106. Waxay oran doonaan: Rabbiyow! Ayaan darradayadii baa naga adkaatay, oo waxaanu aheyn dad lunsan.

107. Rabbiyow! Naga saar tani (Naarta); haddaan mar kale u noqnonno (xumaan), markaa hubaal innagaa gardaran.

108. (Allaah) Wuxuu oran doonaa: Ku dullooba dhexdeeda, oo ha ila hadlina.

109. Hubaal waxaa jiray qaar ka mid ah Addoomahayga oo oran jiray: Rabbiyow! waan Rumaynay ee noo dambi dhaaf, oo noo naxariiso, oo Adigaa u wanaagsan inta naxarisata.

110. Waxaadse ka dhigateen dheel-dHEEL ilaa, ay idin illawsiiyeen xusiddeyyii, oo waadba ku qosli jirteen.

111. Hubaal Waxaan ku abaal mariyey Maanta samirkoodii awgi, inay iyagu yihiin liibaanayaasha.

112. (Allaah) Wuxuu oran doonaa: Immisa sano ayaad joogteen dhulka tiro ahaan?

113. Waxay oran doonaan: Waxaan joognay maalin ama maalin gelinkeed.

Suuradda 24 An-Nuur

Waa 64 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. (Tani) waa Suurad aan soo waxyoonaay oo ka dhignay (waxa ku soo arooray) waajib, oo aan ku soo waxyoonaay Aayado cad bal inaad xusuusataan.

2. Haweenta (aan weli guursan) iyo ninka (aan weli guursan) ay ku caddaato dambiga galmo xaraan ah⁽¹⁾ ku jeedala midkood walba boqol jeedal⁽²⁾. Oo yeysan idii qabin xaggooda turid (aad isaga deysaan fulinta) diinta (sharciga) Ilahaay⁽³⁾, haddaad rumeysan tiihin Allaah iyo Maalinta dambaysa, oo waa inay koox mu'miniin ah goob joog ka noqdaan ciqaabtooda.

3. Zaanigu ma guursado waxaan aheyn zaaniyad ama mushrikad, oo zaaniyaddu ma uu guursado waxaan aan aheyn zaani ama mushrik⁽⁴⁾, oo arrinkaa (guursiga kuwaa oo kale) waa ka xaraan mu'miinta.

4. Oo kuwaa tuhma dumarka dhawrsoon (oo dhillo ku sheega), markaa aan keenin afar markhaati ah, jeedala siddeetan jeedal, oo ha ka aqbalina wax marag fur ah weligood, oo kuwaasi waa caasiyaasha ban baxsan.

5. Kuwa toobad keena intaa kaddib maahee, oo wanaagsanaada, haddaba hubaal Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

6. oo kuwa (ku) tuhma xasaskooda (gogol dhaaf) oo aan haysan markhaati aan aheyn nafahooda, markaa marag furka midkood walba oo ka mid ah (waa inuu dhaar maro) afar jeer, isagoo ku markhaati gashanaya Allaah inuu hubaal isagu run sheegayo.

7. Oo (dhaarta) shanaad (waxay ahaan) in Nacladda Ilahaay korkiisa ahaato hadduu been sheegayo.

8. Waxay se ka baajin doontaa iyada ciqaabta hadday dhaar marto afar jeer, iyadoo marag gashaneyisa Allaah in hubaal isagu uu been sheegayo.

9. Oo (dhaarta) shanaad (waxay ahaan) in Carada Ilahaay korkeeda ahaato hadduu run sheegayo.

10. Oo haddii uusan jiri lahayn Fadliga Ilahaay korkiinna iyo Naxariistiisu, iyo inuu Allaah yahay mid toobada aqbala, Xakiim ah⁽⁵⁾.

¹. Waxaa lagu fulin ciqaabta hadday iskood u qirtaan inay faleen galmo xaraan ah ama hadday ku marag furaan afar nin oo caadil ah.

². Xukunku ku soo arooray wuxadda wuxuu ku gaar yahay kuwa ku dhaca dambiga jinada (galmaala xaraantaa ah) iyagoon horay marnaba u guursan. Qofkiise zineysta isagoo xas ah horay ku soo guursaday oo si dhan u qirta dambigaa, amay ku markhaati furaan afar nin oo wanaagsan oo caadil ah, waa in lagu shiido dhagax ilaa uu ka dhinto.

³. Waa inaysan turid aad u tureysaan qofka dambullaahaa idin horseedin inaad wax ka beddeshaan waxa u Allaah qoray oo ciqaabteda soo gooyey, waayo xeerarkusa waxaa ugu jira dhovris iyo daryeel danaha dadweynahaa oo dhan.

⁴. Dadkaa oo kale looma qayrin karo mu'miniinta in maadeh oo toobsaadaan oo laga arka isbeddel wanaagsan iyo hanuun. Waxaa sidoo kale lagu fasiray ninka zaaniiga ah kama zineysto waxaan ahayn zaantiilaa mid oo ama gaadal, haweeni zaaniyadda ahina waxaa ka zineysta unu zaani la mid ah ama gaal, waayo laga xaaranshay mu'miniinta guursiga kuwaa oo kale.

⁵. Hadalka inta ka go' oo waa qiyasaa karaa, waxuu u dhacayaa: Hubaal waa la idin ciqaabta lahhaa, hoogi lahaydeen ama ceeboobi lahaydeen ama waxaad ka sheegan lahaydeen xaalado ba'an iyo dhibaatooyin badan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ الْنُّورِ إِذْ أَنْزَلْنَاهُ وَرَقَضْنَاهُ وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيْنَتْ لَعْلَكُمْ تَذَكَّرُونَ
 ۚ إِنَّ الرَّبَّيْنَ وَالرَّازِفَيْنَ قَاجِدُوا كَلَّ وَاحِدَةٍ نَّهْمَمَا مَا لَهُ جَلَدٌ وَلَا تَأْخِذُوهُ
 بِعِمَارَاقَةٍ فِي دِينِ اللَّهِ إِنَّمَا كُنْتُمْ تُوْمُونُ بِاللَّهِ وَأَبْيُوهُ الْآخِرَةِ وَلَيَهُدَى
 عَدَابَهُ سَاطِعَةٌ مِّنْ أَمْوَالِكُمْ ۖ إِنَّ الرَّبَّيْنَ لَيَنْهَا إِلَّا إِنَّهُنَّ أَمْشِرَةٌ
 وَإِنَّ رَبَّيْنَهُمَا لَيَنْهَا إِلَّا رَازِفَيْنَ أَمْ مُسْرَكَ وَحَرْمَدَانَ عَلَى أَمْوَالِكُمْ
 وَلَيَهُدَى إِنَّمَا يَرْمُونَ الْمُحَصَّنَاتِ فَلَمَّا يَأْتُوكُمْ يَأْرِبُهُنَّ شَهَادَةً
 فَأَجِدُوهُنْ شَهَادَةً حَدَّدَهُنَّ حَدَّدَهُنَّ وَلَا تَقْبِلُوا أَنْهُمْ شَهَادَةٌ أَبْدًا وَلَا تُلْكِنُ
 هُنْ أَنْفَسِقُونَ ۖ إِنَّ الَّذِينَ تَأْبُونَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ
 اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ۖ وَلَيَهُدَى إِنَّمَا يَرْمُونَ أَرْجُوْهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ
 شَهَادَةٌ إِلَّا أَنْفَسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدٍ هُوَ أَبْعَدُ مِنْ شَهَادَتِ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمَّا
 الصَّدِيقَيْنَ وَلَلْتَّوْسِيَّةِ أَنَّ لَمَّا تَنَعَّمَ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَذَّابِيْنَ
 وَيَدْرُؤُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشَهَّدَ أَبْعَدُ مِنْ شَهَادَتِ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمَّا
 الْكَذَّابَيْنَ وَلَلْتَّوْسِيَّةَ أَنَّ عَصَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الْأَصْدِيقَيْنَ
 وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِ كُفُورُ رَحْمَتِهِ وَلَوْلَا اللَّهُ تَوَابُ حَكِيمٌ ۖ

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عَصَبَةٌ مِنْ كُمْ لَا تَخْسِبُوهُ سَرَّ أَكْرَبَتْ
هُوَ حِيرٌ لَكُلُّ أُمَّةٍ فَنَهَمُ مَا أَكْسَبَ مِنْ أَثْرَهُ وَالَّذِي وَلَى
كُلَّهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ لَوْلَا إِذْ سَمِعَ مُؤْمِنُونَ
وَالْمُؤْمِنَاتُ يَأْتِنَّهُمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِيتٌ ۝ لَوْلَا
جَاءَهُ وَعَيْهِ يَارَبَّعَةُ شَهَدَاتٍ فَإِذْ هُنَّ يُقْتَلُونَ قَاتِلُوكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَذِيلُونَ ۝ لَوْلَا فَضَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةٌ
فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ لَمَسَكُوكُرْ فِي مَا أَفْضَلْتُ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝
إِذْ تَقْرُنُهُ بِالْسِتْكِ وَتَقُولُونَ إِنَّا وَلَهُ كُمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عَلَمٌ
وَتَحْسُبُونَهُ بِهِنَا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ۝ لَوْلَا إِذْ سَمِعَ مُؤْمِنُونَ
فَلَمَّا كَانُوكُمْ لَتَّأَنْتُكُمْ بِهِنَا سَبَبْتُكُمْ هَذَا اعْتِقَلُوكُمْ
يَطْعَمُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمُشَاهَدَةِ أَبْدَى إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝
وَيَسِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْأَكْيَتِ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكْمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
يُحْبِّونَ أَنْ تَشْيَعَ الْفَحْشَةُ فِي الْأَرْضِ أَمْنُوا اللَّهُمْ عَذَابَ الْيَمِّ
فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنَّمَا لَا تَأْتِيُونَ ۝ لَوْلَا
فَصَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةٌ وَلَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝

11. Hubaal kuwaa la yimid been abuurka⁽⁶⁾ waa koox idin ka mid ah; ha u arkina inuu shar idin yahay, balse waa idin khayr. Qof kasta oo ka mid ahi wuxuu mudan doonaa (cijaabka) waxa uu kasbaday oo dambi ah. oo (ma xagga) isaga kan qaybta weyn ka qaataay ee ka mid ah⁽⁷⁾, wuxuu mudan doonaa cadaab aad u weyn (Naar).

12. Maxaydaan, markaad maqasheen aysan mu'miniinta iyo mu'minooyinka ugu malayn khayr nafahooda (midba kan kale), oo ay u oran: Waxakanii waa been abuur iska cad?

13. Maxayse (kuwaa qadfad) u keeni waayeen afar markhaati? Maadaama aysan keenin markhaatiyaal, waa beenalayaal iyagu Allaah xaggiis.

14. Oo hadduu jirin Fadliga Ilahay korkiinna iyo Naxariistiisu adduunkan iyo Aakhiradaba, waxaa idinku taaban laaha waxa aad ku hadasheen darteed cadaab aad u weyn.

15. Markaa ku qaabisheen carrabyadiinna⁽⁸⁾, oo aad ka tiraahdeen afaskiinnna wax aydaan ogeyn, oo aad mooddeen arrin fudud, halka Allaah xaggiis ay aheyd wax daran.

16. Oo maxaydaan, markaad maqasheen, u oran weydeen: Nooma habboona inaan tiihiin mu'miniin.

18. Oo Allaah wuxuu idin caddeeyaa Aayadaha (xeerarkiisa sharciga), oo Allaah waa wax walba Ogsonee, Xakiim ah.
19. Hubaal, kuwa jecel inay xumaani⁽⁹⁾ ku dhex faafsto (ama lagu fidiyo) kuwa rumeeyey dhexdood, waxay leeyihiin cadaab aad u xanuun badan adduunkan iyo Aakhiradaba. Oo Allaah baa Og, oo idinku ma ogidin⁽¹⁰⁾.
20. Oo hadduu jirin Fadliga Ilahay korkiinna iyo Naxariistiisa iyo inuu Allaah yahay Turid Badane, aad u Naxariis Badan.

6. Waxay tilmaameysaa *dhacdadii markii xaaska Nabiga s.c.w. Caa'isha a.k.r ay been ugu tuhmeen munaafiqiinta inay la timid gogol dhaaf.*

7. Waa Cabdillaah bin Ubay bin Salool, madaxii munaafiqiinta.

8. Halkiid aad ku magli lahaydeen dhegahiiuna macnahaa waa idinkoo aan ka fekerin waxa aad maqasheen oo u fiirsan bal u degdegay inaad iska sheegsheetaan warkaa been aburka ah idinkoo aan txigelin waxa aad teedihiin oo ku hadleysaan.

9. Waxaa gaar ahaan toola jeedaa zinada iyo xiriirada xun ee aan bannaaceyn: galmaada xaraanta ah.

10. Arrimaha qarsoon ee wax waliba: Waxa wanaagsan ee dani ku jirtu iyo fa'a'dada iyo waxa xun ee dhibaataada leh.

21. Mu'miniintow! Ha raacina tallaaboyinka shaydaanka. Oo qofki raaca tallaaboyinka shaydaanka, hubaal wuxuu amraa anshax darro iyo xumaan falid. Oo haddii uusan jirin Fadliga Ilaahay korkiinna iyo Naxariistiisa, midkiinna idinka mid ah ma daahir noqdeen weligi. Laakiinse Allaah baa daahiriyaa qofkuu doono, oo Allaah waa wax kasta Maqle, wax kasta Ogsoon.

22. Oo yeysan kuwaan idinka mid ah ee leh deeqda iyo maalka ka dhaaran inay siiyaan (kaalmo) qaraabadooda iyo masaakiinta, iyo kuwa uga soo haajiray guryahooda Ilaahay Dartiis. Oo waa inay iska cifiyaan oo saamaxaan. Miyeedyaan jecleyn in Allaah idii dambi Dhaafo⁽¹¹⁾? Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

23. Hubaal kuwa (si been ah ugu) tuhma dumar dhawrsoon, ka war la' (xume)⁽¹²⁾ ee mu'minado ah, waa nacladan yihiin adduunkan iyo aakhiradaba, oo waxay mudan doonaan cadaab aad u weyn.

24. Maalinta carrabbadoodu iyo gacmahoodu iyo lugahoodu ay ku markhaati furi doonaan wawa ay fali jireen.

25. Maalintaas, Allaah wuxuu ugu oofin doonaa si dhan abaalgudkooda sugan, oo waxayogaan doonaan inuu Allaah yahay Xaqa iska muuqda.

26. Haddallo xun waxaa mudan nimanka xun. Oo nimanka xumi waxay mudan yihiin hadallo xun, oo hadallo fican waxaa mudan nimanka fican, oo nimanka fican waxay mudan yihiin hadallo fican⁽¹³⁾. Kuwaasi (dadk fican ah) way ka xalan yihiin waxay (ka) sheegaan (xantayaasha), waxay leeyihii dambi dhaaf iyo risiq aad u wanaagsan (Janno).

27. Mu'miniintow! Ha gelina guryo aan aheyn guryihiinna jeer aad ka xaqiisataan inay diyaar u yihiin inay idin qaabilaan, oo salaama ethelkooda⁽¹⁴⁾, sidaa baa idiin khayr badan, bal inaad xusuusataan.

11. Abuu Bakar a.k.r. markay soo degeen Aayadaha oo Allaah yiri: Miyeedyaan jecleyn inuu Allaah idii dambi dhaaf? Wuxuu yiri: Haahoo, waan jeelchay, wuxuna dib u billaabay inuu siyo Misdaax oo ay qaraabo ahaayeeyen oo ka mid ahaa raggiib beenta ka fidshay Caa'isha a.k.r. kaalmadii uu siin jirey, oo kafaaro gud ka sameeyey dhaartii uu ka dhaartay.

12. Waxaa loola jeedaa mu'minadaha moog oo ka war la' xumaha, mu'minadaha aanaay marnaba ku soo dhicin galbigooda inay falaan wax xun ee iyagu nadiffka ah dhowsroom.

13. Tafsir kale waxaa weeye: Haweenka xun waxaa mudan nimanka xun, oo nimanka xun waxay mudan yihiin haween xun. Oo haweenka wanaagsan waxaa mudan nimanka wanaagsan, oo nimanka wanaagsan waxay mudan yihiin haween wanaagsan."

14. Waa aad ku salaantaan salaantaan islaamka: Assalaamu Calaykum (Nabad dushiinna ha ahaato).

فَإِنْ لَمْ تَجِدُ دُولَفِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ
وَلَمْ يَقُلْ لَكُمْ أَرْجِعُوهُ فَأَرْجِعُوهُ وَهُوَ ذِكْرُكُمْ وَاللهُ مَا
تَعْمَلُونَ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا يُعَذِّبُ الْمُجْرِمَاتِ^{١٥}
غَرَّ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَمْتَنَةٌ لَكُمْ وَاللهُ يَعْلَمُ مَا تَبْدُوتُ وَمَا
تَكُونُونَ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْصُوا مِنْ أَنْ يَبْصِرُهُمْ وَيَعْظِظُونَ^{١٦}
فُرُوجُهُمْ ذَلِكَ أَذْكِرُ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ حِيرَةٌ بِمَا يَصْنَعُونَ^{١٧}
وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْصُضْنَ مِنْ أَنْ يَبْصِرُهُنَّ وَيَعْظِظُنَ
فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبَدِّيْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَاهَرَ مِنْهُنَّ وَلَا يَصْرِفْنَ
يَحْمُرُهُنَّ عَلَى جِيَوْهِنَّ وَلَا يُبَدِّيْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِيُعَوِّلُهُنَّ
أَوْ إِبَاهِيْهِنَّ أَوْ إِبَاهَهُنَّ أَوْ لَبَاهِيْهِنَّ أَوْ لَبَاهَهُنَّ عَوْلَهِنَّ
أَوْ احْرَاهِيْهِنَّ أَوْ بَسَيِّهِنَّ أَوْ بَسَيَهُنَّ أَحْرَاهِيْهِنَّ أَوْ سَاهِيْهِنَّ
أَوْ مَاهَلَكَتِيْهِنَّ أَوْ التَّشِعِنَ غَيْرَ أَوْلِيِ الْإِرَبَةِ مِنْ^{١٨}
الرِّجَالِ أَوْ أَطْلَقَلِ الْذِيْنِ لَمْ يَظْهِرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ
وَلَا يَنْصِرُنَ بِأَرْجِيْهِنَ لِيَعْلَمُ مَا تَحْفِيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَلَوْلَا
إِلَى اللهِ كَجِيَعًا يَهُ أَمْؤْمُونَ لَعَلَكُمْ تَفْلِحُونَ^{١٩}

٣٥٣

28. Haddiise aydaan ka helin cidna gudaheeda, markaa ha gelina jeer la idin siiyo idan. Oo haddii la idinku yiraahdo noqda⁽¹⁵⁾, markaa noqda; sidaa baa idiin daahirsan, Oo Allaah waa Ogsoon yahay waxa aad fashaan.

29. Ma aha eed korkiinna inaad gashaan (idan la'aan) guryo aan la degganayn ay gudaheeda idin yaallii dan⁽¹⁶⁾. Oo Allaah wuu Ogsoon yahay waxa aad si cad u fashaan iyo waxa aad qarisaanba.

30. Ku dheh mu'miniinta ha laabaan (wax ka mid ah) aragyadooda⁽¹⁷⁾ oo ha ilaaliyaan xubnahooda gaarka ah⁽¹⁸⁾, arrinkaa baa u daahirsan. Hubaal, Allaah waa u Xog Ogaal waxa ay sameeyaan.

31. Oo ku dheh mu'minadaha ha labaan (wax ka mid ah) aragyadooda⁽¹⁹⁾ oo ha ilaaliyaan xubnahooda gaarka ah oo yeyna muujin quruxdooda⁽²⁰⁾ wax ka muuqda maahee (oo ay ka fursanayn⁽²¹⁾, oo ha ku soo dadaan (qayb ka mid ah) gambooyinka madaxooda laabahooda dushooda, oo yeyna u muujin bilicdooda (quruxdooda) waxaan ahayn nimankooda, ama aabbayaashood, ama aabbayaasha nimankooda, ama wiilashooda, ama wiilasha nimankooda, ama walaalahood, ama haweenkooda, ama kuwaay ay gacmahoodu midig hantaan, ama adeegayaashooda labka ah oo aan laheyn wax haweysi (dumar) ah⁽²²⁾, ama ilmaha aan welii yeelan dareen ay ku fiirsadaan cawro dumar. Oo yeysan ku garaacin (dhulka) lugahooda si loo ogado waxa ay qariyaa oo quruxdooda ah. Oo u toobad keena Allaah idinkoo dhan, mu'miniintow, si aad u liibaantaaan.

ama wiilasha walaalahood, ama wiilasha walaalooyinkood, ama haweenkooda, ama kuwaay ay gacmahoodu midig hantaan, ama adeegayaashooda labka ah oo aan laheyn wax haweysi (dumar) ah⁽²²⁾, ama ilmaha aan welii yeelan dareen ay ku fiirsadaan cawro dumar. Oo yeysan ku garaacin (dhulka) lugahooda si loo ogado waxa ay qariyaa oo quruxdooda ah. Oo u toobad keena Allaah idinkoo dhan, mu'miniintow, si aad u liibaantaaan.

15. Ama weedh la mid ah noqda ee muujineysa in reerka guriga iska leh diyaar u ahayn inay qaabilan dad soo boogda (taasoo ah in la tixgeliyo).

16. Idin yaallii xooga manfaco ah sida nasiiso, hoyaad, alaab, qofka waxaalahiisa gaarka ah, iwm

17. Iyagoog eegaya oo keliya waxa bannaan oo ka jeedinaya indhahood waxa aan u bannaaneyn in la eego.

18. In la arko cawrodooda, oo ha ka xafitaan sidoo kale ficiidala aan bannaaneyn.

19. Iyagoog eegaya oo keliya waxa bannaan oo ka jeedinaya indhahood waxa aan u bannaaneyn in la eego.

20. Haddii ay tahay quruxdooda dabuciiga ah sida timaha ama qaabka jirkooda, ama waxa ay dumarka isku qurxiyaan ee leh dharka qurxoona amma dahabka ay xirtaan, iwm.

21. Waa shukada ay dusha ka gashtaan dumarka oo jirkooda quiarsadsaan ama wixii ka muuqda oo baahi keento ay ka fursan waayaan sida qayb ka mid ah wejiga ama sacabbada.

22. Waxay tilmaameysaa xaalad aan caadi ahayn oo ah nin aan innaba lahayn dareen galmo iyo u tegis haween iyo shawho.

32. Oo u guuriya⁽²³⁾ kuwaa idinka midka ah ee xaaslaawayaaasha ah iyo kuwa wanaagsan ee ka mid ah addoommahiinna (ragga ah), iyo addoonnadiinna (dumarka ahi), hadday yihiin fuquro, Allaah baa ugu deeqi doona Fadlgiisa. Oo Allaah waa deeq Ballaerne, wax kasta Ogsoon.

33. Oo waa inay kuwaa aan heli karin wax ay ku guursadaan ku sugnaadaan dhowrsanaan inta uu Allaah ka deeqsiin Fadlgiisa. Oo kuwa dalba qoritaan (is-xoreyn) ee ka mid ah kuwaa ay gacmahiinna midig hantaan, siiya qoraalkaasi, haddaadku og tiihin wanaag. Oo wax ka siiya maalka Ilaahay uu idin siiyey. Oo ha ku qasbina gabdhahiinna addoonadaha ah dhillannimo hadday rabaan inay ku sugnaadaan dhowrsanaan, idinkoo doonaya sadka dhammaanaya ee noloshan adduunka. Oo qofkii ku qasba, haddaba hubaal Allaah, ku qasbiddooda kaddib waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

34. Oo xaqiq Wuxaan idii soodirnay Aayado cad⁽²⁴⁾, iyo tusaaale ka mid ah kuwii tegay hortiin, iyo waano ku socota kuwaa ka dhowrsada (xumaha).

35. Allaah waa Nuurka⁽²⁵⁾ samooyinka iyo arlada, Mataalka Nuurkiisu⁽²⁶⁾ waa sida daaqad uu yaal misbaax⁽²⁷⁾, misbaaxuu uu ku jiro dhalo, dhalada la moodo xiddig kaah badan, laga soo shido xagga (saliidda) geed-zaytuun barakaysan, aan bari ahayn iyo galbeed midna, oo ay saliddiisi u dhowdahay inay iftiin bixiso walow uusan dab taaban, nuur dushi nuur yahay, Allaah wuxuu ku hanuuniyyaa Nuurkiisa qofkuu doono. Oo Allaah wuxuu u dhigaa tusalooyin dadka, oo Allaah wax walba wuu Ogsoon yahay.

36. (Masaabiixda oo yaal) guryo gudahood (masajid) uu Allaah amray in la kor yeelo⁽²⁸⁾, iyo in Magaciisa lagu xuso (ammaano) gudahood, halkaa gudahood waxaa ku xurmo weyneeya oo hufa subax iyo galabba.

23. Waxaa loola jeedaa addoomaha doonaya inay xoreeyaa kuwaasi iska leh ee milkiyey iyagoo siinaya qiumo ay ku wada heshiyyaan.

24. Waa xukunnada iyo xeerarka, gaar ahaan kuwa ku soo arrooy Suuraddan.

25. Allaah waa kan bixiya iyo halkaa ku yimaado nuurka iyo hanuunka.

26. Hanuunkiisa uu ku galladeysto qalbiga addoonkiisa mu'minka ah.

27. Misbaax erey ahaan waxaa weeye liifad ololeysa oo ah gunta nalka.

28. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Qofkii dhisa masjid isagoo Dar Haahay u dhisaya, wuxuu Allaah uga dhisaa guri Jannada."

رِجَالٌ لَا تَنْهَا هُنْ تَجْرِي وَلَا يَبْغُونَ ذِكْرَ اللَّهِ وَلَا قَامَ الْأَصْلَوْةُ
 وَإِيتَاءُ الرُّكُوْنَ بِخَاتُونَ يَوْمًا تَسْقُلُ فِي الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَرِ
 لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَبِرَيْدَهُمْ فِي صَفَلِهِ وَاللَّهُ
 يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ غَيْرَ حِسَابٍ ^(٢٨) وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْنَاهُمْ كَسَابٌ
 يَقِيعَةٌ يَحْسُبُهُ الظَّمَانُ مَا هُنَّ بِإِجْمَاعٍ عَلَىٰ ذَاجَاءٍ وَلَوْجَدَهُ شَيْئًا
 وَوَجَدَ اللَّهُ عَنْهُ دُوفَقَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيفٌ لِلْحِسَابِ ^(٢٩)
 أَوْ كَلَمَتُ فِي بَحْرِ لِحْيٍ بَعْشَهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ
 سَحَابٌ ظَلَمَتْ بَعْضَهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ وَلَمْ يَكُنْ
 بَرَّهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلْ اللَّهَ لَهُ دُورًا فَمَا لَهُ مِنْ دُورٍ ^(٣٠) الْمُتَرَانَ
 اللَّهُ يُسَيِّحُ لَهُمْ مِّنِ الْأَسْمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْأَطْرَافِ صَرَقَتْ كُلُّ
 قَدْ عَلِمَ صَلَاتُهُ وَتَسْبِيحُهُ وَلَهُ عِلْمٌ لِمَا يَعْلَمُونَ ^(٣١) وَلَهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِلَّهِ الْمُصِيرُ ^(٣٢) الْمُتَرَانَ اللَّهُ يُرْجِي
 سَحَابًا فَمُرْتَأَفِ بَيْنَهُ وَلَمْ يَجْعَلْهُ رُكَاماً فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
 خَلْلِهِ وَبِرَيْدَ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جَمَالِ فَهِمْ أَمِنٌ بِرَيْدَهُ فَصَبَّ يَهُ مِنْ كَشَّا
 وَصَرَّفَهُ وَعَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَابِرَ قَوْمٍ يَدْهُبُ بِالْأَبْصَرِ ^(٣٣)

37. Rag aanay ka shuqlin ganacsi iyo iib midna xusidda Ilaahey iyo u oogidda saaladda si fiican iyo bixinta Zakada. Waxay ka cabsadaan Maalin quluubta iyo aragyada rogmi doonaan (baqo awgi).

38. Si uu Allaah u siiyo abaal gud u qalma kan ugu wanagsan waxay camal faleen, oo waliba u siiyo dheeri ka mid ah Fadligiisa, oo Allaah wuxuu u irsaaqaa qofkuu doono xisaab la'aan.

39. Kuwa se rumeyn diiday acmaashoodu waa sida dhalanteed ka muuqda dhul hoose, oo uu kan oommani moodo biyo, jeer marka uu u yimaado waxba aanu ka helin ⁽²⁹⁾, oo uu se ka helo Allaah hortiis oo ugu oofin si dhan xisaabtiisa, oo Allaah waa uu ku Dhaqsi Badan yahay xisaab qaadista.

40. Ama (waa) sida mugdiyo daran bad weyn salkeed ah, oo hir daboolo, uu korkiisuna hir kale sii yahay, oo ay daruuro sii kor joogaan, (dabaqyo) mugdiyo daran ah midba mid kale kor saaran yahay, marka uu soo saaro gacantiisa uu ku sigan inuu arki waayo! Oo qofkii aanu Allaah u yeelin Nuur, ma uu laha Nuur.

41. Miyaanad arag in Allaah ay xurmo weyneeyaan oo hufaan waxa ku sugar samoooyinka iyo arlada iyo shimbiraha fidya garbahooda (marka ay duullimaadka yihiin)? Wuu Og yahay (habka) salaadda mid walba iyo tasbiixiisa, oo Allaah waa Og yahay waxa ay falaan.

42. Oo Allaah baa iska leh boqortooyada (runta ah ee) samoooyinka iyo arlada, oo waa xaggaa Allaah halka lagu dambeyn.

43. Miyaanad arag in Allaah soo kaxeyyo daruuro, markaas isu keeno wada jir, markaas ka dhigo dadad isdulsaraan, sidaas darteed waxaad aragtaa roobka oo ka soo da'aya dhexdooda, oo Wuxuu ka soo dejiyaa daruuraha (sida) buuraha oo kale ah halkaasoo uu yahay baraf, isagoo ku rida cidduu doono, oo ka duwa ciddii uu doono, iftiinka hillaciisu wuxuu sigaa inuu la tago aragga.

29. Waayo gaaladu acmaashooda kuma dhisna towxiid iyo ku iiamaan qab Allaah Keliya iyagoo aan la wadaajin cibaadada cidna.

44. Allaah Wuxuu gedgeddiyaa oo is dhaafiyaa habeenta iyo maalinta. Hubaal, arrinkaa waxaa ugu sugan cibro kuwa aragtida dheer.

45. Oo Allaah wuxuu ka abuuray noole kasta oo jira biyo. Marka waxaa ka mid ah qaar ku xammaarta calooshooda, oo waxaa ka mid ah qaar ku socda labo lugood, oo waxaa ka mid ah qaar ku socda afar. Allaah Wuxuu abuuraa wuxuu doono. Hubaal! Allaah wax kasta wuu Karaa.

46. Waxaan xaqiq soo waxyoonnay Aayado cad. Oo Allaah wuxuu ku hanuuniyaan cidduu doono Jid Toosan.

47. Waxay se (munaafiqiintu) yiraahdaan: Waxaan rumeynay Allaah iyo Rasuulka oo waanu adeecynaa, haddanaa koox ka mid ahi baa jeesada intaas kaddib, oo kuwaasuu ma aha mu'miniin.

48. Oo marka loogu yeero (qowlka) Allaah iyo Rasuulkiisa, si uu u kala xukumo dhexdooda, mise qaar ka mid ahi dhinac bay u jeestaan (iyagoo diiddan).

49. Haddiise ay garta leeyihiin waa u yimaadaan dhaqso, iyagoo hoggaansan.

50. Ma waxaa ku jira quluubtooda cudur, mise ma shaki bay qabaan? Mise ma waxay ka cabsi qabaan inay ka eexdaan Allaah iyo Rasuulkiisu? Bal, iyaga naf ahaantooda baa ah gar ma qaataayaasha.

51. Jawaabta mu'miniinta (dhabta ah), marka loogu yeero Allaah iyo Rasuulkiisa inay kala xukumaan dhexdooda, waa uun inay yiraahdaan: Waan maqlaynaa oo adeecynaa. Oo waa kuwaa liibaanayaasha.

52. Oo qofkii adeeca Allaah iyo Rasuulkiisa, oo ka cabsada Allaah, oo dhowra xilka uu saaray, waa kuwaa guuleystayaasha.

53. Oo waxay ku dhaartaan Allaah tan ugu culus dhaarahooda, in haddaad amarto ay xaqiq (u) baxayaan (jihad). Dheh waxba ha dhaarannina: hoggaansamid fiican (baa la dooni)⁽³⁰⁾, oo Allaah waa u Xog Ogaal waxa aad fashaan.

⁽³⁰⁾ Macno kale waa daacad la yaqaan macnaha waa oggolaanshaha iyo maqlidda ay muujjiyaan munaafiqiinta waa mid la yaqaan inay been tahay.

فَلْ أَطْبِعُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَيْتَهُ مَا حُجَّلَ
وَعَلَيْكُمْ مَا حِيلَّتْهُ وَلَنْ تُطْبِعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ
إِلَّا بَلَغَ الْمُسْمَينَ ٥١ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَلَوْا
الصَّلَاحَتَ لِيُسْتَحْفَلَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا أَسْتَحْفَفَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيَسْكُنَنَّ لَهُمْ دِيْرًا يَرْتَضِي
لَهُمْ وَلَيَبْدَأْنَهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ
بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بِعَدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٥٢
وَاقِمُوا الصَّلَاةَ وَاعْلُوْلُ الرَّكْوَةِ وَأَطْبِعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ٥٣ لَا تَخْسِنُ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا وَيْهُمْ أَنْتَرُ وَلَيَسْتَهِنَّ الْمُصْبِرُ ٥٤ يَتَابُ إِلَيْهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لِيُسْتَدِنَّكُمُ الَّذِينَ مَلَكْتُ أَيْتَكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَتَعْلَمُوا الْحَلْمَ مِنْكُمْ
ثُلَّتْ مَرَّتَيْ قَبْلَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثُلَّتْ عَوْرَاتِ الْكَوَافِرِ عَيْنَكُمْ
الظَّاهِرَةِ وَمَنْ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثُلَّتْ عَوْرَاتِ الْكَوَافِرِ عَيْنَكُمْ
وَلَا عَيْمَهُ جُنَاحٌ بَعْدَهُنْ طَرَفُونَ عَيْنَكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أُلَيْتَ قَلْبَ اللَّهِ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

٣٥٧

hoygoodu waa Naarta, oo xumaa aayotiin ahaan.

58. Mu'miniintow! Waa inay kuwaa ay gacmahiinnu midig hantaan iyo kuwa idinka mid ah aan weli qaan gaarin (inta ayan idiin soo gelin) weydiistaan idan saddex waqt(32), ka hor salaadda subax, iyo marka aad dharka dhigataan duhurkii (si aad u nasataan), iyo kaddib salaadda cishaha; kuwani waa saddex waqt gaar idin ah, idinma saarna eed idinka iyo iyagaba waxaan ahayn waqtiyadan in qaarkiin u soo galaan qaar kale, iyagoon idan qaadan. Sidaas buu Allaah idiinku caddeeyaa Aayadaha. Oo Allaah waa wax kasta Ogsone, Xakiim ah.

54. Dheeh: Adeeca Allaah oo adeeca Rasulka, haddiise aad jeesataan, markaa waxaa isaga dushiisa ah oo keliya xilka la saaray. idinkana waxaa dushiinna ah wixii la idiin xil saaray. Oo haddaad adeecdaan isaga, si wacan baad u hanuuneysaan. Oo ma saarna Rasulka waxaan ahayn (xilka) Gaarsiin Cad (ee Dhambaalka).

55. Allaah wuxuu u ballan qaaday kuwiinna idinka mid ah ee rumeyey oo falay camallo wanaagsan inuu hubaal uga dhigayba madax kuwii ka horreeyay, iyo inuu hubaal u hirgelin doono diintooda uu isagu u doortay. Oo Wuxuu hubaal cabsidoodii kaddib siin doonaa taa beddelkeed nabadgelyo buuxda; (waa) inay i caabudaan (Anigoo Keliya) iyagoon ila wadaajinayn (cibaadada) waxba. Qofkii se ka abaal dhaca intaasi kaddib(31), haddaba waa kuwaa caasiyaasha.

56. Oo ooga salaadda oo bxiya Zakada, oo adeeca Rasulka si la idiinku naxariisto.

57. Marnaba ha moodina in gaaladu kaga fakan doonaan (Allaah) dhulka,

31. Waa dafira niemadda Ilaahay ama aan ku noolaan si waqfaqsan xukunkiisa iyo xeerarkiisa.

32. Waa seddex waqt oo badi dadku jirkooda daboolneyn oo furan yihiin, sidaas awgede buu Allaah uga reebay addoomaha ka adeega guryaha iyo carriurta aan qaan gaarin inay u soo galaan golka hurdada ninka qaan gaarka ah ama haweenita qaan gaartay idan la'aan.

59. Oo marka carruurtiinna dhexdiinna ah ay qaan gaaraan, ha idin weydiistaan idan (goor waliba), sida kuwii ka horreeyeyba (oo ka weynaa da' ahaan ay idan u qaataan)⁽³³⁾. Sidaas buu Allaah idiinku caddeeyaa Aayadihiisa, oo Allaah waa wax kasta Oge, Xakiim ah.

60. Oo dumarka gabooobay (ee dhiigga caadada ka joogсадад) ee aan rajayin guur, ma saarna eed hadday iska dhigaan maryahooda ay dusha ka xirtaan⁽³⁴⁾ iyagoo se aan muujineyn quruxdooda. Inay se isdhowraan si xushmo iyo xishood leh baa u khayr badan. Oo Allaah waa wax kasta Maqle, wax kasta Ogsoon.

61. Ma saarna dhib Indhoolaha, oo ma saarna dhib laan garaha, oo ma saarna dhib bukaan qabka, iyo nafahiinnaba inaad wax ka cuntaan guryiihinna, ama guryaha aabbayaashiin, ama guryaha hooyoyinkiin, ama guryaha walaaliihin, ama guryaha walaalooyinkiin, ama guryaha adeerradiin, ama guryaha eeddooyinkiin, ama guryaha abtiyaashiin, ama guryaha habaryarahiin, ama waxa aad hanataan furayaashooda⁽³⁵⁾, ama (guryaha) saaxiibkiin, oo idinkuma saarna eed haddaad wax u cuntaan wadajir ama kala jir. Marka se aad galeysaan guryaha, isku salaama salaan xagga Ilaahey ah, barakaysan (oo) wanaagsan⁽³⁶⁾. Sidaas buu Allaah idiinku caddeeyaa Aayadaha si aad u fahantaan.

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْ كُمُّ الْحُلُمِ فَلَيَسْتَفِنُوا كَمَا
أَسْتَفَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
مَا يَبْيَنُهُ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكْمٌ ۝ وَالْقَوْعَدُ مِنْ السَّلَاءِ
الَّتِي لَا تَرْجُونَ نِكَاحًا فَإِنَّ عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ أَنْ يَضْعُنَ
شَيْءَاهُنَّ عِبْرَ مُتَرَجِّحَتِ بِرِبْكَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفُنَ حَيْثُ
لَهُنْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلَيْهِ ۝ لَيَسْ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا
عَلَى الْأَكْرَاجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرْيِضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ
أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بَيْوِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ إِبَابِيَّكُمْ أَوْ بَيْوِتِ
أَمْهَاتِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ إِخْرَنِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ احْوَانِكُمْ
أَوْ بَيْوِتِ أَعْمَلِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ عَمَّتِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ
أَخْوَلِكُمْ أَوْ بَيْوِتِ خَلَاتِكُمْ أَوْ مَالِكُمْ
مَعَنَاحَةٌ وَأَوْصَدِيقَكُمْ لَيَسْ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ شَتَّانًا فَإِذَا دَحَلْمَ بَوْتَا فَسَامُوا
عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحْيَةً مَنْ عَنِ الدُّنْيَا مُبَرَّكَةٌ طَيْبَةٌ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَلَيْكَ لَعْنَكُمْ تَعْقِلُو ۝

٣٥٨

33. Wüllka kuraya ah ama ninka qaan gaarka ah aan maxramka ahayn (gayaanka ah) waa inuu idan qaato ka hor soo gelidda.

34. Xijaabka (cabbaayada) ay dusha ka xirtaan ee haddii ay iska dhigaan aanay muuganeyn cowradooda bal uu kaga hooseeyo canbuur astura, iwm dhib ma leh xagga dumarka da'da ah ee duqoobay.

35. Guryaha aad deggan thiin.

36. Waa inaad dhahdaan "Assalaamu Calaykum (Nabad dushiinna ha ahaato).

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ أَمْتُوا بِأَيْلَهٖ وَرَسُولِهِ إِذَا كَانُوا مُعَمَّهُ
عَلَى أَمْرِ حِاجَامِ لَهُ يَدٌ هَبُوا حَقًّا يَسْتَدِنُونَ فِيهِنَّ يَسْتَدِنُونَ كَمْ
أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ إِذَا أَسْتَدَنُوكَ
لَيَعْصِي شَاءُهُمْ فَإِذَا لَمْ يَشْتَأْ مِنْهُمْ وَلَا سَعَفَتْ لَهُمْ
اللَّهُ أَعْلَمُ اللَّهُ عَفْوُرُ حَرِيمٌ ٦٥ لَا يَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ
بَيْنَكُمْ كَدُعَاءَ عَبْصَمٍ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَسْلَلُونَ مِنْكُمْ لَوْلَا فِي تَحْذِيرِ الَّذِينَ يُخْلِفُونَ عَنِ
أَمْرِهِ أَنْ صُبْحَبُهُمْ فَتَتَّهُ أَوْ صُبْحَبَهُمْ عَذَابُ الْيَمِّ ٦٦ الْأَيَّانَ
لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَدَعْلَمَ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَمَوْرَهُ
يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُسْتَهْمِرُ بِمَا حَسِلُوا وَاللَّهُ يُكَلِّ شَيْءًا عَلَيْهِمْ ٦٧

سُورَةُ الْفُرْقَانَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بَارَكَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ يَتَّخِذُ دَوَّادَوْلَهُ يُنْهَى
لَهُ وَشَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَهَلْكَ كُلُّ شَيْءٍ عَقْدَرُهُ تَقْدِيرًا ٦٨

٣٥٩

62. Waxaa oo keliya mu'miniin ah kuwa rumeysan Allaah iyo Rasuulkiisa, oo marka ay la (kulmayaan) arrin guud oo loo dhan yahay darteed aan tagin jeer ay idan qaataan. Hubaal! kuwa idan kaa qaata (Muxammadow) waa iyaga kuwa rumeysan Allaah iyo Rasuulkiisa. Ee markay idan kuu weydiistaan danahooda qaarkood, u idan koodii aad doonto oo ka mid ah, oo uga bari dambi dhaaf Allaah. Hubaal Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

63. Ha ka yeelina u yeeriddiinna Rasuulka dhexdiinna sida u yeeridda qaarkiinba qaar. Allaah wuu Ogsoon yahay kuwaa siibta ee idinku jira ee la qarsho, Ee ha is jiraan kuwaa ka hor yimaada (Nabiga) amariiska⁽³⁷⁾ si ayan ugu dhicin fidno⁽³⁸⁾ ama ugu dhicin cadaab xanuun badan.

64. Hadddaba hubaal Allaah baa iska leh waxa jira samooyinka iyo arlada. Wuxuu ogsoon yahay xaalka aad ku sugan tiihiin⁽³⁹⁾ oo (ogsoon yahay) Maalinta⁽⁴⁰⁾ loo celin doono xaggiisa, oo Wuxuu u sheegi doonaa waxay faleen, oo Allaah wax walba wuu Ogsoon yahay.

Suuradda 25 Al-Furqaan⁽¹⁾

Waa 77 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiium.

1. Waxaa Barako badan Kan (Allaah ee) ku soo dejiyey Al-Furqaan addoonkiisa (Muxammad) si uu ugu ahaado caalamka dige⁽²⁾.

2. (Allaah waa) Kan iska leh Boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada, oo aan yeelan wiil oo aan yeelan wax shariig ah (la wadaaga) Boqortooyada. Oo abuuray wax walba, markaas u qaddaray qaddar (cad).

³⁷. Macnaha sidoo kale waxaa weeye dhabbahiisa ama sunnadiisa. Nabigaa s.c.w. wuxuu yiri: "Qofkii la yimaado camal aan ahayn amarkayaga wa lagu soo celin oo lagama aqbabay."

³⁸. Imitxaan la marsiyo, musiibootu khilafu, is nac dhexdooda, iyo kala qaybsaan, dhibaato soo gaadha, gaajo iyo abaro, iwm.

³⁹. Halku aad ku sugan tiihiin – gunta iyo ujeedadda aad ka leedihiin camalladiinna (haddii ay daacad idinka tahay iyo Dar Ilaaheh ama muunaafiqinimo) iyo xaalada nafahiiyna ay ku sugan yihiin.

⁴⁰. Macnaha wuxuu sidoo kale u dhacayaa: "Oo (ha ka digtoonadaan) Maalinta.

¹. Al-Furqaan waa Magac kale ee lagu magacaabo Qur'aanka, macnaha Al-Furqaan waxaa weeye kala saaraha runta iyo beenta, samaanta iyo xumaanta.

². Ku soo dejiyey addoonkiisa, waxaa loola jeedaa addoonkiisa Nabi Muxammad s.c.w. waana sharfid sidaas.

3. Waxay se sameysteen sokadi ilaahtyo aan waxba abuurin balse iyaga la abuuray, oo aan u hanan karin nafahooda wax dhib ama dheef ah, oo aan lahey wax awood ah (ay ku sababaan) dhimasho, ama (ku bixiyaan) noolaansho, ama (mid dhintay kaga) soo saaraan (iilkay iyagoo nool).

4. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: (Qur'aan) kani ma aha waxaan aheyn wax uu isagu (Muxammad) been abuurtay, oo ay dad kale ku kaalmayeen, marka waxay galeen gef oo ku hadleen been.

5. Oo waxay yiraahdaan: Waa sheekoo yinkii dadkii hore -- uu soo qortay, oo waxaa loo soo yeeriyaa subax iyo galabba.

6. Dheh (Nabi Muxammadow): Waxaa soo waxyooday Kan Ogsoon sir (kasta) ee jira samoo yinka iyo arlada. Hubaal, waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

7. Oo waxay yiraahdaan: Muxuu yahay Rasuulkan ee cuna cuntada, oo mara suuqyada (sidayada oo kale)? Maxaa malag loogu soo dari waayey ee ahaada mid la diga?

8. Ama (maxaa) looga soo diri waayey khaznad samada (uu kaga maarma xoogsiga), ama u yeelan waayay beer uu wax ka cuno? Oo daalimiinta (gaalada, mushrikiinta, iwm) waxay yiraahdeen: Ma raacdaan waxaan aheyn nin sixran.

9. Eeg sida ay kuugu soo hal qabsadaan tusaalooyin kala duwan⁽³⁾, way se lumeen, marka ma ay heli karaan jid.

10. Waxaa barako badan Kan Isagu, hadduu doono ku siin doona wax ka khayr badan waxaa_ Beero ay hoostoodu webiyo qul-qulaan, oo kuu yeelaya daaro waaweyn.

11. Balse waxay beeniyaan Saacadda, oo waxaanu u diyaarinnay kuwa beeniya Saacadda dab huraya.

وَأَخْتَدُوا مِنْ دُونِهِهِ اللَّهُ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ بُخَلُقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَقْعَادُ لَا يَمْلِكُونَ مُوتًا
وَلَا حَيَاةً وَلَا شُورًا ﴿٧﴾ وَقَالَ الْبَيْتُ كَفَرُوا إِنْ هَذِهِ الْآيَاتُ
إِلَّا قُرْآنٌ وَأَنَّهُ دِعَائِنِي قَوْمٌ لَمْ يَرُونَ فَقَدْ جَاءَهُ وَظُلِمُوا
وَرُزُوكُهُمْ ﴿٨﴾ وَقَالُوا أَسْطَرُ الْأَوْلَادُ إِنْ كَتَبْهَا إِلَهٌ تُمَلَّ
عَيْنَهُ بُكَرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ اللَّهُ الَّذِي يَعْلَمُ أَيْثَرَ
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ رَحْمَانٌ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾
وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولُ يَأْكُلُ الْأَطْعَامَ وَيَمْشِي فِي
الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَكْرُونٌ يَكُونُ مَعْدَهُ نَذِيرًا
أَوْ يُنَقِّلَ إِلَيْهِ سَرَّ أَوْتُكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّلَمُوْمُ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رُجَاحًا مَسْحُورًا ﴿١١﴾ اُنْظُرْ
كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلَّوْا فَلَا يَسْتَطِعُونَ
سَبِيلًا ﴿١٢﴾ تَبَارَكَ اللَّهُ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ خَيْرِهِ الْأَنْهَى وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٣﴾ بَلْ
كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدَنَا لَنَا كَذَّبٌ بِالسَّاعَةِ سَعِيدًا ﴿١٤﴾

٣٦٠

3. Oo malahooda ah si ay kuu beeniyaan oo wax kuugu dhimaan.

إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعْدِ سَمِعِهِنَّ أَهْنَ تَعْيِطُهُو رَفِيفِهِ^{١٦}
 وَإِذَا أَلْقَوْهُمْ مِنْهَا مَكَانًا صَبِيقًا لِمُغْرِيَنَ دَعَوْهُنَّ إِلَيْكَ تُبُورُهُ^{١٧}
 لَا تَدْعُوهُمْ بِيَوْمِ تُبُورُهُ وَلَا ذُو عَوْنَوْهُ كَيْ شِيرِهِ^{١٨}
 قُلْ أَذْلَكَ حَيْرًا مَجْنَهُ الْخَلِيلُ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَقْنَوْنَ كَانَتْ
 لَهُمْ جَرَاهَةٌ وَصَبِيرَهُ^{١٩} لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ وَلَهُ خَلِيلَهُ
 كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعِدَّا مَسْعُولًا^{٢٠} وَلَوْلَهِ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
 يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَنْتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي
 هَوَلَّهُمْ أَمْ هُمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ^{٢١} قَالُوا سَبَّحْنَاهُ مَكَانَ
 يَسْبِغُ لَنَا نَنْتَهَى مِنْ دُولَتِكَ مِنْ أَوْلَى هَذِهِ وَلِكَنْ مَنْتَهَى
 وَإِبَاهَهُنْ حَتَّى سَوْلَلَهُكَ وَكَانُوا قَمَابُورُهُ^{٢٢}
 فَقَدْ كَيْذُوبُوكُمْ بِمَا تَعْلُونَ فَمَا تَسْطِيعُونَ صَرْفًا
 وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذْفِهُ عَذَابًا كَيْرًا^{٢٣}
 وَمَا أَرْسَلْنَا فِي أَقْبَاكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
 الْأَطْعَامَ وَيَمْسُرُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا عَبْضَكُمْ
 لِيَعْصِي فَتَتَّهَقْصِيرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بِصَبِيرًا^{٢٤}

12. Markay iyadu (Naartu) ka aragto meel fog, waxay ka maqlaan xanaaq daran iyo guux badan.

13. Oo marka lagu tuuro meel ciriiri ah gudaheeda, iyagoo isku xirxiran, waxay halkaa u yeeran doonaan halaag⁽⁴⁾.

14. (Waxaa lagu oran doonaa): Ha u yeerannina maanta halaag mid keliya ah, ee u yeerta halaag aad u badan⁽⁵⁾.

15. Dheh: Ma arrinkaa baa wanaagsan mise Beerta lagu waaro ee loo ballan qaaday kuwa iska jira (xumaha), taasi waxay u ahaan doontaa abaal marin iyo aayo wanaagsan.

16. Waxay ku leeyihin gudaheeda waxay doonaanba iyagoo ku dhix waaraya weligood; waa ballan abad saaran Rabbigaa (oo mudan) in la weydiisto⁽⁶⁾.

17. Oo (xus) Maalinta uu soo kulmin doono iyaga iyo wax kasta ay caabudeenba Allaah sokadi, markaas wuxuu oran doonaa: Ma idinka baa lumiyey addoomahaygaan, mise iyaga ba iskood uga lumay Jidka?

18. Waxay oran doonaa: Xurmo oo dhan Adiga baa iska leh oo hufan! Naguma habboona inaan yeelanno gargaaraayaal Adiga ka sokow, laakiinse waxaad u raaxeysay iyaga iyo aabbayaashood ilaa ay halmaameen waanada, oo noqdeen dad halaagsamay.

19. Marka way idinku beenin doonaa (gaaloy) waxaad sheegtaan, oo ma kartaan inaad celisaan (cadaabka) mana heli kartaan gargaar. Oo qofkii idinka mid ah ee la yimaada gef (shirki, gaalnimo, iwm), waxaanu ka yeeli doonaa inuu dhadhamiyo cadaab aad u weyn.

20. Oo ma soo dirin hortaa adiga (Nabi Muxmmadow) wax Rusul ah balse waxay cuni jireen unto, oo mari jireen suuqyada. Oo Wuxaan uga dhignay (dadka) qaarkiba imtixaan qaarka kale - ee ma samreysaan? Oo Rabbigaa waa Mid mar walba Arkaya.

4. Waxay u rajeeyaan halaaggaa oo u yeertaan thubuur (hoog) si aan loogu cadaabin cadaabka daran ee Naarta.

5. Thubuuraa waa weedh ay Carabta oran jireen marka ay la kulmaan cadow ka xoog badan ama ku dhacdo musiiboo aad u weyn, macnaheeduna waxuu weeye Allow naga soo gaar oo na badbaadi.

6. Waa yahbooh ay malaa'iga u dalbaan mu'miniinta oo Alle uga baryaan, mu'miniintana sidoo kale Allaah weydiistaan.

J U S K A (19)

21. Oo kuwa aan fileyn la Kulankayaga waxay yiraahdaan: Maxaa malaa'ig na loogu soo diri waayey, ama (maxaan) u arki weynay Rabbigayo? Marka aad bay isula weynaadeen oo madax adeygeen madax adaygid aad u weyn.
22. Maalinta ay arkaan malaa'igta⁽⁷⁾ uma ahaato farxad Maalintaas dambiilayaasha, oo (malaa'igtu) oran doonaan: Waa wax idinka xarriiman (jannada) oo gebigeedaba idinka reebban inaad gashaan⁽⁸⁾.

23. Oo Waxaan ku imaan (eegi) doonaa⁽⁹⁾ waxay (mushrikiinta, gaalada, iwm) camal faleen, oo waxaynu ka dhigi doonaa sida boor hawada ku baabba'ay.

24. Ehlu-Jannuhu waxay Maalintaas ku sugar yihiin rug kan u wanaagsan iyo meel aad u harsimaysi fiican.

25. Oo Maalinta marka samada la dillaaci furmashada oo daruuro (ka soo baxayaan)⁽¹⁰⁾, oo malaa'igta waxaa la soo dejin doonaa soo degid is xigta.

26. Boqortooyada Maalintaas waxaa xaqiq iska leh Raxmaanka, oo maalin daran buu u ahaan doonaa gaalada.

27. Oo Maalinta xumaan falahu uu qaniini doono gacmihiisa (qoomammo darteed) isagoo leh: Hoogayeey! Maxaan ula raaci waayey Rasuulka jidka (wanaagsan)⁽¹¹⁾.

28. Ba'ayeey! Maxaan hebel uga yeeshay⁽¹²⁾ saaxiib.

29. Wuxuu iga habaabiyyey xusidda⁽¹³⁾, inta uu ii yimid kaddib. Oo Shaydaanku wuu hagradaa dadka oo uga tagaa meel xun⁽¹⁴⁾.

30. Oo wuxuu Rasuulku ku calaacalay: Rabbiyow! Hubaal dadkeygii waxay ka dhigteen Qur'aankan sida wax laga tagey⁽¹⁵⁾.

31. Oo sidaas baan ugu yeellay Nabi walba cadow ka mid ah dambiilayaasha. Ku se filan Rabbigaa Hanuuniye iyo Hiilliye ahaan.

32. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Maxaa Qur'aanka loogu soo waxyoona waayey mar keliya isagoo wada dhan? Sidaas⁽¹⁶⁾, waa si aan ugu sugno laabtaada, oo waxaan isugu duwnay isku duwid fiican.

* وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَيْنَاهُ الْمَلِئَةُ
 أَوْ بَرِئَ رَبَّنَا لَقَدْ أَسْتَكْبَرُوا فِي أَنفُسِهِمْ وَعَنْ عِنْدِنَا كَيْرًا
 ١٦ قَوْمٌ بَرُونَ الْمَلِئَةَ لَا يَشْرَكُونَ بِهِ مِنْ الظَّاهِرِينَ وَقَوْمٌ
 حَجَرًا مَحْجُورًا ١٧ وَقَدْ مَنَّا إِلَىٰ مَا عَسَلُوا مِنْ عَمَلٍ فَعَلَتْهُ
 هَذِهِ تَسْهِيرًا ١٨ أَصَحَّ الْحَكْمَةَ بِوَمِيزِ حَيْثُ مُسْتَقْرَأً
 وَأَحْسَنَ مَقْيَاكًا ١٩ وَقَوْمٌ تَنْقَعُ أَسْمَاءُهُمْ بِالْعَمَمِ وَنُولَّ الْمَلِئَةَ
 تَنْزِيلًا ٢٠ الْمُلْكُ بِوَمِيزِ الْحَقِّ لِرَحْمَنِ وَكَاتِبُوْمَا عَلَىٰ
 الْكُفَّارِينَ عَسِيرًا ٢١ وَقَوْمٌ بَعْضُ الظَّالِمُونَ عَلَىٰ بَنِيهِمْ يَقُولُ
 يَلَيْتَنِي أَخْتَدُثُ مَعَ الْرَّسُولِ سَبِيلًا ٢٢ يَوْمَ لَقَنَتِي الْمُرَأَةُ
 أَتَقْرَبُ فَلَمَّا حَلَّلَكَ ٢٣ لَقَدْ أَسْلَمَنِي عَنِ الْإِيمَانِ بِعَدَادِ حَاجَةِي
 وَكَاتِبُ الشَّيْطَنِ لِلْإِنْسَنِ خَدُولًا ٢٤ وَقَالَ الْرَّسُولُ يَرَبِّي
 إِنْ قَوْمٌ أَنْخَذُوهُنَّا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ٢٥ وَكَذَلِكَ
 جَعَلَنَا كُلَّنَا عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرِبَّكَ هَارِبًا
 وَرَصِيدًا ٢٦ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ أَنْ جُلُمَّهُ
 وَجَهَدَ كُلَّ لَاقِ لِنَتَبَتَّ يَهُ فَوَادَكَ وَرَنَانَهُ تَرَيْكًا ٢٧

٣٦٢

7. Wagtiqa dhimashadooda. 8. Ma jiro war san iyo wanaag oo dhan. 9. Maalinta Qiyaamah. 10. Daruurahaasoo ay malaa'ig ku jiraan. 11. Ugu raaci weydeyn Rasuulka jidka hanuunka. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri : Waxaan ku dhaartaay Kan ay nafta Musxammad ku jirto Gacantiisa ma jiro Yuhuudi ama Kirishtaan I magla oo markaas dhinta isagoo aan rumeyn waxa ila sood diray ar gan gelii doonin Naarta. (W.W.Muslim)

12. Wuxuu sheegaya qofkii habaabiyyey.

13. Wuxuu uila jeedaa Qur'aanka ama Xusidda Ilahaay.

14. Wuu isaga tagaa oo cidda' uga dhaqaagaa marka uu lumioy kaddib oo u horseedo xumaanta.

15. Iyagoos iska dhinac mara, iyagoos an dhaageysan ama aan fahmin, aan sidoo kale ku dhaqmin, ama wax kale ka hormariya oo ka soo dhoweysta.

16. Macnaha waxaa Qur'aanka looga dhigay qaybahaa oo loo soo dejiyey qayb qayb si aan ugu sugno laabtaada.

وَلَا يُؤْنِكَ يَمْتَلِي إِلَّا حِجَّتَكَ بِالْحَقِّ وَلَحْسَنَ تَقْسِيرًا
 ٣٣ أَذْنِينَ يَخْشِرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ
 شَرْرٌ مَكَانًا وَأَصْلُ سَبِيلًا ^{١٦} لِقَدْ أَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
 وَجَعَلْنَا مَعْهُ أَخَاهُ هَرُورَتْ وَزِيزَارًا ^{١٧} فَقَاتَنَ اذْهَبَ
 إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَبُرُوا بِإِيمَانِهِمْ قَدْ مَرَّتْهُمْ تَدْمِيرًا ^{١٨}
 وَقَوْمٌ نُوحٌ لَتَائِكَةً بِنُوبَةِ أَرْسَلَ اللَّهُ عَرْقَهُمْ وَجَعَلَهُمْ لِلتَّائِسِ
 ةَيَّاهٍ وَأَغْتَدَنَا الظَّلَمِيَّرَتْ عَذَابَ الْآيَمَا ^{١٩} وَعَادَ وَثَمُودًا
 وَأَصْحَبَ الرَّبِّيَّسَ وَفَرُوتَنَابِيَّنَ ذَلِكَ كَهِيرًا ^{٢٠} وَكُلَّا
 ضَرَبَنَا لَهُ الْأَمْقَنْتَلَ وَكُلَّا لَتَبَرَنَا تَنْتِيرًا ^{٢١} وَلَقَدْ أَتَعْلَى
 الْفَرَرِيَّةَ أَتَيَ أَمْطَرَتْ مَطَرَ السَّوْءَ أَفْلَمَ يَكْنُوْأَبِرَوْهَا
 بَلْ كَأَوْلَاءِ الْأَيَّرَجُونَ شُوْرَا ^{٢٢} وَإِذَا رَأَوْكَ إِنْ تَجْذِدُ وَنَكَ
 إِلَّا هُرُوا هَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ^{٢٣} إِنْ كَادَ
 لِيَضْلُلُنَا عَنِ الْهَيْتَنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرَنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَصْلَ سَبِيلًا ^{٢٤} أَرَيْتَ
 مَنْ أَنْجَدَ إِلَهُهُ، هَوَنَهُ أَفَنَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ^{٢٥}

33. Oo ma ay kuula yimaadaan tusaale (dood), bal waxaan kuu keennaa (mid) xaq ah oo ka fasiraad fican.

34. Kuwa laysugu soo kulmiyo (iyagoo ku socda) wejjiyadooda xagga Naarta, kuwaas baa ugu meel xun, oo ka sii lumid badan Jidka.

35. Oo waxaan horey u siinnay Muuse Kitaabka (Towraadda) oo waxaan ka dhignay la jirkiis walaalkiis Haaruun caawiye ahaan.

36. Oo Waxaanu niri: Aadalabaddiinnuba dadkaa beeniyey Aayadahayaga, markaasaan baabbi' innay (dadkii Fircoon) baabbi' in dhan.

37. Oo dadkii Nuux, markay beeniyeen Rususha, waanu qarqinnay oo uga dhignay calaamo dadka. Oo Waxaanu u diyaarinnay geflowyada cadaab xanuun badan.

38. Iyo (Sidoo kle) Caad iyo Thamuud iyo dadkii Ar-Rass⁽¹⁷⁾ iyo facyo intaas u dhexeeyey oo badan.

39. Oo mid walba waxaanu u yeellay tusaalooyin (digniinno ahaan), oo mid walba waxaan halaagnay halaag daran.

40. Oo waxay (wax badan) horey u soo ag mareen magaaladii (Sodom ee dadkii Luud) ee lagu halaagay roob xun (oo dhagaxyo ah). Ee miyaanay arag? Balse waxaanay fileyn in la soo bixin doono iyagoo nool dhimasho kaddib (oo la xisaabin)⁽¹⁸⁾.

41. Oo markay ku arkaan (Nabi Muxammad) kaama dhigtaan waxaan ahayn dheel-dheel (oo waxay yiraahdaan): Ma kan baa midka uu Allaah u soo diray Rasuul ahaan?

42. Wuxuu ku dhowaaday inuu naga lumiyo ilaahyadaya, haddii aanan ku samir yeelanayn. Way se ogaan doonaan marka ay arkaan cadaabka, waa kee kaa ka lunsan Jidka (Toosan).

43. Miyaad aragtay kan isagu ka yeesha ilaahiisa hawadiisa? Ee ma adigu u noqon wakiil?

17. Ar-Rass wuxuu ahaa ceel la yaqaan oo caan ah oo biyuuhu ka gureen. Waxaa la yiri dadkii ceelkan waxay ahaayeen dadkii beeniyey Nabi Shucayb.

18. Marka kama ayan faa 'ideysan oo kuma ay cibrad qaadan casharradii dadkii hore ee tagey iyo wixii ku dhacay.

44. Mise ma waxaad mooddaa inay badankoodu wax maqlaan ama wax fahmaan? Ma ay aha waxaan aheyn xoolaha oo kale⁽¹⁹⁾, bal (xitaa) way ka sii lunsaan yihiin jid (kooda).

45. Miyaanad arag (farsamada) Rabbigaa, sida uu u fidiyey hooska? Oo hadduu doono, wuxuu hubaal ka dhigi lahaa mid joogto ah, marka waxaan uga dhignay qorraxda calaamad lagu garto (hooska)⁽²⁰⁾.

46. Haddana waxaan u soo qabannaa xaggayaga qabasho yar⁽²¹⁾.

47. Oo waa Isaga Kan idiin ka dhigay habeenka hu⁽²²⁾, hurdadana nasiino, oo wuxuu ka dhigay maalinta foof⁽²³⁾.

48. Oo waa Isaga Kan soo dira dabaylahaa ceelalyo ahaan ka horreeya Raxmaddiisa (roobka soo da'a), oo Waaanu ka soo shubnaa xagga daruurga biyo daahir ah.

49. Si aan ugu nooleyno dhul dhintay, oo ugu waraabocco waxaan abuururn oo duunyo iyo dad aad u badanba leh.

50. Oo waxaan u qaybinnay (roobka ama biyaha) dhexdooda bal inay waansamaan⁽²⁴⁾, wayse diideen dadku badankiisu waxaan aheyn abaal dhac.

51. Oo haddaan doonno, waxaan xaqiqiin u soo diri laheyn magaalo walba dige⁽²⁵⁾.

52. Ee ha adeecin gaalada, oo kula jihaad (Qur'aanka) jihaad aad u weyn.

53. Oo waa Isaga Kan isku dara (mar mar dhacda) labada badood, mid macaan saafi ah, iyo mid milix dhanaan ah, haddana Wuuxuu yeelay dhexdooda xayir iyo soohdin (kala xira).

54. Oo waa Isaga Kan ka abuuray dadka biyo (mani), markaas ka yeelay xigto iyo xididba. Oo Rabbigaa waa Mid Wax Walba Kara.

55. Waxay se caabudaan Allaah sokadi, waxaan wax tari karin, waxna yeeli karin, oo gaalku mar waliba waa sheydaan kalkaal ka soo hor jeeda Rabbigi.

19. Geela, lo'da ama ariga ee wax iska raaca weydiin la'aan meeshii loo kaxeyaya.

20. Kasoo tusineysa jirtaanka hooska, ama ka yeesha wax muuqda siyaalo kala duwan. Markaasaan soo qabannaa qabasho qarsoon oo soo ururinna oo xaggeena oo noqdaa ilaa la waayo hoos oo dhan.

21. Marka qorraxdu ku aaddan tahay madaxayaga oo maalinta kala baranto.

22. Macnaha waa idinku daboola oo gariya mugdigiisa.

23. Waxaa loola jeedaa cusbooneysiinta nolosha iyo dhagdhaqaqa.

24. Waa inuu Allaah awoodo inuu soo nooleyn karo meytida.

25. Laakiinse wuxuu Allaah doonay inuu soo diro Nabi Muhammed s.c.w. inuu ahaado Rasulka lagu khatimo oo lagu soo gunaanudo Rususha Ilaahay oo dhan, isagoo loo diray dhamaan dadka arlada jooga ilaa Qiyaamaha.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَيِّنًا وَذِي رِزْكًا ٥١ قُلْ مَا أَنْتَ كُمْعَةٌ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَخَذِّلَ إِلَى رَبِّهِ سَيِّدِكَ ٥٢ وَتَوَكَّلْ
 عَلَى الْحَقِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَيِّدِ يَحْمِدَهُ وَكَفَى بِهِ
 بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَيْرًا ٥٣ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةٍ أَيَّامٍ شَمَّسَتْهُ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنِ
 فَسَقَلَ بِهِ خَيْرًا ٥٤ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْجَدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا
 وَمَا الرَّحْمَنُ أَنْسَجَدْلِمَاتٌ أَمْ تَأْرَادُهُمْ نُفُورًا ٥٥ تَبَارَكَ
 الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاوَاتِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سَرَاجًا وَقَمَرًا
 مُبَيِّنًا ٥٦ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ الْأَيْلَ وَالنَّهَارَ حَلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ
 أَنْ يَدَكَرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ٥٧ رَبِّ الْجَنَّاتِ الَّذِينَ يَمْسُونَ
 عَلَى الْأَرْضِ هُنَّا وَإِذَا حَاطَطْبُهُمُ الْجَهَنَّمُ قَالُوا سَلَّمًا
 وَالَّذِينَ يَبِسُوتُ لِرَتْهَمَ سُجَّدَ وَقَسَّامًا ٥٨ وَالَّذِينَ
 يَقُولُونَ رَبِّنَا أَصْرِيفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ لَنَّ عَذَابَهَا كَانَ
 غَرَامًا ٥٩ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقْرَأً وَمُقَاماً ٦٠ وَالَّذِينَ إِذَا
 أَفْغَنُوا لِرَبِّهِمْ فُرُولَهُ يَقْرُأُ وَكَانَ بَيْتَ ذَلِكَ قَوْماً ٦١

٣٦٥

56. Oo kuuma aanu soo dirin (Nabi Muxammad) waxaan ahayn warsan side iyo dige ahaan.

57. Dheh: Idinkuma weydiisto wax ujro ah (gaarsiinta Risaalada), waxaan ahayn in qofkii doona uu qaado jid xagga Rabbigi.

58. Oo isku hallees Noolaha (daa'inka) ah aan dhiman, oo ku tasbiixso Ammaanahiisa, oo ku Filan Isagu inuu dambiyada addommahiisa u ahaado xog oogaal.

59. Kan Isagu ku abuuray samoooyinka iyo arlada iyo waxa u dhxeeyaba lix maal mood, markaas kor ahaaday Carshiga - Naxariis Badanaha (Allaah), ee wax ka weydi mid Xog Ogaal ah (Nabiga s.c.w.).

60. Oo marka lagu yiraahdo: U sujuuda Raxmaanka. Waxay yiraahdaan: Oo waa maxay Ar-Raxmaan? Ma waxaan u sujuudeynaa waxaa aad adigu na amarto? Oo Wuxuu u kordhiyaa didmo.

61. Waxaa barako badan Kan u yeelay samada xiddigo waaweyn, oo ka yeelay dhexdeeda nal (qorrax) shidan iyo dayax iftiinka (uu qorraxda ka qaato) soo celiya.

62. Oo waa Isaga Kan uga dhigay habeenka iyo maalinta is dhaaf, qofkii isagu raba inuu waano qaato ama raba inuu mahad naqo.

63. Oo Addoomaha Raxmaanku waa kuwa ku mara dhulka miyir⁽²⁶⁾, oo markay maangaabyad kula hadlaan (ereyo xun) yiraahda: nabadgelyo⁽²⁷⁾.

64. Waa kuwa ku dhaxa (qayb ka mid ah) habeenka iyagoo Rabbigood u sujuudsan oo ugu taagan (salaad).

65. Oo waa kuwa yiraahda: Rabbiyow! Naga duw cadaabka Naarta, hubaal! Cadaabteedu waa wax daa'in ah.

66. Hubaal waa hoy xun iyo meel baas ee la dego.

67. Oo (waa) kuwa markay wax bixiyaan aan xad-dhaafin ama aan wax cirriiryin, oo labadaas dhexdooda ku toosnaada.

26. Si sharaf leh laakiin aan iskibrin lahayn.

27. Nabadeey macnaha waa hadal ka maran gef ama xumaan.

68. Oo waa kuwa aan baryin ilaahe kale la jirka Allaah, oo aan ku dilin nafta uu Allaah xarrimay (in la dilo) waxaan ahayn xaq, oo aan la imaan galmo xaaraan ah (zino), oo qofkii falaa arrinkaa, wuxuu la kulmi doonaa ciqaab culus (iyo dunuub).

69. Cadaabka waa loo laab laabi doonaa Maalinta Qiyaamaha, oo wuu ku dhex waari doonaa isagoo dulleysan.

70. Kuwa toobad keena maahee oo rumeeya oo sama fala, kuwaa wuxuu Allaah ugu beddeli doonaa xumaatooyinkoodii waang. Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

71. Oo qofkii (u) soo laabta (Allaah) oo sama fala, wuxuu hubaal u soo laabtaa xagga Ilalahay laabasho wanaagsan.

72. Oo waa kuwa aan furin markhaati been ah, oo markay soo ag maraan wax uun hadal macno darro ah ku dhaafa sharaf.

73. Oo waa kuwa marka la xusuusiyo Aayadaha Rabbigood aan uga dhul dhicin dhega la'aan iyo indho la'aan.

74. Oo waa kuwa yiraahda: Rabbiyow! Naga sii afooyinkayaga iyo ubadkayaga waxay indhaheenna ku raaxeystaan⁽²⁸⁾, oo nooga dhig Limaam (tusaale) kuwa wanaagsan (ee Allaah ka cabsada).

75. Kuwani waxaa lagu abaal marin doonaa qolka (sare jannada gudaheeda)⁽²⁹⁾ sabarkoodii partiis, oo waxay kala kulmi doonaan salaan iyo soo dhoweyn diirran.

76. Iyagoo ku dhix waaraya weligood, wanaagsanaa hoy iyo degmo ahaan.

77. Ku dheh; Muxuu Rabbigay idinku fali lahaa haddaydaan barideen?⁽³⁰⁾ Haatanse idinka (gaalada ah) waad beeniseen. Marka kaasi (beenintiinna) waa mid idin heysata⁽³¹⁾.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ الْمُتَّعِلِّهِمْ أَخْرَى وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفَسَ
الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَيْهِ إِلَيْهِ الْحَقِيقَةِ وَلَا يَرْتُبُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
يَأْتِي أَثَاماً ^(٢٨) يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَنْهَا
فِيهِ مُهَاجَنًا ^(٢٩) إِلَّا مَنْ تَابَ وَإِمَانَ وَعَمِيلَ عَمَلًا صَلِحًا
فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتِ ^(٣٠) وَكَانَ اللَّهُ
عَزُورًا حَسِيمًا ^(٣١) وَمَنْ تَابَ وَعَمِيلَ صَلِحًا فَإِنَّ رَبَوْبَ
إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ^(٣٢) وَالَّذِينَ لَا يَشْهُدُونَ الْأَرْوَافَ قَدْ أَمْرَوْا
يَالْغَوَّمُرُوا كِرَاماً ^(٣٣) وَالَّذِينَ إِذَا دَكَرُوا يَعْبَأْتَ
رَبِّيْهُمْ لَمْ يَجْزُوا عَلَيْهَا أُصْنَاعًا وَعُمَيْنًا ^(٣٤) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبِّيْهُمْ لَمْ يَجْزُوا عَلَيْهَا أُصْنَاعًا وَعُمَيْنًا فَقَرْفَةَ أَعْلَمُ
لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ^(٣٥) أُولَئِكَ بُخْزَرُونَ الْعَرْفَةَ يَمْاصِبُونَ
وَيُلْقَفُونَ فِيهَا نَحْيَةَ وَسَلَمًا ^(٣٦) خَلِيلِتِ فِيهَا
حَسَنَتْ مُسْتَقْرَأْتُمْ فَقَدْ كَبَّتْمُ فَسَوْقَ يَكُونُ لِرَكَّاً ^(٣٧)
لَوَلَدُعْأَوْكُمْ فَقَدْ كَبَّتْمُ فَسَوْقَ يَكُونُ لِرَكَّاً

سُورَةُ الشَّعْرَاءَ

٣٦٦

^{28.} Macnaha waa aan ku faraxno sababta toosnidooda darteed iyo Alle ka cabsigooda.

^{29.} Waa halka ugu sarreysa uguna fiican Jannah.

^{30.} Imaankiinna iyo Alle caabdukiin. Macne kale waa "Muxuu Rabbigay idinku falayaa".

^{31.} Way idinku lammanaan doontaa si joogto ah cadaabka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسْمٌ تِلَاقَ أَيْتُ الْكِتَبِ الْمَبْيَنِ ۖ لَعَلَّكَ تَكُنُّ مِنَ الْمُسَمَّاءِ إِنَّمَا يَقُولُ لَا
 يَكُوْنُ مُؤْمِنٌ ۖ إِنْ نَشَأْنَاهُ عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْسَمَاءَ إِنَّمَا يَفْتَلُ
 أَعْنَافُهُ لَهَا حَضُورٍ ۖ وَمَا يَأْتِيَهُمْ مِنْ ذِكْرٍ قَنْ الْمُهَمَّدُ
 إِلَّا كَأَوْعَنَهُ مُعْرِضِينَ ۖ فَقَدْ كَبُوْهُ أَهْسَانِيَّةَ أَبْشُرُ مَا كَانُوا
 يَهْيَسْهَرُهُونَ ۖ أَوْ لَعِرْرَوْإِلَى الْأَرْضِ كَمْ لَنْشَأْنَاهُ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
 كَرِيمٌ ۖ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۖ وَإِنَّ
 رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْأَجِيدُ ۖ وَلَذِنَادِيْ رَبِّكَ مُوْسَى أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ
 الْأَقْلَمِيْنَ ۖ قَوْمٌ فَرَغُونَ الْأَلِيْقُونَ ۖ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ
 أَنْ يُكَذِّبُونِي ۖ وَيَضْبِقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَارْسِلْ
 إِلَى هَدْرُونَ ۖ وَلَكُمْ عَلَى ذَذِبْ فَأَخَافُ أَنْ يَقْسُلُونِ ۖ قَالَ
 كَلَّا فَأَذْهَبْ بِإِبْرَاهِيْمَ إِنِّي أَمَعَكُمْ مُسْتَعِمُونَ ۖ فَأَنْتَ افْرَعُونَ
 فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ ۖ أَنْ أَرْسِلْ مَعْنَاتِيْنِ إِنَّهُ يَوْمَ
 قَالَ لَرَبِّنِيْكَ فِي نَا ولِيْدَأَوْلَيْتَ فِي تَامَنْ عُمُرِكَ سِنِيْنَ
 وَعَلَّمْتَ فَعَلَّمْتَ أَلَّى فَعَلَّمْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِيْنَ ۖ

Suuradda 26 Ash-Shucaraa

Waa 227 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

- Dhaa Siin Miim⁽¹⁾.
- Kuwakani waa Aayadaha Kitaabka cad.
- Waa intaasoo aad (Nabi Muxammad) ku disho naftaada (murugo) inaysan ahaan mu'miniin.
- Haddaan doonno, Waa kaga soo direynaa cirka calaamo, ay luqumahooda u hogtaan⁽²⁾.
- Oo uga ma yimaado xus (Qur'aan) isagoo cusub xagga Raxmaanka, bal waa kuwii ka sii jeesada.
- Marka way beeniyeen, waxaase u iman doona wararka waxay ku jees-jeesayeen.
- Miyeyna arag dhulka,_intee baan nooc kasta oo wanaagsan aan sababnay inuu ku soo baxo?
- Hubaal Waxaa arrinkaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.
- Oo hubaal Rabbigaa waa Awood Badanaha, Naxariista Badan.
- Oo (xus) markuu Rabbigaa u dhawaaqay Muuse (Isagoo leh): U tag dadkaa gefka badan.

- Dadkaa Fircoo, miyaanay ka joogeyn (shirkiga iyo macaasida)?
- Wuxuu yiri: Rabbiyow! Xaqiq waxaan ka cabsi qabaa inay i beeniyaan.
- Oo ay ciriiri noqoto laabteydu, oo cod kari waayo carrabkaygu. Ee u dir Haaruun.
- Oo waxay igu heystaan denbi, oo waxaan ka cabsi qabaa inay i dilaan.
- (Allaah) Wuxuu yiri: Ma jirto! Ee la taga idinku Aayadahayaga. Hubaal; Annagaa idinla jirna oo idin maqleyna.
- Ee u taga Fircoo oo ku dhaha: Innagu waxaanu nahay Rusuulka Rabbiga caalamka.
- (Na amray inaan niraaho): Nagu dar ilmihii Israa'iil.
- (Fircoo) wuxuu yiri: Ma waanaan kugu barbaarin dhexdayada adigoo ilmo yar ah? Oo aadan nala joogin sannado badan ka mid ah noloshaada?
- Oo (markaa) waxaad fashay falkaagii Aad fashay. Oo waxaad adigu ka mid ahayd abaal laawayaasha.

^{1.} Eeg sharaxa Suuradda 2: Aayadood.^{2.} Macnaha waxaa lagu qasbayaa inay rumeeyaa.

20. (Muuse) wuxuu yiri: Waan falay haddaba anigoo ka mid ah kuwaan wax garanayn.

21. Markaas baan idinka cararay kolkaan idinka cabsaday, markaasuu Rabbigay I siiyey xukun (xikmad iyo nabinnimo), oo iga dhigay mid ka mid ah Rususha.

22. Oo tani ma nicmad baa aad iigu lib-sheegato, adigoo addoonsaday ilmihiil Israa'iil?

23. Fircoo wuxuu yiri: Oo muxuu yahay Rabbiga caalamka?

24. (Muuse) wuxuu yiri: Waa Rabbiga samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya, haddaad iiamaan leedhihiin la hubo.

25. (Fircoo) wuxuu ku yiri kuwii hareera joogay: Ma waydaan maqleyn?

26. (Muuse) Wuxuu yiri: (Waa) Rabbigiiin iyo Rabbiga aabbayaashiinii hore.

27. (Fircoo) wuxuu yiri⁽³⁾: Hubaal Rasuulkiinna la idiin soo diray wuu waalan yahay.

28. (Muuse) wuxuu yiri: (Waa) Rabbiga bariga iyo galbeedka iyo inta u dhexeysa, haddaad caqli leedhihiin.

29. (Fircoo) wuxuu yiri: Haddaad yeelato ilaahe kale aan aniga ahayn, hubaal waxaan kaa mid dhigayaa kuwa xiran.

30. (Muuse) wuxuu yiri: Ma xitaa haddii aan kuula imado wax (xujo) cad?

31. Fircoo wuxuu yiri: Haddaba la imow, haddaad ka mid tahay run sheegyada.

32. Markaas buu (Muuse) tuuray ushiisii, mise waa mas muuqda oo run ah.

33. Oo wuxuu soo saaray gacantiisii mise, waa mid u cad kuwa eegaya.

34. (Fircoo) wuxuu ku yiri odayaashii hareera joogay: hubaal kanu waa saaxir xeel dheer.

35. Wuxuu rabaa inuu idin kaga saaro dhulkiinna sixirkiisa ee maxaad haddaba ku talineysaan?

36. Waxay yiraahdeen: Dib u dhig isaga iyo walaalkiba (xaalkooda in yar) oo u dir magaalooyinka kuwo wax soo kulmiya⁽⁴⁾.

37. Inay kuu keenaan saaxir kasta oo xeel dheer.

38. Markaas baa sixiroolayaashii la isugu soo wada kulmiyey waqtii maalin la yaqaan.

39. Oo waxaa lagu yiri dadkii: Ma soo kulmeysaan wada jir idinkoo dhammi?

³. Isago si ay caro badan ku jirto ula hadlaya dadkii goob joogga ahaa.

⁴. Kuwa soo qora askar oo keena ciidammo badan si looga joojiyo ilmihiil Israa'iil inay ka tagaan oo ka baxaan halkaasi.

لَعْنَتٌ نَّصِيْعُ السَّحْرَةِ إِنْ كَانُوا هُنْ الْغَالِبِينَ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْسَّحْرُ
 قَالُوا لِفَرْعَوْنَ أَنِّي لَأَخْرُجُ إِنْ كَانُوكُنْ الْغَالِبِينَ ۖ قَالَ تَعْمَرْ
 وَإِنْ كُنْتُمْ إِذَا عَمِّيْنَ الْمَقْبَرَةِ ۖ قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقُرْآنُ أَنْمَمْ مُلْقُونَ
 فَلَمَّا قَوْجَاهُمْ وَعَصَيْهُمْ وَقَالُوا يَعْزِيزَةُ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
 الْغَالِبُونَ ۖ قَالَ لَهُمْ مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَأْلُفُ مَا يَأْفِيْكُونَ
 فَلَقِيَ السَّحْرَةَ سَجِيْنِينَ ۖ قَالُوا إِنَّا مَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ
 رَبِّ مُوسَى وَهَرُونَ ۖ قَالَ أَمْنَثْمُ لَهُ وَقَبْلَ أَنْ لَكُنْهُ
 لِكِيدُهُ الَّذِي عَمَّكُمُ الْسَّحْرُ فَاسْقُوفْ تَعْلَمُونَ لَا قَطْعَنْ أَدِيْكُونَ
 وَلَرْجُلُكُونْ خَلِفَ وَلَاصِبِيْكُونَ أَجْمَعِينَ ۖ قَالَ الْأَضْبَرُ
 إِنَّا إِلَيْنَا مُقْبِلُونَ ۖ إِنَّا نَاطِعُ أَنْ يَعْفُرَنَا إِنَّا بِاَخْتِدَنَا أَنْ كُنَّا
 أَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَأَوْقِحَنَا إِلَيْنَا مُوسَى أَنْ أَشِرِّيَادِيْ إِنْ كُنَّ
 مُبَيْعُونَ ۖ فَأَرْسَلَ فَرِعُوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَشِيرِينَ ۖ إِنْ هَوَلَاءَ
 لَشِرْذَهَهُ قَلِيلُونَ ۖ وَلَئِمَهُنَّ الْغَالِبُونَ ۖ وَلَنَالْجَمِيعُ حَذَرُونَ
 فَأَخْرَجَهُمْ مِنْ جَنَّتِ وَعِيْوَنِينَ ۖ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَبِيرٍ
 كَذِلِكَ وَأَرْتَهُنَّ بَقِيَ إِسْرَاهِيلَ ۖ فَأَتَبْعَوْهُمْ مُشْرِقِينَ ۖ

40. Inaan raacno sixiroolayasha hadday iyagu adkaadaan.
41. Oo markay sixiroolayaashii yimaadeen, waxay ku yiraahdeen Fircoo: Ma leennahay abaalgud fiican haddaan innagu adkaanno?
42. (Fircoo) wuxuu yiri: Haah, oo hubaal idinku markaas waxaad ka mid ahaan doontaan kuwa iga ag dhow.
43. (Muuse) wuxuu ku yiri: Tuura waxaad idinku tuuraysaan.
44. Markaas bay tuureen xargahoodii iyo ulahoodii; oo yiraahdeen: Waa nagu awoodda Fircoo, waxaan hubaal ahaan doonaa kuwa adkaan doona.
45. Markaasuu Muuse tuuray ushiisi, mise waxay guratay oo liqliqday isla markiiba waxay been maleegeen.
46. Markaasay sixiroolayaashii ula dhaceen sujuud (xagga Allaah).
47. Waxay yiraahdeen: Waxaynu rumeynay Rabbiga caalamka.
48. Rabbiga Muuse iyo Haaruun.
49. (Fircoo) wuxuu yiri: Ma waxaad rumayseen (Muuse) ka hor intii aanan idin idmin; hubaal isagu waa kan idiinku weyn ee idin baray sixirka, waad se ogaan dontaan, waxaan hubaal u goyn doonaa gacmahiinna iyo lugahiinna isdhaaf oo waan idin daldali doonaa dhammaantiin.
50. Waxay yiraahdeen: Dhib ma laha; hubaal Xaggaa Rabigayo baan u laabmaynaa.
51. Xaqiqi waxaanu rajayneynaa inuu Rabbigayo noo dhaafo gefefkayaga, inaanu ahayn kuwa u horreeeya mu'miniita.
52. Oo waxaanu u waxyoonnay Muuse Annagoo leh: La guuree Addoomahayga habeennimo, hubaal waa la idtiin soo daba geliye.
53. Markaasuu Fircoo diray xagga magaalooyinka dhexdood soo ururiyayaal.
54. (oo yiri)hubaal kuwani wax koox yar,
55. Oo hubaal way na caro geliyeen;
56. Oo hubaal waxaan innagu dhammaan nahay kuwo had iyo jeer digtoon.
57. Markaasaan ka saarnay beero iyo ilo.
58. Iyo maaliyad iyo meeqaan wanaagsan.
59. Waa sidaase oo waxaan dhaxal siinnay Ilmahii Israa'iil.
60. Markaas bay ka soo daba baxeen goor qorrax soo bax ah.

61. Markay labadii ciidan isu muuqdeen, asxaabti Muuse waxay yiraahdeen: Hubaal waa layna haleel.

62. (Muuse) wuxuu yiri: Ma jirto. Hubaal waxaa ila jira Rabbigay, wuxuu i tusi doona jid aan ka baxo.

63. Markaas baan u waxyoonnay Muuse (Annagoo leh): Ku dhufo ushaada badda. Markaas bay kala dhanbalantay, oo qayb walba waxay noqotay sida buur weyn.

64. Oo Wuxaan ka yeelnay inay u soo dhowaadaan halkaa kuwii kale (raacdadii: Fircoo iyo colkiisi).

65. Oo Waxaaan badbaadinnay Muuse iyo kuwii la jiray oo dhan.

66. Markaas waxaan qarqinnay kuwii kale (Fircoo iyo colkiisi).

67. Hubaal waxaa arrinkaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.

68. Oo hubaal, Rabbigaa, waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista badan.

69. Oo u akhri qisadii Ibraahim.

70. Markuu ku yiri aabbibi iyo dadkiisi: Maxaad caabuddaan?

71. Waxay yiraahdeen: Wuxaan caabudnaa sanammo, oo aan u nahay daacad.

72. (Ibraahim) wuxuu yiri: Miyey idin maqlaan markaad baridaan?

73. Waxse ma idin taraan ama idin yeelaan?

74. Waxay yiraahdeen: Wuxaan se ka soo gaarnay aabbayaashayadii hore oo sidaas falaya.

75. (Ibraahim) wuxuu yiri: Haddaba ma u jeeddaan waxa aad soo caabudeyseen, _

76. Idinka iyo aabbayaashiinii horeba? _

77. Hubaal col baan nahay, mase aha (sidaa) Rabbiga caalamka⁽⁵⁾.

78. Kan i abuuray, oo waa Isaga (kan) i hanuunsha.

79. Oo Waa Isaga Kan I quudiya oo i waraabsha.

80. Oo marka aan buko, waa Isaga Kan I boggsiyya

81. Oo waa Isaga Kan i dhinsiin doona, haddana i soo nooleyn doona (mar kale);

82. Oo waa Kan aan rajeyo inuu ii dhaafo gefkayga Maalinta Abaal marinta.

83. Rabbiyow! I sii xukun oo i haleeshii kuwa wanaagsan.

⁵. Waayo dadkaasi waxay caabudayeen sannamo la jirka Allaah, marka wuxuu u sheegay inuu barii ka yahay dhammaan waxa ay caabudaan marka laga soo reebo Allaah, Rabbiga unanka.

وَلَجْعَلَ لِي لِسَانَ صَدِيقِي فِي الْآخِرَتِينَ^{٤٣} وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ
النَّعِيمِ^{٤٤} وَأَنْفُقْ لِي أَلِيَّ إِلَهٌ كَانَ مِنْ أَصْنَافِي^{٤٥} وَلَا تُخْبِنِي يَوْمَ
يُبَعَّثُونَ^{٤٦} يَوْمَ لَا يَفْعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ^{٤٧} إِلَّا مَنْ أَنِّي اللَّهُ يَقْبَلُ
سَلِيمٌ^{٤٨} وَأَنْزَلَتِ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ^{٤٩} وَبِرَزَتِ الْجَمِيعِ لِلْغَاوِينَ^{٥٠}
وَقِيلَ لَهُمْ إِنَّمَا كَانُوكُمْ يَعْبُدُونَ^{٥١} مِنْ دُونِ اللَّهِ هُنَّ يَنْصُرُونَ^{٥٢}
أَوْ يَنْصَرُونَ^{٥٣} نَكْبَجُوكُمْ فِيهَا هُنَّ وَالْعَارُونَ^{٥٤} وَجَنُودُ إِلَيْكُمْ
أَجْعَاهُونَ^{٥٥} قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَتَّصَمُونَ^{٥٦} تَالَّهُ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا
ضَلَالٍ مُّبِينَ^{٥٧} إِذَا سُوِّيَ كُمْ بَرِيَّ الْعَالَمِينَ^{٥٨} وَمَا أَضَلَّ إِلَّا
الْمُجْرُمُونَ^{٥٩} فَهَا تَأْمِنُ شَفَعِيْنِ^{٦٠} وَلَا صَدِيقٌ حَمِيرٌ^{٦١} فَلَوْ
أَنْ لَمَّا كَرِهْ فَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ^{٦٢} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَكَرٌ وَمَا كَاتَ
أَكَتَهُمْ مُّؤْمِنِينَ^{٦٣} وَإِنْ رَبَكَ لَهُوَ أَعْرِيزٌ رَّاجِيمٌ^{٦٤} كَبَتَ
قَوْمٌ نُوحُ الْمُرْسَلِينَ^{٦٥} إِذَا قَالَ لَهُمْ أَحَوْهُمْ نُوحُ الْأَنْتَفُونَ^{٦٦}
إِنِّي لِكُرْسُولُ أَمِينٍ^{٦٧} فَأَنْتُقُولُ اللَّهَ وَاطِّيْعُونَ^{٦٨} وَمَا أَنْتُلُكُ
عَنِّي مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرِيَ الْأَعْلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ^{٦٩} فَأَنْقُولُ اللَّهَ
وَاطِّيْعُونَ^{٧٠} قَالُوا أَنَّمِنْ لَكَ وَأَنْعَكَ الْأَرْضَ لَوْنَ^{٧١}

84. Oo ii yeel xus fiican (sharaf) facyada dambe dhexdooda.
 85. Oo iga mid yeel dhaxlayaasha Jannada barwaqaqada ah.
 86. Oo u dambi dhaaf Aabbahay, hubaal wuxuu ka mid ahaa kuwaa lunsan.
 87. Oo ha i sulleyn Maalinta marka la soo bixiyo (dhimasho kaddib).
 88. Maalinta aysan wax tari doonin maal iyo awlaad midna.
 89. Mid maahe ula yimaada Allaah qalbi fayow⁽⁶⁾.
 90. Oo Jannada waxaa loo soo dhoweyn doonaa kuwa ka dhowrsada (xumaha).
 91. Oo Naarta waxaa loo muujin doonaa kuwa wax habaabsha.
 92. Oo waxaa lagu oran doonaa: Meeye waxaad caabudi jirteen?
 93. Allaah sokadi? Miyey idiin gargaari karaan,mase u gargaari karaan nafahooda?
 94. Markaas baa waxaa loogu tuuri doonaa wejiveji (Naarta),_iyaga iyo kuwa wax habaabsha.
 95. Iyo askartii ibliis oo dhan.
 96. Waxay oran doonaan iyagoo ku mur-maya dhexdeeda (Naarta),
 97. Tallaahi, waxaanu ahayn xaqiq kuwo ku jira habow aad u muuqda.
 98. Markaan idin la sinnay Rabbiga caalamka.

99. Oo cidna nama aysan lumin aan ka ahayn dambiliyaaasha.

100. Haatan ma lihin wax na garab siyya.

101. Iyo saaxiib run ah midna.

102. (Hahe!) Haddii na la siin lahaa hal fursad si aan ugu laabanno (dunidii) waxaan ka mid ahaan lahayn mu'- miniinta⁽⁷⁾.

103. Hubaal waxaa arrinkaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.

104. Oo hubaal, Rabbigaa waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.

105. Dadkii Nuux waxay beeniyeen Rusushii.

106. Markuu walaalkood Nuux ku yiri: Miyeydaan ka joogeyn (shirkiga iyo xumaha).

107. Hubaal anigu waxaan idiin ahay Rasuul aamin ah.

108. Ee iska jira (cizaabka) Ilaaahay oo i adeeca.

109. Oo idinkuma weydiisto wax abaalgud ah (Diinta), abaal gudkeyga waxaan ka sugaa oo keliya xagga Rabbiga uunanka oo idil.

110. Ee iska jira (cizaabka) Ilaaahay oo i adeeca.

111. Waxay yiraahdeen: Ma adigaan ku rumaynaa iyagoo kuwii u liitay (dadka) ay ku raaceen?

6. Qalbi ka fayow shirki, gaalnimo, munaafiqimo, shaki, isla weyni, is qabbin, xasad, xin, xumaato, iwm.

7. Dhammaadka haddalka ka go'an waa la iska qiyaasi karaa oo waxaa weeye waxaynu fali lahayn sidaasi ama sidaasi.

112. Wuxuu yiri: Oo maxaan ka ogahay waxa ay fali jireen?

113. Xisaabtoodoo waxaa leh oo keliya Rabbigay, haddaad wax garanaysaan.

114. Oo anigu ma ahi mid erya mu'miniinta.

115. Waxaan ahay oo keliya dige cad.

116. Waxay yiraahdeen: Haddaadan joojin oo aanad ka harin (baaqagaa) Nuuxow! Waxaad hubaal ka mid noqon doontaa kuwa la dhagaxyeyo.

117. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Hubaal, dadkaygii way i beeniyeen.

118. Ee noo kala garsoor aniga iyo iyaga garsoor (xaq ah), oo i badbaadi aniga iyo kuwa ila jira ee mu'miniinta ah.

119. Markaasaan badbaadinay isaga iyo intii kula jirtayba Doonnidii buuxday.

120. Markaasaan qarqinay intaa kaddib kuwii haray (gaaladii).

121. Hubaal arrinkaa waxaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwoahaan mu'miniin.

122. Oo hubaal, Rabbigaa, waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.

123. Caad waxay beeniyeen Rusushii.

124. Markuu walaalkood Huud ku yiri: Ma waydaan ka joogeyn(shirkiga iyo xumaha)?

125. Hubaal, Waxaan idiin ahay Rasuul Aamin ah.

126. Ee iska jira (cqaabka) Ilahay oo i adeeca.

127. Idinkuma weydiisto wax abaalgud ah (Risaalada Ilahay), abaalgudkeyga waxaan ka sugaa oo keliya xagga Rabbiga uunanka.

128. Ma waxaad ka dhistaan taag waliba meel calaamad leh⁽⁸⁾ aad ku soo dheeshaan,

129. Oo sameysataan dhismooyin (daaro waaweyn iyo qalcado) si aad u waartaan?

130. Oo markaad soo qabataan (qof) waxaad u soo qabataan sida jujuubayaasha?

131. Ee Alle ka cabsada oo i adeeca.

132. Oo ka cabsada Kan idin siiyey (waxyaalaha wanaagsan) aad ogtihiiin.

133. Idin siiyey xoolo tiro badan iyo carruur

134. Iyo beero tanaad ah iyo ilo.

135. Hubaal waxaan idiinka cabsi qabaa (oo digayaa) cadaab Maalin murugo weyn.

136. Waxay yiraahdeen: Waa isugu kaaya mid haddaad na wacido ama aanad ka mid ahaan kuwa dadka wacdiya.

^{8.} Taallo ama wax muujinaya maalka iyo awoddoda. Waxay ka dhisi jireen dhismooyin dhaadheer agagaarka waddooyinka.

قَالَ وَمَا عَيْنِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١﴾ إِنْ جِئْنَاهُمُ الْأَعْلَى رَبِّي
لَوْتَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ إِنْ أَنَا إِلَّا آذِنِي مُنِّيْنُ
قَالَ الَّذِينَ لَمْ تَنْهَ بِكُوْنُوكَ لَتَكُونَ مِنَ الْمَرْجُوْنَ ﴿٤﴾ قَالَ
رَبِّي إِنْ قَوْمِي لَذَبْوَنَ ﴿٥﴾ فَاقْتَحَّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ فَتَحَاهَ تَهْجِيْنِي وَمَنْ
مَعَيْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦﴾ فَأَبْخِيْنِي وَمَنْ مَعَهُ فِي الْمَلَكِ الْمُسْتَحْوِنِ
مُرْأَتْرِقَابَعْدَ الْبَاقِيْنَ ﴿٧﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمُ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ وَلَنْ زَرَبَكَ أَهْوَاعَزِيْزِ الرَّحِيمِ ﴿٩﴾ كَذَبَتْ
عَادُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠﴾ إِذَا قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ الْأَسْتَقْوَنَ ﴿١١﴾ إِنِّي لَكُوْنُ
رَسُولُ أَمِيْنَ ﴿١٢﴾ فَاقْتَلُو اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ ﴿١٣﴾ وَمَا أَنْتُ كُفُورٌ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْيَانِ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤﴾ أَتَبْنُوَنَ يَكْلُبُ رِيعَ
إِيَّاهُ تَغْبِيْنَ ﴿١٥﴾ وَتَسْخُدُونَ مَصَانِعَ الْعَلَمَكُمْ تَخْلُدُونَ
وَلَا إِذَا طَشَمْتُ بَطْشَمْتُ جَبَارِيْنَ ﴿١٦﴾ فَاقْتَلُو اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ
وَأَتَأْكُلُ الَّذِي أَمْدَكُمْ بِسَاعَتَلَمُونَ ﴿١٧﴾ أَمْدَكُمْ بِأَعْسِمَ وَبَنِينَ
وَجَهَتَتِ وَجْهُونَ ﴿١٨﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ
قَالُوا سَوَاءٌ عَيْتَنَا أَوْ عَطَلَتْ أَمْ لَتَكُونَ مِنَ الْوَعْظِيْنَ ﴿١٩﴾

إِنْ هَذِهِ الْأَلْحُقُ الْأَوَّلِينَ وَمَا لَنْحَنُ بِعُدَيْنَ فَكَذَبُوهُ
 فَاهْكَمْهُوا إِنِّي فِي ذَلِكَ لَا يَهُ وَمَا كَانَ أَكْتَرُهُمُ مُؤْمِنِينَ
 وَإِنْ رَبَّكَ لَهُوَ أَعْزِيزُ الرَّجِيمِ كَذَبَ تَمُودُ الْمُرْسَلِينَ إِذْ
 قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُهُ صَلَحٌ لِلْأَتَّقَنُونَ إِنِّي لِكُرْرَسُولُ أَمِينٌ
 فَأَنَّقُوا لِلَّهِ وَلِلْمُطَبِّعِينَ وَمَا أَنْتُلُكُمْ عَيْنَيْهِ مِنْ أَجْنَانَ أَخْرَى
 إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ أَتَرَكُونَ فِي مَاهِنَهُ آمِنِينَ
 فِي جَنَّاتٍ وَغَيْرِهِنَّ وَرَزُقْعَ وَنَخْلٍ طَلْعَهَا هَاضِمٌ
 وَتَنَحُّمُونَ مِنَ الْجَبَالِ يُبُوْتَاقْرَهِنَ فَأَنْقُوا لِلَّهِ وَأَطْبِعُونَ
 وَلَا تَنْطِعُو أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
 وَلَا يُصْلِحُونَ قَاتُلُوا إِلَمَا أَنَّ مِنَ الْمُسْكَنِينَ مَا أَنَّ
 إِلَّا شَرٌّ فَمَلَّنَا فَاتِّ بِعَيَّةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الْأَصْدِيقِينَ قَالَ
 هَذِهِ مَنَافِعُ الْهَاشِرِ وَلَكُمْ شَرُّ يُوْمٌ مَعْلُومٌ وَلَا تَنْسُوهَا
 يُسْوِعُ فِي أَخْذِكُمْ عَذَابٌ وَهُوَ عَظِيمٌ فَعَفَرُوا فَاصْبَحُوا
 تَنَدِيْنَ فَأَخْذَهُمُ الْعَذَابُ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَا يَهُ وَمَا كَانَ
 أَكْتَرُهُمُ مُؤْمِنِينَ وَإِنْ رَبَّكَ لَهُوَ أَعْزِيزُ الرَّجِيمِ

٣٧٣

137. Kanu ma aha waxaan aheyn caadadii dadkii hore (ee laga tagay).
 138. Oo ma nihin kuwo la cadaabayo.
 139. Oo way beeniyeen, markaas baan halaagnay, hubaal, arrinkan waxaa ku jira calaamo, mase ahayn badankood kuwo ahaan mu'miniin.
 140. Oo hubaal, Rabbigaa, waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.
 141. Thamuud waxay beenisay Rusushii.
 142. Markuu walaalkood Saalix ku yiri: Miyeydaan ka joogeyn (shirkiga iyo xumaha kale)?
 143. Wuxaan anigu idiin ahay Rasuul Aamin ah.
 144. Ee Alle ka cabsada oo i adeeca.
 145. Idinkuma weydiisto wax abaal gud ah (Risaalada Ilaahey), abaalgudkeygu waxaan ka sugayaa oo keliya xagga Rabbiga uunanka oo idil.
 146. Ma waxaa la idiinka tagi doonaa waxa halkaan ah idinkoo nabad (ka) ah (geeri) ?
 147. Idinkoo ku sugar beero iyo ilo.
 148. Iyo saracyo iyo geedo timir fiddeedu jilicsan yihiin.
 149. Oo waxaad ka qodataan buuraha guryo si farsamo leh.

150. Ee iska jira (cijaabka) Ilaahey oo i adeeca.

151. Oo ha adeecina amarka xad gudbayaasha.

152. Ee halleeya arlada oo aan wax hagaajin.

153. Waxay yiraahdeen: Wuxaan tahay oo keliya mid ka mid ah kuwa sixran.

154. Oo ma ahid waxaan ahayn qof nala mid ah. Ee noo keen calaamo haddaad tiihin run sheegayaal.

155. Wuxuu yiri: Tani waa Hal⁽⁹⁾; waxay u leedahay xaq inay cabto (biyo) maalinteed, idinkuna waxaad u leedihin xaq inaad cabtaan (biyo) maalin la yaqaan.

156. Oo ha ku taabannina wax xumaan (dhib) ah, yeysan idin qabane cadaab Maalin daran.

157. Wayse boqna gooyeen (dileen hashii), markaasay ka shallaayeen.

158. Markaas baa Cadaab qabatay, hubaal; arrinkaa waxaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.

159. Oo hubaal, Rabbigaa, waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.

⁹. Hal Mucjiso ahaan loogu soo diray Calaamo ahaan ka timid xagga Allaah.

160. Dadkii Luud waxay beeniyeen Rusushii.

161. Markuu walaalkood Luud ku yiri: Ma waydaan ka joogeyn (shirkiga iyo xumaha)?

162. Hubaal waxaan anigu idiin ahay Rasuul aamin ah.

163. Ee Alle ka cabsada oo i adeeca.

164. Idinkuma weydiisto wax abaalgud ah (Risaalada Ilaahay), abaalgudkeyga waxaan ka sugaa oo keliya xagga Rabbiga uunanka.

165. Ma waxaad u tagtaan (galmootaan) labka oo Aad kaga soocmaysaan arrinkaas uunanka oo dhan⁽¹⁰⁾.

166. Oo Aad ka tagtaan waxa uu Rabbigii idiin abuuray oo afooyinkiinna ah? Balse, waxaad tiihin dad xadgudba.

167. Waxay yiraahdeen: Haddaadan joojin Luudow (baaqagan)! hubaal, Waxaad ka mid noqon doontaa kuwa debedda loo saaro.

168. Luud wuxuu yiri: Hubaal anigu waxaan ka mid ahay kuwa diiddan ee neceb camalkiinna.

169. Rabbiyow! iga badbaadi aniga iyo Ehelkaygaba waxa ay faalan.

170. Markaas baan badbaadinay isaga iyo ehelkiisiiba, dhammaan.

171. Habar duqowday ma ahee⁽¹¹⁾ ka mid ahedy kuwaasi ku haray gadaal (cadaabka).

172. Markaasaan waxaan baabbi'innay intii kale.

173. Oo Waxaanu ku soo daadinnay roob (dhagxaan naar ah). Xumaa roobka kuwa loo digay.

174. Hubaal arrinkaa waxaa ku jira calaamo, mase ahayn badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.

175. Oo hubaal, Rabbigaa waa isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.

176. Reer Hawdkii (dadkii Madyan) waxay beeniyeen Rusushii.

177. Markuu Shucayb ku yiri: Ma waydaan ka joogeyn (shirkiga iyo xumaha)?

178. Hubaal, waxaan anigu idiin ahay Rasuul aamin ah.

179. Ee Alle ka cabsada oo I adeeca.

180. Idinkuma weydiisto wax abaalgud ah (Risaalada Ilaahay), abaalgudkeyga waxaan ka sugaa oo keliya xagga Rabbiga uunanka.

181. Bixiya beeg dhan oo ha ka mid noqonnina kuwa (dadka xaqooda) duudsuya.

182. Oo wax ku miisaama Miisaan toosan.

183. Oo ha ka dhimina dadka waxyaala hooda, oo ha ku hallaynina arlada fasahaad.

^{10.} Miyej jiraan wax ka mid uunanka Ilaahay aan idinka ahayn oo sala falcaa khaniisnimada oo ah fal aan caadi ahayn?

^{11.} Xaaskii Luud, taasoo kaalmeyn jirtey dadkeeda xun.

كَذَّبَتْ قَوْمٌ لُّوطَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ لُوطَ الْأَنَّاتِقُونَ
إِلَيْ لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٢﴾ فَأَنَّقُوا اللَّهَ وَأَطْبَعُونَ ﴿٣﴾ وَمَا
أَسْتَأْكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤﴾
أَتَأْنُونَ الْدُّكَرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٥﴾ وَنَدَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ زِيَّةً
مِنْ أَرْوَاحِكُمْ بِلَ اسْتَهْمَ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿٦﴾ قَالَ لَهُمْ لَمْ تَنْتَهِنْ تَنْلُوطُ
لَتَكُونُنَّ مِنَ الْمُحْرِمِينَ ﴿٧﴾ قَالَ إِنِّي لَعَمَلْكُمْ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾
رَبِّ تَحْنِي وَأَهْلِ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ فَتَجْتَهِنَّهُ وَاهْلَهُ وَآجِمِيعِينَ ﴿١٠﴾
إِلَّا أَبْعَجُوكُمْ فِي الْأَعْدَى بِنَوْدَمَرَنَا الْأَخْرَى ﴿١١﴾ وَأَمْطَرْتَعَلَيْهِمْ
مَطْرَفَسَاءَ مَطْرَأَ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿١٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَهُ وَمَا كَانَ الْكُرُّ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنْ يَأْتِكَ لَهُ الْعَزِيزُ لِرَحْمَةٍ ﴿١٤﴾ كَذَّبَ أَصْحَابُ
لَهِنْكَةَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ سُعْيٌ لِلْأَنَّاتِقُونَ ﴿١٦﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧﴾ فَأَنَّقُوا اللَّهَ وَأَطْبَعُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَسْلَكُ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾ أَوْفُوا الْأَكْيَلَ وَلَا
تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿٢٠﴾ وَرِزْقُهُ بِالْقَسْطَاسِ الْمُسْتَقِيرِ
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَ هُنُّ لَاقْتَنُوا فِي الْأَرْضِ مُقْسِيَّةً ﴿٢١﴾

وَأَقْفَوُلِيَّ الَّذِي حَقَّكُمْ وَلِجَلَّهُ الْأَقْبَيْنَ ﴿١٤٣﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ
الْمَسْحَرِيِّينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا أَنْتَ بِإِلَّا شَرُّ مَشَنَّا وَإِنْ نَطَنَّكَ لِمَنْ
الْكَذَّبِينَ ﴿١٤٥﴾ فَأَسْقَطْتَ عَلَيْنَا كَسْفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الْأَصَدِقِينَ ﴿١٤٦﴾ قَالَ رَبِّي أَغْمُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ فَكَذَبَهُ
فَأَخْدَمْتُهُ عَذَابَ يَوْمِ الْأَطْلَالِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمِ عَظِيمٍ ﴿١٤٨﴾
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمُ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤٩﴾ وَإِنْ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٠﴾ وَلَئِنْ لَتَنْزِيلَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥١﴾ نَزَّلَ بِهِ
الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٥٢﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٥٣﴾ يَلْسَانٌ
عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٥٤﴾ وَلَئِنْ لَفِي رُبُّ الْأَوْلَيْنَ ﴿١٥٥﴾ أَوْلَئِكَيْ كُنْ لَهُمْ إِلَهٌ
أَنْ يَعْلَمُهُ، غَلَّمُتُهُ بِيَمِنِي إِسْرَاعِيَّلِ ﴿١٥٦﴾ وَلَوْزَرَتُهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَخْمَمِينَ
فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٧﴾ كَذَلِكَ سَكَنَهُ
فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٥٨﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرُوا الْعَذَابَ
الْأَلِيمَةَ ﴿١٥٩﴾ فَيَأْتِيهِمْ بَعْدَهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٦٠﴾ فَيَقُولُوا
هَلْ تَحْنَ مُنْظَرُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَيَعْدَ إِنِّي أَسْتَعْجِلُكُمْ ﴿١٦٢﴾ أَفَرَيْتَ
إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سَيِّئَاتِهِنَّ ﴿١٦٣﴾ ثُرْجَاهُ هُمْ مَا كَانُوا يُوعِدُونَ
٢٧٥

184. Oo iska jira (cqaabka) Kan idin abuuray idinka iyo uunankii horeba.

185. Waxay yiraahdeen: Waaqaa tahay oo keliya mid ka mid ah kuwa sixran⁽¹²⁾.

186. Oo ma ahid waxaan ahayn qof nala mid ah, oo waxaan hubnaa inaad xaqiqi ka mid tahay beenlowyada.

187. Ee nagu soo rid gabal samada ah haddaad ka mid tahay run sheegyada.

188. Wuxuu yiri: Rabbigay baa ogsoon waxa aad fashaan.

189. Wayse beeniyeen, markaasaa cadaab maalinkii harka (daruur madow) qabatay, hubaal wuxuu ahaa cadaab Maalin daran.

190. Hubaal, arrinkaa waxaa ku jira calaamo, mase aha badankoodu kuwo ahaan mu'miniin.

191. Oo hubaal, Rabbigaa waa Isaga Awood Badanaha, Naxariista Badan.

192. Oo hubaal, (Qur'aan) kani waa waxyi ka yimid xagga Rabbiga uunanka.

193. Ruuxa aaminka ah (Jabriil) baa la soo degey (oo ku shubay).

194. Qalbigaaga si aad uga mid noqoto Digayaasha.

195. Isagoo af Carabi faseex ah.

196. Oo hubaal waxaa (lagu xusay) Kutubtii dadkii hore.

197. Miyeyna calaamo u ahayn inay ogsoonaayeen culimida Banii Israa'iil?

198. Oo haddaan u soo waxyoon laheyn (Qur'aankani) cajamiga midkood⁽¹³⁾.

199. Oo uu ku dul akhriyi lahaa (si wanaagsan), ma ay (xitaa markaa) rumeeyeen waxa ku soo aaroray⁽¹⁴⁾.

200. Sidaas baan yeellaa inay u gasho (gaalnimada) quluubta Dambiliayaasha.

201. Ma ay rumayn doonaan jeer ay arkaan cadaabka xanuunka badan.

202. Oo wuxuu ugu iman doonaa si kedo ah, iyagoo aan fileyn.

203. Markaas bay waxay oran doonaan: Ma nala siinaya fursad (si aan u rumeyno)?

204. Ee ma cadaabkayaga bay sugi la'yihii.

205. Ee haddaba ii sheeg, haddaan u deyno inay raaxeystaan sanooyin.

206. Oo markaas uu u yimaado waxaa loogu gooddinayey?

12. Waa haddii loo akhriyo "minal mussaxariin" waxaa sidoo kale loo akhriyaa akhrin kale "minal mussaxirin" markaas mancaha waa kuwa wax sixra.

13. Macnaha waa aan ku soo dejin lahayn Qur'aanka cid kale aan Carab ahayn, ama siifian u aqoon afka Carabiga oo aan faseex ahayn.

14. Mucjiso ahaan xagga Haalahay.

207. Waxba u tari mayaan wixii loogu raaxeyey.

208. Oo ma jirto magaalo aan halaagno Annagoon marka hore u dirin digayaal.

209. Xusuun darteed, oo ma nihin gardarroolayaal.

210. Oo Shaydaammada ma ayan keenin⁽¹⁵⁾ (Qur'aankan).

211. Oo ma loo oggola, mana karaan.

212. Hubaal, waa kuwo laga fogeeyey inay maqalaan⁽¹⁶⁾.

213. Ee ha la baryin ilaah kale la jirka Allaah yaanad ka mid noqone kuwa la cadaabayo.

214. Oo u dig (Nabi Muxammadow) xigtadaada kuu sii dhow.

215. Oo hoos ugu dhig garabkaaga (u muuji naxariis) qofkii ku raaca ee ka mid ah mu'miinta.

216. Haddayse ku caasiyaan markaa dheh: Anigu eed kuma lihi waxa aad fashaan.

217. Oo isku hallee Awood Badanaha, Naxariista Badan,

218. Kan ku arka markaad kacdo⁽¹⁷⁾.

219. Iyo gad-gaddoonkaaga kuwaa u sujuuda (Allaah) dhexdood⁽¹⁸⁾.

220. Hubaal, waa wax kasta Maqlaha, wax kasta Ogsoonaha ah.

221. Ma idiin sheegaa (dadow) kan ay ku soo deegaan shaydaammada?

222. Waxay ku soo deegaan dambiile kastoo beenaale ah.

223. Waxay sii gudbiyaan waxa la maqlay⁽¹⁹⁾, oo badankoodu waa beenlawyo.

224. Oo gabayaayada, kuwaa wax habaabiya uun baa raaca.

225. Miyaanad arag inay dhex wareegaan iyagoo wareersan tog waliba?

226. Iyo inay yiraahdaan waxaysan falayn⁽²⁰⁾.

227. Kuwaa (gabayaayada xaqqa) rumeysan oo fala camallo wanaagsan maahee, oo xusa Allaah in badan, oo difaaca (Muslimiinta) kaddib marka lagu gardarrooday⁽²¹⁾. oo kuwa gefka galay (shirkiga iyo xumaha) durba way ogaan doonaan rogmasho nooce ah bay rogmi doonaan⁽²²⁾?

15. Sida ay yiraahdaan gaalada, balse waxaa keenay malag Jabriil. Ruuxa aaminka ah.

16. Sida lagu xusay Suuradda 72: Aayadda 9.

17. Markaad ka soo kacdo gogoshaada habeenkiisii si aad u tutako salaatu leyl adigoo keligaa ah.

18. Adigoo ku dhex fira kuwasila tulka jameecoo ahaanta.

19. Tani waxay ahayd ka hor inta aan arrinkaa laga mammuucin shayaadiinta oo laga hor joogsan, sida ku soo aroortay Suuradda 72: Aayadaha 8-9.

20. Waxaa loola jeedad in gabayaayada qaarkood iska tiriyaa gabaya iyagoo aan ugala jeedin khay fidin, aan lahayn wax mowqif cad ah, iyagoo ku hadla been iyagoo aan wax kala saarin, wax iska ammaanaa ama caya iyagoo uun raacaya hawadooda.

21. Ee ugu jawaabaa gabay ahaan wax sheegga gabayaayada cadowga.

22. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "In laabta midkiin malax ka buuksanto baa ka fiican inuu ka buuksamoo gabay." Waa gabayaada xun aan qiimaha lahayn.

Suuradda 27 An-Namal

Waa 93 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 طَسْ تِلْكَ إِيَّاكَ الْقُرْآنَ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ۖ هُدًى وَّنِيرٌ
 لِّلْمُؤْمِنِينَ ۗ الَّذِينَ يُقْسِمُونَ الصَّالِحَةَ وَيُنْهَا الْكُوْنَةَ وَهُمْ
 بِالآخِرَةِ هُمْ بُوْتُونَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ زَيْنَةُ الْهَمَّ
 أَعْلَمُهُمْ بِهِمْ يَعْمَلُونَ ۖ إِنَّ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَدَابِ
 وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ۖ وَإِنَّكَ لَشَفِقٌ لِّلْقُرْآنِ مِنْ
 لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ۖ إِذَا قَالَ مُوسَىٰ لِلْأَهْلِهِ إِنِّي هَانَتْ نَارُ اسْعَاتِكُمْ
 فَقَهَّا بَخْرَأْوَ اتَّيْكُمْ بِشَهَابٍ قَبِيسٍ عَلَّكُمْ نَصْطَلُونَ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
 نُوْيٰ أَنْ بُوْرُكَ مَنْ فِي الْأَثَارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسَخَّنَ اللَّهُ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ۖ تَكُوْنُتِي إِنَّهُ أَنَّ اللَّهَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۖ وَالْعَصَافُ
 فَلَمَّا رَأَاهَا هَبَّرَ كَاهْجَانَ ۖ وَلَمْ بِرَأْ لَهُ بِعِيقَبٍ يَكُوْنَيْ لَاهَفَ
 إِنِّي لَأَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ ۖ إِلَّا مَنْ طَلَمَ فَمُدَّلٌ حُسْنًا بَعْدَ
 سُوءٍ فَإِنِّي عَفُورٌ رَّحِيمٌ ۖ وَأَدْغِنُ بِدَكَنِي جَيْكَ تَخْرُجٍ بِضَاءِهِ مِنْ
 عَرِسُوْلٍ فِي نَسْعَةٍ إِنَّكَ إِلَى فَرْقَنَ وَقَوْمَكَ كَافُرٌ قَوْمًا فَاسِقِينَ
 ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ هَمَّرَهُمْ بِمِبْرَصَةٍ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ
 ۖ

1. Dhaa Siin⁽¹⁾, Kuwaanu waa Aayadaha Qur'aanka iyo Kitaab cad.

2. Waa u hanuun iyo bishaaro mu' miniinta.

3. Kuwa u ooga salaadda si wanaagsan oo bixiya Sakada, oo iyagu ah kuwo Aakhira yoqinsan.

4. Kuwa se aan rumeynsneyn Aakhirada, waxaan hubaal u qurxinnay acmaashooda, waanay ku jaha wareersan yihiin habowgooda.

5. Kuwaanu waa kuwa mudan doono cadaab xun (adduunkan). Oo Aakhirada iyaga uun baa ugu khasaare badan.

6. Oo hubaal, adiga (Nabi Muxammad) wuxuu kaaga yimaadaa Qur'aankan xagga Mid ah Xakiim, wax kasta Ogsoon (Alle).

7. (Xus) markuu Muuse ku yiri reerkiisii: Hubaal waxaan arkaa dab, Waxaan idiinka keeni doonaa war ama waxaan idiinka keeni doonaa dhimbil dab ah si aad u diirisaan nafahiinna.

8. Markiise uu yimid halkaa, waa loo dhawaqaqay: Waa la barakeeyey waxa dabka jooga iyo waxa la xiriira, oo xurmo waxaa leh oo hufan Allaah, Rabbiga uunanka oo idil.

9. Muusow! Hubaal Waa Aniga! Allaah, Awood Badanaha, Xikmadda Badan.

10. Oo (waxaa lagu yiri): Tuur ushaada; markiise uu arkay iyadoo dhaq-dhaqaqaqaysa sidii mas, wuu is rogay isagoo carar ah, dibna ma soo dhugan. (Allaah wuxuu yiri) Muusow! Ha cabsan, hubaal, Rusushu kuma cabsadaan agtayaad.

11. Qofkii se gef gala markaas wanaag ku beddela xumaantii kaddib, hubaal Anigu waxaan ahay Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

12. Oo gacantaada goshaada, waxay soo bixi doontaa durbaba caddaan cudur la'aan. (kuwakani waa), qaar ka mid ah sagaalka calaamadood (aad ula tegi doonto) Fircoo iyo dadkiisa, waa dad caasiyaal ah.

13. Markiise ay u yimaadeen Aayadahayaga muuqda, waxay yirhaadeen: Kani waa sixir iska cad.

^{1.} Eeg sharaxa Suuradda 2: Aayadda 1.

14. Oo way dafireen Aayadahaan gardarро iyo kibir darti, inkastoo ay nafahoodu rumeyeen oo ku qanceen. Ee fiiri sida ay ahayd ciribta kuwa fasahaadka fala.

15. Oo waxaan xaqiiq cilmi siinnay Daawuud iyo Sulaymaan, oo waxay labduba yiraahdeen: Ammaan idilkeed waxaa leh Allaah, kan naga kor mariyey in badan oo ka mid ah addoomahiisa mu'miniinta ah.

16. Oo Sulaymaan wuxuu dhaxlay (aqoontii iyo xikmaddii) Daawuud. Oo wuxuu yiri: Dadow! Waxaa nala baray hadalka shimbiraha, oo waxaa wax nalaga siiyey wax walba⁽²⁾. Hubaal arrinkaa waa Fadli (Ilaahay baxsho) oo cad.

17. Oo waxaa loo soo kulmiyey Sulaymaan askartiisii oo jin, dad iyo shimbiraba leh iyagoo loo abuubalay kooxo (safaf) ahaan.

18. ilaa, markay yimaadeen toggi Quraanyada, Quraanyo baa waxay tiri: "Quraanyoy! Gala guryihiiна si ayan idiin jajabin Sulaymaan iyo askartiisa iyagoo aan dareemayn.

19. Markaasuu muusoday, isagoo la cajabsan hadalkeeda oo yiri: Rabbiyow! Awood ii sii⁽³⁾ inaan ku shukriyo Nicmaddaada aad ugu nicmaysay aniga iyo waalidkayba iyo inaan sama falо aad ka raalli tahay, oo igu dhex geli Naxariistaada addoomahaaga kuwa wanaagsan⁽⁴⁾.

20. Oo wuxuu kormeeray shimbirihii, markaasuu yiri: Maxaa dhacay oo aan u arki la'ahay hud-hud⁽⁵⁾, mise ma wuxuu ka mid yahay inta maqan?

21. Waxaan hubaal ciqaabi doonaa ciqaab daran ama waan gowrici doonaa ama wuxuu ii keeni doonaa sabab cad.

22. Mase maqnaan muddo dheer, (oo wuxuu joogsaday meel aan fogeyn) oo yiri: Waxaan soo koobay (ogaalka wax) aanad koobin oo waxaan kaaga keenay Saba'⁽⁶⁾ war la hubo.

وَجَهَدُوا لِيَهَا وَأَسْتَيْقَنْتَهَا نَفْسُهُنَّ ظَلَمًا وَعُولَىٰ فَانْظَرْ كَيْفَ كَانَ عَيْبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١﴾ وَلَقَدْ أَتَيْنَا دَاؤُدَ وَسُلَيْمَنَ عَلَيْهَا وَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَيْفِ مَنْ عَبَادَهُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾ وَرَوَرَثَ سُلَيْمَنَ دَاؤُدَ وَقَالَ يَتَأْمِنُ الْأَنْسَابُ عَلَمْتُ أَنَّهُمْ أَقْلَمُهُمْ وَأُوتِيَّا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿٣﴾ وَحُسْنَ لِسْلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالظَّرِيفِ فَمَمْ بُوَرَعُونَ ﴿٤﴾ حَتَّىٰ إِذَا آتَوْا عَلَىٰ وَادَّ الْنَّصْرِ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَتَأْمِنُهَا النَّصْرُ اذْهُلُوا مَسَكِنَكُمْ لَا يَنْطَهِمُنَّ كُمْ سُلَيْمَانٌ وَجَنُودُهُ وَهُنَّ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥﴾ فَتَسَمَّمَ ضَاحِكًا قَوْلَهُ أَوْقَالَ رَبِّيْ أَوْزَغَنِيْ أَنْ أَشْكُرْ يَعْمَلَكَ أَلَّا يَعْمَلَ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَلَدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَلْحًا تَرَضِيهُ وَلَا دُخْلِيْ بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ أَصْلَحِيْنَ وَرَفِقَ الظَّرِيفَ فَقَالَ مَا لِي لَا أَرَى الْهُدُدَ أَمْ كَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ لَا عَدِيْبَةُ، عَدَابَ اسْدِيدَأَوْ لَا ذَبَحَتَهُ أَوْ لَيْأَتَيْتَهُ سُلَطَنِيْنِ ﴿٧﴾ فَمَكَّ عَيْدَ بِعِيدَ فَقَالَ أَحَاطْتِ يِمَالَةً بِخَطِيْبِهِ وَحِشْتَكِ مِنْ سَبَابِيْنِ ﴿٨﴾

٣٧٨

2. Nabi Sulaymaan c.s. waxaa la siiyey Nabinnimada iyo Bogortooyada kaddib aabbihi Nabi Daawuud c.w., .

3. Erey ahaan macnaha waxaa weeye igu dhex kulmi oo faifi quwad iyo awood aad u sarreysa ee I sahasra adeeciddaada iyo gudashada cibaadada.

4. Macnaha sidoo kale wuxuu noqon karaa: "oo I gelii la jirkaa addoomahaaga wanaagsan (jannada) lagu waaro.

5. Hud-hud waa nooc ka mid ah shimbiraha.

6. Saba' waa magaca bogortooya jirtay waa 'hore, caasimaddeedu ahayd Ma'rib, ee u dhow Sancaa, Caasamadda Yaman.

إِلَيْ وَجَدَتْ أَقْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَرَوَيْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا هَا
عَرْشُ عَظِيمٌ ۝ وَجَدَتْهَا قَوْمًا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَرَبِّنَ لَهُمُ الشَّيْطَنُ أَعْنَاهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
فَهُمْ لَا يَنْتَدِرُونَ ۝ إِلَيْهِ يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْبِجُ الْخَبَةَ فِي
الْأَسْمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُلْعِنُونَ ۝ إِنَّ اللَّهَ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝ قَالَ سَتَنْتَرُ
أَصَدَقَتْ أَمْرَكُنْتَ مِنْ الْكَذَّابِينَ ۝ أَذْهَبْتَكُنْيَ هَذَا
فَالْقَفْلَةِ إِلَيْهِمْ فَرَوَى عَنْهُمْ فَأَظْفَلَنَّ مَا ذَرَّ يَعْنُونَ ۝ قَالَتْ يَائِيهَا
الْمَلَوْأِ إِلَيْهِ أَنْتَ كَيْمُ ۝ إِنَّهُ مِنْ سَيِّئَنَّ وَأَنَّهُ
يُسَمِّ اللَّهُمَّ إِنِّي تَحْسِمُ ۝ الْأَعْلَوْعَلَىٰ وَأَنُوْنِي مُسْلِمِينَ ۝
قَالَتْ يَائِيهَا الْمَلَوْأُ افْتُنَىٰ فِي أَمْرِي مَا كُنْتَ قَاطِعَةً أَمْ رَاحِقَيٰ
شَهَدُونَ ۝ قَالَ الْمَخْنُونُ أُولُوْ قُوَّةٍ وَأُولُوْ بَاسٍ سَدِيدِ وَالْأَمْرِ
إِلَيْكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَأْمِرِينَ ۝ قَالَتْ إِنَّ الْمَلَوْكَ إِذَا دَخَلَوْ قَرْبَةَ
أَفْسُرُوهَا وَجَلُوا عَزْرَةَ أَهْلِهَا أَذْلَهَ وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ۝
وَلَيْ مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاطَرَهُ بِعَرْتَجِ الْمُرْسَلُونَ ۝

23. Hubaal waxaan helay (halkaa) haweeney xukunta⁽⁷⁾, oo la siiyey wax walba⁽⁸⁾, oo waxay leedahay Carshi aad u Weyn.

24. Wuxaan soo helay iyada iyo dadkeeda oo u sujuudaya qorraxda halkii Allaah, oo shaydaan baa wuxuu u qurxiyey camalladooda, oo ka duway Jidka (Toosan), marka ma ay hanuunsana.

25. (Oo) sidaa awgeed uma ay sujuudaan Allaah ee soo bixiya waxa ku qarsoon samooyinka iyo arlada oo ogsoon waxa aad qarisaan, iyo waxa aad muujisaanba.

26. Allaah, ma jiro Ilaah aan Isaga ahayn, Rabbiga Carshiga aad u Weyn.

27. (Sulaymaan) wuxuu yiri: Waan arki doonnaa inaad run sheegtay ama ka (mid) ahayd beenlowyada.

28. Qaad waraaqdaydaan oo u dhiib, markaa ka soo laabo, oo fiiri waxay (jawaab) soo celiyaan.

29. Waxay tiri: Mudanayaal! Hubaal waxaa la iigu dhiibay halkaan waraaq sharaf leh.

30. Wuxuu ka yimid Sulaymaan, oo (waxaa ku yaal): Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

31. Ha iska kay weyneynina oo ii imadaa idinkoo hoggaansan oo Muslimiin ah.

32. Waxay tiri: Mudanayaal! Iga siiya talo arrinkaygaan. Anigu ma gooyo talo jeer aad goob joog tiihiin⁽⁹⁾.

33. Waxay yiraahdeen: Wuxaanu nahay kuwo xoog leh oo dagaal aqoon daran leh, amarkase adigaa leh; ee ka firso waxa aad amreysa.

34. Waxay tiri: Hubaal! Boqorradu, markay (ku) galaan magaalo (xoog) way kharribaan, oo ka yeelaan ehelkeeda sharafta leh kuwa hoos ah. Oo Sidaas bay falaan.

35. Oo hubaal waxaan u diraya hadiyad oo sugaya si aan u eego waxa ay (jawaab) la soo noqdaan ergadu (kuwa la diray).

7. Balqis waxay ka talineysey Saba' waagii Sulaymaan.

8. Sida roob badan, beero badan, maaadinta arlada, iwm.

9. Inaad ila joogtaan maahiee golaha wada tashiga (baarlamaanka), ama aad oggolaansho cad i siisaan.

36. Markiise (ergaygii oo sida hadiyadda)

u yimid Sulaymaan, wuxuu yiri: Ma waxaad Iigu deegeysaan maal? Waxa se uu I siiyey Allaah baa ka khayr badan waxa uu idin siiyey. Bal waxaadba ku faraxsan tiihiin hadiyaddiinna.

37. U laabo iyaga, waxaan xaqiiq ula imaan doonnaa ciidammo aysan awood u yeelan doonin inay ka hor tagaan, oo waxaan hubaal ka saari doonnaa halkaa iyagoo dullaysan oo ku jira xaalad liidasho ah.

38. (Sulaymaan) wuxuu yiri: Mudanayaal! Kiinnee baa ii keeni kara carshigeeda inta aanay ii imaan iyagoo hoggaansan?

39. Cifriit ka mid ah jinka baa wuxuu yiri: Aniga baa kuu keenaya inta aanad ka kicin golahaaga, oo hubaal waxaan anigu ahay mid xoog u leh oo aamin ah.

40. Mid haystay cilmi Kitaabka ah⁽¹⁰⁾ wuxuu yiri: Aniga baa kuugu keenaya il biriqsi gudaheed. Oo markuu (Sulaymaan) arkay isagoo barbarkiisa yaal (carshigeedii), wuxuu yiri: Kani waa fadliga Rabbigay_ si uu ii imtixaano inaan mahad naqo ama aan abaal dhaco. Oo qofkii mahad naqa wuxuu u mahad naqaa naftiisa, oo qofkii abaal dhaca, haddaba hubaal! Rabbigay waa mid Deeqtoon, sharaf Badan.

41. Wuxuu yiri: Dooriya carshigeeda si aan u aragno bal inay garato, mise ay ka mid tahay kuwa aan garanayn.

42. Oo markay timid baa waxaa lagu yiri: Ma sidan baa Carshigaagu?. Waxay tiri: Wuxaadba mooddaa isagii. (Sulaymaan wuxuu yiri): Oo waxaa nala siiyey cilmi horteed, oo waxaanu nahay Muslimiin.

43. Oo waxay caabudeysey Allaah sokadi baa jeediyeey, hubaal waxay ka mid aheyd dad gaalo ah⁽¹¹⁾.

44. Waxaa lagu yiri: Gal Qasarka, markiise ay aragtay, waxay moodday mool biyo ah oo meel fadhiya⁽¹²⁾, markaasay xaydatay oo labadeedii kub muuqdeen; Sulaymaan wuxuu yiri: Waa daar dheer aad loo sugay si fican u salaaxan marmarka dhulka laga sameeyey quraarado (biyo ka hooseeyaan). Waxay tiri Rabbiyow! Hubaal waxaan gef ka galay naftayda, waxaanse (haatan) isu dhiibay la jirka Sulaymaan xagga Allaah, Rabbiga caalamka oo idil.

10. Waxaa loola jeedaa Kitab halkan Kitaabki la soo dejiiyeey ka hor Sulaymaan oo ah Towaadda iyo Zaburuka.

11. Balqis waxay ku ogaatay Nabinnimada Sulaymaan ka hor inta aan la keenin carshigeeda xagga Falastin soo celintii dib loogu soo celiyeey hadiyaddi ay diriyat.

12. Daartaa waxay ahayd mid loo malaasay si qurux badan, aad u salaaxan, marmareedu ka sameysan yahay muraayado layska arko, hoostisana waxaa siii ahaa biyo badan oo socda, iyo kalluun, iwm.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ مُّصَلِّحًا إِنَّا عَبْدُوا لَهُ
فَإِذَا هُمْ فِي قَيْمَانٍ يَخْتَصِّمُونَ ^(١) قَالَ يَقُولُ لَهُمْ تَسْتَعْجِلُونَ
يَا سَيِّدَهُمْ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا سَتَعْفِرُونَ رَبُّهُمْ أَعْلَمُ
تُرْحَمُونَ ^(٢) قَالُوا أَطْلِرَنَا إِلَيْكَ وَبِمَمْ مَعَكَ قَالَ طَلِرَنَّكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ بِلَّا أَنْشُمْ قَوْمَ فَقْتَنُوكُمْ ^(٣) وَسَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ
تَسْعَةُ رَهْطٍ يُقْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُضْلِلُونَ
قَالُوا نَتَقَاسُمُ أَيْمَانَهُمْ لِنُبْيَسْنَاهُ وَأَهْلَهُ وَنَمْ نَتَقُولُنَّ لَوْلَيْهِ
مَا شَهِدْنَا مَعْهِيلَكَ أَهْلَهِ وَإِنَّا أَصْدِرُونَ ^(٤) وَمَكَرُوا
مَكَرًا وَمَكَرَنَّا مَكَرَهُمْ لَا يَسْعُرُونَ ^(٥) فَأَنْظَرْنَ
كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ مَكَرِّهِمْ أَنَّ دَمَرَنَّهُمْ وَتَوْمَهُمْ
أَجْمَعِينَ ^(٦) فَتَلَكَ بَيْوَنُهُمْ حَاوِيَةً يَمْاظِلُونَ مَوَالَاتَ
فِي ذَلِكَ لَأَيَّهُ لَقَوْمٌ يَعْلَمُونَ ^(٧) وَاجْتَمَعَنَا الَّذِينَ أَمْنَوْنَا
وَكَانُوا يَتَقْرُونَ ^(٨) وَلَوْلَا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ
الْفَاجِحَةَ وَأَنْتُمْ بَصِرُونَ ^(٩) أَيْنَكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ
شَهْوَةً مِّنْ دُورِنَ أَلْسِنَاءِ بِلَّا أَنْشُمْ قَوْمٌ يَتَجَهَّلُونَ ^(١٠)

٣٨١

45. Oo waxaan xaqiiq u dirnay Thamuud walaalkood Saalix, (isagoo ku leh): Caabuda Allaah (Keliya). Mise isla markii waxay noqdeen labo kooxood iskhilaafsan ⁽¹³⁾.

46. (Saalix) wuxuu yiri: Dadkaygiow! Maxaad uga degdeetaan xumaanta ka hor (halkii) samaanta ⁽¹⁴⁾? Maxaad uga dalbi weydeen Dambi Dhaaf Ilaahey, bal inuu idii naxariisto?

47. Waxay yiraahdeen: Wuxaan idin aragnaa kuwo nasiib daran aan shareysanno adiga iyo kuwa kula jiraba. Wuxuu yiri: Nasiib darradiinnaa waa xagga Ilaahey ⁽¹⁵⁾; mayee, waxaadba tiihiin dad la imtaxaanay.

48. Oo waxaa jiray magaalada ⁽¹⁶⁾ sagaal isimmo ⁽¹⁷⁾, fasahaadsha arlada, oo aan hagaajin (arrimaheeda).

49. Waxay yiraahdeen: Isku dhaarsada Allaah inaan dilno (Saalix) iyo ehelkiisaba habeennimo, markaas waxaan ku oran doonnaa xigaaladiisa u dhow ⁽¹⁸⁾: Maa aanu joogin halka uu ka dhacay dilka ehelkiisu, oo hubaal wuxaan nahay run sheegayaal.

50. Oo waxay qorsheeyeen qorshe, oo waxaanu qorsheynay qorshe, iyagoo aan dareemayn.

51. Ee fiiri sida uu ahaa ciribti qorshahooda inaan baabbi'innay iyaga iyo dadkoodii oo dhan.

52. Marka waa kuwaas guryahoodii iyagoo maran oo burbur ku sugan gefefkoodii badnaa darteed, hubaal, arrinkaa waxaa ugu jira calaamo dad garasho leh.

53. Oo Wuxaan badbaaddinnay kuwii rumeyey oo ka dhowsanayey (xumaha).

54. Oo (xus) Luud, markuu ku yiri dadkiisi: Ma wuxaad la timaaddaan anshax xumo ⁽¹⁹⁾ idinkoo arkaya? ⁽²⁰⁾

55. Ma wuxaad u tagtaan ragga idinkoo u hawoonaya halkii haweenka? Bal wuxaad tiihiin dad u dhaqma si jaahilmimo ah.

13. Nabi Saalix c.s iyo qolodiisi.

14. Iyagoo kula dooday Saalix inuu n keeno ciqaabta uu ugu gooddiiyey, halkii ay dalbi lahaayeen Naxarii xagga Ilaahey.

15. Inuu idin fidmeeyo Shadydaan.

16. Mufasirinta qaarkood waxay yiraahdeen wuxaan loola jeedaa magaalada halkan magaaladii qolodii Thamuud, waana magaaladii Xijir - dhadhaab.

17. Oo ahaa madaxdoодii iyo wiilasha ay dhaleen.

18. Midka ay saaran tahay inuu fulijo dardhaarkiisa, oo leh diyadiisa.

19. Faaxishah waxaa halkan loola jeeda zinada iyo ficiiliy goomu luud - Falalka khanisnimada ah, iwm -.

20. Si caddaan ah, tafsir kale waa idinkoo ogsoon inay tahay dambi aad u weyn.

J U S K A (20)

56. Mase ahayn jawaabtii dadkiisii waxaan ahayn inay yiraahdeen: Ka saara intii raacdya Luud magaaladiinna, hubaal waa dad is daahirin.

57. Markaas baan badbaadinnay isaga iyo intii raacdya, xaaskiisii maahee. Wuxaan qaddarnay inay ka mid ahaato kuwa ku haray gadaal (ee la halaagay).

58. Oo Wuxaan ku soo daadinna korkooda roob (dhagaxyo Naar ah). Xumaa roobka kuwa loo digay.

59. Dheh (Nabi Muxammadow): Ammaan idilkeed waxaa leh Allaah, oo nabad ha ahaato addoomahiisa dushooda uu doortay. Ma Allaah baa wanaagsan⁽²¹⁾, mise kuwa ay la wadaajiyaaan cibaadada shariigyo ahaan⁽²²⁾?

60. (Sida dhabta ahi), miyuusan Isagu (wanaag badnayn) Kan abuuray cirarka iyo dhulka, oo idinka soo shuba roob xagga daruurga, markaas ku soo bixiya beero cajab leh oo bilic iyo barwaqo badan; Ma aha wax aad kartaan (haddii kale) inaad soo saartaan geedahooda? Ma waxaa jira ilaa la jirka Allaah? Mayee, waa se dad u yeela dhig iyo mataal (Allaah).

61. Ma wuusan Isagu (wanaag badnayn), Kan ka dhigay dhulka meel la degoo ka yeelay dhexdiisa webiyo, oo u yeelay buuro sugar, oo yeelay dhexdooda labada badood xidh. Ee ma waxaa jira ilaa la jirka Allaah? Mayee, badankoodu se ma ay oga.

62. Miyuusan Isagu (ka wanaag badnayn), Kan ajiiba dhibbanaha markuu baryo oo qaada dhibka, oo idinka yeela kuwa u hara (oo isku beddelaa) dhulka⁽²³⁾. Ma waxaa jira ilaa la jirka Allaah? Yaraa inta aad xusuusataan.

63. Miyuusan Isagu (wanaag badnayn), Kan idin tilmaama marka aad ku dhix jirtaan mugdiyada berriga iyo badda oo ah Kan soo dira dabaylaha ceelalyo ahaan bishaaro sida ka horreeya Raxmaddiisa (roobka)? Ma waxaa jira ilaa la jirka Allaah? Waa ka sarreeyaa Allaah waxa ay la wadaajiyaaan cibaadada.

²¹. Fac walba uu xigsado fac kale.

²². Waa Looxa Maxfuudka Allaah agtiisa ah.

²³. Marka ay soo dhowato Saacadda Qiyaame.

* فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُ إِلَى
لُوطٍ مِّنْ قَرْيَاتِكُمْ كَيْفَ لَهُمْ أُنَا يَسْطَهْرُونَ ۝ فَأَنْجَيْتَهُ
وَأَهْلَهُ إِلَى أَمْرَأَتِهِ وَقَرَّنَهَا مِنَ الْفَتِيرَيْنِ ۝ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَاسَّمَهُ مَطَرُ الْمُنْذَرِ بِرَبِّ الْحَمْدُ لِلَّهِ
وَسَلَّدْنَا عَلَى عِبَادِنَا الْبَرِّ أَضْطَقْنَا لِلَّهِ خَيْرَ الْأَنْوَارِ يُسْرِكُونَ
أَمَّنْ حَنَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلْنَا لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَبْنَيْتَنَا بِهِ حَدَّاقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَنْ
تُنْسِيَ اسْجُرَهَا إِلَّا مَعَ أَلَّهِ بِلِّهُمْ قَوْمٌ يَعْدُلُونَ ۝
أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خَلْلَاهَا آنْهَرًا وَجَعَلَ
لَهَا رَوْسَى وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِنًا لِلَّهِ مَعَ اللَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْمُلُونَ ۝ أَمَّنْ يُحِبُّ الْمُنْظَرِ إِذَا
دَعَاهُ وَيَكْفُفُ أَسْوَءَهُ وَيَجْعَلُكُمْ خَلْفَهُمْ الْأَرْضَ
إِلَّاهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝ أَمَّنْ يَهْدِي كُفَّارَ
طُلُمْتُ الْبَرَّ وَالْبَحْرَ وَمَنْ يُرْسِلُ الْرِّيحَ شُرَّابًا يَدْنَى
رَحْمَةَ إِلَّاهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى أَلَّهُ عَمَّا يَشَاءُ كُوَّرَ

أَمَنَ يَتَدْرُّجُ الْخَلْقُ تَرْبِيعَهُ، وَمَنْ يَرْفُعُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
إِعْلَمُ اللَّهُ قُلْ هَا أُولَئِرْهَنَكُمْ إِنْ كُنْتُ صَادِقِينَ ٦٥
لَا عَلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ غَيْبُ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يَعْثُورُونَ ٦٦ قُلْ أَذْرِكُ عِلْمَهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي
شَيْءٍ قَعْدَهَا لَمْ يَهْمِمْهُمْ تَعْمُوتُ ٦٧ وَقَالَ النَّبِيُّ كَفُرُوا إِذَا
كُنْتُ أَنْزَلْتُ عَلَيْهِمْ إِلَيْنَا أَبْيَانًا لَمْ يَرْجُوْنَ ٦٨ لَقَدْ وَعَدْنَاهُمْ
نَحْنُ وَإِبْرَاهِيمَ نَأْمَنْ قَبْلَ إِنْ هَذَا إِلَّا سُطُّرُ الْأَوْلَيْنَ ٦٩
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا وَكَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الْعَجَمِينَ
وَلَا تَخْرُنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مَمَاتِيَّةً كُرُونَ ٧٠
وَقَعْدُلُونَ ٧١ حَتَّىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٧٢ قُلْ عَسَىَ
أَنْ يَكُونَ رَوْقَ لَكُمْ بَعْضُ الْيَوْمِ تَسْعَجُلُونَ ٧٣ وَلَمَّا رَأَكُوكُ
لَذُو فَضْلِ عَلَى الْأَنْسَاسِ وَلَكِنْ أَكَيْتُهُمْ لَا يَشْكُونَ ٧٤ وَلَمَّا
رَأَكُوكُ لِعَيْلَمَ مَا تَكُونُ صُدُورُهُمْ وَمَا يَعْلَمُونَ ٧٥ وَمَا مَنَّ عَابِسَهُ
فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ٧٦ إِنْ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ
يَفْصُلَ حَتَّىٰ إِنْ شَرِّعَ بِلَأَكْتَبَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ٧٧

64. Miyuusan Isagu (wanaag badnayn), Kan billaaba asal ahaan abuurka, markaas soo celin, oo ah Kan idinka irsaqa samada iyo arlada? Ma waxaa jira ilaah la jirka Allaah? Dheh: Keena Xujadiinna haddaad tiiin run sheegayaal.

65. Dheh: Ma jiraan cid ku sugar samooyinka iyo arlada oo ogsoon Ghaybka (waxa qarsoon aan muuqan) Allaah ma'ahee, oo ma ay oga goorta la soo bixin doono (Qiyaamaha).

66. Bal', Cilmigooda xagga Aakhirada waa wax yar oo aan dhammeyn. Bal, waxayba ka qabaan shaki, oo waa ay ka indha la' yihiin.

67. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Ma marka aan noqnonno ciid, innaga iyo aabbayaashayoba, miyya xaqiqiil naalaga soo bixin doonaa (quburah)?

68. Waxaa xaqiqiil naalo yaboohey (arrin)kan, innaga iyo aabbayaashayaba mar hore, waxakanu ma aha waxaan aheyn sheeko xariirtii kuwii hore.

69. Dheh (Nabi Muxammad): Ku socdaala dhulka, markaas fiiriya sida uu ahaa aayaha dambiliyaaasha.

70. Oo ha u murugoon iyaga, oo ha ka walbahaarin waxa ay qrosheeyaan darteed.
71. Oo waxay yiraahdaan: Goorma buu gooddigani dhici doonaa? Haddaad tiiin run sheegayaal?
72. Dheh: Waa intaasoo ay yihiin wax aad u dhow oo gadaashiinna ah - qaar ka mid ah waxa aad rabtaan in la soo dedejiyo.
73. Oo hubaal Rabbigaa waa u Roon yahay dadka, laakiinse dadku badankiisu ma mahad naqaan.
74. Oo hubaal, Rabbigaa waa Ogsoon yahay waxa ay laabahoodu qariyaan iyo waxa ay muujjiyaanba.
75. Oo ma jiro wax ku qarsoon samada iyo arlada oo aan ku qorneyn Kitaab cad⁽²⁴⁾.
76. Hubaal Qur'aankani wuxuu daaha uga qaadaa ilmahii Israa'iil badi waxaa ay isku khilaafsan yihiin.

²⁴. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: Xaqiqiil, Saacadda Qiyaame ma dhici doonto jeer ay dhacaan tobann arrimood oo calaamo u ah: dhul gariir xagga bariga ah, iyo dhul gariir xagga galbeedka ah, iyo dhul gariir ka dhaca jaziiradda Carabta, iyo qiq aad u weyn iyo Ad-Dajaal iyo Nafley ka soo baxeyso dhulka oo dadka la hadleysa, iyo Ya'juuji iyo Ma'juuji iyo qorraxda oo ka soo baxda galbeedka, iyo dab ka soo bixi dodona Cadan salkeeda oo dadka u soo taxaabaya xagga goobta Qiyaame. (W.W. Muslim).

77. Oo hubaal Waa u Hanuun iyo Naxariis mu'miniinta.

78. Hubaal Rabbigaa wuxuu ku kala xukumi doonaa dhexdooda iyaga xukunkiisa, oo waa Isaga Awood Badanaha, wax kasta Ogsoonaha ah.

79. Ee isku hallee Allaah; hubaal, waxaad ku sugar tahay Xaq Cad.

80. Hubaal adigu wax ma maqashii sid meytida, oo ma maqashii sid dhagoolayaasha dhawaaqa markay tagaan oo dhabarka jeediyaan.

81. Oo ma tihid mid ka toosin kara indhoolayaasha habowgooda, cidna wax ma maqashii kartid aan ahayn kuwa rumeysan Aayadahayaga ee iyagu hoggansan Muslimiin ahaan.

82. Oo marka uu Qawlku (xukunka) ku fulo dushooda (oo dhowdahay Qiyaamaha)⁽²⁵⁾, Wuxaan uga soo bixin donnaa Daabbad (neef) arlada, la hadleysa, inayan dadku rumeyn Aayadahayaga darteed.

83. Oo (ka dig) Maalinta aan ka soo kulmin doonno ummad walba koox ka mid ah kuwii beeniyey Aayadahayaga oo la soo kaxeyn doono iyagoo saf saf ah.

84. Ilaa, markay yimaadaan (goobta garsoorka) Wuxuu ku oran doonaa: Ma waxaad beeniseen Aayadahaygii idinku oo aydaan ku koobin cilmi, mise maxay ahayd waxa aad faleyseen?

85. Oo waxaa ku dhici doona Qowlkii (Cadaabka), gefefkii (shirkigii) iyo macaasadii) ay faleen darteed, marka ma (kari) doonaan inay hadlaan.

86. Mawaysan arag inaan uga yeelnay habeenka inay ku xasilaan Maalintana iftiin? Hubaal arrinkan waxaa ugu sugar calaamooyin dad rumeysan.

87. Oo (ka dig) Maalinta Buunka la afuufi doono, oo ay naxdin la suuxi doonaan wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada mid maahee Allaah uu doono (oo ka cafiyo), kulligoodna waxay u imaan doonaan iyagoo dullaysan.

88. Oo waxaad arkaysaa buuraha aad u mooddo inay sugar tahay, iyadoo u socota sida daruuraha oo kale, waa farsamada Ilahay ee u sameeyey wax walba si hagaagsan. Hubaal waa u Xog ogaal waxa aad fashaan.

²⁵. Qaddarka Ilahay baa ku dhaboobi doona korkooda, oo ballankiisa waa la oofin doonaa.

٤١) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ وَحْيَةٌ نَّاهَا هُوَ قَنْ فَعَ يَوْمَئِذٍ أَمْوَانٌ
وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ فَكُتِّبَتْ وَجْهُهُمْ فِي الْأَتَارِ هَلْ تَجْرِيْنَ إِلَّا
مَا كَدْشَتُ تَعْمَلُوْنَ ٤٢) إِنَّمَا أَمْرَتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّهَذِهِ الْأَبْدَةَ
الَّذِي حَرَمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرَتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
وَإِنْ أَتُلُّ الْقُرْآنَ فَعَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
وَمَنْ صَلَّى فَقُلْ إِنَّمَا أَنِّي أَمْنَدُرِينَ ٤٣) وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
سَيِّدِ الْكُوْكَبِاتِيْنَ فَتَعْرُفُهَا وَمَا رَأَيْكَ عَنْفِلَ عَنَّا تَعْمَلُوْنَ ٤٤)

سورة القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طَسْرَةٌ يَتَكَاءُ إِيَّتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝ نَتَلُوْعَلَيْكَ
مِنْ بَنِيَّ مُوسَى وَفِرْغَوْرَتْ يَا لَحْيَ لَقَوْرُوْغُونْ ۝ إِنَّ
فِرْغَوْرَتْ عَلَّا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيمَا يَسْتَعْصِفُ
طَائِفَةً مَّقْهُومَةً دَيْدَعْ أَبَنَاهُ هُرُوفَ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ وَكَانَ
مِنَ الْمُفْسِدِينَ ۝ وَنَرِيدُ أَنْ تَمْنَعَ عَلَى الَّذِينَ أَسْتَضْعِفُوْا
فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَهُمْ أَيْمَةً وَجَعَلَهُمُ الْأَوْرُثِينَ ۝

100

Suuradda 28 Al-Qasas

Waa 88 Aayadoo: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Dhaa siin Miim⁽¹⁾.
 2. Kuwakan waa Aayadaha Kitaabka cad.
 3. Waxaan kuugu akhrineynaa wax ka mid ah warkii Muuse iyo Fircoona oo xaq ah, dad rumaysan.
 4. Hubaal, Fircoona wuu isku sare yeelay arlada oo ka yeelay dadkeedii koox, isagoo dulmaya qolo (ilmahii Israa'iil) ka mid ah, gowracaya wiilashooda (dhasha), oo u deynaya nolol haweenkooda. Hubaal, wuxuu ka mid ahaa kuwa wax fasahaadiya.
 5. Oo Waxaanu doonay inaan u falno wanaag kuwii lagu dulmiyey arlada, oo ka dhigno hooggamiyayaal, oo aan ka dhigno dhaxlayaasha.

26. Halkan samaanta waxaa loola jeedaa towxiidka.

28. Waxaa loola jeedaa Makkah iyo hareeraheeda.

1. Eeg sharaxa Suuradda 2: Aayadda 1.

27. Halkan xumaanta waxaa loola jeed shirkiga.

6. Oo aan ku awood siinno iyaga arlada oo tusinno Fircooni iyo (wasiirkiisa) Haamaan iyo askartoodii xaggoona⁽²⁾ waxay ka digtoonaayeen.

7. Oo Waxaanu u waxyoonnay Muuse hooyadi (Annagoo leh): Nuuji isaga (Muuse), markase aad u cabsato, ku tuur webiga, oo ha cabsan, hana murugoon. Hubaal, Annaga baa kuu soo celin doonno, oo ka dhigi doonna mid ka mid ah Rususha.

8. Oo reer Fircooni baa (ka) soo qaataay (webiga) si uu ugu noqdo cadow iyo (sabab u keenta) murugo. Hubaal Fircooni iyo Haamaan iyo askartoodii waxay ahaayeen kuwo gefsan.

9. Oo xaaskii Fircooni waxay tiri: Wuxuu ahaan il qabawsigeenna (farxadeenna) aniga iyo adigaba. Ha dilina, waa intaasoo uu na anfaco ama aan ka dhiganno wiil, oo ma ay dareemmin⁽³⁾.

10. Oo qalbigii Muuse hooyadi wuxuu ahaaday mid (ka) maran (feker kasta aan aheyn Muuse). Waxay ku sigatay inay kashifto (arrinkiisa) haddii aanaan xajinneen qalbigeeda si ay uga midahaato mu'miniinta.

11. Oo waxay ku tiri walaashiis: Raac. Oo waxay ka eegeysey meel fog si qarsoodi ah iyagoo aan dareemeyn.

12. Oo Waxaanu horey u qaddarnay inuu diido nuujiso (kale) oo dhan⁽⁴⁾, markaasay (walaashiis) timid oo tiri: Ma idin tusaa reer idiin kafaala qaadaya, oo iyagu isaga u ah (korintiisa) daacad?

13. Sidaas baan ugu soo celinnay hooyadiis si ay u ahaato raalli oo u murugoon, iyo inay ogaato in Ballanka Ilahay xaq yahay, laakiinse (dadka) badankiisu ma ogsoona.

وَنُمْكِنُ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَتُرِكُ قِرْعَوْتَ وَهَمَّنَ وَجُنُودَ هُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْدُرُونَ ١ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَفْوَمُوسَىٰ
أَنَّ أَنْصَبِيهِ فَإِذَا خَفَتْ عَلَيْهِ فَأَقْبَلَهُ فِي الْيَمَّةِ وَلَا تَخَافِي
وَلَا تَخَرِّي إِلَيْهِ أَرَادُوهُ إِلَيْكُوكَ وَجَاءُهُمُ الْمُمْسِيْلَنَ ٢
فَأَنْقَطَلَهُ وَالْأَلْ فِرْعَوْنَ لِيَكُونُ لَهُمْ عَدُوًّا وَحْزَنًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَدْنَ وَجُنُودُهُمَا كَانُوا أَخْطَابِيْرَ ٣
وَقَاتَ أَمْرَاتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنَ لَيْ وَلَكَ لَا نَقْسَنُوا
عَيْنَ أَنْ يَقْعَدَ أَنْتَسَخَدَهُ وَلَدَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ٤
وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أَقْرَمُوسَىٰ فَرِغَانَ إِنْ كَادَتْ لَتُبَدِّي يَهُ لَوَلَا
أَنْ رَبَطَنَا عَلَىٰ فَقَاهِيَاتِكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ٥ وَقَاتَ
لِأَخْتِيَهُ فُصِّيَّهُ فَصَرَّتْ يَهُ عَنْ حُبْ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
وَحَرَّمَنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلِ فَقَاتَ هَلْ أَذْلَكُ
عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُولُهُ لَكُوكَ وَهُمْ لَهُ تَصْحُورَتْ
فَرَدَدَنَهُ إِلَيْهِمْ كَ تَقْرَعَتْهُمْ وَلَا تَخَرَّتْ وَلَتَعْلَمَ
أَنْ وَغَدَ اللَّهُ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكَتَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٦

٣٨٦

2. Inaan ku caddibno isla gacanta kuwii ay ku gardaroonayeen oo addoonsayeen.

3. Waxa ay noqon doonto ciriba arrinkaasi.

4. Taasi ka hor, Muuse wuu diiday inay nuujiso haweeney kale oo dhan aan ahayn hooyadiis.

وَلَقَاءَ بَعْدَهُ وَأَسْتَوَىٰ إِذْنَهُ حُكْمًا وَعَلَمًا وَكَذَّلَكَ بَخْرَىٰ
الْمُحْسِنِينَ^(١) وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلَىٰ جِنِّ عَفَلَةَ مِنْ أَهْلِهَا
 فَوَجَّهَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَلَانِ هَذَا مِنْ شَيْعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ
 فَأَسْتَغْنَاهُ اللَّهُي مِنْ شَيْعَتِهِ عَلَىٰ الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ
 مُوسَىٰ فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَنِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ
مُّبِينٌ^(٢) قَالَ رَبِّي إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَأَغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ
 مُوَالٌ لِّغُورِ الرَّجِيمِ^(٣) قَالَ رَبِّي إِنَّمَا تَعْلَمْتُ عَلَىٰ فَلَنْ أَكُونَ
 طَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ^(٤) فَاصْبَحَ فِي الْمَدِيْنَةِ خَائِفًا يَرْتَقِبُ فَإِذَا
 الَّذِي أَسْتَصْرَمُ بِالْأَمْمَنِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَغُورٌ
مُّبِينٌ^(٥) فَلَقَأَ أَنَّ زَادَنَ يَبْطِشُ بِالَّذِي هُوَ عُذْرٌ لَّهُ مُهَاجَفَالَ
 يَمْوَسَىٰ أَتَرِيدُ أَنْ تَقْتَلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْمَنِ^(٦) إِنِّي رَبِّي
 إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ
وَجَاهَ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ الْمَدِيْنَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَمْوَسَىٰ إِنَّ الْمَلَأَ
 يَأْتِيُونَ بِكَ لِيُقْتُلُوكَ فَأَخْرُجْ إِلَيَّ لَكَ مِنَ النَّصْحِينِ^(٧)
فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَرْتَقِبُ قَالَ رَبِّي بَخْرَىٰ مِنَ الْقَوْمِ الْقَلَمَانِينَ^(٨)

14. Oo markuu tabar galay oo buuxsamay (caqli ahaan), Waxaan siinnay Xukun iyo aqoon. Oo sidaas baan ku abaal marinnaa sama falayaasha.

15. Oo wuxuu soo galay magaalada goor ay war la' yihii dadkeedu⁽⁵⁾, oo wuxuu kula kulmay halkaa labo nin oo diriraya_oo midi ka mid yahay qoladiisa⁽⁶⁾, kan kalena ka tirsan yahay cadowgiisa. Oo midkii qoladiisa baa uga kaalmo warsaday xagga midka ahaa cadowgiisa, markaas buu Muuse (feer) ku dhuftay mar keliya oo dilay (ula kac la'aan). (Muuse) wuxuu yiri: Kanu waa camal Shaydaan, hubaal waa cadow, wax dhumiya oo iska cad.

16. (Muuse) wuxuu yiri: Rabbiyow! Hubaal waxaan wax u dhimay naftayda ee ii dambi dhaaf, markaas buu u dambi dhaafay, hubaal, Allaah waa Isaga Dambe Dhaaf Badanaha, Naxariista Badan.

17. (Muuse) wuxuu yiri: Rabbiyow! Wawa aad iigu nicmaysay darteed, marnaba dib dambe uguma noqon doono caawiye dambiliayaasha.

18. Oo wuxuu ku sugnaa magaalada isagoo cabsi qaba, war sugaya, mise

waa kii gargaarka warsaday maalintii hore oo u qeyshanaya inuu u soo hiilliyo (mar kale). (Muuse) wuxuu ku yiri: Adigu wax aad tahay baadiyeeye iska cad.

19. Markuu se doonay inuu qabto (oo wax yeelo) midkii cadowga u ahaa labadoodaba, wuxuu yiri: Muusow! Ma waxaad dooneysaa inaad I disho sidii aad u dishayba naf (kale) shalay? Ma dooneysid waxaan aheyn inaad ka noqoto jujuubaal isla weyn arlada, oo ma dooneysid inaad ka mid ahaato kuwa wax wanaajiyaa⁽⁷⁾.

20. Oo nin baa ka yimid magaalada xaggeeda shishe isagoo rooraya. Wuxuu yiri: Muusow! Hubaal odayaashii waxay ka tashanayaan arrinkaaga (iyagoo doonaya) inay ku dilaan ee (ka) bax (magaalada). Waxaan anigu kuu ahay daacad kula taliya.

21. Markaas buu ka baxay xaggeeda. Isagoo cabsi qaba digtoon. (oo) wuxuu yiri: Rabbiyow! Iga badbaadi dadkaa gefka badan.

5. Waxay aheyd harsuumadii goor Duhur ah ay dadku nasanayeen.

6. Dūntiisa _ka mid ahaa ilmahii Israa' il_, kan kalena ee cadowgiisa ah wuxuu ahaa qoladdii Fircoor Qibidi Misri ah.

7. Waxaa sidaa yiri ninkii israa' illigaah ahaa isagoo moodaya inuu Muuse doonayo inuu garaaco isaga.

22. Oo markuu iska abbaaray xagga (arlada) Madyan (isagoon garaneyn) wuxuu yiri: Waa intaasoo Rabbigay igu hanuuniyo dhabbo toosan.

23. Oo markuu soo gaaray biyihii (ceelashii) Madyan wuxuu ka helay halkaa koox rag ah oo waraabsanaya (xoolahooda), sokoododana wuxuu ka helay labo haween ah oo horaya (xoolahooda). (Muuse) wuxuu yiri: 'Muxuu xaalkiinuu yahay? Waxay yiraahdeen: Ma waraabynno (xoolaheenna) jeer ay raacatadu fulaan oo kaxeystaan (xoolahooda), aabbahayaguna waa oday da' weyn.

24. Markaasuu waraabiyyey (xoolahoodii), markaas u jeesaday oo aaday xagga meel har leh, oo yiri: Rabbiyow! Wax kastoo khayr ah aad I soo dirto, waan u baahi qabaa.

25. Markaas labadii gabdhood middood baa u timid iyadoo u soconaysa si xishood leh. Waxay tiri: Xaqiq aabbahay baa kuu yeeraya si uu kuu siyyo abaalgudka waraabintii darteed aad noo warabisay (xoolahayaga). Markaasuu markuu u yimid⁽⁸⁾ oo uga warramay qisadii dhacday, wuxuu yiri: Ha cabsan. Waad ka badbaadday dadkaa gefka badan.

26. Oo waxay tiri middood (labadii gabdhood): Aabbow ijaaro! Hubaal waxaa u fican cidaad ijaarato xoog furnaha, aammina ah.

27. Wuxuu yiri: Xaqiq waxaan rabaa inaan kuu guuriyo mid ka mid ah labadaydaan gabdhood, waxaase shardi ah inaad ii shaqeyso siddeed sano, haddiise aad buuxiso toban sano, waxay ahaan doontaa (axsaan) xaggaaga ah, oo ma doonayo inaan ku dhibo. Haddii Allaah idmo, waxaad iga heli doontaa mid ka mid ah kuwa wanaagsan.

28. (Muuse) wuxuu yiri: Arrinkan waa (ballan) dhexdeenna ah aniga iyo adiga middii aan labada muddo oofiyo, waa inaan laygu gardarroon (oo wax ka badan layga dalbin), oo Allaah baa waxa aanu leennahay ka damiin (markhaati) ah.

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْفَأَمَّةً مَّتَيْنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ
الْمُسْبِلُ^(١) وَلَقَوْرَدَ مَاءَ مَاتَيْنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أَمَّةً مِّنَ
الْأَنْسَابِ يَسْقُوتُ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُّ أُمَّرَيْنَ نَذَرْوَانَ قَالَ
مَا حَطَّبُكُمَا كُمَا قَاتَ الْأَسْقَى حَتَّىٰ يُصْدِرَ الرِّعَاةُ وَلَوْلَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ^(٢) فَسَقَى لِهُمَا شَمَّةً تَوَلَّ إِلَى الْأَقْلَى فَقَالَ
رَبِّي إِنِّي لَمَّا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ^(٣) فِيمَّا هُنَّ إِحْدَاهُمْ
تَمَشِّي عَلَىٰ أَسْتِحْيَىٰ وَقَالَ إِنَّمَا إِنِّي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ
أَجْرَمَا سَقَيْتَ لَنَا قَلْمَاجَاهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ
لَا تَخَفْ بَجُوتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّلَمِيِّينَ^(٤) قَالَتْ إِحْدَاهُمْ
يَكَبِّتُ أَسْتِحْجِرُهُ إِنَّ خَيْرَهُ مِنْ أَسْتِحْجِرَتِ الْقَوْمِ الْأَمِينِ
قَالَ إِنِّي أَرِيدُ أَنْ ذُرَّكَ إِلَيَّ هَذِهِنَّ عَلَىٰ أَنْ
تَأْجِرَنِي ثَمَنِي حَجَّ فَإِنْ أَتَمْتَ عَسْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أَرِيدُ أَنْ أَشْقِ عَلَيْكَ سَتِّجِدْنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ
الصَّالِحِيْتَ^(٥) قَالَ ذَلِكَ بَيْتِيَ وَبَيْنَكَ آيَةُ الْأَجَلِيْنَ
فَصَبَّيْتُ فَلَا عُذْرَاتٌ عَلَىٰ وَاللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكَيْلٌ^(٦)

٣٨٨

^{8.} Wuxuu ahaa Nabi Shucayb, aabbaha labadaasi gabdhood.

* فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِهِ لِهَلْلَةٍ إِذَا هُنَّ مِنْ جَانِبِ
الْطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ أَمْكُثُ أَوْلَى أَنْ أَنْتُ تَأْرَأَ عَلَيَّ إِنِّي كُوْ
مِنْهَا بِخَيْرٍ أَوْ جَدَوْقَةٌ مِنْ أَنَّا رَأَيْتُكُمْ تَضَطَّلُونَ
فَلَمَّا آتَنَاهُمْ دُنْدُبًا مِنْ شَطْرِ الْوَادِيِ الْأَيْمَنِ فِي الْبَقْعَةِ
الْأَكْبَرِ كَيْفَ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَتَمُسَّحَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ وَإِنَّ أَنِي عَصَابُ قَلْمَارَةٍ أَهَانَهُنَّ كَانُهُمْ
جَانٌ وَلَنْ مُدِيرًا وَلَمْ يَعْقِبْ يَمْوَسَقَ أَقِيلٍ وَلَا تَخْفَ
إِنَّكُمْ مِنَ الْأَمْنِيَّتِ أَشْكُكُ يَدَكُ فِي جَيْشِكَ تَخْرُجُ
بِعَصَامَةَ مِنْ غَرْبِ سُوْنَوْ وَأَضْمَمُ إِنِّي كَجَنَاحَكَ مِنَ الرَّهَمَ
فَدَنَابَكَ بُرْكَتَانَ مِنْ رَيْنَكَ إِلَى فَرْعَوْنَ وَقَلْبَاهُمْ أَهْمَرَ
كَأَلْوَفَوَمَا كَيْسِيَتِ قَالَ رَبِّ إِنِّي فَتَّأْتُ مِنْهُمْ فَنَسَا
فَلَخَافَ أَنْ يَقْتُلُونَ وَلَخَى هَرُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا
فَأَرْسَلَهُ مَعِي رَدَاءً يَصْدِفُ فِي إِذْ أَخَافَ أَنْ يُكَبَّرُونَ
قَالَ سَنَشُدُ عَصْدَكَ يَا خَيْرَكَ وَيَجْعَلُ لَكَ مَا سُلْطَنَ فَلَا
يَصْلُوْنَ إِلَيْكُمْ كَايَا تَأْسِمَوْنَ مِنْ أَبْعَكُمُ الْغَلَبَيْنَ

٣٨٩

29. Oo markuu dhammaystay Muuse muddadii, oo la tagay ehelkiisii iyagoo jidka haya buu wuxuu ka dareemay dhinaca buurta (Duur) dab, wuxuu ku yiri reekiisii: Suga, waxaan dareemay dab, waa intaasoo aan idiinka keeno war ama dhuxul dab ah si aad isugu diirisaan.

30. Markuu se yimid halkaa (dabkii), waxaa looga dhawaqaqy dhanka midig ee togga ee rugta barakaysan ee geedka⁽⁹⁾: Muusow! Waxaan Anigu ahay Allaah, Rabbiga uunanka oo idil.

31. Oo (waxaa lagu yiri): Tuur ushaada. Markiise uu arkay iyadoo gilgilaneysa oo la moodo mas, buu isgaddiyey, mana soo dhugan gadaal (Allaah wuxuu yiri): Muusow! Soo noqo oo ha cabsan, hubaal waxaad tahay mid ka mid ah kuwa aaminka ah.

32. Geli gacantaada goshaada, waxay noqon durbaba caddaan cudur la'aan, oo ku nab gacantaada garabkaaga si ay kaaga ba'do cabsida. Haddaba kuwakani waa labo caddaymo xagga Rabbigaa looga soo diray Fircoo iyo xukuumaddiisa, hubaal, waa dad caasiyaal ah.

33. (Muuse) wuxuu yiri: Rabbiyow! Waxaan dilay nin ka mid ah, marka waxaan ka cabsi qabaa inay i dilaan.

34. Oo walaalkay Haaruun baa iga faseexsan carrab ahaan ee ila dir garab ahaan si uu ii rumeyyo. Waxaan anigu ka cabsi qabaa inay I beeniyaan.

35. (Allaah) Wuxuu yiri: Waxaan ku adkeyn doonnaa cududdaada walaalkaa, oo idiin yeeleynaa labadiinnaba awood, marka idinma gaar siin karaan (wax dhib ah), ee Aayadahayaga dartood, idinka iyo intii idin raacdha baa adkaan doona.

9. Geedkaasoo dabka gudhiisa ahaa.

36. Markuu se Muuse ula yimid Aayadahayaga cad, waxay yiraahdeen: Kani ma aha wawaan ahayn sixir la been abuurtay, mana aanaan ka maqal (diin) tan oo kale aabbayashayadii hore dhexdood.

37. Oo Muuse wuxuu yiri: Rabbigay baa Ogsoon kan kala yimid hanuun xaggiisa iyo kan lahaan doona aayaha dambe ee Daarta⁽¹⁰⁾. Hubaal gar ma qaatayaashu ma guuleystaan.

38. Oo Fircoo wuxuu yiri: Mudanayaal! Anigu idii ma ogi inaad leediihiin ilaahe kale aan ahayn aniga, ee ii huri Haamaanow (dab) lagu dul shido dhoobada⁽¹¹⁾, markaa ii samee sar aad u dheer, si aan u soo dayo Ilaha Muuse; oo hubaal wawaan qabaa in isagu yahay mid ka mid ah beenlowyada.

39. Oo waxay isku kibriyeen isaga (Fircoo) iyo askartiisuba arlada xaq darro, oo waxay moodeen inaan xaggeenna loo sooo celinayn.

40. Markaas baan qabannay isaga iyo askartiisiiba, oo ku tuurnay dhammaan badda⁽¹²⁾, ee fiiri sida uu ahaa aayihii gar ma qaatayaasha.

41. Oo Wuxaan ka yeelnay hoggaamiyayaal⁽¹³⁾ wax ugu yeera Naarta, oo Maalinta Qiyaamaha looma gargaari doono.

42. Oo Wuxaan ku raacinnay adduunyadan Lacnad, oo Maalinta Qiyaamaha waxay ka mid ahaan doonaan kuwa la dulleeyey.

43. Oo waxaan siinnay Muuse Kitaabka, kaddib markaan halaagnay qaaruumihi hore, kaasoo tusmo u ah dadka, iyo hanuun iyo naxariis, bal inay waansamaan.

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ يَقَاتِلُنَا إِنَّهُ لِلْأَسْحَرِ
مُؤْكَرٌ وَمَا سَعَنَا بِهِدَىٰ فَإِنَّا لَمَّا آتَيْنَا الْأُولِيَّنَ
وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّنَا أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِنِّي وَمَنْ
تَكُونُ لَهُ دَلِيلٌ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُوْرُوتُ
وَقَالَ فِي عَيْنَتِهِنَّ يَأْتِيهَا الْمَلَائِكَةُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ
غَيْرِيٍّ فَأَوْقَدْتِي بِيَهْمَنْ عَلَىٰ أَطْلَيْنِ فَاجْعَلْنِي صَرْخًا عَلَيْ
أَطْلَعْنِي إِلَيْهِ مُوسَىٰ وَلِيَنْ لَأَطْلَعْنِي مِنْ الْكَذِبِيَّنَ
وَأَسْتَكِنْهُمْ بِهِرْ وَجَهْمُودْ فِي الْأَرْضِ يَغْيِرُ الْأَنْقَاصَ وَظَلَّمُوا
أَنْهُمْ إِلَيْنَا لَا يُبَرِّكُوْرُونَ فَأَخَذْنَاهُ وَجَهْمُودْ فِيَنْتَهِمْ
فِي أَيْمَانِ قَاطْرِ كَيْفَ كَانَ عَيْنَةً الْأَقْلَمِيَّةُ
وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَانَهُمْ يَدْعُونَ إِلَى الْأَنْتَارِ وَقَوْمَ الْقَيْسَمَةُ
لَا يُنْصَرُوْرُونَ وَاتَّبَعْهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا الْقَاتِهُ
وَقَوْمَ الْقَيْسَمَةُ هُمْ مِنْ الْمَقْبُوحِينَ وَلَقَدْ أَتَيْنَا
مُوسَىٰ الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا آتَيْنَا الْفُرُونَ الْأَوَّلِيَّ
بَصَارِئِ لِلْأَنَاسِ وَهُدَىٰ وَرَحْمَةً لِعَالَمِيْنَ يَذَكَّرُونَ

٣٩٠

^{10.} Waa adduunka ama Aakhirada.

^{11.} Ee laga sameeyo bulukeetiga.

^{12.} Allaah s.w.t. wuxuu sababay inay dadkii Fircoo kaga soo tagaan gadaashooda waxay hanti iyo maal lahaayeen, oo soo galaan badda iyagoo ku jooga raadka ilmahii Israa'iil. Eeg Suuradda 26: Aayadaha 52-66.

^{13.} Macnaha waa tusaaile, ama mataal xun ay raacaan diktaatoorrada oo dhan iyo madaxda khaa'imiinta ah.

وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ
مِنَ الشَّهِيدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَكِنَّا أَشَأْنَا فُرُونَا فَقَطَّا لَوْلَعَلَّهُمْ
الْعُمَرُ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيَ فَإِلَى مَدِينَتَنَا لَوْلَعَلَّهُمْ
أَيَّتَنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُمْرِسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ
الظُّرُوفِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنَّ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لَئِذْ رَفَقْنَا
مَا أَتَنَاهُمْ مِنْ تَذِيرٍ فَقَبَلَ عَلَاهُمْ يَدَكَرُونَ ﴿٤٦﴾
وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ لَمَاقَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا سُرُورًا فَنَبَّغَ إِيَّاكَ وَنَكْرُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحُقُوقُ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
لَوْلَا أُوتِقَ مُثْلُ مَا أُوتِقَ مُوسَى أَوْ لَمْ يَكُنْ فُرُونِيُّ بِمَا أُوتِقَ
مُوسَى مِنْ قَبْلِهِ فَأَلُو سِحْرَنَاهُرًا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كُفْرٍ
قُلْ فَأَتُوْلَيْكُتَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا شَاعِهٗ
إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِي ﴿٤٨﴾ إِنَّمَّا يَنْهَا عَوَاءُهُمْ وَمَنْ أَصْبَلَ مِنْ أَنْجَمَ هُوَ لَهُ بِعِزْيزٍ
هُدَى مِنْ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٩﴾

٣٩١

44. Oo Adigu (Nabi Muxammad) ma aanad joogin dhinaca galbeed (ee buurta), markaan u waxyoonaay Muuse amarka, oo ma aanad ka mid ahayn kuwa goob joogga ah.

45. Laakiinse Waaan abuurnay Facyo (badan) (Muuse kaddib) oo waxaa ku dheeraaday muddaddii⁽¹⁴⁾. Oo adigu ma ahayn mid dhex deggan reer Madyan, adigoo u akhrinaya Aayadahayaga. Laankiinse Annaga soo dirnay (dhambaalkan)⁽¹⁵⁾.

46. Oo adigu ma aanad joogin dhinca Buurta (Duur) markaan u dhawaqaqnay (Muuse). Laakiinse (waxaa laguu soo diray) naxariis ahaan xagga Rabbigaa si aad ugu digto dad uusam u imaan dige hortaa bal inay waantoobaan.

47. Oo haddaysan jirin in markay ku dhacdo masiibo waxay gacmahoodu geysteen (oo xumaan ah) darteed, markaansna ay yiraahdaan: Rabbiyow! Maxaad noogu soo diri weyday Rasuul si aan u raacno Aayadahaaga oo aan uga mid ahaanno mu' minniinta.

48. Markiise (haatan) uu xaqa uga yimid xaggagayaga, waxay yiraahdeen: Maxaa loo siin waayey wax la mid ah

wixii la siiyey Muuse? Ma waysan ku gaaloobin wixii la siiyey Muuse awal hore? Waxay yiraahdaan: (Wax kale maahee) waa camalka labo sixir oo is kaalmaysta⁽¹⁶⁾. Oo waxay yiraahdaan: Hubaal Innagu dhammaantood waan ku gaalownay

49. Dheh: Haddaba ka keena Kitaab (kale) xagga Ilaahey, oo ka hanuun wanaagsan labadooda, aan raacee, haddii aad tiihiin run sheegayaal.

50. Haddaysan se ku ajiibin, markaa ogow inay uun raacaan hawadooda. Oo yaa ka dhunsanaan badan mid raaca hawadiisa hanuun la'aan xagga Ilaahey? Hubaal, Allaah ma hanuuniyo dadka gar ma qaataayaasha ah.

¹⁴ Markaasay hilmaameen oo dayaceen amarradii Ilaahey.

¹⁵ Nabigu s.c.w. ma heysto dariiq kale uu ku ogaado wararkan aan ahayn kaa Waxyiga Allaah u soo waxyooday.

¹⁶ Camalka labo sixir oo is kaalmesta: Waxay gaaladii Quraysh ula jeedeen: Towaadda iyo Qur'aanka.

51. Oo waxaan (si ku celcelis ah) u soo gaarsiinnay qowlka (Qur'aanka), bal inay xusuustaan.

52. Kuwa aanu siinnay Kitaabka (Towraadda iyo Injilka, iwm) ka hor kani (Qur'aanka), _waa iyaga⁽¹⁷⁾ kuwa rumaysan waxa ku soo arooray.

53. Oo marka loo akhriyo (Qur'aanka), waxay yiraahdaan: Waanu rumaysannahay. Hubaal, waa Xaq ka yimid Rabbigayo. Hubaal waxaanu ahayn isaga ka horba Muslimiin (kuwo u hoggaansan Allaah).

54. Kuwaa waxaa la siin doonaa ajarkooda labo jeer sabarkoodii darti, oo waxay ku qaabilaan wixii xumaan ah samaan, oo waxaan siinno wax ka bixiyaan.

55. Oo markay maqlaan hadal af lagaaddo ah way ka jeesadaan, oo yiraahdaan: Innagu camalkayagaanu leenannahay, idinkuna camalladiinnaad leediihiin. Nabad ahaada⁽¹⁸⁾, ma rabno (dhaqanka) jaahiliinta.

56. Hubaal, (Nabi Muxammad) ma hanuunin kartid ciddaad jecleysato, laakiinse Allaah baa hanuuniya qofkuu doono. Oo Isaga baa dhab u Ogsoon kuwa hanuunsan.

57. Oo waxay (Quraysh) yiraahdeen: Haddaan kula raaci lahayn hanuunka, waxaa nalaga sifeyn lahaa dhulkayaga⁽¹⁹⁾. Ma waannaan dejin Xaram aammin ah, oo miro nooc walba leh la keeno, _ risiq Xaggayaga ah, laakiinse badankoodu ma oga.

58. Oo intee baan magaalo halaagnay, ku kibirtay nolosheeda (caasiday Allaah iyo Rusushiisa). Marka waa kuwaa guryahoodii, aan la degin iyaga kadambow in yar ma'ahee⁽²⁰⁾. Oo waa Annaga dhaxlayaashii (u haray).

59. Oo Rabbigaa marnaba ma halaago magaalooyinka jeer uu u diro magaalada u hooyada ah (xaruntooda) Rasuul u akhriya Aayadahayaga. Oo marnaba ma halaagno magaalooyinka haddii ayan ahayn dadkeedu kuwo gef badan.

17. Mu'miniinta daacadda ah ee ku jira iyaga ehl u kitabka dheddooda .

18. Salaamu calaykum halkan loolama jeedo salaanta Muslimka: As-Salaamu calaykum, ee waxaa loola jeedaa waa ka nabad galeysan afkayaga iyo addinkayaga qowl iyo ficiiba oo wax inaan ku hadalno aamin iyo nabab baad ka tiihiin, iyo inaan u dhaqanno sidiihnu oo kale si jaahilimo ah.

19. Waxaa nagu soo xadgudabayaa oo na kala dafaya qabiilooyinka kale ee Carabta.

20. Musafirinta doonaya meel ay degaan in yar oo markaa ka taagaan. Waaana halkan loogu tilmaamayaa burburkii magaalooyinka ay arki jireen Quraysh markay halkaa socdaal ku marayaan.

وَمَا أُوتِيسْرُ مِنْ شَيْءٍ فَقَسَطَ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَرَبِّيْتُهَا وَمَا عَنِّيْدَ
اللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْيَقَ أَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝ أَفَنْ وَعَدْنَا وَعَدَّا حَسَنًا
فَهُوَ لَقِيْهِ كَمْ مَعْتَنَى مِنَ الْحِيَاةِ الدُّنْيَا إِنَّهُ يَوْمُ الْقِيَمَةِ
مِنَ الْمُحْتَسِرِيْنَ ۝ وَرَبُّكَ مُبَارِيْهُ فَيَقُولُ أَنْ شُرُكَائِيَّ
الَّذِيْنَ كُنُّوا تَعْمَلُوْنَ ۝ قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقُولُ رَبِّنَا
هُوَ أَكْبَرُ الَّذِيْنَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَا كَمَا عَوَيْنَا تَبَرَّأَنَا إِلَيْكَ
مَا كَانُوا فِيْ إِيمَانِنَا يَعْبُدُوْنَ ۝ وَقَلِيلٌ دُعْوَيْشَرَكَاهُ كُلُّ فَدَعَوْهُ
فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْهُمْ وَرَأُوا الْعَذَابَ لَوْلَا كَانُوا يَهْتَدُوْنَ
وَرَبُّكَ مُبَارِيْهُ فَيَقُولُ مَاذَا أَجْسَمُ الْمَرْسَلِيْنَ ۝
فَعَيْمَاتٌ عَلَيْهِمُ الْأَبْيَاءُ يُوَمِّدُ فَهُمْ لَا يَسْأَلُوْنَ ۝ قَامَا
مِنْ قَابٍ وَأَمْتَنَ وَعِمَلَ صَلِيْحًا فَعَسَى أَنْ يَكُونُ مِنَ الْمُلْعَنِيْنَ
وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا شَاءَ وَخَتَّ أَرْمَاكَانَ لَهُمْ لَكُنُّرَةٌ سُبْحَانَ
اللَّهِ وَعَلَى عَمَائِشِكُوْنَ ۝ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تَكِيْنُ
صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِمُوْنَ ۝ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ أَكْبَرُ وَالْأَخْرَقُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ شُرْعُورَ ۝

٣٩٣

cadaabka. Markaasay qoomamoodaan haddii ay hanuuuni lahaaheyen.

65. Oo (xus) Maalinta uu u yeeri doono, oo oran doono: Maxaad ugu jawaabteen Rusushii?

66. Ma se heli doonaan wax ay sheegaan⁽²³⁾ maalintaas, oo ma ahaan doonaan (kuwo kara) inay wax is weydiyaan.

67. Ma qofkii se isagu toobad keenay oo rumeyyay oo falay camallo wanaagsan (nolosha adduunkan) waa intaasoo uu ka mid ahaado liibaanayaasha.

68. Oo Rabbigaa wuxuu abuuraa wuxuu doono oo doortaa, ma laha iyagu doorashada. Waa ka Nazahan Allaah oo ka Sarreeyaa waxay la wadaajiyaaan cibaadada.

69. Oo Rabbigaa wuu Ogsoon yahay waxa ay qariyaan laabahooda iyo waxa ay muujiyaanba.

70. Oo Waa Isaga Allaah (Macbuudka Xaqaa ah), ma jiro Ilaah (Xaq ah) aan Isaga ahayn, Isaga baa ku leh ammaan o idil tan hore (aduuunka) iyo tan dambaba (Aakhirada), oo Isaga baa leh Xukunka, oo xaggiisa baa la idiin soo celin doonaan.

21. *Loo qaddaray in la cadaabo.*

22. *Macnaha waxaa weeye ma aanu qasbin iyaga, mana ay na adeecayn, ee waxay raacayeen oo adeecayeen keliya hawada nafahooda iyo waxa liita ay rabaan oo ay u ishaan.*

23. *Si ay been u sheegaan ama u cudur daartaan.*

71. Dheh: Bal ii sheega, hadduu Allaah idinka yeelo habeenka joogto tan iyo Maalinta Qiyaamaha, Ma ilaa baa jira aan ahayn Allaah oo idiin keeni kara iftiin, ee mawaydaan wax maqleyn?.

72. Dheh: Bal ii sheega, haddii Allaah idinka yeelo dharaarta joogto tan iyo Maalinta Qiyaamaha, Ma ilaa baa jira aan ahayn Allaah oo idiin keeni kara habeen aad ku xasishaan? Ee mawaydaan wax arkayn?

73. Oo Waxaa ka mid ah Naxariistiisa, inuu idiin yeelay habeenka iyo maalinta si aad ugu nasataan, oo (maalintana) aad raadsataan deeqdiisa, oo waa intaasoo aad mahad naqdaan.

74. Oo (ka dig) Maalinta aan u yeeri doonno oo oran: Meeye shurakadeyda ee aad sheeganayseen?

75. Oo Wuxaan ka soo saari doonnaa ummad walba markhaati, oo oran: Keena caddayntiinna. Markaas bay ogaan doonaan inuu xaq leeyahay Allaah (Keliya), oo waayi doonaan waxay been abuuran jireen.

76. Xaqiq, Qaaruun wuxuu ka mid ahaa qolodii Muuse, wuuse ka fallaagoobay, oo wuxaan ka siinnay kaydadka wax aad u tiro badan heer furayaashoodu ay cusleyneysay jirka rag xoog leh. Markaasay qolodiisii waxay ku yiraahdeen: Ha iskibrin, hubaal, Allaah ma jecla kuwa iskibriya.

77. Ku se raadso waxa (khayr) uu Allaah ku siiyey Daarta dambeysa, oo (waliba) ha halmaamin qaytaada ah adduunkan, oo sama fal sida uu Allaah kuugu sama falayba, oo ha la doonin fasahaad arlada. Hubaal, Allaah ma jecla kuwa wax fasahaadiya.

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيهِ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوْ لَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ
مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ هُوَ أَشَدُ دُمُوتَهُ فَوْزٌ وَكَثُرَ جَمِيعًا
وَلَا يُسْكُلُ عَنْ ذُوِّبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ^{٧٨} فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ
فِي زِيَّتِهِ ^{٧٩} قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا يَائِتَ لَنَا
مِثْلَ مَا أُوتِقَ قَرْبُونَ إِنَّهُ لَدُورٌ حَظٌ عَظِيمٌ ^{٨٠} وَقَالَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْعِلْمَ وَتَلَكُمْ قَوْبَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ أَمْرَى وَعَمِلَ
صَلِيلًا حَوَّلَ لِيَلْقَاهَا إِلَى أَصْبَرُوتَ ^{٨١} فَخَسَفَنَا بِهِ
وَيَدِارِيَ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ اللَّهُ مِنْ فَعَلَهُ يَنْصُرُونَهُ وَمِنْ دُونِ
اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنْ الْمُمْتَصَرِّينَ ^{٨٢} وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَّتُوا
تَمَّاً كَهْدَهُ وَبِالْأَمْسِ يَقُولُونَتْ وَيَكَانُ اللَّهُ يَبْسُطُ الْرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنَّ مَنْ أَنْهَ اللَّهُ عَيْنَاهُ لَحَسْفَ بَنَّا
وَيَكَانَهُ لَا يَغْنِي لِكُفَّارُونَ ^{٨٣} يَلِكَ الْمَارُ الْآخِرَةُ بَعْدَهُمَا
لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَقِيقَةُ لِلْمُتَقْبِرِينَ
^{٨٤}
مِنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ قَهْنَاهَا وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ فَلَهَا
يُجْزَى الْيَوْمَ عَمَلُ السَّيِّئَاتِ إِلَيْهِمْ كَأَنُوا يَعْمَلُونَ ^{٨٥}

٣٩٥

78. Wuxuu yiri: Waxaa la igu siiyey kani oo keliya aqoonta aan leeyahay. Ma wuusan ogayn inuu Allaah halaagay isaga horti facyo, kuwo isaga ka xoog badan oo ka badan waxay isu keeneen oo maaliyad ah. Oo dambiilayaasha waxba lagama weydiin doono dambiyadooda.

79. Markaas buu u soo baxay dadkiisii hortood isagoo xarragoonaya oo ay u dhan tahay quruxdiisii. Kuwii doonayey nolosha adduunkan waxay yiraahdeen: “Wayoo waye, haddii aan lahaan lahayn wax la mid ah waxa Qaaruun la siiyey? Hubaal, wuxuu leeyahay nasiib aad u weyn.

80. Kuwii se la siiyey cilmiga waxay yiraahdeen: Magacin ba’ye! Abalka Allaah (ee Aakhirada) baa u wanaagsan kuwa rumeysan oo sama fala, oo lama waafajivo waxaan ahayn kuwa samir yeeshaa.

81. Markaas baan la goynay dhulka isaga iyo daartiisiiba. Marka ma uusan helin qolo uga soo gargaarta xaggaa Allaah, mana ahayn mid ka mid kuwa is difaaci kara.

82. Oo kuwii u hanqal taagayet (meeqaan la mid) meeqaankiisa maalintii horreysay waxay billaabeen inay yiraahdaan: Waa yaabe, sida Allaah ugu fidyo risiqa qofkuu doono oo ka mid ah addoomahiisa ama ugu ciriiriyo. Haddii aysan jirteen in Allaah yahay mid noo Roonaan badan, wuxuu inala goyn lahaa dhulka (sido kale). Waa yaabe, sida aanay marnaba gaaladu u liibaanin.

83. Daartaasi Aakhiro (Jannada) waxaanu u yeellaa kuwa aan ku dooneyn sarreyn dhulka ama fasahaad. Oo ciribta wanaagsan waxaa leh kuwa iska jira xumaha.

84. Qofkii la yimaada (Maalinta Qiyaamaha) samaan, wuxuu leeyahay wax ka khayr badan, oo qofkii la yimaada xumaan, haddaba kuwa fala camallada xun laguma abaal mariyo waxaan ahayn waxay fali jireen.

85. Hubaal, (Nabi Muxammadow)

Kan kugu faral yeelay Qur'aanka wuxuu dib kuugu soo celin doonaa xagga meel aad u noqon⁽²⁴⁾. Dheh: Rabbigay baa cid kasta ka Ogsoon kan isagu la yimaada hanuu iyo kan ku sugar habow caddaan ah.

86. Oo ma aad fileyn in Kitaabka laguu soo waxyoonayo, hase yeeshee waa Naxariis xagga Rabbigaa ah. Ee ha noqonin mid garab siiya gaalada⁽²⁵⁾.

87. Oo yeysan marnaba kaa jeedin Aayadaha Ilahay kaddib marka laguu soo waxyooday, oo ugu yeer (dadka) xagga Rabbigaa, oo ha ka mid noqonin Mushrikiinta.

88. Oo ha baryin la jirka Allaah ilaahe kale. Ma jiro Ilah aan Isaga ahayn. Wax waliba waa halaagsami doonaan Wejjiisa maahee⁽²⁶⁾. Isaga baa leh xukunka, oo xaggiisa baa idinkoo (dhan) la idiin soo celin doonaa.

Suuradda 29 Al-Cankabuut

Waa 69 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Alif Laam-Miim⁽¹⁾.

2. Ma waxay dadku moodaan in loogaga tegayo inay yiraahdaan: Waan rumeyssannahay iyagoo aan la imtixaamin?

3. Waxaanu se xaqiqi imtixaannay kuwii ka horreeyey iyaga. Oo Allaah hubaal wuu muujin doonaa kuwa runlowyada ah, oo wuxuu hubaal muujin doonaa beenlowyada.

4. Mise ma waxay kuwa fala acmaasha xun moodaan inay naga fakan doonaa? Xumaa waxa ay guddoonshaan.

5. Qofkii rajo ka qaba la kulanka Ilahay, hubaal muddada uu Allaah (qoray) way imaaneysa, oo waa Isaga wax kasta Maqlaha, wax kasta Ogsoonaha ah.

6. Oo qofkii dadaala, wuxuu uun u dadaalaa naftiisa. Hubaal Allaah waa ka deeqtoon yahay uunanka oo idil.

²⁴ Waxaa loolaajeedaa Makkah (noloshan adduunka) ama xagga Jannada (Aakhirada).

²⁵ Ha ugu kaalmeen diintooda adigoo waafagaya caqidaddooda ama ansixinaya.

²⁶ Isaga naf ahaantiisa maahee.

¹ Eeg sharaxa Suuradda 2: Aayadda 1.

إِنَّ الَّذِي فَرَسَ عَلَيْكَ الْقُرْبَةَ إِنَّ رَازِدَكَ إِلَى مَعَادِكُ لِرَبِّي
أَغْلَمُهُ مِنْ جَاهَةٍ وَالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي صَلَالِ مُؤْمِنٍ ۚ وَمَا كَانَ
تَرْجُوا أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا
تَكُونُ ظَهِيرًا لِلْكُفَّارِ ۖ وَلَا يَصِدُّنَّكَ عَنِ الْإِيمَانِ
الَّهُ يَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۗ وَلَا تَرْجِعُ إِلَيْكَ وَلَا تَكُونُ مِنَ
الْمُسَرِّكِينَ ۖ وَلَا تَدْعُ مَعَ الْلَّهِ إِلَيْهَا حَرَمًا لِلَّهِ إِلَّا هُوَ
كُلُّ سُنْنٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ رَبُّ الْحَكْمٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۖ

سُورَةُ الْعَنكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَ ۝ أَحَسِبَ النَّاسُ أَنَّ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا مَنْ أَنْهَا هُنَّ
لَا يُفْتَنُونَ ۝ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَأَعْلَمُنَّ الْكَذَّابِينَ ۝ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الْسَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْعَفُونَ نَاسًا مَا يَحْكُمُونَ ۝ مَنْ كَانَ يَرْجُوا
لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَا يَأْتِي وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ وَمَنْ
جَهَدَ فِي أَمْرِنَاجْهَدَ لِنَفْسِهِ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَعَلَىٰ كُلِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنَكُفُرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتُهُمْ
وَلَتَجْزِيَنَّهُمْ أَخْسَانَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ٧
بِوَلَدِيهِ حَسْنَاتِهِ وَإِنْ جَهَدَ إِلَكَ لِشُرِّكِي مَا لَمْ يَكُنْ يَهْدِيهِ عِلْمٌ
فَلَا تُطْعِمُهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَإِنَّكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنَذْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانِي اللَّهُ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ
فَسْتَةَ النَّاسِ كَهَدَابِ اللَّهِ وَلِئِنْ جَاءَهُ ضَرُّهُنْ رَأَيَكَ لَيَقُولُنَّ
إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيَسَ اللَّهُ بِأَعْلَمُ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ
وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنْتَقِيَنَ
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَيْنَاهُمْ أَمَّا مُؤْمِنُو أَتَيْوْنَا سِيِّلَانًا
وَلَنَحْمِلْ خَطَبِكُمْ وَمَا هُمْ بِحَمِيلِنَّ مِنْ حَطَبٍ هُمْ بَنْ
شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَذِيبُونَ ٩٣ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَلَا قَلَامَعَ
أَثْقَالَهُمْ وَلَيَسْعَنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةَ عَمَّا كَانُوا يَفْرُوتُونَ
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فُرَحًا إِلَيْ قَوْمِهِ فَلَيَشْ فِيهِ الْفَسْنَةُ
إِلَّا أَخْسَىتْ عَمَّا فَاحْذَهُمُ الظُّفَاقُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ٩٤

- 7.** Oo kuwa rumeyasan oo fala camallo wanaagsan - waxaan hubaal ka tiri doonaa camalladooda xun, oo waxaan hubaal u abaal marin doonaa si u qalma waxa u wanaagsan ay fali jireen.
 - 8.** Oo waxaan ku waajibannay aadmiga inuu wanaajiyo waalidkiis, haddiiye ay kugula dadalaan inaad ila wadaajiso (cibaadada) wax aadan u heysan cilmi⁽²⁾, ha ku adeecin. Waa xaggaya noqodkiinnu, marka waxaan idhi sheegi doonaa waxaad fali jirteen.
 - 9.** Oo kuwa rumeyasan oo fala camallo wanaagsan, Waxaanu hubaal dhex gelin doonaa kuwa wanaagsan (jannada gudaheed).
 - 10.** Oo waxaa ka mid ah dadka kuwo yiraahda: Waxaanu rumeyasnahnay Allaah, markase (midkood) lagu dhibaateeyo Allaah darti, ka dhiga fidmada (dhibka) dadka sida wax la mid ah Cadaabka Ilaahay. Haddii se uu gargaar ka yimaado xagga Rabbigaa, waxay (munaafiqiintaa) yiraahdaan: Waxaanu ahayn kuwa idin la jira. Ee mawuusran Allaah ahayn kan dhab u Ogsoon waxa ku jira laabaha uunanka?

11. Oo hubaal Allaah wuu muujin doonaa kuwa rumeysan, oo wuxuu hubaal muujin doonaa munaafiqiinta.

12. Oo kuwa rumeyn diida waxay ku yiraahdaan kuwa rumeysan: Soo raaca jidkayaga oo waxaan idinka qaadi doonaa dambiyadiinna⁽³⁾. Ma se qaadi doonaan wax ka mid ah dambiyadooda; hubaal waa beenlawyo.

13. Waxay se qaadi doonaan culaysyadooda iyo culaysyo kale oo la jira culaysyadooda⁽⁴⁾, oo waxaa hubaal la weydiin doonaa Maalinta Qiyaamaha waxay been abuuran jireen.

14. Oo Waxaan xqiiq u dirnay Nuux dadkiisi, oo wuxuu dhex joogay kun sano oo dhimman konton sano, oo waxaa qaaday Duufaan iyagoo ahaa kuwo gef badan.

2. Waa aydaan wax xujo ah u heysan ilaahnimadooda. Ma jiraan wax cilmi ah oo loo heli karo waxaan jirin ama aan run ahayn.

3. Macnahu wuxuu sidoo kale noqon karaa: Markaa aan qaadnee dambiyadiinna, macnaha waa innagaa nala weydii oo mas'uul ka ah dambiyadiinna.

4. Waxay qaadi doonaan dambiyadooda, ay u dheer tahay dambiyada dadka ay lumiyeen, iyagoo kuwaasi dambe aan iyagana dambiga sidaa uusan kaga dhaceeyn oo lagaga naaqusineyn.

15. Waan se badbaadinay isaga iyo kuwii kula jirayba Doonnida, oo waxaan uga dhignay calaamo⁽⁵⁾ (digniin) ummadaha.

16. Oo (waxaan soo dirnay) Ibraahim markuu ku yiri dadkiisi: Caabuda, Allaah (keliya) oo dhowra (xilka uu idin saaray), Arrinkaa baa idiin khayr badan, haddaad ogtiihiin.

17. Wuxaad uun caabuddaan sanammo halkii Allaah, oo waxaad abuurataan been. Hubaal, kuwa aad caabuddaan Allaah sokadi idiin ma hanan karaan risiq, ee ka doonta risiqa Allaah agtiis (oo keliya) oo caabuda oo ku mahdiya. Xaggiisa baa la idiin celin doonaa.

18. Haddiise aad beenisaan (dhambaalka), ummado idinka horreeyey baa beeniyey. Oo ma saarna Rasulka waxaan ahayn Gaarsiin cad (ee dhambaalka)⁽⁶⁾.

19. Mawaysan arag sida Allaah u billaabo abuuridda (uunka), haddana u soo celin? Hubaal Arrinkaa Allaah waa u fudud yayah.

20. Dheh (Nabi Muxammad): Ku socdaala dhulka oo fiiriya sida uu u billaabay uunka, haddana Allaah u soo saari abuurka dambe. Hubaal, Allaah wax walba wuu Karaa.

21. Wuxuu ciqabaa qofkuu doono, oo u naxariistaa qofkuu doono, oo Xaggiisa baa la idiin soo celin doonaa.

22. Oo ma ka baxsan doontaan (Alle) dhulka korkiisa ama cirka gudahi, oo ma lihidin Allaah sokadi ilaaliye ama wax gargaare ah.

23. Oo kuwa beeniya Aayadaha Ilahay iyo la kulankiisa, kuwaasi waxay ka quusteen Naxariistayda, oo kuwaas waxay mudan doonaan cadaab xanuu badan.

5. Waxaa loola jeedaa doonnida, ama dhacdaasi weyn.

6. Mufasirinta waxay isku khilaafeen Aayaddan inay tahay mid la socota hadalkii Nabi Ibraahim, ama hadal uu Allaah ku samirsiiyayo oo ugu laab qaboojinayo Nabi Muxammad s.c.w., laakiinse sida ka muuqata hal dhaca hadalka waa inay u tahay samirsii iyo laab qaboojin Nabi Muxammad s.c.w.

فَأَبْجِهَنَهُ وَأَصْحَبَ السَّفِينَةَ وَجَعَلَنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ
 ١٥ إِنَّ أَبْرَاهِيمَ لَذَّالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا إِلَهًا وَأَنَّوْهُ دَلِيلًا
 حَيْرَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعَالَمُونَ ١٦ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ أَوْ أَنْتُمْ وَمَخْلُوقُونَ إِنَّكُمْ إِنْ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ لَا يَنْتَلِكُونَ لَكُمْ رِزْقٌ فَاتَّغْرَى عَنِ الدِّينِ الْأَرْزَقُ
 وَأَعْبُدُوهُ وَأَسْكُرُوا إِلَهًا إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ١٧ وَإِنْ شَكَبُوا
 فَقَدْ كَذَّبُ أُمَّةً مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلِيَ الرَّسُولُ إِلَّا بِالْأَبْلَغِ
 الْمُبَيِّنِ ١٨ أَوْ لَمْ يَرَوْهُ كَيْفَ يُبَيِّنُ اللَّهُ الْحَقَّ ثُمَّ
 يُعْبِدُهُمْ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ١٩ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ
 فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقُ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ الْمَوْتَأَمَّةَ
 إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٠ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَرَحِيمٌ
 مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ يُقْلَبُونَ ٢١ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزَتِ
 الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
 وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٢٢ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعِيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
 أُولَئِكَ يَسِّرُونَ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٢٣

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ
فَأَجَبَ اللَّهُ مِنْ أَنْتَارٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُتُلُ لَقَمْ نُؤْمِنُونَ
وَقَالَ إِنَّمَا تَحْدِثُنَا مَنْ دُونُ اللَّهِ أَوْ نَنْهَا مَوْدَةً بَيْكُمْ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بِعَصْمَكُمْ
بِعَصْمِ وَيَأْتُنَّ بَعْضُكُمْ بِعَصْمًا وَمَا وَرَمَمْ أَنْتَارٌ
وَمَا كُمْمَنْ نَصْرِينَ ***فَقَامَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ**
إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّ إِنَّهُ هُوَ أَعْزِيزُ الْحَكَمِ
وَهَبَنَا اللَّهُ أَشْحَقَ وَيَعْنُوبَ وَجَعَنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
الْمُسُوءَ وَالْكَتَبَ وَأَتَيْنَاهُ أَخْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَلَنَّهُ
فِي الْآخِرَةِ لَيْكَنَ الصَّلَاحِينَ ***وَنُوَطَ إِلَذْقَالَ لِعَوْمَاهِ**
إِنَّكُمْ لَتُأْتُونَ الْقِتْحَشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ
مِنَ الْعَالَمِينَ ***إِنَّكُمْ لَتُأْتُونَ أَرْجَالَ وَتَقْطُعُونَ**
الْسَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ
قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَنْتَنَا بَعْذَابُ اللَّهِ مِنْ
الْحَدِيقَاتِ ***قَالَ رَبِّ أَنْزُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ**

٣٩٩

24. Marka ma ahayn jawaabtii dadkii (Ibraahim) waxaan aheyn inay yiraahdeen: Dila isaga ama guba. Allaah baa se ka badbaadiyey dabkii. Hubaal, Arrinkaa waxaa ugu sugan calaamooyin dad rumaysan.

25. Oo (Ibraahim) wuxu yiri: Waxaad uun u samaysateen (caabudid darteed) Allaah sokadi, sanammo jaceyl dhexdiinna ah darteed nolosha adduunkan, Maalinta Qiyaamahase, wuxuu qaarkiinba diidi doonaa qaarka kale, oo qaarkiinba lacnadi doonaa qaarka kale, oo hoygiinnu waa Naarta, oo ma heli doontaan wax idiin soo gargaara.

26. Markaas Luud baa rumeeeyey. Oo (Ibraahim) wuxuu yiri: Waxaan u haajiraya xagga Rabbigay. Hubaal, waa Awood Badanaha, Xakiimka ah.

27. Oo Waxaan u hibeynay Isxaq iyo Yacquub, oo waxaanu ka yeelney ubadkiisa dhexdooda Nabinnimada iyo Kitaabka, oo Waxaanu ku siinnay abaalgudkiisa adduunkan, oo Aakhirada wuxuu hubaal ka mid yahay kuwa wanaagsan.

28. Oo (xus) Luud, markuu ku yiri dadkiisii: Hubaal waxaad idinku la timaaddaan anshax xumo uusanba idiinka horrayn axad ka mid ah ummadaha.

29. Wuxaa u tagtaan ragga, oo goysaan jidka⁽⁷⁾, oo kula timaaddaan Munkar (shirki, gaalnimo, dambiyoo) kulamadiinna dhexdood, Mase aheyn jawaabtii dadkiisii waxaan ahayn inay yiraahdeen: Noo keen Cadaabka Ilaahey haddaad ka mid tahay run sheegyada.

30. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Iiga gargaar dadkan sharka badan.

7. Idinkoo jidka gooya oo burcad ah oo ugysta dhac iyo boob socotada. Wuxuu sidoo kale macnaha u dhici karaa gooya taranka u tegidiinna ragga darteed halkii dumarka, taasoo keenyeysa tarmid la'aan dadka.

31. Oo markay Rusushayadii (malaa'igtii) ula yimaadeen Ibraahiim bishaaraada⁽⁸⁾, waxay yiraahdeen: hubaal waxaan innagu halaagaynaa dadka magaaladan (Sodom), waayo dadkeedu waaa kuwo gef badan.

32. (Ibraahiim) wuxuu yiri: Xaqiiq waxaa ku nool Luud. Waxay yiraahdeen: Innaga baa kaa ogsoon cidda dhexeeda ah, hubaal waanu badbaadin doonaa isaga (Luud) iyo ehelkiisaabaa, _xaaskiisa maahee, waxay ahaan doontaa mid ku harta gadaal⁽⁹⁾.

33. Oo markay Rusushayadii (malaa'igtii) u yimaadeen Luud wuu u murugooday⁽¹⁰⁾, oo ciriiri dareemay dartood; Waxay yiraahdeen: Ha cabsan oo ha murugoon. Hubaal waanu ku badbaadin doonaa adiga iyo ahelkaagaba xaaskaaga maahee, waxay ahaan doontaa mid ka mid ah kuwaa ku hari doona gadaal.

34. Hubaal waxaan ku soo dejin doonaa dadka magaaladan cadaab kaga yimaada samada inay caasiyoobeen darteed.

35. Oo xaqiiq waxaan uga tagnay halkaa calaamo cad dad garasho leh.

36. Oo Xagga Madyan (waxaan u dirnay) walaalkood Shucayb, wuxuu yiri: Dadkaygiow! Caabuda Allaah oo ka cabsada Maalinta Dambeysa (Aakhirada) oo ha ku falina arlada xumaan idinkoo ku fidinaya fasahaad.

37. Wayse beeniyeen, markaas baa dhul gariir daran qabsaday, oo waxay noqdeen kuwo kadkuuda (baqtii) ah guryahooda daadsan.

38. Oo (waxaan halaagnay) Caad iyo Thamuud. Oo xaqiiq waxay idiinka muuqataa (baabbi' intoodii) guryahoodii. Oo shaydaan baa u qurxiyey camalladoodii iyaga oo ka duway Jidka, inkastoo ay ahaayeen kuwo garasho leh⁽¹¹⁾.

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِنْتَهِيمَ بِالْمُشْرِقِ قَالُوا إِنَّا نَهْلِكُوا
أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ لَمَّا كَانَ لَهُمَا كَانُوا طَلَمِيْرِتَ^(١)
قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا أَخْنُ أَغْلَمُ بِمَنْ فِيهَا النَّسِيْحَةُ
وَأَفْلَمَهُ إِلَّا أَمْرَأَتُهُ وَكَانَتْ مِنَ الْقَدِيرِيْنَ^(٢) وَلَمَّا
أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّدَهُمْ وَصَافَقَ يَوْمَ دَرَّةَ
وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَخَرِّبْ إِنَّا مُؤْمِنُونَ وَاهْلُكُ إِلَّا
أَمْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْقَدِيرِيْنَ^(٣) إِنَّا مُنْزَلُونَ عَلَى أَهْلِ
هَذِهِ الْقَرْيَةِ يَرْجِعُونَ السَّمَاءَ يَمَّا كَانُوا يَقْسُونَ
وَلَقَدْ تَرَكَنَّا مِنْهَا إِيَّاهُ بَيْنَنَا لِقَوْمٍ يَعْقُلُونَ^(٤)
وَإِلَيْنَا مَدَّتْ أَخَاهُمْ شُعْبَيَا فَقَالَ يَقُولُ أَعْنِدُو اللَّهَ
وَأَرْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوْفُ الْأَرْضَ مُفْسِدِيْنَ^(٥)
فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذْنَاهُمْ الْرَّحْفَةُ فَأَضْبَحُوهُ فِي دَارِهِمْ
جَحِيْمِيْنَ^(٦) وَعَادَا وَشَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَتْ لَكُمْ
مَنْ مَسَكَنَهُمْ وَرَبَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلُهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ الْأَسْبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْغِيْنَ^(٧)

٤٠٠

8. Waa dhalashada Isxaaq, iyo wiil wiilki Yacquub.

9. Waxaa lala cadaabay dadkeeda maadaama ay ku kaalmeyneysey xumahoooda.

10. Eeg sharaxa Suuradda 11: Ayadda 77.

11. Haddii ay waantoobayaan yacihi waxay ahaayeen kuwo leh aqoon hab agaasin ku dhisan oo loola jeedo in arrimaha adduunka baxalligooda iyo salkooda la gaaro, si fiicanna dhulka loo camiro, oo daaro dhaadheer loogaga dhisoo, wax kastana maamul fiican loo sameeyo.

وَقَرُونَ وَفَرْعَوْنَ وَهَامَنْ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ
فَأَسْتَكَبَ رُؤْبًا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ أُولُو سَيْقَيْنِ
^{٣٩} فَكَلَّا لِأَخْنَانَ يَابْدَئِيهِ فَيَهْمَهُ مَنْ أَرْسَانَا عَلَيْهِ حَاصِبَا
وَمِنْهُمْ مَنْ أَخْذَنَاهُ الصِّحَّةَ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفَنَا بِهِ
الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقَنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ يُظْلِمُهُمْ
وَلَكِنَّ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ^{٤٠} مَثَلُ الَّذِينَ
أَخْذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أُولَئِكَ كَمَثَلُ الْعَنْكَبُوتِ
أَخْذَتْ بَيْتَ اُولَئِنَّا وَهُنَّ الْبَيْوُتُ لَبَيْتُ الْعِنْكَبُوتِ
لَوْكَانُوا لَعَلَمُوْنَ^{٤١} إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ أَلْحَقَ بِهِ الْحَكِيمُ^{٤٢} وَتَلَكَّ
الْأَمْثَلُ تَصْرِيْهُ لِلنَّاسِ وَمَا يَعْلَمُهُ إِلَّا الْعَالَمُونَ
^{٤٣} خَلَقَ اللَّهُ الْمَسَمَوْنَ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَا يَةً لِلْمُؤْمِنِينَ^{٤٤} أَقْلَلَ مَا أُوحِيَ إِلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
وَأَقْرَبَ الصَّلَوةَ إِلَيْكُمْ لِصَلَوةٍ تَعْنَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَلِذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ^{٤٥} وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ^{٤٦}

٤١

39. Oo (Waxaan halaagnay) Qaaruun, iyo Fircoon iyo Haamaan. Oo xaqiiq wuxuu Muuse ula yimid calaamooyin cad, waxayse ku qooqeen arlada, mase ahayn kuwo ka baxsan kara (Cadaabkayaga).

40. Marka mid walbaa (oo ka mid ah) waxaan ku qaadnay dambigooda, waxaa ka mid ahaa kuwo aan u dirnay dabeyl daran, oo waxaa ka mid ahaa kuwo uu qabsaday qeylo (qarax) aad u weyn, oo waxaa ka mid ahaa mid aan la goynay dhulka; oo waxaa ka mid ahaa kuwo aan qarqinnay. Ma ahayn Allaah inuu ku gardarrooday, laakiinse iyaga ba nafahooda wax u dhimay.

41. Mataalka kuwaa sameysta gargaarayaal aan ahayn Allaah waa sida mataalka caaro yeelatay guri, oo hubaal waxaa ugu liita guryaha guriga caarada; hadday og yihiin.

42. Hubaal Allaah waa Ogsoon yahay waxa ay baryaan Isaga sokadi. Oo waa Awood Badanaha , Xakiimka ah.

43. Oo tusaalooyinkan, waxaan u soo qaadannaa dadka, cidise ma fahanto aan ahayn kuwaa cilmiga leh.

44. Allaah wuxuu u abuuray samooyinka iyo arlada xaq. Hubaal, Arrinkaa waxaa ugu sugan calaamo mu'miniinta.

45. Akhri (Nabi Muxammadow s.c.w) waxaa laguu soo waxyooday oo ka mid ah Kitaabka, oo u oog salaadda si wanaagsan. Hubaal, salaaddu waxay ka reebtaa (qofka) anshax darrada iyo xumaanta, oo xaqiq xusidda Ilahay baa wax waliba ka weyn. Oo Allaah waa Og yahay waxaad fashaan.

46. Oo ha la doodina ehl Kitaabka inay tahay maahee taasi (dood) sida ugu wanaagsan ah, kuwooda ka midka ah maahee ee u dhaqma si gar darro ah, oo dhaha: Wuxaan rumaysannahay waxa nalagu soo dejiyey waxyi ahaanta iyo waxa la idinku soo dejiyey ee waxyi ah; oo Ilahayaga iyo Ilahiinnu waa Mid Keliya, oo innagu Isaga baan u hogaansannahay.

47. Oo sidaas baan wuxaan kugu soo waxyoonnay Kitaabka (Qur'aanka). Marka kuwa aanu (horay) u siinnay Kitaabka way rumeysan yihiin, oo kuwani (dadka Makkah) waxaa ka mid ah oo jira kuwo rumeysan, oo ma diidaan Aayadahayaga wuxaan ahayn gaalada.

48. Oo ma aanad akhriyin horti wax Kitaab ah, oo ma aanad ku qorin midna gacantaada midig, markaas (haddii kale) kuwa sheega waxyaalo aan run ahayn waxay heli lahaayeen (sabab) ay ku shakiyaan.

49. Mayee! Kani (Qur'aanka) waa Aayado cad ku (xafidan) laabaha kuwa la siiyey cilmiga, oo ma diidaan Aayadahaga wuxaan ahayn gar ma qaataayaasha.

50. Oo waxay yiraahdaan: Maxaa calaamooyin loogaga soo dejin waayey xagga Rabbigii? Dheh: Calaamooyinka sideedaba waa oo Keliya xagga Allaah, oo anigu waxaan uun ahay dige cad.

51. Miyaanay ku fillayn inaan kuu soo waxyoonnay Kitaabka (Qur'aanka) ee loo akhriyo? Hubaal kani waxaa ugu jira naxariis iyo waano dad rumaysan.

52. Dheh: Allaah baa ku filan markhaati aniga iyo idinka noo dhexeeya. Wuxuu Ogsoon yahay waxa jira samooyinka iyo arlada. kuwase rumeysan waxyaalahaa aan jirin ee beenta ah oo rumeyn diida Allaah, waa kuwaas uun kuwa iyagu ku sugan khasaaraha (aad u weyni).

وَسَتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمٌّ لَجَاءَ هُنْدُ الْعَذَابِ
وَلَيَأْتِهِمْ بَعْثَةٌ وَمَنْ لَا يَشْعُرُونَ ٥٣ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لِمُجِيْطَةٍ بِالْكُفَّارِ ٥٤ قَوْمٌ يَغْشِيْهُمُ الْعَذَابِ
مِنْ قَوْفَهُمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجَاهُمْ وَيَقُولُونَ دُوْقُوا مَا كُلْمَعَلُونَ
يَعْبَادُونَ الَّذِينَ عَمُولُونَ أَرْضَى وَسَعَةً فَإِنَّى فَانْبَدُونَ ٥٥
كُلُّ نَفْسٍ ذَآيِّقَةُ الْمَوْتِ نَمِيَ اِتَّسَاعُرَجَعُونَ ٥٦ وَالَّذِينَ
عَمُولُوا وَعَمِيْلُوا الصَّالِحَاتِ لَنْ يُبَوِّئُهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ عُرْفَانَجَرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ تَلَبِّيَنَ فِيهَا يَقْمَ أَجَرُ الْعَبْدِلِينَ ٥٧ الَّذِينَ
صَدَرَ وَأَعْلَى رَجَاهُمْ بِوَكْلَنَ ٥٨ وَكَائِنَ قِنْ دَائِيَةً لَأَخْتَلُ
رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا إِنَّا لَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٥٩ وَلَئِنْ
سَأَلْتُهُمْ مِنْ حَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَرَ السَّمَسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَإِنِّي بَوْفُكُونَ ٦٠ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ وَيَقْدِرُهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ٦١ وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ
مِنْ زَرْلَ مِنْ السَّمَاءِ مَاهَ قَاهِيَهُ الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِ مَوْهِنَاهَا
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فِي الْحَمْدِ لِلَّهِ تَبَلَّ أَكَتْرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٦٢

٤٠٣

53. Oo waxay ku warsadaan inaad u soo dedejiso cadaabka, oo haddii aanay lahaan lahayn (waqtii) muddo go'an leh, wuu u iman lahaa cadaabka. Oo hubaal wuxuu ugu iman doonaa kedo iyagoo aan dareensanayn.

54. Waxay ku warsadaan inaad u soo dedejiso cadaabka, oo hubaal Naarta waxay ku hareersan tahay gaalada.

55. Maalinta marka cadaabka ka dabooli doono dushooda iyo lugahooda hoostoodaba, oo wuxuu oran doonaa: Dhadhamiya waxaad fasheen.

56. Addoomahayga rumeysanow! dhulkaygu waa ballaaran yahaye, ee Anigoo (Keliya) i caabuda.

57. Naf walbaa waa tii dhadhamisa dhimasho. markaas xaggayaga baa la idiin soo celin doonaa.

58. Oo kuwa rumeeeyey oo falay camallo wanaagsan waxaanu hubaal ka siin doonaa hoy rugaha sare ee Jannada dhexdeeda, ay webiyadu hoostoodu qul-qulaan iyagoo ku waaraya dhexdeeda, Wanaagsanaa abaalka kuwa camal fasha.

59. Waa kuwa samra oo Rabbigood ku kalsoon oo isku halleya.

60. Oo badanaa noole dhul socod ah, oo aan xambaarsaneyn risqeeda, Allaah baa irsaaqa iyo idinkaba. Oo Waa wax kasta Maqlaha, wax kasta ogsoonaha ah.

61. Oo haddaad weydiiso: Yaa abuuray samooyinka iyo arlada oo sakhiray qorraxda iyo dayaxa? Waxay hubaal oranayaan: Allaah. Ee xaggee baa haddaba loo ilay?

62. Allaah wuxuu u waasiciyaa risiqa qofkuu doono ee ka mid ah addoomahiisa, oo ku cirriyaa (qofkuu doono). Hubaal Allaah wax walba waa Ogsoon yahay.

63. Oo haddaad weydiiso: Yaa ka soo shuba roob daruuraha, markaa ku nooleeya arlada dhimashadeeda kaddib? Waxay hubaal oranayaan: Allaah. Dheh: Ammaan idilkeed waxaa iska leh Allaah. Badankooduse wax ma gartaan.

64. Oo noloshatan adduunku ma aha waxaan ahayn maawelo iyo madaddaalo. Oo hubaal Daarta dambeysa, weeyaan nolosha dhabta ah (waarista), waase haddii ay og yihiin.

65. Oo markay fuulaan doonyaha, waxay baryaan Allaah (Keliya), iyagoo u keli yeela cibaadada, markase u nabab ku keeno barriga, markaas bay u shariik-yeelaan.

66. Sidaas bay uga abaal dhacaan waxaan siinnay, oo iskaraaxeystaan⁽¹²⁾, durbase way ogaan doonaan.

67. Miyaanay arkayn inaanu yeellay Xaram Aamin ah, halka dadka laga dafo hareerahooda⁽¹³⁾? Ee ma waxaan jirin oo been ah bay weli rumeeyaan, oo ku gaaloobaan Nicmadda Ilaahay?

68. Oo yaa ka gef badan kan ka been sheega Allaah ama beeniya xaqaa markuu u yimid? Miyaanay se ahayn Naarta hoyga gaalada?

69. (Ma) kuwase aad ugu dadaala Dartayada, waxaan hubaal ku hanuunin doonaa Jidatkayaga oo hubaal Allaah wuxuu la jiraa sama falayaasha.

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا هُوَ لَعْبٌ فَلَمَّا دَأَرَ الْآخِرَةَ لَهُنَّ حَيْوَانٌ لَوْ كَوَافِعَ الْعَامُونَ ۝ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخَاصِّينَ لَهُ الَّتِينَ فَلَمَّا جَنَّهُمُ الْبَرُّ إِذَا هُنْ يَرْكِبُونَ ۝ لَيَكْفُرُوا بِمَا أَتَيْنَاهُمْ وَلَيَتَمَسَّعُوا فَسَوْفَ يَعْمَلُونَ ۝ أَوْ أَرَدَهُمْ وَأَنَا جَعَلْتُ أَحْرَمًا لَهُمَا وَيَسْطَعُفُ الْأَنْسَانُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَلَا يَطْلِبُ الْمُؤْمِنُونَ وَيَنْعِمُهُ اللَّهُ بِكُفُورِهِ ۝ وَمَنْ أَطْلَمَ مِنَ الْفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ يَأْتِي لَهُ الْجَاءَهُ ۝ الْيَسَرُ فِي جَهَنَّمَ مَقْوِي لِلْكَفِرِينَ ۝ وَالَّذِينَ جَهَدُوا فِي سَبِيلِنَا وَلَمْ يَسْبِلُنَا وَلَمْ يَأْتِنَا بِمُحْسِنِينَ ۝

سورة الرورق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْآتَى ۝ عَلَيْتُ الْرُّومُ ۝ فِي ذَنْبِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَغْلِبُونَ ۝ فِي بِصْرَ سَيِّدِنَا اللَّهِ الْأَمَرِ مِنْ قَبْلِ وَمَنْ بَعْدُ ۝ وَمَنْ يَزْكُرْ يَفْسَحُ الْمُؤْمِنُونَ ۝ يَنْقُضُ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْزَىُ الرَّحِيمِ ۝

٤٠٤

Suuradda 30 Ar-Ruum⁽¹⁾

Waa 60 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Alif laam-miim⁽²⁾.
2. Roomaaniyiinta waxaa lagaga adkaaday⁽³⁾.
3. Dhulla soke, iyaguna, kaddib marka laga adkaado, way adkaan doonaan.
4. Dhowr sano gudahood, Amarka waxaa iska leh Allaah oo Keliya ka hor iyo kaddibba. Oo malintaas bay mu'miniintu iyaguna ku farxi doonaan⁽⁴⁾.
5. Gargaarka Ilaahay, wuxuu u gargaaraa qofkuu doono, oo waa Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, aad u Naxariista Badan.

¹². Waxaa sidoo kale Ayadda loo fasiri karaa gooddin ahaan: "Ee ha ka abaal dhacaan waxa aanaa siinnay oo ha iska raaxeystaan, wayse ogaan doonaan mar dhow waxa ku dhaca.

¹³. Macnaha wasa in la dilo oo soo qato qafqaal ahaan.

¹⁴. Arruum : waa Biizantayintii (Imbaraadoryadii bare ee Roomaanka).

¹⁵. Waxaa ku adkaaday Furus.Furus ama Peershiya waa magaciil hore ee loo yihiin Iraan.

¹⁶. Guusha uu siiyey Allaah ehl kitaabka (Kirishaanka) darteed, ay ka guuleysteen firaaniyiinti dab caabudka ahaa ee waagaas.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكُنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
 ١ يَعْلَمُونَ مَا لَهُ كِفَافٌ لِّحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ
 غَافِلُونَ ٢ أَوْ لَعْنَتُهُمْ مَا حَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا يَلْتُخُو وَأَجَلٌ مُسْمَىٰ وَإِنْ كَثِيرًا
 مِّنَ النَّاسِ يُلْقَىٰ رَبِّهِمْ لِكُفُورِهِ ٣ أَوْ لَمْ يَسِيرُ فِي
 الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا
 أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَرُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ رَبِيعًا
 عَمَرُوهَا وَاجْهَاهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيْتَنَاتِ ٤ فَمَا كَانَ اللَّهُ
 يُظْلِمُهُمْ وَلَكُنَّ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يُظْلِمُونَ ٥ ثُمَّ كَانَ
 عَيْنَةُ الَّذِينَ أَسْفَلُوا أَسْوَلَىٰ أَنْ كَدْبُوا بِعِيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا
 يَهَا يَسْتَهِنُونَ ٦ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ فِي الْأَقْرَبِ فَرِعَادُهُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
 ٧ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ بِعِلْمِ الْمُجْرُونَ ٨ وَلَوْزِكُنْ لَهُمْ
 شَرٌّ كَيْمَهُمْ شُفَعَوْهُ وَكَانُوا يُشَرِّكُونَ ٩ كَفَرُتِهِنَّ
 ١٠ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُوَمِّدُهُنَّ يَتَفَرَّغُونَ ١١ فَلَمَّا الَّذِينَ
 ١٢ أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا أَصْنَابًا حَتَّىٰ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ ١٣

11. Allaah baa billaaba abuurista, haddana dib u soo celiya (dhimasho kaddib), markaas xaggiisa baa dib la idiinku soo celin doonaa.
12. Oo Maalinta ay Saacaddu dhici doonto bay dambiliayaashu quusan doonaa.
13. Oo ugama sugnaan doonaa wax shafeecayaal ah dhexdooda kuway (Allaah) la wadaajiyeen (cibaadada), oo waxay (markaa) beenin doonaa kuway hore ula wadaajiyeen (cibaadada).
14. Oo Maalinta ay Saacaddu dhici doonto Maalintaa way kala bixi doonaa.
15. Ee ma kuwa rumeyey oo sama falay, waxay ahaan doonaa beer gudaheed, iyagoo faraxsan.

6. (Waa) Ballan Ilaahey, Allaah kama uu baxo Ballankiisa, laakiinse dadka badankiisu ma ogsoona.

7. Waxay yaqaaniin daahirka muuqaalka nolosha adduunkan, ha yeesh ee nolosha dambeysa wayba moog yihii.

8. Mawaysan ka fakarin nafahooda: Allaah uma abuurin samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeya waxaan ahayn xaq iyo muddo go'an? Oo hubaal in badan oo dadka ka mid ahi la kulanka Rabbigood way beeniyaan.

9. Miyaanay marin dhulka oo eegin sida uu ahaa aayaha kuwii iyaga ka horreeyay? Waxay ahaayeen kuwo ka xoog badan kuwakani awood ahaan, oo qoday dhulka oo u camiray si ka badan sida ay kuwani (reer Makkaad) u camireen, oo Rusushoodii waxay ula yimaadeen xujooyin cad, oo Allaah ma aha mid marnaba ku gardarrooda iyaga, ee iyaga baa nafahooda gef ka galay.

10. Markaas ciribta kuwa falay xumaan waxay ahayd (miraha qaraar ee) xume falkooda, waayo waxay beeniyeen Aayadaha Ilaahey oo ku jees-jeesi jireen.

16. Kuwa se rumeyn diiday oo beeniyey Aayadahayaga iyo kulanka Aakhirada, kuwaas cadaabka ayaa la keeni doonaa (ay ku waarayaan).

17. Ee xurmad oo dhan waxaa leh oo hufan Allaah markaad galab dhacsataan iyo markaad waabariisataanba.

18. Oo Isaga baa mudan ammaan idilkeed samooyinka iyo arlada, iyo caweysinka iyo duhurnimadaba.

19. Wuxuu ka soo saaraa wax nool wax dhintay, oo ka soo saaraa wax dhintay wax nool. Oo wuxuu nooleeyaa arlada dhimashadeeda kaddib. Oo sidaas oo kale baa la idiin soo saari doonaa.

20. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa inuu idinka abuuray carro, markaas mise waxaadba tiihin dad foof ah ee (ku kala) firisan (arladoo dhan).

21. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa inuu idiinka abuuray nafahiinna lammaan idinla nooc ah si aad ugu xasishaan, oo Wuxuu dhexdiinna dhigay kalgacalo iyo naxariis, hubaal (arrin)kani waxaa ugu jira calaamooyin dad fekera.

22. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa abuurista samooyinka iyo arlada iyo kala duwanaanta luqadahiinna iyo midabyadiinna. Hubaal (arrin)kani waxaa ugu jira Calaamooyin kuwa aqoonta leh.

23. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa hurdadiinna iyo doonashadiinna Deeqdiisa habeen iyo maalinba. Hubaal (arrin)kani waxaa ugu jira Calaamooyin dad wax maqla.

24. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa inuu idin tusiyo hillaca oo (leh) baqdin iyo rajoba, oo Wuxuu ka soo shubaa biyo daruuraha oo ku nooleeyaa arlada dhimashadeeda kaddib. Hubaal (arrin)kani waxaa ugu jira calaamooyin dad garasho leh.

وَمِنْ عَائِتَتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاةُ وَالْأَرْضُ يَقْرِئُهُ فَمَنْ أَعْكَلَ
دَعْوَةَ مِنَ الْأَرْضِ إِذَا سَمِعَتْ خَجُونَ^(٥) وَلَمْ يَمْنُ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّهُ دَقْنِيُونَ^(٦) وَهُوَ أَلَّذِي يَبْدِئُ فِي الْحَقَّ فَمَرَّ
بِعِيْدَهُ وَهُوَ هَوْهُونٌ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمُثْلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ^(٧) صَرَرَ لَكُمْ مَثَلًا
مَنْ أَنْفَسَكُوكُهُ لَكُمْ مَنْ مَامَكَتْ أَيْمَنَكُوكُمْ مِنْ
شَرِكَاءَ فِي مَارِزَقَتْكُمْ فَأَنْتُمْ فِي سَوَاءٍ تَخَافُوهُمْ
كَحِيفَتْكُمْ أَنْفُسَكُوكُهُ لَكَذَلِكَ نَفْصُلُ الْأَيْدِيْنَ لَقَوْمَ
يَعْقُلُونَ^(٨) إِلَيْ أَتَبْعَيَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
فَمَنْ يَهْدِي مِنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا الْهُمْ بِنَصِيرٍ^(٩) فَأَقْرَبُ
وَجْهَكُوكُلَّ الدِّينِ حَنِيقًا فَطَرَتْ اللَّهُ الْأَلِيْلُ قَطْرَانَ النَّاسِ عَلَيْهَا
لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الْأَكْلُ الْقَيْسِ وَلِكُوكُنْ أَكْتَرُ
النَّاسِ لَا تَعْلَمُونَ^(١٠) مُبَيِّنَ إِلَيْهِ وَرَأْقُوهُ وَلَقِسُوا
الصَّلَوةَ وَلَا تَكُونُ مِنَ الْمُشَرِّكِينَ^(١١) مِنَ الَّذِينَ فَرَقُوا
دِيَنَهُمْ وَكَوْا شَيْعَاتْ كُلُّ جَزِيْرَ بِسَالِدِيْمِ فَرِحُونَ^(١٢)

٤٠٧

25. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa inay samada iyo arlada ku sakhiran yihiin Amarkiisa, haddana markuu idiinka yeero yeermo keliya dhulka, aad kolkiiba soo bixi doontaan.

26. Oo Isaga baa iska leh waxa ku sugan samooyinka iyo arlada, kulligoodba Isaga bay u hoggaansan yihiin.

27. Oo waa isaga Kan billaaba uunka, haddana soo nooleyn dhimasho kaddib, oo aad buu (waliba) ugu sii sahlan yahay. Oo Isaga baa iska leh sifooniyinka sare samooyinka iyo arlada gudahooda, oo Waa Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

28. Wuxuu idin soo hor dhigaa tusaale xagga nafahiinna. Miyey jiraan kuwa ay midigiinnu hanato dheddo (addoomahiinna) kuwo idinla wadaaga waxa aan idin siinnay risiq ahaanta oo aad idinku u wada siman tiihin? oo aad uga cabsataan sida aad iskaga cabsataan intiinna xorta ahi? Sidaas baan ugu dhignaa Aayadaha caddaan dad garasho leh.

29. Mayee, kuwa xumaha fala waxay raacaan waxa liita ay nafahoodu rabaan

cilmii la'aan, ee yaa hanuunin kara mid uu Allaah lumiyey? Oo uma sugnaan doonaan wax u soo gargaara.

30. Ee u jeedi wejigaaga toos xagga diinta adigoo aan ka iilan (xaqa), (Qabso) abuurista (wanaagsan) ee Allaah uu ku beeray dadka. Waa inaan wax beddelaad ah lagu sameyn abuurista (wanaagsan ee) Ilaahay, wa taas diinta qumman, laakiinse dadka badankiisu ma ay ogsoona.

31. (Ku dhega idinkoo) ula soo laabanaya toobad Xaggiisa, oo dhowra (xiilka uu idin saaray), oo ooga salaadda, oo ha ka mid ahaannina kuwa u shariig yeela Allaah.

32. (ama) kuwaasi iyagu kala qaybshay diintooda oo noqday kooxo, xizbi walbaa waxa ay haystaan⁽⁵⁾ ay ku faraxsan yihiin.

^{5.} Waxa ay heystaan oo caqidooyin ah, caadooyin, dhaqammo, iwm.

33. Oo markuu dhib taabto dadka, waxay baryaan Rabbigood iyagoo u soo noqodkiis badiya, markase uu ka dhadhansiiyo xaggiissa naxariis, mise qaarkood waxay billaabaan inay (wax kale) Rabbigood u shariig yeelaan.

34. Si ay uga abaal dhacaan waxa aan siinnay. Ee iska raaxeysta (xoogaa yar) durbase waad ogaan doontaan.

35. Mise ma waxaan u soo dirnay xujo cad (daliil cad ama kitaab), oo ku hadla wixa ay Isaga u shariig yeelaan?

36. Oo markaan dhadhansiinno dadka Naxariis, way ku farxaan, haddiise ay soo gaarto xumaato ay sababtay waxay gacmahoodu horey u geysteen, mise wayba quustaan.

37. Mawaysan arag inuu Allaah u ballaariyo risiqa qofkuu doono, oo ku ciriiryo (qofkuu doono). Hubaal (arrin) kani waxaa ugu jira calaamooyin dad rumaysan.

38. Ee sii kan qaraabada ahi xaqiisa, iyo miskiinka, iyo musaafirkha (go' doonsan). Sidaas baa u khayr badan kuwa doonaya Wejiga Ilaahey, oo waa kuwa liibaanayaasha.

39. Oo wax kastoo Aad bixisaan oo ribo ah, si aad uga badsataan maalka dadka⁽⁶⁾, kuma badnaan doonto Allaah agtiis; oo wax kastoo Aad bixisaan oo sako ah⁽⁷⁾ idinkoo doonaya Wejiga Ilaahey, kuwa baa heli doona iyadoo laba laab ah⁽⁸⁾.

40. Allaah waa Midka idin abuuray, haddana idin arsaqa, haddana idin dhinsiin doona, haddana idin soo nooleyn doona. Mihey jiraan kuwa Aad la wadaajisaan cibaadada mid fali kara wax ka mid ah waxaa? Kurmo oo dhan Isaga baa iska leh oo hufan, oo wuu ka Sarreeyaa waxaa ay u shariig yeelaan.

41. Fasahaad baa ka soo muuqday barriga iyo badda oo idil (sababta) waxa ay gacmahu dadku galabsadeen, marka wuxuu (Allaah) dhadhansii qaar ka mid ah waxay faleen, bal inay soo noqdaan.

6. *Weedhan waxay leedadah dhowr macne, waxaa ka mid ah macnooyinkaa: a) waxaa loo bixiyo ribo ahaan ama kor saar b) waxaa la bixiyo iyadoo lagu xiro shardi ah in la gudo iyadoo faa'ido la saartay ha yaraato ama ha badnaatee faa'idada. Iyo c) inaad cid siiso hadiyad adigo uga jeeda inaad ka hesho ciddaas Aad hadiyadda siisay wax ka badan oo ka weyn hadiyadda Aad siisay.*

7. *Sakada halkan waxaa sidoo kale soo galayada tabaruka ah ad Dar Ilaahey ula baxdo.*

8. *Waa loo laba jibbaaraa khayrka iyo barakooyinka lagu siyo arlada iyo ajarka Aakhirada.*

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِ
كَانَ أَكْتَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ٤٤ فَإِنَّمَا وَجَهَكُلِّ الدِّينِ الْقَسِيْمِ مِنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ بِكُمْ لَآمِرَةَ لَهُ مِنَ اللَّهِ تَوْمِيدٌ يَصْدَعُونَ ٤٥ مِنْ
كُفْرَعَائِيهِ كُفْرٌ وَمَنْ حَمَلَ صِلَاحًا فَأَلْفَاظُهُمْ يَهْدُونَ ٤٦
لِيَجِيَ الَّذِينَ أَمْسَوْا عَمَّلَوْا أَصْلَحَاتٍ مِنْ فَضْلِهِ اللَّهُ ذَلِيْلٌ
الْكُفَّارُ ٤٧ وَمَنْءَءَ إِيمَانَهُ أَنْ يُرِسِلَ الْرِّيَاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلَيَذِيقُمُ
مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجِيَ الْفُلُكُ يَأْمُرُهُمْ وَلَيَتَبَعُو مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّهُمْ
تَشَكُّرُونَ ٤٨ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ إِلَيْهِمْ جَاءَهُمْ وَهُمْ
يَأْلَمُونَ ٤٩ فَأَتَتْهُمْ مِنَ الَّذِينَ أَجْرَوْا وَكَانَ حَفَاعَةً لَيَنْصُرُ
الْمُؤْمِنِينَ ٥٠ اللَّهُ الَّذِي يُرِسِلُ الْرِّيَاحَ فَيُنَزِّهُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خَلْلِهِ فَإِذَا آتَاصَابَ يَدَهُ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَهْرَسْتَهُ شَرُونَ ٥١
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمْ يُلْسِنْ ٥٢
فَأَنْظُرْ لِي أَئْتَرَ رَحْمَتَ اللَّهِ كَيْفَ يُجْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَلِكَ لَمَحْيٌ الْمَوْتَقَدُ وَمُوْلَى كُلِّ شَيْءٍ وَفَيْرٌ ٥٣

٤٩

waxay ula yimaadeen Xujoooyin Cad, markaas waanu ka aarsannay kuwii ahaa dambiliayaasha. Oo waxaa abad xil na saaran ah u gargaarka mu'miniinta.

48. Waa Allaah Kan soo dira dabaylaho, markaas bay waxay kiciyaan daruur, uu ugu baahiyoo cirka sidii uu doono, oo wuxuu ka dhigaa goosimo, markaas waxaad aragtaan roobka oo ka soo dhex baxa, haddana markuu u shubo cidduu doono oo ka mid ah addoomahiisa, mise markaas way farxaan.

49. Inkastoo ay ahaayeeyn ka hor intii aan lagu soo di'in roobka wax yar horti, kuwo xaqiqiyo ka quus joogay.

50. Ee fiiri raadadka Raxmadda Ilaahay; sida uu ugu nolol siiyo arlada dhimashadeeda kaddib. Hubaal Kaasi wuxuu nooleyn doonaa meytida, oo wax walba Isagu wuu Karaa.

42. Dheh (Nabi Muxammadow): Mara dhulka, markaas fiiriya sidee buu ahaa aayaha kuwii hore. Badankood waxay ahaayeeyn Mushrikiin.

43. Ee u jeedi wejigaaga toos xaggaa diinta hagaagsan inta aysan Maalin ka imaan xaggaa Allaah aanu jirin qof celin kara. Maalintaasi dadku way kala bixi doonaan⁽⁹⁾.

44. Qof kastoo xaga diida (isaga bay dhibeysaa) xaq diiddadiisu, oo qof kastoo fala camal wanaagsan, Kuwaasu nafahooda bay u gogol dhigaan.

45. Si uu Allaah ugu abaal mariyo kuwa rumeeeyey oo samaha falay, wax ka mid ah deeqdiisa; hubaal Isagu ma uu jecla gaalada.

46. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa inuu soo diro dabaylaho sida bishaaraada iyo inuu idin dhadhanshiyo wax ka mid ah Naxariistiisa (roobka) iyo in doomuhu ku socdaan Amarkiisa iyo inaad dalabtaan wax ka mid ah Deeqdiisa, oo markaas aad mahad naqdaan.

47. Oo xaqiqi Waxaan u soo dirnay hortaa adiga Rusul dadkoodii, oo

^{9.} Waa la kala sooci doonaa kuwaa loo qaddaray inay galaan Jannada iyo kuwaa loo qaddaray inay galaan Naarta.

51. Haddiise aan soo dirno dabeyl daran, oo ay arkaan (dagalkoooda) oo isu rogay caddaan, waxay markaas kaddib noqdaan kuwo abaal dhaca⁽¹⁰⁾.

52. Marka adigu hubaal ma kartid inaad ka yeesho maytida inay wax maqlaan, oo ma kartid inaad ka yeesho kuwa dhegaha la' inay maqlaan dhawaaqa, markay tagaan oo dhabarka jeediyaa.

53. Oo ma ka hanuunin kartid kuwa indhaha la' lunsanaantooda, cidna wax ma maqashiin kartid aan ahayn kuwa rumeyesan Aayadahayaga ee iyagu ah Muslimiin.

54. Allaah waa Kan idinka abuuray (xaalad) tabar yari, haddana baxshay tabar yari kaddib xoog, haddana qaddaray xoog kaddib tabar yari iyo cirro, Wuxuu abuuraa wuxuu doono. Oo Waa Isaga wax kasta Ogsoonaha, Awoodda Badan.

55. Oo Maalintay saacadda dhici doonto, dambiliayaashu waxay ku dhaaran doonaan inaysan nagaanin waxaan ahayn saacad, sidaas baa (xaqa) looga leexiyey.

56. Kuwase la siiyey Cilmiga iyo Iimaanka waxay oran doonaan: Waxaad negaateen in waafaqsan Kitaabka (Xugunka) Ilahay tan iyo maalinta soo Bixinta, marka kani waa Maalinkii soo bixinta, laakiinse ma aydaan ogeyn⁽¹¹⁾.

57. Marka Maalintaas, cudur daarashadoodu wax uma tari doonto kuwii xumaha falay, lagamana aqbali doono raalli gelin.

58. Oo xaqiq waxaan ugu soo qaadannay dadka (nooc) kasta oo tusale ah Qur'aankan gudahi, haddiise aad (Nabi Muxammad) ula timaaddo calaamo, waxay gaaladu hubaal oran doonaan : Ma tihin idinku (mu'miniinta ahow) waxaan ahayn been ku doodayaal.

59. Sidaas buu Allaah u daboolaa quluubta kuwa aan wax ogeyn⁽¹²⁾.

60. Ee samir yeelo, hubaal Ballanka Ilahay waa xaq, oo yeysan ku liidsan kuwa aan (xaqa) yaqiinsaneyn.

10. Ka abaal dhacsan galladhihi hore ee Allaah siiyey.

11. Macnaha waa ma aydaan rumeyesneyn xaqaa.

12. Waa kuwa aan dooneyn inay bartaa xaqo oo ku dhaqmaan ee ka dhoohan.

Suuradda 31 Luqmaam⁽¹⁾

Waa 34 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Alif Laam Miim⁽²⁾.
2. Kuwakani waa Aayado ka mid ah Kitaabka Xakiimka ah⁽³⁾.
3. Hanuun iyo Naxariis u ah kuwa samaha fala.
4. Kuwa ooga salaadda oo bixiya Zakada, oo iyagu ah kuwo yaqqiinsan Aakhirada.
5. Kuwaasi waa kuwo ku sugar hanuu (wacan) xagga Rabbigood ah, oo waa kuwaa libaanayaasha.
6. Oo dadka waxaa ka mid ah mid gata hadal maaweealo ah⁽⁴⁾ si uu uga lumiyo (dadka kale) Jidka Ilaahay aqoon la'aan, oo ka dhigta (hannaankiisa) jees-jees; Kuwani waxay mudan doonaan Cadaab Silcisa.
7. Oo Marka Aayadahayaga loo akhriyo, wuu ka jeestaa kibir darti, sida inaanu maqalba, sidiyyoo uu qabo dhego culeys, ee ugu bishaaree Cadaab Xanuun Badan.

8. Kuwa se rumeysan oo sama fala, waxay hubaal mudan doonaan beero barwaqo ah.
9. Iyagoo ku waaraya dhexdeeda, (waa) Ballan Ilaahay oo xaq ah, oo waa Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.
10. Wuxuu abuuray samooyinka tiirar la'aan sida aad aragtaanba, oo wuxuu kor dhigay buuro ku qotansan arlada si aanu idii la dhaqdhaqaqin. Oo Wuxuu ku fidiyey dhexdeeda nafley nooc kasta leh, oo Waxaanu ka soo shubnay roob daruurta, markaas sababnay inay ka soo baxaan halkaa (dhir) nooc kastoo wanaagsan leh.
11. Kani waa Abuurka Ilaahay ee se i tusa bal waxa ay kuwaa sokadi ah abuureen. Bal gar ma qaatayaasha waxay ku jiraan habow cad.

^{1.} Luqmaan Al-Xakiim, kaasoo aqooniisa iyo xikmaddiisa la yaqin waqtigii Madyan, sidaas darteed ay Carabtu yaqaaneyn.

^{2.} Eeg sharaxa house oo Suuradda 2: Aayadda 1.

^{3.} Eeg sharaxa Suuradda 10: Aayadda 1

^{4.} Hadalka maaweeilda ah waxay culimadu qaar ku fasireen shirkiga, qaarna wararka dadka lagu lumiya, heesaha anshax darrada ah, ama Miyausiga ruxa dadka ee keena is walaaqa, laakiinse dhabtu waxaa weeye waxaa soo galaya hadalka maaweeilda ah wax kasta oo dadka ka jeediya Qur'aanka ama Xusidda Ilaahay.

12. Oo xaqiq waxaanu siinnay Luqmaan Xikmad (oo aanu ku niri): Ku mahadi Allaah. Oo qofkii mahdiya wuxuu uun u mahad naqaa naftiisa, oo qofkii ka abaal dhaca (Galladahiisa), haddaba hubaal Allaah waa Hodan Deeqtoon la Ammaano.

13. Oo (xus Nabi Muxammadow) markuu Luqmaan ku yiri wiilkiisa isagoo waaninaya: Wiilkaygiyow! Ha u shariig yeelin waxbana Allaah. Hubaal shirkigu waa gef aad u Weyn⁽⁵⁾.

14. Oo Waxaanu ku faral yeelnay aadmiga (inuu daryeelo) labadiisa waalid. Hooyadii baa uur ku qaadday (isagoo u kordhiyey) tabar yari ay u dheer tahay tabar yari, oo gudhinta naas nuujintiisu waa labo sano dhexdood_ ee ii mahad naq aniga iyo labadaada waalidba. Waa Xaggayga meel noqodka dambe.

15. Haddiise ay ku dadaalaan inaad ii shariig yeesho wax aadan u heysan cilmi, ha ka yeelin, kula se soco adduunkan si naxariis leh, oo raac jidka kan aniga ii soo noqodka badiya (towbad ahaan). Haddana waa xaggeyga halka la idin soo celin doono, markaas waxaan idin sheegi doonaa waxaad fasheen.

16. Wiilkaygiyow! Hubaal hadday tahay (wax uun) le'eg iniin sisin, walowba ay ku jirto dhadhaab ama taal cirkaa kore ama dhuulka hoose, Allaah wuu keeni doonaa (ifka). hubaal Allaah waa daryeel iyo roonaan badan yahay oo og yahay gunta wax kasta, oo wuu u Xog hayaa.

17. Wiilkaygiyow! Oog salaadda oo amar samaanta oo reeb xumaanta oo u samir yeelo waxa kugu dhaca, hubaal umuurahan waxay rabaan geesinnimo lagu go'aan qaato.

18. Oo ha ka jeedin wajigaaga dadka isla weyni darteed⁽⁶⁾, oo ha ku marin dhuulka is qaad qaad. Hubaal Allaah ma jecla isla weyne walba iyo mid faan badan.

19. Oo ahow dhexdexaad xagga socodkaaga, oo hoos u dhig codkaaga. hubaal kan ugu xun codadka waa cida dameeraha.

5. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: Aan ku dheehin iimaankooda dulmi (gef ama gardarro) (loolaa jeedaa danbiyada yar yar ee dadku galaan ha ka galeen Alle ama iyaga ha iska galeene) waxaase loola jeedaa shirkiga, soo ma aydaan maqal Qowlka Alle : «Xaqiq, shirkigu hubaal waa dulmi aad u weyn. (Bukhaari).

6. Bal waxa la doonayo waa inaad qaddariso dadka oo ku soo qaabisho wejigaaga oo dhan adigoo muusoonaya muujinaya farxad, oo aad u dhageysato si baaraarug leh adigoo aad u daneynaya waxa ay kuu sheegayaan.

أَتَرْقَأَنَّ اللَّهَ سَخِرُكَ مَنِيَ السَّمَوَاتِ وَمَنِي الْأَرْضَ وَاسْعَ
عَلَيْكَ عَمَّا هُوَ بِهِ طَاهِرٌ وَبِإِنَّ النَّاسَ مَنْ يُحَدِّلُ فِي اللَّهِ
يُغَيِّرُ عَلَيْهِ وَلَا هُدَىٰ وَلَا كِتَابٌ مُبِينٌ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَّعْلَمُ
مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَلْوَبُلْ تَنَعِّمٌ مَوْجِدًا عَلَيْهِ عَبَادَةً نَأَوْلَانَ كَانَ
الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعْيِ ۝ وَمَنْ يُسْلِمُ
وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحِسْنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعَرْقَةِ الْأَوْقَنِ
وَإِلَى اللَّهِ عِقْبَةُ الْأَمْوَارِ ۝ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَخْرُنُكَ كُفُورُهُ
إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنَسْتَعِمُ بِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِنِيَّاتِ الصُّدُورِ
نُسْتَعِمُ بِهِمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُهُمْ إِلَى عَذَابٍ عَلِيِّظٍ ۝
وَلَئِنْ سَأَلْتُمْهُمْ مَنْ حَقَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ قَلِيلٌ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْمَلُونَ ۝ لِيَلَوْمَهُمْ مَنِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَيْرُ الْحَمِيدُ ۝ وَلَوْنَسَافِ الْأَرْضِ
مَنْ شَجَرَ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ مُدُدٌ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْخَرٍ
مَا فَقَدَتْ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ مَا حَفِظَكُمْ
وَلَا بَعْثَكُمْ لَا كَنْفِسٍ وَكَجْدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝

٤١٣

20. Miyeydaan arag inuu Allaah idiin sahixray wax waliba oo ku sugan samooyinka iyo wax waliba oo ku sugan arlada, oo idiin taam yeelay Nicmooyinkiisa kuwo muuqda iyo kuwo qarsoonba? Oo dadka waxaa ka mid ah mid ka dooda arrinka Allaah isagoon u lahayn cilmi ama hanuun ama kitaab wax iftiimiya midna.

21. Oo marka lagu yiraahdo: Raaca waxa Allaah soo waxyooday, Waxay yiraahdaan: balse, waxaanu raacaynaa waxa aanu ka hellay aabbayaashay. Oo ma xitaa hadduu shaydaan ugu yeerayo cadaabka dabka gubitaanka badan?

22. Oo qofkii isu dhiiba isagoo wada dhan Allaah isagoo ah same fale wuxuu xaqiq qabsaday siddaha kalsoonida ee adag. Oo Allaah baa leh oo loo celiyaa ciribta arrimaha oo idil.

23. Oo qofkii rumeyn diida, yeey ku murugo gelin rumeyn la'aantiisa, waa Xaggayaga meel noqodkoodu, oo Waxaanu u sheegi doonaa waxay faleen. Hubaal Allaah waa Ogsoon yayah waxa ku jira laabaha.

24. Wuxaan u raaxeyn doonaa wax yar, markaasaan ku dirqin doonaa cadaab aad u adag.
25. Oo haddaad weydiiso: Yaa abuuray samooyinka iyo arlada? Waxay hubaal oran doonaan Allaah. Dheh: Ammaan idilkeed waxaa mudan Allaah. laakiinse badankoodu ma ogsoona.
26. Wax walba oo ku sugan samooyinka iyo arlada waxaa leh Allaah. Hubaal Allaah waa Hodan deeqtoon, la Ammaano.
27. Oo haddii geed walba ee dhulka jira laga (dhigo) qalimmo, oo baddana (ku taakuleyso khad) iyadoo toddobo badood ay kaydsiinayaan, Kelmedaha Ilaabahay ma dhammaadeen. Hubaal Allaah waa Adkaade aan laga adkaan, Xakiim ah.
28. Ma aha abuuriddiinna iyo soo bixintiinu idinkoo dhammi waxaan ahayn sida (abuuridda iyo soo bixinta) naf keliya. Hubaal Allaah waa Wax kasta Maqle, wax kasta Arka.

29. Miyaanad arag in Allaah ka yeelo habeenka inuu u galo maalinta, oo Wuxuu ka yeelaa maalinta inay u gasho habeenka, oo Wuxuu idii sakhiray qorrxada iyo dayaxa, uu mid walba ku roorayo waddadiisa ilaa muddo go'an; iyo in Allaah Ogsoon yahay waxa aad fashaan?

30. (Arrin)kaasi waxaa ugu wakan in Allaah uu Isagu Xaq yahay, oo waxa ka sokeeyaa ay baryaan uu baadil yahay, iyo inuu Allaah yahay Sarreeyaha, aad uWeyn.

31. Miyaanad arag inay doomuhu ku dul maaxaan badda Nicmadda Ilaahay⁽⁷⁾, si uu idiin tusiyo wax ka mid ah Calaamooyinkiisa? Hubaal, (arrin) kani waxaa ugu jira Calaamooyin samir yeesha kastoo, mahad naq badan.

32. Oo markuu hir buuro la moodo uu daboolo, waxay baryaan Allaah Keligii oo u gaar yeelaan cibaadada. Markase uu nabad ku keeno barriga, qaarkood waxay raacaan jidka dhexdhexaadka ah⁽⁸⁾. Oo cidina ma diiddo Aayadahayaga aan aheyn axdi laawe kasta iyo mid abaal dhac badan.

33. Dadow! Iska jira (Ciqaabka) Rabbigiin, oo ka baqa Maalin aanu waalid u geli doonin wax abaal ah wiilki, oo cunugna u geli doonin wax abaal ah waalidki. Hubaal Ballanka Ilaahay waa Xaq, ee yeysan idin hodin nolosha Adduunku, oo yaanu idinka hodin xagga Ilaahay kan wax hoda ee dhagarta badan (shaydaan).

34. Hubaal Allaah (Keliya) baa Ogsoon Saacadda (Qiyaame), oo soo shuba roobka, oo Ogsoon waxa ku jira ilma galeennada⁹. Oo nafna ma oga maxay kasban doonto berri⁽¹⁰⁾, oo nafina ma oga dhulkee bay ku dhiman doontaa. Hubaal Allaah waa wax kasta Ogsoone, ka War Haya (wax walba)⁽¹¹⁾.

الْمَرْتَرَآنَ اللَّهُ يُولِجُ أَيْلَنَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي أَيْلَنَ
وَسَحَرُ الْأَسْمَسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ بَخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُّسْعَى وَإِنَّ اللَّهَ
يَمَا تَعْمَلُونَ حَيْثُ⁽¹⁾ ذَلِكَ يَأْنَ اللَّهُ هُوَ أَعْلَمُ وَإِنَّمَا يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ أَبْطَلٌ وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ أَعْلَمُ الْكَبِيرُ⁽²⁾ الْوَرَرَآنَ
الْعَذَّلُكَ بَخْرَى فِي الْجَنَاحِ يَعْمَلُ اللَّهُ لِرُبِّكُمْ كُلُّ قَنْ عَائِدَةٌ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَارٍ شَكُورٍ⁽³⁾ وَإِذَا غَشَّكُمْ مَقْرُجٌ
كَالْفُلْلَى دَعَوْ اللَّهَ مُخْلَصِينَ لَهُ الَّذِينَ فَلَمَّا تَجَنَّبُوهُمْ إِلَيْهِ
فَقَبَّهُمْ مُقْصَدٌ وَمَا يَجْحَدُ فَإِنَّا إِلَكُلٌ خَتَارِكُفُورٌ
يَأْنَهَا النَّاسُ أَنْقَوْرَبُ كُمْ وَأَخْشَوْرَبُ مَا لَا يَخْرِي وَاللَّهُ
عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلَدُ هُوَ جَازِعٌ وَالْوَدِيَّةُ شَيْءٌ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ
حَقٌّ فَلَا تَعْرَرْنَكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغْرِيَكُمْ بِاللَّهِ
الْغَرُورُ⁽⁴⁾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ
وَمَنَّاتِرِي نَفْسٌ يَأْيَ ارْضٌ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَيْثُ⁽⁵⁾

سُورَةُ الْقَسَّانَ

٤١٤

7. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Allahayow ma koobi karno nicmooyinka add noo gashay iyo ammaantaada ee waa sida aad Adigu isu ammaantay."

8. Muqtasid waxaa loola jeedeeda qofka rmeysan towxiidka Ilaahay ee giray ashahaadada.

9. Wuxuu Ogsoon yahay waxa ay ku saabsan ilmahaay yar hadday tahay markaasi iyo aayaha dambe waxa uu noqon.

10. Dadku ma hubaan waxa ay fali doonaan herritoole ama ay kasban doonaan, iyadoo sidaa tahay waa inay dadaalaan oo doontaan waxa anfacaya.

11. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Shan Allaah uun baa ogsoon: Saacadda Qiyaame, Roobka kolkuu iman, waxa uurka ku jira, nafi waxay mudan waqtiga soo socda iyo nafi meel ay ku dhiman." (Bukhaari)

Suuradda 32 As-Sajdaha

Waa 30 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّتِي تَزَيِّنُ الْكَيْطَانَ لَأَرَيَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ تَشَذَّرُونَ
 مَا أَتَتْهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 ثُمَّ أَسْوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ
 أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ يَدِيرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يُرْجِعُ
 إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مَقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا مَاءَدُونَ ذَلِكَ
 عَلَيْهِ الْغَيْبِ وَالشَّهَدَةِ الْعَبِيزُ الرَّحِيمُ الَّذِي أَخْسَنَ
 كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَدَأَبَخَلْقَهُ إِلَى إِنْسَنٍ مِنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلَ
 نَسْلَهُ مِنْ سُلْكَةِ مَنْ مَلَأَ مَهْبِئِنَ لُؤْسُونَةً وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ
 رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ الْأَسْمَعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَعْفَةَ قَلِيلًا
 مَا نَشَاءُكُرُونَ وَقَالُوا إِنَّا دَلَّلْنَا فِي الْأَرْضِ أَعْنَى الْفَنِي
 خَلْقَ جَدِيدٍ كُلُّ هُمْ يَلْقَاءُ رَبَّهُمْ كُفَّرُونَ قُلْ يَتَوَفَّنَكُمْ
 مَكَّلُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُوكُشَمْ إِلَى رَبِّكُمْ ثُمَّ جَمِيعُونَ

٤١٥

1. if laam-miim⁽¹⁾.

2. (Kani) waa Kitaabka la soo waxyooday, aanu shaki ku jirin inuu ka yimid xagga Rabbiga uunanka oo idil.

3. Mise waxay leeyihiin wuu been abuuray? Bal! Waa Xaq ka yimid Rabbigaa, si aad (Nabi Muxammad) ugu digto dad aanu dige u iman hortaa adiga bal inay hanuunaan.

4. Waa Allaah Kan ku abuuray samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya oo dhan lix Maal mood, markaas Wuxuu kor ahaaday Carshiga⁽²⁾. Ma lihidin Isaga sokadi wax idin xafida ama Shafeece. Ee miyeydu haddaba xusuusan doonin?5. Wuxuu agaasimaa arrin (kasta) ee ka jira samada ilaa arlada, markaasuu xaggiisa kor u aadaa Maalin qaddarkeedu yahay kun sano waxaad tirsataan ah⁽³⁾.

6. Kaasi waa Ogssoonaha waxa aan muuqan, iyo waxa muuqdaba, Adkaadaha aan laga adkaan, Naxariis Badnaha ah.

7. Kan u dhammeystiray wanaag wax kasta uu abuuray, oo ka billaabay abuurista aadmiga dhoobo.

8. Markaas ka dhigay tarankiisa mid ka soo fula miir biyo la liidsado ah.

9. Markaas ka yeelay mid dhan oo ku afuufay wax ka mid ah Ruuxdiisa, oo idiin sameeyey maqalka iyo aragga iyo kasha, wax yar baadse mahad naqdaan.

10. Oo waxay yirahdaan: Oo ma marka aan (dhiminno oo noqonno) kuwa ku baabba'a dhuulka, miyaa haddaba noqon doonaa abuur cusub? Bal' waxayan rumeynsneyn la Kulanka Rabbigood.

11. Dheh: Waxaa idin oofsan doona Malakul mowd la idiin xil saaray, markaas baa xagga Rabbigiin la idin soo celin doonaa.

^{1.} Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1.^{2.} Istuwaa wasa ka kor ahaansho waana tilmaan waajib ah in la rumeeyo si ku habboon Weynadda iyo Heybadda Ilaahay iyo Awooddiiisa.^{3.} Waa arrinka ay soo qaadaan malaa'igta. Aayaddan waxay muujinesaa awoodda Ilaahay iyo Weynidiisa.

12. Oo haddaad arki lahayd markay dambiliayaashu hoos u soo rogi doonaan madaxyadooda Rabbigood horti (iyagoo leh): Rabbiyow! Haatan baan wax aragnay oo wax maqallay, ee dib noogu celi (adduunka), waxaan fali doonaa camal san. (Haatan) hubaal waanu yaqiinsannaye.

13. Oo haddaan doonno, waxaan xaqiiq siin laheyn naf walba hanuunkeeda, laakiinse Qawl xaq ah (xukun) baa horay iga dhacay inaan xaqiiq ka buuxin doono Naar jinka iyo dadka wadajir (kuwooda i caasiya).

14. Ee dhadhamiya (cadaabka), waayo waaad hilmaanteen la Kulanka Maalintiinnaan, hubaal Annaguna (maanta) idin hilmaamnay, oo dhadhamiya cadaabka waaridda waaad fali jirteen darteed.

15. Sideedaba waxaa rumeysan Aayada-hayaga kuwa marka lagu waaniyo, la dhaca sujuud⁽⁴⁾ oo ku tasbiixsada Ammaanta Rabbigood, oo aan iyagu isla weynaan.

16. Dhinacyadooda waxay ka dheeraadaan (ka soo kacaan) gogollada jiifka, waxay baryaan Rabbigood si cabsi leh iyo Rajaba, oo wax uga bixiyaan (si fiican) waxa anuu siinnay.

17. Ee ma oga nafi waxa loo qariyey ee ay indho ku farxaan, abaal marin awgeed waxa ay faleen.

18. Ee haddaba ma mid mu'min ah baa la mid ah mid isagu caasi ah? Ma ay sinna.

19. Ma kuwa rumeyyey ee falay camallo wanaagsan, Beeraha barwaaqada baa ahaan doona hoygoda daa'inka ah, marti soor ahaan waxay fali jireen.

20. Ma kuwase ku adkeystay caasiyoobidda, hoygoodu waa Naarta, markastoo ay doonaanba inay ka soo baxaan waa lagu celin doonaa oo waxaa lagu oran doonaa: Dhadhamiya cadaabka Naarta aad beenin jirteen.

⁴. Waxay sujuudaan Allaah si khushuuc leh. Waxaa sunno ah in lala yimaado sujuud tilaawa halkan hadduu qofku akhriyo ama maqlo Aayaddan oo kale.

وَلَئِنْ يَقْتَهِمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَقَيْنَ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ
لَاَمَّا هُمْ بِرَجُوْنَ ﴿١﴾ وَمَنْ ظَلَّ مِنْ دُكَّارِيْتَ رَبِّيْهِ فَلَمْ
أَغْرِضْ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُسْتَقْمُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ أَتَيْنَا
مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لَقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ
هُدًى لِّبَّنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٣﴾ وَحَسَّنَاهُ مِنْهُ أَيْمَانَهُ فَهَدَنَاهُ إِيمَانًا
لَّمَاصِهِ وَأَوْكَانُوا لُؤْبِيْتَ اِيْفُونَتْ ﴿٤﴾ إِنْ رَبَّكَ هُوَ
يَقْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِي سَكَانِ اُولَئِيْهِ مُخْتَلِفُونَ
اُولَئِيْهِمْ لَهُمْ كُلُّ أَهَمَّتْنَا مِنْ قَاتِلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ
يَعْشُونَ فِي مَسَكِيْنَهُمْ اِنْتَ فِي ذَلِكَ لَآتِيْتَ أَفَلَا يَسْمَعُونَ
اُولَئِرَقَأَنَا لَسْوَقُ الْمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ لَبَرِزَ فَخَرَجَ
بِهِ زَرَعَاتٍ كُلُّ مِنْهُ لَعْنَدَهُمْ وَأَفْسَهُهُمْ أَفَلَا يَبْصِرُونَ
وَهَمُولُونَ مَعَ هَذَا الْفَتْحِ إِنْ كَنْتُ مُصْدِقِيْتَ
فَلِيَوْمِ الْفَتْحِ لَا يَقْفَعُ الْيَدَيْنِ كَمَرْقَأْ لِيَسْتَهِمْ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿٥﴾ فَأَغْرِضْ عَنْهُمْ وَرَأْتَهُمْ مُمْتَنَظَّرُونَ

سُورَةُ الْأَجْرَافِ

٤١٧

saarno sarac ay wax ka cunaan xoolahooda iyo iyaga nafahoodaba? Ee miyaanay haddaba wax arkeyn?

28. Oo waxay yiraahdaan: Goorma buu kala xukunka dhexdeenna dhici doonaa haddaad run sheegaysaan?

29. Dheh (Nabi Muxammadow): Maalinta kala xukunku⁽⁹⁾, Iimaanka kuwa (hadda) rumeyn diida waxba uma tari doono kolkaa oo lama siin doono fursad

30. Ee isaga jeeso oo sug⁽¹⁰⁾, hubaal iyaguna sidoo kale wax bay sugayaan.

21. Oo waxaan hubaal dhadhanshiin doonaa cadaabka dhow⁽⁵⁾ ka hor cadaabka weyni, bal inay soo noqdaan .

22. Oo yaa ka gef badan mid isagu lagu waaniiyey Aayadaha Rabbigi, markaas ka jeesada iyaga? Hubaal waan ka aarsan doonaa dambiliayaasha.

23. Oo Wuxaan xaqiqi siinnay Muuse Kitaabka⁽⁶⁾, ee ha ka shakiyin la kulankiisa⁽⁷⁾, oo Wuxaan uga dhignay hanuu ilmahii Israa'iil.

24. Oo Wuxaan ka yeelay qaar ka mid ah iyaga hoggaamiyal wax ku hanuuniya Amarkayaga, markay samir yeeshen⁽⁸⁾, oo ay ahaayeen kuwo yaqiinsan Aayadahayaga.

25. Hubaal Rabbigaa baa kala xukumi doona dhexdooda Maalinta Qiyaamaha wawa ay isku khilaafsanaaeyen.

26. Oo miyaanay u caddaan intee baan halaagnay hortood oo facyo ah oo ay guryahoodii maraan? Hubaal (arrin) kaa waxaa ku sugar calaamooyin. Ee miyaanay haddaba wax maqleyn?

27. Oo miyaanay arag inaanu u soo kaxeyno biyaha (daruuraha) dhul diir ah aan dhir laheyn, oo aan ka soo

5. Waa dhibaatooyinka iyo musiibadaha adduunka.

6. Tovraadda waxaa lagu soo dejiyey Nabi Muuse c.s. hanuun ahaan ilmahii Israa'iil, Qur'aankana waxaa lagu soo dejiyey Nabi Muxammad s.c.w., waana u hanuun dhammaan ummadda Islaamka.

7. La kulankii Nabi Muxammad s.c.w. uu la kulmay Nabi Muuse c.s. habeenkii Micraajka.

8. Markay ku sabreen ooqida xaga iyo ku dhaganki.

9. Maalinta kala baxa waa maalinta loo kala garsoori doono dadka oo dhan, waxaana loola jeedaa Maalinta Qiyaamaha.

10. Nabi Muxammad s.c.w. iyo mu'miniintaba waxaa la amray inay ka suaan guul xagga Haahay iyo halaaggaa gaalada geska iyo gardarrada badan gooray ahaataba.

Suuradda 33 Al-Axsaab⁽¹⁾

Waa 73Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Nabiyow! Allaah ka cabso (oo dhowr xilka uu ku saaray), oo ha adeecin gaalada iyo munaafiqiinta. Hubaal Allaah waa wax kasta Ogsone, Xakiim ah.

2. Oo raac waxa laguu soo waxyoodo ee xagga Rabbigaa ah; hubaal Allaah waa u Xog Ogaal waxa aad fashaan.

3. Oo isku hallee Allaah, oo Allaah ku Filan ilaaliyo uu ahaado.

4. Allaah uma uusan yeelin ninna labo qalbi oo ku jira gudahiisa. Oo kama dhiggin afooyinkinna aad iska xarrimtaan hooyoo yinkii⁽²⁾. Oo kama dhiggin kuwaa aad ku sheegtaan inay yihiin ilmahiinna, ilmahiinna runta ah aad dhasheen⁽³⁾. Kuwani wax kale maahee waa hadal uun aad ka tiraahdaan afakiinna. Allaah se wuxuu ku hadlaa runta, oo wax ku hanuunshaa Jidka.

5. Ugu yeera (magacyada) aabbayaashood, waa sida sii caadilsan Allaah agtiis. Haddiise aydaan garanayn aabbayaashood, haddaba waa walaaliihiin diinta iyo saaxiibbadii, oo idinkuma saarna eed dushiinna wixii gef idiinka dhaca, laakiinse (waxaad eed ku leedihii waxa) ay kas iyo ula kac u sameeyaan quluubtiinu⁽⁴⁾, Oo Allaah waa Dambi dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

6. Nabiga isaga baa uga xaq leh mu'miniinta nafahooda⁽⁵⁾, oo afooyinkiisu waa hooyoo yinkood (oo kale). Oo qaraabdu iyaga baa qaarba qaarkood isagu kala sokeeya oo uga xaq leh (dhaxalka) Kitaabka Ilahay xagga mu'miniinta (kale) iyo muhaajiriinta, in maahee aad u fashaan wanaag saaxiibadiin, kaasi wuxuu ku qoran yahay Kitaabka⁽⁶⁾.

1. Al-Axsaab waxay tilmaameysaa isbaheysigii qabaa'ishii Carabta ee gaalada ahayd iyagoo col ku ah Muslimiintii degganeyd Madiinah iyagoo ku soo qaaday duullaan loogu magac daray Al-Axsaab ama Al-Khandaq (dagaaalkii Godka').

2. Waa ninka oo ku yiraadha xaaksitsa waxaa jiga dhiggen tahay dhabaraka hooyaday, waxayna sidaas xaaaska kaga noqneysey ninkeeda xaaraan abadki. Laakiin waxaa lagu nasaakay Islaamka, waxayna xaaaska u noogn xalal kaddib marka uu baxsho kafraaro guddu lagu xusay Suuradda 58: Aayadooda 3-4.

3. Carrurtaa aad idinka korisaaan oo dar yeeshaaan. Mowla waa addoonka la xoreeyey amuu abbaankiisa ka dhigtag wiil uu dhalay ahaan, sida Sinal, wuxuu ka dhigtag Xudaya wiilkisa oo kale, waxaanoo loo yaqin mowlaan Xudeyfa.

4. Nabiga s.c.w. wuxuu yir: "Allaah ka ahayye wuxuu ummaddaa ka saamayx wixii uga dhaca gef an ula kac ahayn, hilmaanka, iyo waxa lagu qasbo."

5. Nabiga s.c.w. baa sii mudan in la maqlo oo daacad loo ahaado. Mu'miniinta dhabta aha waxay jecel yihiin Nabiga s.c.w. wax ka badan nafahooda arrin kasta oo la soo gudboonaada.

6. Waxaalo loola feedaa Looxa Maxfuudka.

وَإِذْ أَخْذَنَا مِنَ الَّتِي كُنَّ مُيَقِّنِهِمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَلِرَهِيمَ
وَمُوسَى وَعِيسَى أَبْنَ مَرْيَمَ وَأَخْذَنَا مِنْهُمْ قِيَّامَةً غَلِيلًا ۝

لَيَسْلَمَ الْأَصْدِيقُونَ عَنْ صَدْقَهُمْ وَأَعْدَلَ لِلْكُفَّارِينَ عَذَابَ الْمُسَا
بِتَائِبَةِ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمْ ذِكْرًا وَيَعْمَلُهُمُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ إِذْ جَاءَهُمْ
جُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجْنُودًا لِمَرْتَزِهِ ۝ وَكَانَ اللَّهُ
يَمَاتِعُ الْمُلُوْكَ بِصَيْرًا ۝ إِذْ جَاءَهُمْ وَكُلُّ مَنْ فَرَقْكَدْ وَمِنْ أَسْفَلَ
مِنْكُمْ وَإِذْ رَأَيْتَ الْأَبْصَرَ وَلَمَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ
وَتَظَاهَرُونَ يَالَّهِ الظَّرْنَانِ ۝ هُنَالِكَ أَبْنَى الْمُؤْمِنُونَ وَرَزَّلُوا
رِزْقًا لِأَسْدِيَدَا ۝ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنْتَقِفُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَرْضٌ مَا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ الْأَغْرُورَا ۝ وَلَذِكْرَ طَالِعَةٍ
مِنْهُمْ تَأْهِلَ بِرَبِّ الْمَقَامَ كُمْكُمْ فَأَتْجِهُوا وَرِسْتَدِنْ فُرِيقٌ
فَنَهْمُ الَّذِي يَقُولُونَ إِنْ يُؤْتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ عَوْرَةٌ إِنْ يُرِيدُونَ
إِلَّا فَرِيزَا ۝ وَلَوْدَ حَنَّتَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهِا ثُمَّ سُلِّلُ الْفَتَنَةَ
لَأَتُوْهَا وَمَا تَبْشُرُ أَهْمَالًا أَيْسِيرَا ۝ وَلَقَدْ كَانُوا عَنْهُمْ دُوْلَا ۝

اللَّهُ مِنْ قَبْلِ لَأُولَوْنَ الْأَذْبَرِ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْتُولًا ۝

٤١٩

qaadin (guul) balse keliya hoditaan.

13. Iyo markay koox idinka mid ahi tiri, Reer Yathribow⁽⁹⁾! Halkaan joogitaan idii ma leh ee u noqda (guryahiinna). Oo koox kalena oo ka mid ah idan weydiisteen Nabiga iyagoo leh: Hubaal guryahayagu waa cid la' (dayacan), oo ma ahayn cid la' (dayacan), ee waxay rabeen oo keliya inay baxsadaan.

14. Oo haddii looga soo geli lahaa Magaalada dhinacyadeeda oo dhan, oo markaas laga dalbi lahaa inay gaaloobaan, horay bay hubaal ka yeeli lahaayeen, oo kuma laba laabeeyeen waxaan wax yar ahayn.

15. Oo xaqiq waxay horay ballan ka qaadeen Allaah inaysan jeedin dhabarradooda (cararin), oo Ballanka laga qaado Ilaahey waa mid lays weydiin doono

Waxaa halkan loola jeedaa cidaan waraso ahayn in loo dardaarmo wax an ka badneyn seddex meel dhalalka laga tagey.
7. *Sii uu weydiyo Anbyaadoon waxa ay so gaarsiyeen dadkooda iyo sida loogu jawaabaya. Runlowyada waxaa sidoo kale loola jeedi karaa kuwaasi rumeeyey dhamaalka ay so gaarsiyeen anbiyadooda oo sii gaarsiyeen dadka kale.*

8. *Aayadden waxay ka hadleysaa qisada axzaabitii, waana kooxo lagu jabiyeey dagaalkii Godka, waayo waxay ka hor yimaadeen Allaah iyo Rasuulkiisa. Waxaana toola jeedaa askar aydan arkin malaa'igta, wuxuu Allaah u soo diray inay halaagaan cadowyadiisa.*

9. *Yathrib was magaciid hore ee loo yaqaan Madiinah ka hor imaanshaha Nabiga s.c.w.*

7. Oo (xus Nabi Muxammadow) markaan ka qaadnay Nabiyada axdigooda iyo adiga xaggaagaba, iyo xagga Nuux, iyo Ibraahiim, iyo Muuse iyo Ciise_ina Maryam. Oo waxaanu ka qaadnay axdi aad u adag.

8. Waa si uu wax uga weydiyo run sheegayaasha runtooda⁽⁷⁾, oo Wuxuu u diyaariyey gaalada cadaab xanuun badan.

9. Mu'miniintow! Xusuusta Nicmadda Ilaahey idii galay markay idin yimaadeen ciidammo (duullaan ah⁽⁸⁾), markaas baan ku soo dirnay dabayl xoog badan iyo ciidammo (malaa'ig ah) aydaan arag, oo Allaah wuu Arkaa waxa aad fashaan.

10. (Xusuusta) markay idinka yimaadeen dushiinna iyo hoostiinnaba, iyo markay indho la rogmadeen (cabsi), oo wadnayaashu ay soo gaareen dhuumaha, oo aad billowdeen inaad ku malaysaan Allaah malooyin (kala duwan).

11. Halkaas baa mu'miniinta lagu imtixaanay, oo la gilgilay gil-gilid aad u duran.

12. Oo(xusuusta) markay munaafiqiintu iyo kuwa quluubta ka buka yiraahdeen: Allaah iyo Rasuulkiisu nooma ballan

16. Dheh (Nabi Muxammad): Carar waxba idiin ma taro, aad ka carartaan geeri ama dil, oo markaas (haddii aad fashaan) ma laydin siin doono raaxo (noloshan) in yar maahee.

17. Dheh: Waa kuma kan idinka celin kara Allaah hadduu idinla maago dhibaato ama idinla maago naxariis⁽¹⁰⁾? Oo uma heli doonaan nafahooda Allaah sokadi wax xafide ah ama gargaare midna.

18. Allaah waa ogsoon yahay xaqiiq kuwaa idinka mid ah ee idinla hara ee ka reeba (dadka jihadka)⁽¹¹⁾, iyo kuwaa (munaafiqinta ah) ee ku yiraahda walaalhood: Noo kaalaya⁽¹²⁾; oo uma baxaan dagaalka in yar ma'ahee⁽¹³⁾.

19. Ee bakhaylada ah xaggiinna⁽¹⁴⁾, oo markay cabsi timaaddo waxaa aragtaa iyagoo ku soo eegaya, indhahoodu u wareegayaan sida mid la sakaraad ah geeri darteed; markase ay cabsidu tagto, waxay idinku dhibaan carrabyo afaysan, ka bakhaysha khayrka; kuwaasi ma ay rumaynin. Sidaa awgeed buu Allaah u buriyey acmaashooda, oo (arrin) kaasi Allaah wuu u fudud yahay.

20. Waxay moodaan inayan huwantii (gaalada ahayd wel) tegin⁽¹⁵⁾, oo hadday huwantu imanayaan (mar kale)⁽¹⁶⁾, waxay jecel yihiin in baadiyaha ay la jiraan Carabta reer miyiga ah oo halkaas (fog) ka weydiinayaan wararkiinna; oo hadday idin dhex joogi lahaayeen ma ay dagaal galeen in yar ma'ahee.

21. Xaqiiq waxaa idiinku sugar Rasuulka Ilahay tusaale wanaagsan⁽¹⁷⁾ uu raaco mid kastoo rajeya (la Kulanka) Ilahay iyo Maalinta Dambeysa, oo xusa Allaah in badan.

22. Oo markay Mu'mintut arkeen huwantii (gaalada ahayd) waxay yiraahdeen: (Arrin)kani waa waxay Allaah iyo Rasuulkiisu noo ballan qaadeen⁽¹⁸⁾, oo Allaah iyo Rasuulkiisu run bay sheegeen, oo uma kordhin waxaan ahayen iimaan iyo hoggansan.

^{10.} Waxaa loola jeedaa Yaa ka joojin kara Arrinka Alle inuu fulo.

^{11.} Kuwa ka cehsa dadka kale inay taageero siyaan jihadka oo garab istaagaan mujaahidiinta dagaalka.

^{12.} Halkii ay ku biir lahaayeen.

^{13.} Markaas waxay u baxaan ujeeddooyin kale sida aad maal heshaan, iwm ama kala jebisaan safsafa mu'miniinta ama gelisaan fadqallo, iwm.

^{14.} Masnuug badan waxaa loola jeedaa aan dooneyn inay siirayaan wax kaalmo ah hirgelinta diinta.

^{15.} Cabdisoodaa za'idka ah munaafiqinta, kuwaaso fulayo ah, marka ma rumeystaan in ciidammada cadowga la jebiyey.

^{16.} Dagaalkii Godka muslimiinta ma gelin dagaal, waayo Allaah wuxuu soo diray dabeeyl iyo malaa'ig kala firdhisay gaaladii.

^{17.} Nabiga s.c.w. waa tusaale lagu daydo oo la raaco xag kasta nolosha.

^{18.} Allaah wuxuu u ballan qaaday Rasuulkiisa iyo mu'miniinta guul kaddib dhibka iyo shiddada. Waxaana la amray inay sugaan waxa uu Allaah u yaboohay.

فِنَّ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدُوقُوا لِمَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَتَبَرَّأُ مِنْ
 قَصْنِيَّ تَحْبَبَهُ وَمِمَّهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَلَ لَوْا تَبَدِّلَا (١٧) لِيَجْزِيَ
 اللَّهُ الْأَصْدِيقَيْنِ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنْفِقَيْنِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَفْ
 يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا (١٨) وَرَدَ اللَّهُ الْأَنْ
 كَفْرًا وَغَيْرَهُمْ لَمْ يَنْبَلِّغُوهُ (١٩) وَكَيْنَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ
 الْقِتَالُ وَكَانَ اللَّهُ تَوَيْلًا عَزِيزًا (٢٠) وَإِنَّ الَّذِينَ ظَهَرُوْهُمْ مِنْ
 أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَّادِيهِمْ وَقَدْ فِي قُلُوبِهِمْ أَرْعَبٌ
 فِيَقَاتِلُوْنَ وَتَأْسِرُوْنَ فِيَقَاتِلًا (٢١) وَأَوْرَكُهُمْ كَأَرْضَهُمْ
 وَدِيرُهُمْ وَأَقْوَلَهُمْ وَأَضْصَارَهُ طَفَوْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرًا (٢٢) يَتَبَيَّنُهُ الَّتِي قُلْ لَا تُرْجِعَكَ إِنْ كُشِّتْ تُرْدَنْ
 الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَزِيَّنَهَا فَاعْتَالَتْ أَمْيَعَكَ وَأَسْرَحَكَ
 سَرَّاحَجِيَّلَا (٢٣) وَكَانَ كُنْدَنْ تُرْدَنْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَالْأَنَّارَ
 الْآخِرَةِ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْدَدَ لِلْمُخْسِنِينَ مِنْكُنْ جَنَّرًا عَظِيمًا (٢٤)
 بِنِسَاءَ الَّتِي مَنْ بَأْتِ مِنْكُنْ بِفَحْشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَعِّفَ
 لَهَا الْعَذَابُ ضَعْفَيْنِ (٢٥) وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِسِيرًا (٢٦)

٤٢١

23. Waxaa ka mid ah mu'miniinta rag ka run sheega waxay ka ballan qaadeen Allaah, marka waxaa ka mid ah mid isagu gutay ballankiisa (ilaaluu ka dhintay), oo waxaa ka mid ah mid isagu weli sugaya; oo ma ayan beddelin in yarba ha ahaatee.

24. Waa si uu Allaah uga abaal mariyo runlowyda runtooda, oo u cadaabo munaafiqiinta hadduu doono ama ka toobad aqbalo. Hubaal Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

25. Oo Allaah wuxuu dib ugula ceshay gaalada ciilkoodii, ma ay helin wax khayr ah; oo Allaah baa ka kaafiyey mu'miniinta dagaal ay galaan, oo Allaah waa Xoog Badane, Adkaade ah.

26. Oo wuxuu ka soo saaray kuwii caawiyyey iyaga (mushrikiinta) ee ka midka ahaa ehl Kitaabka (19) dhufaysadooda oo ku tuuray argagax quluubtooda (sidaa darteed) qaar (ka mid ah: raggoodii) waad leyseen, oo soo qafaalateen qaar kale (dumarka iyo carruurtoodii).

27. Oo Wuxuu idin dhaxalsiiyey dhulkooda iyo guryahooda iyo maalkooda (20) iyo dhul aydaan (hadda ka hor) cag dhig'in (21), oo Allaah wax walba wuu Karaa.

28. Nabiyow! Ku dheh xaasaskaaga: Haddii aad tiihiin kuwo raba nolosha adduunkan iyo quruxdeeda, _ haddaba kaalaya waxaan idin siin sahay oo idin sii dayn sii dayn qurxoona.

29. Haddiise aad tiihiin kuwa raba Allaah iyo Rasuulkiisa iyo Daarta dambeysa, haddaba hubaal Allaah wuxuu u diyaarshay samo falooyinka idinka mid ah abaalgud aad u weyn.

30. Xaasaka Nabigow! Mid kastoo idinka mid ah oo la timaadda xumaan cad, waxaa loo labanlaabi doonaa cadaabka, oo (arrin)kaasi Allaah wuu u fudud yayah.

19. *Yuhuuddii Banii Quraydha ee uga baxay axdiga Muslimiinta.*

20. *Kaddib markay kala tageen kooxhiisa soo baheystey, wuxuu Allaah amray Nabigiiisa inay duullaan ku qaadaan banii Qurayda, qabiil Yahuud ah oo wax ka degganaa Madina oo kaga baxay Muslimiinta axdigii ay wada galeen, oo gacan siiyey cadowgooda, markaasay hareereeyeen, markaasaa la laayey wixii dagaal geli karay, oo la soo qafashay haweenka iyo carruurtoodii.*

21. *Arladaasoo ay galeen ciidanka Muslimiinta, oo ay ku furteen duullaamo xigay duullaanka.*

31. Oo mid kastoo idinka mid ah ee adeecda Allaah iyo Rasuulkisa oo sama fasha, Waxaanu siin doonaa abaalgudkeeda labo jibbaar, oo Waxaanu u diyaarinnay risiq sharaf leh.

32. Xaasaka Nabigow! la mid ma tihin haweenka kale oo dhan, haddaad Allaah ka cabsataan, haddaba ha ahaannina kuwo dabacsan xagga la hadal(kiinna ragga)⁽²²⁾, si uusan kan qalbiga ka buka damac u gelin⁽²³⁾, ku se hadla hadal wanaagsan.

33. Oo jooga guryihiienna⁽²⁴⁾, oo ha soo bandhigana bilicdiinna sida isbandhiggii jaahiliyaddii hore⁽²⁵⁾, oo ooga salaadda, oo bixiya Zakada oo adeeca Allaah iyo Rasuulkisa, Allaah wuxuu rabaa oo keliya inuu idinka fogeeyo fadarada (dambiga) Ehlu baydkow⁽²⁶⁾, iyo inuu idin daahiriyu daahirin dhan.

34. Oo dhaqan gasha waxa lagu akhriyo guryihiienna oo Aayadaha Ilaahey ah iyo Xikmadda; Hubaal Allaah waa Ogssoonaha wax kastoo jira guntooda si kastaba ha u yaraadeene oo daryeela, wax walba ka War haya.

35. Hubaal Muslimiinta iyo Muslimooyinka, mu'miniinta iyo mu'minooyinka, (Alle) adeecayaasha, iyo (Alle) adeecooyinka, run sheegayaasha iyo run sheegooyinka, samrayaasha iyo samrooyinka, khushuucayaasha nugul iyo khushooocooyinka nugul, wax sadaqeystayaasha iyo wax sadaqeystoooyinka, soomayaasha iyo soomooyinka iyo dhowsanayaasha xafida xubnahooda gaarka ah iyo dhowsanooyinka, Alle xusayaasha in badan iyo (Alle) xusooyinkaba. Allaah wuxuu u diyaariyey dambi dhaaf iyo abaalgud aad u weyn.

* وَمَنْ يَقْتَلُ مِنْ كُنَّ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَتَعْمَلَ صَلِحًا تُؤْتَهَا
أَجْرَهَا مَرْتَبَتِنَ وَأَغْدَنَا لَهَا رِزْقًا كَيْفَا ۝ تَبَسَّمَ اللَّتِي
تَسْتَنَّ كَأَحَدِنَ الْإِسَاءَ إِنْ أَنْتَنَ فَلَا تَحْضُنَ بِالْقُولِ
فَيَعْطِمُ الْأَذْيَ فِي قَلْبِهِ مَرْضٌ وَقَنْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝ وَقَرْنَ
فِي بَيْوِيْكُنْ وَلَاتَرْجِعُ تَرْجُجَ الْجَاهِيَّةِ الْأَوَّلَ وَفَقَنَ
الْأَصْلَوَةَ وَأَبَيَّنَ الرَّكْوَةَ وَطَغَنَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّا
بِرَبِّ اللَّهِ يَدْبَهُ عَنْكُمْ أَرْجَسُ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيَطْهُرُكُمْ
طَهِيرًا ۝ وَأَدْكُنْ مَا يُشَانِ فِي بَيْوِيْكُنْ مِنْ
ءَابَيَّتَ اللَّهِ وَالْحَكْمَةَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لِطَيْفًا خَيْرًا ۝
إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَنِيْتِينَ وَالْقَنِيْتَاتِ وَالْأَصْدِقَاتِ وَالْأَصْدِيقَاتِ
وَالصَّارِيْتِ وَالْحَشِيْعِيْنَ وَالْحَشِيْعَاتِ وَالْمُنْصَدِقَاتِ
وَالْمُنْصَدِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ وَالْحَفَظَيْنَ
فُرُوجَهُمْ وَالْحَفَظَتِ وَاللَّادِكَرِيْتَ اللَّهَ كَشِيرًا ۝
وَاللَّادِكَرِيْتَ أَعْدَدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝

٤٢٢

22. Waa hadalka ku xambaari kara dadka kale inay falaan fal aan wanaagsaney ama damac gelin kara .

23. Qofka jecel xumaanta sida zinada iwm.

24. Waxaa la amray haweenka Nabiga s.c.w. oo haweenki kalema ay soo galayaan inay joogaan guryahooda oo ayan uga bixin waxaan ahayn dan bannaan.

25. Jaahiliyaddii hore: Waxaa loola jeedaa gaalnimadii jirtey ka hor waqtiga Nabiga s.c.w., waxaa sidoo kale la yiraahdaa jaahiliyad: macsida iyo dambiga la galoo kaddib qaadasada Islaamka.

26. Ahlul Bayt: Waxaa loo jeedaa reerka Nabiga s.c.w iyo qaraabadiisa.

وَمَا كَانَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا إِنْ يَكُونُ
 لَهُمُ الْحِيَةُ مِنْ أَمْرِهِ فَوْمَنْ يَعْصِي اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَفَقَدْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 مُبِينًا ۝ وَإِذَا تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَعْمَتَ عَلَيْهِ
 أَمْسِكَ عَلَيْكَ زَوْجُكَ وَأَنْتَ اللَّهُ وَخَنْفُ فِي نَفْسِكَ مَا أَنْتَ
 مُبِيدٌهُ وَخَشِيَ الْكَاسَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَنْ تَخْسِنَهُ فَلَمَّا قَضَى رَبُّ
 مِنْهَا وَطَرَ رَجْحَتْكَ الْكَلَّى لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي
 أَزْرَقَهُ أَذْعِيَاهُمْ إِذَا قَضَوْمِنْهُنَّ وَطَرَ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا
 مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ دُسْتُرَةُ اللَّهِ فِي
 الَّذِينَ حَوَّلُوا مِنْ قَبْلٍ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا مَقْدُورًا ۝ الَّذِينَ
 يُبَيِّعُونَ رِسْلَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْهُ وَلَا يَخْشَوْهُ أَحَدٌ إِلَّا اللَّهُ وَنَفِي
 بِاللَّهِ حَسِيبًا ۝ مَا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدِينَ رِجَالَ الْكَوْكَوْلَكَ وَلَكِنَّ
 رَسُولُ اللَّهِ وَخَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ وَكَانَ اللَّهُ يُكَلِّ شَيْءًا عَلَيْهَا
 يَتَّبِعُهَا الَّذِينَ أَمْوَأْذَكَرُو اللَّهَ ذَكْرًا كَثِيرًا ۝ وَسَيَحْوِي
 بُكْرَهُ وَصِيلًا ۝ هُوَ الَّذِي يُصْلِي عَلَيْهِ كُمْرَ وَمَلِكَتْهُ
 لِيُخْرِجَ كُمْرَ مِنَ الظَّاهِرَتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ۝

٤٢٣

36. Kuma habboona nin mu'min ah ama haweeney mu'minad ah, markay Allaah iyo Rasuulkiisu Arrin gooyaan inay yeeshaan talo goosi iskood ah; oo qofkii caasiya Allaah iyo Rasuulkiisa, wuxuu xaqqiil lumay lumitaan caddaan ah

37. Oo (xusuuso Nabi Muxammad) markaad ku lahayd kan uu Allaah u nicmeeyay oo adiguna aad u nicmaysay⁽²⁷⁾: Heyso afadaada oo Allaah ka cabso; halka aad ku qarsatay naftaada wax uu Allaah muujin, adigo ka baqayey dadka, halka Allaah uu sii mudan yahay inaad ka baqdo. Markaasuu markuu Zayd ka dan dhammeystay iyada, baan kuu guurinnay xaa ahaan, si aysan kala kulmin mu'miniinta wax dhib ah (eed ah xagga guursiga) afooyinka kuwa ay wiilsha ka dhigteen (inkastoo aanay dhalin) marka (ay wiilashaa ay soo korsadeen oo aanay dhalin) ka dan guteen (oo soo fureen)⁽²⁸⁾, oo Amarka Ilaahey waa mid la fuliyo.

38. Ma aha Nabiga dushiisa dhib inuu falo waxa uu Allaah ku faral yeeley⁽²⁹⁾. Waa sidaas sida ay soo ahaan jirtay hab raacii Ilaahey xagga kuwii (anbiyadii) hore ee tegay. Oo Amarka Ilaahey waa qaddar horay ka fulo.

39. (Allaah wuxuu ammaanaa) Kuwa gaarsiyya Dhambaallada Ilaahey⁽³⁰⁾ oo ka baqa Isaga, oo aan ka baqin axadna Allaah maahee, oo Allaah ku filan xisaabiyo uu ahaado.

40. Muxammad ma aha aabbaha axadna ka mid ah raggiina, laakiinse waa Rasuul Ilaahey iyo kan u dambeeyey Nabiyyada⁽³¹⁾, oo Allaah wax walba wuu Ogsoon yahay.

41. Mu'miniintow! Xusa Allaah xusitaan aad u badan.

42. Oo xurmad weyneeyaa oo nazaha aroor iyo galabba.

43. Waa isaga Kan soo dira Barakooyinkiisa korkiinna⁽³²⁾, oo malaa'igtisu sidoo kale (bay Allaah idhiinka baryaan), si uu idinkaga saaro mugdiyada xagga Nuurka, oo Isagu weligi waa u Naxariis Badan yahay mu'miniinta.

27. Waxay tilmaameysaa Addoonki Nabiga s.c.w. uu xorreyey, Zayd bin Xaarithah a.k.r.

28. Arrinkani waa si loo caddeeyo in uu nimi guursan karó haweeney uu horey u gabay wiil uu soo korsaday ha yeeseey uusan dhalin.

29. Ama waxa uu u bannyeey inuu fali karo.

30. Waa anbiyada Ilaahey (Nabd korkooda ha ahaateey), iyaga kaddibna kuwa raaca Nabi Muxammad s.c.w. ee lagu khatimay anbiyada, kuwaasoo si daacadniim ah Ilaahey darti Keliya u guarsiyya Dhambaalka Iaahay dadka oo idh.

31. Nabi Muxammad s.c.w. ma sha aabbaha nin ka mid ah aksaataab, sidaas awgeed Nabiga s.c.w. way u bannaaneynd inuu guursado Zaynab binti Jaxash a.k.r.

32. Allaah Subxaanahu watacalaa wuu idin daryelaa oo idiinku deeqaa Naxariistiisa. Macno kale oo za'id ah waxaa weeye Wuxuu Allaah idinku ammaanaa kulanka sare ee malaa'igta dhexdooda.

44. Salaantoodu Maalinta ay la kulmaan waxay ahaan doontaa: Nabad, oo Wuxuu u diyaariyey abaal gud aad u sharaf badan.

45. Nabiyow! Hubaal waxaan Annagu kuu soo dirnay inaad ahaato markhaati, iyo bishaareeye⁽³³⁾ iyo dige.

46. Iyo baaqe ugu yeera (dadka) xagga Ilaahay, si Idankiisa ah, iyo nal iftiimaya.

47. Oo sii mu'miniinta bishaarada ah inay xagga Ilaahay ka mudan doonaan deeq aad u Weyn (Janno).

48. Oo ha adeecin gaalada iyo munaafi-qinta, iska se dhaaf dhikrooda, oo isku hallee Allaah, oo Allaah baa ku Filan xafide uu ahaado.

49. Mu'miniintow! Marka aad guursataa dumarka mu'minooyinka ah, markaas aad furtaan ka hor inta ayaan taaban (la aqal gelin), markaa kuma lihidin korkooda wax waqtih ay sugayaan aad u tirineysaan (ciddo), ee wax siyya oo sii daaya sii dayn qurxoon.

50. Nabiyow! Hubaal Waxaanu Annagu kaaga yeellay xalaal xaasakaaga aad siisay maherradooda. iyo kuwaa ay gacantaada midig hanato oo aad kala soo baxday kuwaa uu Allaah kuu siiyey qafaal ahaanta, iyo gabdhaha adeerradaa iyo gabdhaha eeddooyinkaa iyo gabdhaha abtiyadaa iyo gabdhaha habaryarahaa ee kula soo haajiray, iyo haweeney mu'minad ah hadday u hibeyso nafteeda Nabiga, haddii uu Nabigu rabo inuu guursado, waa siin iyo xaq adiga keliya gaar kuu ah, oo aan la siin (inta kale ee hadhay) ee mu'miniinta ah. Waxaan xaqiqi ognahy waxa aan iyaga ku waajibinnay oo xaasaskooda ku saabsan iyo waxa ay gacmahoodu midig hantaan; (arrinkani adiga baa leh) waa si ayan dhibi u ahaan korkaaga, oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

يَعْلَمُهُمْ فَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَكِّلْ وَأَعْدَادُهُمْ أَخْرَاكَ رَبِّيَا ١٤٣
 الَّتِي إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ١٤٤ وَدَعْيَا
 إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسَرِّاجًا مُنِيرًا ١٤٥ وَشَهِيدًا لِلْمُؤْمِنِينَ إِنَّ اللَّهَ
 مِنَ اللَّهِ وَضَلَالُكَ حَيْرَانَ ١٤٦ وَلَا تُطِعُ الْكُفَّارِ وَالْمُنَفِّقِينَ
 وَرَدَعْ أَذْنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَسَكِّلْ بِاللَّهِ وَسَكِّلَا ١٤٧
 يَتَابِهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكْحَمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْنَاهُنَّ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا الْكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عَذَّةٍ تَعْذِيْدُهُنَّ
 فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرِّاجِيْلَا ١٤٨ يَتَابِهَا الَّذِي
 إِنَّا أَخْلَقْنَاكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي أَتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكْتَ
 بِيَسِّنَكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبِيَسِّنَ عَلَيْكَ
 وَبِيَسِّنَ حَالَكَ وَبِيَسِّنَ خَالِتَكَ الَّتِي هَاجَرْنَ عَلَىكَ وَأَمْرَأَهُ
 مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلَّهِ إِنَّ أَرْدَ الَّتِي أَنْ يَسْتَكْحِمَهَا
 خَالِصَةٌ لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ١٤٩ قَدْ عَلِمْتَ مَا فَرَضْنَا
 عَلَيْهِ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَمْنَدَهُمْ لَكَ يَلِدَا
 يَكُونُ عَلَيْكَ حَجَّ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا رَّحِيمًا ١٥٠

٤٢٤

³³. Nabiga s.c.w. wuxuu ku oran jirey axxaabiisa: Bishaareye, oo ha didinnina dadka, oo wax fidudeeya oo ha adkeynina.”

* تُرْجِعُ مَنْ شَاءَ مِنْهُنَّ وَتُقْوِيُّ إِلَيْكَ مَنْ شَاءَ وَمَنْ أَبْغَيَتَ
وَمَنْ عَزَّزَ فَلَاجْنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْقَنَ أَنْ تَقْرَأَ عَيْنَهُنَّ
وَلَا يَخْرَجَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا أَتَيْتَهُنَّ كَاهِنٌ وَاللهُ يَعْلَمُ
مَا فِي قُلُوبِكُو وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ۝ لَا يَحِلُّ لَكَ
النِّسَاءُ مِنْ بَعْدِهِ لَا نَتَّبَدِّلُ بِهِنَّ مِنْ أَذْوَاجٍ وَلَا أَخْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَأْمَلَكَتْ بِمِيَمُوكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ رَّقِيبًا ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوْبُوْنَ أَنَّهُ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمُ الْطَّعَامُ غَيْرَ نَظَرِيْنَ إِنَّهُ وَلَا كِنَّ
إِذَا دُعَيْتُمْ فَلَا دُخُولُوا فَإِذَا طَعْمَشْمَهُ فَأَنْتُشِرُوا وَلَا مُسْتَقْبِسِينَ
لِحَدِيثِ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِيَ اللَّهَ فَيَسْتَحْيِي مِنْهُمْ
وَاللهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلُوهُنَّ مَتَّعًا فَسُلُّوْهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَظْهَرُ لِقُولُوكُمْ وَفُورِيْبُوتْ
وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذِنُوا رَسُولُ اللهِ وَلَا أَنْ تَتَكَبُّوْرُ أَرْجَمَهُ
مِنْ بَعْدِهِ أَدَدَ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝
إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

٤٢٥

51. Adigu (Nabi Muxammadow) waad dib dhigi kareysaa mappaad doonto (mooggeeda) oo ka mid ah iyaga, oo waxaad soo dhoweysan kartaa mappaad doonto, oo mappaad rabto oo ka mid ah kuwaad (si ku meel gaar ah) uga fogaatay, eed kuguma saarna (inaad soo ceshato), arrinkani baa sii habboon, si ay u farxaan oo aysan u murugoona, iyo inay ku raali noqdaan, waxa aad siiso - iyaga dhammaantood -. Oo Allaah baa Ogsoon waxa ku jira quluubtiinna. Oo Allaah waa wax kasta Ogsoone, Dul qaad Badan.

52. Kuuma bannaana (Nabi Muxammadow) inaad yeelato haween dambe intaa kaddib⁽³⁴⁾, oo ma kuu (bannaana) inaad iyaga ku beddalatid afooyin kale, xataa hadday quruxdoodu ku cajabiso, kuwaa ay gacantaadu midig hanato maahee. Oo Allaah waa u jeedaa wax walba.

53. Mu'miniintow! Ha gelina guryaha Nabiga, in maahee la idiinku idmo cunno (la idiinku yeeray), idinkoo aan sugeyn bisleynteeda. Laakiinse marka la idiin yeero markaa gala, oo markaad cuntaan raashinka markaa kala taga idinkoo aan dooneyn inaad u joogtaan

sheeko⁽³⁵⁾. hubaal (dhaqan)kani wuxuu dhibayey Nabiga, wuuse idinka xishoodaa (inuu idin bixiyo), Allaah se kama xishoodo xaga. Oo markaa aad weydiisanaysaan iyaga (haweenka Nabiga) wax uun alaab ah ka weydiya daah gadaashi, (arrin) kani baa u sii daahirsan quluubtiinna iyo quluubtooda. Oo idiinma habboona (bannaana) inaad dhibtaan Rasulka Ilaahey, iyo inaad guursataanba afooyinkiisa isaga kadambow marnaba. Hubaal (arrin) kani Allaah agtii waa wax Daran oo dambi aad u weyn ah.

54. Haddaad wax u fashaan caddaan ama aad u fashaan qarsoodi, hubaal Allaah wax walba waa Ogsoon yahay.

³⁴. Aayaddan waxay reebtay inay saxaabada soo galaan guriga Nabiga s.c.w. iyagoo sugaya intay cuntada ka bisaato oo la kariyo.

³⁵. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Haddii laygu yeero casumaad ah cudud waan ajiibaya, oo haddii la ii hadiyeeyo kolay ku tahay majin waan aqbalayaa, markaa se ka faaruqdaan wixii laydiinku yeeray ka dul qaada qoyska guriga culeyska oo kala aada guryihiinna."

لَجُنَاحَ عَانِيْهِنَّ فِي ابَائِيْهِنَّ وَلَا ابْنَاءِيْهِنَّ وَلَا اخْوَانَهِنَّ وَلَا
اَسْتَاءَ اخْوَانَهِنَّ وَلَا اَبْنَاءَ اخْوَانَهِنَّ وَلَا اسْبَاهِيْهِنَّ وَلَا مَالِكَ
اَيْمَنِهِنَّ وَلَقَنِيْتَ اللَّهَ اِنَّ اللَّهَ كَاتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَشِيدًا
ۚ اِنَّ اللَّهَ وَمَلَكُكَهُ بِصَلُونَ عَلَى اَنْتِي بِتَاهِيْلَهُ الَّذِينَ
هَاجَمُوا اَسْلَامَيْهِنَّ وَسَلَمُوا اَسْلَامِيْمَا ۝ اِنَّ الَّذِينَ يُؤْدُونَ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنْهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَهُمْ عَذَابًا
مُهِمَّهِنَا ۝ وَالَّذِينَ يُؤْدُونَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِعَيْرِ
مَا اَكَتَ تَسْبِيْفًا فَقَدْ احْتَمَلُوا هَمَنَا وَلَشَامِيْتَ ۝
بِتَاهِيْلَهُ اَنْتِي قُلْ لَا اَرْوَاحَكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنَاتِ
يُؤْدَنَاتِكَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيلِهِنَّ ذَلِكَ اَذْنَ اَنْ يُعْرَفَ فَلَا
يُؤْدَنُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا ۝ لِئَنْ لَرْمَنَهُ الْمُنْفَقُونَ
وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجُفُونَ فِي الْمَدِيْنَةِ
لَنْفَرِيْتَكَ بِهِمْ شُعُورًا لَجَبَرُونَكَ فِيهَا اَلْأَقْلَامِلَا ۝ سُنَّةَ اللَّهِ
اِسْمَانَتُقْفُوا اَخْذُوا وَقْتُلُوا نَقْتَلَا ۝ سُنَّةَ اللَّهِ
الَّذِينَ حَلَوْمَنَ قَبْلُ وَلَنْ تَمْحَدْ لِسُنَّةَ اللَّهِ تَبَدِيْلًا ۝

٤٢٦

55. Wax eed ah kama saarna (haweenka) xagga aabbayaashood⁽³⁶⁾ ama wiilashooda, ama walaalhood, ama wiilasha walaahood, ama wiilasha walalooyinkood, iyo haweenkoodaba, iyo waxa ay gacantoodu midig hanato (addoomahooda), oo Allaah ka cabsada oo dhowra (xilka uu idin saaray). Hubaal Allaah waa Mid wax waliba arka oo markhaati ka ah.

56. Hubaal Allaah wuxuu ku salliyaa(barakeeyaa) Nabiga⁽³⁷⁾, oo malaa'igtisu (waxay ka baryaan inuu barakeeyo Nabiga). Mu'miniintow! Uga barya (Allaah) inuu barakeeyo oo uga barya (Allaah) inuu nabad geliyo⁽³⁸⁾.

57. Hubaal kuwa af lagaaddeeya Allaah iyo Rasuulkiisa_ Allaah wuu ku nacladay adduunkan iyo Aakhiradaba, oo wuxuu u diyaariyey Cadaab aad u dulleysa.

58. Oo kuwa u dhiba mu'miniinta iyo mu'minooyinka wax aan ahayn waxa ay galabsadeen,waxay xaqiiq u soo jiideen nafahooda masabbidasho iyo dambi muuqda.

59. Nabiyow! U sheeg xaasaskaaga iyo gabdhahaaga iyo haweenka mu'miniinta; inay ku soo hagoogaan jirarkooda maryahooda asturka ah (shukooyinkooda). (arrin) kaabaa habboon, si loo aqoonsado, oo sidaas darteed aan loo dhabin. Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

60. Haddii aanay munaafiqiintu iyo kuwa quluubta ka buka⁽³⁹⁾ iyo kuwa ku baahiya (wararka ku tiri ku teenta ah) magaalada joojinin (waxay ay ku jiraan), waxaanu xaqiiq ku salladi doonaa adiga oo ka adkaan, markaas kulama deris noqon doonaan in yar ma'ahee.

61. Waa la nacladay, meel kastoo laga helo, waa la qab-qaban doonaa oo la layn doonaa leyn daran.

62. (Sidaas bay soo aheyd) hab raaciil Ilaahay ee ku meel maray kuwii hore ee tagay, oo kama heli doontid hab raaca Ilaahay wax is beddel ah.

36. Way u bannaan tahay haweeni inay uga hor muuqato kuwaasi an gayin abadkood iyadoo aan xirneyn xijaab kaamil ah, iyo inay la keliyowdo. Labada waalid walaahood (addeerradda iyo abiityada) waxay soo galayaa aabbayaasha.

37. Ku sallinta Ilaahay uu ku salliyoo addoomahisa waa inuu ammaano oo siyo naxariistiisa oo barakeeyo, salliga malaa'igtana waa inay u weydiyaan dadka dambi dhaaf Ilaahay, tan mu'miniinta waa duco inuu Ilaahay barakeeyo, u naxariisto.

38. Inuu ka nabad ahaado xumaan kasta.

39. Waxaa loola jeedaa kuwaasi jecel falidda zinada ama xumaha la midka ah.

يَسْعَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عَلَيْهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْبِرُ إِلَّا
لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ^{٣٣} إِنَّ اللَّهَ لَعَنِ الْكُفَّارِ إِنَّمَا
لَهُمْ سَعَيْرًا ^{٣٤} حَلَّيْنَ فِيهَا أَبْدًا لَا يَجِدُونَ وَلَيَأْتُو لَهُمْ
يَوْمٌ فَقَلَّ وُجُوهُهُمْ فِي الْأَنَارِيَّ يَوْلُونَ يَلَيْتَنَا أَطْهَنَنَا
وَلَطَهَنَ الْتَّسْوِلًا ^{٣٥} وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطْعَمْنَا دَادَتْنَا وَكَبَدَتْنَا
فَأَصْلُوْنَا الْتَّسْبِيلًا ^{٣٦} رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعْفَانِي مِنَ الْعَذَابِ
وَلَعَنْهُمْ لَعْنَاهَا كَيْرًا ^{٣٧} يَتَائِفُهَا الَّذِينَ أَمْوَالَكُوْنُوا كَالَّذِينَ
إِذَا دُؤُوا مُوسَى فَبِرَاهُ اللَّهُ مَمَّا قَلَّ وَكَانَ عَنْدَ اللَّهِ وَجِيمَهَا
يَتَائِفُهَا الَّذِينَ أَمْنُوا تَقْوَاهُ اللَّهُ وَقُولُوا قَلْ أَسْدِيدَكَا ^{٣٨} يُصْلِحُ
لَكُمْ أَعْمَلَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمِنْ بُطُونَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ^{٣٩} إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى الْمُسَوَّتِ
وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَيْنَ أَنْ يَعْمَلُهَا وَأَشْفَقَنَّ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
إِلَيْنَاهُنَّ لَهُنَّ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ^{٤٠} لَيَعْدِدَ اللَّهُ الْمُنْفَقِينَ
وَالْمُنْفَقَاتِ وَالْمُسْرِكِينَ وَالْمُسْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَلَّتِ اللَّهُ عَغْوَرَا تَرِحِيمًا ^{٤١}

٤٢٧

63. Dadku waxay wax kaa weydiyaan Saacadda (Qiyaame goorta ay tahay), Dheh: Cilmigeedu wuxuu la jiraa oo keliya Allaah. Oo maxaa ku ogeysiyye waa intasoo ay Saacaddu dhowdahay.

64. Hubaal Allaah wuu nacladay gaalada, oo u diyaariyey naar gubeysa.

65. Iyagoo ku waaraya dhexdeeda waligood, ma heli doonaan gacal xafida iyo gargaare midna.

66. Maalinta wejiyadooda lagu rogroggi doono Naarta, waxay oran doonaan: Alla haddaanu adeeci lahayn Allaah, oo adeeci lahayn Rasuulka.

67. Oo waxay oran doonaan: Rabbiyow! Hubaal waxaan innagu adeecnay madaxdayadii iyo kuwii noo waaweynaya⁽⁴⁰⁾, markaasay naga lumiyeen Jidka.

68. Rabbiyow! Sii iyaga cadaab labanlaab ah, oo naclad naclad aad u weyn.

69. Mu'miniintow! Ha noqonniha sida kuwii hadal xun uu dhibsado ka sheegay Muuse, markaasuu Allaah ka eed tiray waxa ay ku sheegeen, oo wuxuu aaha Allaah agtiis mid sharaf ku leh.

70. Mu'miniintow! Allaah ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray) oo ku hadla hadal gar (run) ah.

71. Wuxuu (markaa) idhiin wanaajin doonaa acmaashiinna, oo idhiin dhaafi doonaa dunuubtiinna. Oo qofkii adeeca Allaah iyo Rasuulkiisa, wuxuu xaqiqi liibaami doonaa liibaan aad u weyn⁽⁴¹⁾.

72. Hubaal Wuxaan Annagu u soo bandhignay Amaanada⁽⁴²⁾ samooyinka iyo arlada iyo buuraha, wayse diideen inay qaadaan oo ka baqeen (inay ka soo bixi waayaan (Culeyska amaanada). Wuxaase qaadaay Aadmiga⁽⁴³⁾. hubaal Waa gardarro badane, jahli badan.

73. Waa si⁽⁴⁴⁾ uu Allaah u cadaabo munaafiqiinta iyo munaafiqooyinka iyo mushrikiinta iyo mushrikooyinka, oo Allaah uga toobad aqbaloo mu'miniinta iyo mu'minooyinka, oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, aad u Naxariis Badan.

⁴⁰. Waxaa sidoo kale lagu fasiray: "Kuweenna noogu weyn ee madaxdaa noo ah (culimadeenna) iyo amiirradeenna".

⁴¹. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Haddii aad heysato afar tilmaamood waxba kuuma dhimaan wixii ku dhaafa oo adduun ah: Dhowrista ammaanada, hadal run ah oo aad mar walib ku hadasho, dabecad samanta, iyo xalaal quudashada."

⁴². Aqbaladda waajibyada iyo xilalka iyo adeecidda Allaah

⁴³. Iyagoo u hangal taagaya abaalgudkeeda, halka ay illoobaan cigaabka gabidda qaadista xilka la saaray.

⁴⁴. Waa sababta loogu oggolaaday dadka inay qaadaan amaanadaa.

Suuradda 34 Saba⁽¹⁾

Waa 54 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Ammaan (oo dhan) waxaa leh Allaah, ee iska leh waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada, oo Isaga baa leh ammaan (oo dhan) Aakhirada, oo Waa Xakiimka, Xog Ogaalka ah.

2. Wuxuu Ogyahay waxa gala arlada iyo waxa ka soo baxa iyo waxa ka soo dega samada iyo waxa kor ugu baxa oo Waa Naxariis Badanaha,Dambi Dhaafka Badan.

3. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Nooma imaan doonto Saacadda (Qiyaame). Dheh: Haayoo, Waa igu Rabbigay, xaqiqiit way idiiin iman doontaa, (Allaah) waa Ogsoonaha waxa aan muuqan ee qarsoon, kama uu qarsoomo wax saxar le'eg (ama quraanyo) oo samada ama arlada yaal, ama wax intaa ka sii yar ama wax ka sii weynba, oo intuba waxay ku yaallaan Kitaab Caddaan ah.

4. Si uu u abaal mariyo kuwa rumeysan oo samaha fala, kuwani waa kuwa iska leh dambi dhaaf iyo Risiq sharaf leh (Janno).

5. Kuwa se u dheeereeya ka hor imaanshaha Aayadahayaga_ iyagoo doonaya inay xil gabaan⁽²⁾, kuwani waa kuwa iska leh cadaab xanuun badan oo cayn xun.

6. Oo kuwa la siiyey cilmiga waxay arkaan in waxa lagaaga soo waxyooday xagga Rabbigaa, uu yahay Xaq, oo wuxuu wax ku hanuuniya Jidka Adkaadaha, la Ammaano.

7. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Ma idin tusnaa nin idiiin sheegi in markaad googgo'daan googgo' dhan (oo ciidda idin cunto), in dib hubaal la idiiin (soo bixin doono) idinkoo abuur cusub ah?

1. *Saba: Waxaa loola jeedaa (Dadkii) Saba ee degganaa Yaman.*

2. *Inay qiimo dhimaan Aayadahaa oo ugu jeejeesaan si aan loo raacin Nabiga s.c.w.*

أَفَرَأَيْتَ عَلَى الْمُتَوَكِّلِ بِالْأَمْرِ إِذْ هُنَّ بِالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ
فِي الْعَدَابِ وَأَصْبَلَهُ أَبْعِيدَ^٨ إِلَيْهِمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّمَا تَنْهَا نَفْسُكُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ سُقْطَةُ عَلَيْهِمْ كَسْعَاتِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّةً
لِكُلِّ عَبْدٍ مُّقْبِلٍ^٩ * وَلَقَدْ أَتَيْتَ دَافِدَ مِنْ أَصْلَاهُ
يَعْجَلُ أُولَئِي مَعَهُ وَأَطْلِيَرُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ^{١٠} أَنْ أَعْمَلَ
سَيْغَتَ وَقَدْرَتِي أَسْرَرُ وَأَعْمَلُوا صَلِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ^{١١} وَلِسْتَمِنَ الْرَّيحَ غُدوَهَا شَهْرٌ وَرَوْحُهَا شَهْرٌ
وَأَسْلَتَنَ اللَّهُ عَيْنَ الْقَطْرِ وَمِنْ لَيْلَنِ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهِ وَمَنْ يَرْجِعَ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِي كَانُوهُنَّ مِنْ عَذَابِ الْسَّعِيرِ^{١٢}
يَعْمَلُونَ لَهُمْ مَا يَكْرِهُونَ وَتَمَثِيلُ وَجْهَنَّمِ كَاجْوَابٍ
وَقَدْرُ رَأْسِيَتْ أَعْمَلُوا إِلَيْهِ الْمَوْتَ مَادَهْمَ عَلَى مَوْتِهِ^{١٣}
الشَّكْرُ^{١٤} فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَادَهْمَ عَلَى مَوْتِهِ
إِلَادَابَةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْ سَأَنَّهُ فَلَمَّا خَرَجْنَا بَيْنَ الْجَنْ
أَنْ لَوْكَافُوا يَعْلَمُونَ أَعْيَبَ مَا لَمْسُوا فِي الْعَدَابِ الْمُهِينِ^{١٥}

٤٢٩

8. Ma Allaah buu ka been sheegay mise wuxuu qabaa waalli?. Bal, kuwa aan rumeynayn Aakhirada waxay dhex ahaan doonaan cadaabka (oo ku sugan yihiin) habow aad u fog.

9. Miyaanay haddaba arag waxa hortooda ah iyo waxa gadaashood ah oo samada iyo arlada ah? Haddaan doonno, waxaanu ka yeeli doonnaa inuu la go'o oo liqo dhulka, ama waxaan ku soo ridi doonnaa korkood gabal cirka ah. Hubaal waxaa (arrin) kaa ugu sugan calaamo addoon kastoo u soo laabasho badan (Allaah).

10. Oo xaqiqiil waxaanu ka siinnay Daawuud Xaggayaga deeq dheeraad ah: (Waxaanu niri): Buurahow! La qaada xamdi naq la jirki, iyo shimbirahow (sidoo kale); Oo Waxaanu u jilcinnay birta.

11. Annagoo amarnay: Ka samee duruuc (jaakado bireedyo dhan loo qaato dagaalka) oo u qaddar si sugan tixiddeeda , oo sama fal. Hubaal Anigu waxa aad fashaan waan Arkaa.

12. Oo xagga Sulaymaan (waxaan u sakhirnay) dabaysha⁽³⁾, in bil loo socdo ku maraysay aroornimada, oo in bil loo socdo ku maraysay galabnimada,

oo Waxaan u yeelney inay u dareerto il (dureere) macdan nuxaas ah, oo jinniga waxaa ka mid ahaa kuwo u shaqeeynayey si idanka Rabbigi ah, oo mid kastoo ka mid ah oo ka leexday Amarkayaga, waxaanu ka yeeli doonaa inuu dhadhamiyo cadaabka gubashada.

13. Waxay u sameeyeen wuxuu rabo oo saro dhaadheer ah⁽⁴⁾ iyo taallooyin swirro ah⁽⁵⁾ iyo xeerooyin (ballaaran) dar oo kale ah, iyo digsiyo (wax lagu kariyo) oo aan laga qaadin meeshooda. (Waxaanu niri): Mahad naqa idinku Reer Daawuudow! Oo in yar oo ka mid addoomahaya baa ah kuwo mahad naq badan.

14. Markiise aan u qaddarnay (Sulaymaan) dhimashada, ma jirin wax tusiyey (jinka) dhimashadiisa aan ahayn aboorka dhulka ee cunayey ushiisa⁽⁶⁾, markuu se dhacay, waxaa u caddaaday jinka in hadday and yihii waxa aan muuqan ee qarsoon, ma aanay ku negaadeen cadaab dulleysa⁽⁷⁾.

3. Wuxuu Sulaymaan ku maraa safar subaxaa ilaa duhurka masaafo dhan inta ay geelu u socdaan bil, sidoo kale wuxuu ku maraa duhurka ilaa gabbal dhaca masaafo le'eg inta geela u socdaan muddo bil ah.

4. Waxaa lagu fasiray saro dhaadheer, degaanno, ama melleha lagu takudo.

5. Kuwaasoo aan xaaraan ahayn xagga sharcigooda, waxaase lagu xaaraantimeeyey sharciga Nabi Muxammad s.c.w.

6. Ushaashoo uu ku tiirsanaa waqtiga dhimashadiisa. Dhuurco caso baa cuneysey usha ilaa ay dhacday culeyskii oo ka tan batay awgeed.

7. Waa shaqo adag. Aayaddani waxay daliil u tahay in jinku ayan wax ka ogeyn cilim ghaybka (waxa aan muuqan ee qarsoon) kaasoo uu Ogsagoon yahay Allaah Keliya.

- 15.** Xaqiiq waxaa ugu sugnaa (qabiilka) Saba' degaankooda calaamo: Labo Beerood ka xiga xagga midig iyo xagga bidix: (Waxaa lagu yiri): Cuna wax ka mid ah risiqa Rabbigiin oo ku mahdiya. Balad wanaagsan iyo Rabbi Dambi Dhaaf Badan.

- 16.** Wayse jeesadeen (iyagoo diiday), markaas baan ku soo dirnay Daad Weyn⁽⁸⁾ oo rogmadiisa iyo roorkiisa la joojin karin, oo waxaan ugu beddelnay halkii labadoodii beerood labo beerood oo soo saara miro xun oo qaraar iyo qoryo, iyo wax yaroo geedo gob ah.

17. (Arrin)kaas baan ku abaal marinnaa gaalnimadooda darteed; oo miyaan (sidaas oo kale) u abaal marinnaa waxaan abeyn kuwa abaal dhaca badan?

- 18.** Oo Waxaan yeellay dhexdooda Iyaga iyo magaaloo yinkii aan barakaynnay magaaloo yin (kale) ee muuqda⁽⁹⁾, oo waxaan qaddarnay dhexdooda (masaafada) socodkooda halkaa⁽¹⁰⁾ (Innagoo ku niri): Ku socdaala dhexdooda habeenno iyo maalmo idinkoo nabad ah.

- 19.** Waxay se (kibir darti) yiraahdeen: Rabbiyow! Kala fogee masaafada safarka dhexdayada; oo isku gardarroodeen, markaas baan waxaan ka dhignay wax lagu sheekeysto, oo kala goynay kala galaaamoovin mid kastoo samir iyo mah

- 20.** Oo waxaa ku rumoobay Iblis malihisi xaggooda⁽¹³⁾, oo way raaceen⁽¹⁴⁾, koox ka mid ah mu'miniinta maahee.

- 21.** Oo kuma aanu lahayn wax awood ah dushooda, oo wax kalena uma aan yeelin sidaa aan ahayn inay kala caddaato kan isagu rumeysan Aakhirada iyo kan isagu ka shakisan xaggeeda. Oo Rabbigaa waa Xafidaha wax kasta.

- 22.** Dheh (Nabi Muxammad): U yeerta kuwa aad sheegtaan (inay ilaahyo yihiin) Allaah sokadi, kuma leh wax saxar le'eg (oo awood ah) samooyinka ama arlada, oo kuma laha wax la shirko ah dheddooda midna, oo kuma laha dheddooda wax garab siiva.

فَقَدْ كَانَ لِسَبِيلِهِ مَسْكِنٌ إِذَا جَعَلَتْنَاهُ عَنْ يَمِينِ وَشَمَائِلِ
كُلُّوْمَنِ زَقْرِيْتُكُمْ وَأَشْكُوكُمْ وَبَدَّلَهُ طَبِيْبَهُ وَرَبَّ غَعْوَرُ
فَأَعْرَضُوا فَأَرَسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِيمِ وَدَلَّلْنَاهُمْ بَحْتَهُ هُرُونَ
جَعَلْتَنَاهُ دَوَانَ أَكْلَ حَطَّيْرَ وَأَثَلَ وَسَنَى وَمَنْ سَدَرَ قَلْلِيَّ
ذَلِكَ جَزْءُهُ بِمَا كَفَرُوا وَهُلْ بُخْرَى إِلَّا الْكَنُورُ
عَدَلْنَا بَيْنَهُو وَبَنِ الْقَرِيْبِيَّ بِكَرَّتْنَافِهَا قُرْيَ ظَاهِرَةَ
وَقَدْ رَأَيْنَاهَا السَّيْرِسِيَّ وَلَفِيَهَا إِلَيْيَ وَأَبَأَمَاءَ امْرِيْنَ
نَفَالُوا رِنَادِيَدَ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَأَطَلَمُوا أَنْفَسَهُ فَجَعَلْنَاهُمْ
حَادِيَثَ وَزَرَقْهُمْ كُلَّ مَرَقَّ إِنْ فِي ذَلِكَ لَدَيْنِ لَكُلَّ صَبَارٍ
شَكُورُ وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِلَيْسَ ظَاهِرَةَ فَأَتَبِعُوهُ إِلَّا
غَرِيقَاتِنَ الْمُؤْمِنِيَّنَ وَمَا كَانَ لَهُ عَدَّهُمْ قَنْ سُلطَانِ
لَا إِلَعَامَ مَنْ تُوْمَنْ بِالْآخِرَةِ مَمَنْ هُوَمَنَهَا فِي سَلَّيَ
رَزَبُكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظُ فِي أَدْعُو الَّذِينَ رَعْشَمُونَ
وَنَالَ اللَّهُ لَا يَمْلِكُونَ مَشْقَالَ ذَرَقَ فِي الْسَّمَوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا هُمْ فِيهِمَا إِنْ شَرَكُوا وَمَا لَهُمْ قَنْ ظَاهِرِ

۴۳

⁸ Daadka weyn ee ku soo fatahay waxaa u sabab ahay dumid ku yimid bivo xireenki Ma'rab. Tafsir kale waa daad aad u weyn oo aaday.

9. Dulka Shaam ee barwaqaad ah, iyo dhulka ku hareersan waxaa loola jeedaa Yaman iyo Shaam (Suriyaa, Lubnaan, Urdun, Falastiin), waxay dadku ku socdaalayeen si nabab ah maalin iyo habeenba dhib iyo shidde la'aan iyagoon cidna jooinney.

10. Waxaan u yeelnay degaannada xiga masaafooyin la yaqaan si loogu sahlo musaafiriinta.

11. Waxaa dhacday in magaaloyinka dhowaa baabba 'een, waxayna u dhoofeen meelo fog fog, taasoo keentay inay kor u dhigaan sicirka badeecada si ay u helaan faa'ido munaasib ah.

12. Qisooyinka dadka kale waxaan ugu soo tebinnaa casharro iyo cibrad qaadasho ahaan.

13. Waa dadkii Saba ama guud ahaan dadka oo idil. **14.** Inay dadku u nugul yihun dhumiintisa oo diyaar u yihun.

14. Inay

وَلَا تَنْقُضُ أَشْفَعَةً عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذْنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فَرَغَ عَنْ
فُلُوْبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ أَكْبَرُ
﴿ قُلْ مَنْ يَرْفُعُ كُمْهُ مِنْ أَسْمَاءِ رَبِّكُمْ وَأَرْضَ قُلْ اللَّهُمَّ
وَإِنَّا أَوْيَاتُكُمْ لَعَلَى هُدَىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴾
لَا تُسْتَلُوْتَ عَمَّا أَجْعَمَنَا وَلَا شَكَلْ عَمَّا نَعَمَّلُونَ
يَجْمِعُ بَيْنَارَبِّنَا ثُمَّ يَسْتَحِي بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْقَاتِحُ الْعَلِيمُ
﴿ قُلْ أَرُوْنِي الَّذِينَ الْحَقَّمُ يَوْمَ شُرَكَاءَ كَلَابِلَ هُوَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ وَمَا زَرْسَلْنَا إِلَّا كَآفَةً لِلنَّاسِ
بِشَرَأْوَنَدِرَأْوَلَكَنْ آكَتْرَالَنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
وَقَوْلُوكْ مَتَّ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِنَ
قُلْ لَكُمْ مِيَعَادُ يَوْمَ لَا تَسْتَخِجُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقِرُونَ
﴿ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنُ وَلَا
بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْتَرَتِ إِذَا الظَّلَمُورُتْ مَوْقُوفُونَ عَنْهَ
رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْصُهُمْ إِلَى بَعْضِ الْقُولَ يَقُولُ الَّذِينَ
أَسْتَضْعِفُو الَّذِينَ أَسْتَكْبِرُو لَوْلَا أَنْ شَرَكْتُكُمْ مِنْتَ
﴾

٤٣١

23. Oo shafeeco (garab siin) kuma anfacdo agtiisa waxba, mid uu isagu u idmo ma'ahee⁽¹⁵⁾. (Oo kuwaasi way sugaan) jeer marka laga faydo cabsida quluubtooda⁽¹⁶⁾: waxay oran: Waa Maxay waxaa uu yiri Rabbigin waxay oran: Xaq. Oo waa Sarreeyaha, aad u Weyn.

24. Dheh: Yaa idinka siiya risiq samooyinka iyo arlada? Dheh: Allaah. Oo hubaal innaga ama idinka mid uun baa xaqiq hanuunsan ama ku sugar habow muuqda.

25. Dheh: La idin ma weydiin doono wax ku saabsan dunuubtayada, oo innagana nala ma weydiin doono waxa aad fashaan.

26. Dheh: Rabbigeen baa na soo kulmin doona innagoo dhammi, markaasuu inoo kala garsoori doonaa si xaq ah. Oo waa Isaga Garsooraha weyn, wax kasta Ogsoon.

27. Dheh: I tusa kuwaad la wdaajiseen Isaga shuruko ahaanta, bal (ma jiraan wax-wax la wadaaga) bal waa Allaah, Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

28. Oo kuuma aanu soo dirin waxaan aheyn dadka oo dhan oo aad u ahaato bishaareeye iyo dige, laakiinse dadka badankiisu ma ogsoona.

29. Oo waxay yiraahdaan: Goorma baa ballankani (la fulin doonaa) haddaad tiihin run sheegayaal?

30. Dheh: Waqtiga la idiin qabtay waa Maalin, aydaan saacad dib u dhigi karin saacadna soo hor marin karin.

31. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Marnaba ma rumeyn doonno Qur'aankan iyo wixii ka horreeyay midna, haddiise aad arki lahayd marka gar ma qaatayaasha la soo hor joojin doono Rabbigood, iyagoo isku tuurtuuraya hadalka oo qaarba qaarka kale eedeynayo. Kuwii la daciifsaday waxay ku oran doonaan kuwii isla weynaa: Haddii aydaan jirteen waxaan xaqiq ahaan laheyn mu'miniin.

15. Aayaddani waxay muujineysaa inaysan cidna u shafeeci karin cid kale inuu Allaah idmo maahee oo ka raalli yahay in loo shafeeco qofkaa, waana inay kan shafeecaya iyo kan loo shafeecaya ay ka baagan Allaah oo rajeeyaan oo yihiin dad heystay towxiidka iyo sunnada.

16. Waa quluuba malaa'igta ee la oggolaan doono inay shafeecaan.

32. Kuwii isla weynaa waxay ku oran doonaan kuwii la diciifsdhay: Ma innagaa iska kiin hortaagnay hanuunka kaddib markuu idiin yimid? Bal' idinka (naf ahaantiinna) ayaa ahaa danbiilayaal.

33. Oo kuwii la diciifsdhay waxay ku oran doonaan kuwii isla weynaa: Bal' waa dabinkaad noo dhigeysey habeen iyo maalinba, markaad na amarteen inaan rumeyn diidno Allaah oo u yeello la dhigyo. Oo waxay muujin doonaan qoomamo markay arkaan cadaabka, oo waxaanu qoorta u suri doonaa mereegyo bir ah kuwa xaqaa diiday, Miyaa lagu abaal marin waxaan ahayn waxay camal faleen?

34. Oo ma jirto magaalo aan u dirnay dige, oo aysan ladanayaasheedii oran: Innagu hubaal waxaanu nahay kuwo aan rumeynsnay waxa la idinla soo diray.

35. Oo waxay yiraahdeen: Innagaa ka badan (mu'miniinta) maal iyo carruurba, oo ma nihin kuwa la cadaabi doono⁽¹⁷⁾.

36. Dheh: Hubaal Rabbigay wuxuu u fidiyaa risiqa qofkuu doono oo ku ciriiriyyaa (qofkuu doono), laakiinse dadka badankiisu ma ogsoona.

37. Oo ma aha maalkiinna iyo carruurtiinna waxa noo kiin soo dhoweeya meeqaan ahaan, hase yeeshee qofkii rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo sama fala, kuwaan baa iska leh abaalmarin labanlaab ah waxa ay faleen darteed, oo waxay ku sugnaan doonaan fooqaqa sare (ee Jannada) iyagoo nabdoon.

38. Kuwa se ku dadaala ka hor imaanshaha Aayadahayaga si ay u xil gabaan, kuwaas cadaabkaa la soo keeni doonaa (si ay ugu waaraan).

39. Dheh: Hubaal Rabbigay wuxuu u fidiyaa risiqa qofkuu doono oo addoomahiisa ka mid ah, oo ku ciriiriyyaa (qofkuu doono), waxaad se bixisaan (Ilaahay Darti) oo wuxuun ah, wuu idiin gudi doonaa, oo waa Kan u wanaagsan inta waxarsaaqda.

فَالَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ أَسْتَضْعَفُوا أَخْنَ صَدَدَ تَكُوْنُ عَنِ الْهُدَىٰ نَعْدَادًا جَاءَ كَمْ بِلْ كُثُرًا مُجْهِيْنَ ۚ وَقَالَ الَّذِينَ أَسْتَضْعَفُوا لِلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا بَلْ مُكْرَأَيْلَ وَالنَّهَارَ لَدَّ تَأْمُرُونَا أَن نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرَارًا لِنَهَامَةٍ لَكَارَفُ الْعَذَابَ وَبَحَثَنَا الْأَقْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْهَرُونَ إِلَّا مَا كَافُوا عَمَلُوْنَ ۚ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْبَهُ وَمِنْ نَزِيلِ الْآقَالِ مُنْرُوهًا إِنَّا بِمَا أَرْسَلْنَا هُمْ كَفِرُوْنَ ۖ وَقَالُوا أَخْنَ أَكَتَّرُ أَنْقَوْلَا وَأَوْلَادًا وَمَا أَخْنَ بِمُعَذَّبِيْنَ ۚ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَسْبُطُ الْرِزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكَتَّرَ الْقَاتِسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۖ وَمَا أَقْوَلُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تَقْرِبُكُمْ عَدَنَتَارِ لَعْنَ إِلَّا مَنْ ءاْمَنَ وَعَمِلَ صَلِيْحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّةٌ الْعَسْعَفِ يَمْأَعِلُوْا وَهُوَ فِي الْأَغْرِيْقَيْنِ ءاْمُوْنُ ۚ وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِيَهُ لَيْتَنَا مَعْجِزِيْنَ أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحَضَّرُوْنَ ۖ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَسْبُطُ الْرِزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عَبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ بِخَلْفِهِ وَهُوَ حَيْرَ الْأَرْزَقِيْنَ ۖ

٤٣٢

¹⁷. Waxaa hoda gaalada waxa uu Allaah ku siiyey adduunka, waxayna moodaan inuu u naxariisan doono Aakhirada oo cadaabi doonin.

وَيَقَمْ يَخْسِرُهُنَّ بِعِبَادَتِهِمْ يَقُولُ لِلْمُلْكَيْكَةَ أَهْلَكَ إِيمَانَكُمْ كَافَلُوا
يَعْبُدُونَ ٤١ قَالُوا سَبَّبَتْكَ أَنْتَ وَلَيْسَ مِنْ دُونَهُمْ لَكَأَنْ
يَعْبُدُونَ أَجْلَى مِنْكَ تَرْهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ٤٢ فَأَلْيَوْمَ لَا يَعْلَمُكَ
بَعْضُكُمْ لِعْصَمْ شَفَاعَةً لِأَصْرَارِ وَنَفْوَ لِلَّذِينَ طَلَّمُوا دُوْغُوا عَذَابَ
الْتَّارِكَيْنِ كَشْتَهَا نَكْبَدُونَ ٤٣ وَإِذَا تَشَلَّ عَيْمَةً إِيْتَسْأَيْتَتْ
قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصْدُمْكُمْ كَمَا كَانَ يَعْبُدُ إِلَيْكُمْ
وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِنْفَاقٌ مُفْتَرَىٰ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سُرُورٌ مُّبِينٌ ٤٤ وَمَاءَتِهِمْ مَنْ كَتَبَ
يَدُرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قِبَلَكَ مَنْ نَذَرَ ٤٥ وَكَذَّبَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَاقَبَلُوكُمْ مُعَذَّرٌ مَآءَتِهِمْ فَكَذَّبُوا
رُسُلِي فَلَيَكِفَ كَانَ تَكْبِيرٌ ٤٦ * قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَحْدَةِ اللَّهِ
تَقْوُمُوا لِهِ مَتَّنِي وَفَرَدَيْ تُنَزَّفَكُرُّ وَمَا يَصْلِحُكُمْ مِنْ
حَيْثُ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ٤٧ قُلْ
مَا شَأْنَكُمْ مِنْ أَخْرِ فَهُولُكُمْ إِنْ أَخْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ٤٨ قُلْ إِنْ رَبِّي يَقْدِرُ بِالْحَسْنَى كَلَمَ الْعَيْوبِ

٤٣

40. Oo (xus) Maalinta markuu soo wada kulmin doono iyagoo dhan, markaasuu ku oran doono malaa'igta: Kuwani ma idinkay idin caabudayeen?

41. Waxay oran doonaan: Xurmo oo dhan Adiga iska leh oo hufan, Adiga (Allow) ah Gargaarahayaga iyaguse ma aha. Bal' Waxay caabudayeen jinka oo badankoodu rumaysnaaeyen.

42. Maanta se (Maalinta Qiyaamaha) uma hanan doono midkiinna midka kale dheef iyo dhib midna, oo waxaan ku oran doonaa kuwaasi ahaa geflowyada: Dhadhamiya cadaabka naarta aad beenin jirteen

43. Oo marka loo akhriyo Aayadahayaga xujoooyin cad ahaan, waxay yiraahdaan: Kani ma aha waxaan ahay Nin raba inuu idinka jeediyoo waxay caabudayeen aabbayaashiin. Oo Waxay yiraahdaan: kanu wax kale ma'aha aan ahayn been abuurasho cad. Oo kuwa rumeyn diida waxay ka yiraahdaan xaqa markuu u yimaado: Waxakanu ma aha wax aan ahayn sixir muuqda.

44. Oo ma aanu siin iyaga wax Kutub ah ay akhristaan, oo uma aanu soo dirin iyaga adiga hortaa (Muxammadow) wax dige ah.

45. Oo Kuwii ka horreeyey baa beeniyey, oo kuwani (dadka Makkaad) weli ma gaarin tobant meeloodoo meel wax ka mid ah waxa aan siinnay; Wayse beeniyeen (dadkii hore) Rusushayadii, ee sidee mid daran u ahaa inkaarkeygii.

46. Dheh: waxaan uun idinku waaninaya hal (wax uun); waa inaad u kacdaan Allaah (idinkoo xaq doon ah) labo-labo iyo mid mid⁽¹⁸⁾, markaasnaa aad fekertaan: Ma qabo waalli saaxiibkiin, waa oo keliya ka dige cadaab daran oo soo fool leh.

47. Dheh: Waxaan idin weydiyoba oo ujro ah, waa waxaad idinku leedihii⁽¹⁹⁾. ajarkeyga waxaan ka sugayaan Allaah oo Keliya. Oo wax walba Isagu wuu u Jeedaa.

48. Dheh: Hubaal Rabbigay wuxuu sheegaa Xaqa (oo xumaantuu ku tira) waa Ogsoonaha sare ee waxa aan muuqan.

^{18.} Labo labo iyo mid mid, sidaas awgeed haddii uu la faqayo Alle, wuxuu u gudan si deggan oo wanaagsan.

^{19.} Rasulka Alle s.c.w. kama dalbo wax abaal gud ah iyaga, ee wuxuu ka dalbaa inay rumeeyaan Allaah oo camallo san fashaan, sidaasina iyaga bay khayr u tahay.

49. Dheh: Xaqu waa yimid, oo Baadilku waxba ma billaabo oo dib uma soo cesho⁽²⁰⁾.

50. Dheh: Haddaan gefo waxaan uun u gefaa nafteyda. Haddiise aan hanuunsanahay, waa sababta waaxa uu ii waxyoodo Rabbigay. Hubaal Isagu waa wax kasta Maqle, aad u dhow.

51. Oo haddaad arki lahayd⁽²¹⁾ markay noqon doonaan kuwo qarracansan, ha yeeshoo (markaa) mar jiri doonto baxsho, oo waxaa laga soo qabqaban doonaan meel dhow.

52. Oo waxay (markaa) oran doonaan: Waanu rumaysannahay (hadda). Oo sidee bay qaadashada (limaanka) uga suura gali doontaa meel aad u fog?

53. Oo waxay xaqiq ku gaaloobeen kol hore⁽²²⁾, oo waxay ka soo ganaan (wax ka sheegaan) Ghaybka (aan muuqan) xagga meel fog⁽²³⁾.

54. Oo teed baa la kala dhix dhigi doonaay iyo waxa ay rabaan⁽²⁴⁾, sidii lagu falayba kuwii la midka ahaa ee ka horreeeyey. Hubaal waxay ahaayeen kuwo ku sugaran shaki daran (beenin xaga).

Suuradda 35 Faadir ama Malaa'ikah⁽¹⁾

Waa 45 Aayadod: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Ammaan (oo dhan) waxaa leh Allaah, abuuraha samootinka iyo arlada, ee ka dhigay malaa'iga Rusul leh baalal, labo ama saddex ama afar. Wuxuu ku kordhiyaa abuurka wuxuu doono. Hubaal Allaah wax walba wuu Karaa.

2. Wax kastoo uu Allaah uu u furo dadka ee Naxariis ah, ma jiro wax celin kara, oo wuxuu celiyo ma jiro wax soo diri kara Isaga kadambow. Oo Waa Adkaadaha Sare, Xakiimka ah.

3. Dadow! Xusuusta Nicamadda Ilaahey dushiinna; Ma waxaa jira abuure kale aan ahayn Allaah oo idinka arsaaqa cirka iyo dhulka? Ma jiro Ilaahe (xaq ah) aan Isaga ahayn. Ee xaggee baa la idiinka ilay?

^{20.} Weedhan waxaa laga qaadanaya inuu baadilku si dhan u awood beelayo, macnaha waa in la tirtirayo baadilka oo gebigaba meesha laga saaray. Marka uu xaqi hirgal, baadika wuu hoobtaa.

^{21.} Aad egi lahayd Aakhirada.

^{22.} Noloshoodii hore ee arlada, ay ku heysteen fursad kasta, ha yeeshoo hadda dhaafstay, waana fursad aan marnaba soo laabanayn.

^{23.} Af ahaan, iyagoo wax iska mala awaalayey, oo inkirayey runta.

^{24.} Macnaha waa hateelidda limaanka iyo waxa khayr ku jira iyo faa'idooyin aad u badan ama gelitaanka Jannada.

^{1.} Faadir: Abuuraha, kan aheysiyeey ee askumay (billaabay unka). Waxaa Suuraddan sidoo kale la yiraahdaa: Al-Malaa'ikah.

فَلِجَاهَ الْحَقِّ وَمَا يَبْدِئُ الْبَطْلُ وَمَا يَعْبِدُ⁽²⁵⁾ قُلْ إِنَّمَا صَلَّى عَلَى نَفْسِي وَإِنْ أَهْدَيْتُ فِيمَا يُوحَى إِلَيَّ رَبِّي إِنَّمَا سَمِّيَّ قَوْبَيْتُ⁽²⁶⁾ وَلَوْتَرَتِ⁽²⁷⁾ إِذْ فَرَغُوا لِفَوْتَ وَأَخْدُوا مِنْ مَكَانَنِ قَرَبَيْ⁽²⁸⁾ وَقَالَوْا إِنَّمَّا يَهُ⁽²⁹⁾ وَإِنَّهُمْ أَشَنَّا وُشُّ مِنْ مَكَانَنِ بَعِيدَ⁽³⁰⁾ وَقَدْ كَفَرُوا يَهُ⁽³¹⁾ مِنْ قَبْلِ وَيَقِنَّوْتَ بِالْعَيْنِ مِنْ مَكَانَنِ بَعِيدَ⁽³²⁾ وَجَلَّ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَائِسَهُوْنَ⁽³³⁾ كَمَا فَعَلَ بِأَشْيَايِهِمْ مِنْ قَبْلِ إِنَّهُمْ كَافُرُوا فِي شَكِّ مُرِيبَ⁽³⁴⁾

سُورَةُ قَاطِنِ الْمَطَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْمُحَمَّدُ لَهُ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلُ الْمُلْكَيْكَرَسِلَّ أَوْلَى أَجْنِحَةِ مَقْنَى وَثَلَاثَ وَرِيعَ تَرِيدُ فِي الْلَّهِيْقِيْ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَلِيْرِيْ⁽¹⁾ مَا يَتَسَعُ اللَّهُ لِلْتَّابِعِينَ مِنْ رَحْمَةِ فَلَمْ يُمْسِكْ لَهُمَا وَمَا يَمْسِكُ فَلَامَرْسِلَ لَهُمْ وَمِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ⁽²⁾ يَتَبَاهَيَا النَّاسُ أَذْرُوكُوْنَعَمَتُ اللَّهُ عَلَيْكُوكُ هُلْ مِنْ خَلِيقٍ غَيْرَ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَوْنَتُكُونَ⁽³⁾

وَإِن يُكَذِّبُوكُمْ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 إِنَّمَا يَأْتِيُ النَّاسُ إِنْ وَعَدَ اللَّهَ حَقًّا فَلَا تَغُرَّنُوهُ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَلَا يَغُرِّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عُدُوٌّ فَلَا يَنْهَا
 عُدُوًا إِنَّمَا يَأْتِيُ عَوْجَزَهُ وَلَيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ
 كُفَّرُوا بِهِمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
 عَفْفَةٌ وَأَجْرٌ كَيْرٌ إِنَّمَنْ يُنَتَّمُ لَهُمْ وَمُوَعِّدُهُمْ فِي هُنَافِئٍ
 اللَّهُ يُصْلِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَدْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ
 حَسْرَتْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ مَا يَصْنَعُونَ
 وَإِنَّ اللَّهَ أَرْسَلَ
 الرَّسُولَ فَتَبَرَّأَ سَاحِبَاتِهِ إِنْ تَكُونُ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا يُحِبُّنَاهُمُ الْأَرْضَ
 بَعْدَ مَوْلَاهُمْ كَذَّابِ الْأَشْوَرِ
 مَنْ كَانَ يَرِيدُ الْعِزَّةَ فَقِيلََ الْعِزَّةُ جَمِيعًا
 إِلَيْهِ يُصَدَّعُ الْكَيْمَ أَطْيَبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ تَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ
 يَتَكَبَّرُونَ أَسْتَخِاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُؤُ لَكُمْ هُوَ بُورٌ
 وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْقَتُهُمْ جَعَلَكُمْ رَّازِجَاتٍ
 وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضُعُ لِأَعْلَمِهِ وَمَا يَعْمَلُ مِنْ مُعْمَرٍ
 وَلَا يَنْقُضُ مِنْ عُمْرٍ وَلَا فِي كِتْبٍ إِنْ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

٤٣٥

4. Oo hadday ku beeniyaan, xaqiiq waxaa la beeniyey Rusul kaa horreeyey. Oo Allaah baa loo celiyaa umuuraha oo dhan.

5. Dadow! Hubaal Ballanka Ilaaahay waa Xaq. Ee yeysan idin hodin noloshan soke ee adduunka, oo yuusan idinka hodin Arrinka Ilaaahay kan hostida badan (Sheydaanka).

6. Hubaal Shaydaanku wuxuu idin yahay cadow, ee idinku ka dhigta cadow. Wuxuu uun ugu yeeraa Xisbigiisa inay ka mid noqdaan asxaabta Naarta hureysa.

7. Kuwa rumeyn diida waxay mudan doonaan cadaab daran; kuwa se rumeysan oo samaha fala, waxay mudan doonaan danbi dhaaf iyo abaalgud aad u Weyn.

8. Ma mid isaga loo qurxiyey camalkiisa xun, heer uu u arko wax wanaagsan (baa la siman mid isagu hanuunsan)? Haddaba Hubaal Allaah wuxuu lumiyaq qofkuu doono, oo hanuuniyaa qofkuu doono, ee yeysan naftaadu ku tegin murugo dartood kuu qabata. Hubaal Allaah waa Ogsoon yahay waxa ay sameeyaan.

9. Oo waa Allaah Kan soo dira dabaylaho oo waxay kiciyaan daruuraha, markaa ayaanu u kaxeynaa dal dhintay, oo aan ku nooleynaa arlada kaddib dhimashadeeda, sidaas oo kale weeyaan soo Bixinta.

10. Qofkii raba sharaf (awood uu leeyahay) darteed, haddaba Allaah baa iska leh sharaf oo dhan. Xaggiisa bay u kor baxaan weedhaha san oo idil, oo camalka san kor buu u qaadaa, kuwa se xumaha qorsheeya, waxay mudan doonaan cadaab daran. oo kuwaasu qorshahoogu xun wuu baabbi'i doonaa.

11. Oo Allaah wuxuu idinka abuuray carro, haddana dhobic mina ah, haddana wuxuu idinka dhigay lammaan; oo ma jirto dheddig uur qaadda, oo ma ku soo debed dhigto waxaan ahayn ogaalkiisa, oo ma jiro ku cimri dheer oo cimrigiisu la sii dheereeyo ama wax laga dhimo cimrigiisa oo aan dhammaan ku qornay Kitaab (Looxa Maxfuudka). Hubaal (arrin) kaasi waa mid u Fudud Allaah.

12. Oo labada badood isku mid ma aha, midi waa macaan saafi ah ay wanaagsan tahay cabbiddiisu, midna waa milix dhanaan, oo weliba mid walbaa oo ka mid ah waxaad ka cuntaan hilib jilicsan, oo kala soo baxdaan waxyaalo aad qurux u xirataan. Oo waxaad aragtaa doonyaha oo dhex maaxaya, si aad u raadsataan Deeqdiisa, iyo inaad mahad naqdaan.

13. Wuxuu sababaa habeenka inuu dhex galoo maalinta, oo wuxuu sababaa maalinta inay dhex gasho habeenka. Oo wuxuu idin sakhiray qorraxda iyo dayaxa, mid walba uu ku socdo marrangiisa muddo go'an. Kaasi waa Allaah, Rabbigiin; Isaga baa leh boqortooyada (runta ah), oo kuwaas aad baridaan Isaga sokadi ma leh xitaa xuub laf timireed.

14. Haddaad baridaan ma maqlaan baryadiinna, oo xitaa hadday idin maqlaan, ma idin ajiibayaan⁽²⁾. Oo Maalinta Qiyaamaha way dafiri doonaan shirkigiienna. Oo ma jiro cid wax kuugu sheegi kartaa sida Mid Isagu Xog ogaal u ah (arrimaha oo dhan).

15. Dadow! Idinka weeye kuwa u baahan Allaah, halka Allaah yahay Deeqtoonaha, la ammaano.

16. Hadduu doono, wuu idin tegsiin doonaa, oo keenayaa abuur cusub.

17. Oo (arrin) kaasi ma aha wax ku adag Allaah.

18. Oo mid culaabeysan ma qaado culaabta mid kale; oo haddii naf culaabeysan u yeerato (mid kale inuu qaado) culayskeeda, waxba ka mid ah lagama qaado, xitaa hadduu la yahay qaraabo dhow. Wuxaad uun u digtaa kuwa ka baqa Rabbigood ghayb ahaan⁽³⁾ (sir iyo saaqba), oo ooga salaadda, oo qofkii is daahiriya, naftiisu uun buu isu daahiriyaa⁽⁴⁾, oo waa Xagga Allaah meesha (ugu dambeyn) loo socdo.

2. Kuwa aad baridaan la jirka Allaah oo aad caabuddaan.

3. Mufasirinta qaarkood waxay yiraahdeen: Ghaybka -magnaanta- halkan waxaa loola jeedaa marka uu qofku keli yahay aan la arkayn.

4. Nabi Muxammad s.c.w. ma hanuunin karo mushrikiinta qulubtooda ka xiran yahay iimaanka aan iyagu dooneyn hanuunka oo dan ka lahayn.

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ ٢٩ وَلَا أَظْلَمْتُ وَلَا تُؤْرُ
 وَلَا أَظْلُلُ وَلَا أَحْرُرُ ٣١ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَا وَلَا
 الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يَسْمِعُ مِنْ يَسْأَلُهُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مِّنْ فِي
 الْقُبُورِ ٣٢ إِنَّ أَنْتَ إِلَّا أَنْذِرُ ٣٣ إِنَّا زَسْتَنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا
 وَنَذِيرًا ٣٤ وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا أَخْلَقْنَاهَا نَذِيرًا ٣٥ وَلَنْ يُكَذِّبُوكَ
 فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
 وَبِالْأَزْبَرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُبِينِ ٣٦ ثُمَّ أَخْدَثُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 فِي حِجَّةٍ كَانَ تَكِيرٌ ٣٧ الْمَرْءُ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
 مَآءَ فَأَخْرَجَهُمْ هَذِهِ شَمَرَتٌ مُّخْتَلِفًا الْوَهْنَهَا وَمِنَ الْجِبَالِ
 جُدُّدٌ يُضْرِبُونَ رَحْمَرٌ مُّخْتَلِفُ الْوَهْنَهَا وَغَرَبَّيْبُ سُودٌ
 وَمِنَ الْأَنَاسِ وَالْدَّوَابِ وَالْأَنْعَمْ مُخْتَلِفُ الْوَهْنَهَا وَكَذِيلَكَ
 إِنَّمَا يَخْتَشِيَ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الْعَلَمُوْنَ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ٣٨
 إِنَّ الَّذِينَ يَتَلَوُنَ كِتَابَ اللَّهِ وَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا
 رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَعَلَيْهِمْ بِمَنْهُونَ تَجَرَّدَ كَمْ تَجَرَّدُ ٣٩ لَوْلَيْهِمْ
 أَجُورُهُمْ وَتَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ عَنْهُوْرٌ شَكُورٌ

٤٣٧

19. Oo ma sinna indhoolaha iyo mid wax arka.

20. Iyo mugdiyada iyo nuurka.

21. Iyo harka iyo kuleylka⁽⁵⁾.

22. Oo ma sinna kuwa nool iyo kuwa meycka ah⁽⁶⁾. hubaal Allaah Wuxuu wax maqashiiyaa cidduu doono⁽⁷⁾, adigu se wax ma maqashiin kartid kuwa ku jira quburaha.

23. Adigu (Nabi Muxammadow) ma tihid waxaan ahayn dige.

24. Hubaal waxaan Annagu kula soo dirnay xaqa bishaareeye iyo dige ahaan. Oo ma jirto ummad aanu soo marin dige.

25. Oo hadday ku beeeniyaan, waxaa sidoo kale beeniyey kuwii iyaga ka horreeyey; Rusushoodii waxay ula yimaadeen xujooyin cad iyo Qoraallo iyo kitaab iftiimaya.

26. Markaas baan ciqaabay kuwii rumeyn diiday, ee sidee mid daran u ahaa inkaarkeygii?

27. Miyaanad arag in Allaah ka soo shubo roob daruurta, markaas aanu ku soo saarno miro midab kala duwan leh, oo buuraha waxaa ah jihad, caddaan iyo casaan oo midabbo kala duwan iyo (kuwo kale) oo sugul madow ah.

28. Oo xagga dadka iyo nafleyda dhul ku socotada ah iyo xoolaha daaqa waa kuwo kala midab duwan sidoo kale. Sideedaba waxaa uun ka baqa Allaah kuwa cilmiiga leh ee ka mid ah addoomahiisa. Hubaal Allaah waa Adkaade aan laga adkaan, Dambi Dhaaf Badan.

29. Hubaal kuwa akhriya Kitaabka Ilaahey oo ooga salaadda, oo ku bixiya (Arrinka Ilaahey) wax ka mid ah waxa aanu siinnay sir iyo caddaanba, way filan (karaan) ganac la hubo faa'ideeda, oo aan weligeed baari doonin .

30. Si uu Allaah ugu gudo si dhan ujuurradoodii, oo Fadligiisana ugaga daro dheeraad. Hubaal Isagu Waa Dambi Dhaaf Badane, ee camal yar ka siiya ajar badan.

5. Kuleylka qorraxda ama hanfiga dabeysa kulul.

6. Waa tusaalahay ay kala leeyihiin mu'minka iyo gaalka, noocadya kala duwan ee gaalnimada iyo iiamaanka runta ah, Jannada iyo Naarta, hanuunka iyo habowga.

7. Allaah wuxuu hanuuniyyaa qofkuu doono, oo maqashiiyaa xaga qofkuu doono.

31. Oo kaan kuu waxyoonnay adiga (Nabi Muxammadow) oo ka mid ah Kitaabka waa Xaq dhab ah, xaqiijinaya wixii ka horreeyey. Hubaal Allaah addoomahiisa waa ka War Qabaa oo Arkaa.

32. Markaasaan waxaan dhaxalsiinnay Kitaabka kuwaan ka dhex doorannay addoomahayaga, waxaase ka mid ah mid gef ka gala naftiisa (dambiya fala)⁽⁸⁾, oo waxaa ka mid ah mid dhexdexaad ah, oo waxaa ka mid ah mid u dheereeya cammalda wanaagsan Idanka Ilaahay. Kan baa ah Fadliga aad u Weyn.

33. (Waxay mudan) Beero lagu waaro oo ay gali doonaan, waxaa loogu xidhi doonaa jinjimo dahab iyo luul ah, oo dharkoodu gudaheedu waa xariir.

34. Oo waxay oran doonaan: Ammaan (oo dhan) waxaa leh Allaah, ee naga tagsiiyey murugo (oo dhan). Hubaal Rabbigayo waa Danbi Dhaaf Badane, ee camal yar ka siiya ajar weyn.

35. Kan nagu dejiyey Daarta Negaadeysa (Jannada) Fadligiisa; dhibi naguma taaban doono dhexdeeda, oo daal naguma taaban doono.

36. Oo kuwa rumeyn diida abaalkooda waa dabka Naarta. (Geeri) Laguma xukumi doono si ay u dhintaan, oo lagama khaifiifan doono cadaabkeeda. Sidaas oo kale baan ugu abaal gudnaa mid kastoo abaal dhac badan.

37. Oo waxay ku calaacali doonaan gudaheeda: Rabbiyow! Naga saar, waxaan soo fali doonnaa camallo san oo aan aheyn kaan horay u fali jirnay. Miyaanan idii siin se cimri ku filan inuu wax ku xusuusto qofkii wax xusuusan⁽⁹⁾? Oo idii iman Digahu. Ee dhadhansha (cadaabka), waayo gar ma qaatayaasha ma laha wax u soo gargaara.

38. Hubaal Allaah waa Ogsoonaha waxa ku qarsoon aan muuqan cirarka iyo dhulka gudahooda. Hubaal Waa Ogsoonaha waxa ku jira laabaha.

وَالَّذِي أَوْجَحَنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَبِ هُوَ لَهُ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ يُعِدُّ لِلْخَيْرِ بَصِيرٌ ﴿٦﴾ ثُمَّ أَوْرَثَنَا الْكِتَبَ الَّتِي أَضْطَفَنَا مِنْ عِبَادَاتِنَا مُهَظَّا لِنَفْسِهِ وَمِنْهُ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرِ إِذَا دَرَأَكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٧﴾ حَتَّىٰ عَدَنَ يَدْخُلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرِنَ دَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِإِيمَانِهِ حَارِبِينَ ﴿٨﴾ وَقَالُوا لِحَمْدَلِهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا الْغَفُورُ شَكُورٌ ﴿٩﴾ الَّذِي أَحْلَأَ دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمْسِسُنَا فِيهَا أَصَابٌ وَلَا يَمْسِسَنَا فِيهَا الْعُوبُ ﴿١٠﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ تَارِيْجُهُمْ لَا يُقْتَلُونَ عَلَيْهِمْ فِي سُمُوتٍ وَلَا يُحْكَفُ عَنْهُمْ مِنْ عَدَائِهِمْ كُلُّ لَكَبِيرٍ كُلُّ كَوْرِي ﴿١١﴾ وَهُمْ يَصْطَرُخُونَ فِيهَا إِنَّا حَرَجَنَا نَعْمَلُ صَلَحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوْ لَمْ نُعْجِزْ كُمْ مَا يَنْذَرُ فِيهِ مَنْ تَدَكَّرَ وَجَاهَ كَلَّ الْتَّنَزِيرِ فَدَوْقًا فَمَا الظَّالِمُونَ مِنْ صَيْرِ ﴿١٢﴾ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ عَيْنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ رَعِيمٌ بِذَلِكَ الْأَصْدُورُ ﴿١٣﴾

٤٣٨

8. Qofka dulmiya naftiisa waa qofka ay khalaadaakiisa ka badan yihiin saxiisa, muqtasid waa qofka ay camalladiisa wanaagsan le'eg yihiin camalladiisa xun, qofka u dheereeya khayraadkana waa qofka ay acmaashiisa san badan yihiin.

9. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Allaah waa u dhameystiray cudur daar qofkii uu dib u dhiqay ilaa uu ka gaaro lixdan sano."

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلِيلَ فِي الْأَرْضِ فَنَّ كُفُرَ قَاتِلَهُ كُفُرٌ وَلَا
يَنْبُدُ الْكُفَّارُ إِلَّا هُوَ عِنْدَ رَبِّهِ لِأَمْقَاتٍ وَلَا يَرِدُ الْكُفَّارُ
كُفُرُهُمُ الْأَخْسَارُ ۝ قُلْ أَرَأَيْتُ شَرَكَةَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَرْوَافِي مَاذَا حَلَّقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شَرُكُونَ فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ أَتَيْتُهُمْ كِتَابًا فِيهِ عَلَىٰ بِيَتِتْ قِمَةٍ بَلْ إِنْ تَعْدُ الظَّالِمُونَ
بَعْضُهُمْ بَعْصًا لِلْأَغْرِيرُوا ۝ إِنَّ اللَّهَ يُعِمِّسُكُمُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ أَنْ تَرْوَلُوا لِئِنْ زَاتُ إِنْ أَمْسَكُهُمَا مِنْ حَدِيدٍ بَعْدَهُ
إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَنُورًا ۝ وَقَسَمُوا بِاللَّهِ جَهَدَهُ كَمْ هُوَ لَيْلَهُ
نَذِيرٌ لَكُونَ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأَمْرَاءِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
مَازَادُهُمْ إِلَّا تُفُورُوا ۝ أَسْتَكِنْ كَارِفِ الْأَرْضِ وَمَكِّرِ السَّيِّ
وَلَا يَجِدُونَ الْمَكْرُ لِسْتُمُ إِلَّا يَأْهُلُهُ فَهُلْ يَطُوفُونَ إِلَّا سُتُّ
الْأَوْلَيْنِ فَلَنْ يَجِدُنَّ اللَّهَ تَبَدِّي لَأُولَئِنَّ مَحِيدَ لَسْتَ اللَّهُ تَحْمِيلًا
أَوْ لَنْ يَسِرُّوْنَ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَبِيَّهُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ
فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مَاقِرِيًّا ۝

39. Waa Isaga Kan idinka dhigay kuwo dhulka ku tarma ee isaga dambeeeya, ee mid kastoo rumeyn diida isaga ayey dushiisa tahay (wixii ka yimaada) iimaan darradiisu. Oo gaalnimada (iimaan darrada) gaalada (iimaan laawayasha) uma kordhiso Rabbigood agtiis waxaan nac aheyn, oo gaalnimada gaalada uma kordhiso waxaan aheyn khasaaro (aad u weyn).

40. Dheh: Bal ii sheega shurukadiinna aad baridaan Allaah sokadi? I tusa wax ay abuureen oo arlada ka mid ah, mise ma waxay wax la wadaagaan samooyinka? Mise ma waxaan siinnay Kitaab sidaa awgeed ay raacaan xijo cad xaggiisa ah? Bal' geflowyada uma ballan qaadaan qaarkoodba qaar kale waxaan uun dhalanteed aheyn.

41. Hubaal Allaah baa ka haya samooyinka iyo arlada inay (meeshooda) ka tagaan, oo hadday tagaan, ma jiro mid qaban kara oo Isaga ka dambeeya. Hubaal waa Dul-qaad Badne, Danbi Dhaaf Badan.

42. Oo waxay ku dhaarteen Allaah tan ugu culus dhaarhooda; in hadduu u yimaado dige ay ahaanayaan kuwo ka waxba aan didmo aheyn.

43. Isla weyni ay ku kibraan arlada iyo sameyn shirqool xun darteed. Shir qoolka xumi se kuma dhaco waxaan ahayn dadkiisii soo abaabulay. ee ma waxay sugaan wax kale aan aheyn dhabbihii (ayyihii) dadkii hore? Oo ma ka heli doontid Dhabbaha (hab raaca) Ilaahay wax is beddel ah; oo kama heli doontid hannaanka Ilaahay wax is weydaar ah.

44. Miyanay ku socdaalin arlada oo fiirin sida uu ahaa aayaha kuwii ka horreeyey? oo waxay ahaayeen kuwo ka xoog badan iyaga awood ahaan? Ma se jiraan wax Allaah ka baxsan kara oo ku sugaran samooyinka ama arlada midna. Hubaal, waa wax kasta Ogsoone, Awood Badan.

45. Oo hadduu Allaah u qaban dadka waxa ay kasbadeen (oo danbiyo ah), kagama tageen (arlada) korkeeda nafley dhul ku socod ah, laakiinse wuxuu u dib dhigaa ilaa muddo go'an. Markase uu waqtigooda yimaado, haddaba hubaal Allaah wuuarkaa addoomahiisa .

Suuradda 36 Yaa Siin

Waa 83 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Yaasiin⁽¹⁾.

2. Wuxaan ku dhaartay Qur'aanka Xakiimka ah.

3. Hubaal adigu (Nabi Muxammad) wuxaad ka mid tahay kuwa la soo diray.

4. Wuxaad ku sugar tahay Jid Toosan.

5. (Kani waa) Waxyi ka yimid xaggaa Awood Badnaha, Naxariista Badan.

6. Si aad ugu digto dad aan aabbayaashood loo digin, marka iyagu waa war la' yihiin.

7. Xaqiq Qowlka (Xukunka Rabbigaa) baa ku dhaboobay badankood, marka ma aye rumeyyaan.

8. Hubaal Wuxaan yeelney mareegyo (xargo) bir ah luqumahooda oo iyagu gaara ilaa laf gareedyadooda, sidaa awgeed kor bay u jeego (madaxyo) taagan yihiin.

9. Oo Wuxaan yeellay hortooda xidh, gadaashoodana xidh kale, oo waan arag daboolnay marka iyagu waxba ma arkaan.

10. Oo waa isugu mid haddaad u digto ama haddaadan u digin, (marna) ma rumeyn doonaan.

11. Wuxaad uun u digi kartaa kan isagu raaca dhambaalka oo ka baqa Raxmaanka sir (iyo saaqba). Ee ugu bishaaree dambi dhaaf iyo abaalgud sharaf leh (Janno).

12. Hubaal waa Innaga kuwa soo nooleeya meytida, oo wuxaan qornaa waxa ay hormarsadeen iyo waxay dib uga soo tageen⁽²⁾, oo wax walbaa waxaynu ku tiro koobnay Kitaab cad (Looxa Maxfuudka).

1. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1

2. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Qofka markuu dhinto wuu go'aa camalkiisu seddex mooyee: Cilmi lagu intifaaco, ilmo fiican oo u soo duceeyaa iyo sadaqa u socota".

وَأَضْرِبْ لَهُم مَثَلًا أَصْبَحَتِ الْقُرْيَةَ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ
 إِذَا زَسَلَنَا إِلَيْهِمَا ثَنَيْنِ فَكَذَبُوهُمَا عَزَّزَنَا ثَلَاثَتِ فَقَاتُوا
 إِنَّا أَئْتَنَاكُمْ مُرْسَلُونَ قَالُوا مَا أَنْشَأَنَا إِلَّا بَشَرٌ مَثَلُنَا
 وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنَّا شَعَرْ لَا تَكُونُونَ قَالُوا
 رَبُّنَا عَلَمَنَا إِلَيْكُمُ الْمُرْسَلُونَ وَمَا عَلَمَنَا إِلَّا بَلْغَ
 الْمُمْلِكَةِ قَالُوا إِنَّا نَظَرْنَا إِلَيْكُمْ لِئَلَّا يَنْهَاكُمْ
 وَلَيَسْتَكْمِمُ كُمْ مَنْعَدَابَ الْيَمِّ قَالُوا أَطْلَدْنَاكُمْ مَعْكُمْ إِنَّ
 دُكَيْرَمَ بْلَ أَنْشَأَنَا قَوْمَ وَمُسْرِفُونَ وَجَاهَ مِنْ أَقْصَى الْمُدُنِيَّةِ
 رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَقْوَمُ أَنْتُمْ عَوْنَوْ الْمُرْسَلِينَ أَنْتُمْ عَوْنَوْ
 مِنْ لَا يَعْلَمُ كُمْ أَخْرَاهُمْ مُهَمَّتُونَ وَمَا لَيْلَ أَعْدَدَ
 الَّذِي فَطَرْنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ إِنَّمَادِهِ مِنْ دُونِ يَمِّهِ الْهَمَّ
 إِنْ بُرْدَنَ الْرَّحْمَنُ يَصْرِلَ لَأَقْنِي عَنِ شَفَاعَتِهِمْ شَيْئًا
 وَلَا يُبْرِدُونَ إِنِّي إِذَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ إِنِّي أَمَنْتُ
 بِرَبِّكُمْ فَأَسْكُمُونَ قِيلَ أَدْخُلْ الْجَنَّةَ قَالَ بَلَيْتَ قَوْمِي
 يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ

٤٤١

13. Oo waxaad ugu soo qaadataa tusaale; (qisada) dadkii magaalada, markay Rusushii u yimaadeen.

14. Markaan u soo dirnay labo markaasyab labadiiba beeniyeen, markaasaan ku xoojinay mid saddexaad, oo waxay yiraahdeen: Hubaal waxaanu nahay Rusul xaggiinna loo soo diray.

15. Waxay yiraahdeen: Ma ahidin waxba aan ahayn dad nala mid ah, oo Raxmaanku (Allaah) waxnana ma soo waxyoona, ee been uun baad sheegeysaan.

16. Waxay yiraahdeen: Rabbigayo wuu Ogsoon yahay inaanu hubaal nahay Rusul xaggiinna loo soo diray.

17. Oo xil nama saarna aan ahayn gaarsiin cad (ee Dhambaalka).

18. Waxay yiraahdeen: Hubaal innagu waa idin baasaysannay, haddaydaan joojin (waxa aad waddaan), hubaal waa idin dhagaxyeyn doonaa, oo waxaa xaqiq idinka taaban doona xaggayaga cadaab aad u xanuun badan.

19. Waxay yiraahdeen: Baaskiinnu (ayaan darradiinnu) waa idin la socdaa, ma in la idin waaniyey darteed⁽³⁾? Balse, waxaadbada tiihin dad xadgudub badan.

20. Oo waxaa ka yimid magaalada dhankeeda shishe nin ordaya, wuxuu yiri: Dadkaygiow! Raaca Rususha;.

21. Raaca kuwa aan idin weydiisan wax abaal gud ah, oo iyagu ah kuwo hanuunsan.

22. Oo maxaan u caabudaynin Kan Isagu i abuuray oo xaggiisa la idiin soo celin doono;

23. Oo ma waxaan yeeshaa Isaga sokadi ilaahtyo (kale), (halka) hadduu Raxmaanku ila doono dhibaato, ayan garab siintooda waxba i tarid doonin, oo aanay awoodi doonin inay i badbaadiyaan?

24. Markaa Waa xaan hubaal anigu ku suganahay habow caddaan ah.

25. Hubaal anigu waxaan rumeyey Rabbigii, ee i dhageysta.

26. Waxaa la yiri: Gal jannada. Wuxuu yiri: Alla dadkaygu may ogaadaan⁽⁴⁾.

27. Sida Rabbigay iigu dambi dhaafay, oo uu iiga mid yeelay kuwa la sharfay!

³. Gooddinta aad noo gooddineysaan ma waxaa u sabab ah inaan wax xaq ah idiuu sheegno oo idinku waaninno.

⁴. Ninkuu waxaa la oran jirey Xabiib oo ahaa geed qore, sidaad darteed baa waxaa loo yihiin Xabiib Al-Najjaar. Inta aysan nafta ka bixin waxaa soo degay malaa'ig ugu bishaaraysay in loo dhaafay dhammaan dunuuhiisa oo uu geli doono Jannada. Magaaladaas waxay ahayd Andaakiya.

28. Oo uma aanu soo dirin dadkiisii isaga kaddambow wax askar ah aan kaga keennay samada, oo ma aanu falno sidaas.

29. Ee waxay ahayd dhawaaq hal qeylo keliya ah, markaas bay wada baseen.

30. Alla maxay qoomamo u ahaatay addoomaha! Ma jiro Rasuul u yimid aanay ku jeesjeesin.

31. Mawaysan u fiirsan intee baan facyo ka mid ah halaagnay hortood, aan iyaga xaggooda marnaba u soo laaban doonin?

32. Oo kulligood iyagoo dhan hubaal Hortayada baa la keeni doonaa.

33. Oo waxaa Calaamo u ah arlada meydkah, waanu nooleynaa, oo ka soo saarnaa haruur, markaasay wax ka cunaan.

34. Oo Wuxaanu yeellay dhexdeeda beero timir ah iyo canabyo, oo yeelney inay ka dhex socdaan ilo (biyo ah).

35. Si ay u wax uga cunaan mirahiisa, oo ma ayan sameyn gacmahoodu⁽⁵⁾. Ee Ma waysan haddaba mahad naqeeyn?

36. Waxaa xurmo oo dhan iska leh oo nazahan Kan ka abuuray lammaane wax kasta, oo ka mid ah waxa uu dhulka soo saaro, iyo xagga nafahooda iyo xagga waxa aysan ogaynba.

37. Oo waxaa Calaamo ugu sugan habeenka, Wuxaan ka soo saarnaa maalinta, mise waxayba ku jiraan mugdi.

38. Oo qorraxdu waxay ku oroddaa (dhabbo) ilaa xagga meeshay ku joogsato. (arrin)kaasi waa Qaddarka Adkaadaha aan laga adkaan, wax kasta Ogsoonaha ah.

39. Oo dayaxa, Wuxaanu u qaddarnay heerar uu maro ilaa uu soo noqdo mar kale sida laan timireed qallalan oo gabowday.

40. Looma oggola (ma suurowdo) qorraxda inay haleesho dayaxa, habeenkuna ma ka hormi karo maalinta. Oo dhammaan waxay ku dabaashaan mareeg (garangar) dhexdi.

⁵. Macno kale: Waa inay wax ka cunaan wuxa ay gacmahoodu soo saareen (beereen oo soo goosteent). Labada macnoba waa sax.

وَإِيَّاهُ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا دِينَهُمْ فِي الْفُلُكِ السَّجَنُونَ ٤١ وَلَقَدْ قَاتَ
أَهْمَمُهُم مِّنْ مُّتَلِّهِهِ مَا يَرَكُونَ ٤٢ وَلَنْ شَأْنَعْ قَوْمَهُ فَلَا صِرَحَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ٤٣ إِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَنْتَعًا إِلَى حِلْبَنِ ٤٤ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ أَنَّ قُرُونَ مَا يَنْهَى إِنَّهُ كُوْكُوكُ وَمَا خَلَقْنَا لَعَلَّكُمْ تُرْجَعُونَ
وَمَا مَاتَنَّ يَهُمْ مِّنْ إِيمَانٍ فَإِنَّمَا يَنْهَا رَبُّهُمُ الْأَكَائِفُ عَوْنَاهُمْ ٤٥
مُعْرِضِينَ ٤٦ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَنَا اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لِلَّهِيْنَ إِنَّمُوا نَطْعَمُ مِنْ لَوْيَشَاءَ اللَّهُ أَطْعَمَهُ ٤٧ وَإِنْ
أَشَأْنَا إِلَيْهِ ضَلَالِ مِيْنَ ٤٨ وَيَقُولُونَ مَنِّي هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُثُرَ
صَدِيقُونَ ٤٩ مَانِيَظُرُونَ إِلَاصِيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُ وَهُوَ
يَنْخَصُّمُونَ ٥٠ فَلَا يَسْتَطِعُونَ تَوْصِيْهَهُ وَلَا إِلَيْهِ أَهْلُهُمْ
يَرْجِعُونَ ٥١ وَنُفْعَلُ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُرُونَ الْأَجْدَاثُ إِلَيْرَبِّهِمْ
يَسْأَلُونَ ٥٢ قَالُوا يُولِيَنَا مَنْ بَعْنَامَنْ مَرْقَدَنَا هَذَا مَا وَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمَرْسَلُونَ ٥٣ إِنْ كَانَتِ إِلَاصِيْحَةً
وَاحِدَةً فَإِذَا هُرُجَيْعَ لِدَنِيَا مَحْسُرُونَ ٥٤ فَالْيَوْمَ لَا أَظْلَمُ
نَفْسَ سَقَعَ وَلَا أَخْبُرُتُ إِلَامَانْتَرْتَعَمْلُونَ ٥٥

- 41.** Oo Waxaa Calaamo ugu sugar inaan ku qaadnay ubadkoodii⁽⁶⁾ doonidii buuxday

42. Oo Waaan uga abuurnay wax caynkeed ah oo ka mid ah, wax ay fuulaan.

43. Oo haddaan doonno, waanu qarqin karnaa, markaa ma lahaan doonaan wax u u soo gurmada qeylo dhaansigooda, oo lama badbaadsho.

44. Inay ka ahaato mooyaane Naxariis Xaggayaga iyo sahay ilaa muddo ah.

45. Oo marka lagu yiraahdo: Iskajira waxa ah hortiinna iyo waxa ah gadaashiinna⁽⁷⁾ si la idiinkugu naxariisto⁽⁸⁾.

46. Oo Calaamo uma timaaddo ka mid ah Calaamooyinka Rabbigood, bala way ka sii jeesadaan.

47. Oo marka lagu yiraahdo: Wax ka bixiya waxa uu Allaah idinku irsaaqiy, kuwa rumeyn diida waxay ku yiraahdaan kuwa rumeysan: Ma waxaan quudinnaa` mid hadduu Allaah doono uu quudin laaha? Idinku kuma suginnidin waxaan ahayn habow caddaan ah.

48. Oo waxay oranayaan: Goorma buu gooddigani fuli doonaa, haddaad run sheegaysaan?

49. Ma sugaan wax kale aan aheyn hal Qaylo weyn⁽⁹⁾, oo qaban doonta iyagoo weli wada murmaya.

50. Markaas ma kari doonaan inay dardaarmaan, oo ehelkooda uma soo jaaban karaan.

51. Oo Buunka baa la aafuufi doonaan⁽¹⁰⁾, mise kolkaa bay durba qubuurahooda ka soo yaaci doonaan iyagoo xagga Rabbigood u soo degdegaya.

52. Waxay oran doonaan: Hoog baa noo sugnaadde! Yaa naga soo kiciyey meeshayadii aan hurudnay? (Jawaabta waxay ahaan doontaa) Kanu waa waxa uu Raxmaanku ballan qaaday, oo Rusushu run bay sheegeen.

53. Ma ahaan doonto wax kale aan ahayn hal qaylo (qarax) weyn keliya, Mise durba kolkaa! Waxay dhammaan ahaan doonaan kuwo Hortayada la keeno.

54. Marka Maanta (Maalinta Qiyaame) nafna laguma gardarroon doono in yarba ha ahaatee, oo ma la idinku abaal marin doono wax kale aan ahayn waxaa aad fasheen.

6. *Weedha durriyad halkan waxaa loola jeedaa fir (waa inay yihiin firkii Nuux) ee laga badbaadshay daadkii weyn ee lagu rogay dadkii Nuux.*

7. Oo dambiyadooda ah ama waxaa loola jeedaa nolosha adduunkan iyo Aakhirada.

8. Inta ka go'an hadalka waxaaa la fahmayaan inuu yahay: way iska dhego tireen waanooyinka oo dan u geli waayeen digniinaha.

9. Erey ahaan macnaha waa dhawaaq ama qeylo daran, waxaana loola jeedaa afuuufka koowaad ee Buunka uu dhiman doono noole kasta oo dhulka jooga digniin hore la'aan.

10. Waxaa loola jeedaa afuuufka labaad ee Buunka, markaasoo ay ka soo bixi doonaan qubuuraha iyagoo la soo nooleeyey.

55. Hubaal, ehl-Jannuhu, waxay maalintaas ku madaddaalan doonaan shuqul farxad badan.

56. Iyaga iyo afooyinkoodu waxay ku sugnaan doonaan hoosas harac ah, iyagoo ku jiqlaysan sariiro aad loo qurxiyey.

57. Waxay ku lahaan doonaan gudaheeda miro, oo waxay lahaan doonaan wawa ay doonaanba.

58. (Iyo) salaan (Nabad ahaada): qowl uga imaan Rabbi, Naxariis Badan.

59. (Markaa suu Wuxuu oran doonaa) dhinac se u bax maanta; Dambiliyaashow⁽¹¹⁾!

60. Mawaanan idii xil saarin Ilma Aadamow inaydaan caabudin Shaydaan? Hubaal, wuxuu idiiyahay cadow cad.

61. Iyo inaad i caabuddaan Anigoo (Keliya) Kan baa ah Jidka Toosan.

62. Oo xaqiq wuxuu hababiyeey dad badan oo idinka mid ah. Ee mawaydaan aheyn kuwo wax garta?

63. Tani waa Naartii la idiinku gooddinayey

64. Ee (gala oo) ku gubta iyada maanta gaalnimadiinni darteed.

65. Maalintaasi Waxaynu dabooli doonaa afafkooda, oo gacmahooda baa nala hadli doona, oo lugahooda baa ku marag furi doona waxay kasbadeen.

66. Oo haddaan doonno, waxaan hubaal malaasi lahayn indhahooda, markaasay hadba dhinac u carari lahaayeen (iyagoo raadinaya) Jidka, Sidee bayse u arkayaan⁽¹²⁾?

67. Oo haddaan doonno, waxaan hubaal ku masakhi lahayn halkooda, markaas ma kari lahayn inay horey u sii socdaan, ama soo noqdaan⁽¹³⁾.

68. Oo qofkaan siinno cimri dherer, Waan tabar yareynaa abuur ahaan. Ee mawaysan haddaba garaadsaneyn?

69. Oo ma aanu siin isaga (Nabi Muxammad) aqoon uu u yeesho gabaya, mana aha wax ku habboon. Kani ma aha waxaan ahayn dhambaal iyo Qur'aan caddaan ah.

70. Si uu ugu digo qofkii nool oo Weedha xaqa ah (xukunka) ugu rumoobo gaalada.

11. Waa ka baxa safka mu'miniinta oo gooni u istaaga si la idinka garto iyaga.

12. Allaah s.w.t. wuu kaga tegi karay aadmiga hanuun la'an nolosha adduunkan, ha yeesh ee ma uusan yeelin sidaas Naxariistiisa awgeed.

13. Allaah s.w.t. wuu ka celin karay aadmiga inuu sameeyo wax dan u ah adduunkan ama Aakhirada, sidaas oy tahay ma uusan yeelin.

أَوْ تَعْرِفُ أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا عَيْنَتْ أَنْعَمْنَا فَهُمْ لَهَا
مَتْلُوكُونَ ^{٦٧} وَدَلَّتْهُمُ الْهُمَّةُ فِيهَا رَكُونٌ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ
وَلَهُمْ فِيهَا مَنْعَلٌ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ^{٦٨} وَاتَّخَذُوا
مِنْ دُونِ اللَّهِ عَلَيْهِ لَعَنَاهُمْ يُنْصَرُونَ ^{٦٩} لَا يَسْطِيعُونَ
نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنُدٌ مُحَضَّرُونَ ^{٧٠} فَلَا يَجِدُنَّ بَيْنَ قَوْمٍ
إِنَّا عَلَمْ مَا لَيْسُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ ^{٧١} أَوْ لَعْنَرُ الْإِنْسَنُ إِنَّا
خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُؤْمِنٌ ^{٧٢} وَصَرَبَ لَنَا
مَثَلًا وَتَسَيَّدَ خَلْقَهُ ^{٧٣} وَقَالَ مَنْ يُجِيءُ الْعِظَمَةَ وَهِيَ رَسِيمٌ
فَلَمْ يُجِيءِهَا الَّذِي أَشَأَهَا أَوْ مَرْقَهُ وَهُوَ يُكَلِّ خَلْقَ عَلِيمٍ
الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنْ السَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا آتَنَتْ
قَمَّةً تُوقُدُونَ ^{٧٤} أَوْ لَئِسَ اللَّهُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
يُقْدِرُ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلِ وَهُوَ الْخَلَقُ الْعَلِيمُ
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا إِنْ يَقُولُ لَهُ دُكْنَ كَيْكُونُ
فَسَبَّحَنَ اللَّهُ يَسِيدُهُمْ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَلَيَوْمٍ تُرْجَعُونَ

شُورَةُ الصَّافَاتِ

٤٤٥

71. Mawaysan arag inaan u abuurnay oo ka mid ah waxa ay gacmahayagu sameeyeen, xoola daaqa, oo (markaa) iyagu leeyihiin?

72. Oo Waan u laylinnay, sidaa awgeed qaarkood waxay u adeegsadaan rukuub, oo qaar waa ay cunaan.

73. Oo waxay u leeyihiin manaafacaad (kale) iyo cabbitaanno. Ee Mawaysan haddaba mahad naqayn?

74. Waxay se yeeshen Allaah sokadi ilaahyo (been ah) si loogu gargaaro.

75. Ma karaan inay u gargaaraan, oo iyaga (naf ahaantooda) baa u ah askar u soo gurmada⁽¹⁴⁾.

76. Ee yuusan hadalkoodu ku murugo gelin, hubaal Waan ognahay waxa ay qarsadaan iyo waxa ay caddaystaanba.

77. Mawuusan aadmigu arag inaan ka abuurnay dhibic mino ah. Markaas mise durba waa col iska cad oo dood badan⁽¹⁵⁾.

78. Oo wuxuu soo qaataa tusaalee uu annaga noo la dan leeyayah, oo hilmaamaa abuuristiisa. Wuxuu yiraahdaa: Yaa nooleyn doona lafaha markay baaliyoobaan⁽¹⁶⁾?

79. Dheh: Waxaa nooleyn doona Kan ifka keenay kolkii horeba. Oo Isagu uunka oo idil u xog ogaal ah.

80. (Waa) Isaga Kan idinka dhigay geedka cagaaran dab, si aad wax ugu hursataan.

81. Ma wuusan Kan abuuray samooyinka iyo arlada awoodin inuu abuuro iyagoo kale⁽¹⁷⁾? Haahoo (wuu awoodaa), oo Waa Isaga Abuuraha (wax kasta), wax kasta Ogsoon.

82. Amarkiisu, markuu doono wax uun, waa inuu keliya ku yiraahdo: Ahaw, oo waa uu yahay.

83. Ee xurmo oo dhan waxaa mudan oo nazahan Kan uu Gacantiisu ku jiro xukunka wax walba, oo xaggiisa baa dib la idiinku soo celin doonaa⁽¹⁸⁾.

¹⁴. Iyagoo ilaaliya oo dhowra ilaaheyadooda. Tafsir kale waa inay ilaahyadaasi ahaan doono askar colkood ah iyaga Naarta gudaheeda.

¹⁵. Waa markuu kaftoomoo oo isku filaaado.

¹⁶. Isagoo isku dayaya inuu sugo inaanay jirin iska soo saarid quburaha.

¹⁷. Sida malaa'igta, samada, arlada, iwm.

¹⁸. Maalinta uu Allaah u kala garsoori doono addoomahiisa oo abaal marin.

Suuradda 37 As-Saafaat

Waa 182 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Waxaan ku dhaartay kuwa (malaa'igta) safta safafka siman.

2. Iyo kuwaa soo kaxeeya (daruuraha).

3. Iyo kuwaa akhriya Dhambaalka⁽¹⁾.

4. Hubaal Ilahihiinnoo waa Mid keliya.

5. Rabbiga samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya, iyo Rabbiga bariyad⁽²⁾.

6. Hubaal Waxaanu ku qurxiinay samada soke qurux, xiddigaha ah⁽³⁾.

7. Oo xafid ah lagaga xafido shaydaan walboo fallaago ah.

8. (Sidaasi darteed) ma dhegaysan karaan kulanka sare (ee malaa'igta) oo waxaa laga soo ganaa dhinac walba.

9. Iyagoo la soo eryey, oo waxay leeyihiin cadaab daa'in ah.

10. Marka laga reebu mid dafa (xoogaa hadal ah) la soo xaday, markaas la raacsho xiddig holcayoo iftiin leh (oo guba).

11. Ee weydii ma iyaga baa abuur adag mise waxaa (kale) ee aan abuurnay?. Hubaal Waxaanu ka abuurnay (dadka) dhoobo wax ku dhagta.

12. Balse adigu waad la yaabban tahay, halka iyagu iska jees-jeesaan.

13. Oo marka la waaniyo, ma waansamaan.

14. Oo markay arkaan Calaamo, way ku jees-jeesaan.

15. Oo waxay yiraahdaan: Wawa kanu ma'aha waxba aan ahayn sixir caddaan ah.

16. Ma markaan dhimanno oo aan noqonno ciid iyo lafo, miyaa innaga haddaba nala soo bixin doonaa?

17. Iyo aabbayaashayadii waa' hore jiray?

18. Dheh: Haaheey, idinkoo markaa dulleysan.

19. Marka waxay ahaan doontaa oo keliya hal Qeylo, markaa bay durba arki doonaan.

20. Oo waxay oran doonaan: Hoog baa noo sugnaadaye! Kanu waa Maalinkii is abaal marinta.

21. (Waxaa lagu oran doonaa): Kani waa Maalinkii kala baxa ee aad beenin jirteen.

22. (Malaa'igta waxaa la amri doonaa): Soo kulmiya iyagoo dhan kuwii gefka (shirkiga iyo macaasida) falay iyo eynigood⁽⁴⁾ iyo waxay caabudi jireenba.

23. Allaah sokadi, oo u taxaba jidka Naarta oboleysa.

24. Oo joojiya iyaga, hubaal waa kuwo la su'aali.

^{1.} Allaah s.w.t. wuxuu ku maray dhaar seddexdan nooc ee malaa'igta wuxuuna ku dhaartay xaqiqa lagu xusay Ayadda xigta.

^{2.} Xagal kasta ama meelaha ay ka soo baxdo qorraxda.

^{3.} Xiddigaha waxaa loo abuur seddex waxaaloood: in lagu ganoo shayaadiinta, in lagu tilmaan qaato oo lagu garto jihoo yinka iyo qurux ahaan samada soke.

^{4.} Tafsir kale waa xasaaskooda an xaga raacin ee la midka ah.

مَا لَكُمْ لَا تَتَاصِرُونَ ﴿٦﴾ بِلْ هُوَ الْيَوْمُ مُسْتَسْمِرُونَ ﴿٧﴾ وَأَقْبَلَ عَصْمَهُ
 عَلَىٰ يَعْضُنِ يَسَاءَتُونَ ﴿٨﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا نَذِرُونَا نَعْنَىٰ نَعْيَمِينَ
 قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سَلَطْنَىٰ
 بِلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَغِيْنَ ﴿١٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قُولُ رِبَّنَا إِنَّا لَدَاهُمْ قُوَّونَ
 فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كَانُوكُمْ فِي أَنْتَهِيَةِ الْعَدَابِ مُشَرِّكُونَ
 إِنَّا كَذَلِكَ تَعْلَمُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١١﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا أَقْبَلُ لَهُمْ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٢﴾ وَيَقُولُونَ أَيْنَا تَارِكُوَاهُمْ
 لِيَشَاعِرُ مَغْنُونَ ﴿١٣﴾ بِلْ جَاءَ يَلْيَقُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤﴾ إِنَّكُمْ
 لَذَانِيْقُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿١٥﴾ وَمَا جَرَوْنَ إِلَّا مَا كَدَّنَتْ تَعَلَّمُونَ
 إِنَّ الْعَبَادَاتَ اللَّهُ الْمُحَاسِبُينَ ﴿١٦﴾ وَلَوْلَيْكَ لَهُمْ رُزْقٌ مَعْلُومٌ
 فَوْكَهُ وَهُرْمُوكُمْونَ ﴿١٧﴾ فِي حَجَتِ التَّعْيِيرِ ﴿١٨﴾ عَلَىٰ سُرُورٍ مُتَقْبِلِينَ
 يُطَافُ عَيْهُمْ بِكَاسِ مِنْ مَعْيِنٍ ﴿١٩﴾ بِيَضْنَآ لَلَّهُ لَلَّهُ لَلَّهُ
 لَأَفِيهَا عَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يَذَرُونَ ﴿٢٠﴾ وَعِنْهُمْ قَصْرَتُ
 الظَّرْفُ عِنْ ﴿٢١﴾ كَانُهُنَّ يَعْنِ مَكْوَنٍ ﴿٢٢﴾ قَاقْبَلَ عَصْمَهُ عَلَىٰ
 بَعْضِ يَسَاءَتُونَ ﴿٢٣﴾ قَالَ قَالٌ قَلْ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَتْ لِي قَرِينٌ
 ﴿٢٤﴾

25. (Waxaa la weydiin doonaa), “Maxaad leedhiin oo aydaan isugu gargaareyn“?

26. Bal, Maalintaaw way is dhiibi doonaan.
 27. Oo waxay ku jeesan doonaan qaarkoodba qaar iyagoo is su'aalaya (is eedaya)?

28. Waxay oran doonaan: Hubaal waxaad nooga imaan jirteen dhanka midig⁽⁵⁾.

29. Waxay (madaxdoodii) oran doonaan: Bal, idinkä naf ahaantiinnu maydaan ahayn mu'miniin.

30. Oo kuma aanu laheyn wax awood ah korkiinna. balse, waxaad ahaydeen dad xad gudub badan.

31. Sidaas awgeed Qawlka (xukunka) Rabbigeen baa nagu rumoobay, hubaal waanu dhadhamin doonaa (cadaabka).

32. Oo innagaa idin luminay⁽⁶⁾, hubaal innaga naf ahaanteenna baa lunsanayn.

33. Marka Maalintaas xaqiij cadaabka bay wadaagi doonaan.

34. Hubaal sidaas baan ku fallaa Dambiliayaasha.

35. Hubaal iyagaa marka lagu yiraahdo: Ma jiro Ilaha (xaq) ah aan ahayn Allaah, way iska weyneyn jireen.

36. Oo oranayeen: Ma waxaan isaga deynaa ilaahyadayaada gabayaa waalan?
 37. Wuxuu se (Nabiga s.c.w.) la yimid Xaq, oo xaqiijiyey Rusushii (hore).

38. Hubaal waxaad idinku dhadhamin doontaan cadaabka xanuunka badan.

39. Oo la idinkama goyn doono waxaan ahayn waxa aad fali jirteen.

40. Addoommaha Ilaahey ee daacadda ah maahee aan waxba la wadaajin (cibaadada).

41. Kuwaasu waxay leeyihiin risiq la yaqaan.

42. Miro, oo waxay ahaan doonaan kuwo si heer sare ah loogu maamuuso.

43. Beeraha barwaaqada ah gudahood.

44. Sariiro sarreya korkooda iyagoo is qaabilsan fool ka fool.

45. Waxaa lagula wareegi doonaa koob (khamri saafi ah) ka soo shubma il durdur ah oo aan kala go'in.

46. Cad, oo u macaan kuwa cabba.

47. Ma ahaan doonto wax dhibaato ah dhexeeda, oo ma ahaan doonaan kuwo ku sarkhaama.

48. Oo waxaa la jirkood ahaan doona kuwa soo kooba araggooda, ee leh indha waasic ah oo aad u qurxooin.

49. La moodo ukummo aad loo dhowray.

50. Waxay qaabili doonaan qaarkoodba qaarka kale, iyagoo wax is weydiinaya.

51. Midkood hadlaya baa oran doona; Waxaan hubaal anigu lahaa rafiqi (arlada).

⁵. Xagga midig waxaa loola jeedaa waxaan u sheegannay xoog iyo awood ama halka aan ka qaadan karnay xaqiqa, iyagoo naga maraya oo noo diidayaa.

⁶. Waxay madaxda ula yimaadeen dadweynaha dhagar aad u weyn.

يَقُولُ أَنَّكَ لَيْنَ الْمُسْدِيقَينَ ﴿٤﴾ إِذَا مَنَّا وَكَثَرَ لَيْاً وَعَظَلَمَ إِنَّا
لَمْ يَدِنُونَ ﴿٥﴾ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطْلَعُونَ ﴿٦﴾ فَأَقْطَلَهُ فَرَأَهُ فِي سَوَاءِ
الْجَحِيرَ ﴿٧﴾ قَالَ تَالَّهُ إِنِّي كَدَّ لَتُرْدِينَ ﴿٨﴾ وَلَوْلَا يَعْصَمَهُ رَبِّي
لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٩﴾ أَفَمَا تَحْكُمُ بِمَعِيَّتِينَ ﴿١٠﴾ إِلَّا الْأَمْوَاتُ نَّا
الْأَوَّلَيْ وَمَا لَخَنْ بِمَعَدِّيَّينَ ﴿١١﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْوَرْدُ الْعَظِيمُ
لِمِثْلِ هَذِهِ أَفَلَا يَعْلَمُ الْعَدِيلُونَ ﴿١٢﴾ أَذْلَكَ حِيرَتِنَّا أَمْ سَجَرَةُ
الرَّزْقُونَ ﴿١٣﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيرَ ﴿١٥﴾ طَلَعَهَا كَانَهُ رُؤْءِيَ وَشَسَّيْطِينٌ
فَلَيَّنَهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا قَوْنٌ مِنْهَا أَبْطَلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَنْهَمَ
عَلَيْهَا الشَّوَّيْاتِنَ حَمِيرٍ ﴿١٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجَعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيرَ
إِنَّهُمُ الْقَوْنُ أَبَاهُ هَرَضَلَيْنَ ﴿١٨﴾ فَهُمْ عَلَىٰ إِنْتِرِهِ هُمْ بُرْغُونَ
وَلَقَدْ ضَلَّ بِنَاهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ أَسْنَافَهُمْ
مُّنْذِرِينَ ﴿٢٠﴾ فَأَنْظَرَ رَحْيَفَ كَاتِ عَلِقَبَةَ الْمُنْذِرِينَ
إِلَّا بَعْدَ اللَّهِ الْمُخَلَّصِينَ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ نَادَنَا فَوْحَ فَلَيَنْعَمَ
الْمُجِيْبُونَ ﴿٢٢﴾ وَنَحْنُ نَتَّهُ وَأَهْلُهُ وَمِنَ الْكَرَبِ الْعَظِيمِ

٤٤٨

- 52.** Kaasoo oran jirey: Ma waxaad adigu ka mid tahay kuwa rumeysan (soo bixinta)?
- 53.** Ma marka aan dhimanno oo aan noqnonno ciid iyo lafo, miyaa xaqiqi (naloo soo saari doonaa) abaal marin?
- 54.** Wuxuu oran doonaa: Miyaad dhugan kartaan?
- 55.** Markaasuu dhugan doonaa oo ku arki doonaa Naarta bartankeeda.
- 56.** Wuxuu oran doonaa: Wallaahi! Waxaad sigtay inaad i halaago.
- 57.** Oo haddii aysan jirin Nicmadda Rabbigay, waxaan hubaal ka mid ahaan laaha kuwa la soo keenayo (Naarta).
- 58.** Ee haddaba ma nihin miyaa kuwo dhiman doona.
- 59.** Waxaan ahayn dhimashadayadii hore? mana layna cadaabi doono?
- 60.** Hubaal kani waa libin aad u Weyn.
- 61.** Ee (arrin) kanoo kale ha u camal fashaan camal falayaashu.
- 62.** Ma(arrin) kaasi (Jannada) baa martiqaad wanaagsan mise geedka Zaqqumka?
- 63.** Hubaal Waxaanu Annagu uga dhignay fidno (imtixaan) geflowyada.
- 64.** Hubaal waa geed ka soo baxa Naarta salkeeda,
- 65.** Miraheeda ka soo baxa la moodo madaxyada shaydaammada;
- 66.** Hubaal waxay wax ka cuni doonaan (geedkaa), oo ka buuxin doonaan caloolahooda.
- 67.** Markaa waxay hubaal mudan doonaan intaa kaddib inay cabbaan isku dhaf lagu soo dheehay biyo kulul oo karaya.
- 68.** Markaa hubaal meal noqdkoodu wuxuu ahaan doonaa xagga Naarta holaca badan.
- 69.** Hubaal Waxay heleen aabbayaashhood oo habowsan.
- 70.** Marka waxay ku degdeegaan (inay raacaan) raadadkoodii.
- 71.** Oo xaqiq waxaa lumay iyaga hortood badi dadkii hore.
- 72.** Oo xaqiq Waxaan u dirnay dhexdooda digayaal.
- 73.** Ee fiiri sida ay aheyd ciribta kuwii loo digay.
- 74.** Addoommaha Ilaahay ee daacadda ah maahee aan waxba la wadaajin (cibaadada).
- 75.** Oo waxaa xaqiq noo dhawaaqday Nuux, oo (Waxaanu nahay) kuwa u wanaagsan ee ajjiiba (baryada).
- 76.** Oo waxaan ka badbaadinnay isaga iyo ehelkiisiiba kurbad aad u weyn (qaraqii).

وَجَعَلَنَا دِرَّةً وَلَهُمْ أَبْيَقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكَ عَلَيْهِ فِي الْآخِرَتِ سَلَامٌ
 عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَامِينَ ﴿٧٨﴾ إِنَّا كَذَلِكَ تَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّهُمْ
 مِنْ عَبَادَنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٠﴾ لَمْ يُمْكِنْهُمْ أَلْخَرِيتُ ﴿٨١﴾ وَلَنْ مَنْ
 شَعَّبَهُنَّ لَأَنَّكَبَهُمْ ﴿٨٢﴾ إِذْ جَاءَهُمْ بِيَقْلِبٍ سَلَيْحٍ ﴿٨٣﴾ إِذْ قَالَ
 لَأَبِيهِ وَقَوْدِهِ مَاذَا تَعْبِدُونَ ﴿٨٤﴾ إِنَّكُمْ أَهْلُ الدُّنْدُونَ
 فَقَاتَنْكُمْ كُبَرُ الْعَالَمِينَ ﴿٨٥﴾ فَنَظَرَ ظَرَفَةً فِي الْجُمُومِ
 فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٦﴾ فَقَوْلُكُمْ مُدَبِّرِينَ ﴿٨٧﴾ فَإِنِّي إِلَيْهِمْ
 فَقَالَ إِلَّا أَنَا كُوْنٌ ﴿٨٨﴾ مَالِكُمُ الْأَطْفَلُونَ ﴿٨٩﴾ فَرَأَيْتَهُمْ ضَرِبًا
 يَالْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِمْ يَرْقُونَ ﴿٩١﴾ قَالَ أَعْدُوكُمْ مَا تَحْسُونُ
 وَاللَّهُ حَلِيقُكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٢﴾ قَالُوا إِنَّا لَهُ بُشِّرَانَ الْغَوَّةِ
 فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٣﴾ فَأَرْدَأْنَاهُمْ كَيْدًا فَجَعَانَهُمُ الْأَسْقَلَيْنِ
 وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّ سَيِّمَيْنِ ﴿٩٤﴾ رَبِّ هَبَّ لِي مِنْ أَصْلَيْنِ
 فَشَرَّنَهُ عَلَيْهِمْ حَلِيسٍ ﴿٩٥﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّقْعَ قَالَ يَبْنَى
 إِنِّي أَرِيْ فِي الْمَنَامِ أَنِّي لَأَبْحُكَ فَأَنْظَرْمَهُ أَنْتَرِيَ ﴿٩٦﴾ قَالَ يَتَأْبَتِ
 أَقْعُلْ مَا تُؤْمِنُ وَسَتَجْدِعُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْأَصْدِرِينَ ﴿٩٧﴾

77. Oo waxaan ka dhignay durriyaddiisii badbaadayaashii ku haray (arlada).
78. Oo Waxaan u reebnay (xus wanaagsan) facyada dambe dhexdood.
79. Nabab korkiisa ha u ahaato Nuux uunanka dhexdooda.
80. Sidaas baan Annagu hubaal u abaal marinnaa sama falayaasha.
81. Hubaal Wuxuu ka mid ahaa addoomahayaga mu'miniinta ah.
82. Markaas Waxaan qarqinnay intii kale.
83. Oo hubaal waxaa ka mid ahaa kuwa raacay jidkiisa ee taageeray (baaqiisii) Ibraahiim(7).
84. (Xus) markuu ula yimid Rabbigi qalbi fayow(8).
85. (Oo xus) markuu ku yiri aabbihi iyo dadkiisii: Maxaad caabuddaan?
86. Ma Ilahyo been abuur (ah) baa halkii Allaah- waxa aad dooneysaan?
87. Muxuu haddaba yahay fikradda aad ka qabtaan Rabbiga uunanka oo idil?
88. Markaas wuxuu firshay xagga xiddigaha fiiro mar ah.
89. Markaasuu wuxuu yiri: Anigu hubaal waxaanba (iska dareemaya) jirro.
90. Markaasay ka jeesteen xaggiisa, iyagoog isaga tagaya.
91. Markaasuu u jeestay ilaahyadoodii, oo yiri: Mawaydaan cunayn(9)?
92. Maxaad leediihin oo aydaan la hadleyn?

93. Markaasuu kula jeestay garaac gacantiisa midig ah.
94. Markaasay waxay (dadkii) yimaadeen xaggiisa, iyagoo soo degdegaya.
95. Wuxuu yiri: Ma waxaad caabuddaan waxa aad qor-qor taan?
96. Halka uu Allaah abuuray idinka iyo waxa aad samaysaana?
97. Waxay yiraahdeen: U dhisa dhismo (bohol dab lagu shido) markaa ku tuura dabka ololaya.
98. Oo waxay dooneen qorshe xun (inay dhibaateeyaan), iyagaanse ka dhignay kuwa hoos maray?
99. Oo wuxuu (markaas) yiri: Hubaal anigu waxaan aadayaan xagga (uu ugu amray) Rabbigay. Isagaa i tusin doona (jidka).

100. Rabbiyow! I sii (dhal) ka mid ah kuwa fala camallo wanaagsan.
101. Markaas baan Waxaan ugu bishaaraynay wiil dul badan.
102. Oo, markuu gaaray inuu la shaqeeyo(10), wuxuu yiri: Wiilkaygiyyow! Hubaal waxaan ku arkay riyo anigoo ku gawracaya (qurbaan ahaan), ee bal eegoo maxay kula tahay? Wuxuu yiri: Aabbow! Fal waxa lagu amray. Waxaad i heli doontaa, haddii Alle idmo, mid ka mid ah kuwa samir yeesa.

7. Nabi Ibraahiim c.s. wuxuu raacay dhabbihii Nabi Nuux iyo intii rumeyse toxiidka iyo mabaadiida diinta Islaamka.

8. Qalbiga fayow waa kan ka nabab galay shirkiga iyo macaasida ee daacadka ah u hoggaansan Allaah.

9. Inay cunaan gurbannada hortooda la dhigay. Waana ku jeesjees tyo muujin caqli xumada dadkaa sanamadda hor dhigay raashinka iyo xeerooyinka.

10. Awood u yeeshay inuu la shaqeeyo oo kaalmeeyo.

103. Markay labaduba hoggaansameen oo uu u dhigay dhabanka (si uu u gowraco).

104. Baan u dhawaaqnay Annagoo leh: Ibraahimow.

105. Waxaad xaqiq ka dhabeeysey riyadii. Hubaal sidaas baan Annagu u abaal marinnaa sama falayaasha.

106. Hubaal, kani wuxuu xaqiq ahaa imtixaan cad (oo weyn).

107. Oo waxaan ku furannay loog weyn (wan buuran).

108. Oo Wuxaan u dhaafnay (xus fiican) facyada dambe (oo dhan) dhedood.

109. Nabad korkiisa ha ahaato Ibraahim.

110. Sidaas baan u abaal marinnaa sama falayaasha.

111. Hubaal, wuxuu ka mid ahaa addoomahayaga mu'miniinta ah.

112. Oo Wuxaan ugu bishaareynay Isxaaq⁽¹¹⁾ Nabi ka mid ah kuwa wanaagsan.

113. Oo Waanu barakaynay isaga iyo Isxaaqba, ubadkooda se waxaa ka mid ah (qaar) fala samaan iyo (sido kale) qaar u gefa nafahooda si caddaan ah(dambiile ah).

114. Oo xaqiqi Wuxaanu ku mannaysannay gallad Muuse iyo Haaruun.

115. Oo Wuxaanu ka badbaadinnay iyaga iyo dadkoodiiba kurbad aad u weyn.

116. Oo waanu u gargaarnay, Sidaa darteed waxay ahaayeen kuwa adkaaday.

117. Oo Wuxaanu siinnay Kitaab ah caddaan (Towraadda).

118. Oo Wuxaanu ku hanuuniinnay Jidka Toosan⁽¹²⁾;

119. Oo Wuxaanu u dhaafnay (xus wanaagsan) facyada dambe (oo dhan) dhedood .

120. Nabad korkooda ha ahaato Muuse iyo Haaruun.

121. Waliba sidaas oo kale baan Annagu u abaal marinnaa sama falayaasha.

122. Hubaal Waxay ka mid ahaayeen addoomahayaga mu'miniinta ah.

123. Oo hubaal, Ilyaa wuxuu ka mid ahaa Rususha.

124. (Xus) markuu ku yiri dadkiisii, Ma waydaan ka dhowrsanayn (shirkiga)?

125. Ma waxaad baridaan Bacal⁽¹³⁾ oo ka tagtaan Kan u wanaagsan aburayaasha.

126. Allaah, Rabbigii iyo Rabbiga Abbayaashiinnii hore?

11. Tani waxay cadeyneysaa in wiiliisa curadka ee la doonayey in la gowraco uu ahaa Ismaaciil oo ma uusan ahayn Isxaaq, sida ay sheegaan Yuhuudda iyo Kirishtaaanka.

12. Jidka toosan waa diinta Islaamka, waana diinta Allaah la soo diray nabiyada oo dhan.

13. Bacal Waa magaca sanam weyn ay caabudi jireen dadki Phenisia, oo ay u heysteen inuu Rabbigood yahay.

فَكَذِبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمْ يُحْضِرُونَ ^{١٦١} إِلَّا عَبَادَ اللَّهُ الْمُحْصَنُونَ
 وَتَرْكَنُاعَيْهِ فِي الْآخِرَتِ ^{١٦٢} سَلَّمَ عَلَى إِلَيْهِ يَاسِينَ ^{١٦٣} إِنَّا
 كَذَلِكَ تَخْرِيَ الْمُحْسِنِينَ ^{١٦٤} إِنَّهُ مِنْ عَبْدَنَا الْمُؤْمِنُونَ
 وَإِنَّ لَوْطًا لِّمِنَ الْمُرْسَلِينَ ^{١٦٥} إِذْ جَنَّتْنَاهُ وَأَجْعَنَاهُ
 إِلَّا حَمْوَرًا فِي الْغَيْرِينَ ^{١٦٦} شَمَدَ مَرْءَةً الْآخِرَتِ ^{١٦٧} وَإِنَّهُ
 لَمُشَرُّونَ عَلَيْهِمْ مُّصَبِّرِينَ ^{١٦٨} وَبِالْيَلِ أَفَلَا تَقْلُوْنَ ^{١٦٩} وَلَمَّا
 يُوْسِلُنَّ الْمُرْسَلِينَ ^{١٧٠} إِذْ أَبْقَى إِلَيْهِمُ الْمُسْحُونُونَ
 فَسَاهَمُرْ فَكَانَ مِنَ الْمُنْدَحِضِينَ ^{١٧١} فَالْقَنْمَةُ الْحُوتُ وَهُومَيْمَهُ
 قَلَوْلَةُ اللَّهُ وَكَانَ مِنَ الْمُسْتَحِينَ ^{١٧٢} الْمَلِيثُ بِطَنِيَّةُ إِلَيْهِ رَوْمَ
 يَبْعَوْنَ ^{١٧٣} * فَكَبَدَتْهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيرٌ ^{١٧٤} وَلَتَبَثَّنَا
 عَيْنَهُ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينَ ^{١٧٥} وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَيْهِ مَائِنَهُ أَفَأَرَ
 يَرِدُونَ ^{١٧٦} فَقَاتَمُوا فَسَعَهُمْ إِلَيْهِ حَيْنَ ^{١٧٧} فَأَسْتَقْبَهُمْ
 الْرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ^{١٧٨} أَمْ حَلَقَنَا الْمَلَكَ كَهْ إِنْشَا
 وَهُمْ شَهَدُونَ ^{١٧٩} أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكَهَمْ لَمْ يَقُولُونَ ^{١٨٠} وَلَدَ
 اللَّهُ وَنَعَمْ لَكَذِلِّنَوْنَ ^{١٨١} أَصْطَفَنِي الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ^{١٨٢}

٤٥١

143. Haddiiise ay ahaateen inuu ka mid ahaa kuwaa xurmo weyneeyaa oo nazaha (Allaah) oo aad ugu dadaalo salaadda.
144. Wuxuu hubaal ku negaan lahaa calooshiisa tan iyo Maalinta marka la soo Bixin (meytida iyagoo nool).
145. Waxaan se ku soo tuurnay (xeebta) bannaanka ah isagoo buka.
146. Oo Waxaan u soo bixinnay geed bocor ah⁽¹⁷⁾.
147. Oo Waaan u soo dirnay (dadkiisi oo ahaa) Boqol kun bal ka sii badan.
148. Oo way rumeyeen; markaas baan waxaanu siinnay sahay ilaa muddo ah.
149. Ee weydii iyaga (Nabi Muxammad) Ma wuxuu Rabbigaa leeyahay gabdho, halka iyagu leeyihiin wiilal?
150. Mise waxaan abuurnay malaa'igta dheddig ahaan, oo iyaga ka ahaa goob joog iyo marag?
151. Haddaba hubaal waa been abuurkooda inay yiraahdaan:
152. Allaah baa dhalay, oo hubaal iyagu waa beenaalayaal.
153. Ma wuxuu gabdho ka doortay wiilasha?

¹⁴. Ilyasiin waa wadarta Ilyas, waxanaa loola jeedaa Ilyas iyo kuwii raacay.

¹⁵. Si loo cayimo qofka laga tuuray doonniida si loo badbaadiyo rikaabka kale. waxaanu ku soobax qori tuurki Yuunus c.s., markaasay ku tuureen badda.

¹⁶. Isagoo eedeyest, waayo wuxuu ka quustay dadkisiin inay rumeyeen, wuxuu ka sootagay isagoo aan ka helin idan xaggaa Ilaahay.

¹⁷. Maadaamana Nabi Yuunus xeebta lagu soo tuuray isagoo muluq ah aan maqaar lahayn wuxuu Allaah u soo saaray geedkaasi bocorka (aaredube, ubo) si u harsiyo oo uga ilaaaliyo cayaayin wax yeela.

- 154.** Maxaa si (khalad) idin ka ah, waa sidee sidaa aad wax u xukuntaan?
- 155.** Ee mawaydaan haddaba waansamayn?
- 156.** Mise waxaad heysataan Xujo Cad?
- 157.** Haddaba keena Kitaabkiinna haddii aad tiihiin run sheegayaal?
- 158.** Oo Waxay yeelaan xigaalo Isaga iyo jinka dhexdooda, waxayse jinku⁽¹⁸⁾ dhab ahaan ogaayeen in (kuwa sidaas yiri) hubaal la keeni doono (cadaabka).
- 159.** Xurmo waxaa iska leh Allaah, Wuu ka nazahan yahay waxa ay tilmaamaan.
- 160.** Addoomaha Ilaahay ee daacadda ah maahee aan waxba la wadaajin cibaadada.
- 161.** Marka hubaal idinka (gaalada ah) iyo waxa aad caabuddaanba.
- 162.** Cidna kama fidnay kartaan Xaggiisa.
- 163.** Mid maahee Naarta geli doona⁽¹⁹⁾.
- 164.** (Malaa' igtu waxay yiraahdaan): Ma jiro mid naga mid ah aan lahayn meel lagu og yahay⁽²⁰⁾.
- 165.** Oo hubaal waa innaga kuwa u safta safafka siman (salaadda gudaheeda).
- 166.** Oo hubaal waa innaga kuwa xurmo weyneeyaa oo nazaha (Allaah)⁽²¹⁾.
- 167.** Oo hubaal waxay iyagu (gaaladu) oran jireen:
- 168.** Haddaan ka heysan lahey dhambaal kuwii hore⁽²²⁾.
- 169.** Waxaan hubaal ahaan laheyn addoomaha Ilaahay ee daacadda ah u keli yeela cibaadada.
- 170.** Wayse rumeyn diideen (haatan⁽²³⁾), marka way oogaan doonaan.
- 171.** Oo xaqiq Kelmaddayada horay bay u hirgashay xagga addoomahayaga, Rususha ah.
- 172.** In hubaal iyagu yihii kuwa loo gargaari doono.
- 173.** Iyo in hubaal askartayadu (mu'miniinta) ay iyaga yihii kuwa adkaan doona.
- 174.** Ee (Nabi Muxammad) isaga jeeso iyaga tan iyo muddo,
- 175.** Oo (markaa) arag iyaga (waxa ku dhaca), iyaguna sidoo kale way arki doonaan.
- 176.** Ma Cadaabkayaga bay degdegsanayaan oo sugi la' yihii.
- 177.** Markase uu ku soo dego ardaagooda, wax xun buu haddaba ahaan doonaa waa bariga kuwa loo digay.
- 178.** Oo isaga jeeso iyaga tan iyo muddo.
- 179.** Oo (markaa) arag, iyaguna sidoo kale way arki doonaan.
- 180.** Xurmo oo dhan waxaa iska leh Rabbigaa, Rabbiga Sharafta leh, ka sarreeya waxa ay tilmaamaan.
- 181.** Oo nabadi korkooda ha ahaato Rususha.
- 182.** Oo Ammaan oo dhan iyo mahadba waxaa mudan Allaah, Rabbiga uunanka.

^{18.} Koox jin mu'min ah.^{20.} Ciibado ahaan, ama ma jiro mid aan lahayn howl yaqaan uu guto.^{22.} Ka hor soo waxyoodka Qur'aanka.^{19.} Sabata gaalnimadiisa iyo camalladiisa xun.^{21.} Iyagoo beeniyaa waxa ay gaalada ka sheegeen.^{23.} Dhambaalka iyaga loo soo diray, Qur'aanka.

Suuradda 38 Saad

Waa 88 Aayadood: Makkiyyah *Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.*

1. Saad⁽¹⁾, Waxaan ku dhaartay Qur'aanka sharafta leh ee Xusuusinta badan⁽²⁾.
 2. Bal' kuwa rumeyn diida waxay ku sugan yihii qabwayni iyo cinaad.
 3. Intee baan facyo halaagnay hortood, oo iyagu (markaa) calaacalay goor se waqtigii fakashadu tagtag.
 4. Oo waxay la yaabban yihii inuu u yimid dige (Nabi Muxammad) ka mid ah. Oo waxay gaaladu yiraahdaan: Kanu waa saaxir beenaale ah.
 5. Ma wuxuu ka dhigay ilaahyada (mid) Allaah (Keliya)? Xaqiiq waxakani waa wax la yaab leh.
 6. Oo odayaasha ka mid ah way soo dhaqaaqueen (iyagoo leh): Socda, oo ku sabra oo sugnaada (difaca) ilaahyadiinna. hubaal, (arrin)kani waa wax la doonayo.
 7. Weligayo kuma aanu maqal midden oo kale diintii hore⁽³⁾. (Arrin)kani ma aha waxaan aheyn been abuur iska cad.
 8. Ma waxaa lagu soo dejiyey Dhambaalka isaga (keliya) dhexdeenna? Mayee! Waxay ka shaki qabaan Dhambaalkeyga. Mayee bal wali ma aysan dhadhamin Cadaabkayga.
 9. Mise ma waxaa weeye inay hayaan khasnadaha Naxariista Rabbigaa,

Adkaadaha, Deeqsiga ah aad wax u bixiya?

10. Mise ma waxaa weeye inay iyagu leeyihiin boqortooyada cirarka iyo dhulka iyo waxa u dhexeeya? Haddaba ha u koreen salaanno xagga (samada hadday karaan)⁽⁴⁾.
 11. (Wax kale maahee waa) askar (lagu jebin doona) halkaas ka mid ah huwanta (gaalada ah).
 12. Dadkii Nuux baa beeniyey iyaga hortood iyo Caad iyo Fircoo kaasoo lahaa tiirar xoog leh⁽⁵⁾.
 13. Iyo (qoladii) Thamuud iyo dadkii Luud, iyo reer howdkii (dadkii Madyan), waa kuwaas huwantii (gaalada ahayd)⁽⁶⁾.
 14. Ma jiro mid iyaga ka mid ah oo aan beenin Rususha, Markaas bay xaq noqotay cadaabi inay ku dhacdo.
 15. Oo kuwani (gaalada ah) ma sugayaan iyaguna waxaan aheyn hal xiskin⁽⁷⁾ (qeylada Yeerista Buunka) aanan daah lahayn iyo dib u dhac.
 16. Oo waxay yiraahdaan: Rabbiyow! Noo soo dedeji saamigayaga (ciqaabka) ka hor Maalinta Xisaabta.

1. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1.

2. Inta hadalka ka go'an waa in Qur'aanku yahay mucjiso.

3. Waxay ugala jeedaan diintii dambe diinta Kirishtaanka ama waa suura gal diintii shirkiga oo ay Quraysh heysatay.

5. Uu ku caddabi jirey dadka.

6. Aayaddanina waxay tilmaameysaa dagaalkii Godka ama Al-Axzaab labadaba waa loo yaqaan. Mufasiriinta qaarna waxay yiraaheen dagaalkii Badar.

7. Ama fursad . erey ahaan macnaha xiskin waa waqt ee u dhixeyya labada lisitaan ee caanaha hasha. Dhawaqaas waa calaamo Qiyaamaha.

17. U samir waxa ay leeyihii, oo xusuuso addoonkayaga, Daawuud, awoodda lahaa. Hubaal wuxuu ahaa mid u soo laabasho badan (xagga Ilaahay).

18. Hubaal Waxaanu Annagu ka yeelney buuraha inay kula tasbiixsadaan (Alla) ammaanka galab dhaca iyo qorrax soo baxaba.

19. Iyo shimbiraha la soo kulanshay wada jir, dhammaan la qaadaan(Alla) ammaanka.

20. Oo Waxaanu adkaynay boqortooyadiisa, oo siinnay xikmad iyo hadal cad oo lagu kala baxo garsoor wanaagsan ah.

21. Oo ma ku soo gaaray warka dood qabayaashii, markay ugu soo dhaceen iyagoog soo tafay derbyada qolkiisii salaadda.

22. Markay u soo galeen Daawuud, oo wuu ka naxay; waxay yiraahdeen: Ha cabsan! (waxaan nahay) labo dood qabta, uu midkayo ku gardarrooday midka kale, sidaa darteed noogu kala garsoor si xaq ah, oo iska jir gar eexo, oo nagu hanuuni jidka toosan.

23. Hubaal kani waa walaalkay; wuxuu leeyahay sagaal iyo sagaashan sabeenood, halka aan anigu leeyahay sabeen qudha. Wuxuuse yiri: ii xil saar iyadana, oo waa iga dood adkaaday.

24. Wuxuu yiri: Hubaal waa uu kuugu gefay ku weydiisiisa sabeentaada si uu ugu darsado sabeeniisa. Oo hubaal in badan oo kuwa wax isku darsada ahi xaqiq way isku xadgudbaan qaarkoodba qaarka kale, kuwa rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala mooyaane, oo Aad bay u yar yihiin kuwaasu. Oo Daawuud wuxuu gartay inaan imtiixaannay, markaasuu ka dalbay Dambi Dhaaf Rabbigi oo wuxuu la dhacay inta foorsadsay (sujood), oo u noqday isagoo toobad keen ah (Xagga Ilaahay)⁽⁸⁾.

25. Markaas baan u dambi dhaafnay (arrin)kaasi, oo hubaal wuxuu Agtayada xaqiq ku leeyahay dhowaansho iyo meel noqosho Aad u wanaagsan.

26. (Waxaanu niri): Daawuudow! Hubaal waxaan kaaga dhignay taliye dhulka, ee ku kala xukun dadka si xaq ah, oo ha raacin hawodaada _si ayan kaaga lumen Jidka Ilaahay, xaqiqi kuwa ka luma Jidka Ilaahay waxay mudan doonaan cadaab daran, illowgooda Maalinta Xisaabta darteed.

^{8.} Gefefkiisa darteed, haddii ay ka dhaceen wax khalad ah xagga u kala garsoorka dadka, haddii u dhinac u janjeersaday, iwm.

وَمَا حَقَقَتِ الْأَنْسَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا يَبْيَهُمَا بِطَلَّا ذَلِكَ طَلَّ الْذِينَ
كَفَرُوا فَوْلَلِ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ **(١٧)** أَمْ تَجْعَلُ الْأَنْيَنَ إِمْرَأَ وَعَمِلًا
الصَّلَاحِتَ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ تَجْعَلُ الْمُتَقْنِينَ كَالْفَجَارِ
(١٨) رَكِبَ أَنْزَلْتَهُ إِلَيْكَ مُبَرِّكَ لِيَذْرُوَ إِيمَانَهُ وَلِيَتَذَكَّرَ أَنْوَافُهُ
الْأَنْبِيبِ **(١٩)** وَهَبَّتِ الدَّارُوفُ سُلَيْمَانُ يَغْمِيَ الْعَبْدَ إِيمَانَهُ وَأَرَابَ
إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الْأَصْفَيْفَتُ لِيَحْدَدُ **(٢٠)** فَقَالَ إِنِّي أَحَبُّ
حُبَّ الْخَيْرَعَنْ ذَكْرِي حَتَّى تَوَرَّطَ بِالْحَجَابِ **(٢١)** رُدُوهَا عَلَى
فَطْلِيقِ مَسْحَابِيَ الْسُّوقِ وَالْأَنْتَاقِ **(٢٢)** وَلَقَدْ فَتَسَلَّمَنَ
وَالْقَيْنَاعِيَ الْكَرِيمِيَّهُ جَسَدَهُ أَنْبَابُ **(٢٣)** قَالَ رَبِّيْتُ أَغْفِرِي وَهَبَ
لِي مُلْكًا لَّا يَبْيَنِي الْأَحْيَى مِنْ بَعْدِي إِلَيْكَ أَنْتَ أَلْوَهَنَابُ **(٢٤)**
فَسَخْنَاهُ الْأَرْجُجَنِيَّهُ بِأَمْرِهِ رُحَاهَ حَيْثُ أَصَابَ **(٢٥)** وَالسَّيْطِينُ
كُلَّ بَنَاءٍ وَغَوَّاصٍ **(٢٦)** وَأَهَادِينَ مُفَرِّنَينَ فِي الْأَضْفَادِ **(٢٧)** هَذَا
عَطَّافَ قَافِمَنْ أَوْ أَسْلَكَ يَعْتِدُ حَسَابَ **(٢٨)** وَإِنَّهُ عَنْ دَنَارِيَّهِ وَخَسْنَ
مَقَابِ **(٢٩)** وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا الْوَبِ إِذْ نَادَيَ رَبَّهُ أَنِّي مَسَنِيَ الشَّيْطَنُ
يَنْصُبِي وَعَذَابِ **(٣٠)** أَنْكُنْ بِرِحْلَانِ هَذَا مُعْتَسِلُ بِدَرْ وَسَرِبِ **(٣١)**

27. Oo uma aanu abuurin samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya ujeeddo la'aan. Sidaasu waa malaha kuwa rumeyn diida. Ee hoog waxaa leh kuwa rumeyn diida xagga Naarta ah.

28. Mise ma waxaanu la mid dhignaa kuwa rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala sida kuwa ku fala fasahaad arlada? mise ma waxaanu kala mid dhignaa kuwa iska jira (shirkiga iyo macaasida: Musiliinta) sida faajiriinta (gaalada)?
29. (Kani) waa Kitaab barakeysan aan kuu soo waxyoonnay (Nabi Muxammadow) si ay uga fiirsadaan Aayadihiisa iyo si ay kuwa wax garadka ah u xusuustaana.

30. Oo Waxaan Daawuud siinnay Sulaymaan. Addoon aad u fiican. hubaal, wuxuu ahaa mid soo laabasho badan.

31. (Xus) markii loo soo bandhigay goor casar ah (fardaha) seddex ku joogga ah aad u dheereeyaa.

32. Markaasuu wuxuu yiri: Hubaal waxaan door biday jaceylka waxyalaaha wanaagsan halkii xuska Rabbigay ilaa ay (qorraxdi) ku qarsoontay daaha (mugdig).

33. (Wuxuu yiri), “Dib iyaga iigu keena, markaasuu wuxuu billaabay inuu masaxo addimmaa iyo luquma (hooda)⁽⁹⁾.

34. Oo xaqqiit Waxaan imtixaannay Sulaymaan, oo ku soo ridnay kursigii jir, markaasuu soo laabtay⁽¹⁰⁾.

35. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Ii Dambi dhaaf oo i sii boqortooyo aan isagoo kale la siin doonin cid kaloo iga dambeysa. Adigaa Bixin Badane ahe.

36. Markaasaan waxaan u sakhirnay dabaysha, oo ku soconeysay amarkiisa iyadoo nugul meeshuu doonaba,

37. Iyo (sidoo kale) shayaammada (jinka), mid walboo wax dhisa, iyo mid walboo quusa.

38. Iyo kuwo kaloo iskula xirxiran silsilado.

39. (Waxaanu niri): Kani waa Deeqdayada ee bixi waxaad doonto ama hayso xisaab la'aan.

40. Oo hubaal wuxuu Agtayada ku leeyahay dhowaansho iyo meel noqosho wanaagsan.

41. Oo xusuuso addoonkayaga Ayyuub, markuu u dhawaaqday Rabbigi (isagoo leh): Wuxuu Shaydaan igu taabtay dhib iyo cadaab⁽¹¹⁾.

42. (Markaasaa waxaa lagu yiri): Ku garaac (dhulka) cagtaada; kani (waa il leh) meyrasho qabow iyo cabbitaan.

9. Isago ku dhufay seefiisa oo gooyey lugaha iyo luqumahoooda kafaaro gud ahaan. Mufasiriinta qaarkood waxay ku fasireen inuu ku masaxay gacantiisa.

10. Wuxuu u soo laabtay Allaah isago toobad keen ah, waxaa sidoo kale u soo noqday boqortooyadiisii.

11. Waxaa lagu imtixaanay Nabi Ayyuub c.s. jirro halis ah oo oogada ah muddo aad u dheer. Markaasuu Allaah baryey inuu caafiyo, markaasuu reystey.

43. Oo Waxaanu siinnay isaga ehelkiisii, iyo kuwo la mid ah oo la jira, Naxariis Xaggayaga ah, oo xusuus u ah wax garadka.

44. (Waxaanu niri): Oo ku soo qaado gacantaada xirmo laamo ah oo ku dhufo oo ha jabin dhaartaada⁽¹²⁾; hubaal waxaanu hellay inuu yahay samir yeeshe dul qaad badan. Addoon aad u fican, hubaal wuxuu ahaa mid u soo laabasho badan (xagga Ilaahey).

45. Oo xusuuso addoomahayaga Ibraahiim iyo Isxaaq iyo Yacquub, kuwaasoo ahaa rag awood leh oo in dheer garad ah.

46. Hubaal waxaanu u xulannay tilmaan wanaagsan oo gaar ah darteed: waa xusuusnaanta Daarta (Aakhiro).

47. Oo hubaal waxay iyagu ka mid yihii agtannada xulka akhyaarta ah.

48. Oo xusuuso Ismaaciil iyo Al-Yasac iyo Dul-Kifil, oo dhammaantood waxay ka mid yihii akhyaarta.

49. Kani waa xusuusin, oo hubaal, waxay mudan doonaan kuwaa iska jira (shirkiga iyo macaasida) meeqaan aad u wanaagsan.

50. Beero negaya Albaabadoodu loo furi doono.

51. Oo ay dhex jiqlaysan doonaan iyagoo ugu yeeran doono gudaheeda miro tiro badan iyo cabbitaan.

52. Oo waxaa la jirkood ahaan doona kuwo kooba araggooda, oo isku fil ah.

53. Kani waa wixa idinka (dadka wanaagsan ah) la idhiin ballan qaaday Maalinta Xisaabta.

54. Hubaal kani waa risiqayaga aan dhammaaneyn weligii.

55. Waa sidaase! Oo hubaal xadgudbayaasha waxaa sugaya rug laabasho xun.

56. Naar; ay (geli doonaan oo ay) ku guban, oo iyadaa ugu xun gogol la dhinac dhigo.

57. Waa sidaase! Ee ha dhadhamiyaan isaga, biyo kulul oo karkaraya iyo malax qurmood (carun).

58. Iyo (cadaabyo) kaloo la cayn ah oo noocyoo kala duwan ah.

59. (Dadka ku jira waxay oran doonaan): Kani waa koox idinla geli la jirkiin, Ma leh soo dhoweyn! Hubaal waxay ku guban doonaan Naarta.

60. Waxay oran doonaan: Bal idinkaan soo dhoweyn lahayn! Idinkaa noo horseeday waxakani, ee xumaa fariisian guntii la degaa.

61. Waxay oran doonaan: Rabbiyow! Qofkii noo horseeday waxakani ugu dar cadaab laba jibbaar ah Naarta gudaheeda.

^{12.} Mar ay ka soo daahday xaaskiisa, wuxuu ku dhaartay inuu garaaci doono haddii uu reysto, laakiinse ma uu yeelin, Allaah wuxuu amray inuu kaga dhabeeyo dhaartiisa oo hal mar ku dhuusto boqol dhangadood oo yar yar oo isku duuban .

وَقَالُوا مَا لَنَا أَتَرَى بِرَجَالَكَاعِنَدُهُمْ مِنَ الْأَشْكَارِ^{٦٣} إِنَّكَنْدُهُمْ
 سِحْرٌ يَا أَمْرٌ رَأَقْتَ عَنْهُمْ أَلَّا يَصْرُ^{٦٤} إِنَّكَ لَعَلَى لَعْنَقٍ تَخَاصِّمُ أَهْلِ
 الْتَّارِ^{٦٥} قُلْ إِنَّكَ آتَيْتَ أَمْنِدَرْ وَمَا عَانِهِ إِلَّا اللَّهُ لَوْجِدَ الْقَهَّارُ^{٦٦}
 رَبُّ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَرْبُونُ الْفَقَرُ^{٦٧} قُلْ هُوَيْنُوا
 عَظِيمٌ^{٦٨} أَنْتَ عَنْهُ مَعْصُوبٌ^{٦٩} مَكَانٌ لَنِي عَلَى بِالْمَلِإِ الْأَعْلَى
 إِذْ يَحْتَصِمُونَ^{٧٠} إِنَّكَ بِهِنَّ أَنَّهَا تَانِدِيرٌ مُؤْيِنٌ^{٧١} إِذْ قَالَ
 رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ شَرَّا مِنْ طِينٍ^{٧٢} فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتُ
 فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعَوْلَهُ سَجِيْنِ^{٧٣} فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ
 أَجْمَعُونَ^{٧٤} إِلَّا إِنِّي لِيُسْ^{٧٥} أَسْتَكِنْرُ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ^{٧٦} قَالَ
 يَتَلَبَّسُ مَا مَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا حَاقَتْ بِيَدِي أَسْتَكِنْرُ أَمْ كَتَ
 مِنَ الْعَالَيْنَ^{٧٧} قَالَ أَنَا حَيْرَنَمَنَ حَلَقْتَنِي مِنْ كَأْيِ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينِ^{٧٨}
 قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيْمٌ^{٧٩} وَإِنَّ عَيْنَكَ لَعْنَيِّ إِلَيْكُوَهُ الْتَّيْنِ^{٨٠}
 قَالَ رَبِّيْ فَأَظَرْنِي إِلَيْكُوَهُ بِعُثُورٍ^{٨١} قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
 الْمُنْظَرِيْتِ^{٨٢} إِلَيْكُوَهُ الْوَقْتُ الْمَعْلُومُ^{٨٣} قَالَ فَعِرَّكَ
 لَغُورِيْنَهُرُ أَجْمَعِيْتَ^{٨٤} إِلَّا أَبْعَدَكَ مِنْهُمْ الْمُحَاسِيْنَ^{٨٥}

74. Iblis maahee, wuu is kibriyey, oo ka mid noqday gaalada.

75. (Allah) wuxuu yiri: Iblisow! Maxaa kuu diiday inaad (salaan) ugu sujuuddo mid aan ku abuuray labadeyda Gacmood, miyaad isla weynaatay, mise waxaad ka mid noqotay kuwa isla sarreeya?

76. Wuxuu yiri: Aniga baa ka khayr badan isaga, waayo waxaad iga abuurtay dab, halka isaga aad ka abuurtay dhoobo.

77. (Allah) Wuxuu yiri: Haddaba ka bax halkan (Jannda), hubaal waxaad tahay dayro dufeynsane.

78. Oo hubaal Nacladdayda baa korkaaga ah ilaa Maalinta Is-Abaal marinta.

79. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Ii sug ilaa Maalinta la soo nooleynayo (la soo bixin doono iyagoo nool dhimasho kaddib).

80. (Allah) Wuxuu yiri: Hubaal waxaad ka mid tahay kuwa la siiyey fursadda.

81. Ilaa Maalinta waqtiga la yaqaan leh.

82. (Iblis) wuxuu yiri: Waa igu Cisadaadee, hubaal waan dhumin doonaa geddigood.

83. Addoomahaaga kuwooda daacadda ah maahee aan waxba kula wadaajin cibaadada.

62. Oo Waxay oran doonaan: Maxaanu u arki la'nahay, niman aanu ku tirin jirnay ehlhu sharka⁽¹³⁾?

63. Oo miyaan ku diganaynay (oo waan qaldaneyn), mise indhahayagaa (haatan) ka iishay oo arki waayey?

64. Hubaal (arrin) kaasi waa xaq aan shaki lahayn_ waa doodda ehl-Naarka.

65. Dheh (Nabi Muxammadow) anigu sideedaba waxaan ahay oo keliya dige, oo ma jiro ilaah aan ahayn Allaah, Waaxidka, Awoodda sare leh uu wax ku maquuniyo.

66. Rabbiga samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya, Adkaadaha aan laga adkaan, Dambi Dhaafka Badan.

67. Dheh: Kani waa war aad u weyn.

68. (Oo) aad idinku ka jeedsataan.

69. Oo uma aan lahayn wax cilmi ah kulanka sare (ee malaa'igta) markay doodayene.

70. Waxaa uun la ii waxyooday, inaan ahay dige iska cad.

71. (Ee xus) markuu Rabbigaa ku yiri malaa'igta: Hubaal Waxaan ka abuuraya dad (Aadam) dhoobo.

72. Ee markaan dhammeeyo sameyntisa isagoo dhan oo aan ku afuufo ruuxayaga, markaas ula dhaca sujuud (salaan ahaan).

73. Markaasay malaa'igti sujuudeen dhammaantood oo idil.

13. Waxay ula jeedaan mu'miniinta.

84. (Allaah) Wuxuu yiri: Runtu haddaba waxaa weeye, oo runtaan ku hadlaa,

85. Inaan hubaal ka buuxin doono Naar adiga iyo kuwooda ka mid ah oo ku raaca dhammaan.

86. Dheh (Nabi Muxammad): Idinkuma weydiisto (Qur'aanka) wax ujro ah, oo ma ahi mid ka mid ah kuwa is yeel yeeela.

87. Oo ma aha (Qur'aanku) waxaan ahayn xusuusin ku socota uunanka oo dhan.

88. Oo hubaal waad ogaan doontaan (dhabnimada) warkiisa muddo kaddib⁽¹⁴⁾.

Suuradda 39 Az-Zumar

Waa 75 Aayadood: Makkiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Soo Waxyoodka Kitaabka (Qur'aanka) waa xagga Allaah, Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

2. Hubaal Wuxaanu Annagu kuugu soo waxyoony Naitaabka (Nabi Muxammad) si Xaq ah. Ee caabud Allaah, adigoo u daacad ah aan waxba la wadaajin cibaadada.

3. Haddaba, hubaal diinta daahirka ah⁽¹⁾ waxaa leh Allaah. Oo kuwa yeesha gargaarayaal ay la barbar caabudaan Isaga, (waxay yiraahdaan): Uma caabudno wuxaan ahayn inay noo dhoweeyaan Allaah dhowaansho aad ah. Hubaal Allaah baa ku kala xukumi doona dhexdooda waxa ay isku khilaafaan. Hubaal Allaah ma hanuuniyo kan isagu ah beenaale, iyo gaal.

4. Hadduu Allaah doono inuu yeesho wiil wuxuu hubaal ka dooran lahaa wuxuu abuuray waxa uu doono. Xurmo oo dhan Isaga baa leh oo nazahan. Waa Allaah, Waaxidka, Awoodda Sare leh uu wax ku sandulleeyo.

5. Wuxuu ku abuuray samootinka iyo arlada Xaq. Wuxuu ku daboolaa habeenka maalinta, oo ku daboolaa maalinta habeenka. Oo wuxuu sakhiray qorraxda iyo dayaxa. Mid walbaa wuxuu ku socdaa (dhabbaa) muddo magacaaban. Haddaba hubaal waa Adkaadaha aan laga adkaan, Dambi Dhaafka Badan.

14. Ogaanshaha run ahaanta waxa ku soo arooray Qur'aanka sida inuu Allaah u gargaari doono mu'miniint, iyo wararka la xiriirkha Aakhirada.

1. Diinta uu Allaah aqbaloo waa tan daahirka ah, aan lala wadaajin cidna cibaadada iyo adeecidda.

حَلَقْكُمْ تَنْقَسِي وَجَاهَةٌ تُنْهَجُكُمْ مِنْهَا رَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ
 مِنَ الْأَنْعَمِ نَمَى نَمَى أَرْجُعَ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أَمْهَاتِكُمْ
 خَلَقَكُمْ بَعْدَ خَلْقِي فِي ظُلْمَتِ ثَلَاثَةِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
 الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّ تُصْرِفُونَ إِنَّ تَكْفُرُوا إِنَّ
 اللَّهَ عَلَىٰ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادَهُ الْكُفَّارُ فَإِنَّ تَشْكُرُوا بِرَحْمَةِ
 لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَالْيَارَهُ وَزَرُّ أَخْرَيٍ نَمَى إِلَى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ
 فَيُنَسِّكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
 * وَإِذَا مَسَ الْأَيْمَنَ ضَرَّ عَارِبَهُ مُنْبِباً إِلَيْهِ قَوْدَأَ حَوْلَهُ يَعْمَهُ
 مِنْهُ سَيِّئَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قُلْ وَجَعَلَ اللَّهُ أَنَّدَادَأَ يُضَلِّ
 عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَعَظَّ بِكُفْرِكَ تَلَيْلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ الظَّارِ
 أَمَّنْ هُوَ فَيَنْتَهِ إِنَّهُ أَيْلَى سَاجِدًا وَقِيمًا يَخْدُرُ الْآخِرَةَ
 وَرَجُوْرَحَمَهَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَشْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ
 لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا تَذَكَّرُ فِي الْأَيْنِ ^١ قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ
 أَمْوَالُهُمْ وَلَا لِلَّهِ أَمْوَالٌ أَحَسِنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
 وَأَرَضُ اللَّهُ وَسِعَةً إِنَّمَا يُوَلِّ الْأَصْبَرُونَ أَجْهَرُهُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ^٢

٤٥٩

waa halmaamaa waxa uu ka baryey kal hore, oo wuxuu u yeelaa dhigyo (mataal) Allaah, si uu (aadmiya) uga lumiyo Jidkiisa. Dheh: Ku raaxeyso gaalnimadaada wax yar⁽³⁾, hubaal waxaad ka mid tahay ehl Naarka.

9. Ma mid tukada oo barya (Alle) saacadaha habeenka isagoo sujuudsan oo u istaagan (salaad), ka digtoon Aakhirada oo rajeeya Naxariista Rabbigiis, (baa la mid ah mid aan sidaas ahayn)? Dheh: Miyeey kuwa wax og la siman yihiin kuwa aan aan waxba ogeyn? Waxaa sideedaba waantooba oo keliya kuwa wax garadka ah.

10. Dheh: Addoomahayga rumee yayow, ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray) Rabbigiin, kuwa sama fala adduunyadan, (abaalkooda) waa samaan, oo dhulka Ilaahey waa waasic. Oo keliya kuwa samir yeesha baa loogu oofin doonaa Abaalkooda si dhan xisaab la'aan.

². Seddexdaa mugdi waa mugdiga caloosha, mugdiga riximka, iyo mugdiga xuubka ku dhaaraan riximka.

³. Arrinkan loolama jeedaa sidaasi, laakiinse waa ogeysiin carada uu Allaah u qabo mushrikunta inkiraaddooda baaqa towxiidka darti, waa goddin daran.

11. Dheh (Nabi Muxammad): Hubaal waxaa Aniga la i amray inaan caabudo Allaah (Keliya) anigoo u daacad ah aan waxba la wadaajin cibaadada.

12. Oo waxaa la i amray inaan ahaado kan u horreeya kuwa isu dhiiba (Allaah).

13. Dheh: Waaan ka cabsi qabaa haddii aan caasiyo Rabbigey Cadaabka Maalin aad u murugo Weyn.

14. Dheh: Allaah waa Kan (Keliya) aan caabudo anigoo u daacad ah aan waxba la wadaajin cibaadada.

15. Ee caabuda idinku waxaad doontaan Isaga ka sokow. Dheh: Khasare qabaayaasha hubaal waa kuwa khaasari doona nafahooda iyo elkeloodoba Maalinta Qiyaamaha; hubaal, waa (arrin) kaasi khasaaraha caddaanka ah.

16. Waxay mudan doonaan daboollo dab naar ah korkooda, iyo daboollo hoostooda, (Arrin)kaasi waa waxa uu Allaah ku cabsi geliyo (uga digo) addoomahiisa ee addoomahaygown dhowra (xilka aan Anigu idin saaray).

17. Kuwa se ka fogaada Daaqutka⁽⁴⁾ inay caabudaan oo u laabta Allaah, waxay heli doonaan war san ay ku farxaan; ee u bisharee addoomahayga.

18. Kuwa dhegaysta hadalka oo raaca kiisa u fiican⁽⁵⁾, kuwaas waa (kuwa) uu Allaah hanuunshay, oo kuwaas waa kuwa wax gradka ah.

19. Ee ma mid ay isagu u waajibtay kelmedda cadaabka. Ee ma adigaa badbaadin kara mid isagu ku sugan Naarta

20. Laakiinse kuwa dhowra (xilka uu saaray) Rabbigood waxay mudan doonaan dabaqyo sare ay ka korreyaan dabaqyo kale loo dhisay (iyaga), oo ay webiyadu hoos qulqulaan; (Kani waa) Ballan Ilaahay, Allaah kama baxo Ballankiisa.

21. Mawaadan arag inuu Allaah ka soo shubo biyo daruurta, haddana ka yeelo inay ku socdaan dhulka iyagoo ilo ah, markaas uu ku soo bixiyo dhir kala midab ah, haddana qallalaan sidaas darteed waxaad aragtaa isagoo caddaaday oo cawlan, haddana Wuxuu ka dhigaa wax baabba'ay oo u burburay gaballo? Hubaal, (arrin) kani waxaa ugu sugan xusuusin dadka wax gradakah.

فَلَيَقُولُ إِنِّي أَمْرُتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُحَصَّنًا لِلَّذِينَ ۖ وَلَمْ يُرْتَلِ لِأَنَّكُو نَّأَوْلَى الْمُسْلِمِينَ ۖ فَلَيَقُولُ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ كَوْعَاظِي
فَلَقُولَ اللَّهُ أَعْبُدُهُ مُحَصَّنًا لِلَّذِينَ دِينِي ۖ فَأَعْبُدُهُ وَلَمْ يَشَرِّسْ مِنْ دُونِي
فَلَيَقُولَ إِنَّ الْمُتَّسِرِّينَ الَّذِينَ خَيْرُوا أَنفُسَهُمْ وَلَمْ يَلْهِمُوهُمْ قَوْمًا لَّقِيمَةً
الَّذِي لَكُوكُ هُوَ الْمُتَّسِرُ إِنَّ الْمُتَّسِرِّينَ ۖ لَهُمْ مِنْ فَوْهَمِهِ طَلْلَى مِنْ أَنَّارَ
وَمِنْ تَحْمِيمِ طَلْلَى ذَلِكَ يُحَوِّفُ اللَّهُ يَهُ بِهِ عَبَادَةٍ يَعْبَادُ فَانَّوْنَ ۖ
وَالَّذِينَ أَجْتَبَاهُمُ الظَّلَوْمُ أَنْ يَعْبُدُوهُمْ وَلَا يُبُولُ إِلَيْهِمُ الْبَشَرِيَّ
فَبَشَّرَ عَبَادَ ۖ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ
أَفَلَيْكُمُ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأَفَلَيْكُمُ هُمُ افْلُو الْأَلَيْبَ ۖ
أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْكُمْ كُلُّهُ الْعَذَابِ أَفَإِنَّتْ سَقِيَدُمْ فِي الْأَنَارِ ۖ
لَكُوكُ الَّذِينَ أَتَوْرَاهُمْ لَهُمْ عَرْفٌ مِنْ فَوْهَمِهِ طَلْلَى تَجْزِي
مِنْ تَحْمِيمِهِ الْأَنَهَرُ وَعَدَ اللَّهُ لَيَخْفِفُ اللَّهُ الْمِيعَادُ ۖ الْوَتَرُ
أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَا مَهَ فَسَلَكَهُ يَسْتَدِعُ فِي الْأَرْضِ
يَخْجُلُ بِهِ زَرْعًا فَتَنَفَّلَ الْوَنْدُ، ثُمَّ يَهْبِطُ فَتَرَكَهُ مُصْفَرًا فَمُ
يَجْعَلُهُ حُكْمَلًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَكْرًا لِأَوْلَى الْأَلَيْبِ ۖ

4. Daaqut waxaa loola jeedaa shayaanka, ama wax kastoo la caabudo Allaah sokadi iyagoo ku raalli ah caabuddaas.

5. Waa kuwa markay maglaan samaan iyo xumaan, ka warrama samaanta, kana taga hadalka kiisa xun oo aan ka sheekyinin.

أَفَمَنْ شَحَ اللَّهُ صَدَرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ
لِلْقَدِيسَةِ تُلَوِّبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أَوْ تَكُونُ فِي ضَلَالٍ شَيْئِينَ ٢٣
اللَّهُ تَرَكَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كَثِيرًا مُسْدِهَا مَتَانِي تَقْسِيمُهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْسِشُونَ رَبَّهُمْ تَمَّ تَابَ لِجُلُودِهِمْ وَقَوْلُهُمْ
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَلَا يَكُونُ هُدًى لِلَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ
يُضْلِلُ اللَّهُ قَوْلَاهُ مِنْ هَذِهِ ٢٤ أَفَمَنْ يَتَقَبَّلُ بِوَجْهِهِ سُوءَ
الْعَدَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقَلِيلُ الظَّالِمِينَ دُوْفُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ
كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَاتَلُهُمُ الْعَدَابُ مِنْ حِثْ
لَا يَشْعُرُونَ ٢٥ فَإِذَا قَهَّمَهُ اللَّهُ الْجَنَّى فِي الْجِنَّةِ الدُّنْيَا وَالْعَدَابِ
الْأَخْرَجَةِ أَكْتَرُهُمْ لَوْكَافُؤِيَّةٌ لِمَوْتِهِنَ ٢٦ لَكَذَبَ صَرِيْبَنَا لِلَّهِ إِنِّي فِي
هَذَا الْقُرْءَانِ مِنْ كُلِّ مُشَلِّ لَعَنْهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ٢٧ فَرَأَى اُنَّارَيْتَ
عِزِيزِي عَوْجَ لَعَنْهُمْ يَتَقَوَّتُ ٢٨ طَرَبَ اللَّهُ مَشَلَّا رَجَلًا فِي
شُرُكَةِ مُسْكِنِكُونَ وَرَجَلًا سَلَمَ الْجُلُولَ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا
الْحَمْدُ لِلَّهِ بِلَى أَكْتَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٢٩ إِنَّكَ مَوْتٌ وَإِنَّهُمْ
مَيِّتُونَ ٣٠ شَمِّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْ دَرَرٍ كُوْكُوكَ حَصْمُونَ ٣١

22. Ma mid uu qalbigisa Allaah u furay (inuu aqbaloo) Islaamka sidaas darteed ku sugar Nuur (hanuun) xagga Rabbigi ah (baa la mid ah mid qalbi adag)?, ee waxaa hoog leh kuwa ay qulubtoodu ay yihiin adeyg xagga xusidda Ilaahey. Kuwaasu waxay ku sugar yihiin habow caddaan ah.

23. Allaah wuxuu soo waxyooday hadal kan u fiican, Kitaab qaybahis isu eg yihiin oo soo noqnoqda⁽⁶⁾, ay la jiriiricoodaan dubabka kuwa ka baqa Rabbigood. markaasay dubabkooda iyo qulubtooda u jilcaan xuska Ilaahey. kani waa hanuunka Ilaahey. Wuxuu ku hanuuniyyaa qofkuu doono, oo qofkii Allaah lumiyo ma leh cid hanuunisa.

24. Ma mid kagala gabban doona wejigiisa⁽⁷⁾ cadaabka xun Maalinta Qiyaamaha (baa la mid ah mid ka aamin ah), oo waxaa lagu oran doonaa geflowyada: Dhadhamiya waxa aad kasbateen.

25. Kuwii ka horreeyey baa beeniyey (anbiyo), sidaas darteed wuxuu uga yimid cadaabku meelo aysan dreemeyn.

26. Markaasuu Allaah ka yeelay inay ku dhadhamiyaan dulli noloshan adduunka, oo xaqiiq cadaabka Aakhira baa ka sii weyn; waasee haddii ay ogaan lahaayen.

27. Oo xaqiiq waxaan ugu soo qaadannay dadka Qur'aankan dhexdi tusaale nooc kasta leh bal inay xusuustaan.

28. (Waa) Qur'aan af Carabi ah, aan wax qallooc ah lahayn⁽⁸⁾, bal inay (shirkiga iyo macaasida ka) dhowrsadaan.

29. Allaah wuxuu dhigaa tusaale: Nin (addoon) ay wadaagaan niman badan oo is khilaafsan, iyo nin (addoon) kale oo gebigiba uu wada leeyahay hal nin. Miyey labadaasu isku mid yihiin xaal ahaan? Ammaan oo dhan iyo mahadba waxaa mudan Allaah, balse badankoodoo ma oga.

30. Hubaal waad dhiman doontaa, iyaguna (sidoo kale) hubaal waa dhiman doonaan.

31. Markaas hubaal idinku Maalinta Qiyaamaha, Rabbigiin hortii, ayaad iskula doodi doontaan.

6. Axkaanta, cilmiga, qisooyinka, iwm waa lagu soo celceliyaa Qur'aanka gudahi si loogu cibrad iyo waano qaato oo dadka u saameyso.

7. Halkii gaacmahiisa, oo markaasi ku xirnaan doono luquntiisa.

8. Aan lahayn wax ka weecasho ah xaga.

32. Yaa haddaba ka gef badan midka ka been sheega Allaah oo beeniya xaqa marka uu u yimaado, miyaanay ugu sugneyn Naarta dabka ah hoy gaalada?

33. Oo midka la yimid runta (Nabi Muxammad s.c.w.) iyo (kuwa iyaga dhab ahaan u) rumeyey, kuwaasi waa kuwa (shirkiga iyo macaasida ka) dhowsada.

34. Waxay ka heli doonaan waxay doonaan Rabbigood agtiisa; kaasi waa abaalgudka sama falayaasha.

35. Si uu Allaah uga tiro waxa ugu xun ay faleen, oo ugu abaal mariyo ajarkooda si waafaqsan waxa u wanaagsan ay faleen.

36. Mawusan Allaah ahayn mid ku Filan addoonkiisa? Oo (waliba) waxay kugu cabsi geliyan kuwaa ay (caabudan) sokadii. Oo qofkii uu Allaah lumiyi, ma uu laha wax hanuuniya.

37. Oo qofkuu Allaah hanuuniyo ma uu laha wax lumiyi. Ma wuousan ahayn Allaah Adkaade aan laga adkaan, Aargudasho leh?

38. Oo haddaad weydiiso iyaga: Yaa abuuray samooyinka iyo arlada? Waxay hubaal oranayaan: Allaah. Dheh: Haddaba ii sheega, waxa aad baridaan Allaah sokadi, _ hadduu Allaah ila maago dhib, miyey yihiin kuwa fayda dhibka? ama hadduu ila maago Naxariis, miyey yihiin kuwa celiya Naxariistiisa? Dheh: Allaah baa igu Filan, Isaga (Keliya) ha isku halleeyaan (kuwa dooni) isku halleyn (qimo leh).

39. Dheh: Dadkaygiyow! U camal fala sidaad tiihiin, aniguna hubaal waan camal falane, waadse ogaan doontaan.

40. Waa kee kan ay u iman doonto cadaab dulleysa iyo kan ay ku dhici doonto cadaab ma guuraan ah.

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ أَهْتَدَى
فَإِنَّهُمْ يَضِلُّونَ إِنَّمَا يَضِلُّ عَنْهَا مَنْ أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكْيَلٍ ^(١) اللَّهُ يَتَوَفَّ إِلَّا نَفْسٌ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي
لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمَسِّكُ الْأَنْفُسُ عَلَيْهَا الْمَوْتَ
وَيُرِسِّلُ الْأُخْرَى إِلَيْهِ أَجَلٌ سُكُنٌ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لَّا يَتَّقُومُ
يَسْكُرُونَ ^(٢) إِنَّمَا يَخْدُو مَنْ دُوبَ اللَّهُ شَفَعَةً فَلْ
أَوْلَوْكَ اُولَوْلَيْمَدِكُورُ شَيْئًا وَلَا يَعْقُلُونَ ^(٣) قُلْ
لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا اللَّهُ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ^(٤) وَلَمَّا دَكَرَ اللَّهُ وَحْدَهُ أَشْمَازَتْ
قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فَلَذِكْرُ الَّذِينَ مِنْ
دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَشِرُونَ ^(٥) قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ عَلَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِيدَةُ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ بَخْلَفُونَ ^(٦) وَلَوْلَآنِ الْبَيْتَ طَلَمُوا مَاءَ
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمَثْهُ، مَعَهُ، لَأَفْتَدُوا يَهُوَ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيَمةِ وَبِدِ الْهُمْمَةِ مَا لَوْلَآنِ كُوْنُوا يَحْسِبُونَ ^(٧)

41. Hubaal Waxaan Annagu kuugu soo waxyoona Kitaabka dadka darti si Xaq ah. Ee qofkii raaca dhabbaa toosan waxay dan u tahay naftiisa, oo qofkii luma waxay uun ka go'an tahay korkiisa, oo adigu ma tihid wakiil arrimahooda maamula.

42. Allaah baa oofsada nafaha waqtiga dhimashadooda, oo kuwaas aan dhiman (wuxuu oofsadaa) inta ay ku jiraan hirdadooda. Markaasuu wuxuu hayaa oo ceshadaa kuwa uu ku xukumay dhimashada, oo wuxuu soo diraa kuwa kale ilaa iyo muddo magacaaban. Hubaal waxaa (arrin) kani ugu sugan calaamooyin dad feker leh.

43. Mise waxay yeesheen Allaah ka sokow shafeecayaal garab siiya? Dheh: Ma xitaa haddii ayan marnaba hanan waxba (awood ah) oo ayan waxna garaneyn?

44. Dheh: Allaah baa iska leh (xaqa inuu oggolaado) shafeeco (garab siin) oo dhan; Isaga baa leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada, oo xaggiisa baa la idiin soo celin doonaa.

45. Oo marka la xuso Allaah Keliya, quluubta kuwa aan rumneysney Aakhirada way ka didaan (oo diidaan), oo marka la xuso (kuwaa la caabudo) sokadiis, markaas bay farxaan.

46. Dheh: Allahayow, Abuuraha cirarka iyo dhulkow, Ogsoonaha waxa qarsoon iyo waxa muuqdow. Adigaa uga kala garsoori doona addoomahaaga waxa ay isku khilaafsanaayeen.

47. Oo haddii kuwaa gefka (shirkiga iyo macaasida) falay ay leeyihiin waxa yaal dhulka oo dhan iyo wax le'eg oo wehliya waxay (isku dayi lahaayeen) inay u baxshaan isfurasho ahaan (si looga badbaadiyo) xumaanta cadaabka Maalinta Qiyaamaha; oo waxaa uga muuqan doona xagga Ilaahey wax aysan marnaba maleysan⁽⁹⁾.

9. Aanay fileyn oo ah Caradiisa iyo Ciqaabkiisa.

48. Oo waxaa u muuqan doona (miraha qaraar ee) xumaanta waxa ay kasbadeen, oo waxaa haleeli doona waxay ku jees-jeesi jireen (oo cadaab ah).

49. Ee markay dhibaato taabat Aadmiga, waa uu noo dhawaaqdaa, haddana marka aan ku galladeysanno nicmo xaggayaga ah wuxuu yiraahdaa: Wax kale ma'ahee' waxaa uun laygu siiyey aqoonta (aan u leeyahay), balse' waa imtixaan, laakiinse badankoodu ma ogsoona.

50. Kuwii ka horreeyey baa sidaas oo kale horey u yiri, waxbase uma tarin waxay kasbadeen.

51. Markaas baa waxaa ku dhacay xumaanta (miraha qaraar ee) waxay kasbadeen; oo kuwaa gefka (shirkiga iyo macaasida) falay ee ka mid ah kuwani waxaa iyagana ku dhici doona xumaanta waxay kasbadaan, oo ma ka baxsan doonaan (Ilaahay)⁽¹⁰⁾.

52. Mawaysan ogeyn inuu Allaah u fidyo risiqa qofkuu doono, oo (ku) ciriiryo (qofkuu doono), hubaal (arrin) kani waxaa ugu sugar calaamooyin dad rumeysan.

53. Dheh: Addoomahaygow! Ee ku xad-gudbay nafahooda (dambiyo badan ay faleen darteed), ha ka quusannina marnaba Naxariista Ilaahay; hubaal Allaah wuu dhaafaa dambiyada oo dhan⁽¹¹⁾. Hubaal waa Isaga Dambi Dhaaf Badanaha, aad u Naxariista Badan.

54. Oo u noqda (toobad ahaan) xagga Rabbigii oo isu dhiiba ka hor inta aanu cadaabku idinku imaan, markaasoo aan la idiin gargaari doonin.

55. Oo Raaca kan wanaagga badan ee la idiinka soo waxyooday xagga Rabbigii (Qur'aanka), ka hor inta aanu cadaabku idinku imaan si kedis ah, idinkoo aan waliba dareensaneyn.

56. Si ayan nafi u oran⁽¹²⁾: Aaheey, (weynaa) shalleytideya xagga waxa aan ku gabood falay dhanka Ilaahay, oo waxaan ka mid ahaa kuwa qosol jees-jeesa.

وَبِإِذَا هُمْ سِيَّعَاتٍ مَا كَسْبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهْدِي
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦﴾ إِنَّمَا مَسَّ أَهْلَنَاسٍ ضُرُورَةٌ عَانَتْهُ إِذَا حَوَّلَتْهُ
نَعْمَةً مَّا تَنَاهَى أَوْ تَيَّبَّهُ عَلَى عِلْمٍ بِلَّهِ فَتَنَهَّى وَلَكِنَّ
أَكَثَرَهُمْ لَا يَعْمُلُونَ ﴿٧﴾ قَدْ قَاتَلَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا
أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ فَاصْبَرُهُمْ سِيَّعَاتٍ
مَا كَسْبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصْبِيْهُمْ سِيَّعَاتٍ
مَا كَسْبُوا وَمَا هُمْ بِسَعِيرِيْزِينَ ﴿٩﴾ أَوْ لَرَأَيْعَامُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ
الْرِزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَقَدْرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَيْتَ لَقُومٌ يُؤْمِنُونَ
﴿١٠﴾ قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ نَفْسِهِمْ لَا يَقْسِطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْفُرُ الظُّوبُّ جَمِيعًا إِلَيْهِ هُوَ
الْغَنُورُ الرَّحِيمُ ﴿١١﴾ وَلَنَبُوِأْ إِلَيْ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا إِلَيْهِ مِنْ
قَبْلِ إِنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُصْرُونَ ﴿١٢﴾ وَلَأَتَيْعُوا الْخَيْرَ
مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ رَبِّكُمْ مَنْ قَبْلَ إِنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
بَعْدَهُ وَلَنْ يُلْمَعُ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٣﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ لَحَسْرَىٰ
عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي حَيْثُ أَلَّهُ وَإِنْ كَثُرْتُ لَمْ يَلْمِنَ الْسَّتِيرِيْنَ ﴿١٤﴾

٤٦٤

10. Macnaha waa ma karaan inay ka joojiyaan Allaah inuu falo waxa uu doono ama inay ka fakadaan Ciqaabiisaa.

11. Waa waxaan ahayn qofkii ku dhinta shirki ama gaalnimoo.

12. Maalinta Qiyaamaha.

أَوْ تَقُولُ لَوْلَئِنَ اللَّهُ هَدَنِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ^{٤٧} أَوْ تَقُولُ
 جِنَّتَ رَبِّ الْعَذَابِ لَوْلَئِنِ لَيْ كَرَّةٌ فَأَكُونُ مِنَ الْمُحْسِنِينَ
 لَيْ كَيْ قَدْ جَاءَتِنَاكَ إِيَّاكَ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَأَسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ
 مِنَ الْكَفَّارِينَ ^{٤٨} وَبَوْمَ الْقِيَمَةِ رَبِّ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَى
 اللَّهِ وَجُوْهُهُمْ مُشْوَدَةُ الْأَسْنَسِ فِي جَهَنَّمَ مُمْكَنُ لِلْمُتَكَبِّرِينَ
 وَبَسْجِيَ اللَّهُ الَّذِينَ أَتَقْوَى بِمَقَارِنِهِمْ لَا يَمْسِهُ أَسْوَءُ
 وَلَا هُمْ يَخْرُجُونَ ^{٤٩} اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ بِوَكْلٍ ^{٥٠} لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا بِإِيمَانِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَسِيرُونَ ^{٥١} قُلْ
 أَفَغَيْرُ اللَّهِ أَمْرُرْتَ أَغْبَدْ إِيَّاهَا الْجَهَنَّمُونَ ^{٥٢} وَلَقَدْ
 أَوْحَى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَيْكَ أَشْرَكْتَ
 لِيَحْبَطَنَ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَ مِنَ الْخَسِيرِينَ ^{٥٣} بِلْ
 اللَّهُ فَأَعْبُدُ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ^{٥٤} وَمَا فَدَرَ وَاللَّهُ حَقٌّ
 قَدْرُهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا فَقَضَيْهِ بِرَبِّ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ
 مَطْوِيَتِي بِسَمِينَهُ سُجْنَهُ وَقَعْدَلَ عَمَانِي سِرْكُونَ ^{٥٥}

٤٦٥

57. Ama aysan oran: Haddii uun Allaah i hanuunin lahaa, waxaan xaqiiq ka mid ahaan lahaa kuwa (xumaha) ka dhowsrada.

58. Ama aysan oran marka ay aragto cadaabka: Haddaan heli lahaa hal noqosho oo keliya⁽¹³⁾, waxaan xaqiiq ka mid ahaan lahaa sama falayaasha.

59. Balse haayoo, waxaa kuu yimid Ayadahayga waadse beenisay, oo aheyd mid isla weyn, oo waxaad ka mid ahayd gaalada.

60. Oo Maalinta Qiyaamaha waxaad arki doontaa kuwii ka been sheegay Allaah, oo wejiyadoodu madow yihii. Miyaanay ugu sugnaan Naarta hoy islaweynayaasha?

61. Oo Allaah wuxuu badbaadin doonaa Kuwa iska jiray (shirkiga iyo macaasida) guushooda ay gaareen darteed⁽¹⁴⁾, xumi ma taaban doonto, mana murugoon doonaan.

62. Allaah waa abuuraha wax walba, oo Isaga baa haya xilka wax walba.

63. Isaga iska leh furayaasha samooyinka iyo arlada. Oo kuwa rumeyn diida Aayadaha Ilaahey, kuwaasi waa kuwa ku sugar khasaaraaha (dhabta ah).

64. Dheh (Muxammadow): Ma waxaan ahayn Allaah baad haddaba i amartaan inaan caabudo, kuwiinan jaahiliinta ahow?

65. Oo waxaa horeyba laguugu waxyooday adiga iyo kuwii kaa horreeyey: in haddii aad wax la wadaajiso Ilaahey cibaadada, waxaa xaqiiq buraya camalkaaga, oo waxaad xaqiiq ka mid noqoneysaa kuwa ku sugar khasaaraaha (dhabta ah).

66. Balse Caabud Allaah Keliya, oo ka mid ahow kuwa mahad naqa.

67. Oo ma ayan qaddarin Allaah qaddarinta uu mudan yahay⁽¹⁵⁾, isagoo dhulka oo dhammi ahaan doono Qabashadiisa Maalinta Qiyaamaha, oo samooyinka ahaan doonaan kuwo ku duuban Gacantiisa Midig⁽¹⁶⁾. Xurmo oo dhan Isaga baa iska leh oo waa ka sarreeyaa waxaa ay la wadaajiyaa.

¹³. Aan dib ugu laabto adduunka.

¹⁴. Waa inay ka gudbeen imtiixaannadii nolosha adduunkan oo heleen Janno.

¹⁵. Waa ma ay tixgeliin tilmaamahiiisa wanagaaga iyo quruxda badan.

¹⁶. Macnaha waa ma aha wax ka badan Sacabkiisa muggisi, oo sidaas bay u yar yihiin xagga Ilaahey.

68. Oo Buunka baa la afuufi doonaa, markaas bay waxa jooga samooyinka iyo waxa jooga arlada wada dhiman doonaan kan uu dooni Allaah maahee. Markaas baa (Buunka) la afuufi doonaa mar kale, mise dadkii durba wayba taagan yihiiin, sugayaan.

69. Oo arlada waxay la ifi doontaa Nuurka Rabbigeed, oo Kitaabka (camallada) baa la soo hor dhigi doonaa, oo Nabiyada iyo markhaatiyada baa la keeni doonaa, oo waxaa loo kala garsoori doonaa dhexdooda si Xaq ah, iyagoo aan lagu gardarroon doonin.

70. Oo naf walba waxaa loogu oofin doonaa si dhan waxa ay fashay; oo Isaga baa aad u Ogsoon waxa ay camal falaan⁽¹⁷⁾.

71. Oo kuwa rumeyn diiday waxaa loo kaxeyn doonaa Naarta iyagoo kooxo ah, jeer marka ay gaaraan waxaa loo furi doonaa Albaabbadeeda. Oo Furahayeenadeedu waxay ku oran doonaan: Mawaysan idhiin iman Rusul idinka mid ah oo idhiin akhriiyaya Aayadaha Rabbigin, oo idinka digaya la kulanka Maalintiinnaan? Waxay oran doonaan: Haah, laakiinse Kelmedda (xukunka) cadaabka baa ku rumoobay gaalada dushooda.

72. Waxaa lagu oran doonaa: Gala albaabbada Naarta idinkoo ku waaraya dhexdeeda, maxay ahaatay meel xun oo baas hoyga islaweynayaasha.

73. Kuwa se dhowra (xilkii uu saaray) Rabbigood waxaa loo kaxeyn doonaa xagga Jannada, iyagoo kooxo ah, markay ku yimaadaan iyadoo la furay albaabbadeeda⁽¹⁸⁾, oo furahayeenadeedu waxay ku oran doonaan: Nabadi korkiinna ha ahaato, waad wanaagsan tiihine, ee gala iyada idinkoo ku waari doona dhexdeeda weligiin⁽¹⁹⁾.

74. Oo waxay oran doonaan: Ammaan idilkeed iyo mahadba waxaa mudan Allaah, ee nooga dhabeeyey Ballan qaadkiisa, oo na dhaxal siiyey dhulka. Wuxaan ku negaan karnaa Jannada gudaheeda meeshaan doonno, ee fiicanaa abaalgudka kuwa camal fasha.

وَقُبَحَ فِي الصُّورِ فَصَبَعَ مِنِ الْسَّمَوَاتِ وَمَنِ الْأَرْضِ
إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُرَفِّعَ فِيهِ أَخْرَى فَإِذَا هُرْ قِيمٌ يَظْرُونَ
وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَضَعَ الْكَتَبَ وَجَاءَتِ
بِأَنْتِيَّنَ وَالشَّهَادَةَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
وَوَقَيَّتِ كُلُّ نَفْسٍ مَا تَعْلَمَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَعْلَمُونَ
وَسَيِّقَ الْأَدَنَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ رُمْرَأً حَقَّ إِذَا جَاءَهُ وَهَا
فِي حَيَّتِ أَبُوهُنَّا وَقَالَ لَهُمْ خَرْنَتْهَا الْمَيَانِ كُمْ رُسْلُ مَنْكُمْ
يَشْتَوْنَ عَلَيْكُمْ مَا يَتَكَبَّرُ كَمْ يُنْذِرُونَ كُمْ لَقَاءَ يَوْمَكُمْ
هَذَا قَالُوا مَنْ وَلَكُنْ حَقَّتْ كُلَّمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكُفَّارِينَ
قَيلَ أَذْهَبُوا إِلَى نَوْبَ جَهَنَّمَ حَلَّلَنِ فِيهَا فَيَقْسِمُ مَتَوْيَ
الْمُتَكَبِّرِينَ وَسَيِّقَ الْأَدَنَ أَنْتَوْرَاهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ
رُمْرَأً حَقَّ إِذَا جَاءَهُ وَهَا وَتَبَّعَتْ أَبُوهُنَّا وَقَالَ لَهُمْ خَرْنَتْهَا
سَلَمَ عَلَيَّ كُمْ طَبِّشَ فَأَذْهَلُوهَا خَلِيلِهِنَّ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعَدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ
نَتَبَّعُ أَمْ لِلْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنَعِمْ أَجْرُ الْعَمَلِينَ

٤٦٦

¹⁷ Waa wax uu aad u Ogsoon yahay, mana u baahinna qoritaan iyo markhaati.

¹⁸ Furaha jannada waa ashahaadeda (La illaha illal laah)

¹⁹ Iyagoo heli soo dhoweyn sare, sharfid, iyo maamusid aan la tilmaami karin.

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَيِّدُونَ حَمْدَهُ
رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ لَهُمْ لَرَبِّ الْعَالَمِينَ

٦٥

سورة غافر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْدَهُ تَرَبَّلُ الْكِتَابُ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْكَلِيمِ ۝ غَافِرُ الدَّنَبِ
وَقَابِلُ التَّوْبَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ذِي الْطَّوْلِ لِإِلَهٌ لَا إِلَهَ إِلَيْهِ
الْمُصْبِرُ ۝ مَا يَجِدُ لِفِي أَيَّتِ اللَّهِ إِلَيْهِ الْكُفُورُ فَأَنَّهُ غَرِبَكَ
تَقْلِبُهُمْ فِي الْأَرْضِ ۝ كَذَّبُتْ بِهِمْ قُرُونٌ نُوحٌ وَالْآخَرُونَ
مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِ لِيَأْخُذُوهُ
وَجَاءُوكُمْ بِالْبَطْلَلِ لِيُنْهَا حَضُورِيَ الْحَقِّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ
كَانَ عَقَابُ ۝ وَكَذَّلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَبُ الْتَّارِيْخِ ۝ الَّذِينَ حَمَلُونَ الْعَرْشَ
وَمَنْ حَوْلَهُ، يُسَيِّدُونَ حَمْدَهُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِهِ وَسَعَقُورُونَ
لِلَّذِينَ أَمْنَوْرَبَنَا وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ وَرَحْمَةً وَعَلَمَ فَأَغْرِيَ
لِلَّذِينَ تَأْلُمُوا وَأَشْبَعُوا سَيِّلَاتٍ وَفِيهِمْ عَذَابٌ أَلْجَمِيرِ

٧

٤٦٧

75. Oo waxaad arki doontaa malaa'igta oo ku meersan Carshiga hareerihiisa, iyagoo ku tasbiixsanaya ammaanaha Rabbigood; oo waxaa loogu kala garsoori doonaa dhexdooda si qaax ah, oo waxaa la oran doonaa: Ammaan idilkeed iyo mahadba waxaa leh Allaah, Rabbiga uunanka.

Suuradda 40 Qaafir⁽¹⁾

Waa 85 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Xaa Miim⁽²⁾.

2. Soo waxyoodka Kitaabka (Qur'aanka) waa xagga Allaah, Adkaadaha aan laga adkaan, wax kasta Ogsoonaha.

3. Dambi dhaafaha, toobad aqbalaha, Ciqaabkiisu uu daran yahay, Rabbiga Nicmadda Badan. Ma jiro Ilaah aan Isaga aheyn. Waa Xaggiisa meel laabdku.

4. Cidina kama dooddo Aayadaha Ilaahay aan ahayn kuwa rumeyn diida. Ee yeesan ku hodin gadgaddoonkooda iyo galoobabxooda magaalooyinka.

5. Dadkii Nuux baa beeniyey hortood iyo huwantii (gaalada ahaa) ee ka dambeeyay, oo ummad walbaa waxay la doontay (shir qool) Rasuulkooda si ay u qabtaan, oo waxay ku doodeen baadil si ay ugu tirtiraan xaqaa, markaas baan qabtay, ee sidee buu u ahaa mid daran Ciqaabkeygii .

6. Oo sidaas bay Kelmedda (xukunka) Rabbigaa ugu rumowday kuwa rumeyn diiday inay iyagu yihin ehuu-Naarka.

7. Kuwa (Malaa'igta) ee xambaara Carshiga iyo kuwa ku hareersan waxay ku tasbiixsadaan ammaanta Rabbigood oo ay rumaysan yihii, oo waxay u dambi dhaaf dalbaan kuwa rumeeyey (iyagoo leh): Rabbiyow! Wuxaad ku koobtay wax walba Naxariis iyo ogaal ee u dambi dhaaf kuwa kuu soo laabtay oo raacay Jidkaaga, oo ka dhowr Cadaabka Naarta.

1. Ghaafir – Dambi Dhaafaha, waa Allaah (Subhaanahu Wataacaalaa). Suuraddan sidoo kale waxaa loo yaqaan Al-Mu'min (Mu'minka).

2. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadada 1.

8. Rabbiyow! Oo gali Beeraha negaya ee aad u ballan qaadday iyaga, iyo qofkii wanaagsanaada oo ka mid ah aabbayaashood iyo xaasaskooda iyo ubadkoodaba. Hubaal waxaad Adigu tahay Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

9. Oo ka dhowr xumaanta (camalladooda), oo qofkaad ka dhowrt xumaha camalkiisa Maalintaasi, waa qofaad u naxariistay, oo (arrin) kaas baa ah Liibaanta Weyn.

10. Hubaal kuwa rumeyn diida waxaa loogu dhawaaqi doonaa: Naceybka Ilahay (idiin qabay) baa aad uga weyn naceybka aad u qabtaan nafahiinna (maanta Naarta gudaheeda) iyadoo la idiinku baaqay Iimaanka, waadse diideen,

11. Waxay oran doonaan: Rabbiyow! Waaad naga yeeshay meyd labo jeer, oo oo na siisay nolol labo jeer⁽³⁾. marka waanu qirannay dunuubtayada'e, ee ma jiraa jid looga baxo (Naarta)?

12. (Arrin) kaasi waxaa u sabab ah marka Allaah Keliya loo yeedho waad rumeyn diiddaan, markase loo shariig yeelo waad rumaysaan. Haddaba xukunka waxaa iska leh Allaah, Sarreeyaha, aad u Weyn.

13. Waa Isaga Kan idin tusiya Calaamoo yinkiisa oo idiinka soo dira risiq samada, cidi se ma xusuusato aan ahayn kawa u soo laabta Ilahay (toobad ahaan).

14. Ee barya Allaah idiinkoo u Keli yeelaya cibaadada, haba nacaan gaaladuye.

15. (Waa Isaga) Kan la xurmo Weyneeyo ee ka Sareeya darajo (kasta), Rabbiga Carshiga (Weyn) leh. Wuxuu ku soo dejiyaa waxyiga Amarkiisa ah qofkuu doono oo ka mid ah Addoomahiisa si uu ugaga digo (dadka) Maalinta kulanka.

16. Maalintay banka u soo wada bixi doonaan, Ma jiro wax xaggooda ah oo ka qarsoonaan doona Allaah: Yaa leh Boqortooyada Maanta? Allaah, waaxidka, Sandulleeya (cadwogiisa) ku dirqiya wixii uu doono.

^{3.} Waa marka uu qofka ku jiray uruka hooyadi ka hor inta aan nafta la gelin, markaasaa la geliyo naf oo uu noolaado, marka labaad waa marka uu dhinto haddana la soo nooleeyo Aakhirada.

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ إِلَيْهِنَّ
 اللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١﴾ وَإِنَّ رَهْبَةَ يَوْمِ الْآزِفَةِ إِذَا أَقْلَوْبَ
 لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظُمَيْنِ مَا لَظَلَمَيْنِ مِنْ حَمِيرٍ وَلَا شَفِيعَ
 بُطْلَأُ ﴿٢﴾ بَعْدَهَا حَيَّةُ الْأَعْيُنِ وَمَا خَفِيَ الصُّدُورُ ﴿٣﴾ وَلَلَّهُ
 يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَكْثُرُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْصُوتُ
 يَقْتُلُ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٤﴾ أَوْلَئِكَ يَسِيرُونَ فِي
 الْأَرْضِ فَيَنْظُرُونَ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ
 كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ فُوهَةٌ وَهَادِرًا فِي الْأَرْضِ فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ
 بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانُ لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ وَاقٍِ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 كَانُوا تَأْتِيهِمُ رُسُلُهُمْ بِالْبُشِّرَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ
 إِنَّهُ رَوِيَ شَرِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِيَقِينَتِنَا
 وَسَلَطْنِ مُبِينٍ ﴿٧﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَنْ وَقَدْرَوْنَ
 فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَابٌ ﴿٨﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ
 عَنْدَنَا قَالُوا افْتَلُوا أَيْتَنَا الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَأَسْتَحْيُوا
 نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرُونَ لِأَنْ يَضْلِلُ

٤٦٩

17. Maalintan naf walba waxaa lagu abaal marin doonaa waxay kasbatay, ma jirto gardarro maalintan⁽⁴⁾. Hubaal Allaah wuu ku Dhaqso badan yahay xisaabista.

18. Oo uga dig (Nabi Muxammad) Maalinta soo dhow, markay quluubtu iman doonaan dhuumaha (cabsi darteed) iyagoo walbahaarsan. ma lahaan doonaan geflowyada saaxiib ama shafeece la adeecayo.

19. (Allaah) Wuu Og yahay khiyaanada isha loo dabo iyo waxa ay laabuhu qarsadaanba.

20. Oo Allaah wuxuu wax ku xukumaa Xaq, halka kuwaas ay baryaan Isaga sokadi, aanay waxba xukumin, Hubaal, Allaah, waa wax kasta Maqlaha, wax kasta Arkaha ah.

21. Mawaysan ku socdaalin dhulka oo fiirin sida uu ahaa aayaha kuwii ka horreeyey? Waxay ahaayeen kuwa ka badan iyaga xoog ahaan iyo camiraadba arlada, Allaah baa se u qabtay dambiyaday faleen. Oo uma sugnaan iyaga wax ka difaaca Ilahay.

22. (Arrin)kaasi waxaa ugu wacnaa waxay Rusushoodii ula yimaadeen xujoojin cad, wayse rumeyn diideen. Sidaas darteed Allaah baa qabtay. Hubaal waa Xoog Badane, Ciqaabkiisu aad u daran yahay.

23. Oo xaqiqi waxaan ula dirnay Muuse Aayadahayaga iyo awood cad.

24. Xagga Fircoo iyo Haamaan iyo Qaaruun, waxayse yiraahdeen: (waa) Saaxir iyo beenaale.

25. Oo markuu u keenay xaqa ka yimid xaggayaga waxay yiraahdeen: Dila wiilasha ka mid ah kuwa la rumeeyey oo u daaya haweenkooda nolol; qorshaha gaaladu se ma aha waxaan ahayn mid ku dhaca meel baadi ah.

⁴. Xadiis qudsi ah: "Addoomaheygowniga waan iska xaraanshay gardarrada, waxaana ka yeelay xaraan dhexdiinna ee ha isku gardaroonnina".

26. Oo Fircoo wuxuu yiri: I daayaan dilee Muuse, oo ha u yeedho Rabbigii, hubaal waxaan anigu cabsi ka qabaa inuu idinka beddelo diintinna ama uu fasahaad⁽⁵⁾ ka soo if bixyo dhulka.

27. Muuse se wuxuu yiri: Hubaal anigu waxaan ka magan galay Rabbigay iyo Rabbigii mid kasta oo islaweyn ee aan rumaysnayn Maalinta Xisaabta.

28. Oo nin mu'min ah oo ka mid ah reer Fircoo oo qarsanayey limaankiisa wuxuu yiri: Ma waxaad ku dileysaan nin sababta ah inuu yiraahdo: Rabbigay waa Allaah, isagoo idiinka keenay Xujooyin Cad xagga Rabbigii? Oo hadduu been sheegayo, isaga bay markaa dushiisa tahay (xumaanta) beentiisu; haddiise uu run sheegayo, waxaa idinku dhici doona qaar ka mid ah waxaa uu idinku gooddiyo. Hubaal Allaah ma hanuuniyo mid isagu ah xad gudbe, beenaale.

29. Dadkaygiyow! Idinka baa leh xukunka maalintan, oo ku sarreeya arlada. Yaase nooga gargaaraya Ciqaabka Ilaahey hadduu noo yimaado. Fircoo wuxuu yiri: Idin tusi maayo waxaan aheyn waxa aan anigu arko, oo idin ma qaadsiyo waxaan aheyn jidka toosan.

30. Oo midkii isagu rumeeeyey wuxuu yiri: Dadkaygiyow! Waxaan anigu idiinka cabsi qabaa wax la mid ah wixii ku dhacay huwantii (gaalada ahayd)⁽⁶⁾.

31. Wax la mid ah wixii ku dhacay dadkii Nuux iyo Caad iyo Thamuud iyo kuwii ka dambeeyey, oo Allaah ma aha mid la doona gardarro addoomahiisa.

32. Oo dadkaygiyow! Waxaan anigu idiinka cabsi qabaa Maalinta isu Yeeridda⁽⁷⁾.

33. Maalinta aad jeedin doontaan dhabarra- diinna idinkoo baxsad ah, oo idiinma sugnaan doonaan xagga Ilaahey wax gargaare ah. Oo qofkii Allaah lumiyo ma uu laha wax hanuuniya.

5. Tafaraarug idin geliyu ama dagaal sokeeye.

6. Waa maalmaha uu Allaah u soo diro Ciqaabkiisa kuwaasi diiday nabiyadii loo soo diray .

7. Waa maalinta Qiyaamaha, marka ay dambiliayaasha la qeylin doonaan argarax, dadku waa isu yeeran doonaan goobta Qiyaamaha iyagoo in loo shafeeco raba.

وَقَالَ فِرْعَوْنَ دَرْوِينِ أَقْتُلْ مُوسَى وَلَيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ
وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مَنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ
بِيَوْمِ الْحِسَابِ
وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ أَهْلِ فِرْعَوْنَ
يَكْنُمُ إِيمَانَهُ، أَتَتَّقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ
جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنَّكُمْ بَلَى فَعَلَيْهِ
كُلُّ بُهْمَةٍ، وَإِنْ يَكُنْ صَادِقًا يُصْبِطُكُمْ بِعَصْلِ الَّذِي يَعْدُكُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسَرِّفٌ كَذَابٌ
يَقُولُونَ لَكُمْ
اللَّهُكَمْ أَبِيَّمْ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَصْرُنَا مِنْ تَبَّاسِ اللَّهِ
إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أَرْبَكُوكُمْ إِلَّا مَا أَرْبَكْتُمْ وَمَا أَغْدِيُكُمْ
إِلَّا سَبِيلُ الرَّشَادِ
وَقَالَ الَّذِي أَمَنَ يَقُولُ إِنِّي أَخَافُ
عَيْنَكُمْ مُثْلِي يَوْمَ الْحِزَابِ
مُثْلَ دَأْبِ قَوْمٍ نُوحَ وَعَادَ
وَسَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ
ظُلْمًا لِلْعَبْدِ
وَيَقُولُونَ إِنِّي أَخَافُ عَيْنَكُمْ كَبُوْرَةِ الشَّنَادِ
يَوْمَ تَلُونُ مُدْبِرِينَ
كَمَالَكُمْ قَنَ اللَّهُ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُصْبِطِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ حَارِبٍ

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ يَا لِبَيْتِنَتْ فَمَازَلَتْ سُمْ
 شَكِّيْ مَمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ فَلَتَشَمَّلْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ
 مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
 مُرْتَابٌ ^{١٦} الَّذِينَ يُجْحَدُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلطَانٍ
 أَتَأَهْرُكَ بُرْمَقْتَ عَنْ دَلْلَوْ وَعَنْ دَلْلَيْنَ اَمَّنْوَأَكَذَلِكَ
 يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُكْتَبِرٍ جَهَارٌ ^{١٧} وَقَالَ فَرَعَوْنُ
 يَهْكَمْنَ أَبْنَيْ لِي صَرَحَ عَلَيْ أَبْلَغَ الْأَسْبَدَ ^{١٨} أَسْبَدَ
 الْأَسْمَوْتَ قَاطَلَعَ إِلَيْ أَلَّهِ مُوْتَى وَإِلَيْ لَأْطُنَهُ كَذَبَأَ
 وَكَذَلِكَ زَيْنَ لَفَرْعَوْنَ سُوْءَ عَمَلِهِ وَصَدَّعَنْ أَسْبَيلَ
 وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ^{١٩} وَقَالَ أَلَّهُيْتَ أَمَنَ
 يَقُوْرَ أَتَيْعُونَ أَهْدِيْ كُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ^{٢٠} يَقُوْرَ
 إِسْمَاهَدَهُ الْحَمِيْهُ الدُّلْسِيْمَسْتَعْ وَاتَّ الْآخِرَهُ هَهُ
 دَارَ الْقَرَارِ ^{٢١} مَنْ عَمِلَ سَيِّدَهُ فَلَا يَجِدُنَ إِلَامَنَهَا
 وَمَنْ عَمِلَ صَلَاحَهِنَ ذَكَرَأَوْ أَنْتَيْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأَوْلَيْكَ
 يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يَرْقُوْنَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ^{٢٢}

34. Oo Yuusuf wuxuu horey idiinla yimid mar hore Xujoojin cad, kamase bixin shakigii aad ka qabteen waxa uu idii keenay, jeer markuu dhintay aad tiraahdeen: Allaah ma soo diri doono wax Rasuul ah isaga kadambow. Sidaas buu Allaah u lumiyaan kan isagu ah xad gudbe , shaki qabeen.

35. Kuwa ka dooda Aayadaha Ilaaah iyagoo aan heysan wax xujo ah uu siiyey, waa wax Allaah u aad u neceb yahay oo (sidoo kale ay neceb yihiin) kuwaa rumeysan. Sidaas buu Allaah u daboolaa qalbiga mid kastoo ah islaweyne, khaa'in.

36. Oo Fircoo wuxuu yiri: Haamaanow! Ii dhis sar dheer si aan u gaaro waddooyinka⁽⁸⁾.

37. Waddooyinka loo maro cirarka, si aan u soo dhugto Ilaaaha Muuse; waxaan se anigu hubaal qabaa inuu yahay beenaale. Oo sidaas baa loogu qurxiyey Fircoo xumaanta camalkiisa, oo looga duway Jidka (Toosan), oo ma ahayn qorshihii Fircoo waxaan ahayn (wax ku dhammaada) hoog iyo baabba'.

38. Oo midkii isagu rumeeeyey wuxuu yiri: Dadkeygiyow, i soo raaca, waxaan idinku hanuunin doonaa jidka dhaqanka toosan.

39. Dadkeygiyow! Noloshan Adduunka waa uun raaxo (yar oo tageysa), oo hubaal Aakhirada taas baa ah Daarta lagu waaro.

40. Qofkii sameeyaa fal xun, laguma abaal marin doono waxaan aheyn iyadoo kale. Qofkii se wanaag fala lab ama dheddig kuu doonaba ha ahaadee isagoo mu'min ah, kuwaasi waxay geli doonaan Jannada, iyagoo lagu arsaaqi doono xisaab la'aan.

⁸. Waa siyaabo kor lagu aado, waddooyin loo maro cirka.

41. Oo Dadkeygiyow! Maxaa ugu wacan inaan idinku baaqo badbaadada, halka aad idinku iigu baaqdaan Naar.

42. Waxaad iigu baaqdaan inaan rumeyn diido Allaah oo la wadaajijo (cibaadada) wax aan u heysan wax cilmi ah, oo anigu waxaan idinku baaqaa xagga Adkaadaha Sarreeya, Danbi Dhaafka Badan.

43. Shaki ma leh waxa aad iigu baaqdaan ma leh (ajibataan) wixii loogu yeerto adduunkan ama aakhiradaba, oo hubaal laabashadeennu waa xagga Ilahay, oo hubaal xad gudbayaasha waa iyaga Ehlu-Naarka.

44. Marka waad xusuusan doontaan waxa aan (haatan) idinku leeyayah, oo waxaan u xil saartay arrinkayga Allaah. Hubaal Allaah wuu Arkaa addoomahiisa.

45. Markaas buu Allaah ka dhowray xumaha waxa ay qooleen, oo reer Fircoona waxaa daboolay cadaab kan u daran.

46. Naarta, waxaa la hor keenaa aroo iyo galab (kastaba)⁽⁹⁾, oo Maalinta ay Saacaddu dhacdo (waxaa la oran doonaa): Ka yeela reer Fircoona inay galaan cadaabka ugu daran.

47. Oo (xus) markay iskula doodti doonaan Naarta gudaheeda, oo ducufkii ku oran doonaan kuwii isla weynaa; hubaal Waxaan innagu ahayn kuwo uun idinka idin raaca, ee ma naga qaadeysaan qayb ka mid ah Naarta?

48. Kuwii isla weynaa waxay oran doonaan: Hubaal innagoo dhammi wayna ku wada jirnaa; hubaal Allaah wuu kala xukumay addoomahiisa dhexdooda.

49. Oo kuwaas ku jira Naarta waxay ku oran doonaan furahayeenada Naarta: Noo barya Rabbigii inoo naga fudaydsho maalin qura ee cadaabka.

* وَيَقُولُ مَالِيْ أَذْعُوكُمْ إِلَى النَّتْجَاءِ وَنَدْعُونَنَا إِلَى الْكَارِ
 ٤١ تَدْعُونَنَا لِأَكْثَرِ بِاللَّهِ وَأَشَرِكُ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ
 عَلَمْ وَلَأَنَّا أَذْعُوكُمْ إِلَى الْعَرَبِيْزِ الْعَفَرِ^(٥) لِأَحَجَّمَ أَنَّمَا
 تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةُ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ
 وَلَأَنَّ مَرْدَنَ إِلَى اللَّهِ وَلَأَنَّ الْمُسْرِ فِي هُنْ أَصْحَابُ الْكَارِ
 قَسْتَكُرُونَ مَا أَوْلَ لَكُمْ وَأَقْرَبُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ
 إِنَّ اللَّهَ يَصِيرُ بِالْعِبَادِ^(٦) فَوَقَدْ إِنَّ اللَّهَ سَيِّفَاتِ مَامَكَرُوا
 وَحَاقَ بِالْفَزَعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ^(٧) إِنَّ الْكَارِ يَعْرَضُونَ
 عَلَيْهِمَا أَعْذُرُ وَعَشِيَّاً وَقَوْمَ تَقْوَمُ السَّاعَةُ أَذْخُلُوا إِلَى
 فِرَغَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ^(٨) وَإِذْ يَتَحَجَّورُ فِي الْكَارِ
 فَيَقُولُ الصَّعْقَوْنَ لِلَّذِينَ أَسْتَكَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
 بَعْنَاهُمْ أَنْتُمْ مُعْنُونَ عَنَّا تَصِيبَانِ الْكَارِ^(٩) قَالَ
 الَّذِينَ أَسْتَكَرُوا إِنَّا كُنَّا فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ
 بِيَتِ الْعِبَادِ^(١٠) وَقَالَ الَّذِينَ فِي الْكَارِ لِخَرْنَةِ جَهَنَّمَ
 أَذْعُوا رَبَّكُمْ يَحْقِفُ عَنَّا وَمَا يَرِكَ الْكَذَابِ^(١١)

٤٧٢

^{9.} Laga billaaba marka ay dhintaan ilaa Maalinta Qiyaamaha, marka too kaxeyn doono xagga Naarta.

قَالُواْ اُولَئِنَّا نَّاتِيَ كُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيْتِنَّ قَالُواْ بَلَى
 قَالُواْ فَإِذَا دَعُواْ مَادِعُواْ الْكُفَّارِ إِلَّا فَضَلَّلُ
 إِنَّ الْتَّصْرِيرُ سُلْطَانٌ وَالَّذِينَ ءَامَنُواْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَوَوْهُ يَقُولُ أَلَا شَهَدَ ۝ يَوْمًا لَا يَقُولُ الظَّالِمُينَ مَعَذَرَتُهُمْ
 وَلَهُمُ الْلَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الْأَدَارَ ۝ وَلَقَدْ أَنْتَنَا مُوتَى
 الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا بَيْنَ إِسْرَئِيلَ الْكِتَابَ ۝ هُدَى
 وَذَكَرَى لِأُولَئِكَ الْأَبْيَبِ ۝ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ
 حَقٌّ وَأَسْتَغْفِرُ لِإِنْتِيْكَ وَسَيِّدَّنَا مُحَمَّدَ زَيْنَكَ بِالْعَيْشِيِّ
 وَالْأَبْكَرِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ يُجْدِلُونَ فِي نَّهَيَةِ أَيَّتِ اللَّهِ
 يُعَذِّرُ سُلْطَانِ أَنْتَهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبَرٌ
 مَا هُمْ بِكَلِيفُوْهُ فَأَسْتَعِدُ بِاللَّهِ عَلَيْهِ، هُوَ السَّمِيعُ
 الْبَصِيرُ ۝ لَخَلُقُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكَبَرُ مِنْ
 خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
 وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْنَمُ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
 الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسُوْنَ ۝ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝

٤٧٣

50. Waxay oran doonaan: Mawaysan idiinla iman Rusushiinnii Xujooyin cad? Waxay oran doonaan: Haah, Waxay ku jawaabi doonaan: Marka barya idinku. Oo baryada gaaladu ma aha waxaan aheyn mid ku dhacda meel cid la'a ah.

51. Wuxaan hubaal Annagu u gargaari doonaa Rusushayada iyo kuwa rumeysan, noloshan adduunka iyo Maalinta ay markhaatiyadu istaagi doonaan.

52. Maalinta aysan cudur daarashadoodu waxba u tari doonin gar ma qaatayaasha. Oo waxay mudan doonaan nacaladda oo waxay mudan doonaan Daar tan u xun (Naar).

53. Oo xaqiq waxaanu siinnay Muuse hanuun, oo waxaanu ka yeelnay ilmehii Israa'iil inay dhaxlaan Kitaabka,

54. Hanuun iyo waano u ah waxgaradka.

55. Ee samir yeelo (Nabi Muxammad); hubaal Ballan qaadka Ilaahay waa Xaq, oo weydiiso dambi dhaaf⁽¹⁰⁾, oo ku tasbiixso ammaanaha Rabbigaa galab iyo aroorba.

56. Hubaal kuwa ka dooda Aayadaha Ilaahay xujo la'aan u timid ma ku jiro laabahooda waxaan ahayn weynaan (heer) aysan weligood gaari doonin ee magan gal weydiiso Allaah, hubaal waa wax kasta Maqlaha, wax kasta Arkaha ah.

57. Abuurista samooyinka iyo arlada baa ka weyn abuurista dadka, laakiinse dadka badankiisu ma oga.

58. Oo ma sinna kan indhaha la' iyo kan wax arka, iyo kuwa rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala iyo kuwa xumaanta fala. Wax yar weeye se inta aaad xusuusataan.

10. Waxaa loola jeedaa wixii gef ka dhaca xagga garsoorka, Waxaa laga qaadanayaa in dhammaan mu'miniinta weydiistaan dambi dhaaf Ilaahay.

59. Hubaal Saacadda (Qiyaame) waa imaanaysaa, shaki kuma jiro xaggeeda, laakiinse dadka badankiisu ma rumaysna.

60. Oo Rabbigii wuxuu leeyahay: I barya⁽¹¹⁾ waan idinka aqbaliiye (baryada); hubaal kuwa iska weyneeya cibaadadeyda (inay i baryaan)⁽¹²⁾, waxay geli doonaan Naar iyagoo dullaysan.

61. Waa Allaah Kan idiiin yeelay habeenka inaad ku xasishaan, oo maalinta idiinka yeelay iftiin si aad wax u aragtaan. hubaal Allaah waa u Roon yahay dadka, laakiinse dadku badankoodu ma mahad naqaan.

62. Kaasi waa Allaah, Rabbigii, Abuuraha wax walba, Ma jiro ilaaħ aan Isaga ahayn. ee sidee baa la idiinka ililay?

63. Sidaas oo kale baa kuwii (idinka horreeyey) loo ilay ee dafiray Aayadaha Ilaaħay.

64. Allaah, waa kan idiinka dhigay arlada meel aad degtaan, cirkana dhis (saqaf) oo idin suureeyey markaas wanaajiyey suuradahiinna, oo idinku arsaaqay waxyaalo wanaagsan. Kaasi waa Allaah Rabbigii, ee waxaa khayr iyo barako badan Allaah, Rabbiga uunanka oo idil.

65. Waa Noolaha Daa'inka ah. Ma jiro Ilaaħ aan Isaga aheyn, ee barya idinkoo u Keli yeelaya cibaadada. Ammaan idilkeed waxaa leh Allaah, Rabbiga uunanka.

66. Dheh (Nabi Muxxammadow): aniga waxaa la iga reebay inaan caabudo kuwa aad baridaan Allaah sokadi, marka ay xujooyin cad ii ga yimaadeen xagga Rabbigay, oo waxaa aniga la i amray inaan isu dhiibbo Rabbiga uunanka oo dhan.

إِنَّ أَلْسَانَةَ لَهُ يَتَهَ لَأَرِيبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَقُولُونَ ۝ وَقَالَ رَبُّكُمْ مَا دُعْتُمْ أَسْتَحِبُّ لَكُمْ
إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيِّدِ الْخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاهِرِتُ ۝ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَيَّلَ لَتَسْكُنُوا
فِيهِ وَالْأَنْهَارَ تَبَصِّرُ إِنَّ اللَّهَ أَذْنُو فَضْلِ عَلَى النَّاسِ وَلِكُنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَسْكُرُونَ ۝ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ
خَلْقُ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا إِلَهَ إِلَّاهُو قَافْ نُوَفَّكُوْتَ ۝
كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الظَّاهِرُ كَذَلِكَ يَعِيَّنُ اللَّهُ يَحْكُمُ وَرَبُّ
الْأَطْيَبَتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَلَمَيْنِ ۝ هُوَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّاهُو فَادْعُوهُ مُحَمَّدُ
لَهُ الْبَيْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمَيْنِ ۝ قُلْ إِنِّي
نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي
الْبَيْتُ مِنْ رَبِّ وَأَمْرُتُ أَنْ أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمَيْنِ ۝

^{11.} Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Barya Ilaaħay idinkoo yaqinsan in la idinka aqbalayo baryada, oo ogaada inuusan Allaah aqbalin baryada qof maahsan."

^{12.} Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Baryadu waa cibaado".

هُوَ الَّذِي حَلَقَكُمْ بَنِ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلْقَةٍ ثُمَّ
يُخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ لَتَبْغُوا أَسْدَكُمْ ثُمَّ كُوِّبُوا سُيُونَ
وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّفُ مِنْ قَبْلِ وَلَا تَبْغُوا أَجَلًا مُسْمَىٰ وَلَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْتُ ^{٦٧} هُوَ الَّذِي يُحْيِيهِ وَيُبَيِّنُ فِيَّا أَفْنَىٰ أَمْرَأَكُمْ
يَقُولُ لَهُمْ كُنْ فَيَكُونُ ^{٦٨} الْأَمْرُ إِلَيَّ الْأَنْزِيلُ يَجْعَلُونَ
فِي أَيْدِيهِنَّ اللَّهُ أَكْبَرُ يُصْرَفُونَ ^{٦٩} الَّذِينَ كَفَرُوا يَأْكُبُ
وَبِمَا أَرْسَلْنَا يَهُوَ رُسُلًا فَسُوفَ يَعْلَمُونَ ^{٧٠} إِذَا الْأَغْلَلُ
فِي أَغْنِيَّهُمْ وَالسَّلَكِيلُ يَسْتَحِبُورُ ^{٧١} فِي الْحَمِيمِ
ثُمَّ فِي الْكَارِي يُسْجَرُوْتُ ^{٧٢} ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ
تُشْرِكُوْتُ ^{٧٣} مِنْ دُونِ اللَّهِ الْقَوْلُ أَصْلَوْعَاتِ إِنَّمَا تَكُونُ
دَنَّدَعُوْمِنْ قَبْلِ شَيْعَكَ دَلِيلَكَ يُضْلِلُ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ^{٧٤}
ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرُخُونَ فِي الْأَرْضِ يَعْيِدُ اللَّهُ عَذَابُ
تَمْرِحُونَ ^{٧٥} آذَخُلُوا بُؤْرَبَ جَهَنَّمَ خَلِيلِنَ فِيهَا فِسْ مَوْيَ
الْمُسَكَّتِيَّنَ ^{٧٦} فَاصْبِرُوا إِنَّ رَعْدَ اللَّهِ حَلْقٌ فِي مَانِرِيَّتَكَ
بعْضُ الَّذِي تَعْدُهُمْ أَوْ تَوَيِّسُتَكَ فِي الْيَتَامَىٰ حَمْوُنَ

67. Waa Isaga Kan idinka abuuray (ka abuuray aabbahiin Adam) ciid, haddana (Ka abuura ubadkiisa) dhibic mino ah, haddana (noqota) xinjir, haddana wuxuu idin soo bixiyaa idinkoo ilmo ah, haddana (idinkaa yeelaa inaad kortaan) si aad u qaan gaartaan, haddana si aad u noqotaan odayo da' ah, oo waxaa jira qaar idinka mid ah oo la oofsado intaas ka hor, iyo inaad gaadhaan muddo magacaaban⁽¹³⁾, bal inaad garowsataan.

68. Waa Isaga Kan bixiya nolol, oo sababa geeri, oo markuu arrin guddoomiyo wuxuu uun ku yiraahdaa: Ahow, oo waa yahay.

69. Mawaadaan arag kuwaa ka dooda Aayadaha Ilaahey: Sidee baa loo iiilay?

70. Kuwa beeniya Kitaabka (Qur'aanka) iyo waxa aan la soo dirnay Rusushayada, wayse ogaan doonaan.

71. Marka mareegyada (xargaha) birta ah ahaan dooonaan luqumahooda iyo silsiladaha; waxaa lagu jiidi doonaa.

72. Biyo kulul oo karkaraya dhexdoodeed, markaas Naarta baa lagu gubi doonaa.

73. Markaas baa lagu oran doonaa, Meeye waxaaad la wadaajiseen (cibaadada)?

74. Allaah ka sokow? Waxay oran doonaan: Way naga taggeen: mayee, maba aanu baryi jirin waxna kal hore. Sidaas buu Allaah u lumiyaa gaalada.

75. (Malaa'igtu waxay oran doonaan): (Arrin)kaasi waxaa ugu wakan waxaaad ku qooqi jirteen dhulka xaq darro oo waxaaad u dhaqmi jirteen si kibir badan.

76. Gala albaabbada Naarta idinkoo ku waaraya dhexdeeda, ee maxay meel baas tahay rugta isla weynayaasha.

77. Ee samir yeelo (Nabi Muxammad), hubaal Ballan qaadka Ilaahey waa Xaq, oo haddaan ku tusno qaar ka mid ah waxa aan ugu gooddinno, ama aan ku oofsannaba (intaas ka hor), waa Xaggayaga halka loo soo celin doono.

13. Waa waqtiga loo qabtay dhimashadiinna.

78. Oo xaqiq waxaan soo dirnay Rusul hortaa; waxaa jira kuwo ka mid ah aan kuu soo tebinnay (qisooyinkooda), oo waxaa jira kuwo kale aanu kuu soo tebin (qisooyinkooda), oo ma aha suura gal Rasulna inuu la yimaado Calaamo (ama Aayad) idanka Allaah ma'ahee. Oo markuu Amarka Ilaahay yimaado, waxaa lagu kala xukumi doonaa Xaq, oo halkaas kuwa ka soo qaaday wax been ah oo kale waa hoogaan.

79. Waa Allaah Kan idiin yeelax xoolaha daaqa, si aad u fuushaan qaar ka mid ah, oo qaar ka mid ah waad cuntaan.

80. Oo waxay idiin leeyihiin Manaafacaad (kale oo badan), iyo inaad ku gaartaan dan Aad leediihin oo ku jirta laabihiiyna, oo dushooda iyaga iyo doonyaha baa la idinku qaadaa.

81. Oo Wuxuu idin tusiya Calaamooyinkiisa, ee middee baa Calaamooyinka Ilaahay beenineysaan?

82. Mawaysan ku socdaalin arlada oo arag sida uu ahaa aayaha kuwii ka horreeyey? Waxay ahaayeen kuwo ka tiro badan kuwani, oo ka badan xoog iyo camiraadba arlada, waxbase uma tarin waxay kasbadeen.

83. Ee Markay Rusushoodii ula yimaadeen xujoojin cad, waxay ku farxeen waxay heysteen oo aqoon ah⁽¹⁴⁾, oo halkaas waxaa haleelay waxay ku jeesjeesi jireen.

84. Oo markay arkeen Cadaabkayagii waxay yiraahdeen: Wawaanu rumaysannahay Allaah Keliya, oo ka aamin baxnay (haatan) waxaan cibaadada la wadaajin jirnay.

85. Rumayntooduse ma ahayn mid anfacaysa markay arkeen Cadaabkayaga, (kani waa) habraacii Ilaahay oo horay ugu meel maray addoomahiisa. Oo halkaas gaalada waa ku hoogaan.

وَلَقَدْ أَرَى سَنَاءً مُّلَائِكَةً قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ فَصَصَتَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ يَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ أَنْ يَأْتِي
بِغَايَةِ الْأَيَّامِ إِذَا دَعَاهُ اللَّهُ فَإِذَا جَاءَهُ أَمْرَ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَحَسِيرَ
هُنَالِكَ الْمُطْبَلُونَ ﴿٦﴾ اللَّهُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ جَعَلَ لَكُمُ الْأَعْمَرَ
لِتَرَكُبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧﴾ وَلَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ
وَلَيَتَنْبَغِلُوا عَنِيهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَنِيهَا وَعَلَى
الْعَلَائِكَ تَحْمِلُونَ ﴿٨﴾ وَبِرِيمَكُمْ إِذَا نَبَتَهُ فَإِذَا أَيَّتَ اللَّهَ
تُشْكِرُونَ ﴿٩﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الدِّينِ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ
قُوَّةً وَأَشَرَّافِ الْأَرْضِ فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
﴿١٠﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَحُوا بِمَا عَنْهُمْ فَرَأَيْنَا
الْعِلْمَ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِرُونَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَرَأَوْا
بِأَنْسَاقِ الْأَوَّلِاءِ أَمَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرُوا بِمَا كَانُوا بِهِ
مُسْرِكِينَ ﴿١٢﴾ فَلَمْ يَأْكُلْهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأُوا بِأَيْمَانِهِمْ
اللَّهُ أَلَّا أَقْدَحَتْ فِي عِبَادِهِ وَحَسِيرَهُنَالِكَ الْكُفَّارُونَ ﴿١٣﴾

٤٧٦

14. Waxay moodeen inuu ku filan yahay cilmigooda, oo ayan u baahneyn cilmiga kale ay keeneen Rususha Ilaahay.

Suuradda 41 Fussilat⁽¹⁾

Waa 54 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

سُورَةُ فُسْلِكٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْ ۝ تَبَرِّعُ مِنَ الْرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ كَتُبْ فُصْلَاتَ إِلَيْنَا
 فُرْقَةً أَنَّا عَرَّبَاتَ الْقَوْمَ بِعَلْمَهُنَّ ۝ شَيْرَا وَذَنَبَ رَأَعَضَ أَكَرْهُ
 فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۝ قَالَ لُؤْلُؤُ بَنِي اَكْنَةٍ مَمَدَدُوهُنَّ إِلَيْهِ
 وَفِي اَكْنَةِ اَنَّا اَنْهَيْنَا وَبَيْنَكَنَّ حَجَابٌ فَاعْمَلْ اَنَّا عَلَمُونَ
 قُلْ اِنَّمَا اَنْهَيْنَا مَشَكُّمُ بُوْحَىٰ اِنَّ اَنْتَ اَلَّا هُوَ كَإِلَهٍ وَاحِدٌ
 فَاسْتَقِيمُ اِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُهُ وَوَيْلٌ لِلْمُسْكِرِكَتِ ۝ اِلَيْنَى
 لَا يُؤْنَى اَلْرَكَوْهُ وَهُمْ بِالْاَخْرَهُ هُمْ كَفُورُوْتُ ۝ اِنَّ الَّذِينَ
 اَسْمَوْا اَنَّمَلُوا اَلصِّلِيْحَتَ لَهُمْ اَجْرٌ عَلَيْهِمُونَ ۝ قُلْ اِنِّي كُوْ
 لَتَكْهُرُوْنَ يَا اَذْيَ خَلَقَ الْاَرْضَ فِي يَوْمَيْنَ وَجَنَعُوْنَ لَهُمْ وَلَدَادًا
 ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ ۝ وَجَعَلَ فِيهَا رَوْسَيْ منْ فَوْقَهَا
 وَنَرَكَ فِيهَا وَقَدَرَ فِيهَا اَفْرَانَهَا فِتَ اَرْبَعَةَ اِيَّاهُ سَوَاءٌ
 لِلْسَّالِيْرَتِ ۝ شُرْ اَسْتَوْىٰ اِلَى السَّمَاءِ وَهُنْ دُخَانٌ هَلَالٌ
 لَهَا وَلِلْاَرْضِ اَنْتِيَا طَوْعًا اوْ كَرْهًا قَالَتَا تَائِيَا طَالِعَيْنَ

٤٧٧

- Kuwa aan bixin Zakada oo ah kuwo aan rumeynayn Aakhirada.
- Hubaal kuwa rumeynsan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala. Waxay mudan doonaan Abaal gud aan marnaba go'i doonin.
- Dheh: Oo ma waxaad rumeyn diideen Kan ku abuuray arlada labo maalmood oo u yeeshaan shariigyo? Kaasi waa Rabbiga uunanka.
- Oo wuxuu yeelay dusheeda (arlada) buuro qotoma, oo wuu barakeeyey gudaheeda oo u qiyasay cuntooyinkeeda afar maalmood gudahood, isle'eg kuwa doonaya (inay ogaadaan warkeeda).
- Markaas Wuxuu abbaaray xagga samada iyadoo qiiq ah, markaasuu wuxuu ku yiri iyada iyo arladaba: Ku kaalaya labadiinnuba oggolaansho ama khasab; waxay labaduba yiraahdeen: Waxaan ku imaan oggolaansho.

1. Fussilat : (Waxaa (Aayadaha Ilaahay) laga yeelay caddaan. Waxaa sidoo kale Suuraddan lagu magacaabaa Xaa Miim As-Sajdah.

2. Eeg sharaxa house ee Suuradda 2: Aayadda 1.

3. U shaqeeyaa diintiinna, ama u shaqeeyaa innaga lidkeen.

12. Markaasuu wuxuu ku dhammeystiray toddoba samood ahaan labo maal mood gudahood, oo wuxuu u waxyoodey (ku war geliyey) samo waliba arrinkeeda. Oo waxaynu ku qurxinnay samada soke nalal (xiddigo, qurux ahaan) isla markaana xafid u ah⁽⁴⁾. (Arrin) kaasi waa Qaddarka Adkaadaha Sarreeya, Wax kasta Ogsoonaha ah.

13. Haddiise ay jeesadaan, markaa dheh: Waxaan idinka digay hanqar (cadaab daran ah) la mid ah hanqarkii (cadaabkii) ku dhacay Caad iyo Thamuud

14. (Kaasoo dhacay) markay Rusushu ugaga yimaadeen hortooda iyo gadaashoodaba⁽⁵⁾ (iyagoo ku leh): Ha caabudina axad aan ahayn Allaah. Waxay yiraahdeen: Hadduu Rabbigayo doono⁽⁶⁾, wuxuu soo diri lahaa malaa'ig. Ee xaqiiq innagu waxa la idinla soo diray ma aynu rumeyasanin.

15. Marka ma Caad, waxay isku kibriyeen arlada xaq darro, oo yiraahdeen: Yaa naga badan quwad ahaan innaga? Mawaysan arag in Allaah ee abuuray uu ka awood badan yahay quwad ahaan. Oo waxay beeniyeen Aayadahayaga?

16. Markaas baan u dirnay dabayl qeylo daran maalmo baas leh, si aan uga yeelno inay ku dhadhamiyaan cadaabka dulliga nolosha adduunka gudaheeda, cadaabka Aakhiro baa se ka sii dulleyn badan iyagoo aan loo gargaari doonin.

17. Oo ma xagga Thamuud, waxaan tusnay dhabbaha toosan, waxayse door bideen indho la'aan (habow) halkii hanuunka, markaas baa waxaa ku dhacay hanqar cadaab ah wax dulleeya, waxa ay galabsadeen awgeed.

18. Oo waxaanu badbaadinnay kuwii rumeyey ee (shirkiga iyo macaasida) iska ilaaliyey.

19. Oo (Xus Nabi Muxammad) Maalinta marka cadowyada Ilaahay loo soo wada kulmin doono Naarta, iyagoo la horayo kooxo ahaan saf saf ah.

20. Kolka ay ku yimaadaan, dhegahooda iyo indhahooda iyo hargahooda baa ku marag furi doona waxay fali jireen darteed.

4. Waxaa lagaga dhowray shayaadiinta isku daya inay ka soo maqlaan war malaa'igta cirka jira oo waxaa lagu soo ganaa dambaaburo dab ah.

5. Waa loola jeedaa hortooda iyo gadaashooda waxay uga yimaadeen dhinak kasta.

6. Inuu soo diro Rusul.

وَقَالُوا لِلْجَاهِلُونَ هُنَّ شَهِيدُونَ قُلْ أَلَا وَأَنْظُفُنَا اللَّهُ أَلَّذِي
 أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقُ كُلِّ أُولَئِكَ مَرْءَةً وَالَّتِي تُرْجَعُونَ
 وَمَا كُنَّا نَشْرِكُونَ أَنَّ شَهِيدَ عَلَيْنَا كَمَا سَعَدَكُلُّ أَصْدِرُ
 وَلَا جُرْدٌ كُلُّكُمْ وَلَكُمْ طَنَّتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كُلَّ رَأْيٍ مَا تَعْمَلُونَ
 وَذَلِكُمُ ظَنُوكُمُ الَّذِي طَنَّتُمْ بِرَيْسِكُمْ إِذْ كُلُّكُمْ فَاصْبِرُ
 مِنْ لَئِنْسِيَرِينَ قَاتِلُوْنَهُمْ فَإِنَّا زَمْنَى لَهُمْ فَإِنْ يَسْتَعْبِطُوْ
 فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَدِيْنَ وَقَيَضَنَا اللَّهُمْ فَرِنَّاهُ فَزَوَّاهُمْ
 مَابَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَقْرُلُ فِي أَمْمٍ قَدْ
 حَلَّتْ مِنْ قِبَلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا لُخْسِرِيْنَ
 وَقَالَ الَّذِي كَفَرُوا لَا تَسْمُوْنَا هَذِهِ الْأُرْثَةُ إِنَّ وَالْعَوْنَافِيَهُ
 لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُوْنَ قَلَّذِيْقَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا سَدِيْدًا
 وَلَتَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأُ الَّذِي كَافَرُوا بَعْلَمُونَ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ
 أَتَالَّهُمْ فِي هَذَا الْخَلْدُونَ حَرَاءُ بِمَا كَافُرُوا يَعْلَمُنَا يَمْحُدُونَ
 وَقَالَ الَّذِي كَفَرُوا رَبُّنَا أَرْبَى الَّذِينَ أَصْلَانَا مِنَ الْجِنِّ
 وَإِنَّ إِنْسِنَنَا يَحْمَلُ مَا تَحْكَمَتْ أَفْدِ إِمَانَكُوْنَا مِنَ الْأَسْقِيْنَ

٤٧٩

(xukunka) baa ku dhaboobay la jirka kuwo ka mid iyo dadba leh – hubaal iyagu (dhammaan) waxay ahaayeen kuwa ku sugan khasaaro.

26. Oo kuwa rumeyn diida waxay yiraahdaan: Ha dhegaysannina Qur'aankan oo ku fura buuq⁽¹⁰⁾ inta (la akhriyayo) waa intaasoo Aadkaataan.

27. Wuxaanse hubaal kuwa rumeyn diida dhadhanshiin doonnaa cadaab daran, oo waxaan hubaal u abaal marin doonnaa si waafaqsan waxa u xun ay fali jireen.

28. (Arrin)kaasu waa abaalka cadawyada Ilaahay: Naarta, waxaa ugu sugan gudaheeda Daar lagu Waaro, waa abaal marin Aayadahayaga ay diidi jireen darteed.

29. Oo kuwa rumeyn diiday waxay (markaa) oran doonaan: Rabbiyow! Na tus kuwii na lumiyye oo leh iyo dadba, si aanu u marinno cagahayaga hoostooda, oo ay u noqdaan kuwa ugu hooseeya⁽¹¹⁾.

7. Ma dareensanay in magalkooda iyo araggooda iyo oogadooda ku marag furi doonaan waxa ay faleen oo dhan.

8. Adduunkan guudahi ee ka mid ah jinka iyo dadka.

9. Waxa hortood ah ee leh macmaacanoon, waaxaqaayoon, waxaana loola jeedaa waxa gadaashood ah hididtillooyin been ah.

10. Waxay arrintan uga and lahaayeen inay dadka ka ciilyaan dhageysiga ama fahmiida Qur'aanka.

11. Halka u hooseysa dabagyada Naarta. Ama macnaha waa si aan cagta u marinno oo ugu dul soconno aar goosi ahaan.

21. Oo waxay ku oran doonaan harghooda: Maxaad noogu marag furteen? Waxay oran doonaan: Allaah baa naga hadliyey, ee ka hadliya wax walba oo Isaga baa idin abuuray kal horeba, oo Xaggiisa baa dib la idiinku soo celin doonaa.

22. Oo ma aydaan iska asturin (iska ilaalin nafahiiinna)⁽⁷⁾ si aysan dhegahiiinna idiinku markhaati furin ama araggiina ama hargahiinna, laakiinse waxaad mooddeen inaanu Allaah ogeyn in badan oo waxa aad fashaan ah.

23. Oo kaasi Maliihinna (xun) aad ku maleyseen Rabbigii, waa waxa idin halaagay, markaas baad ka mid noqoteen kuwa ku sugan khasaara (aad u weyni).

24. Marka (xitaa) hadday samraan (iyo haddii kaleba) waa Naarta hoyooda, oo hadday dalbaan inay raalli geliyaan (Allaah) oo ka cudur daartaan, ma ka mid aha kuwa laga aqbali doono cudur daarasho.

25. Oo Wuxaanu u xil saarnay saaxiibbo ku lammaanan⁽⁸⁾ markaasay u qurxiyeen waxa hortooda ah iyo waxa gadaashooda ah⁽⁹⁾, oo Qawlka ahaa ummadahoodi hortood tegay oo jin iyo dadba leh – hubaal iyagu (dhammaan) waxay ahaayeen kuwa ku sugan khasaaro.

30. Hubaal kuwa yiraahda: Rabbigayo waa Allaah, markaa haya oo ku socda jidka toosan, malaa'igtaa ku soo degta (waqtiga dhimashadood iyagoo leh): Ha cabsannina, hana murugoonnina, ku se farxa warka san ee Jannadii la idiin ballan qaaday.

31. Annaga baa ah gargaaraayaashii nolosha Adduunkan iyo Aakhiradaba, oo waxaad ku heli doontaan gudaheeda waxa ay nafahiinnu doonaan, oo waxaad ku heli doontaan gudaheeda waxa aad dalabtaan.

32. Martiqaad xagga (Ilaahay) ah, Dambi Dhaaf Badanaha, Naxariista Badan.

33. Oo yaa ka hadal wanaagsan kan ugu baaqa (dadka) xagga Ilaahay, oo sama fala oo yiraahda: Wuxaan anigu hubaal ka mid ahay Muslimiinta (Kuwa isu dhiiba Allaah).

34. Oo ma sinna samaanta iyo xumaantu, ku qaabil (xumaha) fal (mid) wanaagsan ah, oo markaas kay idiin dhexeyssay isaga iyo adiga cadaawadi (wuxuu noqonayaa) sidiin inuu yayah saaxiib run ah.

35. Lama se siiyo (tilmaantaa la soo xusay) waxaan ahayn kuwa samir yeesha, oo lama siiyo waxaan aheyn mid leh qayb aad u weyn (oo wanaag ah).

36. Oo hadduu kaaga yimaado xagga Shaydaan talo xun, markaa ka magan gal Allaah. Hubaal waa Isaga wax kasta Maqlaha, wax kasta ogsoonaha ah.

37. Oo Calaamoo yinkiisa waxaa ka mid ah habeenka iyo maalinta iyo qorraxda iyo dayaxa. Ha u sujuudina qorraxda ama dayaxa midna, u se sujuuda Allaah ee abuuray iyaga, hadduu Isagu yahay Kan aad caabuddaan⁽¹²⁾.

38. Haddiise ay yihiin kuwo isla weyn, haddaba kuwaan u dhow Rabbigaa (malaa'igta) baa xurmo weyneeyaa oo nazaha habeen iyo maalinba oo kama daalaan.

إِنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْبَلُوا تَسْرِيْلَ عَلَيْهِمْ
 الْمُكَلِّفَةُ الْأَنْقَافُ وَلَا تَخْرُوْا وَلَا يَشْرُوْا بِالْجَنَّةِ
 إِلَيْهِ كُلُّ شَهْرٍ وَعَدْوُكَ ۝ مَنْ حَنَّ أَوْلَىٰ وَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَسْتَهِنُ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ
 فِيهَا مَا تَنَدَّعُوْتُ ۝ فُرُلَاقِنْ عَفْوَرَ حَبِّيْر ۝ وَمَنْ حَسَنَ
 فَوَلَا قَمَنْ دَعَاعَ إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَلِّحَا وَقَالَ إِنِّي مِنَ
 الْمُسْلِمِينَ ۝ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا أَسْيَئَةُ أَدْفَعَ
 يَا أَبَيَ هَـ أَحْسَنَ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنِهِ عَدْوَهُ كَانَ أَنَّكَ
 وَلَهُ حَبِّيْر ۝ وَمَا يَلْقَهُ إِلَّا الَّذِينَ صَرَّبُوا وَمَا يَلْقَهُ
 إِلَّا دُوْرَحَطِ عَطِّيْر ۝ وَمَا يَرَنَّكَ مِنَ الْشَّيْطَنِ نَعْنَعْ
 فَأَسْتَعْدِ بِاللَّهِ إِلَيْهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ وَمَنْ أَبْتَهَ
 أَلَيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالقَمَرُ لَا تَسْجُدُ وَاللَّمَسُ
 وَلَا لَقَمَرٍ وَأَسْجُدُ وَلِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كَنْتُمْ
 إِيَّاهُ تَعْبُدُوْتُ ۝ فَإِنْ أَسْتَكْبِرُوْا فَإِنَّهُمْ عِنْدَ
 رَبِّكَ مُسْتَحْوِرُوْلَهُ يَا أَلَيْلُ وَالنَّهَارُ وَهُوَ لَا يَنْعُمُونَ ۝

٤٨٠

¹². Macnaha waa ha caabudina Allaah idinkoo u maraya uunankiisa, e caabuda si toos ah keligi idinkoo aan waxba la wadaajin cibaadada.

وَمَنْ عَانِتْهُ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ حَسِيعَةً فَإِذَا أَنْتَ نَاهِيَ عَنْهَا
أَهْرَرَتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا الْمُحْيِيُّ الْمُوْقِيُّ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ يَلْجَدُونَ فِيَءَ اِيَّنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا ۝ أَفَمِنْ
يُلْقَى فِي الْتَّارِيْخِ أَوْ مَنْ يَأْتِيَءَ اِمْتَانَوْمَ الْقِيمَةَ أَعْمَلُوا مَا شَيْئُوا
إِنَّهُمْ بِمَا اَعْمَلُوا بَصِيرُ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ لَا يَكُونُ لَهُمْ جَاهَةٌ هُنَّ
عَلَّاَهُ وَلَكَتْ بَعْزِينَ ۝ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدِيهِ وَلَا مِنْ
خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكْمِهِ حَمِيدٌ ۝ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قُلَّ
لِلرَّسُولِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُوقَ عَمَّرْفَةَ وَدُوْعَعَفَرَةَ وَدُوْعَعَفَرَةَ
وَلَوْجَعَنْهُ فُرَّةَ إِنَّ أَعْجَمِيَّا الْقَالُوا لَوْلَا فُصُلَّتْ هَذِيَّةَ
هَذِيَّةَ اَعْجَمِيَّ وَعَرَبِيَّ قُلْ هُوَلَّيْنَ إِنَّمَأْنُهُدِي وَيَسْلَهُهُ وَلَيْنَ
لَا يُؤْمِنُونَ فِيَءَ اِذَا نَهْمَ وَقَرْ وَهُوَعَيْهِمْ عَمَّى اُولَئِكَ
يُنَادِونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ۝ وَلَقَدْ هَاتِنَامُوسَيُ الْكِتَبَ
فَأَخْتَيَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلَمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفَضَوْ
بَيْنَهُمْ وَلَهُمْ لَفِي شَكٍ مُّنْهُ مُرِيبٌ ۝ مَنْ عَمِلَ صَلَحاً
فَلِنَفْسِهِ ۝ وَمَنْ أَسَأَهَا قَعَلَيْهَا وَمَارِبُكَ يَظْلَمُ لِلْعَيْدِ

44. Oo haddii aan ka yeello Qu'raan af shisheeye ah (aan Carabi ahayn), waxay xaqqiil oran lahaayeen: Maxaa Aayadihiisa loogu caddeyn waayey iyagoo faahfaahsan (afkayaga)? Ma (Qur'aan) cajami ah iyo (Nabi) Carabi ah? Dheh: Wuxuu u yahay kuwa rumeysan hanuun iyo caafimaad. Kuwasee aan rumeysnay waxaa ah dhegahooda culeys, oo waa ka indha la' yihiiin, kuwaa waxaa looga dhawaaqaa meel aad u fog.

45. Oo waxaanu horeyba u siinnay Muuse Kitaabka, waase la isku khilaafay. Oo haddii aysan jiri lahayn kelmed (xukun) horay uu u qoray Rabbigaa, waa la kala xukumi laaha dhexdooda, waxayse hubaal iyagu ka qabaan shaki daran.

46. Qofkii sama fala wuxuu (u sama fala) naftiisa, oo qofkii xumaan fala waa dushiisa, oo Rabbigaa ma aha mid ku gardarrooda addoomahiisa.

39. Oo Calaamooyinkiisa waxaa ka mid ah inaad aragto dhulka oo abaar ah, markase aan ku soo da'inoob uu gilgisho oo soo kor noqdo. Hubaal Kan nooleeyey wuxuu nooleyn maytida. Hubaal wax walba waa uu Karaa.

40. Hubaal kuwa (doona inay) geliyaan qallooc Aayadahayaga⁽¹³⁾ ma aha kuwo naga qarsoon. Haddaba ma mid lagu tuurayo Naarta baa khayr badan, mise mid imaan isagoo nabad ah Maalinta Qiyaamaha? Fala waxaad doontaan, hubaal Wuu arkaa waxa aad fashaan.

41. Hubaal kuwa rumeyn diida dhambaalka (Qur'aanka)⁽¹⁴⁾ kaddib marka uu u yimid⁽¹⁵⁾... oo hubaal waa Kitaab sharaf weyn leh.

42. Baadil ugama soo dhowaan karo hortiisa ama gadaashiisaba⁽¹⁶⁾; (waa) waxyi ka yimid xagga (Rabbi) Xikmad Badan, oo la ammaano.

43. Waxba lagu oran maayo (Nabi Muxammadow) aan aheyn wixii horey loogu yiri Rusushii kaa horreysay. Hubaal Rabbigaa waa Rabbiga Dambi dhaafka leh, iyo Rabbiga leh Ciqaab Xanuu Badan.

^{13.} Iyagoos u akhriyaya si leexsan ama u fasiraya si khaldan.

^{14.} Kuwa diida xaga ama door bida tafsirka qalloocan Allaah ma hanuuniyo.

^{15.} Hadalka inta ka go'an waa liska garan karaa oo waxaa weeye: Waxay la kulmi doonaan cigaab aan la suureysan karin."

^{16.} Aan isagoo kale la keeni karin, aan waxba looga qaadin in wax laga sheego, uuna yahay Kitaab uu Allaah dhowray.

47. Xaggiisa (Keliya) baa loo celiyaan ogaanshaha Saacadda (Qiyaame⁽¹⁷⁾), oo miraha kama soo baxaan galalkooda, oo ma jirto dheddig ur qadda, ama dhasha Ogaanshahiisa la'aantiis. Oo Maalinta markuu u yeeri doono: Meeye (kuwii aad ku magacowdeen) shurakadeyda⁽¹⁸⁾? Waxay oran doonaan: Waaan ku ogeysiineynaa inuusan nagu jirin mid marag ka ah.

48. Oo waxay waayi doonaan waxay horey u baryi jireen, oo waxay yaqiinsan doonaan inaysan laheyn meel ay u baxsadaan.

49. Aadmigu marnaba kama daalo baryidda (waxyallo) wanaagsan, haddiise uu shar taabto,markaas wuu quustaa,oo rajo beelaa.

50. Oo haddaan ka yeelo inuu dhadhamiyo naxariis xaggayaga ah kaddib dhibaato taabatay, wuxuu hubaal oranaya: Kan anigaa mudan⁽¹⁹⁾, oo anigu ma qabo Saacadda (Qiyaame) inay dhici doonto, oo haddii la ii celiyo xagga Rabbigay, xaqiq waxaan ka heli doonaa agtiisa wanaag badan. Waaanse hubaal Annagu u sheegi doonnaa kuwa rumeyn diiday waxay faleen oo waxaan hubaal ka yeeli doonaa inay dhadhamiyaan Cadaab aad u Qallafsan.

51. Oo markaan u nicmeyno Aadmiga, wuu jeesadaa oo dhinac u baxaa, markase ay dhibaato taabato, markaa wuu baryo badan yahay.

52. Dheh: Bal ii sheega hadduu (Qur'aanka) ka yimid xagga Ilahay, markaas aad rumeyn diideen waxa ku soo arooray, yaa ka lunsanaan badan kan ku sugar cinaad fog.

53. Waaan ka tusin doonaa Calaamooinkayaga jihoyinka sare iyo xagga nafahoodaba ilaa ay uga caddaato inuu yahay Xaq. Ma waysan kaafi ahayn xagga Rabbigaa inuu Isagu u jeedo wax walba oo ka yahay markhaati?

54. Haddaba hubaal Waxay ka shaki qabaan la kulanka Rabbigood, hubaal, Isagu Wuxuu koobaa wax kasta oo Ku hareersan yahay.

¹⁷ Ma jiro axad ogsoon goorta ay dhici doonto Qiyaamaha aan ahayn Allaah.

¹⁸ Asnaamt waxay ka dhigeen kuwo la shuruko ah ama la siman Allaah.

¹⁹ Macnaha waa waxaan ku helay xoogsigeyga, aqoonteyda, iyo wanaagga aan leeyahay, fadliga aan dheerahay dadka kale darteed, iwm

حَمٌّ عَسْقٌ ۖ كَذَلِكَ يُوحَى إِلَيْكَ وَلِلَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
 اللَّهُ أَعْزِيزُ الْحَكِيمُ ۖ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَهُوَ أَعْلَمُ الْعَطَيْمِ ۖ كَذَلِكَ السَّمَوَاتُ يَقْتَصِرُونَ مِنْ فَوْهَمِهِنَّ
 وَالْمَلَائِكَةُ يُسَيِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي
 الْأَرْضِ إِلَيْهِ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۖ وَاللَّذِينَ أَخْدَدُوا
 مِنْ دُونِهِ أَقْوِيلَةَ اللَّهِ حَفِظَ عَلَيْهِمْ وَمَا نَأَتْتُ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ
 وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتَشَدِّرَ أَمْرُ الْعَرَبِ وَمَنْ
 حَوَّلَهَا وَشَدَّرَ تَوْفِيقًا لِجَمْعِ لَرِبَّ فِي فَرِيقٍ فِي الْجَنَّةِ وَفِي فَرِيقٍ فِي
 السَّعْيِ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ جَعَلَهُمْ أَمَةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مِنْ
 يَشَاءُ فِي رَحْمَةٍ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۖ أَمْ
 أَخْدَدُوا مِنْ دُونِهِ أَقْوِيلَةَ اللَّهِ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ بَنُو الْمَوْقَدِ وَهُوَ
 عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۖ وَمَا أَحْتَفَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحَكِيمٌ
 إِلَى اللَّهِ ذَلِكُ اللَّهُ رَبُّكُمْ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبْ

٤٨٣

Suuradda 42 As-Shuuraa⁽¹⁾

Waa 53 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Xaa Miim⁽²⁾.

2. Cayn Siin Qaaf.

3. Sidaas buu Allaah, Adkaadaha Sare, Xakiimka ah, kuugu waxyoodaa (Nabi Muxammad) sidii uu ugu (waxyoodayba) kuwii adiga kaa horreeyay.

4. Isaga baa iska leh waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada, oo waa Isaga Sarreeyaha, aad u Weyn.

5. Samooyinku waxay ku sigtaan inay ka kor dil-dillaacan⁽³⁾, oo malaa'igtu waxay ku tasbiixsadaan ammaanta Rabbigood, oo u weydiyaan dambi dhaaf kuwaa dhulka korkiisa ah, Shaki ma leh Allaah waa Dambi Dhaaf Badanaha, Naxariista Badan.

6. Oo kuwa yeesha gargaarayaal kale aan ahayn Isaga, Allaah baa (waliba) ilaaliye ka ah dushooda, oo adiga (Nabi Muxammad) xil kaama saarna.

7. Oo sidaas baan kuugu waxyoonnay Qur'aan Carabi ah si aad ugu digto hooyada magaalooyinka (Makkah)

yo waxa hareeraheeda ah⁽⁴⁾, iyo inaad ka digto Maalinta wada Kulanka dhaammaan ee uusan ku jirin shaki, kox waxay gali doonaan Jannada, oo koox (kale) waxay geli doonaan Dabka huraya.

8. Oo haddii Allaah dooni lahaa, wuxuu hubaal ka yeeli lahaa ummad keliya hal Diin wada heysata, laakiinse wuxuu geliyaa qofkuu doono Naxariistiisa⁽⁵⁾. Oo gar ma qaatayaasha ma helaan xafide iyo gargaare midna.

9. Mise waxay yeesheen gargaarayaal Isaga sokadi? Allaah baase ah Gargaaraha, oo Isaga baa siiya nolol maytida, oo Isaga baa wax walba Kara.

10. Oo wax kastoo aad isku khilaftaan, go'aankiisa waxaa leh Allaah, Kaasi waa Allaah (macbuudka Xaqa ah), waa Rabbigay, Isaga baan isku halleeyaa, oo Xaggiisa baan u badiyya noqodka⁽⁶⁾.

¹. Ash-Shuuraa: Wada tashi². Eeg sharax house ee Suuradda 2: Aayadda 1.³. Hayyadda iyo Weynida Allaah s.w.t darteed ee ka korreya iyaga.⁴. Waa dadka kale oo dhan.⁵. Wuxuu geliyaa Naxariistiisa kuwaasi doonaya hanuunkiisa iyo inuu aqbalo camalkooda.⁶. Xusid iyo toobad keen ahaan.

11. (Waa) Abuuraha samooyinka iyo arlada wuxuu idiinka yeelay nafahiinna lammaan (lab iyo dheddig); xoolahana (sidoon kale) lammaan. Sidaa buu idinku tarmiyaa. Ma jiro wax Isaga la mid ah⁽⁷⁾, oo waa Isaga wax kasta Maqlaha, wax kasta Arkaha ah.

12. Isaga baa iska leh furayaasha samooyinka iyo arlada, wuxuu u waasiciyaa ama ku ciriiriyaa risqa qofkuu doono. Hubaal Waa Ogsoon yahay wax kastoo jira.

13. Wuxuu idiinku caddeeyey diinta waxa uu ku faral yeelay Nuux, iyo waxa aan kuu waxyoonnay adiga (Nabi Muxammad), iyo waxa aan ku faral yeelnay Ibrahiim iyo Muuse iyo Ciise: inaad oogtaan diinta oo aydaan ku kala qaybsamin. Waa ku adag tahay mushrikiinta waxaa aad ugu baqaadaan. Allaah wuxuu u doortaa xaggiisa qofkuu doono, oo wuxuu u hanuuniyaa xaggiisa kan u soo laabadka badiya.

14. Oo ma ay noqon kuwo kala qaybsan markuu u yimid cilmiga kaddib mahee, xasad darti dhexdooda ah. Oo haddii aysan jirteen Kelmed uga dhaeday horay Rabbigaa (in dib loogu dhigo cadaabka) ilaa muddo magacaaban, waa la kala xukumi lahaa dhexdooda. Oo hubaal kuwa la dhaxal siiyey Kitaabka iyaga kaddib shaki daran bay ka qabaan.

15. Arrinkani (Diinta Ilahay) haddaba wad ku baaqiisa (Nabi Muxammad) oo ku soco adigoo ku sugnaan dhabbaha toosan sida lagu amrayba⁽⁸⁾, oo ha raacin hawooyinkooda balse dheh: Waxaan rumeeyey waxa uu Allaah soo waxyoday oo Kitaab ah (Qur'aanka), oo waxaa la i amray inaan falo caddaalad dhediinna, Allaah baa ah Rabbigayo iyo Rabbigiinba. Waxaanu mudan acmaashayada idinkuna waxaad mudan acmaashiinna⁽⁹⁾, looma (baahna) dood dhexdeenna innaga iyo idinka⁽¹⁰⁾. Allaah baa ina soo kulmin doona innagoo dhan, oo waa Xaggiisa meel noqodka dambe.

فَاطَّرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
وَمِنَ الْأَنْعَمِ أَزْوَاجًا يَدْرُو كُمْ فِيهِ لَبِسٌ كَثِيرٌ شَيْءٌ وَهُوَ
الْسَّمِيعُ الْبَصِيرُ **۱۱** لَهُ مَقَايِيلُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُبَطِّلُ
الْرِزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَعْدِلُ إِلَهٌ يُكْلِّفُ شَيْءٍ عَلَيْهِ **۱۲*** سَعَى
لَكُمْ مِنَ الَّذِينَ مَا وَجَعَنِيهِمْ وَوَحْىَ الَّذِي أَوْجَحَنَا إِلَيْكُمْ وَمَا
وَصَّيَّا لَهُ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعَيسَى أَنْ أَقِيمُوا لِلَّهِ
وَلَا تُتَنَّقِرُوا فِيهِ كُبُرُّ الْمُسِرِّكِينَ مَا نَدْعُوكُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ
يَعْلَمُ إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ **۱۳** وَمَا تَنَقَّرُوا
إِلَّا مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ تَعْيَّبُهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةُ سَيْقَتْ
مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجْلٍ مُسْمَى لَقْضَى بَيْنَهُمْ وَلَمْ يَلْمِدْ
أَكْتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَمْ يَلْقَى شَكِيرًا مِنْهُمْ **۱۴** فَلَمَّا لَمَّا
فَادَعَ وَأَسْتَقْمَدَ كَمَا أَمْرَتَ وَلَا تَنْعِيْهُ هُوَ مُهَمَّ وَلَلْ
عَامَتْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأَمْرَتُ لِأَعْذِبَ بَيْنَكُوْ
اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَكَ أَعْذَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَحَجَّةَ
۱۵ بَيْنَكُوْ وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمِعُ بَيْنَكُوْ إِلَيْهِ الْمُصِيرُ

٤٨٤

7. Ma jiro wax isu ekaansho ah haba yaraatee ee ka dhixeyya Abuuraha iyo uunkiisa xag jiritaan, tilmaamo iyo camallo ahaan.

8. Inta ka go'an hadalka waa ugu yeer inay toobad keenaan..."

9. Waa natijada camalladooda.

10. Marba haddii laga yeelay xaga caddaan, kuwaasi xaga diida waxay sidaasi u yeelaan oo keliya kibir darti iyo u xilasho dano adduun.

وَالَّذِينَ يُحَاجُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا أَسْتَجَبْتُ لَهُ وَجْهُهُمْ
دَاهِضٌةٌ عَنْ دَرَبِهِمْ وَعَنْ هِمْ عَصَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ سَيِّدِيدٌ
ۖ

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَبَ بِالْحَقِّ وَالْمُبَرَّانَ وَمَا يَدْرِيكَ
أَعْلَمُ السَّاعَةَ فَرَبِّهِ ۗ

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِهَا وَالَّذِينَ آتَكُمُ الْمُفْتَنَةَ فَمِنْهَا قَوْمٌ يَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ
إِلَّا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارِرُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ
اللَّهُ أَطْيَفٌ بِعِبَادِهِ يَرُؤُفُ مِنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَفْقَى الْعَزِيزُ
مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرَثَ الْآخِرَةِ تَرَدَّهُ فِي حَرَثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدُ حَرَثَ الدُّنْيَا فَوْزُهُ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ صَبِيبٍ ۝ أَفَلَمْ يَرَوْا سَعْيُ الْمُهُمْمَةِ فِي الدِّينِ
مَا لَوْيَادُنِ بِاللَّهِ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَضْلِ لَفَضَّ بَيْهُمْ
وَلَمَّا أَظْلَلَمْتَ لَهُمْ عَذَابَ أَلِيمٍ ۝ تَرَى أَظْلَالِمِينَ
مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ رَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ
أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ
مَا يَسْأَءُونَ وَتَعْذِيرُهُمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۝

16. Oo kuwa ka dooda arrinka Ilahay inta la ajiibay kaddib, xujadoodu qimo kuma fadhidoo Rabbigood agti⁽¹¹⁾, oo dushooda Caro baa ah, oo waxay leeyihin Cadaab aad u Daran.

17. Waa Allaah Kan ku soo dejiyey Kitaabka Xaq iyo (sidoo kale) Miisaanka (caddaaladda); oo maxaa ku ogeysiyyey waa intasoo Saacaddu Dhowdahay?

18. Kuwaa aan rumeynsney baa sugila' oo dalba in la soo dedejiyo⁽¹²⁾, halka kuwa rumeysan ay ka cabsi qabaan, oo waxay ogsoon yihii inuu yahay Xaq. Haddaba hubaal kuwa ka dooda arrinka Saacadda xaqiq waxay ku sugar yihii habow fog.

19. Allaah waa u Roon yahay addoomahiisa. Wuxuu irsaqa qofkuu doono, oo waa Xoog Badanaha, Adkaadaha ah aan laga adkaan.

20. Qofkii raba kasabka Aakhirada, Waxaan siin doonaa wax ka badan kasabkiisa (oo ajar ah), oo qofkii raba kasabka (dheefaha) adduunyadan wax baan ka siinnaa, Aakhirada se kuma laha wax saami ah.

21. Mise waxay leeyihin shurako (Ilaahyo kale) u jideeyey diin uusan Allaah idmin; haddiise ayan jirin Kelmedda go'aanka ah, xaqiq waa la kala xukumi lahaa dheddooda. Oo hubaal geflowyada waxay mudan doonaan cadaab xanuun badan.

22. Wuxuu arki doontaa geflowyada oo cabsi ka buuxdo waxa ay galabsadeen darteed, oo waa inuu ku dhaco iyaga, kuwase rumeyyey oo samaha falay waxay gali doonaan keymaha beeraha (Jannada), waxay ka heli doonaan wax kasta ay doonaan Rabbigood agtiisa. (Arrin) kaasi baa ah Fadliga Weyn.

11. Kaddib markay daduk aqbaaleen Xaqa ka yimid Allaah, waxayna isku dayaan gaalada inay ka weecshaan mu'miniinta xagga Diunta Islaamka.

12. Waxay yiraahdeen haddii ay run yihii waxa aad sheegeyo bal noo keen cadaabka isla hadda dib u dhig la'an.

23. (Arrin)kaasi waa waxa uu Allaah ugu bishaareeyo addoomahiisa rumeysan oo samaha fala. Dheh (Nabi Muxmmadow): Idinku weydiisan maayo (dhambaalkan) wax abaalgud ah, waxaanse uun (idinka doonayaa inaad igu xiriirisaan) si jeelaan leh qaraabada aan wadaagno. Oo qofkii fala wanaag, waxaanu siinnaa wanaag ka badan. Hubaal Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, camal yar ka bixiya ajar labalaab ah.

24. Mise waxay leeyihin: Wuxuu ka been sheegay Allaah? Haddiise uu Allaah doono, wuxuu dabooli laaha qalbigaaga⁽¹³⁾, oo wuxuu Allaah tira baadilka, oo ku sugaa xaqaa Kelmadihiisa. Hubaal Isagu wuu ogsoon yahay waxa ku jira laabaha.

25. Oo waa Isaga Kan ka aqbalaa toobada addoomahiisa ee cafiya dambiyada oo waa Ogsoon yahay waxa aad fashaan.

26. Oo Wuxuu ajiibaa (baryada) kuwa rumeysan oo samaha fala oo siiyaa wax badan oo ka mid ah Fadligiisa. Gaaladuse waxay mudan doonaan Cadaab daran.

27. Oo haddii Allaah u fidin laaha risiqa addoomahiisa, waxay hubaal ku qooqi lahaayeen arlada, laakiinse Wuxuu u soo dejiyaa qaddar waafaqsan sida uu rabo. Hubaal Isagu waa u Xog ogaal, oo Arkaa addoomahiisa.

28. Oo waa Isaga Kan soo shuba roobka kaddib markay quusteen oo faafiya Raxmaddiisa. Oo waa Isaga Gargaaraha mudan ammaan idilkeed ee la mahdiyo.

29. Oo waxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa abuurista samooyinka iyo arlada iyo waxa uu ku firdhiyey dhxodooda oo (nafley) dhuul socod ah. Oo markuu doono aad buu awood ugu leeyayah inuu soo kulmiyo oo isu keeno iyagoo dhan.

30. Oo wax kastoo idinku dhaca oo musiibo ah waa waxay galabsadeen gacmahiinna dartood, oo waliba Wuxuu idinka cafiyyaa wax badan.

31. Oo kuma baxsan kartaan dhulka, Oo ma mudan doontaan Allaah ka sokow gacal idin dhowra iyo gargaare midna.

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّنُ لَهُ عِسَاَمَةَ الَّذِينَ أَمْتُوا وَعَلَيْهَا الصَّلَاحَاتُ
فَلَمَّا آتَنَاكُمْ عَلَيْهِ أَخْرَى إِلَامَوْدَةً فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْرَئُ
حَسْنَةً فَنَزَّلَهُ لَهُ فِيهَا حُسْنَةً إِنَّ اللَّهَ عَفَوُرٌ شَكُورٌ ﴿٢﴾ أَمْ بَقُولُونَ
أَفْرَغَ عَلَىَ اللَّهِ كُلَّ دَبَابٍ إِنَّ اللَّهَ يَخْتَمُ عَلَىَ فِيلٍ وَمَعَ اللَّهِ
الْبَطْلُ وَمَعَهُ الْحَقُّ يَكْمِنُهُ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ ﴿٣﴾
وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ آتُونَيْهِ عَنْ عَبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَنْقُلُونَ ﴿٤﴾ وَيَسْتَحِيِّبُ الَّذِينَ إِمَامُوكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّلَاحَاتِ وَبِئْرُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكُفَّارُ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ ﴿٥﴾ وَلَوْنَبَسْطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَتَعْوَافِي الْأَرْضِ
وَلَكِنْ يُرِيْلُ يَقْدَرُ مَا يَسِّعُ إِنَّهُ وَيَعْبَادُهُ حَبِّرٌ تَصْبِيرٌ ﴿٦﴾ وَقَوْ
الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا فَاطَّلُ وَيُنْشِرُ رُحْمَتَهُ وَقَوْلُو الْأَحِيدِ
وَمِنْهُ لَنْيَهٌ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَثَ فِيهِمَا مِنْ ذَانٍ
وَهُوَ عَلَىَ مَجْمَعِهِ إِذَا يَشَاءُ فَيَبْرِرُ ﴿٧﴾ وَمَا أَصْبَحَكُمْ مِنْ مُصْبِبَةٍ فِيمَا
كَسَبْتُ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنِ كَثِيرٍ ﴿٨﴾ وَمَا أَنْشَمْ يَمْعِجزِينَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ قُنْ دُونَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٩﴾

¹³. Wuxuu kaa yeeli karaa inaad illoowdo Qur'aanka oo lagu hilmaansiiyo.

وَمِنْ أَيْنِهِ أَجْوَارٌ فِي الْبَحْرِ كَالْأَغْلَمِ^{٣٣} إِنْ يَشَاءُ سِكِّنُ الرَّبِيعَ
 فِي ظَلَّنَ رَوَاكِ عَلَى طَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَتَ بِلُكْلُ صَبَارًا شَكُورًا
 أَرْوَعُ قِيمَهُنَّ يَسَّكُبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ^{٣٤} وَيَعْلَمُ الَّذِينَ
 يَجْهَدُونَ فِي أَيْمَانِ الْمُهُمَّهِنَّ مِنْ هُمْ^{٣٥} فَمَا أَرْتَهُمْ قَنْ شَيْءًا وَقَمْتَعَ
 الْحَيَاةَ الْلَّذِي أَمَّا مَاعِنَّهُ اللَّهُ خَيْرٌ وَبَقِيَ لِلَّاهِنَّ أَمْوَالُ عَلَى رَبِيعِهِمْ
 يَتَوَكَّلُونَ^{٣٦} وَالَّذِينَ يَجْتَهِنُونَ كَبِيرُ الْأَمْرُ وَالْفَوْحَشُ وَلَذَامًا
 عَضْبُوهُمْ يَعْفُرُونَ^{٣٧} وَالَّذِينَ أَسْتَجَأُوا لِرَبِيعِهِمْ وَأَقَامُوا الصَّوَافَةَ
 وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمَارَزَقُهُنَّ يُنْفِقُونَ^{٣٨} وَالَّذِينَ أَذَّاصَابُهُ
 الْبَعْيُ هُنْ يَتَصْرُفُونَ^{٣٩} وَجَرَأَ أَسْيَعَةَ سَيَّةَ مَنْهُمَا فَمَنْ عَفَا
 وَأَصْلَحَ فَاجْرَهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ^{٤٠} وَلَمَنْ اتَّصَرَ
 بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأَوْلَئِكَ مَا عَلِيهِمْ مِنْ سَيِّلٍ^{٤١} إِنَّمَا التَّسْيِيلُ عَلَى
 الَّذِينَ ظَلَّمُونَ النَّاسَ وَيَسْعَونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَلَتَكَ
 لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^{٤٢} وَلَمَنْ صَرَّ وَغَرَّ إِنْ ذَلِكَ لَيْنَ عَزْرُ
 الْأَمْرُورِ^{٤٣} وَمَنْ قُضِيَ اللَّهُ فِيَهُ مِنْهُ مِنْ تَعْدِدَهُ وَسَرَى
 الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرْيَقِنْ سَيِّلٍ^{٤٤}

٤٨٧

32. Oowaxaa ka mid ah Calaamooyinkiisa doonyaha badda maaxa buuro oo kale ah.

33. Hadduu doono, Wuxuu sababaa dabaysha inay joogsato, markaas bay noqdaan wax fadhiya oo aan dhaqaqaq lahayn korkeeda. hubaal (Arrin)kaa waxaa ugu jira calaamooyin mid kasta oo samir iyo mahad naq badan.

34. Ama waa intaasoo uu u halaago⁽¹⁴⁾ waxa ay kasbadeen awgeed. Oo (waliba sidaas oy tahay) wuxuu ka cifiyaa in badan.

35. Oo (waa inay) kuwaasi ka dooda Aayadahayaga ogaadaan inaysan u sugnaanin meel ay magan galaan.

36. Ee wax kastoo la idin siiyo oo wuxuun ah waa uun sahay dhammaaneysa ee nolosha adduunkan, waxase Allaah agtiisa ah baa u khayr badan oo daa'insan kuwa rumeysan ee Rabbigood isku halleeya.

37. Oo ah kuwaasi ka fogaada dambiyada waaweyn iyo xumataaoyinka, oo mar kasta ay caroodaan iyagu wax iska cafiya.

38. Oo waa kuwaasi ajiiba Rabbigood oo ooga salaadda, oo xukunkoodu wada tashi yahay dhexdooda, oo wax ka bixiya waxa aanu siinnay.

39. Oo waa kuwaasi marka loo geysto

gef (oo lagu gardarroodo) iyagu iska difaaca⁽¹⁵⁾.

40. Oo abaalka hal xume waa hal xume oo la mid ah, qofkii se iska cafiya oo wax hagaajiya, wuxuu ka heli doonaa abaalgudkiisa xagga Ilaahay. Hubaal Isagu ma uu jecla geflowyada.

41. Oo qofkii is difaaca kaddib marka lagu gardarroodo, kuwaa waa kuwa aan lagu lahayn jid (lagu eedo).

42. Ee waxaa sideedaba jid lagu leeyahay (oo eed leh) kuwaa ku gardarrooda dadka, oo ku fallaagooba arlada xaq darro, kuwani waxay mudan doonaan cadaab xanuun badan.

43. Oo qofkii samir yeesha oo wax iska cafiya, hubaal kuwani waxay ka mid yihiin arrimaha la go'aansado⁽¹⁶⁾.

44. Oo qofkii Allaah lumiyo, ma uu laha cid dhowrta Isaga kaddib. Oo waxaad arki doontaa gefflowyada, markay arkaan cadaabka, iyagoo leh: Miyey jirtaa jid loogu laabto (adduunkii).

¹⁴. Macnaha waxaa weeye wuxuu Allaah awoodaa inuu qarqyo doomaha isago ku keenayo dabeypo daran.

¹⁵. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Saamaxaadda wuxuu Allaah ugu ziyaadiyya qofka sharaf iyo ciso."

¹⁶. Xagga kuwa doonaya abaalgudka Ilaahay.

45. Oo waxaad arki doontaa iyagoo la hor keenay (Naarta) la tabaaleysan dulli (oo) ku eegaya libiqsi qarsoon. Oo kuwa rumeeey waxay oran doonaan: Hubaal Khasaare qabayaasha (dhabta ah) waa kuwa khasaara nafahooda iyo eheladooda Maalinta Qiyaamaha. Haddaba hubaal kuwa gefka badan (mushrikiinta iyo gaalada, iwm) waxay ku sugnaan doonaan cadaab ma guuraan ah.

46. Oo ma heli doonaan saaxiibbo u soo gargaara Allaah ka sokow. oo qofkii uu Allaah lumiyoo, uma sugnaan doono wax jid ah.

47. Ajiba Rabbigiin ka hor inta aanay iman Maalin xagga Allaah ah aan la celin kari doonin. Ma heli doontaan meel aad magan gashaan Maalintaas, oo idiinma suurta geli doonto inaad sameysaan diiddo⁽¹⁷⁾.

48. Haddiise ay dhinac u jeestaan, haddaba Annagu kuuma aanu soo dirin (Nabi Mxammad) ilaaliye ahaan korkooda. Ee waxa keliya ee ku saarani waa (xilka) inaad gaarsiiso (dhambaalka). Oo hubaal markaan dhadhsiinno Aadmiga naxariis xaggayaga ah, wuu ku farxaa, oo hadday musiibbo gaadho waxa ay horay gacmahoodu u faleen darteed ah, markaa hubaal Aadmigu waa abaal dhac badan yahay.

49. Allaah baa iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada, Wuxuu abuurra wuxuu doono; Wuxuu ugu deeqaa qofkuu doono (carruur) gabdho ah, oo ugu deeqaa qofkuu doono wiilal.

50. Ama Wuxuu isugu daraa labada noocyoodba' lab iyo dheddig, oo wuxuu ka dhigaa qofkuu doono ma dhale. Hubaal waa wax kasta Ogsone, Awood Badan.

51. Uma suurowdo Aadmii inuu Allaah toos ula hadlo, waxyi mooyee, ama inuu kala hadlo daah gadaashi ama inuu u soo diro Rasuul (malag) oo Idanki wuxuu doono ugu waxyooda. Hubaal (Allaah) waa Sarreeye, Xakiim ah.

¹⁷. Aad ku inkirtaan dambiyadiinna ama kaga hor timaaddaan Cigaabka.

وَتَرَهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا حَشِيشَةٍ مِّنَ الْذُّلِّ يُطْرَوْنَ
مِنْ طَرْفٍ حَقِيقِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَيْرَ إِنَّمَا
خَيْرُهُمْ وَأَنفُسُهُمْ وَأَهْلِهِمْ بِهِمُ الْقِيمَةُ إِلَّا الظَّالِمُونَ
فِي عَذَابٍ مُّؤْكِدٍ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ أَوْلَيَةٍ يَصْرُونَهُمْ
قَوْدُونَ اللَّهُ وَمَنْ يُصْبِلِ اللَّهُ فَمَلَئَهُ مِنْ سَبِيلٍ أَسْجَنَهُمْ
إِرْتَمَكُمْ مَنْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ بِوْرَلَمَرَدَهُ مِنْ اللَّهِ مَا الْكُمْ
مِّنْ مَلَحِّا بُوْمَيْدَنْ وَمَا الْكُمْ مِنْ نَيْكِيرْ فَإِنَّ أَغْرَصُوا
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَقِيقَةً إِنْ عَيْنَكَ إِلَّا الْبَلْعَانْ وَلَنَا إِذَا
أَذْقَقَ الْإِنْسَنَ مَنَارَحَمَةً فَرَحِيْبَهَا وَإِنْ تُصْبِهِمْ سَيِّئَةً
يُمَاقَّمَتْ أَنْدِيْبِهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَنَ كَفُورٌ اللَّهُ مُكْلَفُ
الْأَسْمَوْتَ وَالْأَرْضَ يُخْلُقُ مَا يَشَاءُ بِهِ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّا
وَبَهُ لِمَنْ يَشَاءُ الْكُوْكُرْ أَوْ بَرْوَجَهْمَدْ كُرَنَا وَإِنَّا
وَيَجْعَلُ مِنْ بَشَاءَ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ وَمَا كَانَ
لِلشَّرِّ إِنْ يُكَلِّمُهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَائِيْ جَهَابٍ أَوْ بَرْسِلْ
رَسُولًا قَوْحَى بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيْ حَكِيمٌ

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَكْتُوبٌ تَدْرِي الْكِتَابُ
وَلَا إِلَيْمَنَ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ فُرَأَهُدِي بِهِ مَنْ نَشَاءَ مِنْ عِبَادَنَا
وَلَئِنْكَ آتَهْدِي إِلَى صَرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ۝ صَرَاطُ اللَّهِ الَّذِي لَا
مَفِي السَّكُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ أَمْوَارُ ۝

سُورَةُ الرُّخْبَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَ ۝ وَالْكِتَابُ مُبِينٌ ۝ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝ وَلَهُ فِي الْكِتَابِ لَذِيَّا
لَعَلَّكُمْ حَكِيمٰ ۝ أَفْضَرُبْ عَنْكُمُ الْكُرْكُرَ صَفَحًا
أَنْ كُنْتُمْ تَوْقَعُونُ مُسْتَقِيمٍ ۝ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي
الْأَوْلَيَّاتِ ۝ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَوَافِرُهُ يَدْسَمُهُونَ
۝ فَاهْلَكَنَا أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَأَصْنَعُ مَثَلَّ الْأَوْلَيَّاتِ
۝ وَلَئِنْ سَأَتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ
خَلَقُوهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝

٤٨٩

52. Oo sidaas baan waxaan kuugu soo waxyoonnay Ruux (waxyi) Amarkayaga ah (Qur'aanka). Ma aadan ogeyn wuxuu yahay Kitaab ama (wuxuu yahay) Iimaan midna? Laakiinse waxaan ka dhignay Nuur aan ku hanuuninno ciddaan doonno oo ka mid ah addoomahayaga. Oo hubaal waxaad adigu (Nabi Muxammadow) tilmaantaa oo tusisaad Jid Toosan.

53. Jidka Ilahay, ee ah Kan iska leh waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada. Haddaba hubaal xagga Allaah baah arrimaha oo idil yimaadaan.

Suurredda 43 Az-Zukhruf⁽¹⁾

Waa 89 Aayoodood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Xaa Miim⁽²⁾.
2. Waxaan ku dhaartay Kitaabka iska cad.
3. Hubaal Wuxaan Annagu ka dhignay Qur'aan af Carabi ah, si aad u fahantaan.
4. Oo hubaal wuxuu ku yaal Hooyada Kitaabka⁽³⁾ nala yaal, ee la kor yeelay ay ka buuxdo Xikmad.

5. Ee miyaan haddaba idinka deysan doonaa waanada gebigedba inaad tiihiin dad xad gudub badan awgeed?
6. Oo intee baan Nabi u dirnay dadkii hore dhexdood.
7. Ma se jirin Nabi u yimaada oo aysan ku jees-jeesan.
8. Oo waxaanu halaagnay kuwo iyaga⁽⁴⁾ ka xoog badan, xagga awooddha qabasho_oo waxaa hore soo maray mataalka dadkii hore.
9. Oo haddaad weydiiso iyaga: Yaa abuuray samooyinka iyo arlada? Waxay hubaal oranayaan: Waxaa abuuray Adkaadaha aan laga Adkaan, Wax kasta Ogsoonaha ah.
10. Kan Isagu idiinka dhigay dhulka gogol, ee idiinku yeelay dhexdiisa waddooyin, si aad ugu toostaan.

1. Az-Zukhruf: Waxaa weeye waxyalaala la isku qurxiyo sida dahabka.

2. Eeg sharaxa hoose ee Suurredda 2: Aayadda 1.

3. Waxaa loola feedaa Looxa Maxfuudka.

4. Waxaa loola feedaa galalada ku jira Quraysh, iwm.

11. Oo Isagu ah kan ka soo dejiya biyo daruurga si qyaasan, markaas waxaan ku nooleynaa dhul meyd ah, sidaas oo kale baa la idii soobixin doonaa.

12. Oo Isagu ah Kan abuuray lammaanayaasha wax waliba oo idii yeelay doonyo iyo xoolo aad fuushan,

13. Si aad ugu fariisataan si sugan dhabarradooda, oo markaas aad xusuusataan Nicmadda Rabbigii marka aad dul fariisataan, oo tiraahdaan: Xurmo oo dhan waxaa iska leh oo nazahan Kan noo sakhiray waxakan, oo ma ahayn (haddii kale) kuwo kara leyligeeda.

14. Oo xaqiqiinnagu xagga Rabbigayo baan hubaal u laaban doonaa.

15. Waxay se uga yeeleen xagga addoomihiisa qayib⁽⁵⁾, Hubaal Adigmigu waa abaal darane caddaysatay.

16. Mise ma wuxuu ka yeeshay wax ka mid ah waxa uu abuuray gabdho, oo idii dooray idinka (inaad yeelataan) wiilal?

17. Oo marka midkood loogu bishaareeyo waxa uu uga yelo Raxmaanka mataal (gabdh), wejigiisu wuxuu noqdaa madow isagoo walbahaarsan.

18. Ee ma mid lagu ababiyyey isqurxinta oo xagga doodda aan caddeyn karin hadal (bay u tiirsheen Allaah)?

19. Oo waxay ka yeelaan malaa'igta oo iyagu ah addoomaha Raxmaanka, dheddig⁽⁶⁾. Ma waxay goob joogeeng ka ahaayeen abuuristooda? Maraggooda waa la qori doonaa oo waxay ahaan doonaan kuwo la su'aalo.

20. Oo waxay yiraahdeen: Hadduu Raxmaanku doono, marnaba ma aanu caabudneen (iyaga). Uma ay laha wax cilmi ah (arrin) kani, been uun bay sheegayaan.

21. Mise waxaan siinnay Kitaab ka horreeyey (Qur'aanka), oo ay iyagu heystaan?

22. Bal! Waxay yiraahdaan: Hubaal waxaan hellay aabbayaashay oo ku sugan diin, oo innagu iyaga raadakooda baan ku hanuunsannahay.

⁵. Iyagooy ku andacooda inuu Allaah s.w.t. leeyahay wiil ama gabdho. Arrinkanna kuma habboona Ilaahay waayo waa Keli aan wax shariik ah lahayn.

⁶. Mushrikiintu waxay yiraahdaan malaa'igtu waa gabdhahii Ilaahay, laakiin sida dhabta ah waa inay malaa'igtu yihiin qaar ka mid ah addoomaha Ilaahay ee la sharfay.

وَكَذَلِكَ مَا أَرَى سُلَطَانًا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ ذَيْرِ الْأَقْلَامِ مُتَرْفُهَا
 إِنَّا وَجَدْنَا إِعْبَادَةَ نَاسٍ عَلَىٰ أُمَّةٍ وَلَا إِنَّا عَلَىٰ إِعْبَادِهِمْ مُمْكِنُونَ
 * قَلْ أَوْتُوْجِنْتُكُ بِإِهْدَى مَسَّا وَجَدْتُ عَلَيْهِ إِلَاهَ كُمْ
 قَالُوا إِنَّا يَسِّأَ لِلْإِسْلَمِ بِمِنْهُ كُفَّارُونَ فَأَنْتَ قَمِيمٌ مِنْهُمْ فَأَظْهِرْ
 يَقْنَعْ كَانَ عَيْقَبَةُ الْحَدِيدِينَ وَلَا قَلْ إِنَّهُمْ لَيَدِي وَقَمِيمَه
 إِنَّمَا بَرَأَهُمْ مَعَبُودُونَ إِلَّا الَّذِي قَطَرَنِي فِيَهُ وَسِيمَهِينَ
 وَجَعَلَهُمْ كِلَمَةً بَاقِيَةً فِي عَيْقَبَهُ لَعَلَّهُمْ تَرْجِعُونَ
 مَعْنَتْ هَلْوَاهُ وَإِلَاهَهُ حُرْ حَقِّيْ بِهَمْ حُرْ حَقِّيْ وَرَسُولُ مُنْ
 وَلَمَاجَاهَهُ حُرْ حَقِّيْ قَالَ أَهَذَا سَخِّرُ وَلَنَّا سَخِّرُ كُفَّارُونَ وَقَالُوا
 لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنَ الْقَرْبَاتِينَ عَظِيمٌ أَخْرُ
 يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ خَنْ قَسْمَنَا يَنْهُمْ مَعْسِمَهُ فِي الْحَيَاةِ
 الْدُّنْيَا وَرَغْفَنَا عَضْهُمْ فَوْقَ بَعْضِهِمْ دَرَجَتِ لِتَسْتَخِذَ بَعْضُهُمْ
 بَعْضًا سَخِّيَا وَرَحْمَتَ رَبِّكَ حَيْرٌ قَمَّا يَجْمِعُونَ وَلَوْلَا
 أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةٌ وَجَهَدَ لَجَعَلَنَا إِنَّمَا يَكْسِيْ فُرْ يَالْرَّجَنِ
 لِيُؤْتِهِمْ سُقْفَانِ فَضْلَهُ وَمَعَارِجَ عَلَيْهِمَا يَطْهَرُونَ

23. Oo sidaas oo kale, Uma aanu soo dirin hortaa wax dige ah magaalana oo aysan kuwooda ladnaa ee ku jiray oran: Hubaal waxaan hellay aabbayaashayo oo ku sugaran diin, oo waxaan innagu raacnaa raadakooda.

24. (Dige walbaa) wuxuu yiri: Ma xitaa haddaan idhiin keenay hanuun ka fican waxa (diinta) aad hesheen iyagoo ku sugaran aabbayaashiin? Waxay yiraahdeen: Hubaal innagu ma aanu aaminsanin waxa la idin la soo diray.

25. Markaas baan ka aarsannay ee fiiri sida uu ahaa aayaha kuwa (xaqa) beeniyey.

26. Oo (xus Nabi Muxammad) markuu Ibraahiim ku yiri aabbibi iyo dadkiisii: Hubaal waxaan anigu barii ka ahay waxa aad caabuddaan oo dhan.

27. Aan ka ahayn Kan i abuuray, hubaal Isaga baa i hanuunin doona.

28. Oo wuxuu ka yeelay Kelmed⁽⁷⁾ ku baaqi ah durriyaddiisa dhexdooda⁽⁸⁾, si ay ugu laabtaan.

29. Hase ahaatee' Waxaan u raaxeeyey kuwaan (dadkaan Makkah) iyo aabbayaashoodba ilaa uu u yimid Xaqu iyo Rasuul iska cad⁽⁹⁾.

30. Markii se uu u yimid Xaqu waxay yiraahdeen: Kani waa sixir, oo hubaal innagu ma aaminsanin.

31. Oo waxay yiraahdeen: Maxaa Qur'aankan loogu soo dejin waayey nin darajo weyn ee ka tirsan labada magaalo (middood)⁽¹⁰⁾?

32. Ma iyaga qaybiya Naxariista Rabbigaa? Waa Annaga kuwa qaybiyey dhexdooda maciishaddooda nolosha adduunkan, oo ka kormarinay qaarkoodba qaarka kale derejooyin, si ay qaarkood qaarka kale ugu adeegtaan. Naxariista Rabbigaa baa se ka khayr badan waxa ay urursadaan.

33. Oo haddii uusan dadku noqonay ummad keliya (oo gaalo ah) waxaan xaqiq ugah digi lahayn kuwa rumeyn diida Raxmaanka guryahooda saqafyo iyo salaanno fiddo ah ay ku fuulaan⁽¹¹⁾.

7. Waa Kelmedda Laa ilala illal Laah.

8. Nabi Ibraaheim c.s. wuxuu ka dhigay towxiidka wax ku baagi ah firkiisa.

9. Kan caddaanka ah ee la yimid dhambaal cad, waxaa loola jeedaa Nabi Muxammad s.c.w.

10. Waxaa loola jeedaa labaadaa magaalo Makkah iyo Daa'iif.

11. Allaah wuxuu leeyayah waxaan ku siin lahayn gaalada wax kasta adduunka haddii aanay dad kale ku fidnoobeyn arrinkaasi.

وَلَيُؤْتُهُمْ أَبُولَيَا وَسُرَّا عَيَّاهَا يَتَكُورُونَ ^(٤١) وَرَحْرَفَاتٍ
 كُلُّ ذِلِّكَ لَعَامَتْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ
 لِلشَّقِيقَيْنَ ^(٤٢) وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ فَنَيَّصَ لَهُ شَيْطَانًا
 فَهُوَ لَهُ وَقَرِينٌ ^(٤٣) وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَ وَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَجَهْنَمْ
 أَنَّهُمْ مَهْتَدُونَ ^(٤٤) حَقِيقَةً إِذَا جَاءَهُمْ قَاتَلُوكَ يَكْتَبُ بَيْنِ يَدَيْكَ
 بَعْدَ الْمَسْرِقَيْنِ فِيْنَ الْقَرِينُ ^(٤٥) وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ أَيُّوْمٌ
 إِذْظَلَّتْنَمْ أَكْرَمَكُمْ فِيْنَ الْعَدَابِ مُشَرَّكُونَ ^(٤٦) أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ
 الصَّرَّأَوْتَهْدِيَ الْعَمَى وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٌ ^(٤٧) فَإِنَّمَا
 نَذَهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مَهْمُرُ مُنْتَقِمُونَ ^(٤٨) أَقْرَبَنَّتْكَ الْأَنْذِي
 وَعَدَنَهُمْ فِيْنَ عَيْنِيهِمْ مُفَتَّرُونَ ^(٤٩) فَاسْتَمِسَكَ بِالْأَذْيَأَوْجَيَ
 إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى سَرَطْ مُسْتَقِبِيرٍ ^(٥٠) وَإِنَّهُ لِذَكَرِكَ وَلَقَوْمَكَ
 وَسَوْفَ تَسْكُلُونَ ^(٥١) وَسَقَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
 أَجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهَةَ يَعْدُونَ ^(٥٢) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 مُوسَى بِيَعْيَنَتِنَا إِلَى فِيْعَونَ وَمَلَائِيْهِ فَقَالَ إِنِّيْ رَسُولُ رَبِّيِّ
 الْعَالَمِيْنَ ^(٥٣) فَلَمَّا جَاءَهُمْ فَمِرْيَعَيَنَتِنَا إِلَى أَهْمَرَتِهَا يَضْحَكُونَ ^(٥٤)

٤٩٢

34. Oo guryahooda – waxaan u yeeli lahayn- albaabbo iyo sariiro sare (oo fiddo ah) ay korkooda ku jiqlaystaan.

35. Iyo qurxinno (kale) oo dahab ah. Waxakan oo dhammi se ma aha waxaan aheyn raaxada nolosha adduunkan. Oo Aakhirada Rabbigaa agti ah waxaa leh oo keliya kuwa iska jira (shirkiga iyo macaasida).

36. Oo qofkii iska indha tira xuska Raxmaanka waxaanu u xil saarnaa Shaydaan markaasuu noqdaa lammaanahiiis

37. Oo hubaal waxay iyagu (shaydaammadu) ka duwaan Jidka (hanuunka), halka iyagu ay moodaan inay (si wacan) u hanuunsan yihiin.

38. Jeer markuu noo yimaado (Qiyaamaha) wuxuu ku yiraahdaa (rafiqi): wayee, haddii inta aniga iyo adiga u dhexeysa u kala fogaan lahayd inta ay isu jiraan bariga iyo galbeedka; ee xumaa lammaanahaa oo kale.

39. Oo waxba idin ma tari doonto Maalintaa, maadaamaaad gef fasheen (shirki iyo macaasi aad ku dhimateen idinkoo ka toobad keenin), inaad (dhammaantiin) cadaabka wadaagtaan.

40. Ee miyaad haddaba ka yeeli kartaa dhugoolaha inuu wax maqlo (Nabi Muxammadow), ama hanuun kartaa indhoolaha ama mid isagu ku jira habow caddaan ah?

41. Haddiise aan ku oofsanno (ama haddii kaleba), hubaal Annaga baa welii ka aarsan doonno iyaga.

42. Ama haddii aan ku tusno (ama aan ku tusinba) waxa aan ugu gooddinno, hubaal waxaanu ku leennahay awood dhan dushooda.

43. Ee qabso waxaa laguu waxyoodo, hubaal waxaad ku sugar tahay jid toosan.

44. Oo hubaal waa kuu xusuusin (iyo sharaf) adiga iyo dadkaaba, oo idinka (dhammaantiin) waa la idin weydiin doonaa

45. Oo weydiin kuwaan aan soo dirnay adiga hortaa ee ka midka ah Rusushayada: Ma waxaan marnaba yeellay ilaahyo la caabudo Raxmaanka ka sokow?

46. Oo xaqiqi waxaan Muuse la soo dirnay Aayadahayaga xagga Fircoona iyo mudanayaashiisi, markaasuu wuxuu yiri: Hubaal waxaan anigu ahay Rasuulka Rabbiga unuunka oo dhan.

47. Markiise uu ula yimid Calaamooyinkayaga mise! Way ku qosleen.

وَمَا زَيْدَهُمْ مِنْ إِلَيْهِ إِلَّا هُنَّ أَكْثَرُهُمْ مِنْ أَخْتِهَا وَأَخْذَهُمْ
بِالْعَذَابِ لَعَنْهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١﴾ وَقَالُوا يَا إِلَهُنَا إِنَّا سَاحِرُونَ لَتَأْتِ
رَبَّكَ بِمَا عَاهَدَ عَنْكَ إِنَّا نَهَيْدُهُ فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُمُ الْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَكُونُونَ ﴿٢﴾ وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ
قَالَ يَقُولُونَ لِلَّهِ يُلِيهِ مُلْكُ مَصْرُ وَهَذِهِ الْأَنْتَرُجَرِيَّ مِنْ
تَحْتِي أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٣﴾ أَمَّا أَخِرُّهُمْ فَهُنَّ الَّذِي هُوَ مَهِينٌ
وَلَا يَكُونُونَ ﴿٤﴾ فَقَوْلَةُ الْقَرْبَى عَلَيْهِ أَشْوَرَةٌ مِنْ دَهْبٍ أَوْ جَاهَةٍ
مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْرَبَيْنَ ﴿٥﴾ فَأَسْتَنَفَ قَوْمَهُ
فَاطَّاعُوهُ إِلَيْهِمْ كَأَنُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ﴿٦﴾ فَلَمَّا آتَاهُمْ
أَنْتَصَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧﴾ فَجَعَلْنَا هُنُّ
سَلَفًا وَمَثَلًا لِلآخِرَيْنَ ﴿٨﴾ وَلَمَّا ضَرَبَ أَبْنَ مَرْيَمَ مَثَلًا
إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يُصْدِرُونَ ﴿٩﴾ وَقَالُوا إِلَهُنَا سَاحِرٌ أَمْ
هُوَ مَاضِرُوهُ لَكَ إِلَاجْدَلَانِ هُوَ قَوْمٌ خَصْمُونَ ﴿١٠﴾ إِنْ هُوَ
إِلَّا عَبْدٌ أَعْنَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِتَيْمَةٍ إِنْ أَسْرَعَ إِلَيْهِ
وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿١١﴾

٤٩٣

48. Oo ma jirin calaamo aan tusinnay oo aan ka weyneyn eynigeed, oo waxaan ku qabannay cadaab⁽¹²⁾ bal inay soo laabtaan.

49. Oo waxay (Muuse) ku yiraahdeen: Saaxiryahow! Noo bari Rabbigaa waxa uu kugula galay ballanta. Wawaan Hubaal ahaan doonaa kuwo raaca jidka toosan.

50. Markiise aan ka faydnay cadaabka, mise, markiiba waxay ka baxeen ballankii.

51. Oo Fircoo wuxuu ka dhawaaqay dadkiisi dhexdood isagoo leh: Dadkaygiyow! Ma waanan anigu iska lahayn boortooyada Masar, iyo webiyadan qul-qula hoosteyda. Ee miyeeydaan haddaba arag?

52. Mise (miyaanan) anigu ka fiicneyn midkani (Muuse), ee ah mid liita ee uu dhibka ku yahay inuu u hadlo si cad⁽¹³⁾?

53. Maxaase loogu soo gelin waayey korkiisa jinjimo dahab ah, ama maxay ula iman weydey malaa'ig raacsan oo rafiqi u ah?

54. Markaasuu ku kiciyey dadkiisi hadallo doqon ma garato ah, markaasay adeecean: hubaal waxay ahaayeen dad caasiyal ah.

55. Oo markay naga careysiyeen, waan ka aargoosannay, markaas baan qarqinnay iyagii oo dhan.

56. Oo Waxaanu ka yeelnay wax tegay iyo tusaale ku socda facyada dambe.

57. Oo marka ina Maryam loo soo qaato mataal⁽¹⁴⁾, isla markiiba dadkaagu waa ku qosleen.

58. Oo waxay yiraahdeen: Ma ilaahyadayaada baa fiican mise isaga? Uma ayan soo qaadan mataalkaa waxaan ahayn muran. Balse waa dad dood badan⁽¹⁵⁾.

59. Wax kale se ma aha (Ciise) ee waa uun addoon aan u nicmaynay, oo waxaan uga dhignay tusaale ilmahii Israa'iil.

60. Oo Haddaan doonno, waxaan yeeli lahayn beddelkiin malaa'ig dhulka isaga dambeeyaa⁽¹⁶⁾.

¹². Cadaabkaas waa cadaab adduunka ah sida raashinka oo ku yaraaday, beeraha oo lagu salliday ayax tiro badan, xoolaha oo ay abaar ka leysey, iwm.

¹³. Waxay ula jeedaan Nabi Muuse c.s. Taasiina dhab bay ahayd ka hor inta aan Muuse laga dhiqin Nabi, markii la soor diray isagoo Nabi ah wuxuu Allaah ka furay guntinta carrabkiisa oo ka dhigay cod kar hadal fiican.

¹⁴. Inuu ka mid yahay unka Ilaahay, kuwaaso lala barbar caabudo Allaah.

¹⁵. Iyagoog qaba inay dhammaan isku mid yihiin.

¹⁶. Ama idin xigsada idinka

61. Oo hubaal isagu (Ciise) waa u calaamo la yaqaan (soo dhowaanshaha) Saacadda, Sidaa awgeed ha ka shakiyina arrinkeeda oo i soo raaca⁽¹⁷⁾. Kan baa ah Jid Toosan.

62. Oo yuusan Shaydaan idin leexin, hubaal wuxuu idiiyahay cadow cad.

63. Oo markuu Ciise la yimid xujooyin cad, wuxuu yiri: Waaan idii la imid Xikmad (Nabinnimo) iyo inaan idii caddeeyo qaar ka mid ah waxa aad isku khilaafsan tiihiin, ee Alle ka cabsada oo i aadeeca.

64. Hubaal Allaah waa Rabbigay iyo Rabbigiinba, Ee caabuda Isagoo (Keliya). Kan baa ah Jid Toosan.

65. Wayse is khilaafeen xisbiyadii dhexdooda (oo kala tageen). Ee hoog waxaa leh kuwa geska (shirkiga iyo macaasida) falay xagga cadaab Maalin xanuun badan darteed.

66. Ma waxay sugayaan waxaan ahayn Saacadda_inay ugu timaaddo si kedis ah, iyagoo aan dareensaneyn?

67. Saaxiibbada aad isugu dhow, waxay Maalintaas isu ahaan doonaan cadow midkoodba midka kale kuwa Alle ka cabsada ee iska jira (xumaha) maahee.

68. (Waa kuwa uu Allaah ku oran doono) Addoomahaygiyoow! Cabsi ma ahaan doonto maanta korkiinna mana murugoon doontaan.

69. (Waa idinka) kuwa rumeyey Aayadahayaga ee ahaa Muslimiinta.

70. Gala Jannada, idinka iyo kuwo idinla midka abba⁽¹⁸⁾; waa laydinka farxine.

71. Waxaa lagula wareegi doonaa halkaa xeerooyin dahab ah iyo koobab cabbitaan, oo gudaheeda waxaa ahaan doona waxay nafahooda jecleystaan, iyo (waxa) indhuuhu ku raaxaystaan, oo waad ku waari doontaan dhexdeeda.

72. Oo taasi waa Jannadii aad ku dhaxasheen waxaad camalsan fasheen.

73. Waaad ku leedhiin gudaheeda miro tiro badan, xaggeeda baad wax ka cuni doontaan⁽¹⁹⁾.

74. Hubaal dambiliyaashu waxay dhex ahaan doonaan cadaabka Naarta iyagoo ku waari doono.

¹⁷. Waa raaca hanuunka iyo shareecada Haahay.

¹⁸. Waa kuwasii eynigii ah. Macno kale wuxuu ahaan karaa xaasaskiinna.

¹⁹. Waa loola jeedaa wax kastoo macaan oo dhadhan fiican.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَلِدُونَ ﴿٦١﴾ لَا يَقْتَرَنُ عَنْهُمْ وَهُنَّ
فِيهِ مُمْلِسُونَ ﴿٦٢﴾ وَمَا ظَلَمُنَاهُمْ وَلَكِنْ كَافُرُهُمُ الظَّالِمِينَ
وَنَادُوا إِيمَانَكُمْ لِيُقْضِي عَلَيْكُمْ بُلْكًا قَالَ إِنَّكُمْ مَتَّكِئُونَ ﴿٦٣﴾ لَقَدْ
جِئْتُمُ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّكُمْ كُفَّارٌ لِلْحَقِّ كَرُهُونَ ﴿٦٤﴾ أَرَأَبِرْمَا أَمْرًا
فَإِنَّا مُمْلِسُونَ ﴿٦٥﴾ أَمْ مُخْسِنُونَ أَنَّا لَا نَسْعَمْ سِرَّهُنَّ وَجَهْنَمُ كَلَى
وَرَسُلُنَا لَدَنَاهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٦٦﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِرَحْمَنِ وَلَدْ فَقَاتَ أَوْلَى^١
الْعَيْدِينَ ﴿٦٧﴾ سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٦٨﴾ قَدْ هُوَ بِحُكْمِهِ وَبِعَبُودِيَّتِهِ حَقِيقَةٌ يَقُولُونَ وَمُهُمُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ الَّذِي فِي أَسْمَاءِ إِلَهٍ وَفِي الْأَرْضِ
إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٧٠﴾ وَبَرَأَكَ الَّذِي لَمْ يَكُنْ مَالِكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا يَنْهَا مَا وَعَدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
وَلَا يَمْلِكُ الَّذِي زَيَّعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةُ إِلَّا
مَنْ شَهَدَ بِأَحْقِي وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ حَلَّهُمْ
لِيَقُولُنَّ اللَّهُ فَإِنِّي يَوْمَ كُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَرَقِيلَهُ تَرِبَّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧٣﴾ فَاضْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَكُوكُمْ سَقَوْتُ يَعْلَمُونَ

75. Lagama dabcin doono, iyagoo halkaa gudaheeda ku quusan doona.
76. Oo ma aanu ku gardarroon iyaga, laakiinse, iyaga baa ahaa kuwo gef badan.
77. Oo waxay ku dhawaaqi doonaan: Maaligow! Rabbigga ha noo sameeyo dhammaad. Wuxuu oran doona: Hubaal Idinku waad ku waari doontaan (Naarta).
78. Waxaan xaqqiil idiin la nimid Xaq laakiinse badankiinu Xaqa baad nacdaan.
79. Mise waxay goosteen arrin? Haddaba hubaal waa Annaga kuwa wax gooya.
80. Mise waxay moodaan inaanaan maqleyn sirahooda iyo faqooda gaarka ah? Haahoo (waanu maqallaa). Oo Rusushayada (malaa'igta) baa la jira oo qoraya.
81. Dheh (Muxammadow): Haddii Raxmaanku u ahaado wiil, waxaan anigu ahay kan u horreeya ee caabudi laaha.
82. Waxaa xurmo oo dhan iska leh Rabbiga samooyinka iyo arlada, Rabbiga Carshiga oo ka nazahan waxa ay tilmaamaan.
83. Ee iska daa ha dhunbadaan (baadilkaas) oo ha iska cayaaraan inta ay kala kulmaan Maalinkooda loo yaboohay.
84. Oo waa Isaga (Allaah) ee ah Ilaaха (xaqa ah) ee jira samada oo arlada ka ah Ilaaха (macbuudka xaqa ah); oo waa Isaga Xakiimka, wax kasta Ogsoon.
85. Oo waxaa barako badan Kan iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya, oo uu la jiro ognaashaha Saacadda (qiyaame), oo xaggiisa baa dib la idiinku soo celin doona.
86. Oo kuwa ay baryaan Isaga ka sokow, uma leh (awood) inay u shafeecaan cidna mid qira xaqa (ashahaadada ee ku dhaqma) maahee oo aqoon san u leh.
87. Oo haddaad su'aasho yaa abuuray iyaga, waxay hubaal oranayaan: Allaah. Ee sidee baa loo ilay?
88. Oo (Allaah waa ogsoon yahay) qowlkiisa: Rabbiyow! Hubaal kuwaanu waa dad aan rumayneyn.
89. Ee Isaga jeeso oo dheh: Nabadeey wayse ogaan doonaan (waxa ku dhaca).

Suuradda 44 Ad-Dukh-khaan⁽¹⁾

Waa 59 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Xaa Mim⁽²⁾.
2. Waxaan ku dhartaay kitaabka iska cad.
3. Hubaal waxaanu soo waxyoonyay habeen barakaysan dhexdi⁽³⁾. Hubaal waxaanu nahay mar waliba kuwa diga.
4. Dhexdeeda (cawadaa) baa arrin kasta oo xukun ah la gooyaa.
5. Xukun (walba ee) ka soo fula xaggayaga. Hubaal waxaanu nahay kuwa soo dira (Rasuu),
6. Naxariis xagga Rabbigaa ah. Hubaal waa Isaga wax kasta Maqlaha, wax kasta Ogsoon.
7. Rabbiga samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexxeeyaa, haddaad yaqjinsaneysaan.
8. Ma jiro ilaah aan Isaga ahayn, Waa isaga Kan bixiya nolol, oo sababa dhimasho, Rabbigiin iyo Rabbiga aabbayaashiinnii hore.
9. Waxay se ka qabaan shaki, iyagoo iska cayaaraya.
10. Ee sug Maalinta ay samadu keeni doonto qiiq muuqda.
11. Daboolaya dadka, kani waa cadaab xanuun badan.
12. (Waxay oran doonaan): Rabbiyow! Naga feyd cadaabka⁽⁴⁾, xaqiq waxaanu nahay kuwo rumeysan.
13. Maxay ugu taal waantobid (waqtigaa)? Oo waxaa horey ugu yimid Rasuul cad.
14. Markaas bay ka jeesteen oo yiraahdeen: waa la soo baray (oo waa) nin waalan.
15. Hubaal Wuxaanu feydi doonaa cadaabka wax yar. Hubaal idinka (gaalada ah) waad u noqon doontaan (gaalnimada).
16. Maalinta aan qaban doonno (iyaga) qabasho daran oo weyn⁽⁵⁾. Hubaal waanu aarsan doonnaa.
17. Oo waxaanu horey u soo imtixaannay iyaga hortood dadkii Fircoo, oo waxaa u yimid Rasuul sharaf leh (Nabi Muuse).
18. (Isagoo leh): Ii dhiiba adoommaha Ilaahey⁽⁶⁾. Hubaal waxaan anigu idiin ahay Rasuul aamin ah.

1. *Ad-Dukhaan: Qiig*

2. Eeg sharaxa house ee Suuradda 2: Aayadda 1.

3. Waa Laylatul Qaddarka ee loo soo waxyooday Nabiga s.c.w. Qur'aanka.

4. Waxaa loola feedaa abaarti iyo gaajadii lagu salladay Qurashiy beenintooda Nabiga s.c.w. awgeed.

5. Qabashadii weynayd waxay dhacday dagaalkii Badar markii la jabiye gaaladii oo badi madaxdoodeedii lagu dilay dagaalkaasi, qaar kalena la soo qafaashay.

6. Waa ilmihaa Israa'iil.

وَلَنْ لَا تَعْلُوْا عَلَىٰ اللَّهِ إِنِّي أَتِيكُمْ سُلَطْنَيْنِ ۖ وَلَنِّي عُذْتُ
بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنَّ تَرْجُمُونَ ۖ وَلَنْ لَرْجُوْمُنَّا لِي فَاعْدُلُونَ
فَدَعَارِيْهِ وَلَنْ هُولَاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ۖ فَأَشِرِّيْعَادِي لَيْلَاءِ لِكُمْ
شَتَّبُونَ ۖ وَأَرْكِي الْبَحْرَهُو إِلَيْهِمْ حُنْدُمُغْرِبُونَ ۖ كَمْ
تَرْكُونَ اعْنَجَتِي وَقَيْمُونَ ۖ وَرُوْجَعَ وَمَقْلَمَ كَرِيمُونَ ۖ وَعَمَّةَ
كَالْوَافِيْهَا فَلَكِيْمُونَ ۖ كَذَلِكَ وَأَوْرَنَهَا قَوْمَةَ الْحَرَيْنِ ۖ فَإِنَّا
بَكْتَ عَلَيْهِمُ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ۖ وَلَقَدْ
جَنَّبَتِي اسْتَرْبِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ۖ مِنْ فَرَعَوْنِ إِنَّهُ
كَانَ عَلَيْا اتَّقَنَ الْمُسْرِفَتِ ۖ وَلَقَدْ أَخْرَجَنَهُمْ عَلَى عِلْمِهِ
الْعَامِيْنِ ۖ وَأَتَبَثَنَهُمْ بِنِيَّةِ الْأَيْتَ مَافِيهِ لَكُمْ مُبِينُ ۖ
إِنَّ هُولَاءِ لَيَقُولُونَ ۖ إِنَّهُنَّ إِلَمْوَنَتَنَا الْأُولَى وَمَا خَلَّ
يُمْسِنِيْنِ ۖ فَأَقْتُلُ بَاتَّيَانَ إِنْ كُنْتُ صَدِيقَيْنِ ۖ أَهُمْ
حَرَّاقَ قَوْمَهُ تُبَعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكَهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
مُجْرِمِيْنِ ۖ وَمَا حَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَيْلَيْنِ
مَا حَلَقْنَهُمَا إِلَيْا لَحْقَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۖ

19. Oo (ku leh): Ha iska sare yeelina Allaah. Hubaal waxaan idiiinla imid xujo cad.

20. Oo hubaal waxaan ka magan galay Rabbigay iyo Rabbigiin inaad i dhagaxyeysaan⁽⁷⁾.

21. Oo haddii aydaan i rumeynayn, haddaba iska kay daaya.

22. Oo (ugu dambeyn) wuxuu u dhawaaqday Rabbigi in kuwakani yihiin dad dambiliyaal ah.

23. (Allaah wuxuu yiri) : Marka la Guuree addoomahayga habeenimo. Hubaal, waa la idiin soo raaciye.

24. Oo dhaaf badda iyadoo deggan oo furan⁽⁸⁾: hubaal waa ciidan la qarqinayo.

25. Intee bay kaga tageen gadaal beero iyo ilo.

26. Iyo dagal iyo deegaan wanaagsan.

27. Iyonicmooyin ay kuraaxaysanayeen.

28. Sidaas (buu ahaa arrinku)! Oo waxaan dhaxalsiinnay dad kale.

29. Marka samada iyo arladu uma ay ooyin, oo lama siin wax nafis ah.

30. Oo Waxaanu xaqiqi ka badbaadinnay ilmihiib Israa'iil cadaabka dulleysiga.

31. Xagga Fircoon ah; hubaal Wuxuu ahaa islaweyne, ka mid ahaa xadgudbayaasha.
32. Oo waxaan xaqiqi ka doorannay (dadkii waqtigoodii), annagoo aqoon u leh.
33. Oo waxaanu siinnay oo ka mid ah calaamooyinka⁽⁹⁾ wax ay ku sugnaayeen imtixaan cad.
34. Hubaal kuwakani (gaalada ah) waxay yiraahadaan:
35. Ma jirto waxaa aheyn dhimashadayada hore oo ma nihin kuwo dib loo soo nooleyn doono.
36. Ee (dib) u soo cesa Aabbayaashayadii hore, haddaad run sheegaysaan.
37. Ma iyagaa khayr badan mise dadkii Tubbac⁽¹⁰⁾ iyo kuwii ka horreeyey? Waanu halaagnay, hubaal waxay ahaayeen denbiiliyaal.
38. Oo uma aanu abuurin samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya dheel.
39. Uma aanu abuurin waxaan Xaq aheyn, laakiinse badankoodu ma'oga.

7. Si aydaan dhagax iigu shiidun ilaa geeri. Ama si aydaan iigu dhaleeciyin carrabyadiinna ama si aydaan iigu dhibaateyn si kale.

8. Kaddib markay labo u kala dhanbalantay, si ay askarta Fircoon u soo raacaan ilmahiib Israa'iil oo markaa Fircoon iyo dadkiisa loo qarqiyoo.

9. Sida in lagu harreeyey daruraha, loo soo dejeysi Manni iyo Salwaa, biyo looga burqiyey dhagax, badda cas oo loo kala dhanbalay, twm.

10. Waxaa loolaa jeedaa reer Ximyar ee degganaa Yaman, Tubbacnaa waa naynaasta bogorkooda.

- 40.** Hubaal Maalinta kala Bixinta waa ballan loo qabtay iyagoo dhan.
- 41.** Maalinta uusan gacal waxba u taridoomin gacalki, oo aan loo gargaari doonin.
- 42.** Marka laga reebo (mu'miniinta) ee uu Allaah u Naxariisto: Hubaal Isagu waa Adkaadaha Sare, Naxariista Badan.
- 43.** Hubaal geedka Zaqqumka,
- 44.** Waa cuntada danbiilayaasha,
- 45.** Sida Saliid gufar/ haraa ah buu ugu kar-karaa caloolahooda.
- 46.** Sida kar-karka biyo aad u kulul.
- 47.** (Waxaa la amri doonaa): Qabta isaga, markaas u jiida Naarta bartankeeda.
- 48.** Markaas uga shuba madaxa korkiisa cadaabka biyaha karaya.
- 49.** (Waxaa la oran doonaa): Dhadhami! Waxaad runtii isu heysatay inaad tahay adkaadaha, sharafta leh⁽¹¹⁾.
- 50.** Hubaal kanu waa waxaad ka shaki qabteen (oo ka dooddi jirteen).
- 51.** Hubaal Kuwa Alle ka cabsada ee iska jira (shirkiga iyo macaasida) waxay ku sugnaan doonaan meel aamin ah.
- 52.** Beero dhexdood iyo ilo.
- 53.** Waxay xiranayaan (dhar) xariir jilicsan iyo mid adagba, iyagoo is qaabilisan fool ka fool ah.
- 54.** Sidaas (weeyee), oo Waxaanu u guurin doonaa dumar casoo indho waasic (oo qurxoon) leh.
- 55.** Waxay u yeeran doonaan miro nooc kasta leh, iyagoo nabdoon⁽¹²⁾.
- 56.** Ma ku dhadhamin doonaan dhexdeeda dhimasho aan ahayn dhimashadii hore, oo wuxuu ka badbaadin doonaa iyaga cadaabka Naarta.
- 57.** Waa fadli xagga Rabbigaa ah. (Arrin)kaasi baa ah Liibaanta Weyn.
- 58.** Oo hubaal Waxaan ugu fududaynay (Qur'aanka) carrabkaaga, bal inay xusuustaan.
- 59.** Ee sug (Nabi Muxammad); hubaal iyagu way sugayaan(waxaad ku dambeysos)

إِنَّ يَوْمَ الْفَحْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ١٩٢ يَوْمٌ لَا يُغَيِّرُ مَوْلَى
عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ١٩٣ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ
إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٩٤ إِنَّ سَجَرَتِ الرَّقَبَمْ طَعَامٌ
الْأَشْيَاءِ ١٩٥ كَالْمَهْلِ بَغْلَىٰ فِي الْبَطْوَنِ ١٩٦ كَغَلَىٰ
الْحَبِيمِ ١٩٧ حُذُوفٌ فَاغْتَلُوا إِلَى سَوَاءٍ الْجَحِيمِ ١٩٨ ثُمَّ
صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيرِ ١٩٩ ذُقْ إِنَّا فَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الرَّكِيمُ ٢٠٠ إِنَّ هَذَا مَا كَانُتُمْ يَهْتَمِّمُونَ
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامِ أَمِينٍ ٢٠١ فِي جَنَّاتٍ وَعَيْنُونَ
يَلْسُوسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَاسْتَرِيقٍ مُنْقَدِّيلَتِ ٢٠٢
كَذَلِكَ وَرَجَحَتْهُمْ بُهُورِعِينَ ٢٠٣ يَدْعُونَ فِيهَا كُلَّ
فَلَكِهَةٍ أَمْنِينَ ٢٠٤ لَا يَدُوْقُرُونَ فِيهَا الْمَوْتُ إِلَّا
الْمَوْتَةُ الْأُولَىٰ وَقَهْمُ عَذَابِ الْجَحِيمِ ٢٠٥ فَضَلَّا فَنَ
رَبَّكَ ذَلِكَ هُوَ الْقَوْرُ الْعَظِيمُ ٢٠٦ فَإِنَّمَا يَسِّرَنَاكَ بِلِسَانِكَ
لَعَاهُمْ بِتَذَكَّرِهِمْ ٢٠٧ فَارْتَقَبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقُوْرُونَ ٢٠٨

11. Waa sida uu sheeganayey intii uu joogay arlada. Waxaa loogu oranayaa ereyadan digasho ahaan si loo xusuusiyoo oo loo liido iyo cadaab dheeri ah ahaan.

12. Iyagoo aan ka cabsaneyn inay ka dhammaadaan, oo ka cabsaneyn jirro.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 حَمَّٰ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ أَعْلَمُ بِالْحَكْمِ ۖ إِنَّ فِي أَسْمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ لَا يَكُونُ لِلْمُؤْمِنِينَ ۚ وَفِي خَلْقِكُو مَا يَبْثُ منْ دَابَّةٍ إِنَّهُ
 لِقَوْمٍ بُوْرُقُوْنَ ۖ وَاحْتِلَافُ الْأَيْلَلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْتَ
 مِنْ رِزْقٍ فَأَنْجِلَهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْقِعِهَا وَتَصْرِيفُ الرَّيحِ إِنَّهُ لَغَورٌ
 يَعْقُلُونَ ۖ تَنَاهُكَ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ أَنْتَ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَإِنَّكَ حَدِيثٌ بَعْدَ
 اللَّهِ وَمَا يَتَبَيَّنُ ۖ بِمَوْرُونَ ۖ وَلَلَّهِ لِكُلِّ أَفَّاْكِ أَشِيمَ ۖ يَسْعَءُ إِنَّهُ
 اللَّهُ أَنْتَ عَلَيْهِمْ صِرْرُ مُسْتَكِيرٍ كَانُوا فَيَسْمَعُونَهُ فَيَشْرُقُ بِعَدَّاِلِ الْبَرِّ
 ۖ فَإِذَا أَعْلَمُ مِنْكُمْ إِنَّكُمْ أَسْجَنُهَا هَرَقُوا لِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
 مُهِمِّنُ ۖ قَنْ وَلَأَيْمَمْ جَمِّهُمْ فَوْلَادُنُي عَنْهُمْ مَمَّا كَسُوْلَسِيَّا
 وَلَمَّا أَنْجَوْنَاهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلَاهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۖ هَذَا
 هُدُوْيٰ وَلَدِينٰ كَفْرٰ وَأَعْيَانٰ رَبِّهِمْ عَذَابٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ
 * اللَّهُ الَّذِي سَخَرَ لَكُمْ الْبَحْرَ جَرَى الْفَلَكُ فِيهِ أَمْرُهُ وَإِنْتُمْ
 مِنْ قَصْلَهُ وَلَعَلَّكُمْ تَسْكُرُونَ ۖ وَسَخَرَ لَكُمْ مَا فِي الْسَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ حِيَّعَافَمَهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُونُ لَقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۖ

٤٩١

Suuradda 45 Al-Jaathiyah⁽¹⁾

Waa 37 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Xaa Miim⁽²⁾.

2. Kitaabkan la soo waxyooday waa xagga Allaah, Adkaadaha, Xakiimka ah.

3. Hubaal Waxaa samooyinka iyo arlada ugu sugar calaamooyin mu'miinta.

4. Iyo abuuristiinnaba iyo waxa uu ku fidiyey (dhulka) oo nafley socota ah waxaa ugu sugar calaamooyin dad leh (iimaan) la hubo.

5. Iyo isdhaafka habeenka iyo maalinta iyo waxa uu Allaah ka soo shubo daruurga oo risiq ah (roob), oo markaas uu ku nooleeyo arlada dhimashadeeda kaddib, iyo isbeddelka dabaylaho waxaa ugu sugar calaamooyin dad garasho leh.

6. Kuwakani waa Aayadaha Ilaahey oo aan kuugu akhrinno si xaq ah, ee hadalkee bay rumaynayaan kaddib Allaah iyo Aayadihiisa?

7. Hoog waxaa leh beenaale kastoo danbiile ah.

8. Ee maqla Aayadaha Ilaahey ee loo akhriyo, haddana ka dhega adayga

isagoo islaweyn sida inaanu maqalba. Ee ugu bishaaree cadaab xanuun badan.

9. Oo markuu wax ka ogaado Aayadahayaga, wuxuu ka dhigtaa jees-jees. Kuwani waa kuwa mudan doonaan cadaab dulleysa.

10. Waxaa ka horreya Naar, oo waxa ay kasbadeen wax uma tarj doonaan sinnaba, iyo waliba kuwaa ay ka dhigteen ilaaliyayaal Allaah ka sokow, oo waxay mudan doonaan cadaab murugo weyn.

11. Kani (Qur'aanka) waa hanuun. Oo kuwa rumeyn diida Aayadaha Rabbigood, waxay mudan doonanan cadaab daran oo cayn xun.

12. Allaah waa Kan idiin sakhiray badda, si ay ugu socdaan Doonyuhu dhexdeeda amarkiisa, iyo si aad u raadsataan Deeqdiisa, bal inaad mahad naqdaan.

13. Oo Wuxuu idiin sakhiray wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada, dhammaan waa (gallad iyo naxariis) xaggiisa ah. Hubaal (arrin) kani waxaa ugu sugar calaamooyin dad fekera.

1. Al-Jaathiyah: Jilbo ku joogsii iyagoo cago jiid ah.

2. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1.

14. Ku dheh (Nabi Muxammadow) kuwa rumeysan inay iska cafiyaan⁽³⁾ kuwa aan filan Ayaamaha Ilaahay⁽⁴⁾, si uu ugu abaal mariyo dad waxa ay kasbadeen.

15. Qofkii sama fala, naftiisay dan u tahay, oo qofkii xumaato fala waa dusheeda. Markaas xagga Rabbigiiin baa dib la idiinku soo celin doonaa.

16. Oo Waxaanu hore u siinnay ilmahii Israa'iil Kitaabka iyo Xukunka⁽⁵⁾ iyo Nabinnimada, oo waxaanu siinnay wax ka mid ah waxyaalaha wanaagsan, oo waxaan ka kor marinnay dadkii waqtigoodii.

17. Oo Waxaanu siinnay xujoooyin cad oo arrimaha nolosha la xiriira, ismase khilaafin kaddib inta uu u yimid cilmiga maahee, xasad dhexdooda ah awgi. Hubaal Rabbigaa waa u kala garsoori doonaa dhexdooda Maalinta Qiyaamaha waxa ay isku khilaafeen.

18. Markaas waxaanu kuu yeelney (Nabi Muxammadow) waddo cad oo arrin (ka diinta ah) ah ee raac adigu, oo ha raacin hawooyinka kuwa aan wax ogeyn.

19. Hubaal iyagu waxba kaagama tari doonaan xagga Ilaahay; oo hubaal geflowyadu waa isu xulufo qaarba qaarka kale, Allaah se waa Gargaaraha kuwa iska jira (shirkiga iyo macaasida).

20. Kani (Qur'aankan) waa u xujoooyin cad dadka, oo u ah hanuun iyo naxariis dad (iimaan) la hubo leh.

21. Mise ma waxay kuwa kasbada xumaha moodaan inaan la mid dhigi doonno kuwa rumeyey oo samaha fala oo kale nolol iyo geeriba⁽⁶⁾? Xumaa sida ay wax u xukumaan.

22. Oo Allaah wuxuu u abuuray samooyinka iyo arlada xaq iyo in naf waliba laga abaal mariyo waxa ay kasbatay iyagoo aan lagu gardarroon doonin.

3. Waa billowgii baaga Islaamka ka hor inta aan la idmin jihadka.

4. Ayaamaha Ilaahay waxaa loola jeedaa maalmihii uu Allaah ku soo deejiyey gaalada cadaabka, oo badbaadiiyey kuwa xaga rumeyey.

5. Al-Xukma waxaa loola jeedaa fahanka caqidada iyo xeerarka islaamka.

6. Tafsirii kale waa: Xumaan falayaasha waa isku mid noloshooda iyo geridooda. Macnaha waa ma aqbalan hanuunka.

قُلْ لِلَّذِينَ أَمْسَأْتُهُمْ وَاللَّذِينَ لَا يَرْجِعُونَ إِنَّمَا لِلَّهِ الْحِجْرَى
قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ١٦ مِنْ عَمَلٍ صَدِيقًا فَنَفِيَ
وَمِنْ أَنَّهَا فَعَلَيْهِمَا إِلَى رَبِّكُمْ تَرْجَعُونَ ١٧ وَلَقَدْ أَتَيْنَا
بِخَيْرٍ إِسْرَائِيلَ الْكِتَبَ وَالْحُكْمَ وَالثُّورَةَ وَرَزَقْنَاهُمْ الْطَّبِيبَ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَلَمَيْنِ ١٨ وَإِنَّهُمْ بَيْتَنِيْنِ فِي الْأَمْرِ
فَمَا أَحْتَقُوا لِلَّامَنِ بَعْدَ مَاجَاهَهُ ۝ عَلَمُتُنِيْنِ بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِي بَيْنَهُمْ تَوْمَأْ لِقَاءَكَمَّةَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
١٩ ۝ مَنْ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنْ الْأَمْرِ فَاتَّعِنْهَا وَلَا تَتَنَعَّ
أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٢٠ إِنَّهُمْ كُنُّوا عَوْنَاحُكَ مِنَ اللَّهِ
شَيْئاً وَلِلَّاتِلَامِينَ عَصَمُوهُمْ أَوْلَى بَعْضِهِمْ وَلِلَّهِ فِي الْمُتَعَنِّ
هَذَا أَبْصَرُ لِلْأَيَاسِ وَهُدَى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ بُوقُنُونَ ٢١
أَفَحِسِبَ الَّذِينَ أَجْتَرُحُوا أَسْيَاتَهُمْ أَنْ يَجْعَلُهُمُ الْكَافِرُونَ
أَتَنْتُوا وَأَعْمَلُوا أَصْطِلَحَتْ سَوَاءً مَحِيَا هُنْ وَمَمَّا هُنْ سَاءَ
مَا يَنْكُمُونَ ٢٢ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِتُجْرِي كُلُّ قَمَسٍ بِمَا كَسَبُتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٢٣

أَفَرَبْتَ مِنْ أَنْخَنَ اللَّهَ، هُوَ يَهُ وَأَنْصَلَ اللَّهَ عَلَى عِلْمٍ وَخَمَّ عَلَى سَعْيٍ
وَقَلَّيْهِ، وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غَشْوَةً فَمَنْ دَهَدَهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢﴾ وَقَالَ الْمَاهِنِ الْأَجَانِ الدُّنْيَا تَمُوتُ وَتَحْيِي وَمَا يَهْلِكُ
إِلَّا الْهَرَثُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنَّهُمْ إِلَيْنَا يُطْهَرُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا شَرَّبُ
عَيْجَةً لَيْتَنَا يَسْتَكَّ مَا كَانَ حَجَّهُ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا
كُلُّ شَرِّدِينَ ﴿٤﴾ قُلْ اللَّهُ يُحِبُّ كُلَّ شَرِّيْبٍ كُلُّ شَرِّيْبٍ يُحِبُّ كُلَّ
يَوْمٍ أَقْيَمَهُ لَارِبٍ فِيهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ وَلِلَّهِ مُكْثُ
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَعِمَّ تَعْوَمُ السَّاعَةُ وَمِنْ يَخْتَرُ الْجَطَلُونَ
وَرَى كُلُّ أَقْيَهْ جَاهِنَّمَ كُلُّ أَقْيَهْ تَدْعُ إِلَيْكُهَا أَيْمَنَ تَجْزَرُونَ مَا كُلُّ
تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ هَذَا كَلِمَتَنَا يَطْعَنُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كَانَتْنَا سَيِّئَ
مَا كُلُّكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ فَأَمَّا الْأَيْرَتُ إِمَّا تُؤْمِنُوا وَمَمْلُوُّ الصَّلَبِيَّاتِ
فِي دُخُولِهِمْ رَبِّهِمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكُ هُوَ الْقُرْآنُ الْمُبِينُ ﴿٨﴾ وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَغْلَبُتْ تَكَبُّرُهُمْ فَلَيَتَ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرُو وَكَفَرُو وَمَا
مُحْرِمُونَ ﴿٩﴾ وَإِذَا قَيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَارِبٍ فِيهَا
فَلَمْ يَأْنَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظَرْنَا إِلَيْنَا وَمَا تَخْيَلْنَا مُسْتَقِيْنَ
﴿١٠﴾

23. Ee bal ii sheeg haddaba midka ka yeesha ilaaхиisa hawodiisa, oo Allaah u lumiyey ogaal oo daboolay maqalkiisa iyo qalbigiisa, oo yeeley araggiisa caad? Ee yaa haddaba hanuunin doono Allaah kaddib? Ee Mawaydaan xusuusaneyn?

24. Oo waxay yiraahdaan: Ma jirto waxaan ahayn noloshayada adduunkan, waa dhimanna oo iska noolaannaa⁽⁷⁾, oo nama halaagaan waxaan ahayn waayaha. umase laha (arrin) kaasi wax cilmi ah, way uun iska malo awaalayaan.

25. Oo marka Aayadahayaga loo akhriyo xujooyin cad ahaan, dooddoodu ma aha wax kale aan ahayn inay yiraahdaan: (Dib) Noogu keena aabbayaashayo (meytan) haddaad run sheegaysaan.

26. Dheh: Allaah baa idin siiya nolol, haddana sababa inaad dhimataan, haddana wuxuu idiin soo kulmin doonaa Maalinta Qiyaamaha aan shakiga ku jirin, laakiinse dadka badankiisu ma oga.

27. Oo Allaah baa iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada. Oo Maalinta ay Saacaddu dhici doonto, Maalintaas bay khasaari doonaan ehlubadilka.

28. Oo waxaad arki doontaa ummad

waliba iyagoog jilbaha ku jooga (cabsi darteed), ummad kasta waxaa loogu yeeri doonaa Kitaabkeeda (oo lagu oran); Maanta waxaa la idinku abaal marin doonaa waxa aad fasheen.

29. Kani waa Kitaabkayaga oo idinka hadlaya si xaq ah, hubaal Waxaanu qoreynay waxaad fali jirteen oo dhan⁽⁸⁾.

30. Ee ma kuwa rumeyey oo sama falay, Rabbigood wuxuu gelin doonaa Naxariistiisa, (Arrin)kaasi waa Liibaanta Weyn.

31. Ma kuwase rumeyn diiday, (waxaa lagu oran doonaa): Sow ma ahayn Aayadahayga kuwo la idiin akhriyo, waxaadse aheydeen kuwo isla weyn oo noqoteen dad dambiliyaa ah?

32. Oo marka la yiraahdo: Hubaal Ballan qaadka Ilaaхay waa Xaq, oo Saacadda (Qiyaame waa imaneyesa), shaki kuma jiro, waxaad tiraahdeen: Ma naqaan waxay Saacaddu tahay, oo ma fileyno (inay dhaceysyo) waan uun maleyn malo (aan xag jirin), oo ma nihin innagu kuwo huba.

7. Macnaha waa dad baa dhinta qaar kale dhashaan, oo lagu beddelaa.

8. Malaa'igta wax qorta baa qoresey acmaashooda oo dhan.

33. Oo xume wixii ay faleen baa u muuqan doona, oo waxay ku jeesesi jireen baa haleeli doona.

34. Oo waxaa la oran doona: Maanta waan idin hilmaameynaa sida aad u hilmaanteen la Kulanka Maalintiinnaa, Oo hoygiinnu waa Naarta, oo ma jirto cid idiin soo gargaareysa.

35. (Arrin) kaasi waxaa ugu wacan inaad ka dhigateen Aayadahii Ilaahay jees-jees, oo nolosha adduunka baa idin hodday. marka Maanta lagama soo saari doono xaggeeda, oo lagama yeeli doono inay raalli geliyaan (Allaah oo ka cudur daartaan).

36. Ee Allaah baa mudan ammaan idilkeed, Rabbiga samooyinka iyo Rabbiga arlada, Rabbiga uunanka oo dhan.

37. Oo Isaga baa iska leh Weynaanta samooyinka iyo arlada gudahooda, oo waa Isaga Adkaadaha Sare, Xakiimka ah.

Suuradda 46 al-Axqaaf⁽¹⁾

Waa 35 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Xaa Miim⁽²⁾.

2. Soo waxyoodka Kitaabku waa xagga Ilaahay, Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

3. Uma aanu abuurin samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhexeeya waxaan aheyn Xaq iyo Muddo magacaaban. Kuwase rumeyn diida dhinac bay uga jeestaan wixa looga digo.

4. Dheh (Nabi Muxammad): Bal ii sheega wixa aad baridaan Allaah sokadi? I tusa wax ay abuureen oo ka mid ah arlada, mise ma waxay qayb ku leeyihiin (abuurista) samooyinka? Li keena Kitaab (la soo waxyooday) Kan horti ama wax uun raad cilmi ah haddaad run sheegeysaan.

5. Oo yaa ka habow badan mid isagu barya Allaah sokadi, kuwaan u soo celin doonin wax jawaab ah ilaa Maalinta Qiyaamaha oo kuwo ah baryadooda moog?

وَنَدَأَهُمْ سَيِّفَاتٍ مَا عَمَلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَعْدِلُونَ
ۚ وَقَلَّ أَيُّوْمٌ نَّسْكُوكُمْ كَاسِيَّةً لِّقَاءً يَوْمَ كُوكُوكُهُنَّا وَمَا يُنَكِّرُ الْأَنَارُ
وَمَا كَمْ قَنْ تَصْرِينَ ۖ ذَلِكَمْ يَأْكُلُونَ الْخَذْفَةَ إِذَا يَكْتُبُ اللَّهُ هَرُوقًا
وَغَرَّكُوكُمْ الْجِيَوْدُ الْدُّنْيَا فَإِلَيْهِمْ لَا يَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا يُنَسْعَتُونَ
ۚ إِنَّهُمْ لَمُحْمَدَرِيَ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضَ رَبِّ الْعَالَمَيْنَ
ۚ وَلَهُ الْكَبِيرُ آتَاهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
سُورَةُ الْخَتَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمَ ۗ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۗ مَا حَلَقْنَا
الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَبْيَنُهُمَا إِلَى الْحَقِيقَةِ وَأَجَلَ مُسْكَنَهُنَّا وَالَّذِينَ
كَفَرُوا عَمَّا أَنْذَرُوا وَمَعْرِضُونَ ۖ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَنَزَّلُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَرْوَفِي مَاذَا حَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شُرُكٌ فِي
الْسَّمَوَاتِ أَثْوَفُ بِكَيْبِيرٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ قَرْبَهُ مِنْ عَلِمٍ إِنْ كَثُرُ
صَدَقَتِ ۖ وَمَنْ أَضَلُّ مِنَ يَدْعُونَ مِنْ دُوبِ اللَّهِ مَنْ
لَا يَسْتَجِبُ لَهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَنِيَّلُونَ ۖ

1. I.Al-Axqaaf: Waa tilmaan dhul ay mar degganaayeen qabiilkii Caad.

2. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1.

6. Oo marka dadka la isu wada keeno (Maalintaa) waxay (kuwaa ay baryayeen) ahaan doonaan cadowyadooda, oo waxay ahaan doonaan kuwo dafira caabudiddooda.

7. Oo marka Aayadahayaga loo akhriyo xujooyin cad ahaan, waxay kuwa aan rumeysan ka yiraahdaan Xaqa markuu u yimaado: Kani waa sixir iska cad.

8. Mise ma waxay leeyihiin : Wuu been buurtay. Dheh: Haddaan been abuurtay, iima hanan doontaan (wax awood ah aad iiga celisaan) Allaah sinnaba; Isaga baa aad u Ogssoon waxa aad ku jirtaan⁽³⁾. Isaga baa ku Filan marag noo dhexxeeya aniga iyo idinka. Oo waa Isaga Dambi Dhaaf Badanaha, Naxariista Badan.

9. Dheh: ma ahi mid wax cusub la yimid Rususha dhexdooda⁽⁴⁾, oo ma ogi waxa laygu fali doono aniga ama idinka. Anigu ma raaco waxaan ahayn wuxuu la ii waxyoodo, oo anigu ma ahi waxaan ahayn dige iska cad.

10. Dheh: Il sheega hadduu (Qur'aanku) ka yimid xagga Ilaahay, oo rumeyn diiddeen, oo uu ka marag kaco marag⁽⁵⁾ ka mid ah ilmahii Israa'iil isaga oo kale oo uu rumeevey halka

aad idinku is kibriseen⁽⁶⁾. Hubaal Allaah ma uu hanuuniyo dadka gar ma qaatayaasha ah.

11. Oo kuwa rumeyn diida waxay ka yiraahdaan kuwa rumeysan hadduu ahaan laaha wax wanaagsan noogama ay horreeyeyen⁽⁷⁾. Oo maadaama aanay dooneyn inay ku hanuunsamaan, waxay oran doonaan: Kanu waa beenihii hore.

12. Oo horti waxaa ahaa Kitaabkii Muuse inuu hoggaamiyo iyo naxariis ahaan, oo kani waa Kitaab xaqiijinaya af Carabi ah si uu ugu digo kuwa gefka (shirkiga iyo macaasida) fala, oo u bishaareeyo kuwo sama falayaasha ah.

13. Hubaal, Kuwa yiraahda: Rabbigayo waa Allaah, markaas haya jidka toosan⁽⁸⁾, ma ahaan doonto korkooda cabsi, oo ma murugoon doonaan.

14. Kuwaan waa ehl u Jannahay iyagoo ku waaraya dhexdeeda,_abaalgud ahaan waxa ay camalsan fali jireen.

3. Waxa aad ku jirtaan oo male awaal ah iyo fikrado aad qabtaan.

4. Lama iman wax ka duwan waxay la yimaadeen Rusushii hore, ama arrin cusub.

5. Waxaa loola jeedaa Cabdullaah bin Salaam.

6. Hadalka ka go'an waa: Soo ma ahaaneysaan markaa kuwa ugu gef badan dadka? Ama xaalad nooce baad markaa ku sugnaan doontaan?

7. Waxay ula jeedeen Bilaal, Cammaar, Zuhayb, Khabaab iyo qeyrkood a.k.r. kuwaasoo laga tol iyo tabar roonaad.

8. Markaas ku toosnaada diinta waa ku hanuunsanaada mabaadiida towxiidka, iimaanka iyo camallada wanaagsan oo ku sugnaada.

15. Oo Waxaan ku waajibinnay Aadmiga inuu ula dhaqmo si wanaagsan waalidkiis. Hooyadiis waxay ku sidday uurka iyadoo ku dhibootay oo dhashay iyadoo ku dhibootay; oo (uur ku) sidkiisu iyo ka goynta (naas nuujintiisu) waa soddon bilood, (wuu koraa) jeer markuu qaan gaaro oo gaaro afartan sano (da' ahaan), wuxuu (qofka fiican) yiraahdaa: Rabbiyyow! Ii suura geli inaan ka mahad naqo Nicmaddaadaaad iigu nicmeyssay aniga iyo labadayda waalid, iyo inaan falo camal san oo aad ka raalli tahay; oo iiga yeel kuwo wanaagsan durriyadayda, hubaal Adigaan kuu soo laabtay, oo hubaal waxaan anigu ka mid ahay Muslimiinta.

16. Kuwaasi waa kuwa aan iyagu ka aqbalno waxa u fiican oo ka mid ah waxa ay faleen oo aan ka dhaafno camalladooda xun, ee ka mid ah ehl Jannah,... (taasi waa) ballan qaad run ah oo loo ballan qaaday.

17. Kan se ku yiraahda waalidkiis: Uf baad thihiin. Ma waxaad iigu gooddisaan in la iga soo saari doono (iilka) iyagoo ay facyo tageen hortay? Iyagoo Allaah uga baryaya hanuun iyaga nafahooda (iyo wiilkoodaba) (iyagoo ku leh): Magacaa bi'i waaye! Rume! Xaqiq, Ballan qaadka Ilaahay waa Xaq. wuxuuse yiraahdaa: Kanu ma aha waxaan aheyn sheekoo yinkii kuwii hore.

18. Kuwaasu waa kuwa uu Qawlka (xukunka) ku rumoobay iyagoo ka mid noqon ummado tegay hortood oo jin iyo dadba leh. Hubaal! Waxay (dhammaan) ahaayeen kuwo ku sugan khasaaro(weyn).

19. Oo dhammaantood waxay mudan doonaan derejooyin (abaal marin ama ciqaab) waxa ay faleen darteed, oo (waa sidaas), si uu ugu oofiyoo si dhan camalladooda iyagoo aan lagu gardarroon doonin.

20. Oo Maalinta marka kuwa rumeyn diiday loo soo bandhigo Naarta (waxaa la oran doonaa): Waxaad ku soo dhammeysateen wanaagyadiinnii noloshii adduunka oo ku soo raaxaysateen, marka maanta waxaa la idinku abaal marin doonaa cadaab silic badan, waxaad isku weyneyn jirteen arlada gudaheeda xaq darro, iyo caasiyoobiddiinna darteed.

وَوَصَّيْنَا إِلَيْهِ أَنَّ يَوْمَ الْحِسْبَانَ مُؤْمِنٌ كُفَّارًا وَقَعْدَةً
 كُفَّارًا وَمَهْلَكَةً، وَفَصَلَّهُ، ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا تَابَ شَدَّدُ وَبَعَثَ
 أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّيْ أَوْرَعْتِيْ أَنْ أَشْكُرْ بِعَمَّتِكَ الَّتِي أَعْمَتَ
 عَلَىٰ وَعَلَىٰ وَلَدِيَّ وَإِنْ أَعْمَلْ صَلَوةً حَاتَّرَضَهُ وَأَصْبَحَ لِيَ فِي ذُرْيَتِيَّ
 إِنِّي تَبَدِّلُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝ أُولَئِكَ الَّذِينَ نَقْبَلُ
 عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمَلُوا وَنَسْجَدُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ
 الْجَنَّةِ وَعَدَ الْأَصْدِيقُ الَّذِيْ كَانُوا لُبُودُهُنَّ ۝ وَالَّذِيْ قَالَ
 لِوَالَّدِيْهِ أَفَلَكُمَا تَعَدَّنِيْ أَنْ أُخْرِجَ وَقَدْ حَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ
 قَبْلِيْ وَهُمَا يَسْتَغْيِثَانِيْ اللَّهُ وَيَتَأَكَّدُ عَامِنَ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ
 مَا هَذَا إِلَّا سُلْطَانُ الْأَوَّلِينَ ۝ أُولَئِكَ الَّذِينَ سَقَىٰ عَلَيْهِمُ الْأَقْوَلُ
 فِي أَمْمٍ قَدْ حَلَّتْ مِنْ قِبَلِهِمْ مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسَانِ هُمْ كَافُلُ الْخَسِيرِينَ
 وَلِكُلِّ دَرَجَتٍ قَمَّا عَمِلُوا وَلِمَا يَوْمِهِمْ أَعْمَلُهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ
 ۝ وَقَوْمٌ يَعْرُضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذْهَبُهُمْ تِيزِينَ كَفِيلَ حَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعُهُمْ بِهَا لَا يَوْمَ يُخْرَجُونَ عَذَابُ الْهُنُونِ يَمْكُثُ
 تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ يَعْتِيرُ الْحَقَّ وَمَا كُنْتُمْ تَفْسِيْنَ ۝

* وَذَكَرَ أَخَاعِدًا إِذَا نَذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَاتَ النُّذُرُ
مِنْ بَيْنِ يَدِيهِ وَمِنْ خَلْفِهِ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ إِنِّي أَخَافُ عَيْنَكُمْ
عَذَابَ يَوْمِ عَظِيمٍ ﴿١﴾ قَالُوا أَجَعَنَا إِلَّا فَكَانَ عَنِ الْهَمَّةِ فَأَتَتْنَا
يَمَاءَعْدُوْتَانِ كَذَنْتَ مِنْ أَصْدِرِيْقَنِ ﴿٢﴾ قَالَ إِنَّمَا الْمُلْمَعُ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَيَرَنُوكُمْ مَا تَرْبِيْتُ يَوْمَ الْحِجَّةِ فَمَا يَجْهَلُونَ ﴿٣﴾ فَلَمَّا
رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقِيلَ أَوْ دَيْتَهُمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُّمْطَرِّنٌ
بَلْ هُوَ مَا أَسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رُبِّ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾ ثُمَّ مَرَّ كُلَّ
شَيْءٍ يَأْمُرُ بِهَا فَأَصْبَحَ حُولَ الْأَرْضِ إِلَّا مُسْكِنُكُمْ كُلُّكُمْ تَجْرِي
الْقَوْمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥﴾ وَلَقَدْ مَكَثُوكُمْ فِي مَا إِنَّمَا مَكَثَكُمْ فِيهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَعْيًا وَأَنْصَرْنَا وَأَنْقَرْنَا فَقَاتَغَنِيْعَهُمْ سَمْعُهُمْ
وَلَا أَبْنَصْرُهُمْ وَلَا أَنْتَهُمْ قِنْ شَيْءٍ إِذَا كَانُوا يَجْحَدُونَ بِإِيمَانِ
اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهْيَى سَمْهُرُونَ ﴿٦﴾ وَلَقَدْ هَلَكَنَا
مَا حَوَلَكُمْ مِّنَ الْقَرْيَ وَصَرَفَنَا إِلَيْكُمْ لَعْنَهُمْ بَرِّجُونَ ﴿٧﴾
فَلَوْلَا صَرَفْهُمُ الَّذِينَ أَنْهَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَتِنَا إِلَيْهِمْ
بَلْ ضَلَّوْهُمْ وَذَلِكَ إِنْكُمْ وَمَا كُنْتُمْ لَوْلَا يَقْتُلُونَ

21. Oo xus (Nabi Muxammad) Caad walaalkood⁽⁹⁾, markuu ugu digey dadkiisii (gobolka) Al-Axqaaf - oo digayaal baa la soo diray hortiis isaga iyo gadaashi (isagoo leh): Ha caabudina axad aan ahayn Allaah; hubaal waxaan anigu idiinka cabsi qabaa Cadaab Maalin aad u murugo Weyn.

22. Waxay yiraahdeen: Ma waxaad noogu timid inaad naga jeediso ilaahyadayada? Haddaba noo keen waxa aad noogu gooddiso, haddaad run sheegeyso.

23. Wuxuu yiri: Cilmiga (waqtigeeda) waa uun Xagga Allaah, oo waxaan idin soo gaarsiiyaa dhambaalka la ila soo diray, Laakiinse waxaan arkaa inaad tiihin dad u dhaqma si jaahilnimo ah.

24. Oo markay arkeen isagoo sidii daruur ah ku soo aaddan togaggooda, waxay yiraahdeen: kani waa daruur roob noo keeni doona. Bal waa wixii aad sugi la'aydeen oo dalbeyseen in la idiin soo dedejiyo⁽¹⁰⁾. dabeyl ay ku jirto cadaab xanuun badan.

25. Ku baabbi'ineysa wax walba Amarka Rabbigeed; markaasay waxay noqdeen kuwaan la arkeyn guryahoodii ma'ahee. Sidaas oo kale baan ugu abaal gudnaa dadka Dambiilayaasha ah.

26. Oo Wuxaan xaqqiit u suurta gelinnay wax aanaan idiin suurta galin, oo waxaan u yeellay maqal iyo arag iyo laabo (garasho), waxbase maqalkoodii, iyo araggoodii iyo laabahoodii ugama tarin (cadaabkii) waayo waxay diidi jireen Aayadaha Ilahay, oo waxaa haleelay waxay ku jees-jeesi jireen.

27. Oo Wuxaan horay u halaagnay waxa hareerihiinna ah oo magaaloooyin ah, oo waxaan ugu celcelinnay calaamooyinka bal inay (ka) soo noqdaan (xaq diiddada).

28. Ee maxay haddaba kuwa ay ka dhigteen ilaahyo⁽¹¹⁾ halkii Allaah si ay ugu dhowaadaan ugu soo gargaari waayeen? Balse way ka dhumeen (tageen), oo (arrin) kaasi waa masibbadkoodii iyo waxa ay been abuuran jireen.

9. Nabi Huud c.s.

10. Markaad ka hortimaadeen Nabigiienna oo aad tiraahdeen noo keen waxa aad noogu gooddisay. Eeg Aayadda 22 ee Suuraddan.

11. Sida aad ku andacootaan.

29. Oo (xus Nabi Muxammad) markaan u soo dirnay xaggaaga koox jin ah, dhegaysanaya Qur'aanka, oo markay yimaadeen halkaasi, waxay yiraahdeen: Aamusa. oo markii la dhammeeyey waxay dib ugu laabteen dadkoodii iyagoos digaya.

30. Waxay yiraahdeen: Tolow! Waaan maqallay Kitaab (la akhrinayo) la soo waxyooday Muuse kaddib, xaqijinaya wixii ka horreeyey, oo wax ku hanuuniya Xaqa iyo Jid Toosan.

31. Tolkayow! Raaca baaqaha (Rasuulka) Ilaahay⁽¹²⁾ oo rumeyya, Wuxuu (Allaah) idiin dhaafi doonaa danbiyadiinna, oo idinka badbaadin doonaa cadaab xanuun badan.

32. Qofkii se aan raacin u yeeraha xagga Ilaahay (Nabiga), ma aha mid kaga baxsan kara (cajsi gelin) (Allaah) arlada dusheeda, oo ma heli doono Sokadi wax u soo gargaaraa. Kuwaasi waxay ku sugar yihii habow caddaan ah.

33. Ma waysan arag in Allaah ee abuuray samooyinka iyo arlada, oo aan ku daalin abuuristooda, uu awoodo inuu nooleeyo meytida? Haayoo, hubaal waa Kan wax walba Kara.

34. Oo Maalinta kuwa rumeyn diiday loo soo bandhigo Naarta (waxaa lagu oran doonaa): Waxakani sow ma aha Xaq? Waxay oran doonaan: Haah Waa nagu Rabbigeene. Wuxuu oran doonaa: Haddaba dhadhamiya Cadaabka, gaalnimadiinnii darteed.

35. Ee samir yeelo (Nabi Muxammad) sidii ay Rushushii go'aanka adag lahaa u samir yeesheen, oo ha sugi waayin oo dhararsan⁽¹³⁾. Maalinta ay arki doonaan waxa loo yaboohay waxay ahaan doontaa sida inayan (ku) negaan (adduunka) waxaan ahayn saacad ka mid ah maalin; waa gaarsiin cad ee ma waxaa la halaagaa waxaan ahayn dadka caasiyashaa ah?

وَإِذْ صَرَفَنَا إِلَيْكَ نَفَرَ مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا
حَسْرُوهُ قَالُوا نَصْنَعُ فَلَمَّا أَفْضَلُوهُ وَلَرُوا إِلَى قَوْدِهِمْ مُمْذَرِيْتُ
فَلَوْلَا يَقُومُونَا إِلَيْأَنَا سَمِعْنَا كِتَابَنَا أَنْزَلْنَا مِنْ بَعْدِ مُوسَى
مُصَدَّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَالِّي طَرِيقٌ شَّرِقَيْرُ
يَقُومُونَا أَجْبَوْدًا دَاعِيَ اللَّهَ وَأَمْنُوْدًا يَغْفِرُ لَكُوْنَنَ
ذُوْكَرَ وَمُجْرِكَرَ مِنْ عَذَابِ الْيَسِيرِ⁽¹²⁾ وَمَنْ لَا يُحْبِتْ دَاعِيَ اللَّهَ
فَلَيَسْ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيَسْ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَقْلَاهُ فَوْلَيْكَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ⁽¹³⁾ أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ أَذْنَ حَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعِنْ بِخَالِقِهِنَّ يَقْدِرْ عَلَى أَنْ يُحْكِمَ الْمَوْقَدَ⁽¹⁴⁾ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ بِقُدْرَتِهِ⁽¹⁵⁾ وَقَوْمٌ عَصَمَ اللَّهُنَّ كُفُّرٌ وَعَلَى الْأَنْارِ
الَّذِيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذَوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُثُّمَ تَكْفُرُونَ⁽¹⁶⁾ فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أَوْلُو الْكُرْمِ مِنَ الرَّسُولِ
وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانُوكُمْ يَرْوِنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَأْبُسُو إِلَّا
سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَغَ فَهُمْ بِهِ لَكُلُّ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِدُونَ⁽¹⁷⁾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٥٠٦

^{12.} Ugu yeerahaa dadka xagga Ilaahay waa Nabi Muxammad s.c.w.

^{13.} Ciqaabka Ilaahay ee ku dhaca gaalada.

Suuradda 47 (Muxammad)⁽¹⁾

Waa 38 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxaamnir Raxium

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْدَعُوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ۝ وَالَّذِينَ
 إِيمَانُهُوَ أَكْبَرُ الصَّلِيبَاتِ وَإِيمَانُهُمْ أَنْزَلُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ أَقْلَمُ مِنْ
 رَبِيعَهُ كَفَرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَّهُ ۝ ذَلِكَ بَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 أَتَبْعَثُ الْبَطَلَ وَأَنَّ الَّذِينَ إِيمَانُهُمْ أَكْبَرُ الْحَقِّ مِنْ رَبِيعَهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ
 اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ۝ فَإِذَا الْقِيمَةُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا فَأَضْرِبُ الرِّقَابَ حَتَّىٰ
 إِذَا أَخْتَسَنُوهُ فَشَدُّوا أَلْوَاقَ فَإِمَامًا مَبْعَدًا وَإِمَامًا فَدَاهَ حَتَّىٰ يَضَعَ الْحَرْبُ
 أَوْ زَارَهَا ذَلِكُّ لَوْيَسَةُ اللَّهِ لَا تَنْسِرُ مِنْهُمْ وَلَكُمْ أَسْلَيْتُمُ اعْضُوكُمْ
 بِعَضُّ الَّذِينَ تُقْلِيُونِي سَبِيلُ اللَّهِ فَإِنْ يُضْلِلَ أَعْمَالَهُمْ ۝ سَيَهْدِيهِمْ
 وَيُضْلِلُهُمْ ۝ وَيَنْجُوهُمْ لَجْنةً عَرْفَهَا الْمُمْتَنَنُ ۝ بَيْنَهَا الَّذِينَ
 إِيمَانُهُمْ أَنْ تَصْرُفُوا اللَّهُ يَنْصُرُ كُوَافِرَهُمْ ۝ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 فَتَعْسَلُهُمْ وَأَضْلَلُ أَعْمَالَهُمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَيْهُو أَنْزَلَ اللَّهُ
 فَأَخْطَطَ أَعْمَالَهُمْ ۝ * أَفَلَمْ يَسِرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا إِلَيْهِ كَانَ
 عَفْيَهُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَرَ لَهُمْ عَلَيْهِمْ وَلِلْكُفَّارِ إِمَانُهُمْ ۝ ذَلِكَ
 بِأَنَّ اللَّهَ مُؤْلِي الْأَيْمَنَ إِيمَانُهُوَ أَنَّ الْكَافِرِينَ لَأَمْوَالِهِمْ

٥٠٧

imtixaano qaarkiinba qaar kale. Oo kuwa lagu dilo Jidka Ilaahey marnaba ma lumin doono camalladooda.

5. Waa uu hanuunin oo hagaajin xaalkooda

6. Oo gelin janno uu uga yeelay wax ay yaqaananaan.

7. Mu'miniintow! Haddaad u gargaartaan (arrinka) Ilaahey, Waa idiin gargaari oo idiin sugi cagahiinna.

8. Kuwa se rumeyn diida, hoog bay leeyiihiin, oo Wuxuu lumin acmaashooda.

9. (Arrin)kaasi waxaa ugu wacan waxay naceen waxa uu Allaah soo waxyooday, markaasuu ka yeelay acmaashooda waxaan waxba ka jirin.

10. Ma waysan ku socdaalin arlada oo fiirin sida uu ahaa ciribka kuwii ka horreeyey? Allaah baa ku keenay baabba' dhan dushooda⁽⁷⁾, oo gaaladu waxay la kulmi doonaan isla aayaahaas (xun) oo kale.

11. (Arrin) kaasi waxaa ku wacan Allaah waa gacalka dhowra kuwa rumeysan, oo waayo gaaladu ma leh gacal dhowra.

1. Waxaa sidoo kale Suuraddan loo yagaan Suurat Al-Qitaal (la dagaalanka cadowga Islaamka).

2. Maadaama ay towxiidka segeen iyo caqiddada saxiixa ah.

3. Si ay u ogaadaan natijada waxa ay doorteen. 4. Inta harta u soo qaata qafaa haaan. 5. Sii daaya idinkoon ka qaadan wax madax furasho ah.

6. Ilaa la dhigo hubka iyo qalabka dagaalka, waxaa loola jeedaa ilaa dagaalka ka dhammaado oo nabaddu saafsto.

7. Wuu baabbi'iyey iyago dhan iyo waxay lahaaeyeen.

12. Hubaal Allaah wuxuu gelin doonaa kuwa rumeeya oo fala camallo wanaagsan beero ay hoos qul-qulaan wabiyo, kuwase rumeyn diida way iska raaxeystaan oo wax u cunaan sida xoolaha daaqa ay wax u cunaan, oo Naartu waxay ahaan doontaa hoygooda.

13. Oo badanaa inta magaalo ka xoog badnayd magaaladaada (Makkah) ee ku soo saartay? Waan halaagnay iyaga, marka ma jirin wax u soo gargaara.

14. Ma mid xujo cad ka haysta Rabbigi, baa la mid ah kan camalkiisa xun loo qurxiyey, oo raaca hawadooda?

15. Tilmaanta Jannada loo ballan qaaday kuwa Allaah ka cabsada (ee ka dhowrsada shirkiga iyo macaasida) waa mid gudaheeda ay yihiin webiyo biyo ah aan isbeddeleyn⁽⁸⁾, iyo webiyo caano ah oo uusan dhadhankoodu marnaba doorsoomeyn, iyo webiyoal khamro ah oo u macaan kuwa cabba, iyo webiyoal malab ah la saafi yeelay; oo waxay ku leeyihiin gudaheeda miro nooc kasta iyo dambi dhaaf xagga Rabbigood ah, (kuwani) ma la mid baa kuwaa ku waaraya Naarta, oo laga waraabin doona biyo karaya ee goyn xiidmahooda.

16. Oo waxaa ka mid ah (Nabi Muxammad) kuwaa ku dhegaysta, marka se ay kaa ag tagaan, waxay ku yiraahdaan kuwaa la siiyey cilmiga⁽⁹⁾: Maxay ahayd waxa uu sheegayey goor dhoweyd? Kuwaasu waa kuwa Allaah daboolay quluubtooda, oo racay hawadooda.

17. Oo Kuwa hanuunsan, wuxuu u kordhiyaa hanuun, oo uu ku galladeystaa khayr uu waafajiyo iyo shar uu ka fogeeyo.

18. Ee ma waxay haddaba sugaan waxaan ahayn Saacadda (Qiyaame) inay ugu timaaddo kedo? Wixaase yimid (qaar ka mid ah) calaamooyinkeeda. ee waa sidee (maxay u tari) doontaa iyaga, markay timaaddo, xusuusashadooda markaa?

19. Ee ogow (Nabi Muxammad) inuusan jirin Ilaaah (xaq ah) aan aheyn Allaah, oo u dambi dhaaf weydiiso naftaada iyo mu'miniinta iyo mu'minooyinka. Oo Allaah wuu Ogsoon yahay soc-socodkiinna iyo negaantiinnaba.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَخْرِي
بَعْدَهَا الْأَنْهَرُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَا يَسْتَعْنُونَ إِنَّمَا كُنْتَ أَنْكُلُ الْأَغْنَمُ
وَالنَّازِمُ شَوَّى لَهُمْ^{١٢} وَكَانُوا مِنْ قَوْمٍ هُنَّ أَشَدُّ فُورَةً مِنْ قَوْمِكَ
الَّتِي أَخْرَجَتَكَ أَهْلَكَهُمْ^{١٣} لَا نَاصِرُ لَهُمْ^{١٤} إِنَّمَا كَانَ عَلَىٰ بَيْنَتَهُمْ مِنْ
رَبِّهِمْ كُنْ رَبِّنَ لَهُمْ سُوءٌ عَلَيْهِمْ وَأَتَبْعَاهُمْ^{١٥} هَمْ مُكَلِّمٌ لِجَنَاحِهِ^{١٦} إِنَّمَا
وَعْدَ الْمُنْقَصِرِ فِيهِ الْأَنْهَرُ^{١٧} مَاءٌ غَيْرَهُ أَيْنَ وَأَنْهَرٌ^{١٨} مِنْ لَنْ^{١٩} لَمْ يَغْيِرْ
طَعْمَهُ وَأَنْهَرٌ^{٢٠} خَرَلَةٌ لِلشَّرَبِينَ وَأَنْهَرٌ^{٢١} مِنْ عَسْكَلٍ مُسْقَى وَلَهُمْ
فِيهَا مِنْ كُلِّ الشَّرَبٍ وَسَعْفَرَةٌ^{٢٢} مِنْ رَبِّهِمْ كُنْ مُوْخَلِّدٍ^{٢٣} إِنَّهَا رَسْعَوْ
مَاءٌ حَمِيمٌ^{٢٤} أَقْطَعَ أَمْعَاهُمْ^{٢٥} وَمَنْ^{٢٦} مَنْ يَسْتَعْمِلُ^{٢٧} إِنَّكَ حَيْدَانٌ
خَرْجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّهِينَ^{٢٨} أَوْلَوْ^{٢٩} أَعْلَمُ مَا ذَاقَ^{٣٠} إِنَّكَ أُولَئِكَ
الَّذِينَ طَعَنُ^{٣١} اللَّهَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَأَتَبْعَاهُمْ^{٣٢} هَرَقَهُمْ^{٣٣} وَالَّذِينَ^{٣٤} أَهْدَدُوا
رَأْنَهُمْ^{٣٥} هَدَىٰ وَأَنَّهُمْ^{٣٦} تَقْوَنَهُمْ^{٣٧} فَهُلْ يَظْلَمُونَ^{٣٨} إِنَّ الْأَسْعَادَةَ
أَنَّ تَأْتِيهِمْ^{٣٩} مَغْتَثَةٌ^{٤٠} فَقَدْ جَاءَهُمْ^{٤١} أَسْرَاطُهُمْ^{٤٢} فَافْنِ لَهُمْ^{٤٣} إِذَا جَاءَهُمْ^{٤٤}
ذَرْنَهُمْ^{٤٥} فَأَعْلَمُ^{٤٦} أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ^{٤٧} وَأَسْعَفَرَ لَذِكْرَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ^{٤٨} وَالْمُؤْمِنَاتِ^{٤٩} وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقْبَلَكُمْ^{٥٠} وَمُشْوِنَكُمْ^{٥١}

8. Dhadhan iyo caraf ahaanba, ma aha kuwo doorsama ama wasakh gasho.

9. Ka mid ah asxaabitii Nabiga s.c.w.

وَقَوْلُ الَّذِينَ إِمْمَوْلَانَ لَنْ يُنْزَلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةً وَدُكَّرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرًا مُغْنَثِيًّا عَلَيْهِ مِنْ أَمْوَاتٍ فَأُولَئِكُمْ هُمُ
طَاغِيَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِنَّا عَزَمْنَا الْأَمْرَ فَلَا وَصْدَقَ اللَّهُ
لَكَ أَنْ خَرَجَ الْمُهُمَّةُ ۝ فَهَلْ عَسِيْتُمْ إِنْ تَوَسَّلُمُ أَنْ تُقْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ وَتَقْطُعُوا أَنْحَامَكُمْ ۝ أَوْ لَيْكَ الَّذِينَ لَعَنْهُمْ
اللَّهُ فَاصْصَمَهُمْ وَأَعْنَمَ أَصْبَرَهُمْ ۝ أَفَلَا يَتَبَرَّوْنَ الْقُرْآنَ
أَمْ عَلَىٰ قُلُوبِ أَفْقَاهَا ۝ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُوا عَلَىٰ أَذْبَارِهِمْ
مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ شَيْطَنٌ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَطْلَىٰ
لَهُمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَهُوا مَنْذَلَ اللَّهِ
سَتُطْبِعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنْ شَرَكُوكُمْ ۝
فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّهُمُ الْمُلْكَيَّةُ بِضَرِبَوتُ وَجُوهُهُمْ
وَأَذْبَرَهُمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا سَخَطَ اللَّهُ
وَكَهُوَ أَرْضَنَاهُ وَلَا حَبَطَ أَعْمَالَهُمْ ۝ أَمْ حَسِيبَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ شَرٌّ أَنَّ لَنْ يُخْسِنَ اللَّهُ أَشْغَنَهُمْ ۝

20. Oo kuwa rumeysan waxay yiraahdaan: Maxaa Suurad loo soo waxyoona waayey? Markase la soo waxoodo Suurad cad yahay amarkeedu oo dagaal gal lagu xuso⁽¹⁰⁾, waxaad aragtaa kuwa uu quluubtoodu ku jiro cudur (munaaqiqnimo) oo kugu soo fiirinaya firo ruux sakaraatul mowd hayo oo kale. Ee waxaa u rooneyd haddaba.

21. Daacadnimo iyo hadal wanaagsan. Oo marka arrinka (dagaalka) la go'aamiyo inay u run sheegaan Allaah başa hubaal u khayr roonaan lahayd.

22. Marka ma laga yaabaa, haddaad jeesataan⁽¹¹⁾, inaad ku fashaan fasahaad arlada, oo aad goysaan qaraabadiinna?

23. Kuwaa (sidaa fala) waa kuwa uu Allaah nacladay, markaasuu dhego tiray oo cameeyey indhahooda.

24. Ee mawaysan haddaba u dhug yeelan Qur'aanka mise qufullaa ku xiran quluubtooda?

25. Hubaal, kuwa ku noqday (gaalnimo) kaddib marka hanuunka u caddaaday, shaydaan baa u qurxiyey, oo hididiillo (been ah) geliyey.

26. (Arrin)kaasi waxaa ugu wacan waxay ku yiraahdeen kuwa nacay waxa Allaah soo waxyooday⁽¹²⁾: Waxaynu idinku adeeci doonaa qaar ka mid ah arrinka; Oo Allaah wuu Ogsoon yahay waxay qarsadaan.

27. Sidee bayse ahaan, markay malaa'igtu ka qaadayso nafahooda iyagoo garaacaya wejiyadoo iyo dhabarradooda?

28. (Arrin) kaasi waxaa ugu wacan waxay raaceen waxa Allaah ka careysiyya, oo naceen waxa raalli geliya. Markaasuu buriyey acmaashooda.

29. Mise waxay kuwa uu ku jiro quluubtoodu cudur moodaan inuusan Allaah soo saari doonin xumaanta laabaha kaga jira?

¹⁰. Suuraddaasoo loogu idmay mu'miniinta inay la dagaal galan cadowyadooda.

¹¹. Ka jeesataan Islaamka ama jihaadka Jidka Ilaahay. Sidoo kale waxa lagu fasiraa haddaad xil iyo jago qabataan.

¹². Waxaa loola jeedad Yuhuuddii Madiina degganay waagaas.

30. Oo haddaan doonno, waan ku tusi laheyin iyaga, markaas waxaad hubaal ku garan lahayd astaantooda; waxaadse hubaal ku garan kartaa laxanka (codka) hadalkooda. Oo Allaah wuu Og yahay camalladiinna.

31. Oo hubaal waanu idin imtixaani doonnaa jeer aan muujinno kuwa idinka mid ah ee aad ugu dadaala (Arrinka Ilaahay) iyo samrayaasha, oo waanu u kuur geli doonnaa arrimahiinna.

32. Hubaal kuwa rumeyn diida oo ka weecsha (dadka) jidka Ilaahay oo khilaafa Rasulka, kaddib markuu hanuunka u caddaaday, waxna ma yeeli karaan Allaah, oo wuu burin doonaa acmaashooda.

33. Mu'miniintow! Adeeca Allaah oo adeeca Rasuulka oo ha burinnina acmaashiinna.

34. Hubaal kuwa xaqa diida oo ka weecsha (dadka) Jidka Ilaahay markaas dhinta iyagoo xaq diidayal ah, marnaba Allaah uma dambi dhaafi doono.

35. Ee ha tabar darraanina, oo dalbina heshiis, halka aad idinku sarreysaan, oo Allaah baa idin la jira, oo marnabana ma uu nusqaamin doono (ajarka)acmaashiinna.

36. Nolosha adduunkan wax kale ma'ahee waa ciyaar iyo madaddaalo, oo haddaad rumeyasan, oo ka cabsataan Ilaahay, Wuxuu idin siin doonaa abaalkiinna, oo idinma weydiisan doono maalkiinna.

37. Hadduu idin weydiyo oo idinku adkeeyo waad bakhayli laheydeen (lexejeclo darteed), oo soo saari lahaa naceybkiiinna (doonis la'aantiinna bixinta).

38. Waa idinka halkan! Kuwa loogu yeero inaad wax ku bixisaan Arrinka Ilaahay, waxaase idinku jira kuwo bakhayla (lexe jeclo darteed), oo qofkii bakhayla wuxuu uun ka bakhaylaa (khayr) naftiisa. Oo Allaah waa Hodan Deeqtoon, oo idinkaa ah sabool u baahan (Isaga). Oo haddaad jeesataan Wuxuu idinku beddeli doonaa dad kale, markaas ma noqon doonaan kuwo idinkoo kale ah.

وَلَوْنَشَاء لَأَرِتَكُهُ فَعَزَّتْهُمْ بِسِيمَهُ وَلَعَزَّفَهُمْ فِي
لَحِينَ أَقْرُولَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَلَكُمْ ٢٧ وَلَتَبْلُونَكُمْ حَقَّنَعَ
الْمُجْهَدِينَ مِنْكُمْ وَأَصْدِرِينَ وَبَثَلُوا أَخْبَارَكُمْ ٢٨ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَاصْدَوْعَنَ سَبِيلَ اللَّهِ وَشَاقُوا الرَّسُولَ مِنْ عَدَدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهَدَىٰ لَنْ يَصْرُرُوا اللَّهَ شَيْئاً وَسَيُعِظُّ أَمْلَاهُ
۝ *يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطْبِعُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُوا الرَّسُولَ
وَلَا يُبْطِلُوا أَعْمَلَكُمْ ٢٩ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْدَوْعَنَ سَبِيلِ
اللَّهِ هُنَّ مَا قُوَّهُمْ وَهُمْ كَفَرُوا لَنْ يَعْفُرُ اللَّهُ أَهْمَهُ ٣٠ فَلَا يَهْمِنُوا
وَرَتَدُوا عَلَى السَّلَمِ وَأَنْسَهُ الْأَغْلُونَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَرْكَعُ
أَعْمَلَكُمْ ٣١ إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لِلْأَعْبُدِ وَلَهُوَ قَلِيلٌ فَلَوْمَوْا وَسَوْتُوا
بُوْتُوكُ جُورُوكُمْ وَلَا يَسْلَمُوكُمْ رَأْوَلُوكُمْ ٣٢ إِنْ يَسْكُنُوكُمْ
فِي حِفْكُمْ تَبَخَّلُوا وَخَرَجُ أَضْعَنَكُمْ ٣٣ هَذَانُ شَهْرُهُ لَهُؤُلَاءِ
ذُدُونَ لِتُنْسِفُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَوْنَكُمْ مَنْ يَسْخَلُ وَمَنْ يَسْخَلُ
فَإِنَّمَا يَسْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ أَعْفُ وَأَسْتَمِ الْفَرَاءَ وَلَنْ
تَسْتَوِيَ يَسْتَبِدُلُ قَوْمًا عَيْرَ كُمْثُلَاهُ كُوْنَاهُ أَمْلَكُمْ ٣٤

سُورَةُ الْقَعْدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ۝ يَعْفُرَلَكَ اللَّهُ مَا قَدَمَ مِنْ ذَنْبِكَ
وَمَا تَأْخَرُ بَعْدَهُ ۝ عَمَّا كُنْتَ تَعْمَلُ ۝ وَمَهْدِيَكَ صَرَاطًا مُّسْتَقِيمًا
وَيَصْرُلَكَ اللَّهُ نَصْرًا لَعِزِيزًا ۝ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَرَوْا مِمَّا عَمِلُوكُمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ الْمُسْكُوتِ
وَالْأَرْضُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْمًا حَكِيمًا ۝ لَيَتَحَلَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
جَنَّتْ بَحْرٍ يَرِيَ مِنْ خَتْهَا الْأَنْهَارُ خَلَدِيَتْ فِيهَا وَفَهْرَعَنَهُ
سَعَاهُنَّهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَرَازَ عَظِيمًا ۝ وَيَعْدِبُ
الْمُتَنَفِقِينَ وَالْمُتَنَفِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ
بِاللَّهِ طَلَبَنَ ۝ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ دَأْرَةً سَوْءَ وَعَصَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَلَعَنَهُمْ وَأَعْذَلَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝ وَلِلَّهِ جُنُودُ
الْمُسْكُوتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝ إِنَّ
أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝ لَوْمَوْا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَنَعْزِزُوهُ وَنُوقِرُوهُ وَلَسْتُ بِحُوْجَةٍ بُحَكَّرَةً وَفَصِيلًا

٥١

Suurrada 48 Al- Fatax⁽¹⁾

Waa 29 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxaamnir Raxium

1. Hubaal Wuxaan ku siinnay (Nabi Muxamamdoow) furasho (guul) cad.
2. Si uu Allaah kuugu dhaafu wixii horay kaaga dhacay oo dambi ah (gef), iyo waxa dib kaaga dhici kara, oo kuugu dhammaystiro Nicmaddiisa, oo kuugu hanuuniyo Jid Toosan.
3. Iyo inuu Allaah kugu taageero guul weyn
4. Waa Isaga Kan ku soo dejiyey xasillooni quluubta mu'miniinta, si ay u siyaadsadaan iimaan ugu darsama iimaankooda (haatan); Oo Allaah baa iska leh ciidammada cirarka iyo dhulka. Oo Allaah waa wax kasta Ogsoone, Xakiim ah oraah iyo fal san.
5. Si uu u geliyo mu'miniinta iyo mu'minooyinka beero ay webiyo hoos qul-qulaan iyagoo ku waaraya dhexdeeda, oo uga tirtiro xume falkooda, oo (arrin) kaasi Allaah agtiis waa Liibaan aad u Weyn.

6. Iyo si uu u cadaabo munaafiqiinta iyo munaafiqooyinka iyo mushrikiinta iyo mushrikooyinka ee ku maleeya malaha xun Allaah, waa korkooda belada iyo baaska wareega, oo Allaah waa u Carooday, oo nacladay, oo wuxuu u diyaariyey Naar, oo iyadaa u xun aayotiin ahaan.

7. Oo Allaah baa leh ciidammada cirarka iyo dhulka. Oo Allaah waa Adkaade aan laga adkaan, Xakiim ah oraah iyo fal san.

8. Hubaal Wuxaan kuu soo dirnay markhaati ahaan, iyo bishaareeye iyo digeba.

9. Si Aad idinku (dadow) u rumeysaan Allaah iyo Rasuulkiisa oo Aad u sharaftaan oo Aad u qaddarisaaan (Nabiga) oo Aad u xurmo weyneysaan oo nazahdaan (Allaah) subax iyo galabba.

¹. Al-Fatax: Furashada ama Guusha.

10. Hubaal kuwa kula gala wacad (Nabi Muxammadow) Waxay uun Wacad la galayaan Allaah. Gacanta Ilahay baa ka kor ah gacmahooda⁽²⁾. Ee qofkii ka baxaa ballankiisa. wuxuu uun uga baxayaa oo ay u daran tahay naftiisa, oo qofkii oofiya waxa uu kula galay Allaah ballanka, Wuxuu siin doonaa Ajar aad u Weyn.

11. Kuwaa dib ku haray oo ka mid ah reer miyiga Carbeed waxay kugu oran doonaan: Maalkayaga iyo helkayaga baa na shuqliiyey, ee noo dambi dhaaf dalab. Waxay ka yiraahdaan carraabyadooda waxaan ku jirin quluubtooda. Dheh: Yaa haddaba leh wax awood ah (oo idinka celin kara) Allaah hadduu idin la doono dhib ama idin la doono dheef? Balse Allaah waa u Xog Ogaal waxa aad fashaan.

12. Waaadse mooddeen in Rasuulka iyo mu'miniintu aysan u soo noqoneyn helkooda weligood, oo sidaas baa loo qurxiyey quluubiinna, oo waxaad maleyseen male xun, oo ahaateen dad halaagsamay.

13. Oo qofkaan rumeyn Allaah iyo Rasuulkiisa, haddaba hubaal Waaanu u diyaarinnay gaalada dab huraya.

14. Oo Allaah baa iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada, wuxuu u dambi dhaafaa qofkuu doono, oo ciqaabaa qofkuu doono, Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

15. Kuwaa ku haray gadaal waxay oran doonaan markaad u baxeysaan (dagaal) si aad u soo qaadataan ghaniimooyin: Noo oggolaado inaan idin raacno. Waxay rabaan inay beddelaan Hadalka Ilahay. Dheh: Marnaba nama raaci doontaan. Sidaas buu Allaah horay u yiri. Markaa waxay oran doonaan: Bal' waad na xasdysaan. Balse (run ahaan) waa kuwo aan wax fahmeyn in yar maahee⁽³⁾.

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يَأْبَى لِيُغُرِّبَ اللَّهُ يَدْ أَلَّا فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَقَنْ تَكُّنْ فَإِنَّمَا يَنْكُنْ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَ بِعَاهَدَهُ عَلَيْهِ اللَّهُ سَيَقُولُهُ أَجْرًا عَظِيمًا ١٥ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَشَنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَأَسْتَغْفِرُ لَنَا يَقُولُونَ يَا سَيِّدَهُمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَهُنَّ يَتَكَلَّ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنَّ أَرَادَكُمْ صَرًّا أَوْ أَرَادَكُمْ نَقْعَادًا كَانَ اللَّهُ بِمَا عَمَلُونَ حَسِيرًا ١٦ بَلْ ظَنَّتُمُونَ لَنِ يَنْقَبَ الْأَرْسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيَّهُمْ أَبْدًا وَرَبِّنَ ذَلِكَ فُلُوكُمْ وَظَنَّتُمُهُنَّ أَنَّ السَّوَادَ وَكُلُّمَا فَوْمًا بُورَا ١٧ وَمَنْ لَمْ يُفُونْ يَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَإِنَّمَا أَعْتَدَنَا لِلْكُفَّارِ سَعِيرًا ١٨ وَلَهُمْ مُلْكُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعْفُرُ لَمَنْ يَشَاءُ وَيَعْدُ بِمَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ١٩ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا أَنْظَلَقْتُمُ إِلَى مَعَانِنِ لِتَأْخُذُوهَا دُرُّ وَنَانِي غَلَّبَتِي بِرِيدُونَ أَنْ يَبْدُوا لَوْ كَلَمَ اللَّهُ قُلْ لَنْ تَنْيَعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلٍ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُ وَتَنْبَأُ كَمَا لَأَنْفَقْتُمُونَ إِلَّا قِيلَادًا ٢٠

2. Macnaha waa inuu Allaah Subxaanahu watacaalaa ka aqbalay wacadka ay galeen.

3. Waa caado qaataayaal aan aqoon waxaan ahayn dheef adduunyo oo soori qaadday.

فُلَّا لِمُحْكَمَيْنِ مِنَ الْأَغْرَبِ سَتَدَوْنَ إِلَى قَوْمٍ أُولَئِي بَأْسٍ شَدِيدٍ
 فَقَاتَلُوكُمْ أَوْ يُسَامُونَ فَإِنْ طُطِيعُوكُمْ اللَّهُ أَجْرٌ حَسَنٌ
 وَإِنْ تَسْتَوْفُوا كَعَوْنَى شَمَوْنَ قَبْلَ يَعْدَدَكُمْ عَذَابًا إِلَيْهِمَا ۝ أَلَيْسَ
 عَلَى الْأَعْمَى حَرَّ وَلَا عَلَى الْأَفْقَحِ حَرَّ وَلَا عَلَى الْمَرِضِ حَرَّ
 وَنَنْبُطِحُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَيَدْخُلُهُ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَرُ وَمَنْ يَوْمَ يَعْدَبْهُ عَذَابًا إِلَيْهِمَا ۝ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
 قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ اللَّسْكَنَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثْبَتَهُمْ فَتَحَافِرِيْهَا ۝ وَمَعَانِيرَ
 كَثِيرَةٍ يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝ وَعَدَكُمُ اللَّهُ
 مَعَانِيدَ كَثِيرَةٍ تَأْخُذُونَهَا فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَفَقَدْ آتَيْتُكُمْ
 الْأَنَاسَ عَنْكُمْ وَلَتَكُونَنَّ أَيَّةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِي كُمْ صَرَاطًا
 مُسْتَقِيمًا ۝ وَأَخْرَى لَمْ تَقْدِرُ وَأَعْلَمُهَا فَدَأْحَاطَ اللَّهُ بِهَا
 وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَوْقِيْرًا ۝ وَلَوْقَتَدَكُمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَلَوْلَا الْأَذْبَرُ لَمَلَأْجَدَوْنَ وَلَيَأْلَأْصِيْرًا ۝ سُنَّةُ
 اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَاتَمَ مِنْ قَبْلٍ وَلَنْ تَجِدَ لِسْتَةً اللَّهَ تَبَدِيلًا ۝

16. Ku dheh kuwa ku haray gadaal ee ka mid ah reer miyiga Carbeed: Waxaa la idiinku yeeri doonaa dad xoog millatari weyn leh, inaad la dirirtaan ama is dhiibaan⁽⁴⁾, marka haddaad yeesaan, Allaah Wuxuu idin siin doonaa abaalgud fican, haddiise aad jeedsataan sidiid aad horeyba ugu jeedsateen, Wuxuu idinku ciqaabi doonaa cadaab aad u xanuun badan.

17. Ma saarna indhoolaha wax dambi ah, mana saarna jiiska wax dambi ah, oo ma saarna bukaanka wax dambi ah (hadday jihaadka ka haraan). Oo qofkii adeeca Allaah iyo Rasuulkiisa Wuxuu gelin doonaa beero ay webiyo hoos qul-qulaan, qofkii se jeedsada wuxuu cadaabi doonaa cadaab aad u xanuun badan.

18. Xaqiq Allaah wuu ka raalli noqday mu'miniinta markay ballanta kugula galeen (Nabi Muxammadow) geedka hoostiisa, oo wuxuu ogaa waxa ku jiray qulubtooda, markaasuu wuxuu ku soo dejiyey xasillooni korkooda, oo ku abaal mariyey guul dhow⁽⁵⁾.

19. Iyo ghaniimooyin badan oo ay qaadan doonaan, Oo Allaah waa

Adkaade aan laga adkaan, Xakiim ah oraah iyo fal san.

20. Allaah wuxuu idin ballan qaaday ghaniimooyin badan aad qaadan doontaan, markaasuu wuxuu idin soo dedejiyey (guusha) tan, oo idinka celiyey gacmihii dadka, si ay ugu ahaato calaamo mu'miniinta, iyo si uu idinku hanuuniyo Jid Toosan.

21. Oo (wuxuu idin yaboohaa guulo) kale oo aydaan (weli) awood u yeelan inaad (garataan)⁽⁶⁾, uu Allaah hore u koobay. Oo Allaah wax walba wuu Karaa.

22. Oo hadday kuwa (reer Makkaad) ee rumeyn diida idinla diriri lahaayeen, waxay hubaal jeedin lahaayeen dhabarra(dooda), markaas ma ay helayaan ilaaliye iyo gargaare midna

23. Sidaas waa habraacii Ilaahey ee uga dhex jirey kuwii horay u tegay. Oo kama heli doontid wax isbeddel ah Hannaanka Ilaahey.

4. Inay isu dhiibaan Allaah Muslimiin ahaan.

5. Kaasoo ahaa furashadii Khaybar, ee ka horreeyey furashadii Makkah.

6. Idiin diyaariyey ama qaddaray.

24. Oo waa Isaga Kan ka celiyey gacmahooda xaggiinna, iyo gacmahiinna xaggooda (nawaaxiga) Makkah, kaddib markuu idin siiyey guusha oo aad ka adkaateen. Oo Allaah waa Arkaha waxa aad fashaan.

25. Waa iyaga kuwa xaqa diiday oo idinka celiyey Masjidka Xaramka oo (ka xayiray) hadyiga inuu gaaro meeshiisa gawraca⁽⁷⁾. Oo haddaysan jireen rag mu'miniin ah iyo haween mu'minooyin ah oo aydaan ogeyn, oo laga yaabo in aad wax yeeshaan (dishaan), taasoo dambi idinka soo gaarayo iyo mashaqo ogaal la'aan darteed (Allaah wuu idii fasaxi lahaa inaad gashaan Makkah); waa si uu Allaah u sababo inuu geliyo Naxariistiisa cidduu doono_, haddii iyagu (mu'miniinta iyo gaalada) kala soocmi lahaayeen, waxaan hubaal cadaabi laheyn kuwooda ka mid ah ee xaqa diiday cadaab xanuun badan.

26. Markay kuwii xaqa diiday quluubtooda yeeleen ficilo_ ficiladii waqtigii jaahiliyada, Wuxuse Allaah ku soo dejiyey xasillooniisa Rasuulkiisa iyo mu'miniinta, oo ka yeelay kuwo ku sugnaada Ereyga dhowsashada⁽⁸⁾, oo waxay ahaayeen kuwo sii mudan oo elhelkeed ah. Oo Allaah wax walba waa Og yahay.

27. Xaqiq Allaah wuxuu ku tusay Rasuulkiisa riyada xaq, waxaad hubaal gali doontaan Masjidka Xaramka haddii Allaah idmo idinkoo aamin ah, iyagoo (qaar) timaha xiirteen⁽⁹⁾, oo (qaar kale) ay gaabsadeen idinkoo aan cidna ka cabsanayn, Wuxuu Ogaa wax aydaan idinku ogeyn, markaasuu (gelitaanka Makkah) ka sokow keenay furasho dhow (Heshiikii Xudaybiyah).

28. Waa Isaga Kan la soo diray Rasuulkiisa Hanuun iyo Diin Xaqa ah, si uu uga sare mariyo diimaha oo dhan. Oo Allaah ku filan Markhaati uu ahaado.

وَهُوَ الَّذِي كَفَرَ أَيْنَدِهِمْ عَنْكَ وَأَيْدِيَهُمْ يَبْطِئُ مَكَدَّهُمْ
بَعْدَ أَنْ أَظْفَرُكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ إِيمَانَهُمْ لَوْمَهُ
هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَالْأَهْدَى مَعَكُوْفًا أَنْ يَتَلَبَّعَ مَحَلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالٌ فَمُؤْمِنُونَ وَسَاءَ
مُؤْمِنَتُ لَمْ تَعْلَمُوهُنَّ أَنَّ طَلُوعَهُ فَتَصْبِيْكُمْ مَنْتَهُمْ مَعَرَّةً
يَعْتَزِّيْلُ عَلَيْهِمْ لِيُنْجَلِّ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْنَرْأَوْلَى لَعَذَبَتِنَا
الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي قُلُوبِهِمُ الْحَيَاةَ حَيَّةً الْجَهَنَّمَيْةَ فَإِنَّ اللَّهَ سَكِينَتُهُ
عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَلَرَمَاهُمْ كَلَمَةً الْتَّقْوَى
وَكَانُوا أَعْجَمُهَا وَأَقْلَمُهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلَيْكُمْ
لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولُهُ الرُّؤْبَى يَا لِحْقَى اتَّدْخَلُنَ الْمَسْجِدَ
الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ هُمْ أَمْنِينَ مُحَلَّقِينَ رُوسِكُ وَمُؤْصَرِينَ
لَا يَنْقَافُونَ فَعَمَّ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ
فَتَحَاقِفُهُمْ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ وَيَا لَهْدَى وَدِينَ
لَحْيَ يَظْهِرُهُ وَعَلَى الَّذِينَ كَلَمَهُ وَكَنَى بِاللَّهِ شَهِيدًا

٥١٤

7. Toddobaatan neef oo geel ah oo loo keenay hadyi ahaan iyo in laga quudiya fuqarada iyo masakiinta Xaramka.

8. Kelmedda taqwada, waxaa loola jeedaa kelmedda Towxiidka, oo ah in Allaah loo gaar iyo gooni yeelo cibaadada.

9. Markaaad dhameeyaan howlaha cumrada.

مُحَمَّد رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ، أَيْشَدَهُ عَلَى الْكَفَارِ رَحْمَةً يَتَهَمَّ
 تَرْهِمُ رُكَاعًا سُجَّدًا بِيَنْقُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرَضُوْنَا سِيمَا هُمْ
 فِي يُوْجُوهِهِمْ مِنْ أَنْ إِلَيْهِمْ حُوْدَلَكَ مَكَاهِمَهُ فِي التَّوْرِيْهِ وَمَاهِمَهُ فِي
 الْأَنْجِيلِ كَرْجَعَ أَخْرَجَ شَطْفَهُ، فَازَرَهُ، فَاسْتَقْنَاطَ فَأَسْتَوْيَ
 عَلَى سُوْقِهِ، يُعْجِبُ الرَّزَاعُ لِعِيْظِيْهِمْ الْكَفَارُ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
 أَمْتَوْا وَعَمِلُوا الصَّلِبَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَخْرَجَ عَطِيلِيْمًا

سورة الحجّات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَائِبُهَا الَّذِينَ أَمْنَوْا لَأَنْقِيْمُوْبِينَ بَدَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَلَئِنْتُمْ
 اللَّهُمَّ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلَيْكُمْ ۝ يَتَائِبُهَا الَّذِينَ أَمْنَوْا لَأَنْرَفُوْعًا
 أَصْوَاتَكُمْ فَقَرَقَ صَوْنَ النَّبِيِّ وَلَا جَهَرَ وَاللهُ بِالْقَوْلِ كَبِيرٌ حَضِنُكُمْ
 لِعَيْضٍ أَنْ تَخْبِطَ أَعْمَالَكُمْ وَلَنْمَلَأَتْسَعُرُونَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
 يَعْضُوْنَ أَصْوَاتَهُمْ عَنْ دَرَسِ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَمْتَحَنَ
 اللَّهُ قَلُوبَهُمْ لِتَتَقَوَّى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
 يَنَادِيْنَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرَاتِ أَكَيْثُرُهُمْ لَا يَعْقُلُونَ

٥١٥

29. Muxammad waa Rasuul Ilaahay, oo kuwa la jira waa ku ad-adag yihiin gaalada, isu naxariis badan yihiin dhexdooda; waxaad aragtaa iyagoor rukuucsan, sujuudsan, dalbaya deeq Ilaahay(iyo) Raallinimo (diisa). Astaantooda (calaaamaddooda) waxay ka muuqdaan wejiyadooda (foolkooda) raadka sujuudda darteed; (arrink)kaasi waa tilmaantooda ku yaal Towraadda. Oo tilmaantooda ku yaal Injilka waa sida (abuur) la beeray, soo bixiyey laamahiisa, markaasuu xoogeystey, oo qaro weynaaday, oo ku istaagay jiridyaadiisa, kaasoo cajab geliya beeroleyda_waa si uu (Allaah) ugu caro geliyo gaalada. Allaah wuxuu u ballan qaaday kuwa rumeeeyey oo samaha falay oo iyaga (mu'miniinta) ah Dambi Dhaaf iyo Aabaal gud aad u Weyn⁽¹⁰⁾.

Suuradda 49 Al-Xujaraat⁽¹⁾

Waa 18 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxaamnir Raxium

1. Mu'miniintow! Ha ka hor marinnina (qowlkiinna) (qowlka) Ilaahay iyo Rasuulkiisa⁽²⁾, oo Allaah ka cabsada

(oo dhowra xilka uu idin saaray). Hubaal! Allaah waa wax kasta Maqle, Ogsoon wax walba.

2. Mu'miniintow! Ha u qaadina kor codadkiinna si ka sarreysa codka Nabiga oo ha kula tannaagoonina hadalka sida ay isugula tannaagoodaan qaarkiinba qaarka kale, si aan camalkiinna u burin idinkoo aan dareensaneyn.

3. Hubaal, kuwa hoos u dhiga cododkooda markay hor joogaan Rasuulka Ilaahay, kuwaas waa kuwa uu Quluubtooda Allaah imitixaanay dhowrsashadooda darteed, waxay leeyihiin Dambi Dhaaf iyo abaalgud aad u Weyn (Janno).

4. Hubaal kuwa kaaga dhawaaqa (Nabi Muxammadow) qololka gadaashhood, badankoodu ma aha wax garad.

10. Tusaalahaa la bixiyey waxaa ku sifoobay Nabiga s.c.w. iyo asxaabiitisa.

1. Al-Xujaraad macnaheedu waa qolalka, waxaana loola jeedaa qololkii ay ku noolaayeen xaasaskii Nabiga s.c.w.

2. Waxaa loola jeedaa ma bannaanaa mu'miniinta inay ka bixiyaan wax xukun ah arrin ay ahaataba haddi aanay oggolaansho ka heysan Allaah iyo Rasuulkiisa.

5. Oo hadday sugi lahaayeen oo samraan inta aad uga soo baxeysyo, baa hubaal u khayr badnaan laheyd, Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

6. Mu'miniintow! Hadduu idiinla yimaado mid caasi ah war, iska hubiya, si aydaan wax ugu yeelin dad ogaansho la'aan, markaas waxa aad fasheen aad ka shallaydaan.

7. Oo ogaada inuu idinku dhex jiro Rasuullka Ilaahey, hadduu idinka yeeli lahaa in badan oo Arrinka ka mid ah, hubaal waad dhibtoon laheydeen, laakiinse Allaah baa idin jeclaysiyyey Iimaanka oo ku qurxiyey quluubtiinna, oo ka yeelay wax aad neceb tiihin gaalnimo, faasiqnimo iyo caasinnimo. Oo waa kuwa kuwa iyagu (dhab u) hanuunsan.

8. Waa Fadli xag Ilaahey ah iyo Nicmad, Oo Allaah waa wax kasta Oge, Xakiim ah.

9. Oo hadday labo kooxood oo mu'miniinta ka mid ahi diriraan, markaa ka sameeya heshiis dhexdooda, haddiise middood ku gardarroota mid kale markaa la dirira midda gar daran jeer ay u soo noqoto Amarka Ilaahey, oo hadday soo laabato, markaa ka sameeya heshiis dhexdooda si caddaalad ah oo u gar soora. Hubaal Allaah waa jecel yahay kuwa si caddaalad ah wax u garsoora

10. Mu'miniintow waa een walaalo⁽³⁾, ee ka sameeya heshiis walaalihiin dhexdood, oo Allaah ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray), waa intaasoo la idiin naxariisto.

11. Mu'miniintow! Yey qolona yasin qolo kale, waxaa laga yaabaa inay ka khayr badan yihiin, oo yey dumarna yasin dumar kale, waxaa laga yaabaa inay ka khayr badan yihiin; oo ha is quursannina, oo ha isugu yeerina naaneysyo xun. Xumaa (xusidda) magaca xun kaddib Iimaanka. Oo qofkaan (xaqa u) soo laaban, haddaba waa kuwas kuwa ah gar ma qaataayaasha.

³. Muslimka waa walaalka Muslimka, waa inuusan ku gardarroon, oo hagrann, oo u gacan gelin cadow, oo wax ka beensan, qofka muslimka ah waa ka xaaraan muslimka kale: maalkiisa, sharafkiisa, iyo dhiiggiisuba, waxaana shar ugu filan qofka inuu quursado walaalki Muslimka ah".

يَتَابُوهَا لَيْلَيْنَ إِذْ أَمْوَأُوا جَهَنَّمَ فَكَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِلَّا شَرٌّ وَلَا يَجْتَسِسُوا رَأْيَهُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا لَيْلَجُّ أَحَدُكُمْ أَنَّ
 يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مِنْتَهِيَّهُ شَمُومُهُ وَأَتَقْوَاهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
 تَوَابٌ حَبِيبٌ ۝ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِذَا حَلَّتُمُونَ ذِكْرَ وَاقْتُلَ وَجْهَتُكُمْ
 شَعُورًا وَفَيْلَ إِتَّعَارَ قُرْبًا لَآكُورَمَكُوكُهُ عَنْدَ اللَّهِ أَقْدَمُكُمْ إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ حَبِيبٌ ۝ قَالَ أَلَا أَغْرِيَ بِإِيمَانَ قُلْ لَمَّا تُؤْمِنُوا وَلَكُمْ
 قُولُوا أَسْقَنَا وَلَمَّا يَدْخُلُ الْأَيْمَنَ فِي قُولِيَّكُو وَإِنْ تُطِيعُو اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ لَا يَلْتَكُمْ مِنْ أَعْمَلِكُمْ سَيِّئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَبِيبٌ ۝
 إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذْ أَمْوَأُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ شَعُورًا رَأَوْا
 وَجْهَهُو رَأَوْا مَوْلَاهُمْ وَنَفْسَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ لَيْكَهُمْ
 الْأَصْدِيقُونَ ۝ قُلْ أَتَعْمَوْنَ اللَّهَ يَدِينَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَلَّهُ يَعْلَمُ كُلَّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝ يَمْنُونَ
 عَيْنَكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْنُوا عَلَى إِسْلَامِكُمْ بِاللَّهِ يَسْمُونَ
 عَيْنَكَ أَنْ هَذَنُكُمْ لِلْيَمِنِينَ إِنْ كُتْشَ صَدِيقُونَ ۝ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
 عَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ يَصِيرُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

٥١٧

Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

15. Mu'miniintow waa uun kuwa rumeysan Allaah iyo Rasuulkiisa. markaasna aan shakiyin, oo u hura maalkooda iyo nafahooda Jidka Ilaahey. Waa kuwaas runlowyada.

16. Dheh: Ma waxaad u sheegeysaan Allaah diintiinna? Isagoo Allaah ogsoon yahay waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada, Oo Allaah wax walba waa Ogsoon yahay.

17. Waxay kuugu abaal sheegtaan qaadashadooda islaamka darteed. Dheh: ha iigu abaal sheegannina islaamiddiinna. Bal Allaah baa idiinku abaal sheeganaya idinku hanuuntiinna Iimaanka darteed, haddaad run sheegeysaan.

18. Hubaal, Allaah baa ogsoon waxa aan muuqan ee jira samooyinka iyo arlada. Oo Allaah wuu Arkaa waxa aad fashaan.

12. Mu'miniintow! Ka dheeraada malaha badanki, hubaal, malaha qaarki waa dambi. Oo ha is jaasusina, oo qaarkiin yaanay xaman qaar kale; miyuu jecel yahay midkiin inuu cuno hilibka walaalkiis oo mayd ah? Waad neceb thihiin arrintaa. Oo Allaah ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray), hubaal, Allaah waa toobad aqbale, Naxariis Badan.

13. Dadow! Hubaal Waxaanu idinka abuurnay lab iyo dheddig, oo idinka dhignay shucuub iyo qabaa'il si aad isu aqoonsataan, hubaal, kan idiinku sharaf badan (gobsan) Allaah agti waa kan idiinku Alle ka cabsiga badan (iyo dhowris xilka uu idin saaray). hubaal, Allaah waa wax kasta Ogsoone, Xog ogaal ah.

14. Reer miyigii Carbeed waxay yiraahdeen: Waanu rumeynay. Dheh: Ma aydaan rumeynin (weli), laakiinse dhaha, waanu islaamnay (hoggaaansannay); waayo Iimaanku welii ma uusan gelin quluubiinna. Oo haddaad adeecdaan Allaah iyo Rasuulkiisa, waxba idinkama uu nuqsaamin doono ka mid ah acmaashiinna. Hubaal Allaah waa

Suuradda 50 Qaaf⁽¹⁾

Waa 45 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Qaaf⁽²⁾; Wuxaan ku dhaartay Qur'aanka Sharafka Badan⁽³⁾.

2. Waxay se la yaabeen inuu u yimid dige iyaga ka mid ahi. Oo gaaladu waxay yiraahdaan: Arrinkani waa wax la yaab leh.

3. Ma markaan dhimanno oo aan noqonno ciid (miyaa dib naloo soo nooleyn)? (Arrin) kaasi waa soo Noqosho aad u fog.

4. Waan ognahay waxa uu dhulku ka dhimo (ka cuno) iyaga (jirarkooda), oo agtannada waxaa ah Kitaab wax walba kooba .

5. Waxay se beeniyeen Xaqa markuu u yimid, marka waxay ku jiraan xaalad aad u murugsan.

6. Mawaysan haddaba fiirin samada korkooda ah, sida aan u dhisnay oo u qurxinnay, oo ma laha wax duleello ah?

7. Oo dhulka waanu fidinnay, oo waxaan ku sugnay buuro, oo waxaanu ka yeelany inay ka soo dhex baxaan dhir qurxoon oo cayn walba leh.

8. Oo tusmo iyo waano u ah addoon kasta oo badiya u soo laabashada (Ilaahay).

9. Oo Wuxaan ka soo shubnay roob barakaysan daruurga, oo ka yeelney inay ku soo baxaan beero iyo baad.

10. Iyo geedo timir dhaadheer oo leh fiid ay ka soo dhashaan rucub is dul saaran.

11. Risiq ahaan ay leeyihiin addoomaha. Oo waxaan ku nooleynaa (roobka) dhul dhintay. Sidaas oo kale buu ahaan doonaa iska soo saarka (qubuuraha).

12. Dadkii Nuux baa beeniyey hortood iyaga⁽⁴⁾, iyo qoladii ceelka iyo Thamuud.

13. Iyo Caad iyo Fircoo iyo (poonkii) Luud walaalihi.

14. Iyo reer hawdkii iyo dadkii Tubbac; dhammaan waxay beeniyeen Rususha, waxaanu ku dhacay gooddigeyga.

15. Ma Waxaynu gabnay abuuristii hore? Bal waxaa isaga darsan arrinka la xiriira abuurista cusub (soo nooleyn ta meytida).

^{1.} Qaaf waa xarafka Qaaf

^{2.} Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Ayadda 1

^{3.} Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 38: 1

^{4.} Waa ka hor gaalada reer Makkah

وَلَقَدْ حَلَقْنَا إِلَيْنَسَ وَعَلَمْتَاهُ سُوسِيهَ نَفْسُهُ وَخَنَّ أَفْرَى إِلَيْهِ
مِنْ جَبَلِ الْوَرِيدِ ١٣ إِذْ تَنَاهَى الْمُسَلِّمَيَانِ عَنِ الْجِيمِينَ وَعَنِ الشَّمَالِ
فَعِيدَ ١٤ مَا يَلْعَظُ مِنْ قَوْلِ الْأَدَيْدِ رَقِيبُ عَيْدِ ١٥ وَجَاهَتْ سَكُونُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحْمِدُ ١٦ وَفَتَحَ فِي الصُّورَ ذَلِكَ
يَوْمُ الْعِيدِ ١٧ وَجَاهَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَسَهِيدٌ ١٨ لَقَدْ
كُنْتَ فِي عَقْلَمَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غَطَّاءَكَ فَبَصَرُكَ آتَيْمَ حَدِيدٌ
وَقَالَ فَرِسْتَهُ هَذَا مَا الَّذِي عَيْدَ ١٩ أَقْيَا فِي جَهَنَّمَ كُلُّ كَنَارٍ
عَيْنِي ٢٠ مَنَاعَ لِلْخَيْرِ مُعْتَدِلٌ مُرْبِّي ٢١ الَّذِي جَعَلَ مَعَنَّ اللَّهِ الْهَمَّا
أَخْرَقَ الْقَيَّاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ٢٢ قَالَ فَرِنْدَهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَنَّهُ
وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ عَيْدِ ٢٣ قَالَ لَا تَحْتَصِمُ مَوْلَدِي وَقَدْ فَتَّتَ
إِلَيْكَ لِلْوَعِيدِ ٢٤ مَا يَبْلُلُ الْقَوْلُ لَذِي وَمَا أَنَا طِلَمُ لِلْعِيدِ
يَوْمَ تَغُولُ لِجَهَنَّمَ هَلْ أَمْتَلَأْتَ وَتَغُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ٢٥ وَلَرْفَتِ
الْجَنَّةُ اسْتَغْيَانِ عَيْرَ عَيْدِ ٢٦ هَذَا مَا تُؤْعِدُنَّ لَكُلِّ أَوْبَ حَفِيطَ
مَنْ خَشِيَ الْرَّجْمُونَ بِالْقَبْيَ وَجَاهَتْ مُنْبِيٌّ ٢٧ أَدْخُلُوهَا
يُسْلَمُ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُودِ ٢٨ لَهُمْ مَا يَسْأَلُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَرِيدٌ ٢٩

16. Oo waxaan hore u abuurnay aadmiga, oo ognahay waxa ay naftisu hoos ugula hadasho. Oo waxaan uga dhownahay xididka dhuunta.

17. Markay labada qabilayaal (malaa'igta wax qoreysa) qaabilaan, iyagoo ka fadhiya dhinaca midig, iyo dhinaca bidix.

18. Ma jiro eray (admiga) ku hadlo, oo uusan ag joogin ilaaliye u diyaar ah (inuu qoro).

19. Oo sakaraadka mowdka waxay la iman xaq: (arrin)kaasi waa waxaad ka meermereysey.

20. Oo Buunka waa la afuu doonaa_kaasu waa Maalinkii (fulinta) gooddiga.

21. Oo naf walbaa waxay iman doontaa iyadoo uu la socdo mid hoggaaminaya, iyo mid ku markhaati furaya.

22. (Waxaa la oran): Xaqiiq waad ka dhoohnayd arrinkan, haddas kaa qaadnay daboolkaagii, marka arragaagu maanta waa xoog badan yayah.

23. Oo rafiqiisi (malagga) wuxuu oran doonaa: (Qoral) kani waa waxa agteyda ah, waa diyaar.

24. (Allaah) Wuxuu oran doonaa: Ku tuura Naar gaal kastoo xaq diiddo ku madax adeegay.

25. Khayr diide, xadgudbe, iyo shaki qabeen.

26. Kan la mid dhigay Allaah, ilaah kale, ee ku tuura isaga cadaabka daran.

27. Rafiqiisa (shaydaanka ah) wuxuu oran doonaa: Rabbiyaw! Anigu ma aanan u horseedin xadgudub, laakiinse naf ahaantiisa ku sugnaa habow aad u fog.

28. (Allaah) Wuxuu oran doonaa: Ha ku doodina Hortayda, oo waxaan horay idiinku soo diray gooddiga (digniin).

29. Hadalka (Xukunka) iga soo fula ma aha mid la beddelo, Oo Anigu ma ahi mid marnaba ku gardarrooda Addoomaha.

30. Maalinta aan ku oran doonno Naarta: Ma buuxsantay? Oo waxay oran doontaa: Ma jiraan wax dheeraad ah?

31. Oo Jannada waxaa loo soo dhoweyn Alle ka cabsadayaasha iyadoo aan fogeyn.

32. (Waxaa lagu oran doonaa): Kani waa waxa la idin ballan qaaday, Waxaa iska leh mid walboo u soo laabasho badan (Allaah), oo dhowra (ballamaha uu galo).

33. Kan ka cabsada Raxmaanka (Allaah) sir (iyo saaqba) oo la yimaada qalbi toobad keen badan.

34. Ku gala nabad; kani waa Maalinka waarridda.

35. Waxay ku leeyihiin gudaheeda waxa ay doonaan,_oo waxaan u heynaa weliba wax intaa ka badan.

36. Oo badanaa inta fac aan halaagnay iyaga hortood, kuwaasoo ahaa kuwo ka xoog badan oo dhulalka xulay. Ee ma jiraa meel loo cararaa?

37. Hubaal, arrin(kani) waxaa ugu sugan xusuusin kan qalbi leh ama wax dhageysta isagoo baraarugsan.

38. Oo Waxaan xaqiiq ku abuurnay samooyinka iyo arlada iyo waxa u dhixeyya lix maal mood gudahood oo nama soo gaarin wax daal ah.

39. Eeu samir yeelo (Nabi Muxammadow) wawa ay leeyihii, oo ku tasbiixso Ammaanaha Rabbigaa ka hor qorrax soo baxa iyo ka hor inta aanay dhicin.

40. Oo (in) habeenka ka mid ah ku tasbiixso Ammaanahiisa iyo sujuudda (salaadaha) ka dambow.

41. Oo Dhageysso Maalinka marka uu dhawaaquhu ka dhawaaqi doono meel dhow.

42. Maalinka ay maqli doonaan qaylada (Buunka) si Xaq ah, kaasu waa Maalinka ka soo bixidda (qubuuraha).

43. Hubaal Waa Annaga kuwa bixiya nolol oo sababa dhimasho; oo waa Xaggayaga halka loo soo noqon.

44. Maalinka uu dhulku ka dillaaci doono gaballo hoostooda, markaasay dhaqso ku soo bixi doonaan, kaasu waa soo kulmin noo fudud.

45. Annaga baa aad u ogsoon waxa ay yiraahdaan; oo adigu ma ahid dushooda jujuubaa qasba. Ha yeesh ee ku waani Qur'aanka, kan ka cabsada Gooddigayga.

وَكَأَهْلَكَنَا بَأْنَاهُمْ مِنْ قَرْنَهُرْ أَشْدُدُهُمْ بَطْسَا فَقِيمَا
فِي الْأَلْلَدِهَلْ مِنْ مَحِيصٍ ٣٦ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ
كَانَ لَهُ دُقَبْ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ٣٧ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْمَسْكُوتَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَبْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا
مِنْ لَعْوبٍ ٣٨ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَكُوْلُونَ وَسَيِّعْ حَمْدَ رَبِّكَ
فَبَلْ طَلُوعَ الشَّمَسِينَ وَقَبْلَ الْعَرُوبِ ٣٩ وَمِنْ كَيْلَ فَسِحْجَةٍ
وَأَذْبَرَ الْسَّجُودِ ٤٠ وَاسْتِعْمِيْبُوكَ يَنْدَادُ الْمَنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ
٤١ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ يَا لَهُنَّ ذَلِكَ يَوْمُ الْحُرُوجِ ٤٢ إِنَّا
نَخْنُ نُخْيُهُ وَنُبْيِتُ وَلَيْسَنَا الْمَصِيرُ ٤٣ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ
عَنْهُمْ سِرْكَاعًا ذَلِكَ حَسْرَعُ اَيْتَا سِيرٍ ٤٤ تَخَوَّنُ آنَوْمَانٍ يَأْيُولُونَ
وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِيَجْتَارٍ فَذَلِكَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعَيْدٍ ٤٥

شُورَةُ الْأَنْزَائِيَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّذِرِيْكَ ذَرَوْكَ ١ فَلَحْمَلَتْ وَقَرَأَ ٢ فَلَأَبْحَرَكَ يُسْكَرَ ٣
فَلَمْقَسِمَتْ أَمْرًا ٤ إِنَّمَا يُعَذِّبُونَ لَصَادِقَ ٥ وَلَيْلَيْلَ وَلَيْلَقَ ٦

٥٢٠

Suuradda 51 Ad-Daariyat⁽¹⁾**Waa 60 Aayadood: Makkiyyah****Bismillaahir Raxmaanir Raxiim**

1. Waxaan ku dhaartay (dabeylaho carrada) kiciya ee firdhiya.
2. Iyo (duuruaha) xambaarsan culayska (roobka).
3. Iyo (doon) yaha sida fudud u maaxa.
4. Iyo kuwaa (malaa'igta) ku qaybiya (risiqa, roobka, iwm) Amarkeenna.
5. Xaqiiq waxa la idiinku gooddiyey hubaal waa run.
6. Oo xaqiiq abaal marintu waa la hubaa inay dhaceysyo.

¹. Addaariyaat: Dabeylaho boorka kiciya.

وَالسَّمَاءَ دَاهِنَكُوكَبٌ ۖ إِنَّكُوكَبَ لَوْ قَوْلَ مُتَنَبِّلٍ ۖ يُوْقَكَ عَنْهُ مَنْ
 أُفَكَ ۗ قُتِلَ الْمَرْصُونُ ۖ الَّذِينَ هُوَ فِي تَمَرَقَ سَاهُونَ ۖ يَسْكَلُونَ
 أَيَّانَ يَوْمَ الْيَنِينَ ۖ يَوْمَ هُوَ عَلَى النَّارِ يَقْتَلُونَ ۖ ذُوْهَا فَيَنْتَكُوكَ
 هَذَا الَّذِي كُتُمْ بِهِ تَسْتَعْجَلُونَ ۖ إِنَّ الْمَتَقْنَينَ فِي حَيَّاتِهِنَّ وَمَوْنِ
 أَحَدِنَ مَاءَ اتَّهَمُرْزَهُمْ كَوْلَوْ أَقْبَلَ دَلَّكَ مُحَسِّنَاتِ ۖ
 كَأَلَوْ قَيْلَامَنَ أَيَّيلَ مَانِهِجَعُونَ ۖ وَبِالْأَسْخَارِ هُوَ سَعْفَرُونَ
 وَفِي أَمْرِهِمْ حَقَّ لِسَابِلَ وَالْمَخْرُومَ ۖ وَفِي الْأَرْضِ إِنَّتَ
 الْمُؤْقِنَينَ ۖ وَفِي افْنِيسِكَ أَفَلَأَبْصَرُونَ ۖ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُهُ
 وَمَا قُوْدُونَ ۖ فَوْرَتِ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ إِنَّهُ لَكَوْيَيْتِ مَلَّا أَنَّكُوكَ
 تَنْطَلُونَ ۖ هَلْ أَنْكَ حَدِيثُ صَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرِمِينَ ۖ إِذَ
 دَخَلُوا عَيْنَهُ فَقَالُوا سَلَّمَ قَوْمَ مُنْكَرُونَ ۖ فَعَانَ إِلَيْ
 أَهْلِهِ فَلَمَّا يُعْجِلَ سَمِينَ ۖ فَقَرَبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَتَأْكُونَ
 فَأَوْجَسَ مِنْهُ خِيَفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبِسْرُهُ يَغْلِبُ عَلَيْهِ ۖ
 فَلَقَّبَتْ أَمْرَأَهُ، فِي صَرَّةِ قَصْكَنَ وَجَهَهَا وَفَاقَاتْ عَوْرَعِيْمُ
 قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رِبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۖ

٥٢١

calaamooyin kuwa leh iimaanka sugar.

- 21.** Iyo nafahiinna (sidoo kale), ee mawaydaan haddaba arag?
- 22.** Oo samada buu jiraa risiqiinuu iyo waxa la idiiin ballan qaaday.
- 23.** Ee waa igu Rabbiga samada iyo arlada, waa la hubaayoo Xaq weeye, sida (loo hubo) inaad hadleysaan.
- 24.** Ma kuu yimid warka martidii Ibraahim ee sharafta lahayd?
- 25.** Markay u soo galeen, oo yiraahdeen: Nabad (dushaada ha ahaato), wuxuu yiri: (idinkuna dushiinna ha ahaato) nabad. (waxaad tiihin) dad aan la garaneyn.
- 26.** Markaasuu aaday reerkisii oo keenay dibi buuran oo shiilan.
- 27.** Oo uu soodheweeyey (isagoo leh): Mawaydaan cunayn?
- 28.** Markaas baa waxaad ka galay dareen cabsi ah. Waxay yiraahdeen: Ha cabsan, oo waxay ugu bishaareeyeen wiil aqoon leh.
- 29.** Markaasay ku soo qaabishay haweeneydiisii dhawaaq (yaab darti ah), oo iska dharbaaxday wejiga, oo tiri: (Waxaan ahay) habar ma dhasho ah oo duqowday.
- 30.** Waxay yiraahdeen: Sidaas waxaa yiri Rabbigaa. Hubaal, waa Isaga Xakiimka, Wax kasta Ogsoonaha ah.

31. (Ibraahim) wuxuu yiri: Waa maxay haddaba howshiinna (halkan) Rusushow la soo diray?

32. Waxay yiraahdeen: Hubaal waxaa naloo soo diray dad dambii layaa ah⁽²⁾.

33. Si aan ugu soo dirno korkooda dhagaxyo dhoobo ah.

34. Looga soo calaameeyey xagga Rabbigaa xadgudbayaasha⁽³⁾.

35. Markaas baan ka soo bixinay halkaa ciddii ku jirtay ee mu'miniin ah.

36. Kamase aanu helin gudaheeda wax aan aheyn hal guri oo muslimiin ah⁽⁴⁾.

37. Oo waxaan uga tagnay halkaa Calaamo⁽⁵⁾ kuwa ka cabsada cadaabka xanuunka badan.

38. Oo Muuse (calamaamo baa ku sugar), markaan u dirnay Fircoo isagoo wata Xujo Cad.

39. Wuuse jeestay (Fircoo) isagoo ay la jiraan ciidammadiisii oo yiri: (Kunu) waa saaxir ama nin waalan.

40. Markaas baan qabannay isaga iyo askartiisiiba oo xoog ugu tuurnay badda isagoo eedeysan.

41. Oo Caad (waxaa ku sugar calaamo), markaan ku dirnay dabayl khayr daran⁽⁶⁾.

42. Wax kama tegin ay ku timid iyada oo ka dhigtag digada oo kale maahee.

43. Oo Thamuud (calamaamo baa ku sugar), markii lagu yiri: Raaxeysta in muddo yar ah.

44. Waxayse ka madax adeygeen Amarka Rabbigood, markaasaa waxaa qabtay danab xoog leh iyagoo arkayey.

45. Sidaa darteed way awoodi waayeen inay soo kacaan, isumana gargaari karin.

46. Oo dadkii Nuux iyaga hortood (waxaa ku sugar calaamo_digniin), hubaal waxay ahaayeen dad caasiyaal ah madax adag.

47. Oo samada waxaan ku dhisnay awood Oo hubaal waa Annaga kuwa waasiciya.

48. Oo arlada Wuxaanu ka yeellay gogol fidsan, Ee fiicanaa haddaba diyaariyuhu.

49. Oo wax walba Wuxaan ka abuurnay lammaan, bal inaad xusuusataan.

50. Ee u carara xagga Ilaahay⁽⁷⁾, hubaal waxaan idii ahay dige cad ka yimid xaggiisa.

51. Oo ha u yeelina Allaah, Ilaah kale oo la jira. Hubaal Wuxaan idii ahay dige cad ka yimid xaggiisa.

2. Waa kuwaasi ka hor yimid Luud.

4. Luud iyo reekiisa marka laga reebu xaaskiisa.

6. Aan dhalin wax faa'ido ah khayr daran, macnaha waa shar xambaran.

7. Waxaa loola jeedaa u laabta oo ka magan gala gaalnimoo iyo dambi falid si aad uga badbaaddaan ciqaabkiisa.

3. Iyadoo dhagax walba lagu goray magaca gofka lagu halaagayo oo ku dhiman.

5. Dhagaxyada calamaadeysan waa raad muujinaya halaaggii ku dhacay dadkii Luud.

كَذَلِكَ مَا قَاتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَنْ رَسُولُ الْأَقْوَافُ لِأَسْأِلِهِ أَوْ مَحَاجِّونَ
 أَوْ أَصْوَابِهِ تَلْ هُمْ قُمْطَاطُونَ فَقُولَ عَنْهُمْ فَمَا أَنَّ
 يَلْمُومُ وَذَكَرَ فَإِنَ الْكَرِيْتَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ وَمَا خَلَقْتُ
 الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَيْكَ بَدُونَ مَا أَرْبَدْتُهُمْ هُنْ رَذْقٌ وَمَا أَرْبَدْ
 أَنْ يُطْعَمُونَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزْقُ ذُرْقُ الْقَوْمَ الْمُتَّيْتِ
 فَإِنَّ لِلَّذِينَ طَلَمُوا دُنْبُ اهْتَلَ ذُوبَ أَصْحَابِهِ فَلَا يَسْتَعِجِلُونَ
 فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمَهُمُ الْلَّهُ يُوَعِّدُونَ

سُورَةُ الطَّوْرَ

يَسْ لِلَّهِ الْكَوْنَدِ الْجَمِيعِ
 وَالْأَطْلُورُ وَكَبِيْرُ مَسْطُوْرُ فِي رَقِيْ مَنْسُوْرُ وَأَلْبَيْتِ
 الْمَعْمُورُ وَالسَّقْفُ الْمَرْفُوعُ وَأَلْبَحْرُ الْمَسْجُورُ إِنَّ
 عَذَابَ رَيْنَكَ لَوْقَعَ مَالَهُ مِنْ دَاعِيْغَ يَوْمَ تَسْمَأَهُ
 مَوْرَأً وَتَسِيرُ الْجَبَالُ سَيْرَكَ فَوَيْلٌ بِوَقْيَدِ الْمَكَدِيْنَ
 الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضِ يَعْمُوتُونَ نَوْمَ يَدْعَوْنَ إِلَى تَارِ
 جَهَّمَّمَ دَعَّا هَذِهِ الْأَنْذَارُ الَّتِي كُنْشَمْ بِهَا كَبِيْرُونَ

1. Waxaan ku dhaartay Buurta.

3. Ee indhalka ku fidsan.

5. Iyo saqafka la kor yeelay (samada).

7. Hubaal, Cadaabka Rabbigaa waa wax dhici doona oo sugaran, _

8. Ma jiro wax celin doona.

9. Maalinka marka uu cirku hadba dhinac u wareegi doono⁽⁵⁾,

10. Oo buuruuhu socon doonaan socosho (yaab) leh.

11. Ee hoog waxaa leh Maalinkaas beeniyayaasha.

12. Kuwa iska cayaara ee dhex gala xumaanta.

13. Maalinta loogu tuuri doono Naarta si daran oo xoog leh.

14. Tani was Naartii Aad beenin jirteen.

8. Miye gaaladii beri hore u soo gudbiyeen hadalladan kuwaan reer Makkah ah sidaa darteed ay u yiraahdeen isla hadalkoodii oo kale? ***

1. Add-Duur: Buurta, waxaa loola jeedaa Buuritti uu Allaah kula hadlay Nabi Muuse c.s.

2. Waxaa lagu Jastray Looxa Maxfuudka, ama Qur'aanka.

3. Waa Beydka Haabay ku caabuddaan malaa'iiga ee ku yaal samada toddobaad, abbaarta Kachada.

4. Baddaasoo sidaas noqon Maalinta Qiyaamaha. Ama badda soo fatahda.

5. Oo noqon sida boor oo u socon sida daruruhu.

52. Waa sidaase, ma jiro Rasuul u yimid kuwii iyaga ka horreeyey oo aysan oran: waa Saaxir, ama nin waalan.

53. Miye iskula dardaarmeen arrinkani⁽⁸⁾? Mayee' waa dad xadgudub badan.

54. Ee iskaga jeeso iyaga, kaama saarna eed'e.

55. Oo wad waanada waxay runtii waanadu anfacdaa mu'miniinta.

56. Oo uma aanu abuurin Jinka iyo dadka waxaan ahayn inay i caabudaan.

57. Kama doonayo wax risiq ah oo kama doonayo inay i quidiyaan.

58. Hubaal, Allaah waa Irsaaqaha, Rabbiga iska leh Awoodda sare, Xoog Badnaha ah.

59. Hubaal kuwa fala gefka (shirkiga iyo macaasida) waxay la kulmi saami la mid ah saamigii asxaabtood, ee waxba yeey sugi waayin oo dalbin in aan u soo dedejiyo.

60. Ee hoog waxaa leh kuwa rumeyn diiday, kaasoo kaga iman doona Maalinkoodaasi loogu gooddiyey .

Suuradda 52 Ad-Duур⁽¹⁾

Waa 49 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

2. Iyo Kitaabka qoran⁽²⁾.

4. Iyo Guriga (Kacbadha) la siyaarto⁽³⁾.

6. Iyo badda la huriyey⁽⁴⁾.

15. Ee ma sixir baa haddaba, mise idinku ma aragtaan?

16. (Gala oo) ku gubta dhexdeeda, markaa ku samra ama ha ku samrina - waa isugu kiin wada mid, Waxaa uun laydinka goyn waxaad fali jirteen.

17. Hubaal, kuwa Allaah ka cabsada (ee ka dhowsada shirkiga iyo macaasida) waxay dhex ahaan doonaan beero iyo barwaqaqo.

18. Iyagooy ku raaxeysan waxa uu siiyey Rabbigood, oo Rabbigood Wuxuu ka badbaadshay cadaabka Naarta ololeysa.

19. (Waxaa lagu oran doonaa) Cuna oo cabba si bogaadin leh. Waa abaalka waxaad fali jirteen.

20. Waxay ku jiibleysan doonaan sariiroo heer sare ah oo la safay. Oo waxaan u guurin doonnaa dumar leh indho waasic ah oo (qurux badan).

21. Oo kuwa rumeeey oo ay durriyadoodu ku raacdya iimaanka, waxaanu isu wada keeni doonnaa iyaga durriyadooda, oo waxna kama dhimi doonno camalkooda. Qof walbaa wuxuu mas'ul ka yahay waxa uu kasbado.

22. Oo waxaan siin doonnaa khudrad iyo hilib, kay rabaan.

23. Waxay isu dhiib-dhiibi doonaan galaas (khamro xalaal) ah aan lahaan doonin wax ah laqwi iyo dambi midna.

24. Oo waxaa ku dhix wareegi doona wiilal yar yar (adeegayaal) ay leeyihii, la moodo luul la dhowray.

25. Oo qaarkood waxay qaabili doonaan qaar kale iyagoo is-wareysan.

26. Waxay oran doonaan: Wuxaan ka hor ahayn kuwo elhelkayaga dhexdooda ka cabsada (caro gelinta Ilaahay).

27. Allaah baase noo nicmeeyey, oo naga dhowray cadasabka hanfiga kulul.

28. Hubaal Wuxaan innagu awal hore baryi jirnay Isagoo (Keliya). Hubaal, waa Isaga Baarriga , Naxariista Badan.

29. Ee waani (Nabi Muxammadow), Waayo adigu ma tihid waa igu Nicmadda Rabbigaa, falalow iyo ku waalan midna.

30. Mise waxay leeyihii waa gabayaa, aan la sugno musiibad waqtiga la iman⁽⁶⁾.

31. Dheh: Suga! Aniguna sidoo kale hubaal waxaan ka mid ahay kuwa wax suga.

6. Inay dhibaato uun ku dhacdo ama dhimasho dhagso ah.

أَقْبَحُهُ هَذَا مَا أَنْتَ لَنْ تُبَرُّ وَرَتْ ١٥ أَصْلَوْهَا فَأَقْبَرْ قَوْمًا
أَوْ لَا تُصِيرُ وَاسْوَاءَ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُخْرُقُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٦
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّتَيْ وَنَعِيمٍ ١٧ فَلَكُمْ يَوْمًا تَاهُمْ رَفَعْتُمْ
وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحْيِمِ ١٨ كُلُّ أَنْشَوْهُ أَهْيَهْتُ لَيْلًا
كُلُّ شَهْرٍ تَعْمَلُونَ ١٩ مُكَبِّكِينَ عَلَى سُرُورٍ مَضْفُوقَةَ رَوْحَهُمْ
بِحُجَّرَعِينِ ٢٠ وَالَّذِينَ ءامَنُوا وَأَبْغَهُمْ ذُرِّيَّهُمْ بِإِيمَنِ الْحَقِّ
بِهِمْ ذُرِّيَّهُمْ وَمَا أَنْتُمْ مِنْ عَمَالِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ أَمْرٍ يَمْا
كَسَبَ رَهِينٌ ٢١ وَأَفْدَدْتُهُمْ بِنَكَهَةٍ وَلَحْمَ مَمَّا يَسْتَهُونَ ٢٢
يَتَنَزَّلُونَ فِيهَا كَاسَالًا لَأَغْرِيَهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ ٢٣ وَيَظْهَرُ عَلَيْهِمْ
غَلَمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ قُلُوبَ مَكَثُونٌ ٢٤ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى
بَعْضٍ يَسَّأَلُونَ ٢٥ قَاتَلُوا إِنَّا كُنَّا نَأْقِلُ فِي أَهْلِنَا مَسْفِقِينَ
فَقَنَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَنَّا عَذَابَ السَّمُومِ ٢٦ إِنَّا كُنَّا
مِنْ قَبْلِ نَذْعُونَ إِنَّهُ هُوَ الْرَّحِيمُ ٢٧ فَذَرْهُ فَإِنَّهُ يَعْمَلُ
رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجُونٍ ٢٨ أَمْ يَكُونُ شَاعِرِيَّهُ صَوْرَتِ
الْمُؤْمِنُونَ ٢٩ قُلْ تَرْبُصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَّصِّلِينَ ٣٠

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلِمُهُمْ بِهَذَا أَفْهُرُ قَوْمٍ طَاغِيْوْنَ ۖ ۗ أَمْ يَقُولُونَ نَفُوْلَةً^{۱۶}
 كُلَّ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ فَلَيَأْتُوْنِي بِحَدِيثٍ مُثَلِّهٍ إِنْ كَانُوا صَدِيقِيْنَ^{۱۷}
 أَمْ رَحِلُّوْنَ مِنْ عِيْرٍ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَلَقُونَ ۖ أَمْ رَحِلُّوْنَ^{۱۸}
 الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كُلَّ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ أَمْ عِنْدَهُمْ خَانِ رِبِّكَ^{۱۹}
 أَفْهُرُ الْمُصَيْطِرِوْنَ ۖ أَمْ لَهُمْ سُلْطَنٌ يَسْتَعْمِلُ فِيهِ فَلَيَأْتُ^{۲۰}
 مُسْتَعْمِلُهُ بِسْلَطَنٍ مُبِينٍ ۖ أَمْ لَهُ الْبَيْتُ وَلَكُمُ الْبَيْنُ^{۲۱}
 أَمْ نَسْتَأْهِمُ أَجْرًا لَهُمْ مِنْ قَعْدَةٍ مُمْقَلُونَ ۖ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ^{۲۲}
 فَهُمْ يَكْبُونَ ۖ أَمْ بِرُّدُونَ كَيْدَ الَّذِينَ كَفَرُواْ وَأَمْ لَهُمُ الْتَّكْدِيْنُ^{۲۳}
 أَفْلَهُمُ اللَّهُ عَلَيْهِ اللَّهُ سُبْحَانُ اللَّهِ عَمَّا يُشَرِّكُونَ ۖ وَإِنْ يَرْقُواْ لَكَفَّا^{۲۴}
 فِي الْأَسْمَاءِ سَاقِيَّاً يَعْلُوْسَاحَارَ مَرْكُومٍ ۖ فَدَرِهِمْ حَتَّى يَلْعُوْ^{۲۵}
 يَوْمَهُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ۖ يَوْمَ لَا يَغْنِي عَنْهُمْ كِيدُرُهُ شَيْئًا^{۲۶}
 وَلَا هُمْ يُصْرُوْنَ ۖ وَلَا لَلَّذِينَ ظَلَمُواْ مُدَبِّدَوْنَ ذَلِكَ وَلَكَنَّ^{۲۷}
 أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْمَلُونَ ۖ وَأَصْبِرْ لِلْحَكْمِ رِبِّكَ فَإِنَّا بِأَعْيُنِنَا وَسَيَّ^{۲۸}
 يَحْمِدُ رِبَّكَ حَيْنَ نَفُوْلَةً ۖ وَمِنْ أَنْيَلِ فَسِيْحَةٍ وَأَذْبَرَ النَّجْوِ^{۲۹}

شِرْكَةُ الْبَحْرِ

۵۲۵

ahayn Allaah? Xurmoo dhan waxaa iska leh Allaah oo ka nazahan waxy ay la wadaajiyaaan (cibaadada).

44. Oo hadday arki lahaayeen gabal cirka ka mid ah oo soo dhacaya⁽⁷⁾. waxay oran lahaayeen: Waa daruur is dul saaran.

45. Ee iskaga tag inta ay la kulmaan Maalinkooda ee laga yeeli doono inay la suuxaan (qarracan iyo naxdin).

46. Maalinka uusan dabinkoodu waxba u tari doonin oo aan loo gargaari doonin.

47. Oo hubaal waxay kuwaa geflka badan la kulmi doonaan cadaab kaa ka sokow (adduunka gedahi)⁽⁸⁾ laakiinse badankoodu ma ay ogsoona.

48. Ee u sug si samir leh xukunka Rabbigaa, waxaad hubaal tahay indhahayaga hortood, oo ku tasbiixso Ammaanaha Rabbigaa markaa sood kacdo.

49. Oo habeenkana huf oo xurmo weynnee, iyo markay xiddiguhi dhacaan.

7. Kaasoo calaamo u ah soo degitaanka Ciqaabka Ilaahay, sida ay dalbadeen ah.

8. Lagu sallado daad, abaaaro, gaajo, jirrooyin, musiibootin. Iwm. Haddaan lagu ciqaabin adduunka, markaas waa cadaabka qabriga.

32. Mise ma maanankooda baa ku amraa inay sidan (yiraahdaan), bal waa dad xad gudub badan?

33. Mise waxay leeyihii: Waa been abuuray? Balse! Ma rumeynsa.

34. Ee ha keenaan hadal la mid ahi kani hadday yihiin run sheegayaal.

35. Mise waxaa laga abuuray cid la', mise iyagaa ah abuurayaasha?

36. Mise waxay abuureen samooyinka iyo arlada? Mayee, ma yaqiinsana.

37. Mise waxay hayaan khasnadaha Rabbigaa? Mise waxaa la siiyey awood dhan?

38. Mise waxay leeyihii sallaanno ay wax ku dhegystaan; ee ha la yimaado dhegystahoodu xujo cad.

39. Mise Wuxuu leeyahay gabdho halka idinku leediihiin wiilal?

40. Mise waxaad adigu weydiisataa ujro, sidaa awgeed deyn la culaabeysan yihiin?

41. Mise waxay hayaan waxa qarsoon aan muuqan ee iyagu qoraan?

42. Mise waxay kula doonaan haddimo, kuwase rumeyn diida waa iyaga kuwa ku dhaca (booraan) haddimo .

43. Mise waxay leeyihii ilaab aan

Suuradda 53 An-Najam⁽¹⁾**Waa 62 Aayadood: Makkiiyah****Bismillaahir Raxmaanir Raxiium**

1. Waxaan ku dhaartay xiddiga markuu hoos u soo dhaco.

2. Saaxiibkiin (Muxammad) ma uu gefin, oo ma habaabbin.

3. Oo ma ku hadlo hawadiisa.

4. Wax kale maahee (hadalkiisu) waa waxyi loo soo waxyooday.

5. Waxaa baray (oo xagga Allaah ka soo gaarsiiyey) mid xoog leh.

6. Awood Badan oo arag wanaagsan leh, ee abuuristiisu dhan tahay (Jabriil)⁽²⁾.

7. Isagoo ka yimid halka ugu sarreysa jihada sare (ee bariga)⁽³⁾.

8. Markaasuu (u) soo dhowaaday (xagga arlada) oo soo raacraacsaday (degey).

9. Oo u soo jirsaday in le'eg labo qaanso xariggeed bal ka sii dhowba.

10. Markaasuu (Allaah) u Waxyooday addoonkiisa⁽⁴⁾ waxa uu u waxyooday.

11. Kama been sheegin Qalbigu wuxuu arkay.

12. Ma waxaad haddaba kula murantaa waxa uu arkay.

13. Oo xaqiiq wuxuu ku arkay (Jabriil) soo degitaan kale.

14. Dhammaadka xadka geedka gobka⁽⁵⁾.

15. Waxaa agteeda ah Jannada hoyashada.

16. Markuu daboolay gobka wixa daboolay.

17. Arragga uma iilaa dhinacna, oo ma dhaafin xadkii loo dhigay.

18. Xaqiiq wuxuu wax ka arkay Calaamooyinka Rabbigi ee waaweyn.

19. Ee bal ii sheega Al-Laat iyo Al-Cuzza.

20. Iyo Manaat, midka seddexaad ee kale⁽⁶⁾?

21. Ma idinka baase leh labka oo Isagu leeyayah dheddigga?

22. Tanu dhab aanhaa waa qayb dulun ah.

23. Ma aha wax kale aan aheyn magacyo aad bixiseen, idinka iyo aabbayaashiin, oo uusan Allaah u soo dejin wax Xujo ah. Oo ma raacaan waxba aan ahayn male iyo waxa xun ay naftoodu u ilato, oo xaqiiq waxaa uga yimid xagga Rabbigood hanuun wacan.

24. Mise Aadmiyu wuxuu leeyayah wuxuu jecleysto?

25. Mayee Allaah baa iska leh tan dambe (Aakhirada) iyo (nolosha) horeba (Adduunka).

26. Oo badanaa inta malag jooga samooyinka, aysan shafeecadoodu waxba taraynin in Allaah u idmo maahee cidduu doono oo ka Raalli yay.

1. An-Najam: Xiddiga

2. Jabriil wuxuu ugu muuqday Nabi Muxammad s.c.w. muuqaalkiisa dhabta ah.

3. Cirkha, halka ka korreysa jihada bari ee qorrax soo baxxa.

4. Addoonkaa Ilahay waxaa loola jeedaa Nabi Muxammad s.c.w.

5. Sidratul muntaha, was halka u sarreysa samada toddobaad.

6. Seddexdan magac ee lagu xusay halkan iyo Ayadda ka horreysa waa ilaahyo caan ah oo dheddig ah ay caabudi jireen mushrikiintii Carbeed.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ لَيَسْمُونَ الْمَلَكَةَ تَسْمِيهُ الْأَنْثَىٰ
 وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَعْلَمُونَ إِلَّا أَطْلَنَ وَإِنْ أَطْلَنَ لَا يَعْلَمُونَ مِنْ
 الْحَقِّ شَيْئًاٰ فَأَعْرِضْ عَنْهُنَّ تَوْلِي عَنْ ذِكْرِنَا وَلَا يُرِيدُ إِلَّا الْحَيَاةُ
 الْدُّنْيَاٰ ذَلِكَ مَجْلُغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنْ بَرَكَ هُوَ ثَقَوْيَمْ ضَلَّ عَنْ
 سَبِيلِهِ وَهُوَ قَلْمُ بِنْ هَنْتَدِيٰ وَلَمْ يَمْفِي السَّمْوَاتِ وَمَعَافِي
 الْأَرْضِ لِيَجْرِي الَّذِينَ أَسْقَوْيَمْ أَعْمَلُوا وَلَجْرِي الَّذِينَ أَحْسَنُوا
 بِالْحَسْنَىٰ الَّذِينَ يَحْتَبِّبُونَ كَبِيرُ الْإِيمَانِ وَالْقَوَاحِشُ إِلَّا اللَّهُمَّ
 إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَعْفَرَةِ هُوَ عَلَمُ كُلِّ كُوْنِ إِنَّ اشْكَرْ مِنَ الْأَرْضِ
 وَإِنَّ أَنْشَأْ حَيَّةً فِي بَطْوَنِ أَمْهَاتِكَمْ فَلَا تَرْتُو أَنْفُسَكَمْ هُوَ أَعْلَمُ
 بِمِنْ أَنْقَعَٰ أَنْرَيْتَ الَّذِي تَوَلَّٰ وَأَخْطَلَ قَبِيلَاتِ وَأَسْدَىٰ
 أَعْنَدَهُ عَلَمُ الْعَيْنِ فَهُوَ بَرِيٰٰ أَمْ لَمْ يَبْتَأِمِي صُحْفَ
 مُوسَىٰ وَأَبْرَاهِيمَ الَّذِي وَقَّفَٰ الْأَتَرِزَ وَارِزَةَ وَرَرَّ أَخْرَىٰ
 وَأَنَّ لَيْسَ لِلْأَنْسَنِ الْأَمَاسِىٰ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ بَرِيٰ
 كُمْ يَجْرِيْهُ لَجْرَأَ الْأَوْقَفَٰ وَأَنَّ إِلَى رَبَّكَ الْمُتَنَهَّىٰ
 وَأَنَّهُ هُوَ ضَحْكَ وَبَنِكَ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَاٰ

٥٢٧

27. Hubaal, kuwa aan rumeysnayn Aakhirada, waxay ku magacaabaan malaa'igta magacyo dheddig ah.

28. Iyagoor wax aqoon ah u laheyn. Waxay raacaan oo keliya malo, oo hubaal, maluhu waxba kama taro Xaqa.

29. Ee iskaga jeeso kan ka tagay xuskaraya oo aan doonay waxaan ahayn nolosha adduunka.

30. Kaasi waa inta uu gaaray garaadkooda aqooneed. hubaal, Rabbigaa aad buu u Ogsoon yahay kan ka luma Jidkiisa, oo wuxuu aad u Ogsoon yahay kan hanuunsan

31. Oo Allaah baa iska leh waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada, si uu uga abaal marsho kuwa fala xumaanta waxa ay faleen, iyo (inuu) ugu abaal gudo kuwa fala samaanta waxa wax u wanaagsan (Janno).

32. Kuwa ka fogaaada dambiyada waaweyn iyo xumaaatooyinka, waxaan ahayn waxa ku soo dhaca maanankooda, hubaal, Rabbigaa waa mid leh dambi dhaaf ballaaran. Wuxuu ahaa mid aad idiin ogsoon, markuu idinka abuuray dhulka iyo markaad ahaydeeba ilmo ku jira uurarka hooyooyinkii, ee ha

isku ammaanina daahirimo, wuxuu u Og yahay si fiican kan ka cabsada Isaga.

33. Miyaad aragtag kan isagu jeesaday?

34. Oo bixiyey wax yar⁽⁷⁾, inta kalena reebtay.

35. Ma wuxuu hayaa cilmiga waxa aan muuqan, oo isagu arkaa?

36. Mise waan loo sheegin wixii ku yiil waraaqahii Muuse,—

37. Iyo Ibraahiiim ee oofiyey (amarrada Rabbigi).

38. Inuuusan qof culaab (denbi) xambaarsan uu qaadi doonin culaabta(denbiga)qof kale.

39. Iyo inuuasan aadmigoo mudan doonin waxaan ahayn waxa uu ku dadaalo.

40. Iyo in dadaalkiisa durba la arki doono.

41. Markaas looga abaal marin doono si dhan abaal marin kaamil ah.

42. Iyo in xagga Rabbigaa uu yahay halka arrin kasta loo celiyo.

43. Iyo inuu Isagu yahay Kan ka qosliya (dadka) oo ka oohiya.

44. Iyo inuu Isagu yahay Kan sababa dhimashada oo bixiya nolol;

7. Waxaa khaa dhaadhcasan in maalkiisa uu ku yaraan doono hadduu wax siiyo saboolka, halka Allaah subxaanahu wa tacaalaa uu ballan qaaday si ka duwan.

45. Iyo inuu Isagu abuuray lammaanka, labka iyo dheddigga.

46. Ka abuuray dhibic mani ah marka la shubo.

47. Iyo inay Isaga saaran tahay soo celinta kale.

48. Iyo inuu Isagu yahay Kan hodmiya (dadka) ama Ka dhiga sabool;

49. Iyo inuu Isagu yahay Rabbiga xiddiga Shicra⁽⁸⁾.

50. Iyo inuu halaagay (reer) Caadkii hore,

51. Iyo Thamuud, oo waxna kama reebin.

52. Iyo dadkii Nuux awal hore; hubaal waxay ahaayeen kuwo gef iyo xadgudub badan.

53. Iyo magaaloo yinkii inta dabageddiyey uu soo riday⁽⁹⁾.

54. Markaasaa Waxaa daboolay wixii daboolay.

55. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbi-gaa ka dooddaan oo ka shaki qabtaan?

56. Kanu waa dige ka mid ah digayaashii hore.

57. Dhacdada dhow (Qiyaamaha) intaas way soo dhowaataa.

58. Majiri doono Allaah ka sokow cid feydi kartaa (dhibaha iyo shiddooyinkeeda).

59. Ee ma waxaad haddaba la yaabban tiihiin hadalkani?

60. Oo ku qososhaan oo aydaan ooyeyn?

61. Idinkoo iska haasaawaya si kibir leh.

62. Ee suuuda Allaah, oo caabuda.

وَإِنَّهُ حَتَّىٰ لِرَجُلِينِ الَّذِي كَرَّأَ لِلْأَنْثِي ۝ مِنْ نُظْفَةٍ إِذَا تُمْسِيَ
۝ وَإِنَّ عَلَيْهِ النَّسَاءَ الْأَخْرَى ۝ وَإِنَّهُ هُوَ عَنِ وَقْتِي ۝ وَإِنَّهُ
هُوَ رَبُّ الشِّعْرِ ۝ وَإِنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا أَلْأَوَى ۝ وَرَكِيدُهُ فَمَا
أَبْقَى ۝ وَقَدْ نُوْجَ مِنْ قَبْلِ إِنْهُمْ كَانُوا هُمْ أَظَاهَرُ وَأَطْغَىٰ
رَأْلَمُوْنِيْكَةَ أَهْرَوِي ۝ يَغْشَىٰهَا مَا عَشَىٰ ۝ فِي أَيَّادِ الْأَدَمِ
رَبِّكَ تَسْمَارِي ۝ هَذَا آتِيَرُ مِنَ الْمُنْدُرِ الْأَلْأَوِي ۝ أَرْفَقَ الْأَرْضَ
يَسِّ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَائِشَةً ۝ أَقْبَلَ هَذَا الْحَدِيثُ
تَعْجَبُونَ ۝ وَقَضَحُوكُونَ وَلَا يَتَكَبَّونَ ۝ وَأَنْتُمْ سَمِدُونَ
فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ۝

سُورَةُ الْقَيْمَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَقْرَبَتِ الْأَسْعَادُ وَأَنْتَقَ الْقَمَرُ ۝ وَإِنْ بَرْ قَاءَ لَهُ بَعْضُوا وَيَقُولُوا
سِحْرٌ مُسْتَهْمِرٌ ۝ وَكَذِبُوا وَأَبْعَادُوا هُوَ هُوَ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌ ۝
وَلَقَدْ جَاءَهُ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُرْدَجٌ ۝ حِكْمَةٌ تَلَاقَتْ فَمَا تَنْعَنَّ
الْأَنْدُرُ ۝ فَوْلٌ عَنْهُمْ يَوْمَ يَنْعَلَ الدَّاعِ إِلَيْ شَيْءٍ وَلَا يُنْكِرُ ۝

٥٢٨

Suuradda 54 Al-Qamar⁽¹⁾

Waa 55 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Saacaddu way soo dhowaatay, oo dayaxii u kala dhanbalmay labo gabal⁽²⁾.
2. Oo hadday arkaan mucjiso, waxay u jeestaan dhinac, oo yiraahdaan: Waa sixir is daba taxan.
3. Oo way beeniyaan oo raacaan waxa xun ay nafahoodu rabaan. Oo arrin kasta wuxuu leeyahay meel uu ku sugnaado.
4. Oo xaqiiq waxaa u yimid warar ku dheehan waano (iyo digniino).
5. Xikmad xeel dheer; maxayse u tartaa digidi (xaq diid).
6. Ee iskaga jeeso; Maalinta uu baaqihu ugu baaqi doono wax daran oo weyn⁽³⁾.

8. Waa xiddig ay caabudi jireen qaar ka mid ah mushrikiintii Carbeed.

9. Dadka degaankaasoo ka hor yimid Nabi Luud.

1. Al-Qamar: Dayaxa

2. Tani waxay ahayd calaamo mucjisad ah uu Allaah siiyey Nabi Muxammad s.c.w. markay Quraysh ka dalbeen inuu tusiyo mucjiso.

3. Waxaa la yiri waa malag ugu yeeri doonaa dadka xisaab iyo garsoor.

خُشَّعًا أَصْرَهُ الْجَحَوْنَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَلَّا هُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ^١
 مُهَمَّطُعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَفُورُونَ هَذَا يَوْمُ عِيسَىٰ^٢ * كَذَّبَ
 فَلَهُمْ قَوْمٌ فُوجٌ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَلَذِجَّرٌ^٣ فَدَعَا
 رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَتَاصْرِخُ^٤ فَفَتَحْتَنَا أَنْوَبُ السَّمَاءَ بِمَا كَانُوا مُنْهَمِرِ^٥
 وَجَزَّرَ الْأَرْضَ عَيْنُكَا فَأَتَقَى الْمَاءَ عَلَى أَمْرِي قَدْرٍ^٦
 وَحَمَلَهُ عَلَى دَاتِ الْوَرْجِ وَدُسْرٍ^٧ تَجْوِي يَأْعِينَتَاهُ لَمَّا كَانَ
 كُفَّرٌ^٨ وَلَقَدْ تَرَكَهَا إِيَّهُ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٌ^٩ فَكَيْفَ كَانَ
 عَنِي وَنَدِرٌ^{١٠} وَلَقَدْ يَسَرَّنَا الْقُرْنَةَ إِنِّي لَذِجَّرٌ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٌ^{١١}
 كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَدَّابِي وَنَدِرٌ^{١٢} إِنِّي أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِحْمًا
 صَرَصَّارِي فِي يَوْمِ نَخْسِنِ شَسْتِيرٌ^{١٣} تَنْزَعُ الْأَنْسَاسُ كَمَاهِهِمْ أَغْيَارُ خَلِ
 مُنْقَعِرٌ^{١٤} فَكَيْفَ كَانَ عَدَّابِي وَنَدِرٌ^{١٥} وَلَقَدْ يَسَرَّنَا الْقُرْنَةَ إِنِّي
 لَذِجَّرٌ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٌ^{١٦} كَذَّبَتْ شَمُودٌ بِالنَّدِرِ^{١٧} فَقَالَ أَبْشِرٌ
 مِنَ الْوَجْدَانَ لَهُمْ فَتَنَةٌ لَهُمْ فَارِقُهُمْ وَأَصْطَلِرٌ^{١٨}
 إِنِّي أَمْرِسُوا الْأَنْقَافَةَ فَسَهَّلَ لَهُمْ فَارِقُهُمْ وَأَصْطَلِرٌ^{١٩}

7. Iyagoo arag dulleysan, ka soo baxaya qubuurahooda iyagoo la moodo ayax faafay.
8. U degdegaya dhinaca baqaaha, gaaladu waxay oran doonaan: Kani waa Maalin daran.
9. Iyaga hortood dadkii Nuux baa beeniyey, oo waxay beeniyeen addoonkayagii oo yiraahdeen: waa nin waalan, oo la handaday.
10. Markaasuu baryey Rabbigi (isagog leh): Waa la iga adkaadaye ii soo hiilli.
11. Markaas baan ka soo furnay albaabadii daruuraha roob da'aya oo badan.
12. Oo ka soo burqinnay dhulka ilo (biyo ah). markaasay biyihii (cirka iyo dhulka) is qabteen oo ku kulmeen arrin la qaddaray.
13. Oo waxaan ku qaadnay midaasi (Doonni) laga sameeyey Alwaax iyo masaamiir.
14. Ku socota indhahayaga hortood, oo abaalgud u ah kan isagu la diiday.
15. Oo xaqiq waxaan uga tagnay si ay u ahaato calaamo ee ma jiraa mid ku waansamaya?
16. Ee Sidee buu (mid daran) u ahaadayadaabkeygii iyo (ciribta) digniinaheygii?
17. Oo xaqiq waxaan ka yeelnay Qur'aanka mid sahlan si loogu waansamo, mase jiraa mid ku waansamaya?

waansamo, mase jiraa mid ku waansamaya?

18. Caad way beenisay, ee sidee buu (mid daran) u ahaadayadaabkeygii iyo (ciribta) digniinaheygii?
19. Hubaal Waxaan ku soo dirnay dushooda dabeylo duufaan ah maalin naxsgeed is daba jooga.
20. Iyadoo u soo siibeysa dadka⁽⁴⁾ sida inay ahaayeey geedo timir jirridoodii la ruijiyey.
21. Ee sidee buu (mid daran) u ahaadayadaabkeygii iyo (ciribta) digniinaheygii?
22. Oo xaqiq Waxaan ka yeelnay Qur'aanka mid sahlan si loogu waansamo, mase jiraa mid ku waansamaya?
23. Thamuud waxay beenisay digniinihi.
24. Markaasay waxay yiraahdeen: Ma qof keliya ee naga mid ah! miyaan raacnaa? Hubaal waxaan markaas ku sugannahay habow iyo dhibaato.
25. Ma waxaa Dhambaalka loo soo dhiibay isaga oo nalaga dhex doortay? Bal, waa beenlow isla weyn⁽⁵⁾.
26. Berri bay ogaan doonaan, waa kee beenalah, islaweynaha ah?
27. Hubaal Waxaan soo direynaa Hal lagu imtixaani ee dhugo iyaga oo samir yeelo⁽⁶⁾.

4. Ka soo bixineysa halka ay ku gabban yihiin.

5. Waxay ula jeedaan Nabi Saalix.

6. Aayaddan iyo tan xigta waxay ku socdaan Saalix c.s.

28. Oo u sheeg in biyuhu yihii qayb dhexdooda ah, mid walbaa leeyayah cabbid maalin gaar ah.

29. Waxayse u dhawaaqueen saaxiibkood, oo laacay (hashii oo) boqna gooyey (dilay).

30. Ee Sidee buu (mid daran) u ahaaday cadaabkeygii iyo (ciribta) digniinaheygii.

31. Hubaal Waaan Annagu ku soo drinay dushood hal qeylo (sawaxan ka yimid cirka), oo waxay noqdeen sida burbur qoryo qallalan ah ka haray jabad oote ood (xoolo) u sameysanayey.

32. Oo Waaan xaqiqi ka yeellay Qur'aanka mid sahlan si loogu waansamo, ee ma jiraa mid ku waansamaya?

33. Dadkii Luud baa beeniyey digniinihi.

34. Hubaal Waaan ku soo dirnay duufaan dhagaxyo wadata Reer Luud ma'ahee, waa aan badbaadinnay waa' barriga hortiis.

35. Nicmo Xaggayaga ah, sidaas oo kale baan u abaal marinnaa kan isagu shukriya.

36. Oo wuxuu horey uga digay dadkiisi Qabashadayada daran, waxayse ka murmeen digniinihi.

37. Oo waxay dooneen (inay xumeeyaan) martidiisi, markaasaan indhaha tirnay, ee dhadhamiya cadaabkeyga iyo digniinaheyga.

38. Oo waxaa qabtay isla waabarnimadiiba. cadaab sugaran.

39. Ee dhadhamiya Cadaabkeyga iyo Digniinaheyga.

40. Oo Waaan xaqiqi ka yeellay Qur'aanka mid sahlan si loo xusuusto, ee ma jiraa mid xusuusan oo ku waano qaadan?

41. Oo xaqiqi waxaa u yimid dadkii Fircoo digniino.

42. (Way) beeniyee Aayadahayagi oo dhan, markaas baan qabannay Qabasho Awood Badane, Karaan Badan.

43. Ee ma gaaladiinna baa ka fiican kuwaasi (hore) mise waxaad heysataan cafis idiinku qoran Kutabaha(yaga)?

44. Mise waxay leeyihiin: Waaan innagu nahay ciidan dhan oo is taageeraya.

45. Durba ciidankooda waa la jabin oo jeedin doonaan dhabarada.

46. Balse Saacadda waa waqtiga loo qabtay (cizaabiddooda), oo Saacaddu waxay ahaan doontaa mid aad u daran oo kharaar.

47. Hubaal, denbiiliyaasha waxay ku sugar yihii habow iyo fogaansho.

48. Maalinta marka wejyadooda lagu dhix jiddi doono Naarta: (Waxaa lagu oran doonaa): Dhadhamiya taabashada Naarta (Saqr).

49. Hubaal Waaan wax kasta ku aburnay Qaddar.

وَيَسْأَلُونَ أَكَمَاءَ قِتْمَهُ بِيَدِهِ كُلَّ شَيْءٍ مُّخْتَصَرٌ ^(٤) فَادْوِلْصَاجِهُ
 فَتَعْطَلِي فَعَقَرَ ^(٥) فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَذُنُورُ ^(٦) إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 صَيْحَةً وَجَهَدَةً فَكَانُوا كُلُّهُمْ مُّخْتَطِطِرُ ^(٧) وَلَقَدْ يَسَرَّنَا الْقُرْآنَ
 لِلَّذِكْرِ فَهَلَّ مِنْ مُّذَكَّرٍ ^(٨) كَذَبَتْ قَمْ لُوطُ بِالنَّذْرِ ^(٩) إِنَّا أَرْسَلْنَا
 عَلَيْهِمْ حَارِصِيًّا إِلَّا لَوْ طَرَجَهُمْ سَحَرٌ ^(١٠) رَعْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا
 كَذَلِكَ تَجْزِي مِنْ شَكْرٍ ^(١١) وَلَقَدْ أَذْرَهُ هَوْطَسْتَنَا اتَّسَارَ قَبْلَ النَّذْرِ
 وَلَقَدْ رَأَوْدُوهُ عَنْ ضَيْقِهِ كَطْمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَدَوْقَرَ عَذَابِي
 وَذُنُورُ ^(١٢) وَلَقَدْ صَبَحَهُمْ بَكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقْرٌ ^(١٣) فَذَوْقُوا
 عَذَابِي وَذُنُورُ ^(١٤) وَلَقَدْ يَسَرَّنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِكْرِ فَهَلَّ مِنْ مُّذَكَّرٍ
 وَلَقَدْ جَاءَهُ الْفَرْقَانُ الْنَّذْرُ ^(١٥) كَبُوْرًا يَأْتِيَنَا كُلُّهُ لَقَدْ خَذَنَهُمْ
 أَخْدَعَنِيهِنْ مُّفَتَّدِرُ ^(١٦) أَكْفَارُ لَهُ حِيرَةً مِّنْ أَنْ لَكُوكَبَ رَاءَةً
 فِي الْأَنْزِيْرُ ^(١٧) أَفَيَقُولُونَ مَنْ جَمِيعٌ مُّنْصَرٌ ^(١٨) سَيِّئَمُ زَجْمَعَ
 وَرَوَّلُونَ الْأَنْبِرُ ^(١٩) بَلِ الْسَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرُ ^(٢٠)
 إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ^(٢١) وَمَسْحُونُونَ فِي الْأَنْتَرِ عَلَى
 وُجُوهِهِمْ دُوْقَوْمَسَ سَقَرُ ^(٢٢) إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ حَلَقْنَاهُ يَقْدَرُ

وَمَا أَمْرَنَا إِلَّا وَحْدَةٌ كَلَمْبَجْ بِالْبَصَرِ ۖ وَلَقَدْ أَهْلَكَنَا
أَشْيَاءً كَفَهْلَ مِنْ مُذَكَّرٍ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ قَادُوهُ فِي الْتُّرْبَرِ
وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ۖ إِنَّ الْمُتَقْرِبَينَ
فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ۖ فِي مَقْعَدٍ صَدِيقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُفْتَدِرٍ
سُورَةُ الْجَنِين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْجَنِينُ ۗ عَلَمُ الْقُرْبَانَ ۗ حَقُّ الْإِنْسَنَ ۗ عَامَةُ الْبَيَانِ
الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ هُمْ سَبَانٌ ۗ وَالْجَنُومُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدُانِ
وَالسَّمَاءُ رَفِيقُهَا وَضَعِيفُ الْمَيَادَنِ ۗ لَا أَلْظَاقُونَ فِي الْمَيَادَنِ
وَقِيمُ الْوَزْنِ يَا لِقْسِطٍ وَلَا تُخْسِرُوا الْمَيَادَنِ ۗ وَالْأَرْضُ
وَضَعِيفُ الْأَنْتَامِ ۗ فِيهَا فَكِهَةٌ وَالْتَّحْلُ ذَاتُ الْأَكْعَمَامِ
وَالْجَبَرُ دُولُ الصَّفِيفِ وَالرَّهَمَانُ ۗ فِي أَيِّ الْأَرْضِ كَمَكَدَّبَانِ
حَقُّ الْإِنْسَنَ مِنْ صَاصِلٍ كَالْفَخَارِ ۗ وَحَقُّ الْجَنَّانَ مِنْ
مَارِجٍ مِنْ تَأْرِيْرٍ ۗ فِي أَيِّ الْأَرْضِ كَمَكَدَّبَانِ ۗ رَبُّ
الْمُشَرِّقَيْنِ وَرَبُّ الْمُغَرِّبَيْنِ ۗ فِي أَيِّ الْأَرْضِ كَمَكَدَّبَانِ
۲۱

sujuudaan⁽¹⁾.

7. Oo samada kor ayuu u qaaday, oo dhigay miisaanka.
8. Si aydaan ugu xad gudbin miisaanka.
9. Ou hagaajiya miisaanka si caadil ah, oo ha dhimina miisaanka.
10. Oo arlada Wuxuu u dhigay uunanka nool.
11. Dhexdeeda waxaa ah miro iyo geedaha timirta ee leh fiidad rucub (timir) ah.
12. Iyo haruur leh bal iyo dhir udgoon.
13. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
14. Wuxuu ka abuuray dadka (Adam) dhoobo engagan jilay oo kale ah.
15. Oo Wuxuu ka abuuray jinka (Ibliis) olol dab ah.
16. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
17. Rabbiga labada bari iyo Rabbiga labada galbeed⁽²⁾.
18. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?

¹. Xiddigaha waxaa caabudi jirey qaar ka mid ah Carabta waaggi Jaahiliyyada. halka xiddigaha iyo geeduhuba u hoggaansan yihiin xeerarka Ilahaay.
². Waa halka iyo dhibcaha ay ka soo baxaan qorraxda subaxii dhanka bari iyo halka ay u dhacaan galabkii xilliyyada jilaalka iyo xagaayada.

50. Oo Amarkayagu ma aha waxaan ahayn sida ilbiriqsi.

51. Oo Waxaan horay u halaagnay kuwii idin la midka ahaa ee ma jiraan mid uun isagu xusuusan oo ku waano qaadan?

52. Oo wax kastoo ay faleen waxay ku yaallii kutub (qoran).

53. Oo wax waliba yar iyo weynba way qoran yihii.

54. Hubaal, kuwa Allaah ka cabsada (ee iska jira shirkiga iyo macaasida), waxay ku sugnaan doonaan Beero iyo webiyo.

55. Fadhi sharfeed run ah oo u dhow Boqorka Awooda wax walba.

Suuradda 55. Ar-Raxmaan

Waa 78 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Naxariis Badnaha (Allaah).
2. Baray Qur'aanka.
3. Abuuray aadmiga.
4. (Ee) baray caddeyntha (hadalka).
5. Qorrxada iyo dayaxu waxay ku socdaan xisaab
6. Oo xiddigaha iyo geedahu way

- 19.** Wuxuu soo daayay labada badood⁽³⁾
ee kulma iyagoo dhinaca isku haya.
- 20.** Waxaase dhex yaal xidh (teed),
Sidaas darteed iskuma xad gudbaan.
- 21.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 22.** Waxaa ka soo baxa labada luul iyo
dheeman.
- 23.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 24.** Oo Isaga baa iska leh doonyaha dhex
maaxa⁽⁴⁾ badda ee buuraha la moodo?
- 25.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 26.** Wawa walba oo (dhulka) korkiisa
ah way dhiman doonaan.
- 27.** Oo waxaa hari doona abadki Wejiga
Rabbigaa Haybadda iyo Sharafka Badan.
- 28.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 29.** Cid kastoo jira samooyinka iyo arlada
baa wax weydiista. Maalin kasta Wuxuu
ku sugaran yahay (keenis) arrin cusub.
- 30.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 31.** Dhaqso Waan idiin soo banbixi
doonaa, labadiinna ciidammow⁽⁵⁾.
- 32.** Ee middee baad Nicmooyinka
Rabbigiin beenineysaan?
- 33.** Kulanka jinka iyo dadkow! Haddaad kartaan inaad ka baxdaan jihoooyinka cirarka iyo
dhulka, haddaba ka baxa. ma ka bixi kartaan amar la'aan.
- 34.** Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
- 35.** Waxaa la idinku soo diri olol naar ah iyo qiiq, iyo maar (la dhalaaliyey)⁽⁶⁾ mana kari
doontaan inaad is difaacdaan.
- 36.** Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
- 37.** Ee markay samadu kala dillaacdoo, oo markaas ay noqoto gaduud sida idiinta⁽⁷⁾.
- 38.** Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin⁽⁸⁾ beenineysaan?
- 39.** Maalintaas dadka iyo Jinka waxba lagama weydiin doono dambigooda.
- 40.** Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
- 41.** Denbiilaayaasha waxaa lagu aqoonsan doonaa astaamahooda, markaas baa laga soo
qaban doonaa foodaha iyo cagaha.

3. Labada sifadood ee biyaha: macaan iyo dhanaan.

5. Waxaa loola jeedaa labadaa culculus dadka iyo jinka.

7. Sida haraq (maqaar) la magdiyey ee gaduudan.

4. Haddii loo akhriyo munshi'aatu markaas macnuhu wuxuu noqon ka muuqda.

6. Macne kale waa naxaas ama maar.

8. Rabbi waa Abuuraha, Nooleeyaha, Dhinsiiyaha, maamulaha uunka, Arsaaqaha, iwm.

مَنْ حَبَّ الْجَهَنَّمَ بِلَيْقَانَ ^{١١} بِئْنَهُمَا بَرَزَ لَأَيْغِيَانَ ^{٢١} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ
رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{١٢} يَحْكُمُ مَنْهُمَا الْأَلْهُو وَالْمَرْجَانُ ^{٣١} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ
رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{٣٢} وَلَهُ أَجْوَارُ الْمُسْتَقَاثُ فِي الْبَحْرِ كَلَّا عِلْمُهُ
فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{٣٣} كُلُّ مَنْ عَنِيهَا قَاتَنَ ^{٤٣} وَيَقِنَّ وَجْهُهُ
رَبِّكُمَا ذُو الْجَلَلِ وَالْأَكْرَافِ ^{٥٣} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{٦٣}
يَسْكُنُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَاءِنَ ^{٧٣} فِي أَيِّ
الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{٨٣} سَقَرُّهُ لَكُمْ أَيَّةُ الْقَلَانِ ^{٩٣} فِي أَيِّ
الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{١٠٣} يَمْسَعُرُ الْجِنُّ وَالْإِنْسُ إِنْ أَسْطَعْتُهُ
أَنْ تَفَدُّهُ مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَلَقَدْ دُوَّلَ أَنْتَدُونَ
عَلَى الْأَسْطَلِينَ ^{١١٣} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{١٢٣} يُرْسَلُ عَنِّكُمَا
شَوَّاطِئُهُنَّ تَارِ وَخُنَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرُهُنَّ ^{١٣٣} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا
تَكَبَّانَ ^{١٤٣} فَإِذَا أَشَقَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرَدَدَةً كَالْهَيَانَ
فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{١٥٣} فَوَمَيْذَلٌ لَا يُسْعَلُنَّ
ذَلِكُهُ إِنْسٌ وَلَاجَانٌ ^{١٦٣} فِي أَيِّ الْأَيَّامِ رَبِّكُمَا كَذَّبَانَ ^{١٧٣}
يُعْرَفُ الْمُجْرُمُونُ بِسِيمَاهُرٍ يُؤْخَذُ بِالْمَوْصِيِّ وَالْأَقْلَامِ

فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُمْ بَانٍ^{٤١} هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا
 الْمُحْرِمُونَ^{٤٢} يَطْوُفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمَةَ أَنِّي^{٤٣} فِي أَيِّهَا الَّتِي
 رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٤٤} وَلَمْنَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ حَتَّىَنَ^{٤٥} فِي أَيِّهَا
 الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٤٦} وَلَاتَّ أَفْنَانَ^{٤٧} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ
 نَكَدِّبَانٍ^{٤٨} فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْزِيَانَ^{٤٩} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ
 فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَنِيَّةَ زَوْجَانَ^{٥٠} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ
 مُؤْكِدِّيْنَ عَلَىٰ قُرْشٍ بَطَاهِيْهَا مِنْ إِسْتَبْرِقٍ وَجَحْنَمَيْنَ دَانَ^{٥١}
 فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٥٢} فِيهِنَ قَصْرُ أَطْرَفِ
 لَرِيْضَمَنْهُنَّ إِنْسٌ فِيْهِمْ وَلَاجَانَ^{٥٣} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ
 كَاهِنَنَ آلِيَّاً فَوْتُ وَالْمَسْكَانُ^{٥٤} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٥٥}
 هَلْ حَرَاءُ الْأَحْسَنِ إِنَّ الْأَحْسَنَ^{٥٦} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ
 تُكَدِّبَانٍ^{٥٧} وَمَنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانَ^{٥٨} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ
 نَكَدِّبَانٍ^{٥٩} مُدَهَّمَتَانَ^{٦٠} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ نَكَدِّبَانٍ^{٦١}
 فِيهِمَا عَيْنَانِ تَصْبَخَتَانَ^{٦٢} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٦٣}
 فِيهِمَا فَكِهَهُ وَنَخْلُ وَرْقَانُ^{٦٤} فِي أَيِّهَا الَّتِي رَبَّكُمْ أَنْتُكُمْ بَانٍ^{٦٥}

42. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
43. Tani waa Naar, ay denbiilayaashu beeniyaan.
44. Waxay ku wareegeysan doonaan dhexdooda iyada iyo biyo kulul ee karaya.
45. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan.
46. Oo kan isagu ka cabsada maqaamka Rabbigi kor jooga, waxaa uu mudan doonaa labo beerood.
47. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
48. Oo leh laamo fidsan.
49. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
50. Dhexdooda waxaa ah labo ilood oo dur dur ah.
51. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
52. Waxaa ku yaal miro walba oo mid kastaa lammaane yahay.
53. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
54. Iyagoo ku jiqlaynaya firaashyo cudbigoodu xariir yahay, oo miraha labadaa beerood waa kuwo goosi dhow.

55. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
56. Waxaa jooga kuwa soo laaba araggooda, hortood iyaga aanu taaban dad iyo jin midkoodna.
57. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
58. La moodo jawhar cas iyo dheeman.
59. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
60. Ma aha abaalgudka samaanta wax kale aan ahayn samaan.
61. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
62. Oo barbarkooda labadatani, waxaa ah labo beerood oo kale.
63. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
64. Cagaar madow ah (midab ahaan).
65. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
66. Dhexdooda waxaa ah labo ilood oo burqanaya.
67. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?
68. Waxaa dhexdooda ah miro, geedo timir iyo Rummaan.
69. Ee midde baad Nicmooyinka Rabbigiin beenineysaan?

70. Waxaa dheddooda ah (haween) khayr qabootin ah qurux iyo wanaag badan.

71. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigii beenineysaan?

72. Haween cad cad lagu koobay khaymadahooda (aan ka bixin guryahoooda).

73. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigii beenineysaan?

74. Oo hortood iyaga aanu taaban dad iyo jin midkoodna.

75. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigii beenineysaan?

76. Iyagoo ku jiqleynaya barkimooyin cagaaran iyo gogollo qurux badan.

77. Ee middee baad Nicmooyinka Rabbigii beenineysaan?

78. Waxaa barako badan Magaca Rabbigaa, Weynaha, Sharafka Badan.

Suuradda 56 Al-Waaqieh⁽¹⁾

Waa 96 Aaylood: Makkiiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Markay dhacdada weyni dhacdoo.

2. Ma jiro wax beeninayaa dhiciddeeda.

3. Hoos u dhigeysaa (dad), kor u qaadeysaa (dad kale)⁽²⁾.

4. Marka dhuulka la gilgilo gilgilid daran.

5. Oo buuraha la ridqiyoo ridqin daran.

6. Markaas waxay ahaan doonaan sida boor firdhisani.

7. Oo waxaad ahaan doontaan saddex nooc.

8. Ee ma kuwa ah Gacanta Midig, maxay yihii kuwa ah Gacanta Midig?

9. Kuwase ah Gacanta Bidix, maxay yihii kuwa ah Gacanta Bidix?

10. oo hormarayaasha, waa hormarayaasha⁽³⁾.

11. Kuwakan waa kuwa loo soo dhoweyn Ilaahey.

12. Beero barwaqaq ah gudahood.

13. Waa qayb ka mid ah kuwii hore.

14. Iyo in yar oo ka mid ah kuwii dambe⁽⁴⁾.

15. Sariiro korkooda dahab lagu qurxiyey.

16. Iyagoo ku jiqleysan korkeeda, oo fool ka fool is qaabilaya.

1. Al-Waaqica: Dhacdaa dhici doonta, waxaa loola jeedaa Qiyamaaha.

2. Hadba sida camalkoodu yahay oo looma eegayo maal iyo jago uu hayo sida uu yahay xaalka adduunkan.

3. Kuwa u hormara falashada camallada wanaagsan baah kuwa hor geli doona Jannah. Kuwa gacanta midig waa ehl jannah, gacanta bidixna ehl naarka.

4. Kuwii hore waxaa loola jeedaa ummadaahii anbiyadii hore ee ka horreeyey Nabi Muhammed s.c.w., waxaana loola jeedaa kuwa dambe ummadaan.

بِطْفُ عَلَيْهِمْ وَلَدُنْ خَلْدَوْنَ ^{١٧} بِأَكَابِ وَلَبَارِيقِ وَكَاسِ مَنْ مَعَنِ
 لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَفُونَ ^{١٨} وَقَدْكَهَةِ مَمَّا يَحْذَرُونَ
 وَلَحْمَ طَلَّةِ مَمَّا يَسْتَهْوِنَ ^{١٩} وَحُوَّرُعِينَ ^{٢٠} كَمَثَلِ اللَّوْلُوِ
 الْمَكْتُونَ ^{٢١} جَرَاءً إِيمَا كَلُوْيَعَمَلُونَ ^{٢٢} لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَواِ
 وَلَا تَأْشِمُنَ ^{٢٣} لِأَقْلَاصَ الدَّسَلَادَانَ ^{٢٤} وَأَصْبَحَ الْيَمِينَ مَا أَصْبَحَ
 الْيَمِينَ ^{٢٥} فِي سِدَرِ رَخْضُودِ ^{٢٦} وَطَلَحَ مَضْرُودِ ^{٢٧} وَظَلَلَ مَمْدُودِ
 وَمَاءَ مَسْكُوبِ ^{٢٨} وَلَكَهَةَ كَيْرَهَةِ ^{٢٩} لَامْقَطُوعَةَ وَلَامْمُوَعَةَ
 وَفَرِيشَ مَرْفُوعَةِ ^{٣٠} إِنَّا شَاهِنَ ^{٣١} إِنْشَاهَ ^{٣٢} جَعَلَهُنَّ اتَّكَارًا
 عَرِيَّا أَتَرَابَا ^{٣٣} لَا أَصْبَحَ الْيَمِينَ ^{٣٤} ثَلَةَ مِنَ الْأَوْلَىِنَ ^{٣٥}
 وَشَلَةَ مِنَ الْآخِرِينَ ^{٣٦} وَأَصْبَحَ الْيَسَالَىِلَ مَا أَصْبَحَ الْيَسَالَىِلَ
 فِي سَمُومَهُ وَجَمِيمَهُ ^{٣٧} وَظَلَلَ مِنْ يَحْمُورِ ^{٣٨} لَا بَارِدِ
 وَلَا كَبِيرِ ^{٣٩} إِنَّهُمْ كَلُوْقَبِلَ ذَلِكَ مُهْرَبِنَ ^{٤٠} وَكَائِنَا
 يُصْرُونَ عَلَىِ الْجَبَثِ الْعَظِيْرِ ^{٤١} وَكَلُوْبَعُولُونَ أَيْدَى امْسَنَا وَكَانَ
 تَرِيَابَا وَعَظِيْمَأَنَّا الْمَبَعُونَ ^{٤٢} أَوْرَأَبَقْنَا لَأَلَوْنَ ^{٤٣} قَلْلَانَ
 الْأَوْلَىِنَ وَالْآخِرِينَ ^{٤٤} لَكَجَمُونُونَ إِلَيْ مِيَقْنَتِ كَوْمَمَقْلُورَ ^{٤٥}

٥٣٥

36. Oo waxaan ka dhignay bikrooyin ugub ah.
37. Jecel oo daacad u ah(nimankooda) oo isku wada da'ah.
38. Oo ay leeyihii qolada Midigta, kuwaasoo ah.
39. Qayb ka mid ah dadkii hore;
40. Iyo qayb ka mid ah kuwii dambe.
41. Oo qolada bidixda _maxay yihii qolada bidixda?
42. Waxay dhex ahaan hanfi kulul iyo biyo karkaraya.
43. Iyo hoos qiiq badan.
44. Aan laheyn qabow iyo daryeel midna.
45. Hubaal waxay ahaayeen taa horteed, kuwo loo raaxeeeyey.
46. Xaqiq waxay ku adkeysan jireen Dambiga aadka u Weyn (shirkiga).
47. Oo waxay oran jireen: Ma markaan dhimanno oo noqonno ciid iyo lafo, miyaa xaqiq nala soo nooleyn doonaa?.
48. Oo sidoo kale miyaa aabbayaashayadii hore (la soo nooleyn)?
49. Dheh, kuwii hore iyo kuwa dambaba.
50. Waxaa hubaal loo soo kulmin doonaa wada jir waqt Maalin la yaqaan.

51. Markaas idinka kuwiinan habowsanow, ee beeniyayaasha ah.

52. Waxaad hubaal wax ka cuni doontaan geed xun ee Zaqqum⁽⁵⁾.

53. Oo ka buixin doontaan caloolihiinna.

54. Markaasaad ka dul cabbi doontaan biyo kulul oo karaya.

55. Oo u cabbi doontaan sida cabbidda geel asqoobay.

56. Kani waa waxa lagu soori doona iyaga Maalinta Abaal marinta.

57. Annagaa idin aburnay, ee maxaad la rumeyn weydeen?

58. Bal ii sheega dhobicda minada ah ee idinka yimaada?

59. Ma idinkaa abuura mise waa Annaga Abuurayaasha?

60. Annagaa idiin qaddarnay dhimashada dhexdiinna, oo ma nihin kuwo laga baxsano karo.

61. Inaan beddelo suuradda aad leediihin oo aan idinka soo saarno (suurado) aydaan garaneyn.

62. Oo waxaad og tiihin abuuristii hore, ee miyaadan xusuusan doonin?

63. Bal ii sheega waxa aad beertaan?

64. Ma idinkaa soo bixiya, mise waa Annaga Kuwa soo Bixiya?

65. Haddaan Doonno, waxaan ka dhigi lahayn xaabo engagan, oo waxaad noqoneysaan kuwo yaab qaba.

66. (Idinkoo leh): Xaqiq waxaynu nahay (haatan) kuwo la culaabeysan deyn.

67. Bal, waxaynu nahay kuwa la seejiyey.

68. Li sheega biyaha aad cabtaan?

69. Ma idinkaa kuwa ka soo shubay daruuraha, mise waa Annaga kuwa keena?

70. Haddaan doonno, Waxaan ka dhigi lahayn mid aad u kharaar, ee maxaad haddaba u shurki naqi weydeen?

71. Bal ii sheega dabka aad shidataan?

72. Ma idinka baa kuwa soo saara geedaheeda, mise waa Annaga soo saarayaasha?

73. Waxaanu ka dhignay xusuusin; iyo wax ay ku intifaacaan kuwa socotada ah⁽⁶⁾.

74. Ee xurmee Magaca Rabbigaa, Weynaha.

75. Ee Wuxaan ku dhaartay halkay xiddiguhu ku dhacaan.

76. Oo xaqiq, waa dhaar, haddii aad ogaan lahaydeen aad u weyn.

5. Waa geed Naarta ku yaal oo u keena xanuun daran qofkii cuna.

6. Musaafiriinta ama socotada waxaa halkan loogu xusay gaar ahaan inuu arrinkoasi mudnaan gaar ah u leeyahay iyaga, inkastoo uu yahay sahay ay u baahan yihiin dadka guud ahaan.dabkana waa lagu xusuustaa naarta Aakhira.

إِنَّهُ لَقَرْنَانِ كَبِيرٌ^{٧٧} فِي كِتَابٍ مَكْتُوبٍ لَا يَمْسِهُ إِلَّا
الْمَطْهَرُونَ^{٧٨} تَنَزَّلُ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ^{٧٩} أَفَهَمَهُ الْحَرَبُ
أَنْتُمْ مُذْهَوْنُ^{٨٠} وَجَعَلُوكُمْ رَفِيقَ الْمُنْكَرِ بَوْنَ^{٨١} قَلَوْلَا
إِذَا بَاغَتَ الْحَلْقُومَ^{٨٢} وَأَنْشَجَيْنَدَ تَطْرُونَ^{٨٣} وَخَنَّ أَقْرَبَ
إِلَيْهِ مَنْ كَوَلَكَنْ لَا يَصْرُونَ^{٨٤} قَلَوْلَا إِنْ كَسْتَ عَيْرَ مَدِينَ
تَرْجُوْهُ كَانَ كُنْتُمْ صَدِيقِينَ^{٨٥} فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ
تَرْجُوْهُ كَانَ وَجَنْتَ تَعْيِرَ^{٨٦} وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ
الْآيْمِينَ^{٨٧} فَكَلَمَكَ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْآيْمِينَ^{٨٨} وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ
الْكَذَّابِينَ الْفَلَّابِينَ^{٨٩} فَنَزَلَ مِنْ حَمِيمٍ^{٩٠} وَنَفَضَلَةُ حَمِيمٍ
إِنْ هَذَا الْهُوَحْقُ الْيَقِينُ^{٩١} سَيِّحٌ يَاسِرِيَّكَ الْعَظِيمِ^{٩٢}

سُورَةُ الْجُنُوبُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْكَبِيرُ^١ لَهُ مَالُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَحْبِي وَبِيُّسْتَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ^٢ هُوَ
الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ كُلُّ شَيْءٍ عَلَيْهِ^٣

٥٣٧

93. Markaa wuxuu leeyahay degaan baas biyo kulul oo karaya leh.

94. Iyo ku gubasho Naarta.

95. Xaqiq, kani waa dhab la hubo.

96. Ee xurmee oo huf Magaca Rabbigaa, Weyn .

Suuradd 57 Al-Xadiid⁽¹⁾

Waa 29 Aaydood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Wax waliba oo jira samooyinka iyo arlada waxay xurmo weyneeyaan oo hufaan Allaah⁽²⁾, oo waa Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.
2. Isagaa iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada, wuxuu bixiyaa nolol oo sababaa geeri; oo Isaga baa wax waliba Kara.
3. Waa Isaga Kan horreeyey iyo Kan dambeyn, iyo Kan ka sarreeya wax walba ee kor jira (samada) iyo Kan Dhowaanshaha Badan, oo Ogsoon wax waliba.

¹. Xadiid: Birta.². Iyagoog ammaana oo caddeeyaa inuu ka nazahan yahay ceeb ama nuqsaan oo dhan.

4. Waa Isaga Kan ku abuuray samooyinka iyo arlada lix maal mood, markaas kor ahaaday Carshiga. Wuxuu Ogsoon yahay waxa gala arlada iyo waxa ka soo baxa, iyo waxa ka soo dega cirka iyo waxa kor u fuula. Oo wuu idinla jiraa, meel kastoo aad joogtaan⁽³⁾. Oo Allaah Wuu Arkaa waxa aad fashaan.

5. Isagaa leh Boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada. Oo xagga Allaah baa loo celiyaa umuuraha oo dhan.

6. Wuxuu sababaa Habeenka inuu dhex galo maalinta, oo sababaa maalinta inay dhex gasho habeenka, oo waa Ogsoon yahay wax kasta oo ku jira laabaha.

7. Rumeeyaa Allaah iyo Rasuulkiisa oo wax ka bixiya waxaa uu idiinka dhigay kuwa u hara⁽⁴⁾; waayo kuwaa idinka mid ah ee rumeeyaa oo wax bixiya waxay leeyihii Abaalgud aad u Weyn (Janno).

8. Oo maxaad u rumeyn weydeen Allaah, isagoo Rasuulku idiinku yeero inaad rumeysaan Rabbigiin, Isagoo idinka qaaday ballan adag, haddaad tiihiin mu'miniin.

9. Waa Isaga Kan ku soo dejija addoonkiisa (Muxammad s.c.w.) Aayado xujoojin cad ah si uu idiinkaga saaro mugdiyada xagga Nuurka. Oo hubaal, Allaah waa idin Turid iyo Naxarii Badan yahay.

10. Oo maxaad idinku wax ugu bixin weydeen Jidka Ilaahay? Isagoo Allaah leeyahay dhaxalka samooyinka iyo arlada? Ma sinna waxaa idinka mid ah kuwaasi wax bixiyey ka hor furashadi (Makka) oo diriray, (yo kuwaa sidaa falay waa' dambe). Kuwaasi (hore) baa ka sarreeya darajo ahaan kuwa wax bixiyey oo diriray markaa kaddib. Intaba se Allaah wuxuu u ballan qaaday (abaalgud kan) u wanaagsan. Oo Allaah waa u Xog Ogaal waxa aad fashaan.

11. Waa kee kan amaahinaya Allaah amaah wanaagsan, markaas uu u labolaabo, oo wuxuu heli doonaa abaalgud aad u wanaagsan?

3. Wuxuu idinkula jiraa cilmiigisa – isagoo ka kor ah cirka, ka baxsan oo soocan uunkiisa sidaas oy tahay wuu idin arkaa oo maqlaa.

4. Wax ku bixiya waxlaayaaha raallti geliya Ilaahay.

هُوَ الَّذِي حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةٍ أَيَّامٌ ثُمَّ أَسْتَوَى
عَلَى الْعَرْشِ بِعَلْمٍ مَا تَلَيْنَ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَنْجُونَ مِنْهَا وَمَا يَنْزَلُ مِنَ
الْأَسَماءِ وَمَا يَأْتِي بِهِ وَهُوَ مَعْلُومٌ كُلُّ أَنَّ مَا كَنْسَرَ وَاللَّهُ يُعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بِصَيْرٍ ⑤ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
يُولِّي إِلَيْنَاهُ الْمُهَاجِرَةَ وَيُولِّي إِلَيْنَاهُ الْمُهَاجِرَةَ فِي أَلْيَلٍ وَهُوَ عَلَيْنَا بِدَارٍ
الْأَصْدُورُ ⑥ أَمْنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَآتُفُوا مَا جَعَلْتُمُ
مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَإِلَيْنَاهُ أَمْنُوا مِنْ كُلِّ وَلَنْقُوا هُمْ أَجْرَيْرُ ⑦
وَمَا كَلَّمُ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا إِنَّ رَبَّكُمْ وَقَدْ
أَخْذَ مِيشَقَكُمْ إِنْ كَنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ⑧ هُوَ الَّذِي يَدْرِلُ عَلَى عَبْدِهِ
إِيَّاهُنَّ يَسْتَكِنُ لِيَحْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلْمِ إِلَى الْقُرْبَانَ اللَّهُ يَعْلَمُ
لَرُّوفٌ رَّجِيرٌ ⑨ وَمَا كَلَّمُ الْأَشْفَقُوْفِيْ سَيِّدُنَا وَلِيُّوْمِرَثُ
الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَا يَسْتَوِيْ مِنْكُمْ مَنْ أَنْقَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ
وَقَتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرْجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْقَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَتْلِهِمْ
وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسْنِيَّ وَاللَّهُ يُعَلَّمُ بِمَا تَعْمَلُونَ حَسِيرٌ ⑩
الَّذِي يُفِرِّضُ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَعِّفُهُ اللَّهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَيْرٌ ⑪

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى لِوُرُثِمَ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَبِأَيْمَانِهِمْ بِتَسْرِيرٍ كُلُّ أَيَّوْمٍ جَنَّتْ بَحْرِي مِنْ تَحْمِلِهَا الْأَنْهَارُ خَلِيلِهِنَّ
فِيهَا إِذَا كَهُوَ الْقُرْآنُ الْعَظِيمُ ۖ ۗ يَوْمَ يَقُولُ الْمُسْتَفْقُونَ وَالْمُمْنَفَقُونَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْظُرُنَا نَافِتَّيْسَ مِنْ تُورُّهُ قِيلَ أَنْجِعُوا وَرَاهَ كُلُّ
قَالْتَسْمُوسُوْرُوْرُ أَضْرِبُرُتْ بَيْنَهُمْ سُورَلَهُ، بَابَ بَاطِلَهُ فِيَهُ الرَّحْمَةُ
وَظَلَمَهُ، مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ۖ ۗ يَنَادِيهِمُ الْمَنْكُنُ مَعَكُمْ قَالُوا إِنَّ
وَلِكُوكُ فَنَسْنَثْ نَفْسَكُوْرُ وَتَرَصَّمَهُ وَأَرْتَبَسُمُ وَغَرَّكُوكُ الْأَمَانِيَّ
حَتَّى جَاءَ أَفْرَانَهُ وَغَرَّكُوكُ بِاللَّهِ الْغَرْوُرُ ۖ ۗ قَالَ يَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُوْرُ
فِيَهُهُ وَلَا مِنَ الْدَّيْرَتْ كَفَرُوا مَا وَرَكُوكُمُ الْأَنْارِيَهِ مَوْلَكُوكُ
وَبِيَسْ أَمْصَيْرُ ۖ ۗ الْمَرْيَانُ لِلَّذِيرَتْ، أَمْسُوْأَنَّ تَحْشَعَ
فُلُوْبُهُمْ لِذَكَرِ اللَّهِ وَمَانَرَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَدِي كُلُّوْكُوكُ الْدَّيْنِ
أُوقُوكُ الْكِتَبِ مِنْ قَبْلِ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمْدُ فَقَسَّتْ فُلُوْبُهُمْ وَكَبَرَ
مِنْهُمْ كَسْغُونَ ۖ ۗ أَعْمَوْأَنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَرْضَ بَعْدَ مُوْنَهَيْ أَقْدَمْ بَيْتَانَ
لِكُوكُ الْأَيْتَ لَكَلُوكُ تَقْلُوْنَ ۖ ۗ إِنَّ الْمَصْدِيقَنَ وَالْمَصْدِيقَتَ
وَأَقْضَوْأَنَّ اللَّهَ قَرَضَهُ كَسْتَيْنَعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرَكُوكُمْ ۖ ۗ

12. Maalinta aad arki doontaan mu'miniinta iyo mu'minooyinka-- nuurkoodu socdo hortooda iyo midigtooda (Waxaa la oran doonaa): ku bishaareysta Maanta Beero ay webiyadu hoos qul-qulaan, aad ku waari doontaan dhexdeeda weligiin. (arrin)kaasi waa Liibaanta Weyn.

13. Maalinta ay munaafiqinta iyo munaafiqooyinka_ ku oran doonaan kuwa rumeeyey: Na suga! Oo noo oggolaada inaan wax ka qaadanno nuurkiinna. Waxaa la oran doonaa: Dib ugu noqda gadaashiinna⁽⁵⁾. Markaas dalba nuur. Markaas baa derbi la yeeli doonaa dhexdooda, leh albaab. Gudahiisa yahay naxariis, oo debedkiisu yahay cadaab.

14. Waxay (munaafiqinta) u dhawaqaq doonaan (mu'miniinta): Sow ma aanan aheyn la jirkiinna idinka? Waxay oran doonaan: Haayoo, Laakiinse waxaad balayseen nafahiinna⁽⁶⁾, oo nala sugteen (ayaan darro nagu dhacda) oo shakideen oo hididdiillo been ah baa idin hodday jeer uu yimid cadaabka Ilahay idinku goodiyey, isagoo kan hodidda badan (Shaydaan) idinka today xagga Ilahay.

15. Marka Maanta furasho la idinkama qaadan doono idinka (munaafiqinta ah) iyo kuwaa rumeeyn diiday midna. Oo hoygiinnu waa Naarta, iyada baa ah mudankiinna, oo halka ugu xun ah meel la ahaado.

16. Ma waan waqtiga weli u iman kuwa rumeeyey inay quluubtoodu u khushuuaan Xuska Ilahay iyo waxa loo soo waxyooday oo Xaqa ah? oo waa inay ahaanin sida kuwaa la siyey Kitaabka awal hore, waqtigase ku dheeraaday oo sidaa darteed quluubtoodu qallaleen? Oo in badan oo ka mid ah waa caasiyaal.

17. Ogaada inuu Allaah siyo nolol arlada dhimashadeeda kaddib⁽⁷⁾. Wuxaan idiin ka yeelney wax cad Aayadaha bal inaad fahantaan.

18. Hubaal ragga bixiya sadaqada iyo haweenka bixiya sadaqada, iyo (kuwaa) amaahsada Allaah amaah wanaagsan, waa loo laba-laabi doonaa, oo waxay heli doonaan Abaal gud Wanaagsan (Janno).

5. U noqda halka laga helayey nuurka waa nołoshii adduunka.

6. Munaafiqinimo ama ku dhiciitaan fidnooyinka.

7. In sidoo kale Allaah Subxaanahu wataacaalaa uu nooleyn karo qalbiga kaddib markuu noqday mid adag oo hanuunin karo qof horey u lunsanaa.

19. Oo kuwa rumeyey Allaah iyo Rusushiisa, kuwaan waa iyaga run badnayaasha⁽⁸⁾ oo kuwa shuhadada ah Rabbigood xaggiis, waxay ka heli doonaan abaalgudkooda iyo nuurkooda. Kuwase rumeyn diida oo beeniya Aayadahayaga, waa kuwaan qolada Naarta.

20. Ogaada inay nolosha adduunkan tahay oo keliya cayaar iyo haasaawe iyo qurux iyo isu faan dhexdiinna ah iyo ku tartan badsiga maal iyo carruur, (mataalkeedu) waa sida roobka soo saara naqa, oo waxa uu soo bixiyo oo doog ah cajab geliya beereleyda; markaas qallala oo aad aragto isagoo isu beddellay huruud, markaas kaddib noqda xaabo burbur ah. oo Aakhirada (waxaa jira) cadaab daran iyo (sidoo kale) dambi dhaaf xagga Ilaahay ah iyo Raallinnima (diisa), oo Noloshan adduunku ma aha waxaan ahayn oo keliya raaxo lagu kadsoomo.

21. U tartama dambi dhaaf ah xagga Rabbigin iyo beer ballaceedu yahay ballaca cirka iyo dhulka, waxaa loo diyaariiyeh kuwa remeysan Allaah iyo Rusushiisa. Kaasi waa Deeqda Ilaahay uu siyo qofkuu doono, Oo Allaah waa Rabbiga leh Deeqda Weyn.

22. Ma jirto masiibo ku dhacda dhulka ama nafahiinna oo aan ku qornay Kitaab⁽⁹⁾, ka hor inta aanaan keenin ifka. hubaal, (arrin) kaa waa wax u fudud Allaah.

23. Si aydaan uga murugoon wixii arrin ah oo idin dhaafay, uguna aydaan farax kibrin wuxuu idin siiyey. Oo Allaah ma jecla mid kastoo isla weyn oo faan badan.

24. Kuwaa ah bakhayllada_ oo amra dadka bakhaylnimo. Oo qofkii jeesada (isagoo diidayaa inuu wax bixiyo ama inuu adeeco Allaah), haddaba hubaal Allaah waa Isaga Hodanka deeqtoon, la ammaano.

^{8.} Tafsir kale oo sax ah waxaa weeye: Oo kuwaan rumeysan Allaah iyo Rusushiisa kuwaan weeye run badnayaasha iyo markhaatiyada Rabbigood agtiis

^{9.} Looxa Maxfuudka.

وَالَّذِينَ أَمْنَوْا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَأَشَدَّهُمْ إِعْنَادًا
عَنْدَهُمْ لَهُمْ جَرْحُهُمْ وَلَوْزُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
يَقَايِنُتَهُمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ اغْلَمُهُمْ أَنَّمَا الْحَيَاةُ
الَّذِيَا لَعِبَ وَلَهُوَ زَيْنٌ وَنَفَّا حُبُّ بَنِكُورٍ كَثَرٌ فِي الْأَقْوَالِ
وَالْأَقْوَدِ كَثُلَ غَيْثٌ أَجْبَرَ الْكُفَّارَ بِهِ شَفَعٌ يَهْمِجُ فَرَرَهُ
مُصْفَرَ رَأْمَنْ يَكُونُ حُطْلَمًا وَفِي الْآخِرَةِ عَدَابٌ سَيِّدٌ وَمَعْرِفَةٌ
مِنَ اللَّهِ وَرَضُونَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَنْعَلٌ لِعَرُورٍ
سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٌ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ أَعْدَتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلٌ
اللَّهُ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ مَا أَصَابَ
مِنْ مُؤْبِلِيَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَفْسَسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ قِنْ
قِبْلَيْنَ تَبَرَّاهُمَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِسِيرٍ لِكَسِيلًا
تَأْسُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَجُوا مَا أَتَكُمْ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ
الْكَاسَ يَأْبُلُ حِلٌّ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْحَمِيدُ

لَقَدْ أَنْزَلْنَا رُسُلًا مِّنْ أَنفُسِ الْإِنْسَانِ
وَالْمُرْسَلَاتِ لِيَقُولُوا إِلَيْهِمْ آتُوكُمْ الْكِتَابَ
بِأَنْسٍ شَدِيدٍ وَمَنْتَعِنَ لِلنَّاسِ
بِمَا يَعْلَمُ اللَّهُ مِنْ بَصَرٍ وَرَسُلُهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ فَوْقَ عَزَّزِيهِ^{١٠}
وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ
وَجَعَلْنَا فِي دُرْسَتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ
فِيهِمْ مُهَمَّتٌ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَسَقُوتُونَ^{١١} نُحْمَقَقْتُمْ عَلَىٰ أَثْرِهِمْ
بِرُسُلِنَا وَقَيَّنَا يَعْسَى بْنَ مَرْيَمَ وَأَتَيْهُ الْأَنْجِيلَ
وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الظَّالِمِينَ أَتَبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً
أَبْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ إِلَّا اتَّبَعَاهُ رَضْوَانُ اللَّهِ
فِي أَرْعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهِ^{١٢} فَقَاتَنَا الَّذِينَ أَمْنَوْا مِنْهُمْ أَخْرَجْهُمْ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَسَقُوتُونَ^{١٣} يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ أَمْنَوْا أَنْ قَوْا اللَّهُ
وَأَمْنَوْا بِرَسُولِهِ يُؤْتُوكُمْ كُفَّالِيَّةً مِّنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلُ لَكُمْ بُورَاءً
تَنْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ^{١٤} لَقَلَّا يَعْلَمُ
أَهْلُ الْكِتَابَ أَلَا يَقِدِّرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَلَنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْعَصْلِ الْعَظِيمِ^{١٥}

٥٤١

25. Wuxaan la soo dirnay Rusushayada xujooyin cad, oo la soo dejinnay iyaga Kitaabka iyo Miisaanka, si ay dadku ugu wada dhaqmaan caddaalad. Oo waxaan soo dejinnay birta oo xoog millateri weyn ku jiro iyo manaafacaad uu u leeyahay dadka⁽¹⁰⁾, iyo in uu Allaah muujiyo kan u gargaara Isaga iyo Rusushiisa iyagoon arag. Hubaal, Allaah waa Xoog Badane, Adkaade ah aan laga adkaan.

26. Oo Waxaan soo dirnay Nuux iyo Ibraahiim, oo ka yeellay ubadkooda dhexdooda Nabinnimada iyo Kitaabka, oo waxaa ka mid ah kuwo hanuunsan, intooda badanse waa caasiyaal.

27. Oo waxaan soo dirnay iyagoo raacaya raadakooda Rusushayada, oo raacinnay iyaga Ciise_wilkii Maryam, oo waxaan siinnay Injilka. Oo waxaan yeellay quluubta kuwa raacay isaga nuglaan iyo naxaris iyo suufinnimo (adduun ka jeeds)⁽¹¹⁾, ay iyagu hor billowdeen, Annagu kuma aan waajibin iyaga, (iyaga uun baa sidaa yeelay) iyagoo doonaya raalli ahaanshaha Ilaahey Darteed, mase ayan ilaalil dowgii ay laheyd. Markaa baan waxaan siinnay kuwoodii ka mid ahaa ee rumeeyey abaalgudkooda, intooda badanse waa caasiyaal xaq diid ah.

28. Mu'miniintow! Allaah ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray). oo rumeeya Rasuulkiisa, Wuxuu (markaa) idin siin doonaa labo saami oo Naxariistiisa ah, oo idin yeeli Nuur aad ugu socon doontaan (si toosan) oo idin dambi dhaafi. Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

29. (Arrinkani waa) si ay ehlul-Kitaabku u ogaadaan inaysan heli karin waxna ka mid ah Deeqda Ilaahey, iyo in deeq oo dhan uu ku jiro Gacan Ilaahey⁽¹²⁾, wuxuu siyyaa qofkuu doono. Oo Allaah waa Rabbiga leh Deeqda aad u Weyn.

10. Rasuulkii Alle s.c.w. wuxuu yiri: "Ogaadaa in Jannadu tahay seefaha hoostooda".

11. Waa inayan xas yeelan, oo iska caagaan, oo dhinac kaga baxaa dadka oo iska joogaan kaniisadda.

12. Gacanta Ilaahey : Allaah kor ahaaye wuxuu ku cadeeyey Qur'aanka inuu leeyahay tilmaamo gaar ah sida maqal, arag, gacmo, wejj, indho, iwm. Iyadoo taasi jirto buu iska fogeeyey inuu yahay mid ay suureysan karaan aadmiga.

Suuradda 58 Al-Mujaadilah⁽¹⁾

Waa 22 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Xaqiq Allaah wuu maqlay hadalka tan kaagala doodeysay (dan sheeganeysey Nabi Muxammadow) arrinka ninkeeda oo u jeedinaysey ashtakadeeda xagga Ilaahay. Oo Allaah wuu maqlayey wada hadalkiinna. Hubaal, Allaah waa wax kasta Maqle, Arka wax kasta.

2. Kuwa idinka mid ah ee ku dhawaaqa dihaar⁽²⁾ (si ay uga fogaadaan) xaasaskooda, ma aha (xaasaskooda kuwa la mid ah) hooyooyinkood. hooyooyinkood ma aha cid kale aan ahayn kuwii dhalay. Oo hubaal hadalkaasi ay leeyihiin waa hadal xun iyo been abuur. Oo hubaal, Allaah waa Cafis Badane, Dambi Dhaaf badan.

3. Oo kuwa isaga fogeeya afooyinkooda hab dihaar ah, markaas doonaya inay ka soo noqdaan wawa ay yiraahdeen, (waxaa saaran) xoreyn addoon ka hor inta aysan is taaban, (arrin) kaa waa kan la idinku waaniyo (inaad qaadatoon). Oo Allaah waa u Xog Ogaal wawa aad fashaan.

4. Qofkii se isagu aan helin (addoon uu xoreeyo), waa soon labo bilood oo xiriir ah ka hor inta aysan istaabban⁽³⁾, ee kan isagu aan awoodin (soonka) waa quudin lixdan qof oo miskiin ah. (Arrin) kaa idinkaa leh waa si aad (si dhan) ugu rumeysaan Allaah iyo Rasuulkiisa. Oo Kuwani waa Xuduudaha (uu dhigay) Allaah. Oo gaaladu waxay mudan doonaan Cadaab xanuu Badan.

5. Hubaal, kuwa khilaafa Allaah iyo Rasuulkiisa waa kuwa la dulleeyey, sida kuwii ka horreeyey loo dulleeyey. Oo waxaan xaqiq sooxayoonnay Aayado cad, oo gaaladu waxay mudan doonaan Cadaab Dulleya.

6. Maalinka uu Allaah soo bixin doono iyago dhan, markaasna u sheegi doono waxay faleen. Allaah wuu tiro koobay, halka ay iyagu iska hilmaameen. Oo Allaah wax walba wuu arkaa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شُورَةُ الْمُجَاهِلَةِ

فَدَسَعَ أَنَّهُ قَوْلٌ أَلَّا تَجِدُ لَكُ فِي رَجْحَهَا وَتَسْتَكِنَ إِلَى اللَّهِ
وَأَنَّهُ يَسْمَعُ تَحْقِيقًا وَرَكْنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ صَّابِرٌ^١ أَلَّا يَطْمِئِنُونَ
مِنْ كُلِّ مَنْ يَسْأَلُهُمْ مَا هُنَّ مَاهِئَةٌ هُمْ إِنَّمَاءٌ إِلَى اللَّهِ
وَلَدَنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا إِنَّ الْقَوْلَ وَزَوْرًا وَلَانَ
اللَّهُ أَعْلَمُ عَوْزَرُ^٢ وَالَّذِينَ يَطْمِئِنُونَ مِنْ يَسْأَلُهُمْ مُمْبَعُودُونَ
لَمْ يَأْلُوا فَتَحَرِّرُ رَبْقَةٍ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَتَمَاسَّ ذَلِكُمْ بُوَاعِظُونَ
يَهُهُ وَاللَّهُ يَمْأَنِعُهُمْ خَيْرٌ^٣ فَمَنْ لَوْيَدَ فَصَبِامَ شَهْرَيْنَ
مُتَابِعَيْنَ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَتَمَاسَّ أَفْنَى فَمَنْ يَسْتَطِعُ فَإِلَّا فَمُسْتَبِنَ
مُسْكِنَنَا ذَلِكَ لَتَوْمُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَلَافَ حُدُودَ اللَّهِ
وَلِلْكُفَّارِ عَذَابٌ أَلِيمٌ^٤ إِنَّ الَّذِينَ يَحَادُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
يُكَوِّنُوكُمْ أَكْبَاتٍ أَلَّيْتَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْتَ آيَاتِ بَيِّنَاتٍ
وَلِلْكُفَّارِ عَذَابٌ مُهِينٌ^٥ يَوْمَ يَعْلَمُهُمُ اللَّهُ جَيْعَانًا فَيَنْهَا
بِمَا عَمِلُوا أَحْسَنَهُ اللَّهُ وَأَنْوَهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ^٦

٥٤٢

1. Haweentii doodaysey ama dalbeysay gargaarka.

2. Haweeney la yiraahdo Khowlah binti Thaqlabah a.k.r. baa waxaa habkan isaga xaraantinimeeyey ninkeeda Aws bin As-Saamit. markaasay waxay u timid Nabiga s.c.w. iyadoo wax ka weydiisanaysa mas'alandan, markaasuu Alle soo dejiyeey Aayaddan iyo Aayadda xigta.

3. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 4: Aayadda 92.

الَّتِيْرَأَنَ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
 بَجْوَى تَلَاهَةٍ إِلَّا هُوَ رَاعِيْهِمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَهْرُورٌ لَّا دَنَى
 مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكَثَرَ إِلَّا هُوَ مَعْهُمْ إِنَّمَا كَانُوا لَمَّا دَيْنَهُمْ
 عَمِلُوا وَقَوْمٌ لَّا يَرْمِمُهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَكْلِمُ كُلَّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝ الَّتِيْرَأَنَ اللَّهُ إِلَيْهِ الَّذِينَ
 نَهُوا عَنِ التَّبَرِيْخِ فَرَجَعُوْدُونَ لِمَا هُوَ أَعْنَهُ وَمَنْجَوْنَ بِالْأَنْوَرِ
 وَالْعَدُوْنَ وَمَعَصِيْتَ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُهُمْ وَجْهَنَّمَ يَمَا لَمْ يَحْمِلُ
 يَهُ اللَّهُ وَقَوْلُوْنَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يَعْبُدُنَّ اللَّهَ مَمَّا نَقُولُ حَسْبُهُمْ
 جَهَنَّمَ يَصْلَوْهَا فِيْنَ الصَّبَرِ ۝ يَا تَاهِيْلَهِ الَّذِينَ أَمْنَوْا إِذَا
 تَبَرِيْخُهُمْ فَلَا تَنْهَاهُمْ بِالْأَشْرِ وَالْعَدُوْنَ وَمَعَصِيْتَ الرَّسُولِ
 وَنَسْجُوْلَيْهِ رَأْسَتُهُمْ وَلَقَوْلَهُ اللَّهُ الَّذِي إِلَيْهِ تُخْسِرُوْنَ ۝ إِنَّمَا
 النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَنِ لِيَخْرُجُنَّ الَّذِينَ أَمْنَوْا وَلَيُسَيِّدَهُمْ
 شَيْئًا إِلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ وَعَلَى اللَّهِ فَلَيَتَوَكَّلَ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝ يَا تَاهِيْلَهَا
 الَّذِينَ أَمْنَوْا إِذَا قِيلَ لَهُمْ تَسْعُوْلُ فِي الْمَجَلِسِ فَاسْحُوا يَسْجَحَ
 اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ أَنْشُرُوا فَأَنْشُرُوا وَإِرْجِعُ اللَّهَ الَّذِينَ أَمْمَوْنَكُمْ
 وَالَّذِينَ أُوْلَوْهُ الْعِلْمَ دَرْجَتٌ ۝ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ حَسِيرٌ ۝

7. Miyaadan ogaan inuu Allaah ogsoon yahay waxa jira samooyinka iyo waxa jira arlada? Ma jirto seddex faqdaa, uusan isagu ahayn kooda afraad⁽⁴⁾, oo ma jiro (faq ka dhex dhaca) shan uusan ahayn kooda lixaad, oo ma jiraan wax intaa ka yar ama ka badan, uusan isagu la jirin (ka war heyn) meel ay joogaanba; markaas wuxuu u sheegi doonaa waxay camal faleen Maalinta Qiyaamaha. hubaal, Allaah wax waliba wuu Ogsoon yahay.

8. Miyaadan ogaan kuwa laga reebay faqa xun (jeesjeeska iyo shirqoolka), markaas ku noqda waxa laga reebay, oo ku faqa dhexdooda dambi iyo colaad iyo ku caasinta Rasulka? Oo markay kuu yimaadaan waxay kugu salaamaan wax uusan Allaah kugu salaamin⁽⁵⁾, oo ka yiraahdaan nafahooda: Muxuu Allaah noogu cadaabi waayey waxa aan niraahno? Naar baa ku filan; ay (gali oo) ku guban doonaan. Oo u xun meel la ahaado.

9. Mu'miniintow! Marka aad faqeysaan, ha ku faqina dambi iyo dulmi fal iyo ku caasinta Rasulka ee ku faqa samaan iyo ka joogid (dambiyada) oo Allaah

ka cabsada, kaasoo Xaggiisa la idii soot wada kulmin doono.

10. Sideedaba faqa (xun) waa uun (camal) Shaydaan⁽⁶⁾, si uu u murugo geliyo kuwa rumeyey, waxbase ma uu yeeli karo haba yaraatee, inuu Allaah idmo maahee, oo Allaah ha isku halleeyaan mu'miniinta.

11. Mu'miniintow! Marka la idinku yiraahdo isugu waasiciya fadhiga kulannadiinna gudahood, isu waasiciya. Alle ha idiin waasiciyee⁽⁷⁾. Oo marka la idinku yiraahdo, "Kaca, markaa kaca⁽⁸⁾. Allaah wuxuu kor u qaadaa kuwiinna idin ka mid ah ee rumeyey, iyo kuwaa cilmiga la siiyey darajoojin, Oo Allaah waa u Xog Ogaal waxa aad fashaan.

4. Waa inuu og yahay oo ka war qabo xaalkooda iyo sirahooda oo maqlo oo arko.

5. Tani waa tilmaan xaalkii Yuhuudda wax ka degganeyd Madina ee ku salaamay muslimiinta As-Saamu Calaykum oo macnaheedu yahay dhinta halkiij ay oran laharayeen As-salaamu caleykum.

6. Waxaa loola jeedaa sida muugata hadalka xanta ah iyo xumaan ku tashigaa.

7. Alle ha idiin waasiciyee Naxariistiisa ama jannadiisa gudahood, ama wax kasta oo wanaagsan.

8. U kaca salaad ama jihaad ama camal kasta oo wanaagsan.

12. Mu'miniintow! Marka (aad dooneysaan) inaad la faqdaan Rasuulka, u bixiya wuxuu sadaqo ahaan faqinna ka hor. (Arrin) kaa baa idii khayr badan oo idii daahirsan. Haddiise aydaan helin (wax aad bixisaan) hubaal, Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxarii Badan.

13. Ma waxaad ka walaacdeen inaad la baxdaan ka hor la faqinna sadaqooyin? Haddaba marka aydaan sidaas falin, oo Allaah wuu idinka toobad aqbalay, haddaba ooga salaadda oo bixiya sakada oo adeeca Allaah iyo Rasuulkiisa. Oo Allaah waa u Xog ogaal waxa aad fashaan.

14. Miyaadan ogaan kuwaa iyagu ka yeesha xulupo dad caro Ilaahey qaba? Ma aha kuwo idinka tirsan idinka (Muslimiinta) oo kama tirsana iyaga (gaalada), oo waxay ku dhaartaan been iyagoogosoon.

15. Allaah wuxuu u diyaariyey iyaga cadaab daran. Hubaal; waxa ay falaan waa wax fool xun.

16. Waxay ka dhigteen dhaarahooda (beenta ah) dabool (ay isku qariyaan). markaasay ka weecshaan (dadka) jidka Ilaahey, sidaas awgeed waxay mudan doonaan cadaab aad u dufeysa.

17. Maalkooda ama caruurtoodu waxna ugama tarj doonaan Allaah Xaggiisa, kuwaasi waa ehl Nuur, way ku dhex waari doonaan waligood.

18. Maalinka uu Allaah soo bixin doono iyagoog dhan, markaas way u dhaaraan doonaan Isaga sida ay idinku dhaartaan idinka⁽⁹⁾. Oo waxay moodaan inay wax heystaan. Hubaal waa iyaga beenaalayaasha.

19. Shaydaan baa ka qaalib noqday, oo ka yeelay inay hilmaamaan xusidda Ilaahey. kuwaasu waa xisbiga Shaydaanka. Hubaal, waa xisbiga shaydaanka kuwa ku sugan khasaaraaha (dhabta ah).

20. Hubaal kuwa khilaafa Allaah iyo Rasuulkiisa; kuwaasu waxay ka mid ahaan doonaan kuwa aad loo dulleeyey.

21. Allaah wuxuu qoray (xukmay): hubaal waanu adkaan, Aniga iyo Rusushaydaba. hubaal, Allaah waa Xoog Badane, Adkaade ah aan laga adkaan.

9. Waxay moodayaan in beenahooda la rumeysan doono, oo aan la garan doonin sida waagii nolosha adduunka.

لَا يَحْدُّهُ قَمَارٌ مُؤْنَتٌ بِاللَّهِ وَلَا يَوْمٌ أَخْرَى يُوَلَّوْنَ مِنْ حَادَّ
 اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَوْكَانُوَّا بَاهَهُ أَوْ بَسَاءَهُ أَوْ لَحْوَاهُمْ
 أَوْ عَشِيرَهُمْ أَوْ لَيْكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمْ أَلِيمَنَ وَأَيْدَهُمْ
 يَرْوِجُونَهُ مَنْهُ وَلَدُخْلُهُمْ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ
 حَلَّلِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَصْوَاعَهُمْ أَوْ لَيْكَ حَرَبُ
 اللَّهُ أَلَّا حَرَبَ اللَّهُ هُمْ أَمْقَلُهُوْنَ

شُورَةُ الْمُتَّقِيِّ

سَبِّحْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ أَعْزَى الْحَكِيمِ
 هُوَ أَلَّا يَأْخُذُ أَهْلَ الْيَمِنَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَبِ مِنْ دِيْنِهِمْ
 لَا أَلَّا حَشَرَ مَا طَنَّتْ سُنُّا إِنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعُهُمْ
 حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَإِنَّهُمْ مِنْهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَتَحَسِّبُوا وَقَدْ فَرَّ
 فِي قُلُوبِهِمْ أَرْبَعَ بَخْرِيُّوْنَ يُوَتَّهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِيْنَ
 فَأَعْتَرُوا يَأْتُوْلَى الْأَصْبَرِ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 الْجُلْلَةَ لَعَذَّبُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَعَذَّبُهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ

٥٤٥

22. Ma heli doontid dad rumeyasan Allaah iyo Maalinta Dambaysa oo haddana jecel kuwa khilaafa Allaah iyo Rasuulkiiisa, haba ahaadaan aabbayaashood ama awlaaddooda ama walaalahood ama qaraabadooda; kuwaasi (aan jeelaanin) waa kuwa quluubtooda iimaanka lagu dhigay, oo wuxuu ku xoojiyey Ruux⁽¹⁰⁾ Xaggiisa ah. Oo Wuxuu gelin doonaa beero ay hoostoodu webiyo qul-qulaan iyagooy ay ku dhex waari doonaan weligood. Allaah raalli buu ka yahay, oo iyaguna raalli bay ka yihiin. Kuwaanu waa Xisbiga Ilaahey. Hubaal, Xisbiga Ilaahey waa iyaga liibaanayaasha.

Suuradda 59 Al-Xashar⁽¹⁾

Waa 24 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada waxay xurma weyneeyaan oo hufaan Allaah. Oo waa Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

2. Waa Isaga Kan ka soo saaray kuwaa rumeyn diiday ee ka mid ahaa Ehl Kitaabka guryahooda kulan midkii ugu horreeyey⁽²⁾. Ma aydaan moodeyn inay baxayaan, oo waxay moodeen inay qalcadahooda ka celinayaan Allaah. Wuxuse (xukunka) Allaah uga yimid meel aysan marnaba filayn, oo wuxuu ku tuuray argagax quluubtooda, sidaa awgeed waxay ku baabbi'iyeen guryahooda (isla) gacmaahooda iyo gacmaha mu'miniinta, ee ku cibrad qaata kuwiinaan idinku indhaha lahow.

3. Oo haddii uusan Allaah xukumin saaritaanka, Wuxuu hubaal ku cadaabi lahaa adduunkan, oo aakhirada waxay la kulmi doonaan cadaabka Naarta.

10. Ruux ay ku helayaan nolol, waxaana loola jeedaa go'aan adeyga, quwadda gudaha, daahirsanaanta qalbiga, hanuunka, guul, iwm.

1. Al-Xashar: Soo kulminta.

2. Waxay Aayaddu tilmaameysaa Yuhuuddii Banii Nadiir, ee ka baxay ballankii ay la galeen Nabiga s.c.w.

4. (Arrin) kaa waxaa u sabab ah waxay khilaafeen Allaah iyo Rasuulkiisa, oo qofkii khilaafa Allaah, haddaba hubaal Allaah wuu daran yahay ciqaabiisu.

5. Wixii aad goyseen oo ka mid ah geedo (hooda) timirta ama aad ka tagteen iyagoo ku taagan jirriddeeda, waxay ku dhacday Idanka Iliaahay, iyo si uu u dufeyyo caasiyaasha (ku adkeysta macisda).

6. Oo waxa Allaah uga soo ceshay (oo hanti ah) Rasuulkiisa xaggooda uma aydaan qaadin duullaan aad ku dagaal gasheen fardo ama awr midna⁽³⁾, laakiinse Allaah wuxuu ku sallidaa Rusushiisa cidduu doono. Oo Allaah wuxuu ku leeyahay wax walba dushood awood dhan.

7. Oo waxa uu Allaah uga soo celiyey Rasuulkiisa xagga dadka magaalooinka⁽⁴⁾, waxaa leh Allaah, iyo waxaa iska leh Rasuulka iyo qaraabada dhow (ee Rasuulka)⁽⁵⁾, iyo agoomaha, iyo masaakiinta iyo musaafirkha (go'doonsan) si uusan (maalku) u ahaan wax ku wareegeysta oo keliya kuwiinna hodanka ah dheddo. Oo wax kastoo uu Rasuulku idin siiyo qaata, oo waxa uu idinka ka reebo ka jooga, oo ka cabsada Allaah. Hubaal, Allaah ciqaabiisu wuu daran yahay.

8. (waxaa qayb ku leh) muhaajiriinta faqirka ah ee laga soo saaray guryahooda iyo maalkooda, doonaya Fadli xag Iliaahay ah iyo raallinima (diisa)⁽⁶⁾ oo u gargaaraya Allaah iyo Rasuulkiisa. Kuwaa waa run badnayaasha.

9. Oo (sido kale waxaa qayb ku leh) kuwii degganaa daarta (Al-Madiina) oo (qaatay) iimaanka ka hor (intaysan u soo hijroonba). Waxay jecel yihii kuwa u soo haajiray xaggooda, oo ugama helaan wax baahi ah laabahooda ka mid ah waxa (muhaajiriinta) la siiyey, waxayse ka hormariyaan (oo uga dooraan) iyaga nafahooda, inkastaba iyagu faqri ha hayee. Oo qofkii laga dhowro lexe jeclada naftiisa, waa kuwa liibaanayaasha.

3. Macnaha waa kama aydaan marin wax dhib ah (dagaal) helitaanka ganiimadaa.

4. Xukunka la xiriira maalika ay ka tagaan cadowga oo la helo dagaal la'aan waa ka duwan yahay kaa lagu xusay Suuradda Al-Anfaal, Aayadda 41aad.

5. Qaraabada Rasuulka waa kuwaa ka midka ah Banuu Haashim iyo Banuu Muddlib u Nabigu s.c.w. ka xaaraanshay qaadashada sakada.

6. Ka hor inta ay muhaajiriinto dhex degin Ansaarta. Kuwaasoo saami laga siiyey ganiimadaa.

وَالَّذِينَ جَاءُهُمْ مُّؤْمِنِينَ رَبَّنَا أَغْفِلْنَا وَلَا حَوْلَنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَجْعَلُ فِي قُوْنَا غَلَّا لِلَّذِينَ
أَمْنَوْا رَبَّنَا إِنَّا نَرْهُوفُ رَحِيمٌ ۝ * الْمَرْتَابَ إِلَى الَّذِينَ
نَفَقُوا يُقْرَبُونَ لِإِخْرَاجِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَيْنَ أَخْرِجْتُمُ الْمُحْرَجَنَ مَعَكُمْ وَلَا نَطْبِعُ فِي كُمْ أَحَدًا إِذَا
وَقَنْ فَوْرَلَمْ لَتَصْرُكُمْ وَاللَّهُ يَسْهُدُ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ
لَيْنَ أَخْرِجْوُا إِيَّنَجُونَ مَعَهُمْ وَلَيْنَ فَوْنَلُو إِلَيَّ صُرُونَهُمْ
وَلَيْنَ نَصْرُو هُمْ لَوْلَكَ الْأَذْبَرَلُمْ لَأَبْصُرُونَتْ لَأَنْشَرْ
أَشْدَرْهَبَةَ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ يَأْنَمَ قَوْمَ
لَأَيْعَمَهُوتْ ۝ لَأَيْتَنْتُو شَمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي مَحْسَنَةٍ
أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرِ يَأْسُهُمْ بَيْهُمْ شَدِيدُ تَحْسِبُهُمْ جَيْعَانًا
وَفَوْهُمْ شَقَّ ذَلِكَ يَأْنَمَ قَوْمَ لَأَيْعَقْلُونَ ۝ كَمَثَلَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِبَادًا قَوْلَا وَبَالْأَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
الْأَيْمَرْ ۝ كَمَثَلُ السَّيِّكَلِنْ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَنَ أَكَفْرُكَلَّا
كَفَرْ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي أَحَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝

٥٤٧

10. Oo (waxaa qayb ku leh) kuwaay yimid iyaga kadambow, iyagoo leh: Rabbiyow, Noo dambi dhaaf innaga iyo walalaahayaga nooga horreeyey Iimaanka, oo ha u gelin quluubtayada wax xumaan tirsii ah kuwa rumeyey. Rabbiyow! Hubaal waxaad Adigu tahay Turid Badane, Naxariis Badan.

11. Miyaadan ogaan kuwaay munaafiqiinta ah, ku leh kuwaay walaalaahood ah (shurakadooda) ee rumeyn diiday ee ka mid ah ehlukitaabka: Haddii la idin saaro, innaguna (sidoo kale) hubaal waa idin la bixi doonaa, oo ma jirto cidna aan idiin maqli doonno weligeed, oo haddii la idinla dagaalo, hubaal waan idiin soo hiillin doonaa;. Oo Allaah wuxuu Marag ka yahay inay yihiin beenalayaal.

12. Haddii la saaro, lama bixi doonaan, oo haddii lala daggaalamo, uma soo hiillin doonaan, oo (xitaa) hadday u soo hiilliyaan, waxay hubaal jeedin doonaan dhabarradooda, oo looma gargaari doono.

13. Idinka (mu'miniinta) cabsida ay idiinku hayaan laabahooda baa ka daran tay ugu hayaan Allaah. (Arrin)

kaa waxaa ugu wacan waa dad aan waxba fahmayn.

14. Idiin lama diriri doonaan dhammaan, inay ku jiraan maahee magaaloooyin qalcado leh adag ama darbiyo gadaashood. Xumaanta (cadaawada) dhexdooda ah way daran tahay. Waxaad mooddaa inay yihiin kuwo wada jira, quluubtoodu se way kala tagsan yihiin. (Arrin) kaa waxaa ugu wacan waa dad wax ma garad ah.

15. (Waa) sida mataalka kuwii iyaga wax yar ka horreeyey⁷. Waxay dhadhamiyeen cirib xumadii arrinkooda, oo waxay mudan doonaan cadaab aad u xanuun badan.

16. (Munaafiqiinta waa) sida mataalka Shaydaanka, markuu ku yiraahdo aadmiga: gaalow. Markase uu (qofku) gaaloobo, wuxuu yiraahdaa: Hubaal anigu barii baan kaa ahay, hubaal anigu waxaan ka cabsadaa Allaah, Rabbiga uunanka oo idil.

⁷. Waa Yahuuddii reer Banuu Qaynuqaac ee horay iyaguna looga raray Madiina.

17. Sidaa awgeed ciribta labaduba waa inay ahaan Naarta gudaheed, iyagoo ku dhex waaraaya weligood. Waa sidaas abaal marinta gar ma qaataayaasha.

18. Kuwa rumeyayow! Allaah ka cabsada (oo dhowra xilka uu idin saaray), oo naf walbaa ha eegto waxa ay u hormarsatay berritoole, oo Allaah ka cabsada. Hubaal, Allaah waa u xog oogaal waxa aad fashaan.

19. Oo ha ahaannina sida kuwa hilmaamay Allaah, markaasuu ka yeelay inay hilmaamaan nafahooda: kuwaa waa caasiyaasha madaxa adag.

20. Ma sinna Ehlu-Narka iyo Ehlu-Jannah. Ehlu-Jannah waa iyaga guuleystayaasha.

21. Haddaan ku soo dejin laheyn Qur'aankan buur, waxaad hubaal arki lahayd isagoo soo dhacaya la dillaacya cabsida Ilahay darteed. Oo mataalladan waxaan u soo tebinnaa dadka bal inay ka fekeraan.

22. Waa Allaah, oo uusan jirin ilaahe Isaga maahee, Ogsoonaha waxa aan muuqan iyo waxa muuqda. Waa Isaga Kan Naxariis guud, iyo mid gaar ahba Naxarisita.

23. Waa Allaah, oo uusan jirin Ilah kale Isaga maahee, waa Boqorka, Daahirka⁽⁸⁾; Kaamilka ka hufan Ceeb oo dhan, Ammaan bixiyaha⁽⁹⁾, Kor ka Ilaashaha, Adkaadaha aan laga adkaan, Kan kaba (jababka, ama Kan sandulleeya cadwogiisa oo qahra), Kan iska leh weynaan oo dhan, xurmo oo idil waxaa iska leh oo hufan Allaah, wuu ka Sarreeya waxa ay la mid dhigaan ee wax la wadaajiyaa.

24. Waa Allaah, Abuuraha, uumaha wax waliba, sawir iyo qaabsiiyaha. Isaga baa leh Magacyada aad u wanaagga iyo quruxda badan. Waxa jira samooyinka iyo arlada baa xurmo weyneeyaa oo hufa, oo waa adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

^{8.} Ceeb aan lahayn iyo wax nuqsaan ah ee Kaamilka ah ama Ammaanlah.

^{9.} Ama Bixiyaha iimaanka ama nabdoonida.

فَكَانَ عَيْقَنَهُمْ أَنَّهُمَا فِي النَّارِ حَلِيلَيْنِ فِيهَا وَذَلِكَ جَرْأَةٌ
الظَّلَمَلِينَ ۝ يَتَأَلَّهَا الَّذِينَ لَمْ آمَنُوا أَنَّهُمُ اللَّهُ وَلَا تُنْظَرُ نَفْسٌ
مَا قَدَّمَتْ لِغَدِيرٍ وَلَتَقُولُوا إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ مِّمَّا عَمَلُوكُمْ ۝
وَلَا كَوْنُوا كَالَّذِينَ سَوَّاُوا اللَّهَ فَإِنَّهُمْ أَنفَسُهُمْ أُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ۝ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ الْأَنَارِ وَأَصْحَابُ
الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَارِزُونَ ۝ لَوْلَاهُمَا هَذَا
الْقُرْءَانُ عَلَى جَبَلٍ لَّرَبَّتْهُ، حَشِيشًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ حَسِيبٍ
اللَّهُ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَصَرَتْ بِهَا الظَّانِينَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ الْعِزَّةُ وَالشَّهَدَةُ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ۝ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَالِكُ
الْقَدُوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَمَّيْنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ
الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَشَرِّكُونَ ۝ هُوَ اللَّهُ
الْخَلِيلُ الْبَارِئُ الْمُصَوَّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ سُبْحَانُ
هُوَ مَنِ الْسَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَهُوَ أَعْزَىُ الْحَكِيمُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مَأْمُوا لَا تَتَخَذُوا رُاعِدَوْيَ وَعَدْدَوْيَ أَفْلَامَةَ ثُقُونَ
 إِلَيْهِم بِالْمَوْدَةِ وَقَدْ كَفُرُوا بِمَا جَاءُوكُمْ مِّنَ الْحُكْمِ يُجْهِرُونَ أَرَسُولَ
 وَإِنَّكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَإِنَّكُمْ لَنُكْثُرُ حِجَاجَتُمْ جَهَادَ فِي سَبِيلِ
 وَإِنْعَامَةَ مَرْضَانَى نَسِرُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوْدَةِ وَلَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ
 وَمَا أَعْلَمُنَّتُمْ وَمَنْ يَقْعُلُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلُ ١
 يَقْنَعُوكُمْ كُوَّلُكُو أَعْدَادَهُ وَيُسْطُو إِلَيْكُمْ أَبْدِيهِمْ وَالسَّنَهُ
 يَأْسُوُ وَدَوْلُو وَكَفُرُونَ ٢ آنْ تَسْعَفُكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَدُكُمْ
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُعَصِّلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ صَبَرُ ٣
 قَدْ كَاتَتْ
 لَكُمْ أَشْوَأُ حَسَنَةً فِي إِبْرَاهِيمَ وَلِلَّذِينَ مَعَهُ ٤ ذَادُوا لَقْوَمَهُمْ لَنَا
 بُرْءَ وَمِنْكُمْ وَمَمَّا عَبَدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ هُنَّ تَيْكُوبُ وَبِابِنَنا
 وَبِنَكُمْ أَعْدَادُهُ وَأَبْعَصَاءَ أَبْدَاهُ حَقَّ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَمَدَدَ إِلَّا أَنْوَلَ
 إِبْرَاهِيمَ لَيْلَهُ لَا تَغْفِرُنَّ لَكَ وَمَا أَمْلَكَ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
 زَيَّنَاعَنَكَ تُوكَنَتْ وَإِلَيْكَ اتَّبَعْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصْبُرُ ٥ زَيَّنَ الْأَعْجَمَلَنَا
 فِتْهَ لِلَّذِينَ كَفُرُوا وَأَغْفَرْنَا لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

٥٤٩

Suuradda 60 Al-Mumtaxinah⁽¹⁾

Waa 13 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

- Mu'miniintow! Ha ka dhiganina cadowgeya iyo cadowgiinna xulufo⁽²⁾, aad u muujisaan kalgacalo, iyago rumeyn diiday waxa idhiy imid oo Xaqa ah, ee u soo saaray debedda Rasulka iyo idinkaba inaad uun rumeyseen Allaah, Rabbigiin darteed? haddaad u soo baxdeen jihaad arrinkaya oo dalbaysaan Raallinimadeyda (marnaba ha ka dhigannina saaxiibbo iyaga), waxaad ku qarsataan xaggooda kalgaceyl (iyo war gelin) anigu se waan ogoonahay waxa aad qarisaan iyo waxa aad muujisaanba; Oo qofkii idinka mid ah oo (arrin) kani fala, wuxuu xaqqiil ka lumay Jidka Toosan.
- Hadday idinka awood bataan, waxay idhiin ahaanayaan (dhaqmayaan) cadowyoo ahaan, oo idin kula soo fidinayaan gacmahooda iyo carrabyadooda xumaan, oo waxay jecel yihiin inaad gaalowdaan.
- Qaraabadiinna iyo ilmahiinna waxba idiinma tari doonaan Maalinta Qiyaamaha. Wuu idin kala xukumi doonaa. Oo Allaah wuu arkaa waxa aad fashaan.

4. Xaqiil waxaa idiinku sugar ku dayasho wanaagsan Ibraahiim iyo kuwii la jiray⁽³⁾, markay ku yiraahdeen dadkoodii: Hubaal waxaan innagu barrii ka nahay idinka iyo wax kasta oo aad caabuddaan aan ahayn Allaah, waanu idin diidnay, oo cadaawd iyo naceyb baa ka muudqday dhexdeenna innaga iyo idinka abad ah jeer aad rumaysaan Allaah keliya-qowlki Ibraahiim maahee uu ku yiri aabbibi: Waxaan xaqiil kuu baryayaan dambi dhaaf⁽⁴⁾, umase lihi wax awood ah aan wax uun kaaga qabto Allaah horti. Rabbiyow! Adigaynu isku kaa halleynay, oo xaggaaga ayaan u soo laabannay, oo waa xaggaaga noqodka dambe.

5. Rabbiyow! Ha naga dhigin (kuwo ay) fimeedeyyaan gaalada, oo noo dambi dhaaf, Rabbiyow! Hubaal waa Adiga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

1. Al-Mumtaxinah: Suuradda wax baarista, hubsiinada, waxaa sidoo kale la yiraahadda Al-Mumtaxanah: Haweeka la imtixaanay.

2. Xigalo dhow iyo saaxiibbo.

3. Waxaa idiinku sugar tusaafe siican ee lagu daydo oo la raaco.

4. Ma bannaana mu'miniinta inay u dambi dhaaf dalbaan gaalada. Eeg suuradda An-Nisaa Aayadda 48, iyo Suuradda At-Towba Aayadaha 113-114.

6. Xaqiiq waxaa idiinku sugar iyaga ku dayasho wanaagsan, _uu raaco qofkii rajo ka qaba Allaah iyo Maalinta dambaysa. Oo qofkii jeesada, haddaba hubaal Allaah waa Hodanka deeqtoon, la ammaano.

7. Waa intaasoo Allaah dhigo dhexdiinna idinka iyo kuwa aad cadowga isu ahaydeen ee ka midka ah gacaltooyo. Oo Allaah wax walba wuu Karaa⁽⁵⁾. Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

8. Allaah idinkama reebo xagga kuwa aan idinkula diririn diinta awgeed oo aan idinka saarin guryihiinna, inaad u samo fashaan oo ula dhaqantaan si caddaalad ah. Hubaal Allaah wuu jecel yahay kuwa u dhaqma sida caddaalada ah.

9. Allaah wuxuu uun idinka reebaa xagga kuwa idinkula dirira diinta darteed oo idinka saara guryihiinna, oo ku taageera (kuwo kale) saariddiinna – (ma aha) inaad ka dhigataan xulufo. Oo qofkii ka dhigta xulufo, waa kuwaas kuwa ah gar ma qaatayaasha.

10. Mu'miniintow! Markay haweenka mu'minooyinka ah idiin yimaadaan iyagoo haajirooyin ah, markaa imtixaana (iska hubiya) iyaga; Allaah baa aad u ogsoon iimaankooda; oo haddaad ogaataan inay yihiin mu'minooyin dhab ah, markaa ha u celinnana gaalada, uma aha (xaasas) xalaal ah iyaga, oo uma aha (nimanka gaalada ah) xalaal iyaga. Siya se (gaalada) waxa ay bixiyeen. Oo ma jiro wax eed ah oo korkiinna ah inaad guursataan markaad siisaan ujuuradooda (meherradooda), oo ha heysannina waayo nikaax isuguma kiin xirna haweenka gaalada (mushrikiinta) ah, weydiista se (in la idiin soo celiya) waxaad bixiseen (Meher ahaan) oo iyaguna (gaalada) ha weydiistaan waxa ay bixiyeen (meher ahaan). Kaasu waa xukunka Ilahay, Isaga baa idin kala xukuma. Oo Allaah waa wax kasta Ogsoone, Xakiim ah.

11. Oo hadday idin dhaafaan wax ka mid ahi afooyinkinna oo idinka aadaan xagga gaalada, oo markaas aad (wax) heshaan, markaa siya kuwaay afooyinkoodu tageen (oo gaalada ka aadeen) wax le'eg oo u dhigma waxay bixiyeen (oo meher ah)⁽⁶⁾. Oo ka cabsada Allaah ee ah Kan aad rumaysan tiihin.

5. Inuu hirgeliyo tani ama waxa uu doonoba.

6. Waxaa loola jeedaa qaniimada, inta aan loo qaybinin qaniimada shan meal, waxaa la siin meherkii ay bixiyeen ragga dumarkooda ka aadeen xagga gaalada.

يَا أَيُّهَا الَّتِي أَذَاجَاهُ الْمُؤْمِنَاتُ بِيَأْعُنْكَ عَلَىٰ أَن لَا يَسْرِكَنْ بِاللَّهِ
شَيْئًا وَلَا يَسْرِقُنَّ وَلَا يَنْقُنَّ أَوْ لَدَعْنَ وَلَا يَأْتِنَّ
بِيَهُنَّ يَفْتَرُنَّ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَلَا جُهْنَّمَ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي
مَعْرُوفٍ فَيَأْعُنُهُنَّ وَأَسْتَغْرِفُ لَهُنَّ اللَّهُ أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مُؤْمِنُوْلَهُنَّ قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ
يَسُوْمُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَسُوْمُ الْكَارِهُ مِنْ أَصْحَابِ الْقَبُورِ^(١)

سُورَةُ الْأَصْنَافِ

سَبَّحَ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ أَعْزَىُ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مُؤْمِنُهُنَّ تَقُولُونَ مَا لَا قَعْدُونَ^(٢)
كَبُرْ مَقْتاً عِنْدَ اللَّهِ أَن تَقُولُوا مَا لَا نَقْعُودُ^(٣) إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ فِي سَيِّلِهِ صَفَّا كَانُهُمْ
بُنْيَنُ مَرْضُوشُ^(٤) وَإِذَا مُوسَىٰ لَقَوْمَهُ يَقْوِمُ لَهُ
تُؤْدُونَيِ وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ أَيَّتُكُمْ فَلَمَّا رَأَوُا
أَرْأَعَ اللَّهُ فُلُوجُهُمْ وَلَلَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ^(٥)

٥٥١

12. Nabiyow! Markay dumarka mu'minooyinka ah kuu yimaadaan si ay kuula galaan ballan ah inaysan u shariik yeeleyn waxba la jirka Allaah, inaysan wax xadeyn, oo zineysaneyn, oo aysan dileyn carruurtooda, oo la imaaneyn masabbidasho hortood ay ku kasbadeen gacmahooda iyo lugahooda dhexdood⁽⁷⁾, oo kugu diideyn wax wanaag ah, markaa aqbal ballankooda, oo uga bari Allaah dambi dhaaf. Hubaal Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis badan.

13. Mu'miniintow! Ha ka dhigannina saaxiibbo dad qaba Caro Ilaahey. Waxay ka qusteen (ajarka) Aakhirada, sida ayba uga quusteen gaalada ehl quburka ah (la kulanka Alle iyo wax khayr ah Aakhiro).

Suuradda 61 As-Saf⁽¹⁾

Waa 14 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada waxay xurmo weyneeyaan oo hufaan Allaah. Oo waa

Isaga Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

2. Mu'miniintow! Maxaad u tiraahdaan wax aydaan faleyn?
3. Waa wax uu Aad u neceb yahay Allaah inaad ku hadashaan wax aydaan faleyn.
4. Hubaal Allaah wuxuu jecel yahay kuwa ku dirira Jidkiisa iyagoo safaf ah Aad mooddo dhismo laysku dhajiyeey.
5. Oo (xus Nabi Muxammadow) markuu Muuse ku yiri dadkiisi: Dadkaygiow! Maxaad ii dhibtaan idinkoo dhab ahaan ogsoon inaan anigu ahay Rasuulkii Ilaahey xaggiinna loo soo diray? Oo markay weecdeen⁽²⁾, Allaah wuxuu sababay quluubtooda inay weecdaan. Oo Allaah ma hanuuniyo dadka caasiyaasha ah madaxa adag.

7. Tani waxaa loola jeedaa waxa ay ku falaa gacmahooda iyo lugahooda oo ah been abuur iyo massabidasho oo ah (inay wiil la soo korsaday ama ziin ku dhashay loo nisbeeyo) haweeda ninkeeda.

1. As-Saf: Safafka.

2. Sababta waxaa weeye waxay ka weecdeen xaga oo diideen hanuunka, markaasuu Allaah weecshay quluubtooda oo ay ka fogaadeen xaga.

6. Oo (xus) markuu Ciise, wiilkii Maryam, yiri: Ilmahii Israa'iiloow! Xaqiq waxaan anigu ahay Rasuulkii Ilaahay xaggiinna loo soo diray, xaqiqijinaya waxa (la soo dejiyey) hortay oo Towaadda ah, idiinkuna bishaaraynaya Rasuul imaan doona gadaashay oo magaciisu yahay Axmad⁽³⁾. Markiise uu ula yimid Xuoojin cad, waxay yiraahdeen: Kani waa sixir iska cad.

7. Oo yaa ka gef badan mid ka been sheega Allaah halka isaga loogu baaqo Islaamka? Oo Allaah ma hanuuniyo dadka gar ma qaatayaasha ah.

8. Waxay rabaan inay ku damiyan Nuurka Ilaahay afakooda. Allaah se waa taam yeeli Nuurkiisa haba nacaan gaaladuye.

9. Waa Isaga Kan la soo diray Rasuulkiisa hanuunka iyo diinta Xaqaa ah, si uu uga sare mariyo diimaha (kale) oo dhan, haba necbystaan mushrikiintuye.

10. Mu'miniintow! Ma idiin tusaa ganac idinka badbaadineysa cadaab xanuu badan?

11. (Waa) inaad rumeysaan Allaah, iyo Rasuulkiisa (Muxammad), oo u dadaashaan Arrinka Ilaahay idinkoo u huraya maalkiinna iyo nafahiinnaba, (arrin) kaa baa idiin khayr badan haddaad og tiihiin.

12. Wuxuu idiin dhaafi doonaa dambiyadiinna, oo idin gelin Beero ay webiyo hoos qulqulaan iyo guryo wanaagsan oo ku dhex yaal Beeraha negaya, (arrin) kaa baa ah Liibaanta Weyn.

13. Iyo waliba (waxaad heli doontaan) mid kale (oo wanaagsan) aad jeceshihiin, gargaar xagga Ilaahay ah iyo guul aad u dhow. Oo u bishaaree mu'miniinta.

14. Mu'miniintow! Ahaada kuwa u gargaara (diinta) Ilaahay, sidii uu ku yiriba Ciise, ina Maryam, xertiisi. Waa kuwee kuwa iigu gargaaraya (arrinka) Ilaahay? Xerti waxay yiraahdeen: Innagaa ah u gargaarayaasha (arrinka) Ilaahay, Markaas bay qayb ka mid ah ilmahii Israa'iil rumeyyeen, oo qayb kale gaaloobeen. Markaas Wuxaan taageernay kuwii rumeyyey (oo ka adkaadeen) cadowgoodii, oo waxay noqdeen kuwa libtu raacdyaay.

وَلَذِقَ الْيَهُودَ بِأَنَّهُمْ يَعْبُدُونَ إِلَيْنَا يَرْسُولُ اللَّهِ الْكَرِيمُ صَدَقَ الْمَاءُ
بَيْنَ يَدَيِّنَا مِنَ الْمَوْرِيَةِ وَمُسِيرًا بِرَسُولٍ تَأْتِي مِنْ بَعْدِي أَسْمَهُ أَمْهَدَهُ
جَاهَ هُرُبًا يَأْتِينَتْ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّرْبِّيٌّ^١ وَمَنْ أَطْلَقَهُ مَنْ فَرَّى عَلَىٰ
الْأَوَّلِ الْكَيْكَ وَهُوَ يُنْعَى إِلَى الْإِسْكَرِيَّةِ لِيَهُدِيِّ الْقَوْمَ أَفَلَمْ يَرِي
يُرْبِّي دُونَ اصْطَفَعَ فُورَ اللَّهِ يَأْتِي وَهُرُبًا وَاللَّهُ مُتَّسِّرٌ بُورَهُ وَلَوْكَهُ
الْكَفَرُونَ^٢ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ سُوْلَهُ رِبَّ الْأَنْهَادِ وَبِنِ الْحَقِّ يَنْهَاهُ
عَلَىٰ الْأَيْنَ كَلَمَهُ وَلَوْكَهُ أَسْتَرَكُونَ^٣ يَا يَا الْأَيْنَ إِمَّا مُتَّسِّرٌ هَذِهِ كُلُّ
تَجْزِيَةٍ تُجْيِكُ مَنْ عَدَابٌ أَلِيمٌ^٤ نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَمْ يَمْهُدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَا مُتَّسِّرٌ كَمْ وَأَنْفِسٌ كُلُّهُ خَلَقَهُ كُلُّهُ كَمْ ذَكَرَ عَمَّا مَنَّ
يَعْتَزِزُ لَهُ ذُوبَكُهُ وَيَدْخُلُهُ حَلَقُهُ حَتَّىٰ يَنْهَا مَنْعِنَةَ الْأَنْهَادِ وَمَسِكَنَ
طَيْبَيَّهُ فِي حَجَّتَ عَدَنَ^٥ ذَلِكَ الْقَوْلُ الظَّاهِرِيُّ^٦ وَلَآخَرُ يَنْهَا حَاضِرٌ
مِنَ اللَّهِ وَفَحَقَّ فَرِيقٌ وَبَشَرٌ الْمُؤْمِنُونَ^٧ يَا يَا الْأَيْنَ إِمَّا مُتَّسِّرٌ لَوْفَا
أَصْسَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عَيْسَى ابْنُ مَرْيَمٍ لِلْحَوَارِيْنَ مَنْ أَصْسَارَ إِلَى اللَّهِ
قَالَ الْحَوَارِيُّونَ تَخَنَّنَ أَصْسَارُ اللَّهِ فَأَمَّا نَتَ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ قَاتَدَ الْأَيْنَ إِمَّا مُتَّسِرٌ عَلَىٰ عَدَدِهِ فَاصْبِرْهُ مَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ^٨

³ Axmad waa magac kale uu leeyahay Nabi Muxammad s.c.w.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسِّيْحُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَلِكٌ أَقْدَمَ وَالْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ ۚ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِ رَسُولًا مَّا تَمَّ مِنْ أَعْمَالٍ إِلَّا
 بَيَّنَاهُ وَنَزَّلَ عَلَيْهِمْ وَعِيهِمْ مِّنَ الْكِتَابِ وَلَلْحُكْمُ كَانَ لِلَّهِ أَكْفَارُ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ يَصْلَكُ الْمِنَّ ۖ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَظُوهُمْ
 وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۗ إِنَّا لَكَ فَضَلْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مِنْ يَسَاءَ وَاللَّهُ
 دُوَّلُ الْفَضْلُ الْعَظِيمُ ۗ مَثْلُ الدِّينِ حُمِّلُوا التَّوْرِيدَ ثُمَّ لَمْ
 يَحْمِلُوهَا كَمْثَلَ الْحَمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَالَ أَيْسَ مَثْلَ الْقَوْمِ
 الَّذِينَ كَذَّبُوا بِعِبَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ أَطْلَمِينَ
 قُلْ يَأَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنَّ رَعْمَتَ أَنَّكُمْ أَوْلَى بِاللَّهِ مِنْ
 دُونِ النَّاسِ فَتَمَّوْمَوْ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِنَ ۖ وَلَا يَسْتَوْهُمْ
 أَبْدَأْمَا قَدَّمْتَ أَنِيدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۗ قُلْ
 إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفَرُّوْتُ مِنْهُ فَإِنَّمَّا مُلْكُ الْمَوْتِ دُونَ
 إِلَيْكُمْ الْعَيْبُ وَالشَّهَدَةُ فَيَسْتَكْبِرُ كُمْ يَمْكُثُمْ تَعْمَلُونَ ۗ

٥٥٣

Suuradda 62 Al-Jumcah⁽¹⁾

Waa 11 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada waxay xurma weyneeyaan oo hufaan Allaah, Boqorka, Daahirka, Adkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

2. Waa Isaga Kan ka soo saaray ummiyiinta⁽²⁾ dhexdood, Rasuul ka mid ah, kaasoo u akhriya iyaga Aayadahiisa, oo daahiriya, oo bara Kitaabka (Qur'aanka) iyo Xikmadda (Sunnada), inkastoo horay ay u ahaayeen kuwo ku sugar habow cad.

3. Oo (waxaa kaloo Allaah u diray) kuwo kale oo ka mid ah kuwaasoo aan weli ku soo biirin. Oo Isagu waa Aadkaadaha aan laga adkaan, Xakiimka ah.

4. (Arrin) kaa waa Deeqda Ilaahey, uu siiyo qofkuu doono. Oo Allaah waa kan iska leh Deeqda aad u weyn.

5. Mataalka kuwa la saaray (xilka) Towraadda, markaas aan ku camal falin oo gabay qaadista (xilka)⁽³⁾, waa sida beeniya Aayadaha Ilaahey. Oo Allaah

dameer sida kutub badan⁽⁴⁾. Xumaa tusaalahu dadka beeniya Aayadaha Ilaahey. Oo Allaah ma hanuuniyo dadka gefka badan.

6. Dheh: Idinka Yuhuudda aheey! Haddii aad sheegataan inaad tiihiin awliyo Ilaahey⁽⁵⁾, dadka kale ka sokow, haddaba rajeeya dhimasho haddaad run sheegeysaan.

7. Ma se rajeyn doonaan (dhimasho) waxa ay gacmahoodu horay u geysteen darteed, oo Allaah waa Ogsoon yaayah kuwa gefka badan.

8. Dheh: Xaqiqi dhimashada aad ka carartaan, hubaal waa idin qabsan doontaa, markaas baa dib la idiinku soo celin doonaa xagga Ogsoonaha waxa aan muuqan iyo waxa muuqda, oo Wuxuu idiin sheegi doonaa waxa aad fali jirteen (oo dhan).

¹. Al-Jumcah: Maalinta Jumcaha

². Ummiyinta waxaa loola jeedaa Carabta oo ahaa kuwo aan waxna akhriyin, waxna qorin.

³. Waa dayacay xilkooda ka saarnaa inay diqaan gelyaan waxa ku soo arooray oo amaro ah Kitaabkooda oo ka joogaan waxa laga reebay.

⁴. Ha yeesh ee an ka faa'idin waxa ku yaal oo xikmad iyo khayr ah. Qofkii hadla maalinta Jumcaha imaamka oo khubbad jeedinaya waa sida dameer kutub xamboorsan. Qofkii yiraahdana aamus uma jirto Jumcah.

⁵. Awliyo Ilaahey waxaa loola jeedaa kuwo rumyeeyan Allaah oo iska jira shirkiga iyo macaasida, awliyo Ilaahey waa gacallo, iyo xulufo Ilaahey.

9. Mu'miniintow! Marka la isugu yeero (Aadaanka) salaadda maalinta Jimcaha, marka aada xusidda Ilaahay oo ka taga ganacsiga, (arrin) kaa baa idiin khayr badan, haddaad ogtiihiin.

10. Oo markay dhammaato salaadda, ku kala faafa arlada, oo dalba wax ka mid ah Deeqda Rabbigii, oo xusa Allaah in badan aad liibaantaane.

11. Marka se ay (mar) arkeen ganac ama madaddaalo, (Muxammadow) waxay u kala yaaceen xaggeeda, oo kaa tageen adigoo taagan. Dheh: Wawa Allaah uu heysto baa ka fiican madaddaallo oo (ka fiican) ganac kasta. Oo Allaah waa Kan u wanaagsan inta wax irsaaqda.

Suuradda 63 Al-Munaafiqun⁽¹⁾

Waa 11 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Markay munaafiqiintu kuu yimaadaan (Nabi Muxammadow) waxay yiraahdaan: Waaan markhaati ka nahay inaad tahay Rasul Ilaahay⁽²⁾. oo Allaah waa ogsoon yahay inaad tahay Rasuulkiisa, oo Allaah wuxuu markhaati ka yahay inay munaafiqiintu yihiin beenaalayaal.

2. Waxay ka dhigteen dhaarahooda gaashaan. Oo sidaas uga weecsheen (dadka) jidka Ilaahay. Hubaal xumaan waa wixaay falayeen.

3. (Arrin) kaa waxaa ugu wacan way rumeyeen, oo haddana gaaloobeen, markaas baa quluubtooda la daboolay, sidaas awgeed wax ma fahmaan.

4. Oo markaad aragto iyaga, muuqaalladooda way ku cajab geliyaan; oo hadday hadlaan, waxaad dhageysan hadalkooda, waa sida inay yihiin dogobyo la tiirtiiriyyey⁽³⁾ oo dhar la huwshay. Waxay moodaan dhawaaq walba in iyaga loogu dan leeyahay. Waa iyaga cadowga, ee ka digtoonow. Allaah baabbi'iyee! Sidee baa loo iilay?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَوْدَى لِلصَّالِوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَأَسْعُوا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَرَدُّوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ حِلْمٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّالِوةُ فَلَا نَتَشَرُّ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا بَغْوًا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَلَا ذَكْرُهُ أَكْبَرُ إِنَّ اللَّهَ كَيْرًا لِعَذَابِكُمْ تُفْلِحُونَ وَإِذَا رَأَوْا بَخْرَةً أَوْ هَنَاءً أَنْفَصُوهُ إِلَيْهَا وَتَرْكُوكَ قَالَ مَا عَادَهُ اللَّهُ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِ وَمَنْ أَتَيَ حِلْمَهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُرْزَقُونَ

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِذَا جَاءَكُمُ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا شَهَدْنَا إِنَّكُمْ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكُمْ رَسُولُهُ وَاللَّهُ يَسْهُدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَذِبُونَ إِنْ أَحْدَدُوا إِنَّمَّا هُنَّ فَاسِدُونَ إِنَّمَّا هُنَّ فَاسِدُونَ وَأَعْنَبُوكَ سَبِيلَ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ أَمْوَالُهُمْ كُفُرٌ وَفِطْحٌ عَلَى قَلُوبِهِمْ لَا يَفْتَهُهُمْ وَلَا إِذَا أَيَّدْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَلَا إِنْ يَقُولُوا سَمِعْتُمْ لِقَوْلِهِمْ كَانُوا هُنْ حُشْبٌ مُسَدَّدٌ يَسْبُونُ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُنُّ الْعُدُوُّ فَاحْذِرُهُمْ قَاتَلُهُمُ اللَّهُ أَنِّي يُوْقِنُكُمْ

٥٥٤

1. Al-Munaafiqin: Munaafiqinta (labo wejjiylayaasha ama godadka badan).

2. Waxay ugu dhaarteen si ay u dhowrsadaan maalkooda iyo nafashooda oo loo nabad geliyo maadaama ay daahirka muslimiin yihiin.

3. Sida inay yihiin dogobyo la tiirtiiriyyey" waxaa loola jeedaa waxay leeyihiin jirar leh cuuqil iyo qalbiyo maran, inkastoo jirkoodu qurxoon yahay oo ay cod kar yihiin hadalka heli og.

وَلَذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوْلَا رُءُوسُهُمْ
وَرَأْيُهُمْ يَصْدُونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ٦ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
أَسْتَغْفِرَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ لَكَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهِيءِ لِلنَّاسِ قَاتِلَيْنَ ٧ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ
لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَقًّا يَنْفَضُوا وَلَهُ
خَرَابُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْتَفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجُنَّ الْأَغْرِيَّ
مِنْهَا الْأَذْلُّ وَلَيُلَهِّيَ الْعَرَفَةَ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكُمْ
الْمُنْتَفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٨ يَتَأَبَّلُ الَّذِينَ إِذَا مَأْتُوا إِلَيْهِمْ
أَغْرِيَكُرْتُ وَلَا أَوْلَدُكُرْتُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَقْعُلْ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٩ وَانْفَقُوا مِنْ مَآرِزِنَكُمْ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتَ فَيَقُولُ رَبِّي لَوْلَا أَخْرَجْتَنِي
إِلَى الْأَجْلِ فَرِيَّ فَاصْدَقْ وَأَكُنْ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ١٠ وَلَئِنْ
لَوْخَرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهُ وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَمْلَأُونَ ١١

شُورَةُ الْمُتَنَافِقُونَ

٥٥٥

9. Mu'miniintow! Yeysan maalkiinnu iyo ilamahiinu idinka shuqlin xusidda Ilahay. Oo qofkii fala sidaas, haddaba waa kuwa ku sugar khasaarada (weyn).

10. Oo ku bixiya (Jidka Ilahay) wax ka mid ah wixaan idin siinnay, ka hor inta aysan geeridu u soo dhowaan midkiin oo markaas wuxuu yiraahdaa: Rabbiyow! Haddii aad ii dib dhigi lahayd in yaroo muddo ah, markaa waxaan hubaal la bixi lahaa sadaqo oo ka mid ahaan lahaa kuwa wanaagsan.

11. Allaah se dib uma dhigo nafna marka waqtigeeda la gaaro. Oo Allaah waa u xog ogaal waxa aad fashaan.

5. Oo marka lagu yiraahdo: Kaalaya, Rasulka Ilahay ha idiin dambi dhaaf dalbee waxay dhinac u jeediyaa madaxyadooda, oo waxaad aragtaa iyagooy siisheenaya oo isla weyn.

6. Waa isugu mid iyaga haddaad u dambi dhaaf dalabto iyo haddaad u dambi dhaaf dalbin. Marnaba Allaah uma dambi dhaafi doono. Hubaal, Allaah ma hanuuniyo dadka caasiyaasha ah madaxa adag.

7. waa Iyaga kuwa yiraahda: Wax ha ku bixinnana kuwa la jira Rasulka Ilahay, jeer ay ka kala yaacaan; Oo Allaah baa iska leh khasnadaha samooyinka iyo arlada, laakiinse munaafiqiintu ma fahansana.

8. Waxay yiraahdaan: Haddaan u laabanno Madiina, kan aad loo sharfo (awooddiisa darteed) wuxuu hubaal ka saari doonaa halkaa kan aad u hooseeyaa. Allaah baa se iska leh ciso (oo dhan) oo waxaa iska leh Rasulkaisa, oo waxaa leh mu'miniinta, laakiinse munaafiqiintu ma ogsoona.

Suuradda 64 At-Taqaabun⁽¹⁾**Waa 18 Aayadood: Madaniyyah****Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.**

1. Wax kastoo jira samooyinka iyo wax kastoo jira arlada waxay xurma weyneeyaan oo hufaan Allaah. Isaga baa leh boqortooyada (runta ah), oo Isaga baa leh ammaan idilkeed iyo mahadba, oo wax walba Kara.

2. Waa Isaga Kan idin abuuray, oo waxaa idin ka mid ah gaal, oo waxaa idinka mid ah mu'min. Oo Allaah wuu Arkaa waxa aad fashaan.

3. Wuxuu ku abuuray samooyinka iyo arlada Xaq, oo idin suureeyey oo wanaajiyey suradahiienna, oo waa Xaggiisa Noqodka Dambe.

4. Wuxuu Ogsoon yahay wawa jira samooyinka iyo arlada, oo Ogsoon yahay wawa aad qarisaan iyo wawa aad muujisaan. Oo Allaah waa Ogsoonaha wawa jira laabaha.

5. Ma wuusan idin soo gaarin warka kuwii rumeyn diiday awal hore? Markaas waxay dhadhamiyeen cirib xumadii arrinkooda, oo waxay mudan cadaab xanuu badan?

6. (arrin) kaa waxaa ugu wacan Rusushoodii waxay ula yimaadeen xujjooyin cad, waxayse yiraahdeen: Ma dad baa na hanuuninaya? markaasay rumeyn diideen, oo jeesadeen, oo Allaah waa Hodan Deeqtoon, la ammaano.

7. Kuwa rumeyn diida waxay sheegteen inaan marnaba la soo bixin doonin. Dheh: Haayoo! waa igu Rabbigay, hubaal waa la idiin soo bixin doonaa, markaas waxaa la idiin sheegi doonaa waxaad fasheen, oo (arrin) kaa Allaah wuu u fudud yahay.

8. Ee rumeeya Allaah iyo Rasuulkiisa iyo Nuurka (Qur'aanka) aan soo waxyoonnay. Oo Allaah waa ka war hayaa wawa aad fashaan.

9. Maalinka uu idiin soo kulmin doono idinkoo dhan Maalinka Kulanka, kaasu waa maalinka qatooyada qeyrkaa kaa reebta⁽²⁾. Oo qofkii rumeeya Allaah oo sama fala- Wuxuu ka tiri doonaa dambiyadiisa, oo gelin doonaa Beero ay hoostoodu webiyo qulqulaan ay ku dhex waaraayaan weligood, (arrin) kaa waa guusha Weyn.

^{1.} Waxaa loola jeedaa in lagaaga hormaray oo lagaa qaataay wax aad u qimo badan. Gaalada marka ay guuldarreystaan, oo mu'miniintu liibaanaan.^{2.} At-Taqaabun waa magac kale oo loo yaqaan Maalinta Qiyaamaha.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا يَأْتِيَنَا فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
 خَلَدِينَ فِيهَا وَبَسُّ الْمَصْبِرِ^{١٦} مَا أَصَابَ مِنْ مُصِبَّةٍ
 إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدَى قَلْبَهُ وَاللَّهُ يُحِكِّمُ
 شَيْءَ عَلَيْهِ^{١٧} وَأَطْبِعُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ
 تَوَكَّلْنَا فَإِنَّا عَلَى رَسُولِنَا الْتَّابِعِ الْمُبِيرِ^{١٨} اللَّهُ لَآتَاهُ
 إِلَهًا هُوَ عَلَى اللَّهِ فَلَيَسْتَوْكُلُ الْمُؤْمِنُونَ^{١٩} يَأْتِيَهُمَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِهِمْ وَأَوْلَادِهِمْ مُعْذَنِّا
 لَهُمْ فَأَحَدُهُمْ وَهُمْ فَإِنْ تَعْقُلُوا وَأَصْفَحُوهُ وَتَغْفِرُوا
 فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ^{٢٠} إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
 فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْهُ بَدْرٌ وَآخِرُ عَظِيمٌ^{٢١} فَاقْتُلُوا اللَّهَ مَا أَسْتَطَعْتُمْ
 وَاسْمَعُوا وَأَطْبِعُوا وَأَنْفُوا خَيْرًا لَّا نُفْسِكُهُ وَمَنْ يُوقَ
 شَحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^{٢٢} إِنْ تَفْرِضُوا
 اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَعِّفُهُ لَهُ وَيُغَزِّلُكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
 حَلِيمٌ^{٢٣} عَلَمَ الْغَيْبَ وَالشَّهَدَةَ أَعْزِزُ الْحَكِيمِ

سُورَةُ الظَّلَاقِ

٥٥٧

waxaa ah abaalgud aad u Weyn (Janno).

16. Ee Allaah ka cabsada (oo Dhowra xilka uu idin saaray) intii karaankiinna ah⁽⁴⁾; oo dhageysta, oo adeeca, oo wax ku bixiya (Arrinka Ilaahay), idinka naf ahaantiinnay idiin roon tahay. Oo qofkii laga badbaadiyo lexe jeclada naftiisa, waa kuwaas liibaanayaasha.

17. Haddaad amaahisaan Allaah amaah wanaagsan, Waa uu idin laba laabayaa, oo idin dambi dhaafi. Oo Allaah waa Mahdin badane, Dul qaad Badan.

18. Waa Ogsoonaha waxa aan muuqan iyo waxa muuqda, Adkaadaha, xakiimka ah.

10. Kuwa se rumeyn diiday oo beeniyey Aayadahayaga kuwaasu waa ehl-Naar, iyagoo ku dhex waaraya weligood. Iyadaana u xun aayotiin ahaan.

11. Ma jirto wax masiibo ah oo dhacda ilaa waxay ku dhacdaa Idanka Ilaahay. Oo qofkii rumeysan Allaah, wuxuu hanuuniyyaa qalbigiisa (oo xasila) oo Allaah wax waliba wuu Ogsoon yahay.

12. Oo adeeca Allaah, oo adeeca Rasuulka, haddiise aad jeesataan, waxaa saaran Rasuulkayaga oo keliya Gaarsiin Cad.

13. Allaah! Ma jiro Ilaah aan Isaga ahayn, oo Allaah (oo Keliya) ha isku halleeyaan mu'miiniintu.

14. Mu'miniintow! Xaqiq, waxaa ka mid ah afooyinkiinna iyo ilmahiinna kuwo cadow idiih ah, ee ka digtoonaada! Haddiise aad iska cafidaan oo saamaxdaan, oo u ceeb asturtaan, haddaba hubaal, Allaah waa Dambe Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

15. Maalkiinna iyo carriiintu waa oo keliya imtixaan⁽³⁾, Oo Allaah agtiisa

3. Waxay u noqon karaan xaaska ama ilmuhi fidmo aabbayaashood iyagoo ku xambaara inay falaan waxyaalah la reebay.

4. Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: "Markaan wax idin amro la imadaa waxa aad kartaan, markaanse wax idinka reebo ka reetoonaada oo ka fogaaada".

Suuradda 65 Ad-Dalaaq⁽¹⁾

Waa 12 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Nabiyow! Markaad (idinka Muslimiinta ahi) furaysaan haweenka, fura iyagoo markaas ay (u billaabmeyso) ciddadooda⁽²⁾, oo u tiriya (si dhan) maalmaha ciddada (muddada sugitaanka dhiiga), oo Allaah ka cabsada, Rabbigii. Ha ka saarina guryahooda (guryaha nimankooda)⁽³⁾, oo yeysan iyagana bixin (intay ciddada ku jiraan la soo ceshan karo), inay la yimaadaan maahee xumaato cad. Oo kuwaas waa xuduudaha (uu dhigay) Allaah. Oo qofkii ka tillaaba xuduudaha (uu dhigay) Allaah, wuxuu xaqiiq u gefey naftiisa. Adigu ma ogid waa intaasoo uu Allaah keeno (arrin) kaasi kaddib xaal cusub⁽⁴⁾.

2. Oo markay ciddada dhammaadkeeda (ku dhowaadaan)⁽⁵⁾, u heysta si la yaqaan oo gar ah ama u sii daaya si la yaqaan oo gar ah. Oo keena inay marag ka noqdaan labo nin oo gar gala oo idinka mid ah oo u hagaajiya maragga Ilaahey darti. (arrin) kaa waa waxa la faray qofkii rumeysan Allaah iyo Maalinta dambeyso. Oo qofkii Allaah ka cabsada Wuxuu u yeelaa jid uu kaga baxo (dhib kasta).

3. O ka siiyaa risiq xagga (meelo) uusan fileyn. Oo qofkii isku halleeya Allaah, wuu ku filan yahay. Hubaal, Allaah wuu fulaa muraadkiisa. Allaah Wuxuu u yeelay wax waliba qaddar iyo waqt go'an.

4. Oo kuwaa aan fileyn xayl (dhiiga caadada) ee ka mid ah haweenkiinna, haddaad shakidaan, markaa ciddadooda waa seddex bilood, oo waa (sidoo kale) kuwa aan weli helin dhiiga caadada, Oo kuwa uurka leh muddadooda loo qabtay waa intay ka dhigaan (culeysyadooda: ka dhalaan)⁽⁶⁾. Oo qofkii Allaah ka cabsada wuxuu uga dhigaa arrinkiisa wax fudud.

5. Kaa waa Amarka Ilaahey uu idiin soo dejiyey, oo qofkii ka cabsada Allaah wuxuu ka tiraax xumaatooyinkiisa, oo siiyaa ajar aad u weyn (Janno).

^{1.} *Ad-Dalaaq: Furrinka*^{2.} Haweeni waxaa bannaan in la furo markay dhammeysato caadadeeda oo ka daahir noqoto, ka hor inta aan loo galmoon ama iyadoo uu leh.^{3.} Waa inaan lagu dirgin inay baxaan ama is madax furttaan.^{4.} Sida inay ka xumaadaan waxa ka dhex dhacay ama uu jaceyl hor leh uu galoo ninku iyo xaaskiisa.^{5.} Inta ay ciddada ku jiraan, waa xausaska la furay furrin la soo ceshan karo.^{6.} Xukunkan waxaa sidoo kale soo galaya marka uu ninku dhinto, haweenita uu ninkeeda dhinto iyadoo uu leh, ciddadeeda waa inta ay ka dhasho.

أَسْكِنُوهُنَّ مَنْ حَيْثُ سَكَنُوكُمْ مَنْ قُدِّمْتُمْ وَلَا أَضْهَرُوهُنَّ لِصُبْرِيَّوْنَ
عَلَيْهِنَّ وَلَنْ كُنْ أُولَئِنَّ حَمِيلٌ فَأَنْفَقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَصْنَعُنَ حَمَلَهُنَّ إِنَّ
أَرْضَنَ لَكُمْ فَاقْتُلُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَتَيْمُرُوا بِيَمِنَكُمْ مَعْرُوفٍ وَلَنْ
تَعَسَّرُكُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أَخْرَىٰ ⑤ إِنْسَنِقُ دُوْسَعَقْنَ سَعَدَهُ وَمَنْ
قُدِّرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلَيَنْقِعِقُ مَمَّا أَتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
مَا أَتَاهَا سِيَّجَعُ اللَّهُ بَعْدَ عَسْرٍ سُرْكَ ⑦ وَكَانَ مَنْ قَرِيبَةً عَيْتَ
عَنْ أَمْرِهِنَّ وَرُسُلِهِ فَحَسَبَهَا حَسَابًا شَدِيدًا وَعَدَهَا عَذَابًا
لَكُمْ ⑧ فَذَاقُتَ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَلَيْهَا أَمْرِهَا حَسْرًا ⑨ أَعْذَلَ اللَّهُ
لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَأَنْتُوَهُ اللَّهُ يَأْوِي إِلَيْهِ الْأَتِيكُ الدَّيْنَ إِنَّمَا قَدَّرْتُ أَنْكُنْ
اللَّهُ أَيْمَنُكُودَرَا ⑩ رُسُولُكَ يَلْتُو عَلَيْكُومْ إِنَّكَ اللَّهُ مُبِينٌ لِيَحْرِجَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظَّلَمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ
بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يَدْخُلُهُ جَنَّتَنِ بَغْرِيْ منْ تَحْتَهَا الْأَنْهَرُ خَلِيلِينَ
فِيهَا أَبْدَأَقَ أَحْسَنَ اللَّهُ أَمْهُ رِزْقًا ⑪ اللَّهُ الَّذِي حَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتِ
وَمِنَ الْأَرْضِ مَثَمَنْ بَتَنْزِلُ الْأَمْرُ بِيَهُنَّ لَعْنَهُمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ عَقِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ حَاطَلَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلَمًا ⑫

٥٥٩

6. Dejiya iyaga (qayb ka mid ah) meesha aad deggan tiihin, hadba sida karaankiinnu yahay, oo ha dhibina si aad u ciriiridaan. Oo hadday leeyihiin uur, masruufa intay ka dhigaan culeyskooda (dhalaan). Oo hadday idin nuujiyaan (ilmaha), markaa siyya kiradooda, oo is fara dhexdiinna wanaagga si la yaqaan oo sharciga waafaqsan, haddii se aad is khilaafsan tiihin, markaa waxaa u nuujin kara (aabba ilmahiisaas) haweeney kale⁽⁷⁾.

7. Kan hodanka ahi wax ha ka bixyo hodantinnimadiisa, oo qofkii lagu ciriirshay risiqiisa (ee faqir ah), ha bixyo wax ka mid ah waxa uu Allaah siiyey. Allaah ma saaro nafna culeys aan ahayn qaddar waxa uu siiyey ah. Allaah wuxuu keeni doonaa dhibaataada kaddib fudayd.

8. Oo badanaa inta magaalo ku caasiday Amarka Rabbigeed iyo Rusushiisa, markaas aan ugu yeernay xisaab daran, oo aan ku cadaabnay cadaab adag.

9. Oo waxay dhadhamisay cirib xumadii arrinkeeda, oo ciribta arrinkeeda ku dambeysey khasaro.

10. Allaah wuxuu u diyaariyey iyaga cadaab daran. Ee ka cabsda Allaah wax garadkow ee rumeeyey. Allaah wuxuu idin soo dejiyey dhambaal (Qur'aakan).

11. (Oo wuxuu idin soo diray) Rasuul idin akhriyaya Aayadaha Ilahay ee cad, si uu ugaga saaro kuwa rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala mugdiyada xagga nuur; Oo qofkii rumeyya Allaah oo sama fala, Wuxuu gelin doonaa Beero ay hoostoodu webiyo qulqulaan iyagoo ku dhex waaraya waligood. Allaah Waa u wanaajiyey isagaa Risqa.

12. Waa Allaah Kan Isagu abuuray toddoba samood, oo arlada intaa oo kale (ka abuuray)⁽⁸⁾. Amarkiisu wuxuu ku soo degaa dhexdooda, si aad u ogaataan inuu Allaah wax walba Karo, iyo in Allaah ku koobay wax walba cilmi.

7. Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Ayadda 233.

8. Macnaha waa tiro la mid ah: toddobo arlo.

Nabigu s.c.w. wuxuu yiri: Qofkii dulmiyaa oo ku qaata xaq daarro taako dhul ah, waxaa qoorta loo suraa Maalinta Qiyaamaha toddobo dhul".

Suuradda 66 At-taxriim⁽¹⁾

Waa 12 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Nabiyyow! Maxaad uga xarriimeysaa (Naftaada) waxaa uu Allaah kuu xalaaleeyey adigoo doonaya raalliniimada xaasaskaaga? Oo Allaah waa Dambi Dhaaf Badane, Naxariis badan.

2. Allaah wuxuu horeya idiinku jideeyey (Muslimiintow) furidda dhaarahiinna⁽²⁾. Oo Allaah waa Gargaarihiin, Oo waa Isaga wax walba ogsoonaha, Xakiimka ah.

3. Oo (xusuuso) markuu Nabigu uu ku qarsaday war sir ah mid ka mid ah xaaaskiisa, markase ay u sheegaty (mid kale) warkaa, oo Allaah u muuiiyey isaga, wuxuu xusay qaar ka mid ah waxay sheegtay oo iska daayey qaar. Oo markuu u sheegay arrinkaa, waxay tiri: Yaa kuu sheegay kani? Wuxuu yiri: Waxaa ii sheegay Wax walba Ogsoonaha, War qabeenka ah.

4. Haddaad labadiinna (xaas) Allaah u noqotaan idinkoo toobad keen ah, haddaba dhabtii qalbiyadiinnu way weecdeen; haddisee aad isu kaalmeytsaan isaga lidkiis, hubaal, Allaah baa ah Gargaarihiis iyo Jabriil iyo mu'miniinta wanaagsan, _oo malaa'iga (kale) baa intas kaddib caawiye u ah.

5. Waa intasoo, Rabbigi, hadduu (Nabigu) idin furo (idinkoo dhan), idiinkaga beddelo xaasas idinka khayr badan, muslimooyin ah, mu'minooyin, daacad ah, soo noqosho badan, caabidooyin, soomooyin ah⁽³⁾, leh garoobbo iyo bikrooyin.

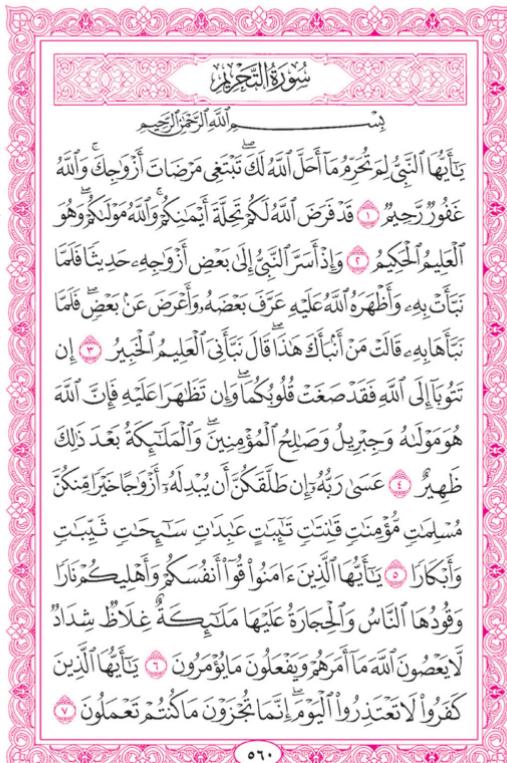
6. Mu'miniintow! Ka dhowra nafahiinna iyo eheladdiina Naar shidaalkeedu yahay dad iyo dhagaxaan, oo ay u xilsaaran yihiin malaa'ig ad-adag oo daran, kuma ay caasiyaan Allaah wuxuu ku amro iyaga, fala se waxa loo amro.

7. Gaalooy! Ha cudur daaarannina Maanta. Waxaa uun la idinka goyn waxa aad fali jirteen.

1. At-Taxriim: Iska xaaraantinimeyn.

2. Inaad sameysaan kafaara gud: Xaggafaara gudka la bixinayo: akhri Suuradda 5: Aayadda 89

3. Saa'iqaat waxaa lagu fasiray soomanoooyin. Waxaa sidoo kale lagu fasiray kuwa u soo haajira Ilahaah Darti.

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءاْمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَى رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَدْخِلَكُمْ جَنَّتَ بَخْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يَخْرِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ ءاْمَنُوا مَعَهُ فَوْرُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَمْيَانِهِمْ يَقُولُونَ إِنَّا أَشْجَمُ لَنَا نُورُنَا وَلَا غُفرَانًا إِلَّا أَنَّكُمْ كُلُّ شَيْءٍ وَقَدِيرٌ يَأَيُّهَا الَّتِي جَهَدَ الْكُفَّارُ وَالْمُنَافِقُونَ وَأَغْلَظُ عَلَيْهِمْ وَمَا وَهُمْ بِهِمْ بَرِيشُ وَبَسَّ الْمَصِيرُ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَمْرَاتُ بُوْجَ وَأَمْرَاتُ لُوطٍ كَمَا اتَّخَذَتْ عَبَدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَلَبَحَيْنِ فَخَانَاهُمَا فَلَمْ يَعْنِيَا عَنْهُمَا مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ أَدْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّخْلِيْنَ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءاْمَنُوا أَمْرَاتٍ فِرَعَوْرَةً إِذَا قَالَتْ رَبِّيْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَتَحْنِيْنِ مِنْ فِرَعَوْنَ وَعَمَلَهُمْ وَتَحْنِيْنِ مِنْ الْقَوْمِ الْقَلْمِيْنَ وَمَرِيمَتِنَ عِمَرَتِنَ أَتَى أَخْصَنَتْ فَرَجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوْحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمَتِ رَهَاهُوكَشِيهِ وَكَاتَتْ مِنْ الْقَدِيْنَ

٥٦١

8. Mu'miniintow! U noqda Allaah noqsho daacad ah, Waa intaasoo Rabbigiin idin ka tiro xumaatooyinkiinna, oo idin geliyo Beero ay hoostoodu webiyo qulqulaan, Maalinka uusan Allaah hoojin doonin Nabiga iyo kuwa la rumeyey, nuurkoodu wuxuu socon doonaa hortooda, iyo xagga gacmahooda midig waxay oran doonaan: Rabbiyow! Noo dhammeystir nuurkayaga oo noo dambi dhaaf. Hubaal, Adigu wax walba waad Kartaa

9. Nabiyow! Aad ula halgan gaalada iyo munaafiqiinta oo ku ad-adkow, oo hoygoodu waa Naar, iyadaana u xun meel la ahaado.

10. Allaah wuxuu tusaale ugu soo qaataa kuwa gaaloobay, xaaskii Nuux iyo xaaskii Luud; waxay labaduba hoos joogeen labo addoon oo ka mid ah addoomahayaga wanaagsan, wayse khiyaaneeyeen iyaga⁽⁴⁾, marka (anbiyadaa) waxba iyagu ugama ay tarin (xaasaskoodii) xagga Ilahay. Oo waxaa la yiri: La gala labadiinnuba Naarta kuwa galaya.

11. Oo Allaah wuxuu ugu soo qaataa tusaale kuwa rumeyey, xaaskii Fircoo; markay tiri: Rabbiyow! Iiga dhis agtaada guri jannada gudaheeda, oo iga samata bixi Fircoo iyo camalkiisa, oo iga samata bixi dadka gefka badan.

12. Iyo (mataalka) Maryam, gabadhii Cimraan taasoo xafidday firkeeda; markaasaan ka afuufnay (jeebka cambuurkeeda) arrinkaasoo aan u xil saarnay malaggayaga (Jabriil) oo waxay rumeysay Kelmedihii Rabbigeed iyo Kutubtiisa, oo ka mid ahayd kuwa daacadda ah hoggaansan.

⁴. Xagga arrimaha iimaanka ee ma aha gogosha, iwm.

Suuradda 67 Al-Mulk⁽¹⁾

Waa 30 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Waxaa barako (oo dhan iska leh oo bixiya) Kan Isagu uu Gacantiisu ku jiro xukunka (gebigiba), oo wax walba Kara.

2. (Ee ah) Kan abuuray geeri iyo nolol, si uu idiin imtixaano bal kiienna idiinku camal wanaagsan. Oo waa Awood Badnaha, Dambi Dhaafka Badan.

3. (Ee ah) Kan abuuray toddobada samooyin oo midba midka kale ka korreya. Ma ku arkeysid abuurka Raxmaanka wax isdhaafsanaan ah. Ee ku celi araggaaga (samada): Miyaad ku aragtaa wax dil-dillaac ah?

4. Misna ku celi araggaaga mar kale iyo mar kale, araggaagu adiga buu kugu soo laaban isagoo hooseeya oo daallan.

5. Oo Wuxaan xaqiq ku qurxinnay samada soke nalal (xiddigo), oo Wuxaan ka dhignay gantaallo lagu gano shayaadiinta⁽²⁾, oo u diyaarinney iyaga cadaab hureysa.

6. Oo waxay leeyihiin kuwa rumeyn diiday Rabbigood cadaabka Naarta, oo u xun meel la ahaado.

7. Marka lagu tuuro gudaheeda, waxay ka maqlaan hinraag daran, iyadoo kar-karaysa.

8. Waxay ku sigataa inay la kala baxdo oo soocanto caro. Mar kastoo koox lagu tuuro, wuxuu waardiyaheeda su'aalaa: Ma wuusan idiin imaan dige?

9. Waxay oran doonaan: Haayoo, dige waa noo yimid, waanse beeninnay oo niri: Allaah ma soo dejin wax (waxyi ah), idinkuna kuma aad sugnidin waxaan ahayn habow aad u weyn.

10. Oo waxay oran doonaan: Haddaan wax maqli lahayn ama garan lahayn, kama aanu mid ahaaneyn ehl u Naarka.

11. Markaasay waxay qirtaan dambigooda, ee waa u fogaansho⁽³⁾ dadka naarta Hureysa.

12. Hubaal kuwa ka baqa Rabbigood sir (yo saaqba) waxay leeyihiin Dambi Dhaaf iyo Ajar aad u Weyn (Janno).

1. Al-Mulk: Xukunka, Boqortooyada, hanashada, lahaanshada, iwm

2. Xiddigahaa waa qurux iyo laalo.

3. Laga fogeeyey wax khayr ah oo dhan ama wax Naxariis Ilaahay ah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَوِيرٌ ۖ ۝ الَّذِي حَكَّ
الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَتَوَلَّ إِلَيْكُمْ أَحَسْنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ
۝ الَّذِي حَكَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طَافَ أَقْمَارَهُ فِي حَلَقِ الْجَمِيعِ مِنْ
نَّفَوْتٍ فَأَرَجَعَ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِنْ قُطُورٍ ۝ فَأَرَجَعَ الْبَصَرَ كَيْفَيْنِ
يَنْقَلِبُ إِلَيْكُمُ الْبَصَرُ حَاسِدًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۝ وَلَقَدْ زَيَّنَ السَّمَاءَ
الَّذِي نَّاهَىٰ عَنِ الْمُصْبِحِ وَجَعَلَهُ رُجُومًا لِّلشَّيْطَانِ وَأَعْنَدَنَا الْهَرَبَ عَذَابَ
الْسَّعِيرِ ۝ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابٌ جَهَنَّمُ وَإِنَّ الْمُصْبِحَ
إِذَا أَلْقَوْتُهَا سَمِعَ أَهْلَهُ سَهِيقًا وَهِيَ تَنُورٌ ۝ دَكَّادٌ مُّتَمَيِّزٌ
مِّنَ الْغَيْظِ كَمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْحَىٰ "سَلَّمَ اللَّهُ عَزَّلَهُ تَبَارُكَتِي"
قَالُوا إِنَّكَ لَقَدْ جَاءَنَا نَذِيرًا فَكَذَّبَنَا وَقُلْنَا مَنْزَلَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنَّ أَنْشَأَ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ۝ وَقَالُوا لَوْكَانَ شَمَّعَ أَنْزَقَلَ مَالَكًا فِي أَصْحَابِ
الْسَّعِيرِ ۝ فَأَعْتَرَنَا بِرَبِّنَا هُوَ سَحْدَانٌ لِّأَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝ إِنَّ
الَّذِينَ يَخْسَنُونَ رِبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَآخِرٌ كَبِيرٌ ۝

وَأَيْسَرُ وَأَقْلَمُ كُلَّ أَوْجَهٍ رَوِيدٌ مَلِكٌ^{١٣} إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ^{١٤} لَا
يَعْلَمُ مَنْ حَقَّ وَمَوْلَانِ الظِّفَرِ^{١٥} هُوَ الَّذِي جَعَلَ لِكُلِّ الْأَرْضِ
كُلُّهُ أَقْمَشُواً فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُّهُ مِنْ رَزْفَهِ^{١٦} وَإِلَيْهِ الشُّورُ
أَمْنَسْتُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُلِّ الْأَرْضِ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ^{١٧}
أَمْنَسْتُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْهِ مُحَاصِّيَةً فَسَتَعْلَمُونَ
كِيفَ نَذِيرٌ^{١٨} وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ تَكْبِيرُ
أَوْ تَبَرُّفُ إِلَى الْأَطْلَى فَوْهُمْ صَمَقُتْ وَيَقِضُنَّ مَا يُمْسِكُنُ^{١٩} لَا
الرَّحْمَنُ إِنَّهُ يَكْلُشُ مِنْ بَصِيرَتِ^{٢٠} أَمْنَ هَذَا الَّذِي هُوَ جَنُدُلُكُو
يَنْصُرُكُو قَنْ دُونَ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَفَرُونَ لَا فِي غَرْوِرٍ^{٢١} أَمْنَ هَذَا
الَّذِي يَرْجُوكُو إِنَّ أَنْسَكَ رَزْقَهُ بِكَلْ لَحْوَفِي عَوْرَوْفَوْرُ^{٢٢} إِنَّ
يَمْشِي مُبَكِّأَ عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمْنَ يَمْشِي سَوْيَا عَلَى صَرْطَ
مُسْتَقِيمَ^{٢٣} قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُو وَجَعَلَ لِكُلِّ الْأَسْمَعِ وَالْأَبْصَرِ
وَالْأَفْدَةَ قَلِيلًا مَا تَشَكُّرُونَ^{٢٤} قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَكَمُ في
الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ خَشَرُونَ^{٢٥} وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَدِيقِنَ^{٢٦} قُلْ إِنَّمَا أَعْلَمُ عِنْ دَلَلَةٍ وَلَمَّا آتَيْتَنِيْ مِنْ

٥٦٣

13. Oo qariya hadalkiinna ama muujiya, hubaal, Waa Ogsoon yahay waxa ku jira laabaha.

14. Miyusan Kan abuuray aqoonin⁽⁴⁾? Isago ah gun ogaha, ka War Haya (wax walba).

15. Waa Isaga Kan idinka dhigay dhulka hayin, ee ku socda aagaggiisa waasica ah, oo wax ka cuna risiqiisa, oo Xaggiisa buu ahaan doonaa u soo Bixidduu.

16. Ma waxaad aamin ka tiihin in Kan Isagu (Allaah ee ka kor ah) samada idinla gooyo arlada, oo markaas idin la dhaqdhaqaadko⁽⁵⁾?

17. Mise waxaad aamin ka tiihin in Kan (Allaah ee ka kor ah) samada, uu idiin soo diro dabeyl kulul oo dhagxaan wadata? Marka waad ogaan doontaan sida uu u ahaa (mid daran) Digniinkeygu?

18. Oo waxaa beeniyey kuwii ka horreeyey (oo la halaagay), ee sidee buu u ahaa (mid daran) diiddadeyda.

19. Mawaysan arag shimbiraha korkooda ah ee (baalashooda jawiga ku) fidiya oo (mar marna) isku soo laaba? Ma jiraan wax haya iyaga aan aheyn Raxmaanka (Allaah). hubaal, wax walba wuu Arkaa.

20. Ama waa kee kan idiin noqon kara ciidan idiin soo gargaara aan ahayn (Allaah) Raxmaanka ah? Gaaladu kuma sugna waxaan aheyn kadsoonaan.

21. Ama waa kee kaa idin siin risiq haddii uu Isagu ceshado Risiqiisa? Mayee, waxay ku adkeysteen kibir iyo didmo.

22. Ee ma mid ku socda isagoo u dhacsan wejigiisa, baa hanuunsan mise mid ugu socda si quman Jid Toosan?

23. Dheh: Waa Isaga Kan idinku tarmiyey dhulka, oo Xaggiisa baa la idiin soo kulmin doonaa (garashada). Wax yar baad mahad naqdaan.

24. Dheh: Waa Isaga Kan idinku tarmiyey dhulka, oo Xaggiisa baa la idiin soo kulmin doonaa.

25. Oo waxay yiraahdaan: Goorma baa gooddigani la fulin doonaa haddaad run sheegaysa?

26. Dheh: Allaah uun baa Ogsoon (waqtigeeda) oo anigu waxaan ahay uun dige iska cad.

4. Tafsîrka kale waxaa weeye: miyuusan ogeyn xaalka kuwa uu abuuray?

5. Sida dhul gariirka.

27. Markayse arkaan isagoo ku soo dhow, wejiyada kuwa rumeyn diida waxay ahaan doonaan kuwo ka xun, oo waxaa lagu oran doonaa: Waa kan waxaad u yeeran jirteen.

28. Dheh (Nabi Muxammadow): Bal ii sheega haddii Allaah i halaago aniga iyo inta ila jirta, ama noo naxariisto, bal yaa ka badbaaadin kara gaalada cadaab xanuun badan?

29. Dheh: Waa Raxmaanka (Allaah), waanu rumeynay, oo isaga baan isku halleynay. Marka waad ogaan doontaan waa kee kan ku sugar habow caddaan ah.

30. Dheh: Bal ii sheega hadday biyhiinu (dhulka ku) guraan, waa kee kan idiin keenaya biyo soconaya?

Suuradda 68 Al-Qalam⁽¹⁾

Waa 52 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Nuun⁽²⁾. Waxaan ku dhaartay Qalinka iyo waxa ay (malaa'igtu) qoraan.

2. Ma ahid (Nabi Muxammadow) waa igu Nicmadda Rabbigaaye, nin waalan.

3. Oo hubaal waxaad leedahay ajar aan weligii go'i doonin.

4. Oo hubaal waxaad ku sugar tahay dabeecad aad u sarreysa.

5. Marka waad arki doontaa, iyaguna (sidoo kale) way arki doonaan,

6. Kiiinna idinka mid ah uu fidmeeyey (shaydaan).

7. Hubaal, Rabbigaa baa dhab u Ogsoon, kan ka dhumay Jidkiisa, oo Isaga baa dhab u ogsoon kuwa hanuunsan.

8. Ee ha adeecin beeniyayaasha.

9. Waxay jecel yihiin inaad ka soo dabacdo (halkaaga), si ay iyaguna (sidoo kale) ugu soo dabcaan (xaggaaga).

10. Oo ha adeecin mid kastoo qjimo laheyn dhaar badan.

11. (Oo) xamasho badan, u socod badan dira diro (nebiibnimo).

12. Khayr diid ah, xad-gudbe,dambi badan.

13. macangag ah,_intaasoo dhan ka sokow kolan ah sheegta cid uusan ka dhalan.

14. Inuu lahaaday darteed maal iyo wiilal.

15. Marka Aayadahayaga loo akhriyo, wuxuu yiraahdaa: waa sheekoo yinkii dadkii hore.

16. Waxaan ka calaameyn doonaa san- qarorka dushiis.

¹. Al-Qalam: Qalinka, waxaa sidoo kale Suraddan loo yaqaan Nuun.

². Eeg sharaxa hoose ee Suuradda 2: Aayadda 1.

إِنَّا بَلَّوْنَهُ كَمَا تَبَوَّأَ أَخْبَرَ الْجَنَّةَ إِذَا قَسَمُوا يَصْرَفُ مِنْهَا صَبِيْحَيْنَ ١٧ وَلَا
يَسْتَأْتِيْنَ ١٨ فَطَافَ عَلَيْهَا طَالِبُّيْنَ مِنْ زَيْنَكَ وَهُنَّا يَأْمُوْنَ ١٩ فَأَصْبَحَتْ
كَاصِبَرِيْنَ ٢٠ فَتَادَ وَأَصْبِحَيْنَ ٢١ أَنْ أَنْدَأُوا عَلَى حَرَقِيْنَ كُمُّ
صَرَبِيْنَ ٢٢ فَانْتَلَقُوا هُوَهُ تَحْكَمُوْنَ ٢٣ أَنْ لَا يَدْخُلَنَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ
مَسْكِيْنَ ٢٤ وَغَدَوْا عَلَى حَرَقِيْنَ قَدِيْرَيْنَ ٢٥ فَكَمَّا رَوَاهَا قَلْبُهُ لِأَصْنَاعَيْنَ
بَلْ تَحْنُ مَحْرُومُوْنَ ٢٦ قَالَ أَوْسَطَعُهُمُ الْأَقْلَمُ لَكُمْ لَوْلَا سَيْحُونَ
قَالُوا سَبَحْنَ رَبِّنَا إِنَّا كَانَ طَلَبِيْنَ ٢٧ فَأَبْلَغَ بَعْضَهُمْ عَلَى عَيْنِ
يَسْلَمُوْنَ ٢٨ قَالُوا يُوْقِنَّا إِنَّا كَانَ طَعَيْنَ ٢٩ عَسَى رَبُّنَا أَنْ يَبْدَلْنَا
حَدَّرَأَقْنَاهُ إِلَى رِبَّنَا رَغْبُونَ ٣٠ ذَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَعْذَابُ الْأَخْرَقِ
أَكْبَرُوْكَارُوْيَعْمُونَ ٣١ إِنْ يَمْتَعِيْنَ عَدْرَبَهُمْ حَتَّى الْعَيْرِ
أَفْجَعَلُ الْمُسْيِّمِيْنَ كَامْجَرَيْمَنَ ٣٢ مَالَكُوكِيفْ تَحْكُمُوْنَ ٣٣ أَمْ لَكُوكِ
يَكْبَثُ فِيهِ تَدَرُّسُوْنَ ٣٤ إِنْ لَكُوكِيفْ لَمَاخْتِرُونَ ٣٥ أَمْ لَكُوكِيفْ عَيْتَنَا
يَبلغُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيْمَةِ إِنَّ لَكُوكِلَّا تَحْكُمُوْنَ ٣٦ سَاهَمُ لَيْلَمُ بِذَلِكَ
رَعِيْمَ ٣٧ أَمْ لَهُمْ شَرَكَةٌ فَيَأْتِيْكُمْ بِهِمْ دَانَ كَلُوْصَدْقَيْنَ ٣٨ يَوْمَ
يَكْتَسِيْنَ سَاقِيْنَ وَيَدِيْعَوْنَ إِلَى الْأَسْجُودَ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ٣٩

17. Hubaal Waanu imtixaannay sidii aanu u imtixaannay dadkii iska laaha beerta, markay ku dhaarteen inay goostaan miraha (beerta) aroorta horeba.
18. Iyagoo aan sameyn reebitaan.
19. Markaasaa waxaa uga yimid (beertii) musiibo (dab) xagga Rabbigaa iyagoo hurda.
20. Markaasay Waxay noqotay wax la goostay oo kale.
21. Oo waxay isu dhawaaqdeen subaxnimadii,
22. iyagoo leh: Ku kallaha beertiinna haddaad goosanaysaan miraha.
23. Markaas bay tageen iyagoo hoos u dhigaya codkooda,
24. Iyagoo isku leh: Waa inuusan hal qof oo miskiin ah idhiin soo gelin maanta.
25. Oo waxay kallaheen subaxii horeba, iyagoo (isu heysta) inay karaan.
26. Markayse arkeen (beer) tii, waxay yiraahdeen: Xaqiqiil waanu soo dhunnay.
27. Bal, waa nala hoojiyey.
28. Koodii u wanaagsanaa baa yiri: Miyaan idinku oran:(Allahiin) xurmo weyneeya?
29. Waxay yiraahdeen: Kurmo oo idil waxaa iska leh oo hufan Rabbigeen. xaqiqiil waxaaanu ahayn kuwo gefsan.
30. Markaasaa qaarba qaar ka hor jeesaday, iyagoo is eedeynaya.

31. Waxay yiraahdeen: Magaceen ba'ye, xaqiqiil waxaaanu ahayn kuwo xadgudbay.
32. Waase intaasoo uu Rabbigeen noogu beddelo beer ka wanaagsan tani. Hubaal Rabbigeen baanu rajo ka leennahay.
33. Waa sidaas cadaabka (adduunkan), oo hubaal cadaabka Aakhiradaa ka sii weyn, hadday oogaan lahaayeen.
34. Hubaal kuwa wanaagsan ee ka dhowrsada (shirkiga iyo macaasida) waxay leeyihiin Rabbigood agtiisa beero barwaqaqo ah.
35. Ma waxaan haddaba ka yeelnaa Muslimiinta sida dambiliayaasha?
36. Muxuu (arrinkiinnu) yahay? Sidee baad wax u xukuntaan?
37. Mise waxaad heysataan kitaab aad ka akhrisataan;
38. Inaad hubaal leediihiin waxaad doorataan?
39. Mise ballamo adag ayaad naga heysataan dusheenna ah gaaraya ilaa Maalinta Qiyaamaha inaad hubaal leediihiin waxaad xukuntaan?
40. Weydii kooda uga ah arrinkaas damiin.
41. Mise waxay leeyihiin shariigyo, haddaba ha keenaan shariigydooda, hadday run sheegayaan.
42. Maalinta marka dhudhunka la feydo oo loogu yeero sujuud, mase ahaan doonaan (gaalada) kuwo kara.

43. Indhahoodu waxay ahaan doonaan kuwo hoos u soo rogan, dulli baa dabooli; oo waxaa loogu yeeri jirey sujuud iyagoo weliba fayow.

44. Ee ii daa Aniga (Nabi Muxammad) (arrinka) qofkii beeniya hadalkan (Qur'aanka); waxaan ka soo qaban doonaa si heerar ah meal aysan ka fileyn.
45. Oo Waxaan siin doonaa waqtii. hubaal, tabteedu waa mid sugan.

46. Mise ma waxaad weydiisataa ujro, sidaa awged bay la culaabeysan yihiin deyn?

47. Mise ma waxay hayaan cilmiga waxa aan muuqan, sidaas darteed iyagu qoraan?

48. Ee u sug si samir leh Xukunka Rabbigaa, (Nabi Muxammad) oo ha noqonnin sida rafiqii kalluunka (Nabi Yuunus),— markuu dhawaqaqay isagoo walbaaarsan,

49. Haddii aysan Nicmad (naxariis) xagga Rabbigi ah haleesheen, waxaa hubaal lagu tuuri lahaa bannaanka (xeebta) isagoo ceebeysan.

50. Waaase doortay Rabbigii, oo ka mid yeelay kuwa wanaagsan.

51. Oo xaqiil kuwa rumeyn diida waxay sigaan inay kugu sedbiyaan indhohooda, markay maqlaan Dhambaalka; oo waxay yirahaadan: Kani hubaal wuu waalan yahay.

52. Ma se aha wax kale aan aheyn Waano ku socoto ummadaha oo dhan.

Suuradda 69 Al-Xaaqqah⁽¹⁾

Waa 52 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Midda dhabta ahi ee dhaceysa! 3. Oo maxaad ka og tahay waxa ay midda dhabta ahi tahay! 4. Thamuud iyo Caad waxay beeniyeen musiibada garaaceysa(quluubta_Qiyaamo). 5. Marka ma Thamuud, waxaa lagu halaagay qeylo weyn oo xad dhaaf ah⁽²⁾. 6. Ma Caad se, waxaa lagu halaagay dabeyl qeylineysa aad u daran. 7. Oo uu (Allaah) ku salliday korkooda toddoba habeen iyo siddeed maalmood oo xiriir ah; sidaas darteed waxaad arki lahayd dadkiyoo halkaas u daadsan af gambi (iyagoo baqtii ah) la moodo jirrido timreed dhacay. 8. Ee miyaad aragtaa wax ka haray?	2. Waa maxay midda dhabta ahi? 66

^{1.} Al-Xaaqqah: Xaqiida dhabta ah, waa magac kale oo loo yagaan Qiyaamaha.

^{2.} Qarax daran oo wata qeylo xoog leh oo ay la dhintaan dadka.

خَيْشَعَةً أَنْصَرُهُ تَرْفَهُمْ ذَلِكَ وَقَدْ كَانُوا يُذَعُونَ إِلَى أَسْجُودٍ وَّهُوَ
سَلَامُونَ ١٧ فَذَرْنِي وَمَنْ يَكْرَبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدِرُ رُجُومَ
مِنْ حَيْثُ لَا يَعْمُونَ ١٨ وَأَقْلَى لَهُمْ كَيْدِي مَتَّبِنْ ١٩ أَرْتَسْتَهُمْ
أَجَّارَفُهُمْ قَمْ مَعْرَجُهُمْ مُشَقْلُونَ ٢٠ أَرْعَنَدُهُمْ أَغْبَيَهُمْ كَبُونَ
٢١ فَأَصْبَرْلُهُمْ كَرِيكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحَوْرَ إِذْ نَادَى
وَهُوَ مَكْظُوفٌ ٢٢ لَوْلَا أَنْ تَدَرَّكَ بِرَعْمَةٍ قَمْ رَبِيعَهُ لَنِيَدَ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَدْمُومٌ ٢٣ فَأَحْتَبَنْهُ رَبُّهُ فَرَجَعَلَهُ مِنَ الْصَّلَبِ حِينَ
وَإِنْ يَكُادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيَلْقَنُكَ يَأْصِدُهُ لَمَاسِعُوا
الْأَذْرِ وَيَوْلُونَ إِلَيْهِ لَمَجُونٌ ٢٤ وَمَا لَوْلَا إِذْنُ الْعَالَمِينَ ٢٥

سُورَةُ الْقَمْ إِنْ هُوَ إِلَّا
الْحَقَّةُ ١ مَا الْحَقَّةُ ٢ وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْحَقَّةُ ٣ كَبَتْ شَوَّدَ عَلَى
بِالْقَارَعَةِ ٤ فَأَمَّا مَوْدُ فَأَهْلُكُوا بِالْطَّاغِيَةِ ٥ وَأَمَّا عَادُ فَأَهْلَكُوا بِرِيحِ
صَرَصِرِ عَاتِيَةِ ٦ سَحَرَهَا عَاتِيَهُ مَرْسَعُ لَيَالٍ وَّمَنْيَةُ تَأْلِيَهُ حُسْمَوْفَاتِيَّ
الْفَوَّهُ وَهَا صَرَعِيَّ كَاهْنَهُمْ بَعْجَازِ خَلِيلِيَّةِ ٧ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةِ

وَجَاءَ فِي عَوْنَ وَمَنْ قَبْلَهُ، وَالْمُؤْتَمِكُتُ بِالْخَاتِمَةِ فَقَصُورُ سُوْلَ
رَبِّهِمْ فَأَخْدَمَهُ لَخَادَةُ رَبِّيهِ إِنَّا لَمَا طَعَا الْمَاءَ حَمَلَتْكُو فِي الْجَارِيَةِ
لِتَجْعَلَهَا الْكَوْنِيرَةَ وَتَعْيَاهَا أَذْنَ وَعِيَةٍ فَلَمَّا فَطَحَ فِي الصُّورِ
نَفْخَةٌ وَجَهَّدَهُ وَرَجَمَتِ الْأَرْضُ وَلَبَّيَالْ فَلَدَ كَادَكَهُ وَاحِدَةَ
فَوَمَيْدَنَ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ وَانْسَقَتِ السَّمَاءُ فِي هِيَ وَمَيْدَنَ وَاهِيَهُ
وَالْمَالِكُ عَلَى أَرْجَاهَا وَيَحْلِ عَرْسَ رَبِّكَ فَوَقَمْهُ وَمَيْدَنَ مَيْنَهُ
يُوْمَيْدَنَ تَعْرُضُونَ لَأَنْتُمْ مَكْحَافِيَةٌ فَأَمَانَ أَوْنَى لِكَنْبَهُ وَ
يَسِيمَنَهُ فَيَقُولُ هَافِمُ أَقْرُ وَأَكْيَهِ إِنِّي طَنَنْتُ أَنِي مَلِيَ حَسَابِيَةَ
فَهُوَ فِي عِدْسَةِ رَاضِيَةٍ فِي حَتَّىَ عَالِيَةٍ فَطُوفَهُادَانِيَةَ
كُلُّوْ أَوْسَرُ بُوْلَهِيَّةِ يَمَا أَسْفَنْتُ فِي الْأَيَامِ الْحَالِيَةِ وَلَمَّا مَعَنَ أَوْنَى
كَنْبَهُ بِشَمَالِهِ يَقُولُ تَائِيَتِي لَوْأَوتَ كَنْبَهِهِ وَلَوْأَدَ رَمَاحِسَابِيَةَ
يَنِيَّتِهَا كَانَتِ الْفَاضِيَةَ مَا أَعْنَى عَنِ مَالِيَةِ هَلَكَ عَنِ سُطَّلِيَةِ
حُلُودُ قَفُولَهُ ثُمَّ الْجِيمَ صَلُوهُ ثُمَّ فِي سِلِسَلَةِ ذَرَعَهَا
سَبْعَوْنَ ذَرَاعَافَسْلُوكَهُ إِنَّهُ كَانَ لَأَيُوْمَ مِنْ بِاللهِ الْعَظِيمِ
وَلَأَيْحُضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ فَلَيْسَ لَهُ أَيُوْمَ هَمْتَكَحِيمِ

9. Oo waxaa la yimid dambiyo (waaweyn) Fircoo iyo kuwii ka horreeyey iyo magalooyinkii la daba rogay (Qoomu Luud).
10. Oo waxay caasiyeen Rasuulkii Rabbigood, markaa suu qabtay qabasho aad u daran.

11. Hubaal markay biyuhu soo fataheen, waxaan idinku qaadnay (awoowayaalkiin) Doonniidii (uu sameeyey Nuux)

12. Si aan idiinkaga dhigno waano, oo u xafiddo dheg wax maqasha oo u fahanto.

13. Ee marka Buunka la afuufo afuuftaan hal ah. (afuufka hore),

14. Oo dhulka iyo buuraha la qaado, oo lagu simo burburin mar keliya ah.

15. Maalinta bay Dhacdada (Qiyaamaha) dhici doontaa.

16. Oo samadu way dillaaci (furmii), waayo malintaasi waa dacif.

17. Oomala'i'gu waxay ahaanagaaraheeda, oo waxaa ku sidi doona Carshiga Rabbigaa korkooda Maalintaas siddeed (malag).

18. Maalintaas waxaa la idhi soobandhigi doonaa (garsoor), ma jiro wax qarsoon oo dhexdiinna ku qarsoonaan doona.

19. Ee ma kan laga siyo Kitaabkiisa gacantiisa midig wuxuu oran doonaa: Hooyoo, akhriya Kitaabkeyga.

20. Hubaal anigu waan hubay inaan la kulmayo Xisaabteyda.

21. Marka wuxuu dhix ahaan doonaa nolol uu ku raalliiyahay.

22. Beer sare gudaheed ah.

23. Miraheedu aad u goosi dhow yihiin.

24. (Waxaa lagu oran doonaa) Cuna oo cabba idinkoo faraxsan, waa waxaad horay u faleeteen maalmihii tegaye.

25. Ma kan se laga siyo Kitaabkiisa gacantiisa bidix wuxuu oran doonaa: Alla haddaan marnaba la I siiyen Kitaabkeyga.

26. Oo aan ogaadeen, waxa ay xisaabteydu tahay?

27. Alla haddii taa iyada ahi (dhimashadii) ahaan laheyd dhammaadkeyga.

28. Maalkeygii waxba iima tarin.

29. Awooddeydi waa iga tagtay.

30. (Allaah wuxuu oran doonaa): Qabta isaga oo xir-xira.

31. Markaas dabka ololya ku tuura.

32. Markaas silsilad ballaceedu yahay toddobaatan dhudhumood gelyi.

33. Hubaal ma uu rumeynsney Allaah, Sarreeyaha Weyn.

34. Oo ma dhiirra gelin jirin quudinta miskiinka.

35. Sidaa awgeed kuma laha halkan maanta wax saaxiib run ah.

36. ama wax cunno ah milil iyo malax ma'ahee.

37. Aanay cidi cunin geflowyada Maahee.

38. Ee waxaan ku dhaartay wawa aad aragtaan.

39. Iyo wax aydaan aragba,

40. (In) xaqiq (Qur'aanku) yahay hadal (Ilaahay) uu keenay Rasuul sharaf leh.

41. Oo ma aha hadal gabuya, yaraa inta aad rumeyasaan.

42. ama hadal wax sheege, yaraa inta aad xusuusataan.

43. Waa waxyi ka yimid xagga Rabbiga uunanka.

44. Oo haddii uu (Muxammad) naga been sheegi lahaa;

45. Waaaan ku qaban laheyn gacanta Midig.

46. Markaas waxaan goyn laheyn halbowlaha.

47. Oo ma jiro axad idinka mid ahi oo naga celin lahaa isaga.

48. Oo xaqiq (Qur'aanku) waa u waano kuwa wanaagsan ee ka dhowsada xumaha.

49. Oo xaqiq waan ognahay inay idinka mid yihiin kuwo beeniya.

50. Oo xaqiq wuxuu ahaan doonaa (arrin u keena) qoomamo kuwa aan rumeyasnay.

51. Oo xaqiq waa dhab la hubo.

52. Ee xurmee oo huf Magaca Rabbigaa, Weyn.

وَلَا طَعَامٌ لِّأَمْنٍ عَشِيلِينَ ﴿٢٧﴾ لَا يَكُلُهُ إِلَّا لَخْطُونَ ﴿٢٨﴾ فَلَا أَقْسِمُ
بِعَمَابِرْصُونَ ﴿٢٩﴾ وَمَا لِتَبْصِرُونَ ﴿٣٠﴾ إِنَّهُمْ لَقَوْلُ رَسُولُ كَبِيرٍ ﴿٣١﴾ وَمَا هُوَ
يُقَوْلُ شَاعِرٌ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ﴿٣٢﴾ وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَا تَدْرِكُونَ
تَنْزِيلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾ لَوْ تَقُولَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقْوَابِ
لَأَخْتَنَاهُ مِنْهُ بِالْمَبْيَنِ ﴿٣٤﴾ مُحْكَمٌ قَطْعَانَمَةً أَتُوْبِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا مِنْكُمْ
مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَجَرِينَ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّهُ لَتَكْسِرَةٌ لَّمْ يَقِنُوا ﴿٣٧﴾ وَإِنَّا
لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٣٨﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَفَرِينَ
وَإِنَّهُ لَحَقٌّ الْيَقِنِينَ ﴿٣٩﴾ فَسَيَحْبَطْ يَا سَيِّدَ رَبَّكَ الْعَظِيمُ

سَأَلَ سَأِيلٍ بِعَدَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِلْكَفَرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ
قَرَنَ اللَّهُ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٢﴾ تَقْرُجُ الْمَلَكِيَّةَ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ
فِي نَوْمٍ كَانَ مَقْدَارُهُ، مُحَسِّنٌ لِّلْفَسَّةِ ﴿٣﴾ فَأَصْبَرَ صَبْرًا حَمِيلًا
إِنَّهُمْ بَرَوْهُ، بَعْدَهَا ﴿٤﴾ وَرَنَدَهُ قَرِيبًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَكُونُ الْسَّمَاءُ
كَالْمَهْلِكِ ﴿٦﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعَهْنِ ﴿٧﴾ وَلَا يَنْسَلُ حَمِيلًا حَمِيلًا

Suuradda 70 Al-Macaarij⁽¹⁾

Waa 44 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Weydiiste baa wuxuu (Allaah) ka dalbay cadaab ku dhici raba⁽²⁾ (in loo soo dedjiyo).
2. Gaalada, (cadaabkaasoo) ayan jirin wax ka celin doona;
3. (Ka iman) xagga Ilaahay, Rabbiga waddooyinka kor loogu koro leh.
4. Malaa'igta iyo Ruuxu kor u koraan Xaggiisa Maalin qaddarkeedu dhan yahay konton kun oo sano.
5. Ee Samir _samir wanaagsan.
6. Hubaal waxay u arkaan wax aad u fog. **7.** Wawaan se u aragnaa mid aad u dhow.
8. Maalinta ay samadu noqon sida saliid gufar/haraa ah.
9. Oo buuruhu noqon sida cudbi la dhilay. **10.** Oo Saaxiib iswareysan doonin saaxiib.

1. Al-Macaarij: Waddooyinka kor loogu baxo cirka waa kuwa ay malaa'igta u mraan aadista samooiyinka.

2. Aakhirada, waayo gaaladu waxay ka hor yimaadeen Nabiga s.c.w. iyagoo ka dalbay inuu ku keeno cadaab dushooda.

يَبْصِرُونَهُمْ بِوَدَ الْجَحْرِ لَوْفِقَتِرِي مِنْ عَذَابٍ يُوَقِّيْنَهُ بِسَيْنِهِ
وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ^{١٦} وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُشَوِّهُ^{١٧} وَمَنْ فِي الْأَرْضِ حَمِيْعًا
لَمْ يَجِيْهِ^{١٨} كَلَّا إِنَّهَا الظَّلَى^{١٩} نَزَّاعَةَ لِلْسَّوْى^{٢٠} نَذَرَهُ مُؤْمِنٌ بِكَرِيْرِ
وَقَوْلِي^{٢١} وَجَمِعَ قَوْلَيْنِي^{٢٢} إِنَّ الْإِنْسَنَ حُلُوقًا^{٢٣} إِذَا سَأَسَهُ الشَّرِّ
جَرُوعًا^{٢٤} وَإِذَا مَسَهُ الْحَيْرَ مُؤْمِنًا^{٢٥} إِلَّا الْمَصْلِحَيْنِ^{٢٦} الَّذِينَ هُوَ
عَلَى صَلَاتِهِمْ دَآمُونَ^{٢٧} وَالَّذِينَ فِي أَهْوَالِهِمْ مَعْقُومٌ^{٢٨} لِسَائِلِ
وَالْمَحْرُومُ^{٢٩} وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ يَوْمَ الْدِينِ^{٣٠} وَالَّذِينَ هُوَ مِنْ عَذَابِ
رَبِّهِمْ شَفَقُونَ^{٣١} إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ عَذَابٌ مَأْمُونٌ^{٣٢} وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَفَظُونَ^{٣٣} إِلَّا أَعْلَى أَرْوَاحِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ عَدُوِّيْنِ^{٣٤} فَنِّيْنِ بَنْجِيْنِ رَدَاكِهِنَّ فَأَفْلَكَهُنَّ هَرَالْدَوْنِ^{٣٥}
وَالَّذِينَ هُوَ لِأَمْنِيْهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَكُونُ^{٣٦} وَالَّذِينَ هُمْ شَهَادَتِهِمْ قَافِيْمُونَ^{٣٧}
وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ بَخَافُونَ^{٣٨} أَوْلَادَهِنَّ فِي حَسْنٍ مُكْرُمُونَ^{٣٩}
فَهَلَ الَّذِينَ هُوَ فَوْقَكَ مُهْطِبُونَ^{٤٠} عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَاءِ
عَزِيزُنِ^{٤١} اَيْطَمْعُ كُلَّ أَغْرِيْ مِنْهُمْ يَدْخُلُ جَنَّةَ نَعِيْمِ^{٤٢} كَلَّا إِنَّهُ خَلْقَهُمْ
قَمَّا يَعْلَمُونَ^{٤٣} فَلَا أَقْسِرُهُنَّ إِلَّا مُشَرِّبَ الْمَسْرَبَ وَالْمَعْرِبَ إِنَّا لَقَدْرُونَ^{٤٤}

11. Inkastoo ay is arkayaan. dambiilahu wuxuu jeelaan doonaa inuu isaga furto cadaabka Maalintaasi carruurtiisa.
12. Iyo xaaskiisa iyo walaalki.
13. Iyo kuwo u xiga qaraabo ahaan ee siiya meel uu hoydo,
14. Iyo waxa dhulka jira oo dhan markaas si uu isagu u badbaado.
15. Mayee! Hubaal waa Naar ololeysa.
16. Diireysa (haraggaa) madaxa (iyo jirka).
17. Waxay u yeeri kan (ka) jeestay (xaqa) oo isaga tagey (daacada Ilaahay).
18. oo maal kulmiyey oo kaydshay.
19. Hubaal Aadmiigu waxaa lagu abuuray sabar yaraan iyo walaac.
20. Marka uu dhib taabto waa sabar yar yahay.
21. Oo marka uu khayr helo waa masuug badan yahay.
22. Kuwa dhowra salaadda maahee.
23. Kuwasoo ku sugar ee daa'ima salaaddooda.
24. Oo ah kuwa maalkooda uu ugu jiro qayb la yaqaan.
25. Kan tuugsada, iyo kan aan wax heysan.
26. Oo ah kuwaa rumeysan Maalinta abaal marinta.
27. Oo ah kuwa ka baqa cadaabka Rabbigood.
28. Hubaal Cadaabka Rabbigaa waa wax aan aamin laga aheyn.
29. Oo ah kuwa ilaa liya xubnahoo gaarka ah.
30. Xagga xaasaskooda ma'ahee ama kuwaa ay gacmahoodu midig hantaan,_oo (markaa) hubaal ma laha wax eed ah.
31. Qofkii se isagu doona wax dhaafsiisan intaa, haddaba waa kuwaa kuwa xadgudbayaasha ah.
32. Oo waa kuwaa ilaaliya ammaanooyinkooda iyo ballamahooda;
33. Oo waa kuwa iyagu si toosan u guta markhaatiyadooda;
34. Oo waa kuwa iyagu xafida oo dhowra salaaddooda,
35. Kuwasoo waxay ahaan doona Beero gudahood, lagu sharfo.
36. Muxuuse arrinkoodu yahay kuwaarumeyndiida waa iyaga u soo degdega 'hareeraheeda' e (Muxammad).
37. (Inay fariistaan) xagga midigtadaa iyo bidixdaada iyagoo koox koox kala baxsan ah?
38. Ma wuxuu qof walba oo iyaga ka mid ahi rabaa in laga yeelo inuu galoo Jannada barwaqaada ah?
39. Mayee, hubaal Wuxaan ka abuurnay waxa ay og yihiin.
40. Mayee se! Wuxaan ku dhaartay Rabbiga (dhammaan) bariyada iyo galbeedyada inaan xaqiq Karno;

41. Inaan ku beddelno (kuwo kale) oo ka wanaagsan;oo ma ahin kuwo laga hor maro

42. Ee isaga tag iyaga keligood ha dhex galaan baadlikooda oo ha iska cayaaraan, intay kala kulmaan Maalinkooda loogu gooddiyey.

43. Maalinka ay ka soo bixi doonaan quburaha dhaqso sida inay u socdaan xagga sanamo la taagay, iyagoo degdegaya.

44. Indhahoodu rogan yihiin, dulli baa dabooli doona (korka oo dhan)! Kaasi waa Maalinkii loogu gooddinayey.

Suuradda 71 Nuux⁽¹⁾

Waa 28 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Hubaal Wuxaan u soo dirnay Nuux dadkiisii (Annagoo leh): U dig dadkaaga inta aysan u iman cadaab xanuu badan.

2. Wuxuu yiri: Dadkaygiyow! Hubaal waxaan anigu idin ahay dige cad.

3. Ee caabuda Allaah, ka cabsada oo dhowra (xilka uu idin saaray), oo i adeeca.

4. Wuxuu (Allaah) idinka dhaafi doonaa dambiyadiinna, oo idin dib dhigi ilaa muddo magacaaban. hubaal, muddada Allaah (gooyey) markuu yimaado lama dib dhigo, waase haddii aad og tiihiin.

5. Wuxuu yiri: Rabbiyow! Hubaal waxaan anigu ugu baaqay dadkeygii (xaqa) habeen iyo maalinba.

6. Baaqeygu se uma uusan kordhin waxaan aheyn didmo.

7. Oo xaqiq mar kastoo aan u baaqo si aad ugu dambi dhaafsto, waxay dhix gelyiyan farahooda dhegahooda, oo isku dedaan maryahooda⁽²⁾, ku adkeystaan (xaq diiddada), oo iskibriyaan iskibrin (weyn).

8. Haddana waxaan ugu baaqay (diinta) si caddaan ah.

9. Haddana waan u muujiyey oo (sidoo kale) qarsoodi wax ugu sheegay si sir ah⁽³⁾.

10. Oo iri: Ka barya dambi dhaaf Rabbigiin; hubaal waa Dambi Dhaaf Badane'e.

1. Nuux: waa Nabi Nuux c.s.

2. Iyago diidayey inay firshaan ama dhageystaan.

3. Wuxuu Nuux c.s. la soo maray ku baaqiisa Islaamka heerar iyo xaalado kala duwan:

يُرِسِّلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مَقْدَرًا ۖ وَمُهْدِدًا كُلَّ يَوْمٍ وَبَيْنَ وَجْهِكُمْ
 لَكُمْ حَتَّىٰ تَرَجِعُوا إِلَيْهَا ۖ مَالِكُ الْأَرْضِ جُنُونَ لِلَّهِ وَقَارِبًا ۗ
 وَقَدْ خَلَقْتُكُمْ أَطْوَارًا ۖ الْمُرْتَفَى كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبِيعَ سَمَوَاتٍ
 طَبَاقًا ۖ وَجَعَلَ أَقْصَمَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ أَشْمَسَ بَرِّهَا
 وَاللَّهُ أَنْتَ بِكُمْ مِنَ الْأَرْضِ بَنِيَّا ۖ لَمْ يُعِدْ شَمْرَفِيهَا وَلَمْ يُحْكِمْ
 إِخْرَاجًا ۖ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ سِاطَا ۖ لِتَسْلُكُوهَا مِنْهَا
 سُبْلًا فِي جَاهَاجَا ۖ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَأَتَعْوَّنُ لِرَبِّهِمْ
 مَالِهِ وَوَلَدُهُ إِلَيْهِ اَلْحَسَارَا ۖ وَمَكَرُوا مَكَارًا ۖ وَقَالُوا
 لَا تَدْرُنَّ إِلَيْهِنَّ كُمْ وَلَا تَدْرُنَّ وَدَأْلُوكُسُوَا لَا يَعْوَنُ وَيَعْوَقَ
 وَسَرَّا ۖ وَقَدْ أَضْلَلُوا كَثِيرًا وَلَا تَدْرِي الظَّلَمِيُّنَ الْأَخْلَلا ۖ
 مَمَّا حَطَّيْتُهُمْ أَغْرِفُوا فَادْخُلُوا نَارًا فَعَمِيدُوا لَهُمْ قَنْ دُونَ
 اللَّهُ أَنْصَارًا ۖ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّي لَا تَدْرِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَفَرِينَ
 كَيَارًا ۖ إِنَّكَ إِنْ تَدْرُهُمْ يُضْلِلُوكُمْ وَلَا يُلِدُوكُمْ أَلَا فَاجِرًا
 كَفَارًا ۖ رَبِّي أَغْفِرْلِي وَلَوْلَاهِي وَلَمْ دَخْلَ بَيْقَ مُؤْمِنًا
 وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدَ الظَّلَمِيُّنَ إِلَيْهَا ۖ

22. Oo waxay qooleen shirqool aad u weyn.
23. Oo yiraahdeen: Sinnaba ha uga tegina ilaahyadiinna, oo marnaba ha ka tegina Wadd ama Suwaac ama Yaquus iyo Yacuuq iyo Nasar.
24. Oo xaqiqi waxay lumiyeen in badan, ee ha u kordhin gar ma qaatayaasha waxaan aheyn habow.
25. Gefafkoodii dartood baa loo qarqiyyey, oo loo gelyey naar, oo uma helin nafahooda Allaah ka sokow cidna u soo gargaarta.
26. Oo Nuux wuxuu yiri: Rabbiyow! Ha kaga tegin dhulka korkiisa axad deggan oo ka mid ah gaalada.
27. Waayo hubaal haddaad deysyo iyaga, waxay dhumin doonaan addoomahaaga, oo ma dhali doonaan waxaan aheyn mid kastoo faajir ah, iyo mid abaal dhac badan.
28. Rabbiyow! Ii Dambi dhaaf aniga, iyo waalidkeyba iyo qofkii soo gala gurigeyga isagoo mu'min ah, iyo mu'miniinta iyo mu'minooyinka. Oo ha u kordhin gar ma qaatayaasha (mushrikiinta, gaalada, dambiliayaasha iwm,) waxaan hoog aheyn.
11. Wuxuu ka soo diri (roob) cirka dushiinna (joogto) idiinku da'a;
12. Oo idii kordhin maal iyo awlaad, oo idin siin beero, oo idin siin webiyaal.
13. Waa maxay (arrinka) idinku bixiyey inydaan ku sifeyn Allaah Weynida (uu mudan yahay)?
14. Isagoo idin abuuray idinkoo soo maray heerar (kala duwan).
15. Mawaydan arag sida Allaah u abuuray toddobo samo ee kala korreya.
16. Oo yeelay dayaxa dhexdooda nuur (uu soo celiyo qorraxda uu ka soo qaata), oo ka yeelay qorraxda nal shidan iftiin bixiya?
17. Oo Allaah Wuxuu sababay inaad ka soo baxdaan dhulka soo bixitaan.
18. Markaas idinku celin doonaa gudahiisa oo idinka soo bixin doono baxniin (kale).
19. Oo Allaah Wuxuu idiinka yeelay dhulka gogol fidsan.
20. Si aad ugu socotaan dhexdiisa waddooyin waasic ah.
21. Nuux wuxuu yiri: Rabbiyow! Hubaal way i caasiyeen, oo raaceen mid isagu maalkiisu iyo awlaaddiisu aysan u kordhin waxaan aheyn khasaro.

Suuradda 72 Al-Jin⁽¹⁾

Waa 28 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxmaan

1. Dheh (Nabi Muxammadow): Waxaa la ii waxyooday inay koox Jinka ka mid ahi dhegaysteen oo yiraahdeen: Hubaal waxaanu maqallay Qur'aan cajab leh.

2. Wax ku hanuuninaya dhabbaha Toosan, oo waanu rumeynay, oo marnaba uma shariig yeeli doonno Rabbigayo axadna.

3. Oo (waxaa laga bartaa) inay sarreyso Sharafa Rabbigeen, ma uusan yeelan xaas ama wiil midna⁽²⁾.

4. Iyo in keenna maan gaabka ahi (Ibliis)⁽³⁾ uu ka sheegayey Allaah hadal gef ah.

5. Oo Waxaanu moodnay in aysan dadka iyo jinka marnaba ka been sheegeyn Allaah

6. Oo waxay jiray rag ka mid ah dadka ee magan galayey rag ka mid ah jinka, markaasay u kordhiyeen culeys (dambi).

7. Oo waxay iyagu moodeen sidaaad idinku mooddeeba, inuu san Allaah marnaba soo direyn axadna(Rasool ahaan).

8. Oo waxaanu doonnay (inaan gaarno) samada, waxaanse hellay iyadoo laga buuxiyey ilaaloooyin adag iyo dhimbilo dab ah.

9. Oo waxaan ka fariisan jirnay halkaa rugag laga fariisto si aan wax u maqallo, qofkii se (isku dayaa) inuu dhegaysto haatan wuxuu heli danab sugaya isaga.

10. Oo ma ogin (sidaasi awgeed) in shar lala maagay kuwaaj jooga dhulka korkiisa, ama in Rabbigood la doonay hanuun.

11. Oo waxaa naga mid ah kuwo wanaagsan oo waxaa naga mid ah (kuwo kaloo) aan sidaas ahayn. waxaanu ahayn kooxo raaca dariiqooyin kala qaybsan.

12. Oo waxaanu yaqiinsannay inaan marnaba kaga baxsan karin Allaah dhulka korkiisa, oo ugama baxsan karno carar.

13. Oo markaamu maqallay Hanuunka, (Qur'aanka) waanu rumaynay, oo qofkii rumeysan Rabbigi kama baqo nuqsaan iyo dulmi.

1. Al-Jin: Jinka, waa noo ka mid ah uunka uu Allaah ka abuuray (aabbahood Ibliis) dab.

2. Waxay qaarkood rumeynaayeen inuu Allaah leeyayah xaa iyo wiil, laakiin kaddib markay soo islameen waa ka hareen oraahdaasi xun iyo caqtiidaas gurracan.

3. Waxaa sidoo kale lagu fasiri karaa wadar ahaan, markaas waa in la yiraahdo: "iyo in kuweenna maangaabka ahi ee naga mid ah".

وَأَكَمَهُ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَ الْقَتَيْلُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ
 تَخْرُجُ إِرْشَادًا ^{١٥} وَمَا الْقَتَيْلُونَ فَكَانُوا لِجَاهِهِمْ حَطَبًا
 وَالْوَاسِقَمُوا عَلَى الظَّرِيقَةِ لِأَسْقِيَهُمْ مَاءً عَدْفًا ^{١٦} لِتَقْتِلُهُمْ
 فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضُ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَتَلَكَّهُ عَذَابًا صَدَقًا ^{١٧} وَإِنَّ
 الْمُسْكِنَجَدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ^{١٨} وَإِنَّهُ لَمَاقَمَ عَنْهُ اللَّهُ
 يَدْعُوكُهُ كَذَافُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِيَدًا ^{١٩} قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أَشْرِكُ
 بِهِ أَحَدًا ^{٢٠} قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لِكُمْ ضَرًّا وَلَا رَسْكًا ^{٢١} قُلْ إِنِّي
 لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَنَّ إِنَّمَا مُنْتَهِيَ إِلَى الْأَيْمَانِ ^{٢٢}
 مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّهُ لَهُ نَارٌ جَهَنَّمَ
 حَلَّبِينَ فِيهَا أَيْمَانًا ^{٢٣} حَقِيقَ إِذَا رَأَوْمَا يَوْمَ عِدْنَوْنَ قَسْيَلَمُونَ
 مِنْ أَضْعَفَ تَاصِرًا وَأَقْلَعَ عَدَدًا ^{٢٤} قُلْ إِنِّي أَدْرِي أَقْبَيْتُ مَا لَوْعَدْنَ
 أَمْ يَنْجَعُ لَهُ وَرَقَ أَمْدًا ^{٢٥} عَلَيْهِمُ الْغَيْبُ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ
 أَحَدًا ^{٢٦} إِلَامَنْ أَرْضَنَى مِنْ رَسُولِ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ
 يَدِيهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ^{٢٧} لِعَلَمَ أَنْ قَدْ أَبْغَوْيَ رَسَلَتِ
 رَبِّهِمْ وَأَحَاطَلَ بِمَا دَلَّيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ بَنِي عَدَدًا ^{٢٨}

٥٧٣

14. Oo waxaa naga mid ah Muslimiin (u hoggaansan Allaah), oo waxaa naga mid ah kuwo gar ma qaataaal ah; ee qofkii hoggaansan Muslim ahaan, kuwaasi waxay ku dadaaleen (raacidda) jidka toosan.

15. Ma kuwa se ah gar ma qaataayaasha, kuwaasu waxay ahaan xaabada Naarta,

16. Oo (Allaah wuxuu I waxyooday) in haddii ay (dadku) ku toosnaan lahaaseen Jidka, waxaan hubaal ka waraabbin (siin) laheyn roob badan (risiq).

17. Si aan ugu imtixaanno. Oo qofkii ka jeesada Waanada Rabbigi, Wuxuu gelin doonaa cadaab aad u dhib badan.

18. Oo (wuxuu ii waxyooday) in Masaajidyada uu iska leeyahay Allaah, ee ha baryina la jirka Allaah axadna.

19. Iyo in markuu addoonka (Nabiga) Ilahaay istaagay isagoo baryaya (Allaah), waxay sigeen inay ahaadaan xaggiisa kuwo is dul fuula.

20. Dheh (Nabi Muxammad): Waxaan Anigu baryaya Rabbigay oo lama wadaajinayo axadna (cibaadada).

21. Dheh: Anigu idiin ma hayo habow ama hanuun midna.

22. Dheh: Cidina igama badbaadin

karto (Cqaabka) Ilahaay (Haddaan ku caasiyo), mana heli karo Allaah sokadi wax agab ah.

23. (Waxaan idiin hayaa oo) oo keliya Gaarsiin (Xaqa) ka yimid Allaah iyo Risaalooyinkiisa, oo qofkii caasiya Allaah iyo Rasuulkiisa, hubaal wuxuu mudan Naarta dabka ah, waxay ku dhex waari doonaan weligood.

24. (Gaaladu way wadi) jeer markay arkaan waxa loogu gooddiyey, markaasay ogaan doonaan cidda gargaarahiisu tabar daran yahay oo tiro yar.

25. Dheh: Anigu ma ogi in waxa la idiinku gooddiyey uu dhow yahay, ama in Rabbigay u yeeli doono waqt (dheer).

26. (Waa) Ogsoonaha waxa aan muuqan ee qarsoon, oo uma bandhigo (cilmigiisa) ghaybka axadna.

27. Mid maahee uu Isagu u doortay Rasuul ahaan, markaa hubaal wuxuu diraa hortiisa (Rasuul waliba) iyo gadaashiisa ilaalo.

28. Si uu Isagu u ogaado inay gaarsiiyeen Farrimaha Rabbigood, oo waa koobay waxa xaggooda jira, oo koobay wax walba tiro ahaan.

Suuradda 73 Al-Muzzammil⁽¹⁾

Waa 20 Aayadood :Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Midkani isku duubayow maryaha⁽²⁾.
2. U kac (salaad) habeenka in yar maahee.
3. Barkiis ama ka nusqaami in yar.
4. Ama ka badi, oo u akhri Qur'aanka akhrin wanaagsan cad aad u dhug leedahay.
5. Hubaal Waxaanu ku soo ridi doonaa dushaada Hadal culus⁽³⁾.
6. Hubaal saacadaha habeenka baa darnaansho badan xagga waafiqadda (qalbiga iyo carrabka) oo toosnaan badan oraah ahaan⁽⁴⁾.
7. Hubaal waxaad leedahay inta maalinta ah firaaoq dheer (aad ku raacato howlahaaga adduun).
8. Oo xus Magaca Rabbigaa, oo u go' (daacaddiisa) go'itaan dhan.
9. Rabbiga bariga iyo galbeedka. Ma jiro Ilaah aan aheyn Isaga ee ka dhigo wakiil.
10. Oo u samir yeelo waxa ay yiraahdaan, oo ka dheerow ka dheeraansho qurxoon.
11. Oo ii daa Aniga (arrinka) kuwa beeniya (Aayadaheyga), kuwa ladan ee nicmada badan ku heysta (nolosha), oo u sug in xoogaa ah.
12. Hubaal Waxaa xaggayaga ah (oo sugaya) silslasso culus iyo dab ololaya.
13. Iyo cunto lagu margado, iyo cadaab xanuun badan.
14. Maalinta marka dhulkaa iyo buuruhu gilgilan doonaan, oo buuruhu ahaan doonaan (sida) bacaad la shubay.
15. Hubaal Waaanu idhiin soo dirnay Rasuul, markhaati idinku ah, sida aan ugu soo dirnay xagga Fircoona Rasuul.
16. Fircoona se wuu caasiyey Rasuulkii, markaasaan qabannay qabasho daran.
17. Ee sidee baad uga gaashaaman kartaan (cadaabka), haddaad rumeyn diiddaan, Maalin ka dhigi doonta carruurta cirroole.
18. Samada arrinkaa darti la dildillaaci doonto. Yaboohiisa waa mid abad fula'e.
19. Hubaal tani wa waano, ee qofkii doona, ha u samaysto xagga Rabbigi jid.

¹. Al-Muzzammil: Midka ku duubay naftiisa maryaha.². Nabiga s.c.w. waxaa la amray halkii jijfka iyo hurdo macaasniga inuu xilkaa weyn qaado oo u kaco cibaado iyo Alle bari.³. Waxaa loola jeedaa waxyiga, oo ku soo degayey Nabiga s.c.w. ee ahaa xil culus.⁴. Tafsir kare oo aqbal ah ee isla ereyadaa waa: Hubaal kicitaanka habeenka baa sii adag.

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَذْنِي مِنْ ثَلَاثَةِ الْأَيَّلَ وَضَفَّةَ، وَثَلَاثَةَ، وَطَابِقَةً
مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يَقْدِرُ الْأَيَّلَ وَالنَّهَادِ عَلَمَ أَنَّ لَكَ مُحْصُو فَتَابَ
عَلَيْكَ فَأَفَرَعَ وَمَا تَسْرِي مِنَ الْأَرْضِ إِنَّ عَلَمَنَ سَيِّكُونَ مِنْكَ مَرْضَى
وَأَخْرَوْنَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخْرُونَ
يُقْتَلُونَ فِي سَيِّلِ اللَّهِ فَأَقْرَعَ وَمَا تَسْرِي مِنْهُ وَلَقِيمُ الْأَصْنَافِ وَآخْرُونَ
الْأَنْوَافُ وَأَقْصُو اللَّهِ قَرَاصَ حَسَنَةً وَمَا تَقْدِمُ لَنَفْسِكُونَ مِنْ خَرْجَدَوْ
عِنْ دَلَلَهُ مُؤْخِرَ وَأَعْظَمَ أَخْرَى وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ

سُورَةُ الْمَرْءَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأَيُّهَا الْمُبَرِّئُ فَقَدْلَرَ رَبِّكَ فَدَكَرَ وَبِشَابِكَ فَكَاهَرَ
وَأَرْجَزَ فَاهْجَرَ وَلَا تَقْنُ تَسْكِنَرَ وَرِبِّكَ فَاهْسَرَ فَإِذَا نَفَرَ
فِي الْأَكْفَارِ فَرِلَكَ يَوْمَ يُعَسِّيرَ عَلَى الْكُفَّارِينَ عَنْ سِيرِ
ذَرِيَّ وَعِنْ حَلَقْتَ وَجِيدَاً وَجَعَلْتَ لَهُ مَا الْأَمْتَدُو دَا وَبِينَ
شَهُودَ دَا وَمَهَدَتْ لَهُ تَهَمِيدَ دَا فَتَرْظَمَعَنْ أَرِيدَ دَا كَلَّا اللَّهُ
كَانَ لَأَيْتَنَا عَنِيدَ دَا سَأَرْهَفَهُ صَعُودَ دَا إِنَّهُ فَهَرَقَرَ دَا

٥٧٥

20. Hubaal Rabbigaa waa ogyahay (Nabi Muxammadow) inaad u istaagnaato (salaad) ku dhwooda saddex meeloodoo labo meelood habeenka, ama barkiis ka mid ah, ama saddex meeloodoo meel ka mid ah, oo sidaa oo kale bay yeelaan koox ka mid ah kuwa kula jira. Oo Allaah baa qaddara (inta uu yahay) habeenka iyo maalinta. Wuxuu og yahay inaad idinka (Muslimiinta ah) kari doonin inaad fashaan sidaas (habeenkii oo dhan), sidaa awged wuxuu idiinku soo noqday (si naxariis leh oo idii denbi dhaafay). Ee akhriya waxa idiin fudud oo Qur'aanka ka mid ah. Wuxuu og yahay inay idin ka mid ahaan doonaan kuwo buka, iyo kuwo kale oo ku safra dhulka iyagoo dalbaya Deeqda Ilaahay; iyo kuwo kale oo u dirira Arrinka Ilaahay. Ee akhriya intii idiin fudud oo ka mid ah, oo ooga salaadda oo bixiya Zakada, oo amaahsada Allaah Amaah wanaagsan. Oo waxaad u hormarsataan nafahiinna oo khayr ah waxaad ka heli doontaan Allaah agtiisa; (arrin) kaas baa khayr badan oo ajar weyn. Oo weydiista Denbi dhaafka Ilaahay. Hubaal, Allaah waa Denbi Dhaaf Badane, Naxariis Badan.

Suuradda 74 Al-Muddath-thir⁽¹⁾

Waa 56 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

2. Kac oo dig⁽²⁾,
4. Oo maryahaaga daahiri.
6. Oo ha u sameyn axsaan fal si aad u hesho wax ka badan.
7. Oo Rabbigaa dartiis, samir yeelo.
8. Ee marka Buunka la afuufo;
9. Maalinkaasi wuxuu ahaan doonaa Maalin aad u Daran.
10. Gaalada aan u fududeyn.
11. Isu kaaya daa aniga iyo kan aan abuuray isagoo keli ah.
12. Oo aan siiyey hanti aad u ballaaran.
13. Iyo wiilal ag jooga oo garabkiis ah.
14. Oo aan u goglax (wax walba) hortiisa, anigoo u sahlaya (noloshiisa).
15. Oo haddana sii damca inaan u siyaadiyo;
16. Ma jirto, hubaal wuxuu ka hor yimid Aayadahayaga.
17. Waxaan ku dabooli cadaab dhibaato leh.
18. Hubaal wuu fekaray, oo diyaarsaday;
2. Waxaa loola jeedaa Nabiga s.c.w.

1. Midkani isku dedayow (dharka)!

3. Oo Rabbigaa xurmo weyne.

5. Oo fadarada ka fagow.

6. Oo ha u sameyn axsaan fal si aad u hesho wax ka badan.

7. Oo Rabbigaa dartiis, samir yeelo.

2. Kac oo dig⁽²⁾,

4. Oo maryahaaga daahiri.

8. Ee marka Buunka la afuufo;

9. Maalinkaasi wuxuu ahaan doonaa Maalin aad u Daran.

10. Gaalada aan u fududeyn.

11. Isu kaaya daa aniga iyo kan aan abuuray isagoo keli ah.

12. Oo aan siiyey hanti aad u ballaaran.

13. Iyo wiilal ag jooga oo garabkiis ah.

14. Oo aan u goglax (wax walba) hortiisa, anigoo u sahlaya (noloshiisa).

15. Oo haddana sii damca inaan u siyaadiyo;

16. Ma jirto, hubaal wuxuu ka hor yimid Aayadahayaga.

17. Waxaan ku dabooli cadaab dhibaato leh.

1. Al-Muddath-thir: Midka ku deday naftiisa maryaha.

19. Ee nacaladi ha ku dhacdee! Sidee u diyaarsaday (waxa uu oran lahaa).
 20. Mar kale, nacladi ha ku dhacdee, sidee wax u diyaarsaday.
 21. Markaas wuu firshay (mar kale);
 22. Markaa wejiga kaduuday oo uruuriyey.
 23. Haddana dhabarka jeediyey oo is kibriyay;
 24. Oo yiri: Kani wax kale maahee waa sixir laga soo min guuriyey kuwo kale.
 25. Kanu ma aha waxaan aheyn hadal Aadmi.
 26. Waxaan gelin doonaa Saqar (Naar).
 27. Oo Maxaad ka og tahay waxa ay Saqar tahay?
 28. Ma reebto waxna kamana tagto (gubasho la'aan).
 29. Iyadoo doorineysa(madoobeyneyesa) jirka.
 30. Waxaa kor jooga sagaal iyo toban (malag).
 31. Oo kama aanu dhiggin waardiyyada Naarta waxaan ahayn malaa'ig, oo uma aanu yeelin tiradooda waxaan ahayn intixaahan ahaan kuwaa rumeyn diida, si ay ehl-Kitaabku u yaqiinsadaan, oo kuwa rumeyey u kororsadaan Iimaan_, oo kuwaa la siiyey Kitaabka iyo mu'miniinta aanay u shakiyin, iyo in kuwaa uu quluubtoodu ku jiro cudur (munaafiqnimo) iyo gaalada u yiraahdaan: Allaah u lumiyaa qofkuu doono, oo u hanuu Isaga maahee. Oo (Naar) tani (la xusay) wa
 32. Mayee, waxaan ku dhaartay dayax.
 33. Iyo waagu markuu caddaado.
 34. Hubaal iyadu (Naarta) waa mid ka
 35. Digniin ahaan ku socota dadka.
 36. Ku socota qofkii idinka mid ah ee
 37. Naf walbaa waxaa loogu heystaa c
 38. (Kuwaasoo ahaan doona) Beero g
 39. Xaalka dambiliyaaasha:
 40. Waxay oran doonaan: Kama aynu
 41. Oo ma aanu quudin jirin miskiinkaa
 42. Oo waxaanu dhex gali jirnay waxiy
 43. Oo waxaanu beenin jirnay Maalin
 44. Jeer uu noo yimid kan la hubo (mo

فَإِنَّهُمْ مُشَفِّعُهُمْ شَفَاعَةُ السَّعْدِينَ ﴿٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذَكُّرِ مُعَرِّضُينَ
 كَمَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفَرَةٌ ﴿٩﴾ فَرَتَ مِنْ قَسْوَرَةٍ بَلْ تُرِيدُ
 كُلَّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ أَنْ يَوْقُنْ صُحْفَاهُمْ شَرَّهُ ﴿١٠﴾ كَلِيلٌ لِأَخْيَاهُنَّ
 الْآخِرَةَ ﴿١١﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ﴿١٢﴾ فَنَّ شَاءَ دَكْرُهُ وَمَا يَدْكُرُونَ
 إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ النَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿١٣﴾

سُورَةُ الْقَيَامَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ ۖ وَلَا يَقْتُلُنَّ الْوَالِدَةَ ۖ إِنْ يَحْسَبُ
 الْإِنْسَنُ أَنَّهُ يَجْعَلُ عَظَمَهُ ۖ بَلْ قَدْرِينَ عَلَيْهِ أَنْ سُوَيْ سَانَهُ ۖ بَلْ
 يُرِيدُ الْإِنْسَنُ لِيَفْجُرَ أَمَاهَهُ ۖ يَسْعَلُ أَيَّانَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۖ إِلَّا بِرَبِّ
 الْبَصَرِ ۖ وَخَسَفَ الْقَمَرِ ۖ وَجْهَ السَّمْسَرِ وَالْقَمَرِ ۖ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهُنَّ
 يَوْمَذِيْنَ إِنَّ الْمَفَرُ ۖ كَلَّا لِأَرْزَرَ ۖ إِلَى رِبِّكَ يَوْمَذِيْنَ الْمَسْفَرُ ۖ يَنْبُوا
 إِلَيْهِنَّ وَكَيْذِيْنَ مَا قَاتَمْ وَأَخْرَى ۖ بَلْ إِلَيْهِنَّ عَلَيْهِنَّ سَيِّرَةٌ
 وَلَوْلَقِيْنَ مَعَادِرَهُ ۖ لَا تُحِلُّ لِكَيْهِ لِيَسْأَلَنَّ لِتَعْجِلَ بِهِ ۖ إِنْ عَيَّسَنَا
 جَمِيعَهُ وَقْرَأَنَّهُ فَإِنَّهُنَّ قَاتِعُونَ ۖ فَمَنْ يُحْكَمْ عَلَيْهِنَّ إِلَيْهِنَّ ۖ

٥٧٧

48. Marka waxba uma tari doonto shafeecada kuwa shafeeca.
49. Ee maxaa heysta iyaga oo ay uga jeestaan (qaadashada) waanada?
50. Sida inay yihii dameero duur joog ah oo didsan.
51. Ka cararaya libaax?
52. Mayee, qof walba oo ka mid ahi iyaga wuxuu rabaa in la siyo waraaqo fidsan.
53. Mayee! balse, kama cabsadaan Aakhirada (Ciqaabka Ilaahay).
54. Mayee, hubaal (Qur'aanku) waa waano.
55. Ee qofkii raba ha ka waano qaato.
56. Oo kama ay waano qaadan doonaan in Allaah doono maahee; waa Isaga Rabbiga, mudan in laga cabsado, oo ku filan inuu (baxsho) cafis (Dambi Dhaaf).

Suuradda 75 Al-Qiyaamah⁽¹⁾

Waa 40 Aayoodod: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Wuxaan ku dhaartay Maalinta Qiyaame.
2. Oo waxaan ku dhaartay nafta isku canaanata (xaqiqida Qiyaamaha)⁽²⁾.
3. Ma wuxuu admigoo moodaa inaananaa isu keeni doonin lafahiisa?

4. Haayoo, Wuxaan karnaa (xitaa) inaan sinno oo sidoodii ka yeelno farahiisa.
5. Wuxuu se Aadmiga rabaa inuu isaga socdo horti dambiga⁽³⁾.
6. Wuxuu weydiyyaa: Waa Goorma Maalinta Qiyaamaha?
7. Ee marka araggoo wareero.
8. Oo dayaxu madoobaado.
9. Oo qorraxda iyo dayaxa la isu keeno.
10. Aadmigu wuxuu Maalinkaas oran doonaa: Waa xaggee (meel) loo cararaa?
11. May! Ma jирто meel lagu badbaado.
12. Xagga Rabbigaa (Keliya) buu ahaan doonaa Maalintaa meesha lagu sugnaan.
13. Aadmiga waxaa loo sheegi doonaa Maalintaas wuxuu hormarsaday iyo wuxuu dib marsaday.
14. Bal! Aadmigu wuxuu ku ahaan doonaa naftiisa markhaati.
15. Inkastoo uu keeno cudur daarradiisa.
16. Ha kula dhaqaajin carrabkaaga (Muxammadow) si aad ugula degdegto (akhrinta Qur'aanka).
17. Hubaal waa xil na (saaran) inaan ku soo ururino (laabtaada) oo (kuu sahalno) akhrintiisa.
18. Ee marka aan akhrinno (Annagoo kuu soo marineyna Jabriil) raac akhriskiisa.
19. Markaas Annagga bayna na saaran tahay caddeyniisu (aan kuu caddeyno).

^{1.} Al-Qiyaamah: Qiyaamaha, waa iska sooraa saaridda qubuuraaha.^{2.} Waa mu'minka, ee is caanaanta marka uu ku dhaco denbi amba gef oo ka xumaada.^{3.} Macnaha waa inuu dambi ku socdo hortiis. Wuxaan loola jeedaa qofka gaalka ah, ee beeniya maalinta xisaabta ee iska wata shirkiga iyo macaasiidiisa

- 20.** Mayee se, idinku (dadka) waxaad jece-shiihin noloshatan dhaqsa dhammaaneysa.
- 21.** Oo ka tagtaan (dayacdaan) Aakhirada.
- 22.** Wejiyo (qaar) Maalintaas waxay ahaan doonaan kuwo ifaya oo nuur leh.
- 23.** Iyagoo eegaya xagga Rabbigood;
- 24.** Oo Wejiyo (kale), Maalintaas waxay ahaan doonaan kuwo doorsoon oo madow.
- 25.** Iyagoo filaya in lagu sameyn doono (musiibo) dhabar jabisa ah aad u weyn;
- 26.** Mayee, markay (naftu) soo gaarto kalxamaha (iyadoo sii baxseysa).
- 27.** Oo la yiraahdo: Yaa dabibaya?
- 28.** Oo yaqiinsado inay tahay (waqtigii) tagidda (geerida).
- 29.** Oo dhudhuni ku maranto dhudhunka kale.
- 30.** Waa xagga Rabbigaa Maalintaas halka laysu wadaaa.
- 31.** Marka isagu (gaalku) ma uu rumeyn, oo ma tukan.
- 32.** Laakiinse wuu beeniyey oo jeesaday.
- 33.** Markaas wuxuu aaday xagga elhelkiisa isagoo xarroogoonaaya (kibir darti).
- 34.** Dhowaa hooggaagu oo dhowaa.
- 35.** Haddana dhowaa hoggaagu oo dhowaa.
- 36.** Ma wuxuu Aadmiig moodaa in looga tegi doonaa bilaash (ujeeddo la'aan)?
- 37.** Miyuunan aheyn dhobic mani ah oo la shubo?
- 38.** Markaas uu noqday xinjir dhegeysa, uu (Allaah) abuuray oo qaab wanaagsan u yeelay.
- 39.** Oo ka dhigay labo nooc, lab iyo dheddig.
- 40.** Miyuunan ahayn (Abuuraha) mid Kara inuu soo nooleeyo maytida?

كَلَّا لَئِنْ تَجْبُونَ الْعَاجِلَةَ وَنَذَرُونَ الْآتِخَرَةَ وُجُوهٌ يَوْمَئِنَ نَاصِرَةٍ
 إِلَى رِهَابِ نَاطِرَةٍ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِنَ بَايِرَةٍ نَظَرٌ أَنْ يَقُولَ بِهَا
 فَأَرَوْهُ كَلَّا إِذَا بَلَغُتِ الْمُرَاقُ وَقِيلَ مِنْ رَاقٍ وَظَلَّ أَنَّهُ أَفَرَاقٌ
 وَالْقَبْطُ الْمَسَاقُ بِالْمَسَاقِ إِلَى رَبِّكَ بِوَمَيْزِ الْمَسَاقِ كَلَّا
 كَدْقَ وَلَحْصَى وَلَكِنْ كَدْبَ وَقَنَى مُرْتَهِبٌ إِلَى أَهْلِهِ يَسْعَى
 أَوْلَى لَكَ قَوْلَى ثُمَّ أَوْلَى لَكَ قَوْلَى يَخْسِبُ الْإِنْسَنُ
 أَنْ يُرْتَكِ سُدَّى أَمْ يَكُنْ نَطْفَةً مِنْ مَوْيِيْمَنِ
 عَلَقَةً فَخَلَقَهُ مَوْيِيْمَنِ فَجَعَلَ مِنْهُ الْوَجْهَنَنَنَ
 وَالْأَنْتَى إِلَيْسَ ذَلِكَ يَقْدِيرُ عَلَى أَنْ يَخْيِيْلِ الْمَوْقَفِ

سورة الإنسان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 مَلَّ أَنِّي عَلَى الْإِنْسَنِ حِينَ مِنَ الدَّهَرِ لَمْ يُكُنْ شَيْئًا مَكَوْرًا إِنَّا حَلَقْنَا
 الْإِنْسَنَ مِنْ ضَطْعَةٍ أَمْشَاجَ تَنَاهِيهِ فَعَلَّمْنَاهُ سَمِيعًا صَدِيرًا إِنَّا
 هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَاشَكَرَا وَمَا كَهْرَانَا إِنَّا أَعْدَدْنَا لِلْكَهْرَنَنَ سَكِيلًا
 وَأَعْلَلْنَا وَسَعِيرًا إِنَّ الْأَنْجَرَ كَيْشَرُونَ مِنْ كَانَ وَمِنْ جَاهَ كَاهْرُونَا

٥٧٨

Suuradda 76 Al-Insaan⁽¹⁾**Waa 31 Aayadood: Madaniyyah****Bismillaahir Raxmaanir Raxiim**

1. Miyuunan soo marin Aadmiig waqtii waayaha ka mid ah isagoo aan aheyn wax (xitaa) la sheego?
2. Hubaal Waxaanu ka abuurnay Aadmiga mani- la isku daray⁽²⁾, si aynu u imtixaanno, markaasaan waxaan ka yeellay mid wax maqla oo wax arka.
3. Hubaal Waxaanu tusnay jidka, wuxuu noqon karaa mid mahdin badan, mise abaal dhac badan.
4. Hubaal Waxaanu u diyaarinnay gaalada silsilado, iyo xargo iyo dab ololaya.
5. Hubaal kuwa Baarriyiinta ah waxay ka cabbi doonaan galaas (khamro xalaal) ah oo lagu dheehey Kaafuur.

^{1.} Al-Insaan: dadka, waxaa sidoo kale Suuraddan la yiraahdaa Ad-Dahar (Waqtiga).^{2.} Isku dhaf biyaha ninka iyo haweeinta ee gala riximka haweeinta.

عَيْنَكَ لَشَرِبٍ بِهَا عَبَدَ اللَّهُ فَفَجَرَ وَهَا تَقْبِيرًا ۖ وَهُوَنَ بِالنَّذَرِ مَخَافُونَ
 يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ دُسْتَطِيرًا ۗ وَقَطْعُمُونَ الظَّعَمَ لَحِيَةً وَمُسْكِنًا
 وَيَسِّمَا وَأَسِيرًا ۗ إِلَمَا أَطْعَمْتُكُوكَ رَجَهُ اللَّهِ لَرْدِيْدُ مُنْكَرَهُ جَرَاهُ وَلَا شُكُورًا
 إِلَّا تَخَافُ مِنْ زَيْنَأَيْمَانَ عَبُوسًا قَطْرِيرًا ۖ هَرَقَهُمُ اللَّهُ شَرَذَلَكَ
 آيَهُو وَلَقَهُمْ ضَرَّهُ وَسُرُورًا ۖ وَحَرَجَنَمْ يَصَادُرُ لَعْنَتُهُ وَحَرَجَرِيرًا
 مُتَكَبِّنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبِلِ لَنْرَوْنَ فِيهَا سَمَّاسَا وَلَأَزَمَّهَرِيرًا ۖ
 وَدَانَةَ عَلَيْهِمْ طَلَاهُمْ وَذَلَّتْ قُطْوَهَتَلِيلَا ۖ وَطَافَ عَلَيْهِمْ بَاتِيَةَ
 مِنْ فَضَّةٍ وَلَدَابٍ كَانَتْ هَرَكَرِيرًا ۖ فَوَارِدًا مِنْ فَضَّةٍ قَدْرَهَا قَبَرِيرًا ۖ
 وَيُسْقُونَ فِيهَا كَاسًا كَانَ مَرَاجِهَا تَجْبِيلًا ۖ عَيْنَافِهَا سَلَسِيلًا
 وَيُضَوِّفُ عَنَّهُمْ وَلِدُنْ خُنْدَلُونَ إِذَا رَأَيْتُهُمْ حَسِيدُهُمْ قَوْلُو مَسْوُرَا ۖ
 وَإِذَا رَأَيْتُهُمْ رَأَيْتُهُمْ نَعِيَّا وَمَلَكَكِيرًا ۖ عَلَيْهِهِ شَابُ سُنْدُسٍ
 حُضْرٌ وَسَدِيقٌ وَحَوْلُ أَسَارُورٍ مِنْ فَضَّةٍ وَسَقَهُمْ رَهُمْ شَرَابًا
 طَهُورًا ۖ إِنْ هَذَا كَانَ لَكُوكَ جَرَاهَ وَكَانَ سَعِيَّكَ مَشَكُورًا ۖ إِنَّا
 نَحْنُ نَرْنَنَا عَيْنَكَ الْقَرْوَانَ تَنْزِيلًا ۖ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَيْكَ وَلَا قُطْعَهُ
 مِنْهُمْ إِنَّمَا أَوْكَفُوا رَكَّا ۖ وَذَكَرُ أَسْرَرِكَ بَكْرَةً وَأَصْلَلَا

6. Il ay ka cabbi doonaan addoomaha Ilahay (ee wanaagsan) waxay burqin doonaan burqin xoog leh oo badan.
7. (Waa addoomahaas) iyagu oofiya nidarradooda, oo ka cabsada Maalin sharkeedu aad u faafayo.
8. Oo waxay quudiyaan iyagooy u qaba jeceyl miskiinka iyo agoonka iyo maxbuuska.
9. (iyagoo laabta ka leh) Waaan uun idiin quudinnaa Ilahay Darti. idinkama rabno abaal gud iyo mahad naq midna.
10. Hubaal Waxaanu ka cabsanna Rabbigayo Maalin lala il darnaan dhibaato badan.
11. Marka Allaah wuxuu ka samata bixin doonaa sharka Maalinkaas, oo siin doonaa nuur iyo farax.
12. Oo ku abaal marin doonaa sabarkoodii dartiis Janno iyo xariir.
13. Iyagoo ku dangiisan doona sariiro korreya korkooda, kuma arki doonaan dhexdeeda kuleylka qorraxda iyo qabow badan midna.
14. Oo waxaa wax u dhow ah dushood Hoosakeda, oo miraheeda la gurto waxaa loo soo dhoweyn doonaa si laylan.
15. Oo waxaa lagula wareegi doonaa weelal qalin ah iyo koobab quraarado ah.

16. Quraarado saafi ah laga sameeyey qalin, ay qiyaseen qiyas fiican.
17. Oo waxaa laga waraabin doonaa galaas (khamro xalaal ah) lagu dheehay Sanjabiil,
18. Il halkaa ku taal (Jannada), la yiraahdo Salsabiil.
19. Oo waxaa ku wareegaaleysan doona dheddooda wiilal da' yar ah waara aan gaboonin. markaad aragto, waxaad u maleyneysaa (qurux badni darteed) luul la firdhiyey.
20. Oo markaad aragto halkaas (Jannada), waxaad arki doontaa barwaako iyo baraare aad u weyn.
21. Korkooda (ehlu jannah) waxaa ahaan dhar cagaaran oo xariir jilicsan ah iyo xariir adag. Oo waxa lagu qurxin doonaa jin-jimo qalin ah oo Rabbigood wuxuu siin doonaa sharaab daahir ah.
22. (Oo waxaa lagu oran), “Hubaal kani idinkaa leh abaalgud ahaan, oo camal falkiinnu waa mid la mahdiyey.
23. Hubaal! Waa Annaga kuwa kuu soo waxyooday Qur'aanka (Nabi Muxammadow) si qaybo iyo heerar ah .
24. Ee ku samir Xukunka Rabbigaa, oo ha adeecin midkoodna ka mid ah iyaga ah dambiiile ama abaal darne (gaal).
25. Oo xus Magaca Rabbigaa subax iyo galabba.

26. Oo habeenka qaarki, u sujuud, oo xurmo weyne (ammaan) oo huf Isaga in dheer oo habeenka ka mid ah.

27. Hubaal! Kuwani (gaalada ah) waxay jecel yihiin tan soke (adduunka) ee dhaqso tageysa, oo waxaya mariyaan gadaashooda (oo dan u gelin), Maalin culus.

28. Annagaa abuurray iyaga, oo adkaynay xubnahooda, oo haddaan doonno Waxaan ku beddeli karnaa kuwo eynigooda ah beddelid dhan.

29. Hubaal tani (suuraddani) waa waano, ee qofkii doona, ha u samaysto jid xaggaa Rabbigi (uu kaga raalli noqdo).

30. Oo wax ma doontaan, in Allaah doono maahee, hubaal! Allaah waa wax walba Ogsone, Xakiim ah.

31. Wuxuu geliyaa qofkuu doono Naxariistiisa, oo gar ma qaatayaasha (mushrikiinta, gaalada, dambiliayaasha, iwm) Wuxuu u diyaariyey cadaab xanuun badan.

Suuradda 77 Al-Mursalaat⁽¹⁾

Waa 50 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiium

1. Waxaan ku dhaartay (dabeylah) la soo diro iyagoo is daba jooga.

2. Iyo dabeylah u soo kaca si daran oo guux leh.

3. Iyo dabeylah fidiya (daruuraha roobka xambaarsan) fidin;

4. Iyo malaa'iga u keenta kala saaraha (xaqa iyo baadilka) kala saarid dhan⁽²⁾.

5. Iyo malaa'iga keena Dhamaal.

6. Cudur daarid ahaan, ama digitaan;

7. Hubaal, waxa la idiinku gooddiyo waa wax dhacaya.

8. Ee marka xiddigaha la nuur tiro;

9. Oo marka samada la furo,

10. Oo marka buuraha la seyro.

11. Oo marka Rususha loo soo kulmiyo waqtigii loo qabtay.

12. Maalintee baa loo dib dhigay?

13. Maalinta kala baxa.

14. Oo maxaad ka og tahay waxa ay Maalinta kala baxu tahay?

15. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.

16. Miyaanan halaagin ummadahii hore?

17. Misna waxaan raacin doonnaa kuwa dambe.

18. Sidaas oo kale baan u galnaa denbiilayaasha.

19. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.

1. Al-Mursalaat: Dabeylah la soo diray.

2. Rususha Ilahay ee dadka ah,

أَلَّا تَخْلُقُ كُمْ مِنْ مَوْهَمَهُنَّ فَجَعَلْتَهُ فِي قَرَمِكِينَ إِلَى قَدْرِ
مَعْلُومٍ قَدْرًا فَأَفْعَمَ الْقَدْرُونَ وَيَلْ يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ
أَلَّا تَجْعَلُ الْأَرْضَ كَهَانًا أَحَيَاهُ وَأَمْوَاتًا وَجَعَلْتَهُ فِيهَا رَوْسَى
شَوَّخَتْ وَأَنْسَقْتَهُنَّ مَاهَةَ فَرَادًا وَيَلْ يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ
أَنْطَلَقْتُمُ إِلَيْهِ مَا كُشِّمْتُمْ بِهِ نَكِيُونَ اَنْطَلَقْتُمُ إِلَيْهِ طَلِيَ ثَلَثَ
شَعِيْرَ لَأَطْلَبَلِيْلَ وَلَا يَعْنِيْنِ مِنَ الْهَبَّ إِنَّهَا هَبَّ بِشَرَرَ
كَالْفَصَرَ كَاهَنَهَ حَمَلَتْ صُفَرَ وَيَلْ يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ
هَذَا يَوْمَ لَا يَنْطَقُونَ وَلَا لَوْدُونَ لَهُمْ فِي عَيْدَرُونَ وَيَلْ يَوْمِذِلَّ
الْمَكَدِينَ هَذَا يَوْمَ الْأَقْصَلَ جَعَنْتَكُمْ وَالْأَوْلَيَنَ فَإِنْ كَانَ
لَكُمْ يَدُ فَيَكِيدُونَ وَيَلْ يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ إِنَّ الْمُتَقْبِينَ
فِي ظَلَلٍ وَعَيْنَوْنَ وَفَوْهَكَهَ مَنْيَاشَتَهُونَ كُلُّوْأَشَرُوْهَنْيَا
بِمَا كُشِّمْتَ تَعْمَلُونَ إِنَّا كَذَنَكَ تَجْرِيَ الْمُحَسِّنِينَ وَيَلْ
يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ كُلُّوْأَشَتَعُوْقِيلَلِإِنَّكُمْ مُجْمِعُونَ وَيَلْ
يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَكْسَعُوا لَأَنَّكُوْنَ
وَيَلْ يَوْمِذِلَّ الْمَكَدِينَ فِي أَيِّ حَرَيْثَ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ

38. Kani waa Maalinka kala Baxa. Waa idin soo kulminnay idinka iyo kuwii horreeyey.
39. Ee haddaad wax dhagartaan, haddaba Aniga I dhagra.
40. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.
41. Hubaal kuwa wanaagsan ee ka dhowrsada (shirkiga iyo macaasida) waxay ku dhex sugnaan doonaan hoosas iyo ilo.
42. Iyo miro_waxay doonaan ah.
43. (Iyagoog lagu oran): Cuna oo cabba si raaxo leh waa wawaad camalsan fali jirteen darteed.
44. Sidaas oo kale baan u abaaal marinnaa sama falayaasha.
45. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.
46. (Gaaloooy), cuna oo raaxeysta in yar. Hubaal waxaaad tiihiin denbiilayaal.
47. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.
48. Oo marka lagu yiraahdo: Rukuuca ma ay rukuucaan⁽⁶⁾.
49. Hoog Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.
50. Ee hadalkee bay kani kaddib (Qur'aanka) iyagu rumeynayaan?

⁴. Allaah wuxuu ku kulmiyej dadka nool arlada dusheeda, mowtidana arlada hoosteeda.

⁵. Xaggaa seddex jijo: Midigta, bidixda, iyo dusha sare, macnaha waa cadaabka waxay uga imaneysaa oo ka hareereyn gaalada jicho kasta.

⁶. Marka lagu yiraahdo u hoggaansama Amarka Ilaahey uma hoggaansamaan, sidoo kale waxaa lagu fisiray marka lagu yiraahdo tukada ma ay takadaan.

Suuradda 78 An-Naba

Waa 40 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Arrin maxay ah bay isweydiinaayaan?
2. (Ma) Arrinka ku saabsan Warka Weyn.
3. Ay isku khilaafsan yihiin.
4. Mayee, dhowaan bay ogaan doonaan.
5. Misna, mayee dhowaan bay ogaan doonaan.
6. Mawaanaan ka dhigin dhulka gogol (meel la dego)?
7. Oo buuraha (ka yeelin) tiirar dhulka haya?
8. Oo idinka abuurin noocyoo,
9. oo ka yeelin hirdadiinna nasiino,
10. Oo ka yeelin habeenka hu' oo kale,
11. Oo ka yeelin maalinta macaash doonasho,
12. Oo ka dhisin korkiinna toddobo (samo) oo adadag.
13. Oo ka yeelin (dhexdeeda) nal shidan.
14. Oo ka soo shubin daruuraha roobka xambaarsan biyo badan oo shubmaya.
15. Si aan ugu soo saarno haruur iyo naq.
16. Iyo beero isku maran.
17. Hubaal Maalinta kala baxu waa waqt go'an.
18. Maalinta Buunka la afuufo, markaas waxaad imaan doontaan idinkoo kooxo ah;
19. Oo samada la furo, oo waxay noqon albaabbo.
20. Oo buuraha la socodsiiyo oo waxay noqon wir-wir oo kale (aan jirin).
21. Hubaal Naartu waa heegan sugeya,
22. Xad gudbayaasha, meel noqod u ah.
23. Waxay ku negaadi doonaan dhexdeeda waayo badan (aan dhammaad lahayn),
24. Ma ku dhadhamin doonaan dhexdeeda wax qabow ah iyo cabbitaan midna.
25. Biyo kulul oo karaya iyo malax maahee
26. Waa abaal marin ku habboon.
27. Hubaal ma ayan fileyn xisaab.
28. Oo waxay beeniyeen Aayadahayaga beenin cad.
29. Wax walba se waxaan ku koobnay qoraal.
30. Ee Dhadhamiya idinku (cijaabka); oo idiinma kordhin doonno waxaan ahayn Cadaab.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 عَمَّ بَسَّأْتُ لَوْنَ^١ عَنِ النَّبِيِّ^٢ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْلِفُونَ^٣
 كَلَّا سَعَاهُمُونَ^٤ فُرُكَلَّا سَعَاهُمُونَ^٥ لَمْ يَجْعَلُ الْأَرْضَ مَهْنَدًا^٦
 وَلَمْ يُجْلِلُ أَقْدَادًا^٧ وَلَمْ يَقْنَطْ كُوَنْزِكَا^٨ وَجَعَلَنَا فَوْرَمَصْبَاتَا^٩
 وَجَعَلَنَا أَلَيْلَ لِيَاسَا^{١٠} وَجَعَلَنَا أَلَيْلَ رَعَاعَا^{١١} وَبَيْتَنَا^{١٢}
 قُوقُوكَ سَبَعَاهِشَادَادَا^{١٣} وَجَعَلَنَا سِرَاجَاهَوَهَاجَا^{١٤} وَأَنْزَلَنَا مِنَ
 الْعَصَرَاتِ مَاءً نَجَاجَا^{١٥} لَنْجَحَ يَهِ حَبَّاً وَبَنَانَا^{١٦} وَجَعَلَ
 الْفَاقَافَا^{١٧} إِنَّ يَوْمَ الْفَحْصِلِ كَانَ مِيقَاتَا^{١٨} يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ
 فَنَأْتُونَ أَقْلَابِكَا^{١٩} وَرَوَيْتَ أَسْمَاءَ فَكَانَتْ أَنْوَيْكَا^{٢٠} وَسُرِّيَتِ
 الْجَبَلُ فَكَانَتْ سَرَابَا^{٢١} إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مَرَصَادًا^{٢٢} لِلظَّاغِينِ
 مَعَابَا^{٢٣} لَثَيْنَ فِيهَا أَحْقَابًا^{٢٤} لَآيَدِي وَقُوْنَ فِيهَا بَرَدًا وَلَا شَرَابًا^{٢٥}
 لِلْأَحْيَيْمَا وَعَسَاقَا^{٢٦} جَرَأَةً وَفَاقَا^{٢٧} إِنَّهُمْ كَانُوا
 لَأَبْرَحُونَ حَسَابَا^{٢٨} وَكَذَبُوا يَا يَتَنَاسِكَذَابَا^{٢٩} وَكَلَّ شَيْءٍ^{٣٠}
 أَحْصَيْتَهُ كِتَابًا^{٣١} قَدْ وَقُوْا قَلْنَ تَرِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا^{٣٢}

إِنَّ الْمُمْقَيْنَ مُفَارِقاً^١ حَدِيقَ وَأَعْنَبَا^٢ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابَا^٣ وَكَاسَا^٤
 دِهَافَا^٥ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَوَّا لَا كَدْبَا^٦ جَرَّةَ مِنْ رَيْكَ عَطَاءَ^٧
 حَسَابَا^٨ رَبَّ السَّكُونَ وَالْأَرْضِ وَمَابِينَهُمَا الْرَّحْمَنُ لَا إِقْلُوكَنَ^٩
 مِنْهُ خَطَابَا^{١٠} يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمُلْكَ كَهُ صَفَا لَا يَتَكَبُونَ^{١١}
 إِلَّا أَنْ أَذْنَ الْرَّحْمَنِ وَقَالَ صَوَابَا^{١٢} ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَعَنَ^{١٣}
 شَاءَ أَخْدَى إِلَيْهِ مَعَابَا^{١٤} إِنَّا نَذَرْنَاهُ عَذَابَأَقْبَابِهِ يَوْمَ يَنْظُرُ^{١٥}
 الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَكُوْنُ الْكَفِرُ بِكَيْنَيْنِي كُنْتُ تَرْبَا^{١٦}

سُورَةُ الْنَّائِزَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالنَّٰتِي عَنِتْ عَرْقَا^١ وَالشَّيْطَنِ تَنْطَا^٢ وَالسَّيْحَتِ سَبْحَا^٣
 فَأَسْقِيَتْ سَبَقَا^٤ فَالْمَدِيرَتْ أَمْرَا^٥ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْجَفَةُ^٦
 تَنْتَعُهَا الرَّأْوَةُ^٧ قُلُوبُ وَمِنْهُ قَلْحَةٌ^٨ أَبْصَرُهَا خَيْشَعَةٌ^٩
 يَقُولُونَ لَئِنَّا لَمْ رُوْدُونَ فِي الْحَافِرَةِ^{١٠} لَوْ لَدَكَأَعْلَمُ شَانِخَةً^{١١} قَالُوا^{١٢}
 تَلَكَ يَا ذَلِكَ خَاسِرَةٌ^{١٣} فَإِنَّمَا هِيَ حَرَجٌ وَّحَدَّةٌ^{١٤} فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ^{١٥}
 هُلْ إِنَّكَ حَرِيثُ مُوسَى^{١٦} إِذْ نَادَهُ رَبُّهُ يَا لَوْلَا الْمَقْسُّ طَوَى^{١٧}

1. Waxaan ku dhaartay (malaa'igta) ku xeel dheeraada siibidda (nafaha gaalada).
2. Iyo kuwaa (malaa'igta) sida fudud u qaada (nafaha mu`miniinta).
3. Iyo kuwaa (malaa'igta) ku dabaasha hawada sare dabaalasho.
4. Iyo kuwaa (malaa'igta) u kala hormara (khayrka) kala hor marid.
5. Iyo kuwaa (malaa'igta) isku dubbarida arrinka (xaal walba).
6. Maalinta qeylada (Buunka) gilgili doonto (uunka) gilgilid aad u daran.
7. Oo ay raaci doonto tan xigta.
8. Quluub Maalintaas way gariiri doonaan
9. Indhahoodu rogan yihiiin.
10. Waxay (hadda) leeyihii: Ma waxaa xaqiqi naloo soo celin doonaa xaaladdayadii hore (ee nolosha)?
11. Ma xitaa markaan noqnonno lafo bololay?
12. Waxay yiraahdaan: Taasi haddaba waxay ahaaneysaa noqosho khasaaro leh.
13. Xaqiqi waxay ahaan doontaa hal Qeyo.
14. Mise, markaa waxay ahaan doonaan (kuwo jooga) dhulka guudkiisa.
15. Miyuu ku soo gaaray warkii Muuse?
16. Markuu Rabbigi uga dhawaqaqay togga barakeysan ee Duwaa.

31. Hubaal kuwa wanaagsan ee iska jira (shirkiga iyo macaasida) waxay leeyihiin meel lagu liibaano.
32. Beero iyo canabyo.
33. Iyo kuwo naaso buuxa (taagan) leh, isku da' ah.
34. Iyo galaas buuxa.
35. Kuma maqli doonaan dhexdeeda hadal macno darro ah iyo is beenin midna.
36. Aabaal marin ah xagga Rabbigaa; deeq (daa'in ah oo) tiro badan.
37. (Ah xagga) Rabbiga samooyinka iyo arlada, iyo waxa u dhexeeya, _Raxmaanka, ma jiro cid hanan kartaa xaggiisa hadal.
38. Maalinta ay Ruuxu iyo malaa'igta u istaagi doonaan saf saf, cidna ma hadli karto, mid maahee Raxmaanku u idmo, oo ku hadla hadal toosan oo xaq ah.
39. Kaasi waa Maalin la hubo ee xaq ah, ee qofkii raba, ha u maro Rabbigi jid uu ugu laabto.
40. Hubaal Wuxaanu idiinka dignay cadaab dhow; _Maalinka uu qofku eegi doono waxa ay gacmiiisu horay u geysteen, oo kan xaga diiday oran doono: Magacay ba'ye! maan ciid ahaado.

Suuradda 79 An-Naazicaat

Waa 46 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

- 17.** Aad Fircoo, xaqiq, wuu xadgudbay.
- 18.** Oo ku dheh: Ma dooneysaa inaad daahiriso naftaada.
- 19.** Oo aan kugu hanuunsho xagga Rabbigaa, si aad uga baqdo?
- 20.** Oo wuxuu tusay Calaamo Weyn.
- 21.** Wuuse diiday (xaqa) oo caasiyey.
- 22.** Markaasuu dib u jeestay isagoo dadaal ku jira (wax shir qoolaya).
- 23.** Oo soo kulmiyey (dadkiisi), oo kor u dhawaaqay.
- 24.** Oo yiri:Waa Aniga Rabbigiin, sarreya.
- 25.** Markaasuu Allaah ku dhigay ciaaab lagu tusaale qaato (xadgudubkii) dambe iyo tii hore darteed.
- 26.** Hubaal (arrin) kaa waxaa ugu sugar cibrad (digniin) qofkii ka cabsanaya (Allaah)
- 27.** Ma idinka baa adag in la idin abuuro, mise samada, uu (Allaah) dhisay.
- 28.** Wuxuu kor u qaaday saqafkeeda, oo simay.
- 29.** Oo wuxuu ka yeelay mugdi habeenkeeda, oo soo saaray iftiinkeeda.
- 30.** Oo markaa kaddib wuxuu fidshay arlada;
- 31.** Wuxuu ka soo saaray biyaheeda iyo baadkeeda;
- 32.** Oo buuraha, wuu dhidbey;
- 33.** Raaxo ahaan (sahay) aad leedihiin idinka iyo xoolahiinna daaqaba.
- 34.** Marka se ay timaaddo musiibada weyn.
- 35.** Maalinta uu Aadmiyu xusuusan doono wuxuu dadaal ku bixiyey.
- 36.** Oo Naarta loo muujiyo qof (waliba) oo arkaya,
- 37.** Ee ma qofka isagu xad gudba.
- 38.** Oo door bida nolosha adduunkan.
- 39.** Markaas hubaal,Naarta waa hoygiisa.
- 40.** Ma kan se ka cabsada hor istaagga Rabbigi, oo ka reeba nafta u ilasho (xun).
- 41.** Markaas hubaal Jannada- waa hoygiisa.
- 42.** Waxay wax kaa weydiyaan (Nabi Muhammadow) Saacadda, waa goorma goortay dhaceysyo?
- 43.** Ma adiga baa (cilm) u leh aad ku sheegto?
- 44.** Waa xagga Rabbigaa halka ay ku dhammaan (ogaanshaheeda).
- 45.** Wuxaad tahay u dige kuwa ka cabsada.
- 46.** Maalinta ay arkaan, waxay ahaan doontaa sida inaysan ku negaadin (adduunka) wuxaan ahayn galab ama barqadeed.

Suuradda 80 Cabasa

Waa 42 Aayadood: Makkiyyah

1. Wuxuu (Nabigu s.c.w) kuduuday (wejiga) oo jeesaday,
 2. Inuu halkaa ugu yimid indhoolihii, darteed (isagoo hadalka ka kala goynaya).
 3. Maxaad se ka og tahay (Nabi Muxammadow) inay u dhowdahay inuu hanuuno oo daahir noqdo,
 4. Ama uu waansamo, oo waanada wax tarto?
 5. Ma kan isu arka inuu isagu kaaftoon yahay,
 6. Miyaad adigu ahmiyad siin,
 7. Oo kaama saarna (wax eed ah) hadduusan hanuunin oo daahir noqon,
 8. Ma xaggase kan kuu yimid isagoo aad ugu dadaalaya (inuu cilmiga barto),
 9. Halka uu isagu ka cabsado (Allaah),
 10. Miyaad adigu ka mashquul san tahay.
 11. Mayee, hubaal kawani (Aayadahan) waa xusuusin (waano).
 12. Ee qofkii doona ha xusuusnaado.
 13. Wuxuu ku yaal waraaqo la sharfay.
 14. Kor ah, la dahiray.
 15. Lagu (sido) gacmaha (malaa'ig) rusul ah.
 16. Sharaf leh oo baariyaal ah.
 17. Belo hu ku dhacdoo admiggee! Muxuu iimaan daraan yahay!

98

18. Wax maxay ah buu ka abuuray?
19. Dhibic mani ah xaggeed, buu ka abuuray markaas qaddaray (isaga).
20. Markaas uga dhigay sahal jidka;
21. Haddana wuxuu sababaa inuu dhinto, oo u yeelaa qabri;
22. Markaas markuu doono wuu soo bixin.
23. Mayee, (aadmigu) ma uusan fulin weli Wuxuu amray.
24. Ee qofku bal ha firiyo cuntadiisa.
25. Sida aan u soo shubno biyaha soo shubid badan,
26. Markaas Waxaan jeexnaa arlada jeeddin gaballo ah,
27. Oo sababnaa inay ka soo baxaan haruur, 28. Iyo cinabyo iyo naq.
29. Iyo saytuun iyo geedo timireed. 30. Iyo beero tanaad ah. 31. Iyo miro iyo caws.
32. Raaxo ahaan (sahay) aad leedihiin idinka iyo xoolihiinna daaqa.
33. Markase ay qeylada dhego beelisada ah timaaddo.
34. Maalinta uu qofku ka carari doonaa walaalki,
35. Iyo hooyadi iyo aabbibi. 36. Iyo xaaskiisa iyo ilmahisa,
37. Qof walba oo ka mid ah, Maalintaas waxaaa heysan doonta arrin ku filan.
38. Wejiyo (qaar) Maalintaas way ifi doonaan. 39. Iyagoo qoslaya, ku faraxsan warka san.
40. Oo wejiyo (kale) Maalintaas waxay ahaan doonaan kuwo booreysan;

41. Madow baa dabooli doona iyaga.
 42. Kuwaasi waa gaalada, sharka badan.

Suuradda 81 At-Takviir

Waa 29 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxuum.

1. Marka qorraxda la duubo (iyadoo la nuur tiray oo la tuuro Maalinta Qiyaamo),
2. Oo marka xiddiguuhu soo daataan, iyagoo kala firdhayha.
3. Oo marka buuraha la socod siiyo.
4. Oo marka halaha toban sidka ah la dayaco.
5. Oo marka dugaagga la soo wada kulmiyo
6. Oo marka badaha la shido;
7. Oo marka nafaha lagu lammaaniyo jirarkooda;
8. Oo marka gabadhii la xabaalay iyadoo nool la weydiyo,
9. Denbigee baa loo dilay?
10. Oo marka kutubta (camalka) la fidyo.
11. Oo marka samada la diiro,
12. Oo marka Naarta la huriyo.
13. Oo marka Jannada la soo dhoweeyo.
14. Naf walbaa waxay (markaa) ogaan doontaa waxay la shir timid.
15. Ee Wuxaan ku dhaartay xiddigaha dib gurta.
16. Kuwaasi ku orda (rugahooda, ee qarsooma (dhaca).
17. Iyo habeenka markuu tago.
18. Iyo subaxa markuu neefsado.
19. Hubaal kani (Qur'aanka) waa hadal Alle uu keenay Rasuul sharaf badan (Jabriil).
20. (Kaasoo leh) Awood oo (Allaah) agtiis, Rabbiga Carshiga darajo ku leh,
21. Lagu adeeco halkaa (samooyinka) oo aamin ah kalsoonii lagu qabo.
22. Oo Saaxiibkiin (Nabi Muxammad s.c.w.) ma aha (innaba) ku waalan.
23. Oo wuxuu horay ugu arkay isaga (Jabriil) kor jihadada cad.
24. Oo ma aha isagu (Nabi Muxammad s.c.w.) mid ceshada (cilmiga) Ghaybka.
25. Oo (Qur'aanku) ma aha hadalka Shaydaan laga soo ceyrshay (samooyinka).
26. Ee xaggee baad u socotaan?
27. Wax kale ma aha aan ahayn xusuusin ku socota ummadaha oo dhan.
28. Qofkii isagu idinka mid ah ee raba inuu qaado jid toosan.
29. Oo wax ma doontaan aan ahayn waxaa uu Allaah doono, _Rabbiga caalamka.

سُورَةُ الْإِنْطَارٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۖ وَإِذَا الْكَوْكَبُ انْتَرَتْ ۖ وَإِذَا الْحَمَارُ
 فُجِّرَتْ ۖ وَإِذَا الشَّبُورُ عُثِّرَتْ ۖ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ
 وَأَخْرَجَتْ ۖ يَاتِيَهَا أَلْيَسْنَ مَا عَرَفَتْ بِرَبِّ الْكَوْكَبِ ۖ الَّذِي
 خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَّكَ ۖ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَبُّكَ ۖ
 كَلَّا لَكَ تَكْبُونَ بِالْيَتَمِ ۖ وَلَمْ يَأْتِكُ الْحَفَظَينِ ۖ كَرَامًا
 كَيْتَمِينَ ۖ يَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ ۖ إِنَّ الْأَكْبَرَ لَهُ نَعِيْمٌ ۖ وَلَمَّا
 الْعَجَاجَارُ لَفِي حَيْمَيْمٍ ۖ يَصْلَوْهُ لَبَوْلُ الْلَّيْتَمِ ۖ وَمَا هُرُبَّهُنَّ إِلَّا عَلَيْهِنَّ
 وَمَا أَدْرِيكَ مَا يَأْتِمُ الْلَّيْتَمِ ۖ ثُمَّ مَا أَدْرِيكَ مَا يَأْتِمُ الْلَّيْتَمِ
 يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ۖ

سُورَةُ الْمُطَفَّفِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَيَلٌ لِلْمُطَفَّفِينَ ۖ الَّذِينَ إِذَا أَكَلُوا عَلَى الْأَنْسَسِ يَسْتَوْفُونَ ۖ
 وَلَا كَانُوا لَهُمْ وَرَوْهُ وَلَا يَحْسَرُونَ ۖ الْأَيْنُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْهَمَ مَعْبُوْفِينَ ۖ

٥٨٧

Suuradda 82 Al-Infidaar

Waa 19 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Markay samadu kala dhanbalanto.
2. Oo markay xiddiguhu soo daataan, iyagoo kala firdhiya.
3. Oo marka badaha laysku furo.
4. Oo marka (waxa ku jira) qaburaha la soo qufo (debedda loo soo bixiyo).
5. Naf walbaa waxay markaa ogaan doontaa waxay hormarsatay, iyo (waxay) dib dhigatay.
6. Dadow! Maxaa kaa dagay xagga Rabbigaaga, Roonaanta Badan?
7. Kaasoo ku abuuray, ku simay ee kaa dhigay mid isku miisaaman?
8. Oo suurad midduu rabo kaa rakibay.
9. Mayee balse waxaad beenisaan maalinta is abaal marinta.
10. Oo xaqqiil waxaa jira ilaalo korkiinna ah (malaa'ig idhi xil saaran).
11. Sharaf leh wax qorta,
12. Way og yihiin wax kastoo aad fashaan.
13. Hubaal baarriyadu waxay dhex ahaan barwaako.
14. Oo hubaal kuwa sharka badan waxay dhex ahaan dab ololaya.

15. Waxay (gali oo) ku guban gudaheeda Maalinta Is abaal marinta.

16. Oo ma ahaan doonaan marnaba kuwo ka maqan xaggeeda.

17. Oo maxaad ka og tahay wixa ay Maalinta is abaal marintu tahay?

18. Misna, maxaad ka og tahay wixa ay Maalinta is abaal marintu tahay?

19. (Waa) maalinta aysan nafi wax u tari karin naf kale. Oo amarka Maalintaas waxaa gebi ahaanba iska leh Allaah.

Suuradda 83 Al-Mudaf-fifiin.

Waa 36 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Hoog waxaa leh kuwa dhima (dadka xaqooda).

2. Kuwa, markay wax ka beegtaan dadka u oofsada si dhan oo kaamil ah (xaqooda).

3. Haddii se ay u beegaan ama u miisaamaan ka dhima oo ka nuqsaamiya.

4. Mawaynan kuwaasu fileyn in loo soo bixin doono.

- 5.** Maalin aad u weyn.
- 6.** Maalinta markay dadku hor istaagi doonaan Rabbiga caalamka?
- 7.** Mayee! hubaal, kitaabka xume falayaasha wuxuu yaal Sijjiin.
- 8.** Oo maxaad ka og tahay waxa uu Sijjiin yahay?
- 9.** Waa (aayahooda) ku diiwaan gashan kitaab qoran.
- 10.** Hoog, Maalintaas waxaa leh kuwa (xaqa) beeniya.
- 11.** Kuwa beeniya Maalinta is abaal marinta.
- 12.** Oo cidi ma beeniso aan aheyn dambiile kastoo xadgudba.
- 13.** Marka Aayadahayaga loo akhriyo, wuxuu yiraahda: Waa sheekooyinkii dadkii hore.
- 14.** Mayee' bal mirir (dhibco madow) baa daboolay quluubtooda ee ah waxa ay kasban jireen (oo macaasi ah) darteed.
- 15.** Mayee, waxaa la hubaa in Rabbigood maalintaa laga xijaabi doonaa.
- 16.** Markaas hubaal waxay (gali doonaan oo) ku guban dab olol badan.
- 17.** Markaas waxaa lagu oran doonaa: Waxakanu waa waxaad beenin jirteen.
- 18.** Mayee, hubaal, kitaabka baarriyiuut wuxuu ku (xafidan yahay) Cilliyyuun.
- 19.** Oo maxaad ka og tahay waxa uu Cilliyyunku yahay?
- 20.** Waa (aayahooda) ku diiwaan gashan kitaab qoran.
- 21.** Ay arkaan kuwaa loo soo dhoweeyo (Allaah).
- 22.** Hubaal baarriyinta waxay dhex ahaan doonaan barwaqo gudaheed.
- 23.** Sariiro boqreed korkood, iyagoo ka eegaya (wax waliba).
- 24.** Waaad ka garan doontaa wejiyadooda dhalaalka barwaqaad.
- 25.** Waxaa la siin doonaa si ay u cabbaan khamri (saafi ah) ee la abburay.
- 27.** Inteeda u dambeysa ay tahay miski, ee (arrin) kaa ha u tartamaan tartamayaashu.
- 27.** Oo dheeheedu yahay xagga Tasniim.
- 28.** Il ay kuwa u dhow (Allaah) ka cabbaan.
- 29.** Hubaal kuwa dambiyada fala waxay ku qosli jireen kuwa rumeeyey.
- 30.** Oo markay soo ag maraan way isu il-jabin jireen.
- 31.** Oo markay u soo laabtaan ehelkooda waxay soo laaban jireen iyagoo ku maaweeleysanaya,
- 32.** Oo markay arkaan, waxay oran jireen: hubaal! Kuwakanu waa lunsan yihiin.
- 33.** Looma se dirsan inay gaar ka hayaan iyo ilaalo (mu'miniinta) dushooda.

فَالْيَوْمَ الَّذِي رَأَمُوا مِنَ السُّكُونِ صَبَحُوكُنْ^{١١} عَلَىٰ
الْأَرْضِ إِنَّكُمْ يُظْهِرُونَ^{١٢} هَلْ تُؤْتِ الْكَهْرَمَا كَأُولُّ فَعَلُونَ^{١٣}

سُورَةُ الْإِشْقَافِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا الْمَسَاءَ نَسِقْتَ^١ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ^٢ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَثَّ
وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَخَلَّتْ^٣ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ^٤ يَأْتِيهَا
إِلَيْنَا إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَيْنَا كَدْحَافَلِقِيَهُ^٥ قَأْمَامَ أَنْ أُوتِي
كَتْبِيَهُ وَيَسِّيَهُ^٦ فَسُوقَ بِحَاسِبِيَسِيرَا^٧ وَيَنْقَبُ
إِلَيْنَا هَلَهُ مَسْرُورَا^٨ وَأَمَانَ أَنْ أُوتِيَ كَتْبِيَهُ وَرَاهَ ظَهَرَهُ^٩ فَسُوقَ
يَنْجُو أَمْوَرَا^{١٠} وَصَلَّى سَعِيرَا^{١١} إِلَهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورَا^{١٢}
إِنَّمَا طَلَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ^{١٣} بَلْ إِنْ رَبَّهُ كَانَ يَهُوَ^{١٤} تَصِيرَا^{١٥} فَلَا أَقْسَمُ
بِالشَّفَقِ^{١٦} وَالْأَيْلَيْ وَمَا وَسَقَ^{١٧} وَالْقَمَرِ إِذَا أَسْقَ^{١٨}
لَتَرْكَنْ طَبَقَاعَنْ طَبِيقِ^{١٩} فَتَاهُمْ لَا يَرِيْمُونَ^{٢٠} وَإِذَا قَرَىَ
عَنْهُمْ الْفَرَغَانَ لَا يَسْجُدُونَ^{٢١} بَلْ الَّذِينَ قَرُوْا يَكْبُونَ^{٢٢}
وَلَلَّهِ أَعْلَمُ بِمَا يَعْرُوْنَ^{٢٣} فَبَشِّرْهُمْ بِعَدَابِ الْيَمِ^{٢٤}

٥٨٩

34. Marka maanta kuwa rumeyey waxay ku qoslayaan gaalada.
35. Sariiro boqoreed korkood, iyagoo ka eegaya.
36. Miyaan gaalada laga abaal marin (maanta) waxay (xume) fali jireen.

Suuradda 84 Al-Inshiqaq

Waa 25 Aayadood: Makkiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Markay samadu kala jeexanto (furanto).
2. Oo maqasho (oggolaato amarka) Rabbigeed, oo dow bay u leedadah (inay sidaasi yeesho);
3. Oo marka arlada la fidiyo,
4. Oo u soo tuurto debedda waxa ku jira gudaheeda oo ka marnaato,
5. Oo ay maqasho (oggolaato amarka) Rabbigeed, oo dow bay u leedadah inay (sidaasi yeesho).
6. Dadow! Hubaal Wuxaad tahay mid shaqeeya (inta aad kala kulanto) Rabbigaa shaqo (badan), oo waad la kulmi waxaasi (aad shaqeysatay khayr ama shar).
7. Marka ma kan isagu lagu siyo Kitaabkiisa gagantiisa midig,
8. Waxaa la xisaabin doonaa xisaab fudud.

9. Oo wuxuu u soo laaban doonaa dadkiisa isagoo faraxsan.
10. Oo ma kan isaga laga siyo Kitaabkiisa dhabarkiisa gadaashiisa,
11. Wuxuu u yeeran doonaa hoog.
12. Oo (geli isagoo) ku guban naar hureysa.
13. Hubaal wuxuu ahaa mid (mar) ehelkiisa la joogay isagoo faraxsan.
14. Hubaal wuxuu moodayay inuusan marnaba (u) soo noqoneyn (xagga Ilaahey).
15. Mayee, hubaal, Rabbigii baa u jeeday.
16. Ee Wuxaan ku dhaartay cir gaduudda gabbal dhac;
17. Iyo habeenka iyo wuxuu daboolo;
18. Iyo dayaxa markuu buuxsamo.
19. Inaad hubaal mari doontaan heerar kala duwan (noloshan iyo Aakhiradaba).
20. Ee muxuu arrinkoodu yahay inaysan rumeyn?
21. Oo marka Qur'aanka loo akhriyo uma sujuudaan (Allaah)?
22. Balse kuwa xaqa diida way beeniyaa.
23. Oo Allaah baa aad u ogsoon waxa ay ku qariyaan (nafahooda).
24. Ee ugu bishaaree cadaab xanuun badan.

25. Kuwa rumeysan maahee oo sama fala waxay leeyihin abaalgud aan marnaba go'i doonin (Janno).

Suuradda 85 Al-Buruuj

Waa 22 Aayadood: Makkiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Waxaan ku dhaartay samada leh xiddigaha waaweyn.

2. Iyo Maalinta ballanta ah (Qiyaamaha).

3. Iyo marag furaha iyo kuwa lagu marag furo.

4. Nacalad ha ku dhacdo qoladii godka.

5. (Ee laaha) dabka laga buuxshay shidaal.

6. Iyagoo (gaaladu) ag fadhiyeen (godka).

7. Oo waxay ahaayeen, kuwo waxay ku falayeen Mu'miniinta ka ahaa goob joog .

8. Oo kuma ay gelin wax kale aan aheyn inay rumeyeen Allaah, Awood Badnaha sharafka leh , ee la ammaano.

9. Ee, iska leh boqortooyada (runta ah ee) samooyinka iyo arlada! Oo Allaah wax walba waa u Jeedaa.

10. Hubaal kuwa caddiba mu' minniinta iyo mu'minooyinka, oo markaa aan toobad keenin, waxay mudan doonaan cadaab Naar ah, oo waxay mudan doonaan cadaab gubeysa.

11. Hubaal kuwa rumeysan (Allaah iyo Rusushiisa) oo samaha fala, waxay mudan doonaan beero hoostoodu ay webiyo qul-qulaan. (arrin) kaa baa ah guusha Weyn.

12. Hubaal Qabashada Rabbiga waa mid aad u daran.

13. Hubaal Isaga weeye Kan billaaba (uunka) oo dib u soo celin.

14. Oo Waa Isaga Dambi Dhaaf Badanaha, Jaceylka Badan.

15. Sharaf badnaha Rabbiga Carshiga ah.

16. Falaha Weyn ee wuxuu Doono.

17. Ma ku soo gaaray warka askartii,

18. Fircoon iyo Thammuud?

19. Balse! Kuwa rumeyn diida waxay ku adkeystaan beeninta.

20. Oo Allaah baa ka kooba dhinac kasta.

21. Kani se waa Qur'aan Sharaf Badan.

22. Ku yaal Loox la Xafiday.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

سُورَةُ الْبَرِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالسَّمَاءَ ذَانَ الرُّوحُ ۖ وَالْأَيَمُونَ شَاهِدُوْ مَشْهُودُ
فِي أَحَدُوْدِ الْأَحَدِ وَالْأَيَمِ الْأَيَمِ ۖ إِذْهَمْ عَلَيْهَا
قُعُودٌ ۖ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَعْمَلُونَ يَأْمُونُ بِالْمُؤْمِنِ شَهُودٌ ۖ وَمَا نَقَمُوا
مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۖ الَّذِي لَمْ يَلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَشَهِيدٌ ۖ إِنَّ الَّذِينَ
فَتَوْأَلُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فَلَمْ يَرْبُوْ فَاهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَهُمْ
عَذَابُ الْحَرِيقِ ۖ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْمِيلِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَلِكَ الْغَوْرُ الْكَبِيرُ ۖ إِنَّ بَطْشَ
رَيْنَكَ شَهِيدٌ ۖ إِنَّهُ هُوَ بَيْدٌ وَيَعِيدُ ۖ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّوِيدُ ۖ
دُوْلَالِ الْعَرْشِ الْمَجِيدِ ۖ فَعَالَ لِتَائِرِيدِ ۖ هَلْ أَتَكَ حَدِيثَ الْجَنُودِ
فِرْعَوْنَ وَقَوْدَ ۖ كِلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۖ وَاللَّهُ مِنْ
وَرَأْيِهِمْ تَحْيِطُ ۖ بَلْ هُوَ قَرِئَ إِنْ تَحْمِدُ ۖ فِي لَوْحٍ مَّخْطُوطٍ

سُورَةُ الظَّارِفِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالسَّمَاءُ وَالظَّارِفُ ۖ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الظَّارِفُ ۗ الْتَّاجِمُ الْمُثَاقِبُ
إِنْ كُلُّ فَقِيسٍ لَمَاعِنَاهَا حَافِظٌ ۖ فَلَيَنْظُرْ إِلَيْنَا نَسْنُ مَمْخُلُّ
حُلُقٌ مِنْ مَوَادَّهِ ۖ يَجْرُجُ مِنْ بَيْنِ الْأَصْلِبِ وَالْأَلَبِ ۖ إِنَّهُ عَلَى
رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۖ يَوْمَ تَبْلِي التَّسْرِيرُ ۖ قَالَ اللَّهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ
وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الْتَّاجِ ۖ وَالْأَرْضُ ذَاتُ الْأَصْدَعِ ۖ إِنَّهُ
لَقُولٌ فَصْلٌ ۖ وَمَا هُوَ بِالْهَرِيلٍ ۖ إِنَّهُمْ يَكْدُونَ كَيْدًا
وَلَكَبِدُ كَيْدًا ۖ فَهَلْ الْكَفِرُونَ أَمْهَلُهُمْ رُؤْيَا
ۚ

سُورَةُ الْأَعْلَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَيِّدُ الْأَسْرَارِ الْأَعْلَى ۖ الَّذِي خَلَقَ فَسْوَى ۖ وَالَّذِي قَدَرَ فَهَدَى
وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْءَى ۖ فَجَلَّهُ، غُنَّاهُ أَخْرَى ۖ سَفَرُوا كَمْ
فَلَانْتَسَى ۖ الْأَمَاشَةُ الْمُلْمَةُ لَهُ بِعَلَمِ الْجَهَرِ وَمَا يَخْفِي ۖ وَتَبَسَّرَ
لِلْيُسْرَى ۖ فَلَمَرْجِعُ الْمَغْرِبِيِّ ۖ سَيَدُكُرُّ مَنْ يَخْتَسِى
ۚ

۵۹۱

Suuradda 86 Ad-Daariq

Waa 17 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Waxaan ku dhaartay samada iyo midka habeenka socda.
2. Oo maxaad ka og tahay muxuu yahay midka habeenka socda?
3. (Waa) xiddiga iftiinka badan.
4. Ma jирto naf aanu kor joogin ilaaliye (malag ah).
5. Ee ha fiiryo qofka waxa laga abuuray.
6. Waxaa laga abuuray biyo horay u soo booda.
7. Oo ka yimaada dhabarka iyo feeraha dhexdood,
8. Hubaal (Allaah) inuu u soo celiyo nolosha, wuu karaa .
9. Maalinta marka siraha la imtixaano.
10. Markaa (admig) ma lahaan doono xoog ama wax u soo gargaara midna.
11. Waxaan ku dhaartay cirka soo celceliya (roobka).
12. Iyo dhulka dil-dillaaca (soo saara dhirta iyo daaqa),
13. Hubaal kani (Qur'aanka) waa hadal dhab ahoo wax kala bixiya.
14. Oo ma aha madaddaallo.
15. Hubaal waxay qorsheyn qorshe.
16. Anigu se Waxaan qorsheyn qorshe.
17. Ee u sug gaalada: Daa wax yar.

Suuradda 87 Al-Aclaa

Waa 19 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Kurmo weyne oo huf Magaca Rabbigaa, aad u Sarreya.
2. Kan abuuray, oo simay.
3. Oo ah Kan wax walba qaddaray, oo (markaa) tilmaamay.
4. Oo ah Kan soo saara daaqa.
5. Oo (haddana) ka dhiga xaabo madow.
6. Waxaan kaa yeeli doonaa inaad akhrido (Nabi Muxammad) oo ma illaawi doontid,
7. Wuxuu Allaah doono ma'ahee, hubaal wuxuu Og yahay waxa muuqda iyo waxa qarsoonba.
8. Oo Waxaanu kuu fududeyn doonaa tan fudud.
9. Ee waani,hadday waanadu wax tareyso.
10. Kan isagu ka cabsada (Allaah) baa waantoobaya.

11. Kan se xume falaha ah wuu ka fogaan.

12. Kaasoo (geli oo) ku guban Naarta aad u weyn.

13. Isagoon dhexdeeda ku dhimanayn, kuna noolaanayn.

14. Waxaa xaqiiq liibaanay qofka daahiriya naftiisa.

15. Oo xusa Magaca Rabbigi oo tukada.

16. Bal waxaad door biddaan nolosha adduunkan;

17. Aakhiradaase khayr badan oo sii daa'insan.

18. Hubaal kani wuxuu ku yaal Kutubtii hore,

19. Kutubtii Ibraahiim iyo Muuse.

Suuradda 88 al-Qaashiyah

Waa 26 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Mawuunan kuu iman warka musiibada daboooshada ah?

2. Wejiyo (qaar) maalintaas waxay ahaan doonaan kuwo dulleysan.

3. (Hadda) aad u shaqeeyaa oo dhibtooda.

4. Waxay (gali doonaan oo) ku guban Naar aad u kulul.

5. Waxaa laga waraabbin il kulul oo kareysa.

6. Ma lahaan doonaan iyagu wax cunto ah geed sun ah oo qodxo badan maahee.

7. Kaasoo aan nafaqo lahayn, gaajona wax ka tarin.

8. Wejiyo (kale) Maalintaas, waxay ahaan doonaan kuwo aad u faraxsan.

9. Ka raalli ah dadaalkoodii.

10. Ku jira Beer sare gudaheed.

11. aysan ku maqli doonin hadal aan munaasib ahayn.

12. Dhexdeeda waxaa ah il socota.

13. Dhexdeeda waxaa ah sariirro la kor yeelay.

14. Iyo koobab la hor dhigay.

15. Iyo barkimo la safay.

16. Iyo gogollo la fidshey.

17. Ee mawaynan haddaba fiirinaynin xagga geela, sidee loo abuuray?

18. Iyo xagga cirka, sidee loo kor yeelay?

19. Iyo xagga buuraha, sidee loo taagay?

20. Iyo xagga dhulka, sidee loo fidhiyey?

21. Ee waani (Nabi Muxammad), waayo waxaad adigu uun tahay waaniye.

22. Ma ahid mid qasab ku leh oo ilaasha.

وَيَسْجِنُهَا الْأَشْتَقِيٌّ ١٥ إِنَّ اللَّهَ يَصْلِي لِنَارَ الْكَبْرِيٍّ ١٦ شَمْ لَا يَمُونُ
فِيهَا وَلَا يَخْيَىٰ ١٧ فَمَأْفَحَ مَنْ تَرَكَ ١٨ وَذَكَرَ شَمْ رَبِّهِ فَقَضَىٰ
بِلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ١٩ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ٢٠ إِنَّ
هَذَهُ الَّتِي الصُّحُفُ الْأَوَّلَىٰ ٢١ صُحُفٌ يَابِرُّهُ مَوْسَىٰ ٢٢

سُورَةُ الْعَاشِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
هَلْ أَتَكُ حَدِيثَ الْغَشِيشَيْةِ ١٥ وَجُوهٌ بِوْمَدِنْ خَشِعَةَ ١٦ عَامِلَةٌ
نَاصِبَةٌ ١٧ تَصْلِي تَارِ الْحَاجِيَّةَ ١٨ تَسْقُفُ مِنْ عَيْنِ إِيْرَةَ ١٩ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَاءٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعَةِ ٢٠ لَا لَاسْمِينَ وَلَا يُنْبِي مِنْ جُوعٍ ٢١ وَجُوهٌ
بِوْمَدِنْ تَأْخِيْهَةَ ٢٢ لَسْعِيْهَا إِصِيْهَةَ ٢٣ فِي جَهَنَّمَ عَالِيَّةَ ٢٤ لَا تَسْعَ
فِيَهَا الْغَيْعَةَ ٢٥ فِيَهَا عَيْنُ جَارِيَّةَ ٢٦ فِيَهَا سُرُّ مَرْفُوعَةَ ٢٧ وَكَوَبٌ
مَوْضُوعَةَ ٢٨ وَكَارِقٌ مَصْفُوفَةَ ٢٩ وَزَرَكٌ مَبْتُوْنَةَ ٣٠ فَلَا يَلْظَوْنَ
إِلَى الْأَبْلَى كَيْفَ حُلْقَتَ ٣١ إِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفَّتَ ٣٢ إِلَى
الْجَنَّالِ كَيْفَ نُصِبَتَ ٣٣ إِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطُّحَتَ ٣٤
فَذِكْرُ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكَّرٌ ٣٥ أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصْبِطِرٍ ٣٦

إِلَمْ أَنْ تَوَلِّ وَكَفَرَ ١٩٣ فَيَعْذِبُهُ اللَّهُ الْعَذَابُ الْأَكْبَرُ
إِنَّ إِلَيْا يَا أَهْمَمْ ١٩٤ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابُهُمْ

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ١٩٥ وَتَبَالَ عَسِيرٍ ١٩٦ وَالشَّفَعَ وَالْوَتْرِ ١٩٧ وَأَتَيْلَ إِذَا إِسْرِ ١٩٨
مَلِّ فِي ذَلِكَ قَسْمٌ لَذِي حِجَّٰ ١٩٩ الْمُتَرَكِيفُ فَعَلَ رَبُّكَ يَعْلَمُ ٢٠٠
إِذْ رَمَ دَارَ الْعَمَادِ ٢٠١ أَتَيْتَ لَهُنَّا قُوَّمَهُنَّا فِي الْمِلَادِ ٢٠٢ وَقَمُودُ الدِّينِ
جَابُوا الصَّبَرَ بِالْوَادِ ٢٠٣ وَرَقِعُونَ يَدِي الْأَوَادِ ٢٠٤ الَّذِينَ طَغَوْنَ فِي
الْمِلَادِ ٢٠٥ فَأَكَسَّتُهُنَّا الْفَسَادَ ٢٠٦ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سُوطَ
عَذَابٍ ٢٠٧ إِنَّ رَبَّكَ لَيَأْمُرُ صَادِ ٢٠٨ قَامَ الْأَيْسَنْ إِذَا مَا أَتَلَدَهُ
رَبِّهِ، فَأَكَرَّهَهُ، وَعَمَّهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمْ ٢٠٩ وَلَمَّا دَامَ اتَّلَدَهُ
فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَ ٢١٠ كَلَّا لِلَّذِكْرِ مُؤْنَى
الْيَتَمَ ٢١١ وَلَا تَخْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِنِ ٢١٢ وَلَأَكُونَ
الْمُرْثَأَ أَكْلًا لَمَّا ٢١٣ وَتَحْبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمِّا ٢١٤ كَلَّا إِذَا
دَكَّ الْأَرْضُ دَكَّادًا ٢١٥ وَجَاءَ رَبُّكَ وَلَمَّا كَصَّافَ ٢١٦

٥٩٣

23. Hase yeeshee qofkii jeesada oo rumeyn diida;
24. Haddaba Allaah wuxuu ku cadaabi doonaa cadaab aad u weyn.
25. Xaqiiq waa Xaggayaga meel noqodkoodu;
26. Markaas hubaal Annaga bay na saaran tahay xisaabintoodu.

Suuradda 89 Al-Fajar

Waa 30 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Waxaan ku dhaartay waaberiga,
2. Iyo habeennada tobanka ah.
3. Iyo dhabanka iyo witirka (tirada is dheer).
4. Iyo habeenga markuu tago.
5. Miyaynan ugu sugneyn kuwaasi (oo dhan) dhaar (kaafi ah) mid garasho leh?.
6. Miyeydaan u fiirsan sida Rabbigaa u galay Caad?
7. (ay la jiraan) Iram, ee lahaa tiirar dhaadheer.
8. Wax la mid ah aan lagu abuurin dhulka.
9. Iyo (sida uu u galay) Thamuud, ee

qoday dhadhaabyo waaweyn togga gudahi.

10. Iyo (sida uu u galay) Fircoona, ee lahaa tiirarka?
11. Kuwaasoo (dhammaan) ku xadgudbay dhulka.
12. Oo ku badiyey dhexdeeda fasahaadka?
13. Markaasuu Rabbigaa ku shubay korkooda noocyoo kala duwan oo cadaab daran ah.
14. Hubaal Rabbigaa baa gaar ka haya.
15. Ee ma aadmiga, markuu Rabbigi imtixaano, oo (markaa) sharfo oo u nicmeeyo wuxuu yiraahdaa: Rabbigay waa i sharfay.
16. Markase uu (si kale) u imtixaano oo yareeyo risiqiisa, wuxuu yiraahdaa; Rabbigay wuu i liiday.
17. Mayee' bal ma maamuustaan agoonka.
18. Oo iskuma boorrissaan quudinta miskiinka.
19. Oo waxaad cuntaan dhalalka cuntaan dhammi aan kala saar lahayn.
20. Oo waxaad jeceshihiin Maalka jaceyl aad u daran.
21. Mayee! Marka dhulka la simo - budo laga dhigo – burbursan-,
22. Oo Rabbigaa yimaado iyo (sidoo kale) malaa'igta oo saf saf ah.

23. Oo la keeno (muujiyo) Maalintaas Naarta. Maalintaas buu Aadmiyu waansamayaa, maxayse waantoobidda (markaa) u tari doontaa?

24. Wuxuu oran doonaa: Alla haddaan horay ugu soo dirsan lahaa (wuxuu khayr ah) noloshaydatan.

25. Marka Maalintaas cidna wax uma cadaabto (si daran sida) cadaabkiisa oo kale.

26. Oo cidi wax uma xirxirto, (si daran sida uu xirxiro (xuma falayaasha) oo kale.

27. (Qofkase wanaagsan waxaa lagu oran): Naf yahay xasilloon.

28. U noqo Rabbigaa, _adigoo raallii ah oo raallii lagaa yahay.

29. Ee gal addoomaheyga (wanaagsan) dhedood.

30. Oo gal Jannadeyda.

Suuradda 90 Al-Balad

Waa 20 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Waxaan ku dhaartay magaaladan (Makkah).

2. Oo adiga (Nabi Muxammad) waa kuu xalaal magaaladan.

3. Oo (waa igu) waalidka iyo waxa uu dhalay.

4. Waxaan xaqiq abuurnay aadmiga isagoo la kulmi dhibaatooyin badan.

5. Ma wuxuu moodaa inaysan cidna awood ku lahayn dushiisa oo ka adkaaneyn?

6. Wuxuu yiraahdaa: Waxaan bixiyey maal aad u badan(si xaqa loo hor joogsado)

7. Ma wuxuu moodaa inaysan cidna arag?

8. Miyaanan u yeelin labo indhood?

9. Iyo carrab iyo labo bishimoond?

10. oo aan tusin labada jidood?

11. Ma se uusan isku dhabin sida uu uga gudbi lahaa jiirta?

12. Oo maxaad ku og tahay (waxa ay tahay ee looga gudbo) jiirta?

13. (Waa) xoreyn qof (addoon ah).

14. Ama siin cunno maalin gaajo badan.

15. Agoon aad qaraabo tiihiin.

16. Ama miskiin dhulka yaal.

17. Oo markaas ka mid yahay kuwa rumeeyey, oo iskula dardaarmay sabarka, oo iskula dardaarmay naxariista.

18. Waa kuwaas qolada Midigta (Jannada)

وَجَاهَهُ بِوَمَيْذِنِهِ كَمَيْذِنَكَ إِلَيْهِنَّ وَذَلِكَ
لَهُ الْذِكْرَى ٢٣ يَقُولُ بِلَيْلَتِي قَدَّمْتُ لِحَيَاةِ ٢٤ فِيَوْمِيَدِ
لَا يُعْدُ بِعَدَابَهُ أَخْدُ ٢٥ وَلَا يُؤْثِقُ وَتَأْفِهُ أَخْدُ ٢٦ تَأْيِيْهَا
النَّفْسُ الْمُظْمَمَةُ ٢٧ أَرْجِعِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَةً ٢٨
فَادْخُلِي فِي عِبْدِي ٢٩ وَادْخُلِي حَنْتَيْ ٣٠

سُورَةُ الْبَدَأَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُنَّا الْأَلْبَدُ ١ وَإِنَّهُمْ جُلُّ هُنَّا الْأَلْبَدُ ٢ وَوَاللَّهُمَّ مَا وَلَدَ
لَقَدْ خَلَقْتَ إِلَيْنَاهُنَّا فِي كُبُّ ٣ أَيْحَسْبَ أَنَّ لَنْ يَقِيرَ عَلَيْهِ
أَخْدُ ٤ يَقُولُ أَنْكُنْتَ مَا لَأَلْبَدُ ٥ أَيْحَسْبَ أَنَّ لَنْ يَقِيرَهُ أَخْدُ
أَنْجَعَكُلَّهُ عَيْنَتِينِ ٦ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ٧ وَهَدِيَتَهُ
النَّجَدَيْنِ ٨ فَلَا أَقْتَحِمُ الْعَقْبَةَ ٩ وَمَا أَدْرِكَ مَا الْعَقْبَةُ ١٠
فَكُلْ رَقَبَةً ١١ أَوْ اطْعَمْهُمْ فِي يَوْمِ ذِي مَسْعَيْهِ ١٢ يَئِمْسَاذَ مَقْرَبَةَ
أَوْ مَسْكِيَنَادَأَمَرْقَبَةَ ١٣ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ أَمْسَنُوا وَفَاصَوْا
بِالْصَّبَرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ١٤ أَوْ لَتَكَ أَحَبُّ الْمَيْمَنَةَ ١٥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِإِيمَانِهِمْ أَخْبَرْتُ الْمُسْكُمَةَ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّقْصَدَةٌ

سُورَةُ الرَّهْبَنِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسِ وَصَحَّهَا ۝ وَالْقَمَرِ إِذَا جَلَّهَا ۝ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۝
وَأَنَّا لَيْلَ إِذَا يَعْشَهَا ۝ وَالسَّمَاءَ وَمَا يَنْهَا ۝ وَالْأَرْضَ ۝
وَمَا تَطْحَنُهَا ۝ وَنَسْكِنُ وَمَا سَوَّهَا ۝ فَالنَّهُمَّ هَا فُجُورُهَا ۝
وَتَقْوَهَا ۝ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَكِّبَهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا ۝
كَذَّبَ تَمُودَ طَعْنَهَا ۝ إِذَا أَبْعَثْتَ أَشْقَافَهَا ۝ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةُ اللَّهِ وَسَقِيَهَا ۝ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَأَدْمَمُوهُ
عَنْهُمْ رَهْمَمْ بَنَيْهِمْ فَسَوَّهَا ۝ وَلَا يَخَافُ عَبْرَهَا ۝

سُورَةُ الْأَيَّلِلْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَأَنَّا لَيْلَ إِذَا يَعْشَى ۝ وَالنَّهَارِ إِذَا بَغَى ۝ وَمَا عَلَقَ الدَّرَدُ وَالْأَنْقَى ۝
إِنَّ سَعْيَكُمْ شَتَّى ۝ فَمَا مَنَّ أَعْطَى ۝ وَأَنْقَى ۝ وَصَدَقَ بِالْحَسْنَى ۝
فَسَيِّسُرُهُ لِلْمُسْرِرِي ۝ وَمَأْمَنُهُ لِلْمُسْعِرِي ۝ وَكَذَّبَ بِالْحَسْنَى ۝

٥٩٥

14. Wayse beeniyeen, oo boqna gooyeen (dileen). Markaasuu Rabbigood ku keenay dushooda halaag dambigoodii dartiis, oo ka simay (iyagii oo dhan).
15. Oo Kama uu cabsado ciribeeda.

Suuradda 92 Al-Leyl

Waa 21 Aayadood: Makkiyyah
Bismillahir Raxmaanir Raxiim

1. Wuxaan ku dhaartay habeenka markuu daboolo.
2. Iyo maalinta markay muuqato;
3. Iyo Kan aburay labka iyo dheddigga.
4. Hubaal camalkiinuu wuu kala duwan yahay.
5. Ee ma kan isagu wax bixiya oo ka cabsada Allaah.
6. Oo rumeyasan abaal marinta wanaagsan:
7. Wuxaan u fududeyn doonaa arrinka fudud (khayrka).
8. Ma midka se bakheyela oo isu arka inuu deeqtoon yahay.
9. Oo beeniya tan aad u fiican(Jannada),

19. Kuwa se rumeyndiiday Aayadahayaga waa kuwaas qolada Bidixda (Naarta).
20. Korkooda waxaa ah Naar lagu xiray.

Suuradda 91 Ash-Shams

Waa 15 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Wuxaan ku dhaartay qorraxda iyo barqaadeed;
2. Iyo dayaxa marka uu raaco (qorraxda).
3. Iyo maalinta markay muujiso.
4. Iyo habeenka markuu daboolo.
5. Iyo samada iyo Kan dhisay;
6. Iyo arlada iyo Kan fidiyey,
7. Iyo nafta iyo Kan kaamil yeelay.
8. Markaas kala garanshiyey waxa fiican ee u dan ah iyo waxa xun ee u daran,
9. Waxaa guuleystay qofka daahiriya naftiisa.
10. Oo waxaa hoogay qofka dhex geliya (xumaan).
11. Thamuud waxay beeniyeen (Nabigooda) kibirkoodii darti.
12. Markii koodii uga sharka badnaa la soo diray.
13. Markaasuu Rasuulkii Ilaahey (Saaliix) ku yiri : (Ha dhibaateynina) Hasha Ilaahey ama (ha ka hor istaagina) cabbideeda.

10. Waxaan u fududeyn doonaa tan adag (sharka);
11. Oo muxuu maalkisu u tari markuu halaagsamo.
12. Hubaal waa xil na saaran inaan tusinno jidka (toosan),
13. Oo hubaal Annaga baa leh Aakhirada iyo nolosha (horeba).
14. Ee waxaan idinka digay Naar ololeysa.
15. Ma geli doono waxaan ahayn kan sharka badan.
16. Kaasoo beeniyey oo jeesaday.
17. Kan se iska jira (shirkiga iyo macaasida) waa laga fogeyn doonaa.
18. Kaasoo wax ka bixiya maalkisu si uu isu daahiriyo.
19. Oo (aan u bixinin) cid darteed ku leh abaal uu gudayo.
20. Balse doonista Wejiga Rabbigi, Sarreeya.
21. Oo wuu raalli noqon doonaa.

Suuradda 93 Ad-Duxaa.

Waa 11 Aayadood: Makkiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Waxaan ku dhaartay Barqada.
2. Iyo habeenka markuu wax ku daboolo mugdiisa oo xasilo.
3. Rabbigaa kaama tagin (Nabi Muxammad), oo ma uu kuu caroon.
4. Oo Aakhirada baa kaaga khayr badan noloshe hore.
5. Oo Rabbigaa baa ku siin doona (khayr), oo waad raalli noqon.
6. Miyuusan ku helin adigoo agoon ah oo ku hoyaadin?
7. Oo ku helin adigoo habowsan oo kuma hanuuuin?
8. Oo ku helin adigoo faqir ah oo kuma deeqtoon siin?
9. Ee ma agoonka, ha dhibin.
10. Oo ma xagga weydiistaha, ha ku oran hadal adag.
11. Oo ma xagga Nicmadda Rabbigaa, ka warran (oo ku mahdi).

Suuradda 94 Ash-Sharax

Waa 8 Aayadood: Makkiyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Miyaanaan kuu waasicinnin (Nabi Muxammad) laabtaada?
2. Oo aan kaa dejin culeyskaaga,

الَّذِي أَنْقَضَ طَهْرَكَ ۖ وَرَفَعَ إِلَيْكَ ذِكْرَكَ ۗ إِنَّمَا مَعَ الْعَسْكِ يُشَرِّكُ
إِنَّمَا مَعَ الْعَسْكِ يُشَرِّكُ ۚ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۗ وَلَيْلَ رَبِّكَ فَأَرْغَبَ
ۧ

سُورَةُ الْتَّيْمِينَ

وَالْتَّيْمَنُ وَالْمُرْتَبُونَ ۖ وَطُوبِسِينَ ۖ وَهَذِهِ الْبَلْدَ الْأَمَمِينَ
لَقَدْ خَلَقْنَا إِلَيْكُمْ إِنْسَنَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۖ لَوْزَدَنَاهُ أَسْقَلَ سَقْلَيْنَ
إِلَّا الَّذِينَ أَمْوَأْوَعْمَلُوا أَصْطَلَحَتْ فَهُمْ أَجْرُ عِزَّ مَمْنُونُ
فَمَا يُكَذِّبُكُ بَعْدَ يَالَّذِينَ ۖ الَّذِيْسَ اللَّهُ يَأْخُذُكُمْ حَكْمَيْنَ
ۧ

سُورَةُ الْعَنكَبُوتُونَ

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي حَقَّ ۖ حَقَّ إِلَيْكُمْ مِنْ عَلَيْ ۖ أَقْرَأْ
وَرَبِّكَ الْأَكْرَمُ ۖ الَّذِي عَلَمَ بِالْقَلْبِ ۖ عَلَمَ إِلَيْكُمْ
مَا لَمْ يَعْلَمُ ۖ كَلَّا إِنَّ إِلَيْكُمْ لَيَطْهَى ۖ أَنْ زَاهِدَ أَسْتَعْنَى
إِنَّ إِلَيْكَ الْرَّجْعَى ۖ أَرْبَعَ بَيْتَ الَّذِي يَهْبَى ۖ عَبَدًا
إِذَا أَصْبَحَ ۖ أَرْبَعَ بَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَى ۖ أَوْ مَرَّ بِالْقَوْىَ
ۧ

۵۹۷

3. ee cusleeyey dhabarkaaga,
4. Oo aanaan kor yeelin meeqaankaaga?
5. Ee hubaal dhibka waxaa la socda fudayd.
6. Dhibka waxaa hubaal la socda faraj.
7. Ee markaad bogto (howlahaaga), u istaag cibaado.
8. Oo xagga Rabbigaa (Keliya) u sheego muraadkaaga.

Suuradda 95 At-Tiin

Waa 8 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Waxaan ku dhaartay Tiinka iyo Zaytuunka.
2. Iyo Buurta Siinaay.
3. Iyo magaaladan Aaminka ah (Makkah),
4. Waxaan xaqiqi u abuurnay Admiga qaab kan u wanaagsan.
5. Markaas waxaan u celinnay hooseeyayaasha kan u hooseeya.
6. Kuwa rumeysan oo sama fala maahee, waxay leeyihii jar aan weligi go'i doonin (Janno).
7. Ee maxaa wali idilku wakan inaad beenisaan abaal marinta?
8. Miyuusan Allaah ahayn Kan ugu xukun wanaagsan inta wax xukunta?

Suuradda 96 Al-Calaq

Waa 19 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Ku akhri Magaca Rabbigaa, ee abuuray (khalqiga).
2. Ka abuuray admiga xinjir dhegta.
3. Akhri! Oo Rabbigaa waa sharaf badnaha,
4. Ee baray sida wax loogu qoro qalinka.
5. Baray Admiga wax uusan aqoon.
6. Mayee! Balse Admiga xaqiqi wuu xadgudbaa.
7. Inuu is arko darteed inuu deeqtoon yahay.
8. Hubaal! Waa xagga Rabbigaa noqodku.
9. Ma waad aragtay midka isaga ka reeba.
10. Addoon markuu tukado?
11. Bal ka warran hadduu ku sugar yahay hanuun-
12. Ama uu amro xume ka dhowrsiga?

13. Bal ka warran hadduu kaasi beenyo, oo jeedsado.

14. Mawuusan ogeyn inuu Allaah arko?

15. Mayee! Haddii uusan meal joogin, waxaan hubaal ka soo dhifaneynood foodda,

16. Food beenley ah oo gefley ah.

17. Marka ha uu yeerto taageerayaashiisa.

18. Waxaan innaguna u yeereynaa malaa'igta Naarta.

19. Mayee, Ha adeecin, balse sujuud, oo u dhowow (Allaah).

Suuradda 97 Al-Qadar

Waa 5 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Hubaal Waxaanu soo dejinnay (Qur'aanka) habeenka Qaddarka.

2. Oo maxaad ka og tahay wuxuu habeenka Qaddarku yahay?

3. Habeenka Qaddarku wuxuu ka khayr badan yahay kun bilood.

4. Malaa'igta iyo Ruuxa baa ku soo dega Idanka Rabbigood arrin walba darteed,

5. Nabad weeye ilaa waagu ka baryo.

أَعْلَمُ إِنْ كَذَبَ وَتَوَكَّلَ اللَّهُ عَلَمَ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى كُلَّ أَيْنَ تَرَيْتَهُ

لَسْقَعًا بِالنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٌ كَذَبَةٌ حَاطِقَةٌ فَلَيْلَكَعْ تَارِيَةٌ

سَنَدْعُ الرَّيَانِيَةَ سَنَدْعُ الرَّيَانِيَةَ كَلَالًا لَطْفَةً وَاسْجُدْ وَاقْرِبْ

سُورَةُ الْبَيْنَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْلَمْتُهُ فِي الْأَنْتَلَهِ الْقَدْرِ وَمَا أَذَرْتُكَ مَا تَلَمَّذَتِ الْقَدْرِ

لَيَنَّهُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ تَنَزَّلَ الْمَلَكَتُهُ وَالرُّوحُ فِيهَا

بِإِذْنِ رَبِّهِمْ قَنْ كُلَّ أَمْرٍ سَلَمَهُ هِيَ حَقِيقَ مَطْلَعَ الْغَبَرِ

سُورَةُ الْبَيْنَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَوْكُنْ الدِّينُ كَهْرُوْمِنْ أَهْلَ الْكِتَبِ وَالْمُسْرِكِينْ مُنْقِكِينْ حَقِيقَ

تَائِيْهُمُ الْبَيْنَةُ رَسُولُ مِنَ اللَّهِ يَتَلَوُ حُمْقًا طَهْرَةً فِيهَا كَبَ

قِسْمَةً وَمَا فَرَقَ الْلَّيْلَنْ أَوْفَوا الْكِتَبِ الْأَمَنَ بَعْدَ مَاجَاهَتِهِمْ

الْبَيْنَةُ وَمَا أَرْفَقَ الْأَلَيْعَدُو اللَّهُ مُحَاصِلَيْنَ لَهُ الَّذِينَ

حُنَفَاءَ وَيُقْسِمُوا الْصَّالِوةَ وَيُقْوِنُوا الْزَّوْقَةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِسْمَةِ

٥٩٨

Suuradda 98 Al-Bayyinah

Waa 8 Aayadood: Madaniyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Kuwa rumeyn diiday oo ka mid ah ehl Kitaabka iyo mushrikiinta ma ahayn kuwa ka tagaya (gaalnimada) intay uga timaado xujada cad.

2. Rasuul ka socda xagga Allaah oo akhrinaya warqado la dahiray.

3. Ay ku yaallaan kutubo toosan.

4. Oo kuwaa la siiyey Kitaabka isma ay khilaafin markay u timid kaddib mooyaane Xujada cad (xasad dartiis).

5. Oo lama amrin waxaan aheyn inay caabudaan Allaah iyagoo u Keli yeelaya cibaadada, toosan, iyo inay oogaan salaadda oo bixyaan Zakada, oo (arrin) kaa waa diinta toosan.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَبِ وَالْمُشْرِكُونَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
خَلِيلِينَ فِيهَا أَوْ لَكِهِ هُنْ شُرُّ الْبَرِيَّةِ ۖ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمُ خَيْرُ الْأَنْوَرِ ۗ حَرَّاً هُنَّ
عَنْ دَرَرِهِ جَنَّتُ عَدِنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَلِيلِينَ
فِيهَا أَبْدَارٌ نَّعِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضِيَ عَنْهُمْ ذَلِكَ لِمَنْ حَسِنَ زَرَهُ ۚ

سُورَةُ الْأَنْزَالِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا زَلَّتِ الْأَرْضُ زَلَّ لَهُمَا ۖ وَلَمْ يَرْجِعْ لِلْأَرْضِ قَالَهُمَا ۖ وَقَالَ
الْإِنْسَنُ مَا لَهَا ۖ بِوَمَيْدَنِ تُخْدِثُ أَخْبَارَهَا ۖ يَأْتِي رَبُّكَ أَوْ حِلَّ لَهَا
وَمَوْكِيدٌ يَصْدُرُ إِلَيْنَا سَبْطَانِيَّةُ الْمُغَمَّدِ ۖ فَنَّ يَعْمَلُ
وَمَشَّالٌ ذَرَّةُ خَيْرٍ لَهُ ۖ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنْ قَالَ دَرَرٌ شَرِّيرٌ ۖ

سُورَةُ الْعَادِيَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَدِيَّاتِ ضَبْحًا ۖ فَالْمُؤْرِيَاتِ قَدْحًا ۖ فَالْمُغَرِّبَاتِ
ضَبْحًا ۖ فَاتَّرْنَ يَهُونَقْعًا ۖ فَوَسْطَلَنَ يَهُ جَمْعًا ۖ

6. Hubaal kuwa rumeyn diida oo ka mid ah ehl-Kitaab oo mushrikiinta waxay dhex ahaan doonaan Naarta dabka ah iyagoo ku waaraaya gudaheeda. Kuwaasi waa kuwa ugu sharka badan khalqiga (Ilaahay).

7. Hubaal kuwa rumeysan oo sameeya acmaasha wanaagsan, kuwaasi waa kuwa ugu khayr badan khalqiga (Ilaahay).

8. Abaalkooda Rabbigood agtiis ah waa Beero negaadi ah oo ay hoostoodu webiyadu qul-qulaan, ay ku waari doonaan dhexdeeda weligood, Allaah Raalli buu ka yahay, iyaguna Raalli bay ku yihiin. Sidaas waxaa leh kii isagu ka baqa Rabbigi.

Suuradda 99 Az-Zalzalah

Waa 8 Aayadood: Madaniyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Markay arladu gariirto gariirkeeda (u dambeeyaa).
2. Oo arladu soo bixiso culeysyadeeda,
3. Oo aadmigu yiraahdo: Maxaa ku dhacay?
4. Maalintaas waxay ka warrami doontaa akhbaarteeda.

5. Inuu Rabbigaa u waxyooday (amray) darteed.

6. Maalintaas dadku wuxuu u soo dareeri doonaa iyagoo koox ah kala tagsan si loo tusiyo (natijada) acmaashooda.

7. Ee qofkii fala samaan le'eg saxar wuu arki doonaa.

8. Oo qofkii fala xumaan le'eg saxar wuu arki doonaa.

Suuradda 100 Al-Caadiyaad

Waa 11 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Waxaan ku dhaartay kuwa aad u orda iyagoo guuxaya.
2. Iyo kuwa madagta huriya.
3. Iyo kuwa qaada duullaanka subaxa hore,
4. Ee ku kiciya (daruuro) boor ah,
5. Markaa dhaqso bartanka ugu gala kulanka (cadowga);

6. Hubaal! Aadmigu waa ka abaal dhacaan Rabbigi.

7. Oo hubaal isaga baa arrinkaasi ka markhaati ah.

8. Oo hubaal Waa ku daran yahay Jeclaanta maalka.

9. Ma wuusan se ogeyn marka waxa ku jira qabuuraaha loo saaro.

10. Oo waxa ku jira laabaha la caddeeyo.

11. Hubaal Rabbigood maalintaas waa u Xog-Ogaal si dhan iyaga.

Suuradda 101 Al-Qaariyah

Waa 11 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Musiibada garaaceysa (qalbiyada).

2. Maxay tahay musiibadaa garaaceysa (qalbiyada).

3. Oo maxaad ka og tahay waxay musiibadaa garaaceysa (qalbiyada) tahay?

4. Waa Maalinta ay dadku noqon doonaan sida baalallay la firdhiyay.

5. Oo buuraha ay noqon doonaan sida cudbi la serey.

6. Ee ma qofka uu miisaankiisa (camallada wanaagsan) cuslaado.

7. Wuxuu ku noolaan doonaa nolol raalli ah.

8. Oo ma qofka uu miisaankiisa (camallada wanaagsan) fududaado.

9. Hoygiisu waa Haawiya.

10. Oo maxaa ku ogeysiyyey waxa ay tahay?

11. (Waa) Naar aad u kulul.

إِنَّ الْأَنْسَلِ رِبِّهِ لَكَوْدٌ وَلَمَّاْ عَلَى ذَلِكَ شَهِيدٌ وَلَهُ لِحْيٌ

الْخَيْرُ لَشَدِيدٌ * أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بَعْثَرَ مَا فِي الْقُبُورِ

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ * إِنَّ رَبَّهُمْ يَهُمْ نَوْمِيْنَ لَخَيْرٍ

سورة القارعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ مَا الْقَارِعَةُ وَمَا أَذْرَكَ مَا الْقَارِعَةُ يَوْمَ

يَكُونُ النَّاسُ كَأَفْرَادٍ مُبْتَوِثٌ وَتَكُونُ الْجِبَالُ

كَأَعْهَنِ الْمَنْفُوشِ فَامَّا مَنْ قُتِلَ مَوْرِيْسَهُ فَهُوَ فِي

عِشْرَ رَاضِيَّةٍ وَلَمَّا مَنْ حَفَّتْ مَوْرِيْسَهُ قَاتَهُ هَاوِيَّةٌ

وَمَا أَذْرَكَ مَاهِيَّهُ نَارَ حَمَّةٍ

سورة التكاثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْكَثُمُ الْكَثُرُ حَقَّ زِرْمُ الْمَقَابِرِ كَلَاسَوْفَ تَعَمَّدَ ثُمَّ

كَلَاسَوْفَ تَعَمَّدُونَ كَلَوْنَعَمَونَ عَلَى الْقَيْنِ لَتَرَوْنَ الْجَحِمَ

لَتُرَوَّنَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ لَتُرَشَّقَنَ يَوْمَيْنَ عَنِ الْعَبْرِ

Suuradda 102 At-Takaathur

Waa 8 Aayadood Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Ku tartan kororsi (adduun iyo isugu faan) baa idin jeedsha.

2. Ilaa aad ka siyaarataan qubuuraaha.

3. Mayee! Waad ogaan doontaan.

4. Misna, mayee! Waad ogaan doontaan.

5. Mayee! haddaad og tiihiin ogaansho dhab ah.

6. Waxaad hubaal arki doontaan Naarta.

7. Haddana waxaad hubaal ku arki doontaan il dhab ah.

8. Oo waxaa hubaal la idin weydiin doonaa Maalintaas Nicmaddii.

Suuradda 103 Al-Casar

Waa 3 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Wuxuu ku dhaartay waqtiga.
2. Hubaal Aadmiig u wuxuu ku sugan yahay khasaaro (dhan).
3. Kuwa rumeysan oo fala acmaasha wanaagsan maahee, oo isu dardaraama xaqa, oo isu dardaarama sabarka.

Suuradda 104 Al-Humazah

Waa 9 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Hoog waxaa leh ceebeeye kasta iyo mid kastoo jeesjees badan.
2. Kaasoo maal kulmiya oo (joogto) u tiriya;
3. Wuxuu moodaa in maalkisu waarin doono.
4. Mayee! Waxaa hubaal lagu tuuri doonaa burburisada.
5. Oo maxaa ku ogeysiyyey waxa ay tahay burburisadu?
6. Waa Naar Ilaahay ee la huriyey.
7. Ee gubta (jirka) ilaa ay gaadho quluubta.

8. Hubaal (Naarta) waa mid dusha looga xiro.

9. Tiirar la taagay dhexdood.

Suuradda 105 al-Fiil

Waa 5 Aayadood: Makkiyyah

Bismillaahir Raxmaanir Raxiim.

1. Ma og tahay (Nabi Muxammad) sidee Rabbigaa u galay qoladii maroodiga?
2. Miyuunan ka yeelin qorshahoodii mid lagu hungoobay,
3. Oo miyuunan ku soo dirin korkooda shimbiro kooxo-kooxo ah is raacsan,
4. Iyagoo ku garaacaya dhagaxyo dhoobo adag ah,
5. Oo wuxuu ka dhigay sidiibal la daaqay?

Suuradda 106 Qureysh

Waa 4 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Ammaanka ay u barteen Quraysh darteed.
2. Ammaan siintoodii ay u barteen waqtiga safarkooda xagaaga iyo jilaalka.
3. Haddaba ha caabudaan Rabbiga Baytkaan (gurigan).
4. Kaasoo ka quudiyey gaajo, oo ka nabad galiiyey cabsi.

Suuradda 107 Al-Maacuun

Waa 7 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Ma aragtay midka beeniya abaal marinta?
2. Kaasi waa midka aan xaq dhowrin agoonka.
3. Oo aan dhiirri gelin quudinta miskiinka.
4. Ee hoog waxaa leh kuwaa tukada,
5. Ee ka dhoohan salaaddooda.
6. Kuwaasoo u fala (samaha) si loo arko.
7. Oo ceshada maacuunka.

Suuradda 108 Al-Kawthar

Waa 3 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Hubaal Waxaanu ku siinnay (Nabi Muxammadow)Al-Kowthar(khayr badan).
2. Ee u tuko Rabbigaa Dartiis, oo (u) gowrac (xoolo Isagoo Keliya).
3. Hubaal nacabkaaga wasaaga kan cirib go'an.

Suuradda 109 Al-Kaafiruun

Waa 6 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فَلْ يَأْتِيَهَا أُلْكَافِرُونَ ۝ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝
وَلَا إِنْشَاءَ عَبْدِيُّونَ مَا أَعْبُدُ ۝ وَلَا إِنْ شَاءَ عَابِدِيُّ مَا عَبَدَنِي ۝
وَلَا إِنْ شَاءَ عَبْدِيُّونَ مَا أَعْبُدُ ۝ لَكُوْدُسْتُمْ وَلَيْ دِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا حَاجَةً نَصَرَ اللَّهُ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَأَيْتَ إِنَّ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْرَاجًا ۝ فَسَيَّغَ يَحْمَدَ رَبِّكَ
وَأَسْتَغْفِرُهُ أَنَّهُ سَكَّاتُ تَوَبَّا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّأَتْ يَدَآءِي لَهُبِّ وَتَبَّأَ ۝ مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ، وَمَا كَسَبَ ۝
سَيَصْلِي نَارًا ذَاتَ لَهُبٍ ۝ وَمَرْأَتُهُ حَمَالَةَ لَحْطٍ ۝
فِي حِيدِهَا كَاحِلٌ مِنْ مَسْلِمٍ ۝

٦٠٣

1. Dheeh: Gaalooy.

2. Anigu ma caabudo waxa aad caabuddaan,

3. Oo idinku ma caabuddaan Kan aan Anigu caabudo.

4. Oo ma ahaan doono mid caabuda waxa aad caabuddaan.

5. Oo idinku ma ahaan doontaan kuwo caabuda Kan aan anigu caabudo.

6. Wawaad leediihin diintiinna, aniguna wawaan leeyahay diinteyda.

Suuradda 110 An-Nasar

Waa 3 Aayadood: Madaniyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium

1. Markuu yimaado Gargaarka Ilaahey iyo Furashada (Makkah).

2. Oo aad aragto dadkoo u soo galaya diinta Ilaahey koox-koox,

3. Markaa xurmo weynee (Allaah) oo huf adigoo ku dheehan Ammaanid Rabbigaa, oo weydiiso Dambe Dhaafkiisa. Hubaal waa Isaga Kan toobad Aqbalka Badan.

Suuradda 111 Al-Masad

Waa 5 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxium.

1. Ha hoogeen labada gacmood ee Abuu-Lahab, oo waaba uu hoogaye,
2. Maalkisu waxba uma tarin iyo waxa uu kasbaday.
3. Wuxuu (geli uu) ku guban Naar aad u olol badan.
4. Iyo xaaskiisaba, xaabo siddada ah,
5. Luqunteeda waxaa ah xarig xaskul la soohay ah.

Suuradda 112 Al-Iklaas
Waa 4 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

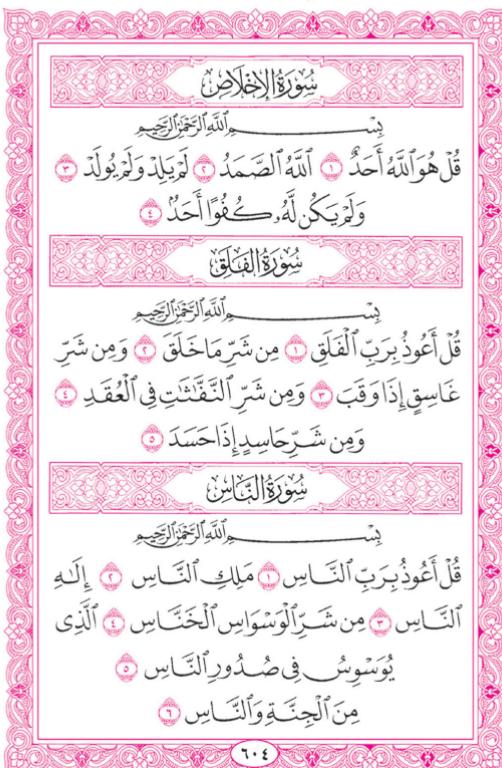
1. Dheh: Isagu Waa Allaah ee Mid Keliya ah.
2. Allaah, waa la magan galaha daa'inka ah (ma baahdaha loo baahdo).
3. Wax ma dhalin, Isna lama dhalin.
4. Oo ma leh Isagu wax u dhigma.

Suuradda 113 Al-Falaq
Waa 5 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Dheh: Wuxaan ka magan galayaa Rabbiga waaberiga.
2. Sharka waxa uu abuuray;
3. Iyo sharka mugdiga markuu yimaado.
4. Iyo sharka kuwa wax ku tuf-tufa guntimaha.
5. Iyo sharka xaasidka markuu wax xasdo.

Suuradda 114 An-Naas
Waa 6 Aayadood: Makkiyyah
Bismillaahir Raxmaanir Raxiim

1. Dheh: Wuxaan ka magan galayaa Rabbiga dadka.
2. Boqorka dadka.
3. Ilaha dadka.
4. Sharka waswaasyada (sheydaanka) soo noqnoqodka badan).
5. Kaasoo waswaasiya laabaha dadka.
6. (Shaydaankaa) oo jin iyo dadba leh.

فِي هُنَّاكَ أَسْمَاءُ السَّوْرَةِ وَبِيَارِ الْكِتَابِ فِي الْمَدِينَاتِ لِعِنْهَا

السورة	رقمها	الصفحة	البيان
الفاتحة	١	١	مَكِيَّةٌ
البقرة	٢	٢	مَدَنِيَّةٌ
آل عمران	٣	٣	مَدَنِيَّةٌ
النساء	٤	٤	مَدَنِيَّةٌ
المائدة	٥	٥	مَدَنِيَّةٌ
الأعماام	٦	٦	مَكِيَّةٌ
الأعراف	٧	٧	مَكِيَّةٌ
الأنفال	٨	٨	مَدَنِيَّةٌ
التوراة	٩	٩	مَدَنِيَّةٌ
يوسف	١٠	١٠	مَكِيَّةٌ
هود	١١	١١	مَكِيَّةٌ
يوسف	١٢	١٢	مَكِيَّةٌ
الرعد	١٣	١٣	مَدَنِيَّةٌ
إبراهيم	١٤	١٤	مَكِيَّةٌ
الحجر	١٥	١٥	مَكِيَّةٌ
النحل	١٦	١٦	مَكِيَّةٌ
الإسراء	١٧	١٧	مَكِيَّةٌ
الكهف	١٨	١٨	مَكِيَّةٌ
مریم	١٩	١٩	مَكِيَّةٌ
طه	٢٠	٢٠	مَكِيَّةٌ
الأنبياء	٢١	٢١	مَكِيَّةٌ
الحج	٢٢	٢٢	مَكِيَّةٌ
المؤمنون	٢٣	٢٣	مَكِيَّةٌ
الستور	٢٤	٢٤	مَدَنِيَّةٌ
الفرقان	٢٥	٢٥	مَكِيَّةٌ
الشعراء	٢٦	٢٦	مَكِيَّةٌ
النمل	٢٧	٢٧	مَكِيَّةٌ
القصص	٢٨	٢٨	مَكِيَّةٌ
العنكبوت	٢٩	٢٩	مَكِيَّةٌ
الرُّوم	٣٠	٤٠٤	مَكِيَّةٌ
لُقْمَانَ	٣١	٤١١	مَكِيَّةٌ
السجدة	٣٢	٤١٥	مَكِيَّةٌ
الآخراب	٣٣	٤١٨	مَدَنِيَّةٌ
سَاجِدًا	٣٤	٤٢٨	مَكِيَّةٌ
فَاطِرٌ	٣٥	٤٣٤	مَكِيَّةٌ
يَسٌ	٣٦	٤٤٠	مَكِيَّةٌ
الصافات	٣٧	٤٤٦	مَكِيَّةٌ
صَرٌ	٣٨	٤٥٣	مَكِيَّةٌ
الرَّمَرَرٌ	٣٩	٤٥٨	مَكِيَّةٌ
غَافِرٌ	٤٠	٤٦٧	مَكِيَّةٌ
فُصَّلتَ	٤١	٤٧٧	مَكِيَّةٌ
الشَّوْرِيٌّ	٤٢	٤٨٣	مَكِيَّةٌ
الرَّخْرُوفٌ	٤٣	٤٨٩	مَكِيَّةٌ
الدَّخَانٌ	٤٤	٤٩٦	مَكِيَّةٌ
الْحَاثِيَّةٌ	٤٥	٤٩٩	مَكِيَّةٌ
الْأَحْقَافٌ	٤٦	٥٠٢	مَكِيَّةٌ
حُمَّادٌ	٤٧	٥٠٧	مَدَنِيَّةٌ
الْفَتَحٌ	٤٨	٥١١	مَدَنِيَّةٌ
الْحُجَّرٌ	٤٩	٥١٥	مَدَنِيَّةٌ
قَ	٥٠	٥١٨	مَكِيَّةٌ
الْدَّارَاتٍ	٥١	٥٢٠	مَكِيَّةٌ
الظُّورٌ	٥٢	٥٢٣	مَكِيَّةٌ
الْحَمْمٌ	٥٣	٥٢٦	مَكِيَّةٌ
الْقَمَرٌ	٥٤	٥٢٨	مَكِيَّةٌ
الرَّحْمَنٌ	٥٥	٥٣١	مَدَنِيَّةٌ
الْوَاقِعَةٌ	٥٦	٥٣٤	مَكِيَّةٌ

البيان	رقمها	الصفحة	السورة	البيان	رقمها	الصفحة	السورة
مَكِّيَةٌ	٥٩١	٨٦	الظَّارِقُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٣٧	٥٧	الْحَدِيدُ
مَكِّيَةٌ	٥٩١	٨٧	الْأَعْلَىٰ	مَدْنِيَّةٌ	٥٤٢	٥٨	الْحَمَادَةُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٢	٨٨	الْعَائِشَةُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٤٥	٥٩	الْحَشْرُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٣	٨٩	الْفَجْرُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٤٩	٦٠	الْمُتَّحَدَّةُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٤	٩٠	الْبَكَلَدُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٥١	٦١	الصَّفُّ
مَكِّيَةٌ	٥٩٥	٩١	الشَّمْسُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٥٣	٦٢	الْجَمْعَةُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٥	٩٢	الْيَسِيلُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٥٤	٦٣	الْمَنَافِعُونَ
مَكِّيَةٌ	٥٩٦	٩٣	الصَّحْنَىٰ	مَدْنِيَّةٌ	٥٥٦	٦٤	الْتَّغَانُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٦	٩٤	الشَّرْحُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٥٨	٦٥	الْطَّلَاقُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٧	٩٥	الْتَّسِينُ	مَدْنِيَّةٌ	٥٦٠	٦٦	الْتَّخْرِيمُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٧	٩٦	الْعَلَقُ	مَكِّيَّةٌ	٥٦٢	٦٧	الْمَلَأُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٨	٩٧	الْفَدْرُ	مَكِّيَّةٌ	٥٦٤	٦٨	الْقَلْمَوُ
مَدَنِيَّةٌ	٥٩٨	٩٨	الْبَيْتَةُ	مَكِّيَّةٌ	٥٦٦	٦٩	الْحَاقَّةُ
مَدَنِيَّةٌ	٥٩٩	٩٩	الرَّزْلَةُ	مَكِّيَّةٌ	٥٦٨	٧٠	الْمَعَانَجُ
مَكِّيَةٌ	٥٩٩	١٠٠	الْعَادِيَاتُ	مَكِّيَّةٌ	٥٧٠	٧١	سُوْجُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٠	١٠١	الْفَارَعَةُ	مَكِّيَّةٌ	٥٧٢	٧٢	الْجِنُّ
مَكِّيَةٌ	٦٠٠	١٠٢	الْتَّكَاثُرُ	مَكِّيَّةٌ	٥٧٤	٧٣	الْمَرْقُولُ
مَكِّيَةٌ	٦٠١	١٠٣	الْعَصْرُ	مَكِّيَّةٌ	٥٧٥	٧٤	الْمَدَّشُ
مَكِّيَةٌ	٦٠١	١٠٤	الْهُمَّةُ	مَكِّيَّةٌ	٥٧٧	٧٥	الْقِيَامَةُ
مَكِّيَةٌ	٦٠١	١٠٥	الْفَيْلُ	مَدَنِيَّةٌ	٥٧٨	٧٦	الْإِنْسَانُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٢	١٠٦	فُرَيْشُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٠	٧٧	الْمَرْسَلَاتُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٢	١٠٧	الْمَاعُونُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٢	٧٨	النَّبِيلُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٢	١٠٨	الْكَوْثَرُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٣	٧٩	النَّازَعَاتُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٣	١٠٩	الْكَافُورُونَ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٥	٨٠	عَكْبَسُ
مَدَنِيَّةٌ	٦٠٣	١١٠	الْتَّصَرُّ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٦	٨١	الْكَوْبِيرُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٣	١١١	الْمَسَدُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٧	٨٢	الْأَفْطَارُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٤	١١٢	الْإِخْلَاصُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٧	٨٣	الْمَطْفَقِينَ
مَكِّيَةٌ	٦٠٤	١١٣	الْفَلَاقُ	مَكِّيَّةٌ	٥٨٩	٨٤	الْأَنْشِقَاقُ
مَكِّيَةٌ	٦٠٤	١١٤	الْتَّاسُ	مَكِّيَّةٌ	٥٩٠	٨٥	الْبُرُوجُ

وَبِهَا مِشَهٰ
تَفْسِيرٌ مِيَسٌ وَمُوجِزٌ لِمَعَانِيهٰ
بِالْغُلَةِ الصُّومَائِيةِ

Waxaa Tarjumay
C. Xasan Yacquub

Saad Suubban

Waxaa laga dalban karaa manshuuraadkeenna:

P.O. Box 33049 Riyadh 11448 Saudi Arabia
Tel No. (00966) 504443610

E.mail: saadsuubban@hotmail.com

Lama Daabacan Karo Idan La`aan

ISBN: 978 - 603 - 01 - 2817 - 4

Fiilo Gaar ah: Waxaan ka rajeyneynaa in gofkii akhriya tarjumadan inuu na soo gaarsiiyo wax kasta oo khalad ah oo ay dhici karto inuu ka dhex helo, si aan uga saxno dabcadaha soo socda, haddii Alle idmo.